

Ph. Pr. 1402 S

0

<36622501890016

S

<36622501890016

Bayer. Staatsbibliothek

33

Ph. Pr. 1402 S

EX LIBRIS MUSEI OFFICINA
FRANCISCA
P. M. S.

FRANCOFVRTI.
EX LIBRARIA MEIERI OFFICINA.

ARCANA
MORALIA,

OLIM

AB ILLUSTRISSIMO COMITE,

FRANCISCO BERNIO,

detecta potius, quam Orbi communicata.

NUNC VERO CUM

CONIECTVRIS ET INDICIBVS

omnium usibus exposuit

PAVLVS PATER.

PROSTANT

FRANCOFVRTI, in officina MAIERIANA.

MDC LXXXVII.

Ph. Pr. 1402 $\frac{1}{2}$

MORALLA

OLIO

ANALYTICUS COMITAT

ANALYTICUS COMITAT

ANALYTICUS COMITAT

ANALYTICUS COMITAT

ANALYTICUS COMITAT

ANALYTICUS COMITAT

ANALYTICUS COMITAT

SERENISSIMIS PRINCIPIBUS
AC DOMINIS, DOMINO
RVDOLPHO AVGVSTO,
DOMINO
ANTONIO VLRICO,
BRVNSVICENS. ET LVNEBV RGENS.

D V C I B V S,

Dominis meis clementissimis,
FELICITATEM!

um ritu so-
lenni, Patro-
num liber-
hic sibi de-
poscit; annuam Ecclesia
celebrat memoriam, qua

pacis Princeps mortuus
est, vitæ Princeps in Cruce
mortuus est. Cuius rei ma-
gnitudinem expendens, di-
gnissimum putavi bene-
ficium, ut orbis univer-
sus, tot oneribus levatus,
tot commodis auctus, tot
expiatus impensis, REDEM-
TORI SVO vectigal pendat
æternum; cuique me mea-
que omnia devote conse-
crem. Hæc meditatus, si-
mulque ad eos, qui DEI
in his terris vicem gerunt,
conversus, non arbitror,
quicquid huius est, tu-
tius

tius prodire posse, quam
si SERENITATVM VE-
STRARVM Pietatis & Con-
cordiæ Propagines & Infi-
gnia, in ipsa fronte, omnibus
spectanda amplectenda-
que fisteret; non quasi ob-
scura hæc Samii Symbola,
TANTORVM PRINCIPVM
splendore, ullo modo di-
gna existimem; sed ut o-
mnes plane intelligant,
cum Literis, Morum Re-
ligionisque studia, quæ
hic potissimum urgentur,
a VOBIS non tam æstima-
ri, quam exemplo promo-

veri. Rara profecto hæc
laus & commendatio,
imo PRINCIPVM BRVN-
SVICENSIVM fere sola
propria; nostro præsertim
seculo, cum idem pleri-
que videantur agere quod
Herodes & Pilatus, qui
non prius, quam ubi
CHRISTVS e medio tolli-
tur, amice conspirant foe-
dereque iunguntur: aut
milites Romani, qui, lu-
gentibus IESV discipulis,
quasi nihil horum ad se
pertineat, fortem iactant,
vestesque DOMINI disper-
tiunt.

tiunt. Tria vero maxime
diversa, quæ cum sangvi-
ne & virtute a Genitore
AUGUSTO haufistis, quæ-
que raro hodie cum ma-
iestate conveniunt, cuncti
in VOBIS admirantur &
colunt: insuetam ac pro-
pe divinam in tanto fasti-
gio Humanitatem: Erudi-
tionem nihil humani spi-
rantem, nec a vivacissimis
ingeniis expectandam:
Magnificentiam plane in-
credibilem, pro qua Mu-
sæ omnes, omnes sapien-
tiæ Antistites vitam vo-

BIS & spiritum debent.

Accipite igitur, SERENISSIMI PRINCIPES, aliena hæc fere, cum mea tanti non sint: accipite, pro opere qualescunque conatus: accipite, exiguum quidem munus; sed quod NOMINIBVS inscriptum VESTRIS, immortalē. Hæc supplex precor: sicuti Cives meos, Religionis causa Exules, patrocinio, muneribus, vitæque subsidio omni, indulgentissime fovistis, porroque fovetis: ita mea quoque fortunæ

tunæ navicula, temporum
iniuria prope naufraga, ut
portum aliquem bonæ
spei, quo lucida semper
BIBLIOTHECÆ VE-
STRÆ pharo allicior tra-
horque, REMIGIO AL-
TISSIMI contingere, eo-
rumque sub imperio, qui,
VT FRONTIBVS, ITA
FRONDIBVS CONIUN-
CTISSIMI, in anchora
consistere liceat, clemen-
tissime annuite !

SERENITATIBVS VESTRIS

devotissimus

PAVLVS PATER.

LECTORI

Bene agere & letari!

Ecce tibi *ARCANA MORALIA*, qualibuscunque Coniecturis adaucta, bis mille minimum exemplaribus propagata. Materiam subministravit Pythagoras, cuius sub larva Mosen, divinum scriptorem latere CL. Huetius demonstrare nititur. Quantus autem vir ille fuerit, vel inde patet, quod vivum non aliter ac Oraculum, mortuum Numinis instar, tota coluerit antiquitas. Primus, e priscis sapientibus, modesto nomine, Philosophum se dixerat, tantaque apud suos auctoritate polluit, ut illud αὐτὸς ἔφα, validissimum rationis robur haberet, quod, velut obiectum Gorgonis caput, omnibus imperaret silentium. De doctrina eius, variae prostant clarissimorum hominum sententiae: Josephus, non incelebris ille annalium conditor, ut & suavissimus Bernhardus, sub auspicio Pherocydis, Hebraeorum magistri, Iudaeorum institutis probe imbutum fuisse, liquido testantur. Hinc, cum nonnunquam talia protulerit, quae cum divinis literis plane coincidunt, eo audaciae quidam progressi sunt, ut etiam sublime Trinitatis, quod vocant, mysterium, famosa illa Tetracty, seu, quaterna supputatione, Samium nostrum indigitare voluisse, stolidè asseruerint. Alii, immortalitatem animae, mortuorum resurrectionem, & his similia, Metempsychosis aut Palingenesiae commentis tradidisse eum, splendide nugantur. Rectius de homine sentiunt, qui in scientiis Mathematicis, ut Politica, Physica & Paedutica eiusdem meletemata sileam, omne tulisse punctum affirmant. Docet id quadrata de numeris

meris Tabula : probat Trigoni figura , centum ma-
etatione boum digna : quin & sagacissimum illud in
Astronomicis inventum , quo cœlestium corporum æ
tellure intervalla metiuntur , abunde satis loquitur.
Præterea , sapientiam Hieroglyphicam , si quisquam ,
noster certe , exacte tenuisse videtur . Quo loco au-
tem nobile hoc sciendi genus , illi habuerint , Aposto-
lorum gesta signate explicant , dum Mosen , omni Æ-
gyptiorum sapientia imbutum fuisse , clarissimo per-
bibent testimonio ; quo etiam Philo , Judæorum do-
ctissimus , digitum intendit . Tanto igitur Philoso-
pho SYMBOLA hæc quoque acceptum ferimus ,
quæ nihil aliud sunt , quam signa quædam , aut figu-
rata vitæ documenta , quibus perversos seculi sui
mores corrigere studebat : sive gnomæ , paucis plu-
rima complectentes : aut fructus , qui foras corticosi ,
intus succosi ; aliud præ se ferentes , exhibentes a-
liud : seu deniq; charagmata , quæ efficaciorẽ in ani-
mo stimulum relinquunt , quam ingentia Philosopho-
rum de Moribus volumina . Ecquid enim , obsecro , pi-
um magis , quam ventis flantibus , adorare echo ?
contra , quid impium magis , quam adversus solem
sive loqui , sive mingere ? Quid ab erecta animi indo-
le æque alienum , atque hirundinis volatus ? Quid fu-
giendum sollicitius melanuris ; aut alite , curvis præ-
dita ungvibus ? Quid turpius , angusto se coarctare
annulo , cumque cerebro cor simul edere ? Rursum ,
quod contra libidinem remedium efficacius , a fabis ,
a piscibus aliisque animalibus abstinentia ? Ad hæc ,
quid æquum & iustum magis , quam chænici non in-
sidere , nec stateram transilire ? Fateor , prima , ut
aiunt , fronte , ridicula hæc cuiquam videri posse ;
presertim qui cum Tyrrhenorum posteris , proprio
quo-

quoque sensu, observanda esse putat : at cogitet , ve-
lim, despota illa tempora, ubi veritas omnisque iu-
stitia Regibus duntaxat vindicabatur, & aliam do-
cendi viam, priscis ingredi neutiquam licuisse, ul-
tro confitebitur. Præterea, in confesso est, omnes
promiscue gentes, suos habere Idiotismos, suos cha-
racteres, quibus varias significationes, usu tempo-
rum introductas, signare & exprimere consueve-
rint. Sic in Veteri Novoque Instrumento, symbola
quædam reperiuntur, quæ a nostris non procul ab-
ludunt. Hoc sensu, operire caput, hominis ad sup-
plicium damnati indicium fuisse, ex Esteræ Ama-
nisque constat historia. Alibi demittere vultum,
mœstitiam; extollere, lætitiæ arrogantiamque si-
gnificat. Porro, quid avium volatus, armenta in
pratis, in agris coluber, canis excubias agens : si-
militer, quid florum apparitio, vinearum planta-
tio, quid terra serotina, mare fluctuans : insuper,
quid actiones portentosa, qualis cinerum in aerem
sparsio, Sedeciæ ferrea cornua, catenæ lumbareque
Jeremiæ, & id genus alia, Morali & Tropologica
explicatione denotent, divinarum rerum studiosos
latere non potest. Romanos etiam, eodem docendi
commate, impense delectatos fuisse, neminem tam
omisso credimus animo, qui argumentum ignoret.
Idem Germanis quoque familiare esse, cum Corde-
sio Henricus Mullerus, eximio plane opusculo, cui
subsecivarum horarum nomenclatura indita est,
pie arguteque demonstrant. Hæc dum asserimus,
neutiquam eorum probamus conatus, qui e simpulo
quolibet, magnos excitare solent fluctus, aut e quo-
libet veterum dicto somnioque, infallibile exsculpe-
re meditantur Oraculum. Ratio & convenientia u-
tro-

ubique spectanda venit, ne dissolutæ oriantur scopæ: imo, quicquid in Cimmeriis Gentilismi natum est tenebris, ad Legis Speculum, quale Luminum Pater Mosi tradidit, singula examinanda putamus; quæ, quo magis illi conformia fuerint, tanto etiam maiori luce radiabunt, ut Schema huius libri initio denuntiat. De præsentī hac symbolorum evolutione, quod moneam, Lector, vix habeo. Videbis sacris passim profana intercurrere testimonia: Patrum & quorumvis Scripturæ Interpretum sententiis immistas Poetarum gnomas, paræneses, adagia. Tituli, seu rerum capita, eiusdem tenoris sæpe recurrentia, ut sunt ea, quæ ad DEVM, ad PRINCIPEM pertinent, ne in grandi copia fastidio forent, in peculiari semper domicilio, cum diverso collocantur effectu, ut ceu stellæ primæ magnitudinis, per Morale hoc Cælum, ubique micarent, suæque luce, non ad unum modo symbolum, sed quicquid est perlustrandum, Lectores invitarent. Accedat hic ergo, qui Exhortationes ad virtutem, aut a vitiis Debortationes desiderat: qui Laconismo Argutisque Inscriptionibus delectatur: accedat, inquam, & ubicunque hamum immiserit, inde piscem illico extrahet, sive Iovi ipsi, sive minoribus Diis, ut habet Comicus, apponendum; sed caveat simul, ea, quæ figurate in maximos minimosque dicta sunt, in quemquam mortaliū, ex privato affectu, detorta esse credat; potius, data opera, ita informata sunt, ut per quas-cunque Regiones & Religiones ire possent. Tu, Lector benivole, iudica, & si quæ paradoxa, imo heterodoxa, ab homine alienis sacris initiato, in medium forte prolata fuerint, ut fas est, sapiens

corrigere, emenda, expunge: sua namque Symbola
exhibent Pythagorei, sua & Apostoli; illa conie-
tlanda, haec credenda, nec tam atramento, quam
sanguine confirmanda obsignandaque. Interim,
Illustrissimum Comitem nostrum, omni laudis en-
comio maiorem censemus, quod gloria sua minime
inferius duxerit, ad Philosophi huius subsellia se-
demittere, eiusque effata tanta cura & industria
expendere; cum nunc fere Purpurati, excelsas po-
testates sacrosanctas faciunt, si cum nemine e choro
philosophantium sermones copulent, sed a se unice
pendeant consiliumque capiant. Postremo, quod
Indices attinet, animus erat praeter Moralem, Auto-
rum itidem, hic occurrentium, ut fieri solet, con-
texere: quando vero doctis hi satis noti sint, igna-
ris autem parum subsidii afferant, ab inutili eius-
modi instituto, supersedere placuit. Mendas
quoque & ἀνομολον illud Accentuum, librarii con-
silio saepius adiectum; ut & Interpunctionis notas,
eiusdem incuria varie permutatas, tuae cura com-
mendo, operam daturus, ut ab his talibus, in CO L-
LYRIO nostro, sive MEDICINA OPTICA,
quae universam videndi rationem, in forma huius
artis digestam, liquido exhibet, elegantiori typo-
praphi manu, imposterum liberem. VALE!

In Symbolum CL. Viri PAVLI PATRIS, SCE-
PVS IENSIS VNGARI, Oleam Spinis confitam,
cum Epigraphe: Pungor Sed Protegor: seu Patior Vt
Potiar, Epigramma Amici.

Quae ramos virides sepres hic cingit Oliva,
Et tentat patulas impediisse comas.

Ipsi praesidium potius munimen & addit:

Vt fugiant cupida damna parare fera.

Vt potiar patior, dum pungor, fungor & unger,

Dumque furor petor, protegor, bincque beor!

ARCANA
MORALITATIS,
EX
Pythagoræ Symbolis.

SYMBOLVM I.
CVM VENERIS IN TEMPLVM,
ADORA.

Variæ Lectiones.

*Prodiens in templum Arcer. in Jambl. Quum
Veneris. Coel. Rhod. Nec interim aliud facias. Gy-
rald. Nec aliquid, quod ad vicium, aut dicas, aut
agas. Ficin. Non Convertere oportet. Gyrالد. ex
Olympiod. in Plat. Phædr. Abiens procide. Scu-
tell. in Jambl.*

Interpretat. variæ.
DE ADORATIONE: RELIGIONE
VITA RELIGIOSA.

ADORATIO.

Sacraria qui adit, adoret. apud Gyrالد.

Ta præceptum, non Symbo-
lum. Interim tu disce, qui primo
intuitu quæris, an structuræ ordo
sit Corinthius, aut Doricus. Dic, ad quid
prodis in fanum? Ad omnia, præter ado-
rationem. Sacrarum ædium antiquitus te-
sta perforata, ut cœli faciem inspicerent
adorantes: tu in templo quos contempla-
ris vultus? Omnes, præter cœli. Si ad
terrena inclinata,

*Var. de
Ling. Lat.
4.*

Pers. Sat. 7.

*Ob curvæ in terris animæ, & cœlestium
inanes!*

Matth. 21.

Vendentes ac ementes ejicientem Dominum

Jesa. 56.

time. Nimirum, domus mea domus oratio-

*Plut. in
Coriol.*

*nis, jam dixerat. Proh quàm necessarium
hifce temporibus illud hoc age, quod apud
Ethnicos accedentibus ad rem divinam
clamabat præco. Nos pudeat, quos Eth-
nicorum pietas corripit. Utinam & corri-
gat.*

Nec interim de victu cogitet. Ficin.

cap. 6.

*Eadem innuit Matthæus. Qui DEVM
adit, jam providum habet œconomum.
Verùm nonne victus necessarius? Quid de
vanis, de iniquis?*

*Adoraturus templum ineat. Georg. Ven.
tom. 5. sect. 5. prob. 422.*

*Neque adoret in via. Scutell. in seq.
Symb.*

Sanè

Sanè si ubique DEVS, adorandus ubique. Sed Principem rogaturus nonne supplex intrat aulam? Id per vicos haud majestati congruum. *Adorate Dominum in atrio sancto.* Ubi DEVS, ibi cœlum, inquis: at *præcipua Numinis regia templum*, ait Chry. *Hom. 36.* *Postomus*: quod propriè ad id erectum, *tanquam orationis domum* frequentandam *Matth. 21.* prædicant oratores. Hinc *adorabo ad templum*: ac, *exaudivit de templo.* Intellige, hoc *Psal. 5.* ad DEI cultum; non ad colloquia: non ad amores.

Templum pro corde. Seipsum debet ingredi adorans. Xyst. Pyth. ap. Farr. in Sept. de Symb. Pyth.

Scilicet non genu, at corde adorandum. Felix ille, in quo

Templum corde reponit

Philom.

Candens Relligio & Fides.

mus. 6. 52.

Verùm DEI Sacrarium non lapides, aut lutum, sed homo, in quo DEI figura; non à Polycleto, sed à divinitate. Se in templo non ita adorare, percipiat, qui è se ipso per os, per aures, per oculos exit.

Neque aliud externum aut materiale cogitet. Farr. ibid.

Externa petit animus? A templo recedit. Materialia cogitat? Negligit DEVM. Qui mortalia spectat, nescit adorationem.

Pers. sat. 2.

*Quid juvat hoc, templis nostros immittere
mores.*

*Et bona Dīs ex hac scelerata ducere pul-
pa?*

RELIGIO.

*In eam nihil alienum adsciscendum. Sed
purus DEO debetur cultus. Jambl.*

*Non purè facellum adit, qui Numen a-
dorat, ut sit longior ætas: Qui*

Pers. sat. 2.

Poscit opem nervis, corpusq; fidele senectæ:

Jubenal.

Divitiæ ut crescant, ut opes, ut maxima

sat. 10.

toto

Nostra sit arca foro.

*In DEO segetes, aurum, vires, annosque
impendere, justum: in his DEVM, nefas.
Hic solùm adorandus, quia solus adorabi-
lis. Philomathum audi:*

Mus. juv.

6. 91.

—— ——— cordi mea sola voluptas

Es tu; nil aliud, quod meditetur habet.

Hinc tua templa peto.

*Sed in eam dixit. DEO quidquid alienum,
contrarium. Sic non colis, lædis. Ampliùs
ubi de altissimo, adorationi acquiescen-
dum. Stultus extranea Religioni adsciscit,
qui humanâ scientiâ fidei mysteria sectatur.
Non inveniet: nimium distant. Si inve-
niret, destrueret. Per causam velle scire,
ac per fidem nolle credere, parum distant.*

VITA RELIGIOSA.

Quam ingressus profanis non debes misce- *in Plut.*
re ; seu, cum Philolao, cui Symbolum re- *Phædr.*
fert Olympiodorus, quum templum ingre-
deris, non convertere oportet. Gyrald. Nec
quid seculare aut dicere, aut agere. Scutell.
ex Jambl.

Erubescant, qui religionis professi vota,
 seculi adhuc sectantur ineptias : quibus
 muros, non mores componit claustrum :
 quorum corpus sacra regit tunica, sacrile-
 gos induit habitus anima. Quid verò ?
 Nascens fermè nullus aliquam non intrat
 religionem. Nos felices, qui veram. In-
 felicissimi autem, si templum fide infantes
 ingredimur, perfidiâ egredimur adulti.

MEÆ CONJECTURÆ.

DE LOCO, AC MVNERE: AVLA:
 GYMNASIO: COELO:
 HOMINE.

LOCVS, AC MVNVS.

Ille inspiciendus, hoc obeundum in-
 tentè. Incongruum idem ac insipiens. Ro-
 mæ Romanô vivito more. In gymnasio
 philosophandum, in circo ludendum;
 ubique agendum rectè: Nam honor, nam

Plin. lib. 35.
c. 10.

DEVS ubique; ideo *adorandum*, ait. Insu-
per age, quod agis. *Ne sutor ultra crepi-*
dam; discipulus discipulum, medicus me-
dicum, homo hominem, non magistrum,
non amasium, non belluam gerat. Qui
sagum induis, ad quid cum Morpheo tor-
pes, cum Venere lusitas? Milita. Qui re-
ligiosum cucullum, cur negotiis te misces?
cur aulam frequentas? Ora. Qui tem-
plum, ad animarum curam ingressus, cor-
poreis tantum hæres, cur gregem tuum
vel deseris, vel inter oves lupos admittis?
Pasce, tutare, fecerne. Qui Astrææ fano
Judex destinatus, cur mutatâ lance, cum
Mercurio mercaturam, & sæpe furtum,
exerces? Judica. Sicque de aliis, ut co-
gites, de te etiam judicandum.

A V L A.

Chrys. hom.
15. ad Hebr.
Psal. 81.

Plut. in
Artax.
In Symb.

Templum aula Regis. Principes enim tot
Dii. Qui ad regiam te confers, templum
adis. Annulum saltem cum Ismenia pro-
cidens, adora. Et stantem, & circumactum
voluit Pythagoras adorantem. Stet auli-
cus ad mandata promptus, nescius quie-
tis, à progressu alienus. Quis talis? Dein-
de instabilis fortunæ Proteus perpetuò se
ad cuncta vertat; nec sui quid cogitet.
Sui quid habet, qui nec se ipsum? Adoret
verò?

verò? Non idola, nec *talpas* & *vespertilio-* *Jes. 3.*
nes colat. Justum ac prudentem feligat
 Principem; in hoc veri Numinis imagi-
 nem veneretur. Ita ejusdem Pythagoræ, *Gyrald. de*
 nisi potiùs Philolai, servabit carmen, *Poët. 3. &* *Et* *Hieroclin*
terrenos cole demones, legitima faciens. *Pyth.*

GYMNASIVM.

Ad virtutis sacrarium qui accedit, ado-
 ret; hoc est, fileat. Sic DEVM Ægyptii: *Rhod. l. 15.*
 osque obsignatum & silentii, & adoratio- *c. 23.*
 nis nota. Quatuor aures in Apolline La- *Plin. lib. 28.*
 cedæmonio; Sapiencia enim auscultatio- *c. 2.*
 ne comparanda. Solus Jupiter absque *Pier. l. 35.*
 auribus in Creta: nihil discere poterat is, *37. & 38.*
 quem cuncta jam noscere, par erat. *Pier. t. 33.* *Pli-* *lib. 11. c. 45.*
 nium audi: *Est in aure ima memoria locus:* *Gyrald. de*
 & hæc Musarum mater: quarum metrica, *Diis Synt. 5.*
 & præcipua virtus ab auribus. Tu verò
 quomodo cuncta dicis, qui nihil audisti?
 Amens in gymnasio loqueris, antequam à
 gymnasio loqui discas. Ingredere, ac file. *Rhod. l. 15.*
 Nullâ horâ in limine loqui, fas erat. Proh *c. 23.*
 demens arrogantia miraculum! Palladem *Lucian. de*
 vix à longo vides, ac in uxorem cum Vul- *Vulc. &*
 cano speras. Quid mirum, si cum Tire- *Job.*
 sia cœcuties? Ad Grammaticæ ostium, *Callin.*
 Cylleniô verbosior, te Oratorem jactas, *hymn. de*
 Poëtam canis, disputationes aggredieris, *Pall.*

Manut.
Apopht.
l. 2.
Gell. l. 10. 17.
Juvenal.
Sat. 10.

sententias ponis, opiniones enuncias, auctoritatem tibi arrogas. Quid? Sic loquere: te video. Jam obcæcato Democrito infanum te ostendis: Jam lugenti Heraclito ridiculum potius, quàm risibilem te præbes.

Amplius, in gymnasio adora. Quid hoc? Disciplinis ac virtutibus, DEO congruentibus, incumbe. Non adorat, qui futilia, nefaria, sacrilega tractat. Nec impiæ defunt ætati, qui fallaciis student, qui ad vitia fudant, qui propriæ mentis divinitatem cogunt ad mali dæmonis cultum.

C O E L V M

Var. de
Ling. Lat.
l. 3.

Cujus ea pars templum, quâ lituo notabant augures. Qui cœlum spectat, divinitatem veneretur. Vana eorum disciplina, qui cuncta, præter DEVM, in cœlo perpendunt. Lævum intonet, in dexteram fulguret; sit cum Venere Jupiter, cum Luna Saturnus. Quid inde? astra & fulmina consideras, nec de auctore cogitas? Templum si ingrederis, adora.

H O M O

l. 15. c. 8.
Cor. 1. c. 3.

Hic propriè Lactantio templum. Ideo Paulus: *templum DEI estis*. Qui ad hominem

nem accedit, corporea non curet. Homo
Platonicus, animus: in hoc sola divinitas *Plat. in*
colenda. Ita illud *in primis venerare DEOS,* *Alcib. r.*
& de claris heroibus, & de hominum ani- *In aur.*
mis. Audi tu, qui semper mala in proxi- *carm. Pyth.*
mo cernis. Odisti, detrahis, vituperas: *Hierocl.*
bona verò, quæ adoranda, negligis. Præ-
terea templi origo sepulcrum; Clemen-
tem Alexandrinum lege. Hominis terra; *in protr.*
probat exitus. Templum ergò ingredi
humanitatis idem, ac mortalitatem per-
pendere. Tunc DEVS præcipuè ado-
randus, qui verè *vita.* *Joh. 4.*

SYMBOLVM II.

PERFVNCTORIE TEMPLVM
NE INGRESDIARIS.

Variae Lectiones.

*Ex itinere præter propositum, Ficin. Neque in
via adorandum. Scutell. ex Jambl. Neque ado-
rato DEVM. Arcer. in Jambl. Neque ipsissimas
fores prætergressus. ibid.*

Interpretat. variae.

DE PRÆSTANTIORIBVS: SA-
CRIS: ADORATIONE:
PRECATIONE.

PRÆSTANTIORA.

*Loco accessionis non habenda, Jambl. in
in protr. c. 21.*

Ccessorium à principali non di-
stingvere, fatuum crimen, crimi-
nosa fatuitas. Hinc, Princeps,
intellige: qui citharædum prius,
quàm Philosophum admittis: qui circum
libentiùs, quàm tribunal petis; cui sum-
ptuosius theatrum, quàm templum. Intel-
lige, pater. Filium ad quid educas? Jam
universam exercet gymnasticam. Rheto-
rem, Geometram, Jurisperitum, Medi-
cum,

cum, Astrologum audit. Verùm de Religione nihil cogitas? De hac, & nonnulla diebus feriatis libat. Sic perfunctoriè templum adis.

His, quæ mortalibus utilia, pretiosa non postponenda. Jambl.

Hæc seculi culpa.

Philom.

Mus. 6. 7.

— *Rarò vivit, qui*

Solers honestum præferat utili.

Dummodo ad brassicæ beneficium hauriat Cleanthes aquas, nihil refert, si cum Chrysippo, aut Zenone philosophetur. Ad pistrinum trudatur cum Plauto sapiens: in pistorum degenerati magnates pinsere, non sapere, spectant. Stultus profectò, qui ministerium virtute sic antiquius habet; stultior, cui principale corpus, accessorium anima; qui sacris quæstuosa, divinis terrena præponit.

Laërt. de

Clement. 8

Val. Max.

de stud.

Gell. 1. 3. c. 5.

S A C R A.

Profanis haud miscenda, ex vitæ communis itinere contemplando, & adorando. Gyrard. in Symb. Pyth.

Horatium audi;

In Poët.

— *Fuit hæc Sapientia quondam,*

Publica privatis secernere, sacra profanis.

Doctè dixit quondam. Tunc fortè initiatum cedebat immundus, aræ solium, Diis ho-

homo : Nūmini tantū dabantur victi-
mæ : famulatum nesciebat Sacerdos : in
templo major , quā in aula , securitas.
Contraria nostri seculi praxis. Hodie pro-
fanis nedum miscentur sacra ; commu-
tantur , posthabentur , inserviunt , obru-
untur.

A D O R A T I O.

*Simile si amicum simili , atque ita gra-
tum , ut mereat salutationem. DEVS in-
ter omnia primus , primo cultu venerandus.*
Jambl.

DEO fanè nos similes : ipso nostri nul-
lus amantior : ille nulli secundus. At
proh cœcitatē ! Quibus primus à multis
honor ? ultimis ; & fortasse pessimis : ideo
subdam & similibus. Quot DEVM se-
cundum faciunt ? Quot hominis amorem,
ac jumenti similitudinem malunt , quā
DEI.

*Qui divina ceteris non præfert , univer-
sum evertit cultum , & cognitionis ordinem.*
Jambl.

Quis enim ordo , ubi antecedunt se-
cunda primis ? Quis cultus , dignioribus
inferiora præponens ? Quæ cognitio , si à
caducis non dignoscuntur æterna ?

*Cū iter instabilitatem indicet , non ado-
randum ex itinere.* Farr. in Septen.

DEO

DEO quid stabilius? Immutabilis ergo sit adorans. Imò cum Pythagora, seu Numa, *sedeat*, Sique *circumactus*, non instabilis. Ad instar peripheriæ constans divinitatem, quasi firmum, & unicum centrum, inspiciat. Ex itinere adorat ille, qui corde, oculis, ac pede vagus per delubra modò huc, modò illuc discurrens, mortale, nisi potius mortiferum, quærit Numen; apud quem vultus instabiles, caduci, mendaces, in ipso templi vestibulo, centri vicem Altissimo rapiunt.

*Symb. 42.
& 43.*

*Plutarch.
in Numa.*

DEVS præter propositum non colendus.
Gyrald.

Inanis à fortuna religio. Erubescant, qui humana, & sæpe iniqua deligunt, in divina tantùm incidunt. Sacraria ingredi, ac per vias ambulare, non idem. Quot verò in templis id agunt, à quo per semitam se abstinerent? Ad fanum accedentis animum à se ipso diversum voluit Pythagoras: videlicet in melius mutatum; nec defunt, qui deteriores fiunt. Qui oscitanter incedit, non aram, sed fulcrum, non adorationem, sed accubitus petit. DEVM purâ veste, in qua nullus indormierit, aliàs adorandum iussit. Nunc in templis dormire, levior est culpa. Delubra insuper extra propositum intrant, qui

*Sen. Epist.
94.*

*Jambl. de
Pyth. 28.*

qui non, ut adorent, sed ut loquantur,
ut audiant, ut videantur, ut videant: de
quibus illud repeteret Philomathus,

Mus. Juben.
6. 13.

*Accedunt. si quando vocat vesana cu-
pido,*

*Furtivis oculis dominam libare precan-
tem.*

*Seu trahit alloquium, seu mos, seu mu-
sicus illex.*

Omnia præter DEVM.

*Nec ad templi portam adorandus: hæc
enim allegoricè phantasia, quæ fallax. Farr.
in Sept.*

Joh. 14. 6. 6.

Fallacia & summa Veritas nimirum
discrepant. Sensibilis potentia, ubi de
divinitate, impotens. Auditum religio-
nis dogmata percepi, ais, miracula intui-
tu; phantasiæ igitur non dissona. Hæc
mentis janua. Si tuam sistis fidem in au-
ribus, in oculis, hoc est in limine, quam-
primum, aut eliminabitur, aut cedit la-
tronibus. Ingrediatur. Qui ad portam
adorat, post ostium, ut retro postem ponit
memoriale suum: postq; januam sanctifica-
tur.

*Jesa. c. 57.
6. 6. 5 66.
6. 17.*

P R E C A T I O.

Ex destinato DEVM precari debemus.
Cœl. Rhod. l. 11. c. 23.

Rarò

Rarò impetrat, qui casu rogat. Sola destinata fiducia verum eloquium. At qui DEVM fortuitò adit, ante DEVM quid aliud habere, videtur, quod adiret ex electione. Sanè, Quid? Aurum, tesseram, opsonia, foeminam, similia. Proh stultum scelus!

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE MYSTERIIS DIVINIS: CVL-
TV OPEROSO: VERBIS ET PRE-
CATIONIBVS AD DEVM:
CONSILIO.

DEI MYSTERIA.

Qui posuit tenebras latibulum suum, obi- *Psal. 17.*
ter non sectandus. Ex itinere in cœlos *v. 12.*
penetrare, ingenuo viatori non datur.
Scientiæ humanæ transiisse limina, quid
juvat? Qui perfunctoriè agit, sine volun-
tate agit; ac sola voluntas ad sublimiora
fertur. Mortalium intellectus à divinita-
te nimiùm distat. Suam hinc agnoscant
dementiam, qui vanis, ne dicam impiis:
applicuit seriò, perfunctoriè, ne dicam
jocosè, divina.

CVL-

CVLTVS OPEROSVS.

Pier. l. 35.

Non ex itinere divinitas colenda ; scilicet non eundo sed agendo. Manus apud Ægyptios, & operis, & adorationis nota. *Dii citra ignaviam invocandi : ac virtutis Spes, non ignavia pretextus est*

De Superst. *DEVS*, ajebat Plutarchus. *Quid sine operibus fides, nisi cadaver examine?* Sic

In Genes. 4. Bernhardus. At si absque opere mortua fides, quis eam occidit? Nonne otium? Profectò. Secus agis tu, scelestè; opere ipso fidem vel perimis, vel saltem saucias. *Idem.* Peremptâ, quæ veneratio? *DEVM* honoras munere fœtidò. Sauciata reum in adoratione te faciat magis, te magis accusat. *DEVM* probis operibus venerare. Sic viva, sic invulnerata erit fides, nec fœtet, nec culpabitur cultus.

VERBA, ET PRECATIONES.

Idem adorare aliquando, ac fari. *Uno congressu populum sic adorat : Apulejus.* Interdum est orare;

Æn. 10.

— Vos Turnus adorat.

Thuil. in Embl.

Vergilius. *Ab oro enim, quod est ore precor.* Valla. Transitoriè templum adit, qui de sacris non congruè loquitur: qui cun-

Alc. 7. ac

Vall. l. 5.

c. 11. Eleg.

tis

Etis nomen divinum admiscet : qui pro
cunctis DEI Numen exorat. Vanum,
quod nihil, quid ad DEV M, qui omnia?
Siquè DEI nomen proferre nequit vani-
loquens, quid de blasphematore? A DEO
Pedalii solam postulabant justitiam. Tu *Alex. ab*
quid? Ubique immortale resonat illud *Alex. l. 4.*
Socratis votum : *Date mihi, ut intus pul-*
cher efficiar. Tu quam curas pulchritudi- *c. 17.*
nem. *Plut. in*
Phædr.

Orandum est, ut sit mens sana in corpore
sano. *Juv. Sat. 10.*

Quoties tua vota sanum petunt corpus, ut
insaniam mens?

Annuere his Superos vetuere, Jovemq; *Pers. Sat. 2.*
morantur.

Te pudeat, si cum his, de quibus Plato,
verè templi fores prætergressus, DEI sci-
licet ratione posthabita, stultè, ac sæpe à
Summo Bono mala pascis.

CONSILIVM.

Consulta ante opus, alibi dixit Pythago- *In aut. car.*
ras; Consilia primò, inde acta, postea even-
tus: Cicero. Casu vivere belluæ potius, *Epist. 16r.*
quàm viri. Bonum ita fortiris? Non ti-
bi, sed fortunæ laus. Priùs ad quid agas,
mente contrectandum. In hoc mundo
suis cuncta miscentur incommodis. Pa-

B

tent

tent fores ad aulam? Antequam intres,
 benè cogita : pretiosa libertas, difficile
 servitium, rara gratitudo, fors periculo-
 sa. Te allicit monastica quies? Obiter
 ne templum adeas; ad vigilias, necessi-
 tates, dissidia esto paratus. Amicus te quæ-
 rit, capit uxor? Perfunctoriè ne sacris te
 obstringas vinculis; fides rara, spe-
 ciosa molestia, domesticum
 periculum.

SYMBOLVM III.

NVDIS PEDIBVS SACRI-
FICA.*Variae Lectiones.**Discalceatus. Arcer. in Jambl. Nudis pedibus.*
Gyrald. Sacrifica, & adora. Ficin.

Interpretat. variae.

DE PEDIBVS: ANIMA SENSITI-
VA: HUMILITATE: LIBER-
TATE: INNOCENTIA.

P E D E S.

*Nudi sint accedentis ad Sacra: quod He-
braei, Lacedaemones, Mauri & Saraceni serva-
runt. Gyrald. de Symb. Pyth.*

Sane id etiam Moyfi praeceptum *Exod. 3. 5. & 12.*
à DEO. Verum in hoc quid Sym-
bolicum? Discamus nos interim:
DEI mandata fervant infideles,
& barbari; quid à nobis praestandum? Illi
ad sacra discalceati, nos *calceis* ornati Si- *Cic. 1. de*
cyoniis? Calceatos vult pedes Apostolus, *orat.*
ut *audenter ambulemus* in fide: non ut *Paul. ad*
hanc iniquo seculi more proteramus, lu- *Eph. 6. 6. 15.*
natis, ac lascivientibus cothurnis, quasi *& ibi Sedul.*
ad fabulam, accedentes ad DEVM. *Scot. &*
Cant. 5. 6. 1.
& ibi Rupert.

ANIMA SENSITIVA

Corporalibus ac mundanis relictis curis, accedendum ad sacra. Jambl. protr. c. 21.

*Pier. l. 35.
& Bernh.
in Joh. 13.*

Pedibus animæ affectiones tum à Philosophis antiquioribus, cum à sacris autoribus, notabantur. Non æquè ad Altissimum extollitur mens, quæ terrestri deprimatur pondere: neque adorationis probè scit metam, qui corpora tantum spectat. Sensibilia distrahunt, affectiones diripiunt. DEO se nequit tradere, qui non suus, sed alterius. Homo, qui nihil, integer saltem ad eum accedat, qui omnia.

HVMILITAS.

Colere DEVM nefas, extra ordinem terrenum efferendo nos ipsos, quorum & ortus, & nativitas extrinseca. Jambl.

In via perfectionis nudô, id est, tacitô, ac humili pede, ambulandum; sandalia ne crepitent. Qui se jactat, veriùs jactor, quàm justus, quàm sapiens. Deinceps adorans, vel ortum ac nativitatem non inspiciat, vel nudis extremitatibus terram tangens, humile, ac nudum suæ naturæ meditetur primordium. Non de
lecti

lectisterniis, non de pulvinaribus certan-
 dum. *Infanti aptat Herculis coturnos*, qui *Eras. Cbil. 3.*
 & divinitatem colens, de gradu litigat. *cent. 6.*
 Cœlo tellus collata punctum: puncto igitur
 minores homunculi. Puncta in quo
 differre possunt? de quo ideò contende-
 re? Coram DEO nihil nobilitas, nihil di-
 gnitas, nihil potentia. Extra ordinem
 se effert, nudisque pedibus non adorat,
 qui nobilitate, Arcadum instar, *lunatâ pel-* *Thucyd. l. 1.*
le, quasi ad lunam extollitur, qui digni- *Martial.*
 tate, *calceis mutatis*, cum Deioce invisibi- *l. 1. ep. 50.*
 lem se facit; qui potentiâ, velut *extensô* *Cicer. in*
in Idumeam calceamento, fulmina cum Sal- *Phil. 10.*
 moneo tractat. Is Deum non adorat; *Herod. l. 1.*
 æmulatur: eaque cuncta extrinseca; ex- *Pf. 59. 6. 10.*
 tra enim adorationem, in qua inspicitur *ubi Luscin.*
 mens; extra hominem, qui verè animus. *Hygin.*
fab. 61.
Plut. in
Alcib. 1.

LIBERTAS.

Nudô pede: nam liberè, ac sine vinculis.
 Jambl.

Ita pedem pro mentis arbitrio interpre- *In Psal. 72.*
 tatur Cassiodorus: & discalceati Angeli, *Cœl. Hier.*
 quoniam liberi apud Dionysium. Dic *15.*
 tu: sacraria & sacramenta cur adis? Cur
 adoras? Nam sic jubent leges? En cal-
 ceus, & vincula. Ita legibus, non reli-
 gioni litas. Magis times, quàm credis:

hominibus, non DEO pares. In te nihil, voluntatis libertate, dignius. Quibus hanc impendis? terrenis, ac impiis. Eru- besce. Lubens diabolo te ultrò exhibes, ut eum in pravis adores: coactus ad DEVM traheris, ut DEVM adorare vi- dearis.

Phil. Mus.
6, 19.

Votum
Cælo solve libens,

INNOCENTIA.

*Mundi, & à scelerum inquinamentis ex-
piati, debemus divinis incumbere.* Gyrالد.

Id mihi, eruditissimi viri pace, pedum ablutio potiùs, quàm nudatio indicaret; illa quidem tollit inquinamenta; hæc ad- mittit, additque potiùs. Hic verò non de ablutione, sed de nuditate. Nisi for- tè dicamus, paucos nudipedes incedere, præterquam priùs ablutos.

*Cassiod. &
Dionys. ubi
sup.*

*Jambl. de
Pyth. 28.*

Tuæ interim te pudeat impietatis, qui templum adiens, tergis non animum, ut DEO, sed faciem, ut mulieri placeas: non voluntatem, quæ in pedibus nota- tur, sed oculos, in quibus periclitatur, voluntas. Ideò adorantes templum mun- dâ veste ingredi oportere, voluit Pytha- goras. En idem ferè in voto Philomathi.

O utio

O utinam liceat nostras abstergere cul- *Philō. Mus.*
pas, *6. 92.*

Et niveâ Domini veste subire domum.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE ADORATIONE, AC SACRIFICIO:
PVRITATE: RELIGIONE:
CONFESSIONE: SACRIS ORATORIBVS:
MENSURA:
LAUDE.

ADORATIO, ET SACRIFICIUM

Nudos volunt pedes. Qui calceum, & calcar habet, jam viam capit; ex itinere adorat. Hæc à secundo Symbolo repetite. Id tantum adde: in mundi carcere cum Apostolo, ut DEVM sequaris, *calceate caligas tuas.* Ubi adoratione, ac sacrificiō ad DEVM perveneris, qualiter superest? Siste gressum, depone calceum. Qui extra DEVM quid aliud scrutatur, nihil, nisi malum, quærit.

Act. Apost. 12. 6. 8.

PVRITAS.

Pedes pro Veneris affectionibus. Id spectavit orpheus. Ad id Achillis figmentum. Pedis porrò tanta est cum libidine

Pier. l. 35. Rhodig. l. 1. c. 8.

*Rhod. l. 1.
c. 8. & l. 4.
c. 11. & l. 12.
Poll. l. 2.
c. 60.
Rhod. l. 15.
c. 6.*

*D. Hieron.
in Sabin.*

affinitas, & Sympathia, ut pede affectio ingvina confestim afficiantur. Pedisque pars quædam colu dicitur à Græcis, quod Venus interpretatur: ex quo Veneris Coliæ templum à quodam compedibus exsoluto: hæc Rhodiginus & Pollux. Nudus pede sit sacrificans; hoc est, purus. Ita libidini contraria est pedum nuditas, ut hebetiorem Veneris usum reddat; rationem ab ipso Cœlio habes. Hic nequit Silere calamus. Utinam mendax. Quot calceati accedunt ad sacra? Quibus nihil aliud innocentia, quam manûs lotio? Puritatis, quam vestis candor? Qui manè, ac vesperi Morpheo, meridie Baccho, noctu Veneri litant? Quotidiè tamen, seu gentium ratione, seu muneris necessitate, seu parvulo ducti aëre sacra faciunt. Nova DEI proditio. Talis utinam sit nemo. Sabinianum genus longè absit à nobis.

RELIGIO.

Pier. 35.

Argon. 5.

*Alciat.
emb. 9.*

Pes hominis, fides religionis fundamentum; fideique stabilitas pede signatur. Hæc sit nuda, ut apud Flaccum; hoc est, vera, unica, visibilis. Vera: si veritatis filia, ne histrionum more, habitu solum externò, mentitoque incedat cothurnò. Unica: ipsa enim sufficit; quæ à sensu calopo.

topodia sumit, quæ scientiarum induit talaria, præceps crebrò incidit in hæresin. Denique sit, quanquam de invisibili, visibilis. Fidem erga homines manibus operiat Numa: erga DEVM denudetur in pedibus. Videlicet, nec ab hæitationibus retardata, nec à sordibus detenta proprio appareat in progressu. *Lib. 1. de eccl. l. 1.*

In religionis itinere impedimentis nos ipsos ne involvamus. Nudipedem Spartanum juvenem voluit Lycurgus: ut acclivia faciliùs ascenderet, declivia peragreret. *Plut. in Lycurg. & Xenoph. de rep. Laced.* Nudò quisque nostrum nascitur pede: hoc est, liberò mentis arbitriò, si Casiodoro credimus: cur calceis, ad quid retinaculis implicamur? Ad probitatem quæ difficultates? majores ad impia: quibus rarò non comitantur vigiliæ, curæ, pericula, ægritudines, mortes. Continentiam svadeat prudentia, pudor, sanitas. Obstacula nos ipsi addimus; curiosè in pulchritudinis vincula ruimus. Nobis peregrinis alimentis compedes imponimus. Otiosi retia Cupidini paramus. En calcei. *In Ps. 72.*

CONFESSIO.

Hujus quædam species & apud Ethni. *Alex. ab Alex. l. 4.*

cos. Jam notus expiationis usus. Rem divinam facturus ad suam levandam culpam, se inprimis reum, noxamque fatebatur.

Horat. l. i.
Ep. 16.

Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.

Pier. l. 35.

Pedes pro animi sordibus apud Valerianum. Sint nudi, ubi calceamentum inane. Tu avarus prudentiæ, tu iracundus honoris, tu impudicus fragilitatis calceum induis: exue velamina, denuda pedes. Nihil ei celandum, cui cuncta patent.

SACRI ORATORES

Esa. 52. & ibi
Ambr.

Doctrinæ jungant exemplum. Pedes, quibus pergit religio, hi sunt, qui divinam prædicant sapientiam. Nudi sacrificent, hoc est, eorum iter dignæ pateat imitationi. Aliud prædicare, aliud agere, nimis incongruum. Pacem, humilitatem, continentiam sectandas, quis tibi crederet, o chrestologe, qui odium, superbiam, luxuriam amplecteris? Ad cælum vocas, ducis ad barathrum. Pietatem.

Phi'om.
Mus. 6. 75.

Quam verbis petimus, rebus poscamus eandem.

MEN-

M E N S V R A,

Cujus species quædam pes. Nuda sit, ac innocens. Coram enim DEO, qui ubique, apertè, ac intra modum semper agendum. Audiat mercator, qui venalibus adulterat modulum, minuitque mensuram, tegitque cum Essæo modium; convitiator, qui proximum occultò ac falsò pede considerat; prodigus, & ignarus audiat, qui per plateas, & academias fucato gressu proprium excedit pedem; jactator, qui suo cum statuariis se non metitur, sed ultra septenarium, nimium supra se gloriosus, extollitur. Hi sensu calceati lucrum, invidiam, luxum, ambitionem, non DEVM adorant.

*Amos. 8. 6. 5.**Alciat. embl. 81. & ibi Tuil.**Eras. chil. 1. cent. 6. ad. 89. Horat. l. 1. ep. 7.*

L A V S,

Quæ apud Trismegistum sacrificii species, apud alios adorationis. Pedes, ac lingua Mercurio sacri. Verùm & ipsa lingua suos habet pedes, quorum ratio in ratione, quàm in versu difficilior. Pede igitur nudò laudandus & DEVS, & Princeps; hoc est, non carmine, cujus peculiaris finis: sed nudò sermone, quòd à multis pro soluta oratione, quæ veritatis propria,

*Rhod. l. 22. c. 4. l. 29. c. 9. Fulg. Hyt. l. 3. & Apollon, argon. 1. Calcagn. de Rhet.**In Poët. Arist. c. 1. Robert. Berni. & alii.*

interpretatur. Non adorat, qui mendax
laudandô lædit ; vera laus, quâ os non
diffidet à corde. Dic tu, qui ad aram
DEI canis præconium : quid cogitas in-
terim? Æmuli profectum, familiæ lucrum,
scorti perfidiam. Cuncta præter DEVM.
Quid tu, qui Principem laudibus effers?
ejus fortunam, utile proprium, proximi
perniciem : omnia præter Principem.

Ita non pede nudo, at obtortis Dæ-
monidæ crepidis, adoras,

*Plut. de
aud. Poët.
& Rhodig.
l. 7. c. 3.*

SYMBOLVM IV.

POPVLARES VIAS FVGE.

Variae Lectiones.

Per publicam viam ne ingrediaris. Gelen. in Philo. *Ne ambules.* D. Hieron. *Ne vadās.* Gyrard. *Publicas vias fuge.* Idem ex Olympiod. *Declinans, per semitas ingreditur.* Arcer. in Jambl. *Perge.* Scutel. ibi. *Per diverticula vadito* Ficino. *Populari viā non ingredere.* Nat. de Com. in Athen. *Publicā non ambulandum.* Dalecamp. ibi. *Extra publicam non eundum.* Amb. in Laërt. *Ne ambules.* VVolf. & Port. in Suid. *Regiam declinato, per semitas ingreditur.* Polit. *Regiā ingredere.* Clem. Alex. Herve.

Interpretat. variæ.

DE VITA: MVLTORVM ERRORE:
ABVSV. PHILOSOPHIA: RELI-
GIONE: VOLVPTATIBVS: OPI-
NIONIBVS: INSTITVTIS
PVBLICIS: VVLGO.

V I T A.

Publica via deferenda, quæ vitam indicat humanam: semita sectanda, quæ divinam. Jambl. protr. c. 21.

Hæc

Basil. in
conc. de re-
bus temp.
Plat. in
Axio.

HÆc vita Basilio via, Platoni peregrinatio. Nempe, quid aliud vivere, quàm discedere ab ortu, quàm versùs occasum moveri? Quid nostrum in terris, nisi longè à cœlesti patria peregrinari? A vita igitur humana declinemus, ac divinam, quæ occasûs nescia, quæ nobis patria, sequamur. Si homo ad D E I similitudinem, qui D E V M pro viribus non imitatur, non homo: non vivit. Ut vivas,

Philom.
Mus. 6. 17.

*Disce vias Domini signandas passibus
equis.*

Vivendum animæ, non corpori. Herm. Scot.
in colloq.

Qui corpori potiùs, quàm animæ vivit, se beluam magis, quàm hominem fateatur. Audiat qui speculum priùs pro consilio, quàm librum adit. Qui obsoniorum ac vestium luxu patrimonium impendit, mentemque jejunam, & nudam destituit.

Ratione, non sensu. Ibid.

Matth. 7.
6. 13. & 14.

Via quidem spatiosa, quæ per sensus evagatur, angusta, quæ ratione coërcetur: Illa verò publica multas ducit ad perditionem; hæc semita paucos ad vitam. Quà igitur pergendum? Jam tempus cursores nos facit; exordium ergò à carceribus, id est,
ab

ab angustiis capiendum. Eas consule, metam considera, inde stadium felige.

Non vitiò, sed virtute. Ibid. *Quod & in litera Y designatum* apud Gyrard.

De vitiorum ac virtutum viis, deque Pythagoræ litera Lactantium lege. Interim eò sævitix processit homo, ut literæ documenta perverterent. Jam via virtutis requiem præbuit fessis in dextero vertice: In sinistro vitiorum apice nunc etiam demens requiescit iniquitas. Hinc Juvenalis illud,

de Ser. cult.
l. 6. c. 3. & 4.

Virgil. in
carm.

Sat. 3.

Somnum rixa facit;

Jeremiæ, dormiemus in confusione nostra; c. 4. v. 25.

Salomonis, non dormiunt, nisi malè fecerint. *Prov. 4.*
n. 16.

ERROR MVLTORVM.

Quem non debemus sequi. D. Ambr. ad Iren. ac D. Hieron. adv. Ruff.

Turbam vitandam præcepit Seneca. Ita in Exodo: non sequeris turbam, ad faciendum malum, nec in iudicio, plurimorum acquiesces sententiæ. Non id agendum, quod multi, sed quod probi, quod sapientes. Fatuus ille pictor, qui sibi potiùs è pluribus tironum imaginibus, quàm è paucioribus magistri tabulis deligeret exemplar.

Ep. 7.

Exod. c. 23.
v. 2.

ABV.

A B V S V S

Fugiendus. Herm. Schot.

Hic bonum ipsum vertit in malum. Sed quô pacto fugiendus abusus, nisi prius dignoscatur ab usu. Proh mundi cœcitate! Hæc vocabula non amplius distinguuntur. Jam pro lege fuit usus, nunc legislatrix abusio. Contumax ille in ætatis foro, qui hodie ridiculas vestitu non sequitur formas. Vera abradatur coma, ut locum det fictæ; ollæ potius, quam capitis tegmen ex turri pileus in boletum, in cœpam transeat; subucula tota in manicam exeat; pallium thorace minus non humeris, at cubito inserviat; in latam mulieris pallam femoralia vertantur; calceus bipedalis pro gradu sit magis, quam indumento. Hæc seculi sanctio. Quis ab Heracliti cachinno se contineret? At potius, quis Democritum non renovaret? Eo, qui lucubratum edit libellum, ingeniosior ille, qui horum quid novi exponit. Verum quid novi? Humanæ instabilitati consuetudo penè orta obsolescit; jam obsoleta repubescit denuò.

Juv. Sat. 10.

PHILO-

PHILOSOPHIA.

*Hæc debet, à materiali multitudine ad intellectualem unitatem refugiens, unico hære-
re DEO. Farr. in Sept.*

Pseudophilosophus ergò, qui à DEO philosophandò recedit. Sanè. Philosophus veritatem quærit; hæc unica; in terra nulli; in DEO igitur, qui de se protulit: *Ego veritas.* Eam aliunde scrutari, non Philosophia; Stultitia.

*Ficin. in
Plat. Prot.
Rhodig. l.
22. c. 4.
Mercur. in
Pim. c. 15.
Job. 14. 6. 6.*

*Philosopho deslectendum à gregariis, ap-
riendaq; sibi nova, & propria via. Philo de
lib. prob.*

Audiat, qui cum pluribus accedit ad sta-
dium. Quæ laus Principi, ubi eadem aga-
soni meta? Inglorius ille sudor, quò alios
potiùs in elaboratis futilitatibus imitamur,
quàm ita nos geramus in arduis, ut imi-
tentur nos alii.

RELIGIO.

Humanis consuetudinibus præferenda.
Jambl. protr. c. 21.

Væ illis, apud quos non distingvitur
à consuetudine religio. Illis autem magis,
à quibus posthabetur. Illud aliquando
inscitia, hoc semper iniquitatis argumen-
tum.

Ac separatè ab hominum consortio in ea vivendum. Jambl. ibid. Quod à nonnullis de vita monastica intelligitur, ap. Gyrard.

Hinc ediscant Monachi. Ab hominum consortio verè non sejunguntur, qui per plateas cursitant, qui obtrektorum conventiculis assident, qui de regnis cum faciosis novatoribus disceptant, qui theatra petunt, qui secularium studiis, moribus, conviviis, cubilibus immiscentur.

VOLVPTATES.

Despicienda, quæ ab homine: sola felicitas amplectenda, quæ cum divina voluntate.
Jambl.

Voluptas, quæ à divinis legibus discrepat, si contumax, quomodo felix? DEVS est summum bonum; quod illi adversatur, summum erit malum: at

Jub. Sat. 4.

Nemo malus felix.

Quæ verò ab homine voluptas? A DEO quid non felix?

OPINIONES.

Non sequendum judicium populi. Eust. ap. Steph. in th. gr. tom. 2. Qui approbat, quod sibi videtur. Athen. Dalech. l. 10.

Non

Non est consilium in vulgo, aiebat Cicero. *Pro Plant.*
Exeunte populo ingrediebatur Diogenes. *Manut.*
In omnibus enim à multitudine dissiden- *apoph. l. 3.*
dum putavit, qui unicum in virtute se cen- *Idem. l. 4.*
 suit. Eadem Phocionis sententia. Oh quot
 non ratione, sed oculis, non lege, sed opi-
 nionibus judicandô, excœcant justitiam!
 Non quòd aliis videri, at quod tibi esse
 constat, inspiciendum. In aliorum judiciis
 periclitari, turpius, quàm in proprio. Quid
 verò? Si, ut nitaris alieno, debilius eligis,
 & alieno, & proprio cadis.

Communes ac protritæ actiones, ac opi-
niones contemnendæ: arcana solum quæren-
da. Jambl. Ita & Philo.

Eorum irridet fama credulitatem, qui
 populi dicta, ceu Apollinis oracula, refe-
 runt: facta, ut Herculis labores, imitantur.
 Nunquam sententiis, ac operationibus,
 quæ communes, acquiescendum, sed veri-
 tati, ac æquitati, quæ inter arcana. Pro-
 prium illud vulgi, hoc sapientis.

Extra publicam viam non eundum. In-
 terp. lib. de præc. Pyth. mist. interpr. à Plut.
 ap. Gyrard. tom. 2. Xyland. in Plut. Wolf.
 & Post. in Suid. Ambr. in Laërt. de Pyth. &
 alii.

Hoc fanè superioribus contrarium; ac
 sic interpretatum.

INSTITVTA PVBLICA.

Ab omnibus servanda. Plutar. in lib. de præc. Pyth. ap. Gyrald.

Cum Plutarcho via æquitatis publica? Intellige, curialis legum interpret: quoties, ut hinc & inde opes augeas, grassatorum more, à via publica justitiam trahens ad diverticula, trucas? Via æquitatis publica. Intellige, homo: ergò justitia cuique homini propria.

V V L G V S.

Publicam viam ingredi: nam in aliquibus cum vulgo convenire, dexteritatis est. Fuge: nam in aliis à vulgo dissidere, summa prudentia, Erasmi. chil. i. cent. i.

Ita Symbolum distingvens, contrarietates componere, conatur ille. Sagax quidem propositio; sed ingeniosa mihi magis, quàm vera conciliatio. Hinc discamus interim, nec viliores contemnendos. Dic Antisthenes: cur laudatus à populo, quid mali feci, ais? In plebe irritatam potius, quàm mitem, illam cupis multorum capitum beluam, de qua Demosthenes? Aliis placere, curandum: Sapientibus bonum, ignaris utile, omnibus difficile quidem, sed præclarum. Polycletus egregiè, duas edidit

*Manut.
apoph. l. 7.
Idem lib. 4.*

Idem l. 6.

edidit statuas, alteram ad vulgi, ad artis iudicium alteram.

Negationem apud Diogenem delendam, *Miscel. l. 2. c. 20. Strom. l. 5.* suspicatur Brodæus. Idem putare videtur in Alexandrino Sylburgius, ubi Laertii locum ex Philone correctum censet. Quid de Plutarcho, & Suida?

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE REBUS AGENDIS: IACTANTIA: SOLITVDINE: AMICITIA: DIGNITATIBVS: LITIBVS.

Per publicam viam ne ambules; extra publicam non eundum? Quæ contrarietas? Quidquid verò de hoc sit apud Scriptores, ego sanè Jamblico ejusque sectatoribus hærerem, apud quos à publica via cum Pythagora declinandum. Repugnantia tolerentur forsan, dupliciter inspectâ illius, quod *regium*, significatione. Id est, si regia via sumitur pro ea, per quam Reges numerosò gentium coetu ambulant, fugienda quidem: si pro perfectiori, ac digna, quam teneant Reges, extra eam non eundum.

An potius apud Laërtium, Plutarchum,

*Steph. th.
gr. tom. 2.*

In Lami.

*Chil. 4. cent.
2. adag. 2.*

*thes. gr.
tom. 2.
de lib. prob.*

Strom. lib. 2.

& alios, legendum, non *publicam viam*, sed *regiam*? Hanc foverent sententiam illi, qui Græcam dictionem *Leophoros* in utramque viam, & publicam, & regiam, valere putant. Afferat, quod sibi libet, malignus Pythagoræ irrisor Politianus, qui eodem forsan æquivocō ductus regiam pro vulgari & lata posuit. Hic non de plaustrorum via cum Erasmo; sed de hominis cum Samio. Apud quosdam eandem fuisse, viam publicam & regiam; nam publicō populorum comitatu incedunt Principes, referat Stephanus. Hic Pythagoras, ut ait Philo, *non pedibus laborem imperat*, sed animis. Profectō si regia vulgaris, Rex non distingveretur à vulgō. Accedit Clementis Alexandrini auctoritas, qui regiam viam pro arcta, & à plebe sejuncta sumpsit. Hæc ejus verba, Hervetō interprete: *Pythagoras jubens, ingredi viâ regiâ, non veretur prohibere, sequi vulgi sententiam*. Eadem lectio apud Heinsum, ubi ille, qui sua ex variis scriptoribus collectanea deprompsit, nescio, quō spiritu, mutatâ interpunctione, ita Clementem legit: *Pythagoras non veretur, prohibere, ne viâ regiâ incedamus, jubens, ne vulgi sententiam sequamur*. Quæ inversionis necessitas, & causa? Inde subdit:

certè

certè hoc loco Pythagoram, vult Clementis, prohibere, ne regiâ viâ ingrediamur, quæ communis. Ex verborum, ac interpunctionum varietate, varios & contrarios interdum oriri sensus, quis nescit? Regia via communis? Hæc erroris causa. Regia, & communis haud idem: eas inter se differre apud Alexandrinum, satis eò loci patet. Amplius in quarto Stromatum secutus, ut ex notis in margine, Matthæum, nonne de arctâ via Domini scribens, eam verè protulit, esse regiam? Quo autem pactò dixisset communem? Per arctam, quæ ducit ad vitam, pauci ambulant, cui lata opponitur, & communis, per quam multi. En Esaia oraculum: *rectas facite in solitudine semitas DEI.* Alius adest Clementis locus, ubi regia verè illa, per quam incedunt iusti, & quam ingreditur regale genus. Ita iustorum via est arctâ; regia eadem, ac iustorum, ergò regia etiam arctâ. Hinc discite, Principes; hinc solamini, cives. Regia iustorum via, quæ stricta. Coronis etiam præscribuntur angustia. Qui latam quaerit, à Rege declinat; qui arctam, Regem induit. Nihil regium magis, quàm iustum.

cap. 7.

Matth. c. 7.

v. 13. & 14.

c. 40. v. 3.

RES AGENDÆ.

Horat. od. 5.

Cum lyrico:

*— certum votô pete finem.*Dion. in
Tib.

Interim non publicam, sed regiam, hoc est, secretiorem delige viam. Tanquam Rex, aut paucis, cum Tiberio, committe arcana. Tuum nihil magis, quam cogitatio: si exponis, tua non amplius: revelatô consiliô finis periclitatur Amaris? Æmulatio nescit amicum. Mereris? Odium virtutes non expendit. Agnosceris? Famam semper vexat invidia. Per diverticula vade. Amplius iniqua hæc seculi necessitas. Ut ad præturam suffragium assequaris, non directô petas: per diverticula perge. Lauda, promitte, dona, eme; adeas amicum, musicum, ne dicam. lenam, scortum; fortunatus eris.

Horat. car.
3. od. 5.*Proh curia, inversiq; mores!*

IACTANTIA.

Semita, ut diximus, iustorum via, non publica: probæ enim actiones minimè ostentandæ. Stultus ad gloriam propriis laudibus viam sibi affectat publicam, qui nequit alienis. Tu audi, qui aliquid non patras, quin tui tibicinem agas; qui primum

mum non eructas jambum, quem typis non censeas dignum; qui dotem, ac hæreditatem non adis, quam totam vestibus epulisque consumptam non exponas. Ad quid tua effers in publicum? Si bona, ubi securitas? Si mala, ubi pudor? Si nec mala, nec bona, ubi gloria?

S. O L I T U D I N E.

Tranquillitatem cupis? Multitudinem fuge.

Pax inest humili loco:

Procul hinc abeunt metus,

Spesq; sollicitæ, & fraus.

Philomat.

Pomp. act.

4.

Odium, ambitio, venalitas, æmulatio, mendacium, perfidia, necessitas in civitate. In agro sola te nutrit libertas: tibi sola famulatur innocentia. Superbia tantum in pinu, infectatio in venatu, in piscatione fraus. Oraculum audi: Gige felicior Aglaus. Hic ex angustissimo suo in Arcadia prædio nunquam egressus. Quid mirum? Melius est, vitam degere solitariam, quam improbis hære. Si tu sapiens,

Plin. l. 7.

c. 46.

Hieron.

cont. Job.

nunquam solus: cum mortuis versaberis; tecum ipse vives; ita, si insipiens, sapiēs: nec sapiēs, nisi publicam deserās viam.

Ubi multitudo, ibi confusio. Varietas di-

C s

stra-

*Stob. in
serm. 56.
Man. a-
popb. l. 7.*

strahit, occupant negotia, remorantur il-
lecebræ, corrumpunt vitia. Solitudo est
Schola sapientiæ, apud Plutarchum: imò
sapientia solitudinis gymnasium: Anti-
stides, à Philosophia se id emolumentum ce-
pisse, dicebat, ut solus, ac secum ipse vi-
veret.

AMICITIA.

*De san-
tuen.*

Symb. Pyth.

*Plut. de
tranq. a-
nim. l.*

*Manut.
apopb.
l. 3.*

Non ad conchylii, seu trunci solitudi-
nem, de qua Plutarchus, nos Pythagoras
hortatur, sed hominis. Vias cunctas non
vetat, sed per Antonomasiam publicas.
Et semita publica quædam, sed paucorum.
Quæris amicum? Per semitam vade. *Non
multis manus injicienda.* Amicus, aut u-
nus, aut duo: si plures admittis, amabis,
nec amaberis valde. Vide Cheronensem.
Dein optimus amicus, non qui primus per
viam publicam occurrit: sed per virtutis
diverticula seriò deligendus. Hieroclem
consule in Pythagoræ carmine. Qui à
choreis, à thermis, à constrinis, à theatris,
ab epulis, à lupanaribus amicum petunt,
per vias publicas ambulant. Si vasa eli-
gimus, aiebat Aristippus, quid in amico
præstandum? Plurimi fanè hominum im-
probi, amicoque nequam quid pejus? Ca-
dat

dat fictile: frangatur: quid ad nos? Ti-
tubet amicus; quid nobis exitiosius?

DIGNITATES.

Via publica, prætoriana, & consularis a-
pud nonnullos eadem. Hinc disce tu, qui
annuas vices protrahens in ævum, ita
publicas dignitates tibi facis peculiares,
ut semper alios extrudas. Hoc tyanni-
cum nimis. Experientiæ testimonio te
fulcis? Quis alius experientiam asseque-
tur, si tu prohibes? Ad Pythagoram redeo.
Per viam publicam ne ambules. Hoc est,
consulatum, aut præturam ne cupias. Pe-
riculosa nimium dignitas, dum, qui regnat,
in populorum quiete periclitatur. Non-
ne populus Principis pondus? Per subli-
mia, id est, in vertice dignitatis, onera-
tum incedere, quid aliud, quam pericu-
lum? Imò quid aliud, quam cunctos in u-
no, unum in cunctis periclitari?

LITES.

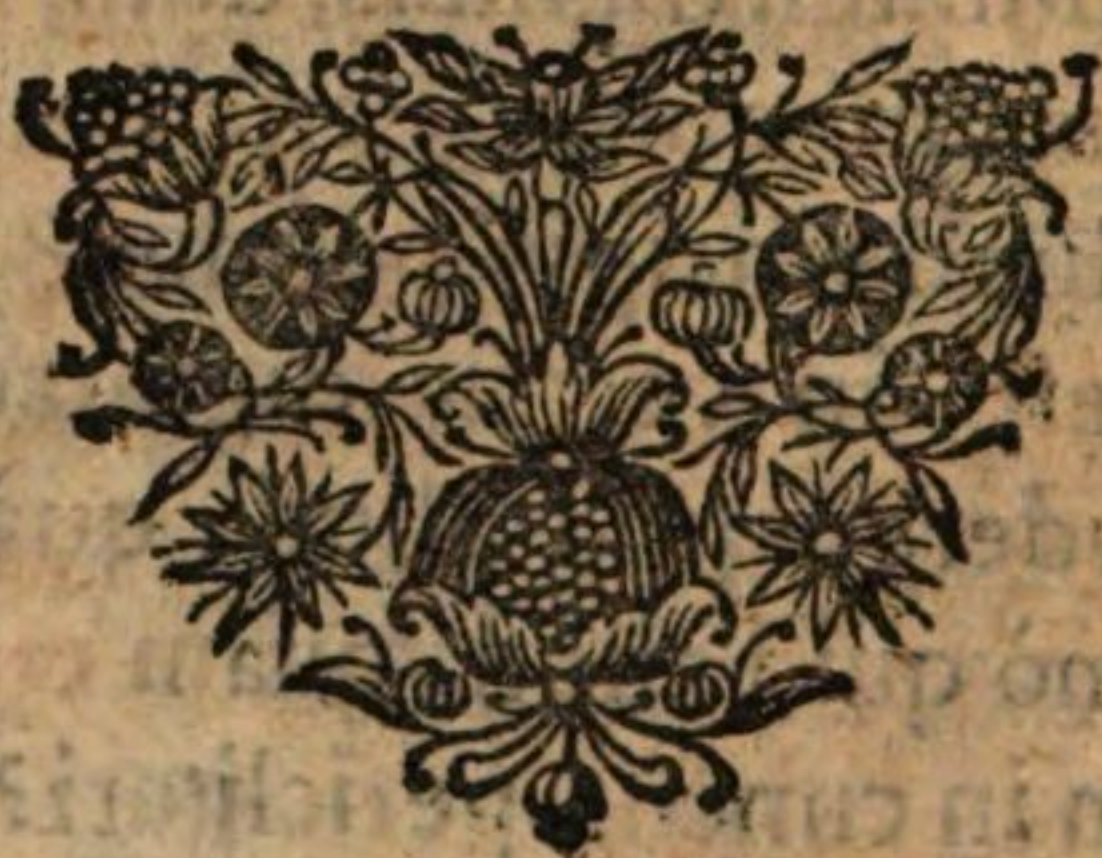
Prætoriana via si ea, quæ publica, siquæ hæc
eadem, ac basilica, ut Vulpianus, Rhodi-
ginus, & alii, putant, in qua Princeps jus
dicebat, per publicam viam ne ambules:
id est, fuge

jurgia

*Vulp. ubi
sup.
Rhod. l. 1,
c. 11,*

*Philom.**Mus. 6.**Protr. c. 14.*

— jurgia rauca fori.
 Clamoris à litibus abstine. Ita viam ad
 forum, vel curiam, ignorare, optimum,
 scripsit Jamblicus. Tibi semita sit, aut si-
 lentium, aut amica compositio. Pacio-
 ne vinces; ea saltem, quæ judiciò consu-
 meres; nisi aliud, quietem. Cuncta liti-
 giò perdes. Curialium vel inscitia, vel
 auidias, caussarum perennitatem alit;
 harum perpetuitas opes vorat, patien-
 tiam necat. His deficientibus
 omne jus tuum perit.

L I T E R.

SYMB.

SYMBOLVM V.

A NIGRAM CAVDAM HABEN-
TIBVS ABSTINE.

Variae Lectiones.

Non gusta, quibus nigra est cauda. Xyl. in Plu-
tarch. Id enim terrestrium Deorum est. Arcer. in
Jambl. Mortalium. Scutell. ibi. Melanuros ne
gustes. Beroald. & Gyrald. Sepiam. Ambr. in
Laert.

Interpretat. variæ.

DE MENDACIO: VITIO: MALI-
TIA: FALSIS AMICIS, ET FRA-
TRIBVS: FVCOSA PROBITATE:
ASSENTATIONE: INGRATITU-
DINE: IMPLICITIS: INTEN-
TIONE: SENSU: RE-
LIGIONE.

MENDACIVM.

Absit: hoc enim extremis partibus nigrescit. Tryph. gram. & alii ap. Erasmi. chil. i. cent. i. & Gyrald. de Symb. Pyth.

IN extremis partibus nigrescit menda-
cium? Occulere tam falsitatis, quàm ni-
groris peculiare: illa verò detegitur tan-
dem;

Emfm. chil.
2. cent. 3.
adag. 44.

dem ; mendacem ideo memorem esse oportere, inter adagia legimus. Potius ergò in principio, quàm in fine obscura. Veritatis lux pròdeat ; illicò tenebras evanescere, quis negabit? Decipior. Absente lumine invisibilis caligo ; exeat veritatis radius, & falsi cernentur nebulae.

Joh. 14. 6. 6.
Ec. 8. 6. 12.

Quid demum te atrius, ô mendaciloque, si DEO contrarius, qui veritas, qui lux? Nunc promat Momus de mendacio verum. Quale hodie literatium seculi delictum, nî potius delirium? Spuria, & in soluto sermone prostituta poësis, fabula, mendacium. In his igitur projicit scriptor sudores, tempus conterit lector, profanat ideas ingenium, vulgus encomia? In his. Tu, eorum fama, quò pervenies? Haud fanè procedes *ad senectutem ævi*, ut de mendacio protulit Sophocles. Clara hodie, cras obscuraberis. En cauda nigror.

Apud Stob.
serm. 10.

V I T I V M.

Fuge ; huic enim succedit mentis nigredo.
Rhod. l. 25. c. 37. ac Ferd. de Belu. in Pyth.
Symb. 2. c. 1.

Nempe voluntatis culpa, mentis labes. Impiis hæc nigrescit, sola elucescit amen-
 tia.

tia. Vitio quantum propria sit nigrities, referat Persius:

Et potis es, nigrum vitio præfigere the-
ta.

Sat. 4.

Dic tu, avare, tu, scriptor, qui ex ingenio peccas: qui propriâ gloriaris pravitate: quò tendis? nunquid ad immortalem nominis splendorem? falleris. Elaboratus error destillata caligo: Ostentatum scelus fama infamis. Improbis nigrum theta mortiferum.

Mart. 1:7.
epigr. 36.

M A L I T I A.

Cum hominibus, ob malitiam nigris, non consuescendum. Plutarch. de lib. educ.

Proh ætatis nostræ phrenesin! Hodie à multis malitia virtutis nomine decoratur; æquiparatur ingenio; præponitur ingenuitati. Universum non sat versatile, nî versutia mentis machinationibus vertat omnia? De hujusmodi viro illud repete,

Plutarch. in
Thes. 6.
Homer. 11.
11. 8. alibi.
Higins. de
fig. 1. 1.
1. 1.
1. 1.
1. 1.

— *niger est, huc tu, Romane, caveto.*

Horat. 1. 1.

Sed Romane ad quid? Num patria humanitate præstantior? O Albulæ fastum! Extero igitur homini Latina præcedat pecus. At si malitiam admittere Romanum dedecet, Synecdoche pateat. Caput pro toto: mundus ipse Roma.

Sat. 4.

Am-

de Orat. 3.

l. 2. eleg. 7.

Apul. Flor.

l. 7.

Carta. 1.

od. 36.

Manut.

apoph. l. 7.

Amplius, quis ob malitiam niger? Quæ hujus nota? Cauda bestiis data ad motus animi declarandos, aiebat Cicero: homini oculus, & lingua. Sic, loquentes oculi apud Tibullum. Sic, loquere, ut te videam, à Socrate. In quibus nigrescit peccaminosus, & visus, & sermo, nigerrimus & animus. Ubi cum Horatio *putres oculi*, cum Theophrasto *Erefio effrenata lingua*, fuge. Si quæ vitium in aliis vitandum, quid in nobis?

FALSI AMICI, ET FRATRES.

Ab his cavendum, quos atratos vocant.

Rheocl. de art. cab. l. 2.

Plutar. in

Thes. &

Homer. ll.

ii. & alibi.

Hygin. de
sign. cæl.

l. 2.

Arat. in

phan.

Rara Thesei & Pirithoi, Achillis & Patrocli exempla: & forsan poetica magis, quàm historica. Pervulgata & in Dioscuris amicitiae ac fraterni amoris idea: verùm si adhuc simul, nec separatim alternis diebus, eorum quisquis viveret, concordia forsan in dissidium versa fuisset. Sanè familiares improbi necessaria contagio. Si ab omnibus, quibus cauda nigra, declinandum, quid de fratribus & amicis nequam? Infideli amico nil nigrius; improbro fratre nil atrius. Hic pacem perimit; fidem ille. Ubi alter malus, quæ securitas?

FVCO

FV COSA PROBITAS.

Eos fuge, qui primâ fronte boni, cauda mali. Herm. Scot. in colloq. *Quique sunt foris Catones, intus Sardanapali.* Beroald. de Symb. Pyth.

Ad caudam hanc flectat quisque aures, & ingenium, æternumque sibi constituat securitatis hieroglyphicum. Canus ille comâ sententias promit, publicis miscetur negotiis, dignitates assequitur. Speciosa quidem prudentiæ argumenta. Sæpe laudat: cunctis blanditur, cuncta pollicetur. Formosa comitas. Fana frequentat, cinerem induit, numerales precum globulos præ manibus semper habet. Pulchra pietas. Quid melius? At

Fronti nulla fides,

Juv. sat. 2.

ajebat ille. Secretiora inquiramus vestigia. Forfan caudæ apparebit nigror. Extra capillum nusquam candor: capite senescet; ingenio, verbis operibus repuerascet. Privatis affectionibus publicum subiciet ministerium: nisi habito verbo, decreta non edens, dignitati arbitrium coercet, auctoritatem interimet: Sardoniusevadet risus, panegyricus evadet in satyraram. Promissa evanescent, decipient blandimen-

*Eras. Chil. 3.
cent. 5.*

D

dimen-

dimenta, pietati succedet impietas. Cinis ille iræ ac invidiæ igniculos fovebit, sacri globuli amicis inimicos vertentur in calculos. Quid fraudulentius, quid pejus? En illud: *in vestimentis ovium, intrinsecus sunt lupi rapaces.* Hæc tenebrionis cauda: cui sanè agni speciem primò intuitu exhibenti aptaretur adagium: *cauda de vulpe testatur.*

Matth. c. 7.
v. 15.

Erasm. chil.
1. cent. 9.
ad. 70.

Idem
Chil. 2. cent.
6. adag. 40.

Idem prorsus de voluptatibus, de fortuna. Venere amicâ quid primâ fronte pulchrius? Quid secretò lenociniò charius? At lippis tandem & tonsoribus, & nominis, & animi turpitudinem, ac nigritiem Galliçi priùs, inde tartarei notabunt carbunculi. En libidinis terminis. Principis favore quid præstantius? Divitiæ affluunt, crescunt honores, catervæ comitantur, populi adorant. Sed jam simulata invidi surronis zelotypia prodiones effingat, ut proprii livoris, æmulique cædis principem ipsum habeat ministrum. Fidem perfidia nanciscitur. Cessant honores, cuncti destituunt, facultatibus, libertate, vitâ plectitur innocens. Quid atrius? Talis fortunæ, talis voluptatum in hoc mundo cauda. Cujus nigredinem scitè indicat illud Philomathi:

Pomp. æl. 1.

*Status has vices mortalium alternas habet,
Atm ut sequatur nox diem.*

In hunc nigrorem fucosa definit probitas.

ASSEN.

ASSENTATORES.

A quibus cavendum. Ferdin. à Belued. in
Pyth. Symb. 2. c. 2.

Apud Piericum canis, qui caudâ blan- *l. 5. de can.*
ditur, adulator. Ecce assentationem in
cauda. Si mendax, quid acrius? At non-
ne adulatio quasi à natura nigris lineis in
melanuro notanda, si crebro funesta? Sæ-
pius assentatores, quàm hostes, evertisse *Curt. de*
Reges, habemus. An verò sit pejus, adu- *Alex. l. 6.*
lationem admittere, quàm exercere, sum
nescius. Illud vanitate, hoc mendaciô
culpatur. Decipiunt adulatores: quid
iniquius? Decipi volunt laudati, quid stul-
tius? Isti adulationem haud exquirere,
nisi destituerentur à laude. Illi haud a-
gerent, si vir destitueretur à sorte. Pereat
ille, dummodo hæc sibi vigeat. Et canis,
& assentator solent

— *blandas movere per aëre caudas; Ovid. met.*
Nostrag, adulantes comitant vestigia, l. 14.
donec

Excipiunt.

INGRATITVDO.

Ab homine fugienda. Ferd. à Belu.
Cur fugienda? nam pessima. In se, vel
D 2 in

*Ad Attic.
l.8.ep.148.*

in aliis? Ubique. In ingrato nihil mali non inest, aiebat Cicero. Ideò

Juv. Sat.11.

— *ingratos ante omnia pone sodales,*
cecinic Satyricus Aquinas. Ingratus verò bona saltem recepit; ab ingrato nihil, nisi malum, pendet. Ingratitudo in te ipso vitium, in alio & periculum. Illud tuum est fugere; quod facile: hoc quis fugiendi modus? profectò difficilis. Num officia negandò? nimis hoc inhumanum. *Non respondeant potius, quàm non dentur,* aiebat

Epist. 81.

*Seneca de
benef. l.4.
c.28.*

Seneca. Ingratos haud facere, id esset, non fugere. *Dii quoque multa ingratis tribuunt.* Vis ab ingrato segregari? reciproca sit fuga. Illi benefac; inde bona te fugiant, collata. Eum tibi sola beneficia reddunt absentem: sola memoria facit hostem. Adde bona, & magis à te distabit. Obliviscere, ac distabis ab eo. Illum fugam doceat liberalitas; te oblivio. Hæc ingrata in ipso; in te sit magnanima. Ita ingratum & beneficus, & immemor à te ipso remove.

IMPLICIT A.

Non recipienda. Plutarch. de præc. Pyth. myst. interp. apud Gyrard. tom. 2.

*Ap. Senec.
controv. l.7.*

Albæ sint sententiæ, ut de Albutio retulit Asinius, non atræ. Ab eo, qui, seu loqua-

quatur, seu fileat, semper implicatus, cave. Qui ænigmata non solvit, Davi cul. *Terent. in Andr.*
patur inscitiâ; qui cum Oedipo solvit, Sphingis mentem violat. Perniciosum u. *Diod. Sic. l. 5. c. 6.*
trumque.

I N T E N T I O.

Haud atra, sed candida sit in omnibus.
Georg. Ven. tom. 5. prob. 433.

Intentio illa candescit, quæ innocens, quæ aperta. Si autem innocens, ad quid occultanda? Candida in Arcesilao præcordia, ob ingenuitatem, voluit Pindarus. *in Pythi.*
Qui consilium celat, nedum caudam, sed nigra tenet præcordia cum Homero. Finis *ap. Pier. l. 38.*
forsan custodiendus, ne livor impediatur? Proh seculi nequitiam! Hodie magis, quam vitium, periclitatur integritas. Quid verò? Sit candidus finis, & visus fortè disgregabitur invidis. Dubium etiam sit assequi, dummodo mereri sit certum; idque certum, nisi ob aliud, ob mentis candom.

S E N S V S.

A sensualitatibus abstinendum, quæ caudam, hoc est, inferiorem animi partem, insiciunt. Farr. in Septen.

*Pier. l. 14.
de serp. 1.*

Stultus ille, cui capite cauda potior.
Hanc mordere, quod est, affectus corripere,
ac moderari, vera immortalitatis nota.
Caudâ verò caput occultare, id est, sensu
rationem obruere, venenosæ dipsadis, imò
tartarei serpentis proprium.

RELIGIO.

*Caudâ nigrescere, terrestrium DEORVM
est: Diis ergò intelligentibus adhærescendum,
ac secedendum à natura materiali. Jambl.
protr. c. 21. A corporeis. Ibi Scutel.*

*Nat. Com.
myth. l. 1.
c. 7. & Gy-
rard. Synth.
1.*

*Steph. gr.
thes. tom. 4.*

Dii terrestres montibus ac sylvis præ-
sunt. At cum illis quid caudæ nigror? For-
tasse, quia spectantes ad naturalia, & cor-
porea, quorum terminus corruptio? De
his infra. An potius ibi vel de subterra-
neis, aut inferis loquebatur Pythagoras,
vel de fraudulentis? Utrumque jam expo-
sitis congruum. Sed terrestres, inferi, nec
non tenebriones eâdem voce apud Græ-
cos nuncupantur. Audi, subdole: à fu-
ria non distingveris.

*At Deorum cultu optimo utendum, maxi-
mè primariis Diis congruo. Jambl.*

*ap. D. Augu-
stin. de Civ.
Dei l. 4. c. 23.
& l. 7. c. 2.
Synth. 1.*

Qui verò inter DEOS primarii, quos
Varo supra triginta millia fuisse autumat?
Forfan qui cœlites apud Gyrardum, ubi
&

& de secundis, & de minoribus? At vanum quærere, quod falsum. Minorem, aut secundum satellitium potius, quàm divinitatem indicare, quis negaret Lactantio? *De fals. relig. l. i. c. 4.*
A Symbolo discamus interim, eum congruo DEI non uti cultu, qui semper materialibus hæret, Qui solam spectat mortalitatem, DEVM nescit.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE SEDITIOSO VIR.O: JUVEN-
TVTE: SCRIPTORE: SVI A-
MORE: SACRIS: TER-
RENIS.

Maxima interpretum in hoc Symbolo varietas illud Domitiani super rhombo *Juv. Sat. 4.*
pisce renovat concilium. Aliis de melanuro, aliis de sepia loquitur Pythagoras: ille pro dipsade accipit melanurum; hic pro iis, quibus nigra cauda. Hæc postrema lectio mihi potior, nam symbolica magis; & magis congrua dictioni. Melanuri etymon apud Græcos propriè nihil aliud innuit, quàm id, cui nigrescit cauda. *Steph. th. gr. tom. 2.*
Sic Jamblicum legit Arcerius. Ficinum *In vita Pyth. c. 24. & in protr. c. 21.*
ita vertentem cum Guarino in commentario Plutarchi, tanquam inscium, piscem *Plut. de lib. educ.*
esse

Gyr. 5° Thu. esse melanurum, arguit Gyraldus; cum
de Symb. quo Thuilius: ibi verò eadem Xylandri
Pyth. l. 10. versio; quam sequitur & Casaubonus in
c. 19. Athenæum. Calumniæ participes Lylius
De Symb. facit Roterodamum, & Reuchlinum: at
Pyth. 5° de improbabilis hæc tantorum in re litera-
art. cab. l. 2. ria virorum inscitia. Præter eos & sic le-
Beroald. gunt Beroaldus, Rhodiginus, Georgius
de Symb. Venetus, & alii. Accusationem forsan re-
Rhod. l. 2. torquere ita quis posset: nonne Gyraldus
c. 33. inter Pythagoræ dicta enunciavit *pisces ne-*
Ven. tom. 5. *gustato.* Ad quid ergò Symbolum de me-
sect 5. probl. lanuro? Sed quidquid sit de sepiâ, mela-
433. nuro, aut diplsade, in hoc uno conveniunt
Symb. 35. omnes, ut de nigra cauda hîc sit sermo.
 Nigredo in caudis vitanda? Quid in ani-
 mis? Tu verò, adolescens, quid tam soli-
 citè conaris oris tollere verrucam: & la-
 bem negligis internam? Hoc sanè mela-
 nurò, aut sepiâ nigrius, hoc diplsade le-
 thalius. At nec silentiò prætereunda præ-
 cepta, quæ forsan ex interpretum varietate
 nobis datur elicere.

SEDITIONVS.

Gyrald. de A melanuro abstine. Quod etiam in-
Symb. ter Antiphanis ænigmata. Ex Græco ita
Gyl. ex Æli. Gyraldus pro pisce. Is, cùm placidum
an. de hist. est mare, occultatur, ac solâ tempestate
an. l. 12. c. 17. acce-

accedit ad littora. En icon seditiosi. Non poterat natura, quin eum in cauda nigris lineis notaret, si verum ex Aristotele retulit Athenæus. Turbulentiæ studiosum virum fuge. Tumultuator in atrum ac funestum definit semper. Lites quærit ubique, ubique fuscitat, ut ipse tertius gaudet. Si cum eo vivis, qui, ad instar melanuri, tranquillitatem odit, procellas amat, quò tendis? Jam sola tibi supersunt naufragia.

*l. 2. c. 28.
Casaub.*

I V V E N T V S.

Ab eis cavendum, cum quibus juveniles annos amittimus. Nonnulli melanurum pro diplade accipiunt. De hac ita fabulatur Nicander: à Diis mortales juventutis munere donati eam commiserunt asino vectandam. Sitiens ille pervenit ad fontem. Diplas, fontis custos, potum inhibuit, nî prius, quod vehebat, locò mercedis concessisset. Arescens annuit asellus, cessitque onus. Ideò singulis annis juvenescit serpens, nos autem irrevocabili afficimur senectute. Oh quot insipientem ac improbum feligentes amicum, asino propriam cedunt juventam. Perdent. Otium, inscitia, ludus, pocula, luxuries, diplades erunt.

*Ap. Æl. Gyl.
l. 9. c. 4. &
Rhodig. l. 25.
c. 33.*

*Thui! in
Alc. emb. 7.*

S C R I P T O R.

*de Pyth.**Ap. Gyrald.**tom 2.**de Symb.**Pyth.**Chil. 4. cent.**5. ad. 20.**Cent. 1. de**Symb.**l. 12. c. ult.**l. 4. c. 3.**de non pisc.**massil. c. 24.**Pier. l. 24.**de sep.**Horat. l. 2.**sat. 8.*

Sepiam ne vores ; Laërtium sic legit Ambrosius. Ita etiam interpretes libelli de præceptis Pythagoræ mysticis, à Plutarcho interpretatis. Erasmus hujus lecturæ sectatorem accusat Thuilius ; at ille, quidquid habeat in adagio de perca, erroris non erat inscius ; quod pateat ex chiliade prima, ubi non suâ, sed aliorum sententiâ, sepiam pro melanuro ponens, contra illos adducit Plinii locum. Congrua forsan magis erat Matronis de Attica cœna descriptio apud Athenæum. Nam Plinius unum eundemque piscem, ut Gyllius notat, ac si de diversis loqueretur, aliquando commemorat.

Sepiam igitur cum illis ne edas, quæ atramentum in cauda gestat. Scriptorem, inquam, ne mordeas. Ita sepiâ utebantur ad literas indicandas Ægyptii. Audi,

— *balatro suspendens omnia nasō.*

Cur aliena continuò laceras ? tua nunquam edis ? Ea si bona, tu malus ergò ; si mala, nec omnino spernenda. Malum nescire, pessimum. Quale autem inter volumina tam malum, ex quo boni aliquid non eruas ? Inde saltem, otiô non marcescere,

scere, dicas. Nisi aliud, expende voluntatem, lauda conatum. Amens qui *cra-*
brones irritat; amentior, qui sepiam.

Erasm. chil.
1. cent. 1.
ad. 60.

— *Facit indignatio versum.*

Atramentô vindice nîl magis formidabile.
Vesparum aculeis fortior scriptorum ca-
lamus. A Lacedæmoniis Parii vatis reji-
ciantur libelli; exprobreter à Critia; sper-
natur à focro,

Val. Max.
l. 6. c. 3.
Æl. Var.
hist. l. 10.
c. 13. & Gy-
rald. de
poët. dial. 9.

Archilochum propriô rabies armavit
iambô.

Hor. de art.

Quis non incidisset in Lycambis fatum?

S V I A M O R.

Quid perniciosius? Eo sepiea capitur:
in aqua speculis demissis, dum se in his a-
matoriè intuetur, circumventa reticulo
subducitur. Disce tu, mulier, quæ conti-
nuò te ipsam in speculo adoras: tu vir,
qui tuis ita delectaris, ut cætera spernas.
Illinc excitata libido; hinc ignara præ-
sumptio. Sepia sui amore perit; en finis
ater. Narcissus in florem vertitur; sed fa-
crum Eumenidibus, maniumque coronis.
En orci tenebræ.

Gyl. in Æl.
de Var. hist.
l. 12. c. 13.

Nat. Com.
Myth. l. 9.
c. 16. & Plu-
tarch. symp.
3. quest. 1.

S A C R A.

Color niger in cauda? Ille Apollini fa-
cer; ideò à Brachmanis veneratus. Eoque
Numen

Pier. l. 23.
de corb.

Numen in corvo gaudet. Nigrum in cauda tenet, qui divinis humana præfert; qui DEVM invocat pejerandô. Pejus, qui maledictis execratur. Talis profanus, qui Sacerdotem parvi pendit: Sacerdos peior, qui Sacerdotium. Sanè ab his cavendum. Si DEO non parcunt, quid præstarent homini.

T E R R E N A.

*Arctur in
Jambl.
protr. c. 21.*

Ejusd. Pyth

*Steph. Nig.
& Hierocl.
ibi.*

*Philom. in
Pomp. act.
1.*

Ab his te contine: *terrestrium enim DEORVM est, caudâ nigrescere.* Ibi mortalium legit Scutellius. At qui Dii terrestres, qui mortales? Non illi certè, de quibus in aureis carminibus, *Et terrenos cole damones,* vel sint Lares, aut Genii, cum Nigro ex Tullio, & Apulejo, vel homines, virtute præditi, cum Hierocle: venerandos illos proponit, hoc fugiendos. Qui ergo?

— — — *mobile.*
*Quidquid noctivagô lumine Cynthia
Præcingens tremulis motibus aspicit.*

Cuncta scilicet, quæ sublunaria, tu, homo, adoras. Quis DEVS tibi, heluo? venter, ait Hieronymus. *Quotcunque vitia habemus, tot recentes habemus DEOS.* Quis tibi, amans? pulchritudo. Uterque in corruptionem definit. Hæc nigra cauda. Quem

Quem pro DEO habes tu, pater? filium?
curam potiùs. Filiam? imò periculum..
Tu otiose? aleam. Veriùs dixeris nudita-
tem. En caudæ nigredinem. Quid tu o-
doras, venator? eqvum, canem? Tibi præ-
cipitium alis; eos nutris, qui te vorent..
Caudæ atrum in Hippolyto, in Actæone
inspicias. Quale Numen tibi, avare? Au-
ri splendor. Tibi, aulice? Principis aura.
Et aurâ & splendore quid instabilius? Hic
sæpe umbram parit, illa contagium sæpe
infert. Insidias, pericula utrinque paras.
Quæ cauda nigrior? Tu sapiens, tu miles,
quàm colis deitatem? titulos, dignitates.
Quæ his cauda? Nedum atra, sed funesta.
Mors cuncta rapit.

Ovid. Met.
l. 15.
Diod. l. 5.
c. 14.

Protinus omnia

Philoma
Pomp.
act. 1.

Fatô humanæ ruunt irreparabili.

Nomen, ais, vivet per ora virûm immorta-
le. Quousque? tu peribis, peribunt ho-
mines, peribit & mundus. Quid,
quibus, ubi vivet?

SYMBOLVM VI.
LINGVAM COERCE.

Variae Lectiones.

Silentium, id est echemythia servanda. Gyrald. Lingvā ante omnia contineto, DEOS sequens. Arcer. in Jambl. Coërce, DEV M imitans. Ficin.

Interpretat. variae.

DE SILENTIO: SERMONE.

SILENTIVM.

Quoad sapientiam: *Hujus opus primum est, sermonem ad seipsum, & ad sui considerationem convertere. Jambl. protr. c. 21.*

*Horat. l. 1.
sat. 3.
Matth. 7.
6. 5.*

Sermonem qui ad seipsum potius, quàm alios, convertit, verè sapiens. Audi, obtemporator, & critice, qui ad alios. Teipsum concute. Tuos increpa mores. Ejice primum trabem de oculo tuo, & tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris. Tua scripta, si quæ habes, perpende: si desunt, aut age, aut file.

Pers. sat. 4.

Tecum habita, & nôris quàm sit tibi curta supellex.

Motus

Motus ille optimus, ait Plato, qui in semet *In Pim.*
ex se ipso fit. Sed

Nemo in sese tentat descendere, nemo. *Pers. sat. 4.*

*Et assuefacere, ne foras progrediatur, sed
reddatur perfectus.* Jambl. ibidem.

Intelligat gloriosus ille, qui & inopinatò
deblaterans, quot verba, tot oracula se
proferre jactat; qui tirocinium vix asse-
cutus, magisterium proficitur: qui adhuc
in Rhetoricis, ac Poëticis reptandò, juxta
illud,

Legitimum sonum digitis callemus,

*Horat.
Poët.*

manu, ne dicam circinò, carminum, ac o-
rationis metitur pedes, ac audet per typos
literarios inflatus incedere. Silentio sa-
piendum potius consultò, quàm fortuitò
ignorandum eloquiò. At ego, ait, per

biennium tacui. Non sufficit. Apud Py-
thagoram filens discipulus ea, quæ dice-
bantur audiebat. Non taciturnitas quæ-
que, sed *echemythia* servanda. Sic Gy-

raldus, & forsan à Gellio: Huic enim silen-
tium, quò erudimur, innuit vox illa. En

Samii præceptum in Patientis oraculo:
docete me, & ego filebo. In Pauli: *mulier*

in silentio discat. Ita siluit Cato: *Meum*

abrupam silentium, dixit, quum ea loqui

potero, quæ sunt indigna silentio. Ita nihil
facito, quòd nesciam, alibi docuit Pytha-

*Gell. noct. 1.
c. 2. de Symb.
Pyth.*

Gell. ibid.

*Job. 6. 8. 24.
1. Tim. 2.*

6. 11.

*Manut.
apopb. 1. 5.*

*in aur.
carm. ap.
Hierocl.*

goras.

*Niger. in
aur. & arm.
Pyth.*

Job. 13. 6. 5.

*Prov. 17.
6. 28.*

goras. Adde, nihil dicito. Disce prius. Quousque petis? Tamdiu, ait ille, quamdiu nescias, quamdiu vivas. Doctus cupis videri? Tace. Utinam taceretis, ut putaremini, esse sapientes. Quid mirum? Stultus quoque, si tacuerit, sapiens reputabitur.

Et Philosophus arcanis DEVM debet imitari. Ex Olympiod Gyrard.

Quis pro Philosopho? Discipulus, an Magister? Si discipulus; hic profectò sapientiæ sectator, quæ divinum quiddam, echemythiam fervet Pythagoricam: quatenus tamen huic Harpocratis legi stulta pareat arrogantia. Si magister; quid inde? Sapientia mysteria, inquit ille, cunctis minime patefacienda. Impium axioma.

*Plutarch. de
Isid. & Osir.*

Sphinges quidem antiquitus ante sacraria: & Minervæ templum talem obtulit epigraphen: *Peplum meum nemo adhuc detexit.*

Verum & Sphinx,

& velum doctoris haud silentium, sed doctrinæ ostendebant difficultatem; præcipue de DEO, ut asserit

Strom. l. 5.

Clemens. Nonne bonum communicabile? Qui nescit explanare, ignarus; qui negligit, invidus; uterque magister nequam. Vulgarem verentur doctrinæ profectum? Errant.

*Horat. l.
Ep. 17.*

Non cuivis hominum contingit, adire Corinthum.

SILENTIVM.

Quoad religionem. *Eô enim colendus est DEVS.* Gyrald.

Nobis homo dicendi, tacendi præceptor *Cæl. Rhod. 13. c. 5.*
 DEVS, ajebant illi. Quis non hominem
 potius, quam DEVM sibi deligit magi-
 strum? Notum illud in antiquiorum sacri-
 ficiis,

animis lingvisq; favete.

Ovid. Met.

15.

Nunc rarò lingvæ, rariùs favent animi.

Suum taciturnitate Icton adorabant Ægy. *Jambl. de*

ptii: nos Numen garrulitate lædimus. Ja- *myst. ad*

nuam illis prætereuntibus fari, nefas; nos *Porpb.*

in Sacello ipso loquaces. *Te decet hy-* *ant. Hom.*

mnus, DEVS in Sion; Tibi silentium laus, *Pf. 64. v. 2.*

DEVS in Sion, legit Hieronymus. *Tibi,* *ap. Bellarm.*

DEVS, convenit primò tacita admiratio *in Pf. 64.*

magnitudinis tuæ, addit Bellarminus. *Quot* *Ibid.*

verò de seipsis hymnos cantant, momique

de DEO tacere, nequeunt? Nostri etiam

brevi tabellâ silentium sacris indicunt

choris. At nonne ab istis ad Altissimum

vel laudes, vel preces lingvâ ipsâ canen-

dæ? Ad quid ergò de silentio monitum?

Nam alternatim alii canunt, alii silent?

Uterius progrediendum. Silere idem, ac

quiescere: ideo, *& letati sunt, quia silue-* *Pf. 106. v. 30.*

runt. Quot in desideriis, in fide fluctuan-

E

tes,

Isa. 14. 6. 7.

Gen. 4. 6. 10.

cap. 28. 6. 20.

tes, etiam sedentes ad sacra, lati sunt, nec quiescunt, nec silent? Idem, ac cessare à bello: ideo, *siluit omnis terra*. Quot dum voce DEI extollunt præconia, hostili animo haud silentes, alterius meditantur præcipitia? Idem, ac vacare à flagitiis, quorum est clamare ad DEVM; hinc illud, *vox sanguinis fratris tui clamat ad me: clamor Sodomorum ac Gomorrhæorum multiplicatus est*. Quoties peccata magis, quam lingvæ clamant? Sileant adorantes: nosq; irreligiøsæ pudeat rusticitatis, qui ad DEVM accedentes, coram DEO, & aliquando contra DEVM cum homine, ac sæpe cum Dæmone loquimur.

S E R M O.

Ea tantum, ut Dominum imitemur, debemus exprimere, quæ alios juvent. Georg. Venet. tom. 5. prob. 438.

Maledicus audiat convitiator. DEVS Verbô creavit omnia; Verbum factum homo redemit omnes. Videat, an DEVM imitetur ille, qui verbô cuncta destruit, cunctos perimit.

MEÆ

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE PAUCILOQVIO: NVLLO, AVT
PROBO SERMONE: VERITATE:
VIRTUTE MALIGNITATE
CRAPVLA.

PAUCILOQVIVM.

Pluries decantatum illud, loquere, ut te videam, Socratis. Lingvâ se visibilem facit homo; at rarò se ostendit DEVS, cui similis homo. DEVM qui sequi cupit, coërceat lingvam; hoc est, parcè loquatur. Xenocratem, locutum fuisse, pœnituit aliquando, siluisse, nunquam. Sed verbi si pœnituit, quæ utilitas? Alatum illud apud Homerum volat irrevocabile. Si taciturnitatis pœnituiſſet, correctioni locus erat. Locutum non fuisse, haud poterat; loqui, poterat.

SERMO NVLLVS, VEL
PROBVS.

Vis DEVM imitari? Lingvâ caret Altissimus. Ideo apud Pierium, & ciconia, & crocodilo notatus. At summum is Bonum. Aut file, aut bene loquere. Bias lingvam, ceu meliorem pejorem victimæ partem.

Diog. in
Anach.
Gyrald. de
Diis.
Synt. 1.

Jambli.
protr. c. 14.

Ægyptiorum Regi pertulit: ferè idem Anacharsis. Ad id forsan tendebat illud, *lingua, fortuna, lingua daemon*, quod canebat sacra facientes Harpocrati; scilicet fortuna & daemon inter ea sunt, quæ tùm bona, tùm mala. Summum ille imitatur Bonum, cui aut nulla est, aut proba lingua. Probæ modum petis? Cum Pythagoricis DEO similes fieri possumus prudentiâ, iustitiâ, sanctitate; his lingua cohibenda. Intelligat, qui absque consilio obblaterat, qui absque lege judicat, qui absque honestate loquitur. Eos pudeat. Primus non homo, psittacus. Alter lanio, fur. Postremus nefanda suo exponit in ore, quæ pudor ipse indumentis operire studet. Illi malo Dæmoni, non DEO, similes.

VERITAS.

Joh. 14. 6. 6.

Lucian. de
Sit. ac. 5
Plutarch.
de plac.
phil. 1. 1.

DEVM imitare: homo, inquam, esto. Quid præstandum, ais? Lingvam cohibe. Numquid tacendo? Nequaquam. DEVS Verbum. Loquar, dicis? At ille non mendacium, sed pura *veritas*. Me hâc imperitum, ais, accusabit ætas: tu iniquam ætatem. Potentioribus invisus ero: DEI similis & charus. Si DEVS Pythagoræ *numerus harmonicus*, & musica, subdis, falsis aliquando, absonisque delectatur. Profectò;

fectò ; sed quatenus acutum, & grave in
unum coëant. Apud Samium etiam DEVS *Orig. ap. Gy-*
ra. de Diis.
Synt. 1.
unitas. Disside ab improbis, à sensu, à te-
ipso ; in DEO solùm, qui & monas, & ve-
ritas, desine. Si DEVS musica, lingua
plectrum, dicebat Cicero. Quid mirum, *De' nat.*
si hæc insimul concordanda? Imò si lingvæ *Deor. l. 2.*
plectrum à DEO musica moderandum?

V I R T V S.

Quæ ad DEVM via. *Quoad iactantiam*
Probè age, ac tace. Si grandia facis,

Desine, grande loqui ; frangit DEVS omne *Prud. in*
superbum. *Psycb.*

Jactantiæ comes invidia. Qui nimium
propriam exponit virtutem, maledicen-
tiæ vesparium irritat. Verùm quæ vir-
tus? Omne actionis bonum ostentatio
delet.

Insipiens dum vult esse omnia, nil est. *Philomat.*
Mus. 6. 34.

Quoad obtrectionem. Lingvæ cohi-
be, coërce. Quò pactò, postulas? Probè
agendò. Nullum maledicentiæ frenum
probitate validius. Convitia contra eum,
qui fanè bonus, vel nulla, vel innoxia: Vel
ad instar vesparum è putredine oriuntur,
vel sine fide pereunt. Crabronum con-
temnit aculeos, qui verà virtute incedit

Sat. 9.

cum Pallade armatus. Hinc illud Juvenalis:

*Vivendum rectè, cum propter plurima,
tùm de his*

*Præcipuè causis, ut linguas mancipio-
rum,*

Contemnas;

Contineas, dixissem.

MALIGNITAS.

Lingvâ si DEVM cupis imitari, ne ab-
sinthiô malignitatis eam inficias. Ne sis ex
illis, de quibus vulgò dicitur, spuerè nequit
dulce, qui amarum in ore gestat. Qualis

Pf. 24. 6. 8. DEVS? Dulcis & rectus Dominus. Ejus

*Pf. 118. 6. 103. eloquium quale? Quàm dulcia faucibus
meis eloquia tua, super mel ori meo. Natu-*

*Arist. sect. 34. probl. 5. rales, amaram, falsam, acidam fieri posse
lingvam, referant, dulcem non posse.*

Haud ita Ethicis. Amara quidem illa sit,
quæ omnibus ingrata; falsa, quæ fales
protervos in proximi contemptum effun-
dit; acida, quæ mordax: dulcis erit, quæ

L. 1. Eleg. 3. amica, ut illa, de qua Ovidius:

*Assuetâq; tibi doctæ dulcedine lingvæ
— — pectora flecte viri.*

C R A P V L A.

Sapores percipere, alterum lingvæ munus, ex Aristotele. Ideo ipsorum normam eam, dixit Plutarchus. Nos boni saporem, ajebat Bernhardus, jam perdidimus in Eva. Lingvæ cohibeamus in hoc, ut ad bonum tendat, quod in DEO tantum. Quid verò? Frugalitatis nescii ventrem pro Numine, pro ara mensam, opus pro Sacerdote colimus. Venatu fulmina contra cælum ipsum jaculamur. Anxiè cupedia per mare, per aëra, per terram, ad omnia prius, quam ad alendum, exquirimus; ac DEVM negligimus, quem ubique habemus. Non ad sedandam famem, sed ad excitandam insaturatione luxuriem, excogitamus opsonia; imò venena. Sic alii cibò ad vitam, nos utimur ad mortem. Ita etiam & vita
Et mors in manibus lingvæ.

De part. anim. 1. c. 17.

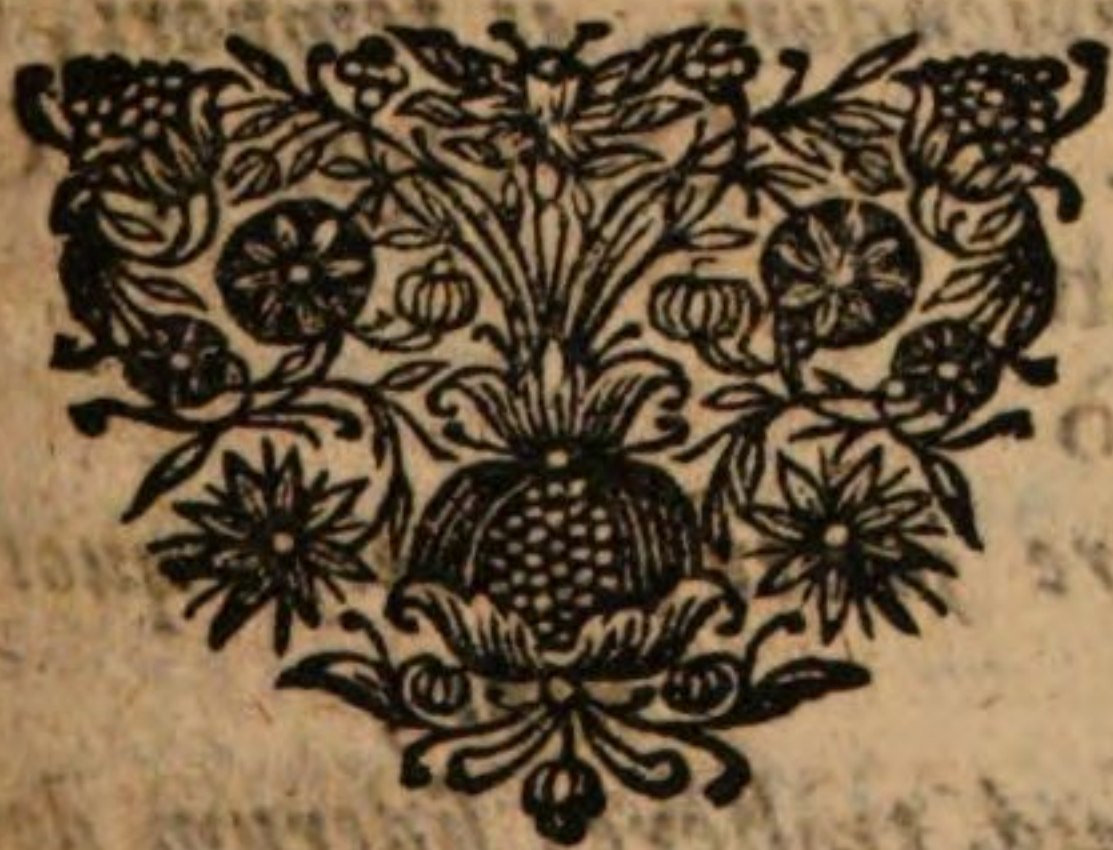
In Gryll.

Serm. 85. super.

per Cantic.

Prov. 18.

6. 21.

SYMBOLVM VII.

CVM FLANT VENTI, ECHO
ADORANDA.*Variae Lectiones.*

*Flantibus ventis, echo adora. Ficin. & Scutell.
in Jambl. Ventis spirantibus sonitum venerare.
Steuch. de perenn. Phil. Ventorum spirantium
sonum adora. Arcer. in Jambl.*

Interpretat. variae.

DE OCCASIONE: SEDITIONE:
SIMILITVDINE DIVINA:
VOCATIONE: IVSTO:
PROPHETIA.

OCCASIO.

*Huic serviendum, ac tempori, nec ventis
reflandum. Coel. Chalcagn. ap. Gyrard. de
Symb. Pyth.*

Profectò

*Philomat.
Pomp. act. 1.*

*Cessare juvet, adversa quoties immi-
nent,*

*Morasq; trahere, siderum donec nova
Facies nitefcet, placida quæ sortem fe-
rat.*

Ve-

Verum nonne dignius, occasionem, ac tempus inservire nobis, quam nos illis? Equidem. Casu opus aggreditur, qui occasione paret, ac tempori; consulto is, cui tempus & occasio. Ille quasi pecus agit: nam eum allicit opportunitas; hic verè homo amplectitur opportunitatem, ut agat. Pluvia tuis peregrinationibus obstat? inserviat quieti. Lædit te invidia? sit calcar ad gloriam. Sors destituit? maneat in paupertate securitas, augeatur in tranquillitate virtus. Ærumnarum sæviunt tempestates? hæ ipsæ magnanimitatem doceant. Exul mœres? profice peregrinus. Langves corpore? Valeas animo. Times mortem? vitæ hinc formam disce.

S E D I T I O.

IN CIVITATE. Nam civibus, inter se rixantibus, procul à litibus ad loca tuta migrandum, ubi minùs venti perflant. Gyrald.

At si Lilius Chalcagninum, & cum Jamblico Steuchum Symboli hujus interpretes fatetur, cur, ab unico Ficino relatum, ait? Si hunc malè, tanquam in sua versione de Nympha locutum, perhibet, cur & ipse de echo? Si que loca tuta sine ventis petenda, ad quid echo in Dodona, ubi sonitus ex

Ap. Erasmi. phil. 1. cent. 1. ad. 7. vehementi ventorum afflatu, Zenodotô referente? Ille huic symbolo, tumultuariè forsan, post Cœlii & Eugubini lectionem, immutato notisque interruptis aucto, ultimam nondum admovit manum.

Plutarch. de ger. rep. præc. & de music. & Gyrald. de dial. 9. Plat. de rep. 5. De hoc verò quidquid sit; rixante plebe nihil securum magis, quàm fuga. Qui vel Theramenis non induit cothurnos, vel Terpandri non utitur lyrâ, civium tumultuationibus haud intersit. Bellô sanè peior seditio. Illud cum extraneis, hoc inter nos. Eam fovere impium, suppressere arduum, spectare perniciosum. Ubi tales flant venti, nos echo ad speluncas in tuto revocet. Hujus praxin quæris? En;

Num. 16. 6. 42. cumque exiretur seditio, & tumultus increset, Moyses & Aaron fugerunt ad tabernaculum.

IN ANIMO. Nam Symbolum ad animi quoque securitatem referendum. Gyrald. ibid.

Ibid. Tumultuantur affectus? Iræ venti perflant? Superbiæ? libidinis? Fuge ad tabernaculum. Quid hoc? templum. Adora ideo, inquit Pythagoras. Quis tutior locus eô, ubi DEVS? Tu autem, curam ut leves, ut mœrorem temperes, plateam petis, ludum, theatra, lupanar? Ut Boream vites, ad Æoliam pergis? Illinc magis venti sæviunt.

DIVINA SIMILITUDO.

Potentiarum divinarum similitudo amanda, & colenda. Jambl. protr. c. 21. cujus oraculum, seu ænigma potius, quam interpretationem, alio ænigmate, ac oraculô involvit Steuchus, dæmonas inspicieus.

*de perenn.
Phil. 8.
c. 22.*

Hic tu interim fare, homo. Quanti DEI similitudinem in sanctis ejus, in te ipso facis? Improbe. Scorti potius depictam in ære adoras imaginem. DEVS, justus, anima, scortum, sub dæmonis nuncupatione cadunt. Omnes optimi præter ultimum. Tu pessimum in ultimo seligis.

VOCATIO DIVINA.

Reflexio, quâ DEI stante Spiritu aliquis ad ipsum vocatus revertitur, echo à symbolicis dicta, assensu adoranda. Farr. in Septen.

Proh DEI pietatem! Fugientem querit, contemptus vocat. Verum tu pervicax, cum primo parente uxorem audis potius, quam DEVM? Si cor habes lapideum, cur toties divinæ voci obmutescis? Elidis Pœcile, Thraciæ turres, Egyptiæ pyrami-

*Paus. l. 5.
Plutarch.
de general.
Plin. l. 36.
des c. 15.*

*Plut. de
plac. Phil.
l. 4. c. 20.*

des acceptas multiplicabant voces: tu DEO nec unam reddis? Væ tibi, cujus echo potius cum Dæmone, quàm cum DEO. At quò modò reflexio illa consensu adoranda? Quæ reflexio, nî priùs consensus adfit? Divinæ vocationis echo nuncupari nequit. Gloriare tu, homo, qui à DEO vocatus, ad eum reverteris. Echo incipit ille, tu absolvis. Gloriare. Illud cum DEO perficis, quod adorabile, quod divinum.

I V S T V S.

A DEO exiit homo, ut flatus, & vox; ideo, cùm in DEVM ipsum probitate reflectitur, tanquam divinum quid, colendus. Georg. Venet. tom. 5. prob. 434.

Intellige, mortalis: tu vox, tu flatus. At si ex DEO, cur de cunctis potius, quàm de DEO loqueris? Cur ad terrena tantum anhelitus & suspiria dirigis? Tu ea, quæ ab humanitate deducunt, adoras. Ad DEVM redeas: ita, ut divinum quid, adorabis.

PROPHETIA.

Tanquam divini Spiritus reverberatio, solenda. Georg. Venet. ibid.

Acce-

Accede, tu offuciarum magis, quam veri, sectator; qui genethliacum potius, quam concionatorem, audis; qui Artemidoro prius, quam Isaiaæ fidem præstas. Terræstria despiciere, ac diligere cœlestia, Bernhardo Prophetiæ genus. Tu verò, quid agis? Non, quæ à cœlo, sed quæ à terra, colis. A DEO cuncta, dicis. Fateor. At ea tu adoras, non quia proveniunt à DEO, sed quæ à DEO te revocant.

*In Epist. 1.
ad Cor. ap.
Godesf.*

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE FAMA: FORTVNA: AMICO:
FIDE: SACRORVM MYSTERIIS:
PRECIBVS: POTEN-
TIVM ODIO.

F A M A.

Per ora virum illa voces, ut echo, multiplices reddit. Qui famæ quærit echo flantibus ventis, hoc est, per difficultatum tempestates, incedat. *Nulla gloria, quam labor strenuus non antecesserit.* Illa periculis augetur, angustiis alitur. Tu nobilis, qui, solo genere te nominis perennitatem affectum, putas: falleris. Qui labor, quæ difficultas? Oriri sat fuit. Quæ ortu solo
nitun-

Cic. Tusc. 3.

In Plut.
Ap. Nat.
Com. 2.
c. 10.

nituntur, solo interitu cadunt. Flantibus
Austris per maria labores ac pericula fre-
quentavi, ait dives. Quid inde? Aurô
sibi gloriæ splendorem comparatum cen-
set? hallucinatur. Non lucis DEVS, qui
præest divitiis: ac cæcus apud Aristopha-
nem, orciq̃ue tenebris dignus à Timo-
chreone dictus. Id vigiliis & periclitatio-
nibus adeptus est, quod & securus, & dor-
miens, brevissimô defuncti codicillô, asse-
quitur alter. Famam nescit, qui echo si-
ne sono sperat. Ea ut repetat, nostrum
prius personare meritum, est necesse. No-
stra verò non sunt nobilitas, aurum; sunt
avorum, sunt fortunæ.

FORTUNA.

Sat. 1. c. 22.

Seu secundi spirent venti, seu contrarii,
echo semper veneranda. Hoc est, confu-
giendum ad cœlum. Apud Macrobi-
um nil aliud echo, quàm sphaerarum concen-
tus. At si vox illa, quid prohibet, quin ad
DEVM nos dicamus, qui verbum? Sanè si
fortuna felix, hæc à DEO: si adversa, fortu-
nabit DEVS. Improbis ille, qui tantum ad-
versus calamitatum ventis adorat: dignus
verè, quem DEVS deferat in prosperis.
Quid autem prosperi absque DEO?

AMI.

A M I C V S.

Hunc agnosce in echo, quæ, tanquam alter ego, annuit, si annuo; si nego, negat. Sed non in ventis fortunam, in echo amicum adora. Placidus illi spiraret Zephyrus, protervus perflet Aquilo. Felicem adeas, infelicem ne deseras. Tibi vel obset fortis Æolus, vel faveat, ille socius dulciores faciet prosperitates, leviores ærumnas.

F I D E S.

Hæc unicâ, non sensu, adorandum. Primos inter philosophantes levis adhuc vigeat Philosophia, numquid corporeum sit vox. Echo sanè, Macrobiô teste, nullius oculis obnoxia; nec auribus erit, flante spiritu, cum fractus aër disperdat vocem: ideo forsan echo in Dodona, ubi ventorum afflatu resonabant lebetes, ornamantum, ad instar silentis, apponebatur. Quæ igitur, flantibus ventis, echo adoranda, si, ubi flant venti, filet? Imò filens adoranda. Nam fide, non sensu. Quæstionem secus jam solvit avarus, heluo, impudicus. Illi echo adorant, in auro, in ventre, in

Plutarch. de
Plat. Phil.
l. 4. c. 20. &
Gell. l. 7. c. 15.

Saturn. l. 1.
c. 12.
Eras. Cibil.
cent. 1. ad 7.

in carne corpoream. Inevitabilis perflect
his tandem aut rapinæ, aut morbi, aut se-
nectutis, aut mortis Auster: eorum, ut in
Dodona, filebit Numen.

MYSTERIA SACRO-

RVM.

Publ. Ser. II.

Et de anim.

text. 80.

Assensu veneranda. Si, ut diximus, à
ventorum impetu jactatus est aër, nulla
quasi vox pervenit ad solidum, seu vas
illud, quod apud Aristotelem terminat, ita,
ut ex eo in pilæ modum resiliat echo. Quò
pactò igitur colenda spirantibus ventis?
Dicam. Dodonæum oraculum, referente
Plutarchò, Deucalion & Pyrrha consulue-
runt: anachronismum igitur haud oleret,
affirmare, illius templi taciturnam echo in
symbolo respexisse Pythagoram. Hæc, non
illa, quæ à Sophocle Athyroctomos appel-
latur. Aenea in Dodona colebatur, ubi
flante ventorum spiritu, sacri personabant
lebetes. Cur autem ori apponebat ma-
num? Hæc silentis & assentientis nota.
En à Philostrato causam; *Quandoquidem*
Jovi in Dodona dicatum erat ad multum
diei resonans. Hoc ille. Ibi, velut apud
alios in clibano, personant in lebate arca-
na sacrorum mysteria. Cætera fileant.

In Pyrrh.

Rhod. 10.

c. 20.

Eras. chil.

1. cent. 1.

ad. 7.

Icon. l. 2.

Nigr. int.

Pier. l. 14.

Ta-

Taciturnitate ipsa echo, alias garrula, ea confirmanda & veneranda indicet. Audi tu denuo, qui myſteria negligens, vocibus importunis, divinô Spiritu in ſacris afflante, reſſas. Te ſilentium doceat loquacitas. Væ tibi, ſi tuo ſermoni echo DEVS redderet condignam.

P R E C E S.

Ventos precum nuncios habemus à Maz. *In Dant.*
zonio in illud Virgilii, *l.3.c.14.*

Partem aliquam, venti, Divûm referatis Eclog. 3.
ad aures: & Ovidii,

Detulit aura preces.

Metam. 10.

In Symbolo ventus & adoratio ſimul?

Quid innuunt? Illum tantummodo exorandum, qui adoratione dignus. Ideo

Pier. l.35. 3

Rhod. 15.

c.18.

genua & precationibus, & adorationi ſacra; ea videlicet ſupplices amplectimur, colentes ſectimur. Ita ſupplicationes,

DEO debitas, & divinas, vocavit Jamblicus. Hinc illæ, ac lectiſterna, ceu ad

De myſter. l.

c. 15.

DEV M ſpectantia, peragebantur ad templa. Tu audi, qui cuncta precum præ-

Gymld. de

Diis. ſynt.

17.

tiô vendis. Aut DEV S es, aut ventus. Audi tu, qui tua vota ſuperbis Aquilonibus committis; Lyricum imitare, qui,

F

Non

Horat l. 1.
Ep. 20.

Non ego ventosæ plebis suffragia venor.

Jambl. de
Vit. Pyth.
c. 32.

Ita de Pythagoricis dictum: obsecrationibus, & supplicationibus, omnique istiusmodi illiberali adulatione, ut virum parum decente, abstinebant.

POTENTIVM ODIVM.

Arist sect.
26. probl.
34. & Plu-
tarch. de pl.
Phil. l. 3. c. 7.
Satur. 1.
c. 22.

A sole, qui motûs ac spiritûs autor, sunt venti; echo autem solis amica apud Macrobiûm. Flant venti, echo adora. Scilicet amicum quære conciliatorem. Vehemens radius è directo urit, reflexu fovet. Ampliùs ab alto increpationum & minarum spirant Noti? eorum sonitum, ut alii legunt, adora. Ita Horatius ad veneficam:

1. Epod.
Od. 17.

Candida, parce:

Tu pudica, tu proba,

Perambulabis astra.

Iliad. 11.
Laërt. in
Emped.

Irritat magis, qui parvi facit. Aut fugâ vince, aut phlegmate. Cede, ac venerare timidus, & sedabis. Non ex leone, sed asino excoriato, cui & Ajacis tolerantiam æquiparavit Homerus: Empedocles vacuos exponens utres, ventorum sup-

supprimebat impetum. Alii Delphini
pelle id præstabant. Hinc forsan Ulyssis
figmentum; nempe curvus fugit hic tem-
pestates, ille auritus omnia timet: u-
terque fellis expers, quod bilis sedes, ac
ideo à Marte rectum. Sed ubi vacuum
exponitur corium, cessant venti? Profe-

*Spond. in
Odyss. 10.
Pier. 17. A-
rist. de part.
anim 3. c. 3.
& 4. c. 2.
Pier. 10.*

&ô. Non quæ vana cedunt, sed quæ
solida obfistunt, perfodit &
gladius & ira.

SYMBOLVM VIII.

IGNEM GLADIO NE
FODIAS.*Variae Lectiones.*

Ne scalpas, Ficin. *Ne fodias*, D. Hieron. & VVolf. in Cyrill. & Suid. *Non scrutare*, Xyl. in Plutarch. opusc. *Non prorutare*, Id. in Num. *Ne secato*, Arcer. in Jambl. *Ne diffeces*, Pier. Val. *Ferrô non cœdendus*, Plut. interpr. de Symb. Pyth. *Ense*, Nicol. Scutell. in Jambl. *Gladiô*, Beroald. *Ne domi macherâ scindito*, Cœl. Chalc.

Interpretat. variæ.

DE IRA: FVRORE: AMATO-
RIBVS: VANIS: ANI-
MA: DEO.

I R A.

Nemo aut dictis, aut factis provocandus ad iram, Thuil. de Symb. Pyth. Sic & Pier. l. 42. de glad.

Pier. de
rhinoc.

Arist. mor.
Nic. 5. c. 10.

A Ut opinione, adderem. Non desunt, qui & Rhinocerotem, ad iram tardissimum, ex consilio provocarent. Irasci malû; provocare pejus. Injuria enim consultò afficere spontaneum, & cum vitio est, affici fecus.

secus. Leones alii, ac urfos alentes, feras quasi ad humanitatem erudiunt. Qui ad iram provocant virum, ad feritatem cogunt. De qua metamorphosi libeat illud Philomathi repetere:

Quàm mutat natura vices? Fit bellua Mus. juv.
Cesar, *6. 6.*

Et capit ingenium Caesaris, arte leo.

Philemoni si fidem præstamus, hominem *Stob. serm.*
ad iram excitare idem, ac si ad insaniam. *18.*

Proh scelus! Quid aliud hoc, quàm necare hominem, qui propriè solâ ratione viget? *Unicam sanat stultitiam Anticyra*, dicit Plutarchus; *iræ juncta*, quæ incurabilis Euripidi, *tragedias exhibet.* *de ira cohib.*

ap. Stob. serm. 18.

Verùm si neminem provocare licet, nec nos ipsos ergò. Symbolum Andocydæ à quibusdam adscriptum, offensionem in ense, iram in igne inspicit. Ignis eruitur ferri collisione, quæ mutua quædam læsio; sic indignationis flamma offensarum excitatur gladiô. At quot sine gladio ignem fodiunt? Hoc est absque lædente læsi? Qui solâ suspicione crebrò injuriam sibi effingunt à nullo illatam? De quibus Theocritus affirmaret,

Ap. Gyr. & Thuil.

Semper acerba illis præ naribus assidet *Idyll. 1.*
ira;

Odysf. l. 24. Vel Homerus, illas supra nares acutum ro-
bur verberavit. Nasus aliis judicii sedes :
hinc illud Horatii :

Serm. l. 2.

sat. 5. 59.

ib. Bond.

— — — nasus

Illis nullus erat.

Sedem isti faciunt iræ, quæ stultitia ; unde
Persii monitum :

Sat. 1.

Ira cadat naso.

Alii machærâ incendium in alios concitant ;
isti opinione in se ipsos. Quæ major insa-
nia ?

Ira perciti haud laceffendi. Bizantius ap.
Athen. l. 10. c. 17. *Nec gladiô exacerbatio-
nis feriendi.* Reuchl. de art. cab. l. 2. *Sed
iis concedendum.* Plutarch. de lib. educ.
*Idem ferè Suid. Cyrill. cont. Jul. l. 9. & Hie-
ron. adv. Ruff.*

Spond. in

Iliad. 23. in

prot. r. c. 21.

in castig. ib.

Plut. de ira

cobib. 5. A-

rist. Eth. l. 2

c. 3.

Serm. 18.

Si apud Ægyptios ignis animata bellua,
ergò & ira. Cum hac ideo pugnare diffi-
cillimum, ut ex Heraclito refert Jamblicus :
Quòd si Arcerius non invenit, adeat Plu-
tarchum, & Aristotelem, qui sententiam
Heraclito acceptam ferunt. Eadem & De-
mocriti apud Stobæum. Ad quid ergò ira-
tum laceffere ? Qui hanc pugnam aggre-
deris, Olympicum forsan oleastrum spe-
ras ? Qui gladius ? oratio ? Moralem audi :

Sen de ira, Surda ira est. Ratio ? *Amens* etiam sub-

l. 3. c. 39.

dit, Nulla magis anceps victoria ; nec un-
quam vicit, qui cum stulto pugnavit. Ce-
de,

de, ac forsan superbis. Maximum remedium iræ mora, præcipit ille. Idem Ovidius :

Iræ recidant,

de art. am.

Ut fragilis glacies interitura morâ.

Da spatium : cede : nempe remedia in remissionibus profunt. *Senec. ibid.*

Potentium ac tumentium ira non commovenda. Suid. & Laërt. in Pyth. *Nec eorum animi laceffendi.* Beroald. de Symb. Pyth. Fere idem D. Hieron. adv. Ruff. Herm. Hess & Gilbert. Cognat. in Lucian. hist. ver. l. 2.

Potentium ac tumentium icon flamma. Elatio utrinque, utrinque fumus. Ideo facile provocantur ad iram, quæ proficiscitur ex igne. Facilius eorum indignatio laceffita furit. Ubi ardor maximus, eum levis gutta exagitet, invalescit. Felix aulice, cave. Spem tuam virentem credis, ubi propinquior est flammæ? Sortis ac lætitiæ risum speras, ubi proximior es fumo? Lachrimaberis : cave. Indignationi, ais, non dabo causam. Nihil proderit : potentia & superbia causam vel sibi effingit, vel semper habet : nisi aliunde, à seipsa, ut diximus, ignea. Cave, ne tandem arida spes ignem alat, quô tuis in lacrimis

*Arist. sect. 8.
probl. 17.*

te perdens ebulliat ira. Exempla non defunt.

Nec oportet orationem igne imq; plenam homini opponere. Jambl. protr. c. 21. *Nec quidquam in quemquam aut dicere, aut agere, quod bilem moveat.* Beroald. de Symb. Pyth.

Audi tu arrogans, elatus, asper, homini leo: qui non furis, quin lædas: cui semper cor ignis, lingua gladius. Cum viro ita loqueris? Et tecum ita loquere aliquando: si virum in teipso non invenies, forsan excitabis.

Nec malorum commenda ira. Reuchl. ubi sup.

Si malum ira, in malo pejus. Qui vel excitat, vel irritat, pessimus. Ille flammam flammæ addit, ex favilla hic parat incendium. Quid præstandum, ais? Depone gladium. Cum malis pacem habes. Hoc difficile putas? Malum prius, inde malos fuge, à malis enim haud malum raro.

F V R O R.

Non irritandus furens. Plutarch. de præc. Pyth. myst. interpr. ap. Gyrard. tom. 2.

Furit superbia? Qui eam assentatione alit,

alit, qui præsumptione inflat, furentem
provocat. Ira furit? Cur, ô contumeliose,
cuncta subsannas, cunctos laceras? Quare,
ô suspiciose, injuriam tibi crebro effingis,
gladii semper aciem pro manubrio capis?
Ille in alio, in teipso tu furiosum tentas.
Auri furit fames? Cur solo saturatus intuitu,
adhuc esuris, avare? Cur oculatam & diem
habens & noctem, semper & cœcutis, & vi-
gilas, ô mercator? Ita furentem laceffitis.
Ignea tandem furit libido? Furit amans?
Quid agis, adolescens? Otio delitescis, ca-
lidissimis uteris opsoniis, procaces quæris
vultus, Cupidinis facem percutis? Quid
tu mulier? Cur velut mulctam à Ceramicî
platano timens, ita speculum intentè con-
sulis? Redimiculis, monilibus, pericarpîis
onerata potiùs, quàm ornata, fucos &
flores addis? Oculos hinc inde vibras,
mordes labia, mamillas exhibes? Furen-
tem irritas.

*Jul. Poll.
onom. l. 8.
c. 4. n. 37.*

A M A T O R E S.

*Ne amoris calori adjungant cadem. Ex
Joh. Bod. in Horat. serm. l. 2. sat. 3.*

Amat ille mulierem, hic aurum; ille di-
gnitates, hic regnum. Cuncti amantes,
stulti omnes. Quoties verò addunt cruo-
rem

Horat. *serm.*
l. 1. *sat.* 3.

Stultitia, atque ignem gladiô.

Scrutantur. Hinc procorum clades, fori contentiones, æmulum cædes, belli strages. Tanquam aliena, hæc mala & negligunt, & perficiunt: nec propria confiderant, dum favientes in alios, majorem favitiam in potiore sui partem adhibent. In aliis corpora, in seipsis & corpora & animos lādunt.

V A N A.

Quæ vitanda. Ita utuntur Symbolo, & Basilii in Ep. ad Nep. & Plato de leg. 6. & Lucianus ver. hist. 2. ac ibi Gilber. Cognat.

Erasm. *chil.*
1. cent. 4.
adag. 83.

Flammam gladiô scindere, quid juvat? Aliquid frustra moliri, otio pejus. Hoc jactura est temporis, illud & operis. Tu, qui futilia peragis, utrumque perdis: qui mala, & teipsum. At Oculi potius contorque funiculum, quàm ignem disseces gladiô: illud enim alterius culpâ vanum, hoc tuâ.

A N I M A.

Ille mortalis baud lingvæ gladiô feriendus.
Farr. in Sept.

Cum

Cum Democrito, flammæ instar, gladium non timet anima; quamvis Homerus in Odyssea stultè secus effingat. Potius timeat, qui gladiô eam insequitur. Eheu! Mundus jam penè totus Epicuri sectator. Gladiô tot animam impetunt, quot mortalem credunt; tot credunt, quot negligunt. Hi autem jure sibi magis cum corpore interituram cuperent, quàm putent. Eam DEI particulam impiè non asfero; illud tamen affirmo: ipsa à DEO DEOque similis: dignitatem ideo nimis lædit propriam, dum, ut hæreat humanis, à DEO separatur. Quorsum hæc? dicam. Divisio quædam est vulnus. Animam, quasi mortalem, hi gladiô ferunt, qui infideles ac improbi eam ab ipsa immortalitate, hoc est, à DEO, dividunt.

Arist. de anim. l. 1. text. 20. l. 11.

DEV S.

Lingua acumine baud impetendus. Thuil. de Symb. & Ferd. à Belued. Symb. 7. c. 1.

Ignis Deus Persis, aut helluo. aut nihil.

DEV S nobis ignis, nimirum totus amor.

Attamen illi suum adorant; nostrum nos

exsecrabimur? Væ tibi, cui lingua gladius,

nec in igne DEO mollitur. Ferrum in

igne cum Græcis foederis fuit Aristidi

signum; tibi cum DEO erit bello? Sed in

Herod. in Tha. 55. Max. Tyr. ser. 38. Deut. c. 4. 6. 27. Plut. in Aristid.

DEVM

DEVM vindicem tibi DEVS amans
vertetur; hoc est, ignis, cunctorum amor,
in cuncta destruentem ignem mutabitur.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE RECIDIVO ERRORE: MOR-
TVIS: LITIGIOSIS: AMICITIA:
BELLO: NOXIO LVSV: IN-
CONGRVIS: INDE-
CORIS.

RECIDIVVS ERROR.

Steph. in
xhes. gn.
rom. 3.

Ignem fodere, si Græcum inspicimus ver-
bum, idem, ac fulcum unum aut alterum
ducere, ad semi extinctas prunas denuo
suscitandas. Qui sive in alio, sive in se af-
fectiones, jam sedatus, rursus excitat, ho-
stiliter gladiò ignem fodit. Cum odio, cum
amore pugnâsti? Vicisti! Quid hostilita-
tem sapit magis, quam hostibus jam victis
vires addere? Quàm novum jam tibi fati-
gato suscitare bellum? Quàm victoriæ tibi
eripere gloriam, in catenas palmam, in tri-
umphatum vertere triumphantem?

Ampliùs à tartaro ad cœlum transisti?
Optimus quidem ascensus. Nunc de cœlo
ad tartarum relaberis. Quis transitus?
Quale præcipitium? Inscius non recidis,
con-

consultus redis. Et Diabolum & DEVM expertus, hunc linqvis, ad eum reverteris. Quæ major dementia?

M O R T V I.

Ignem qui fodit, fulcos in cinere ducit? *Steph. ibid*
 Nos in igne pyram, in cinere mortuum, in gladio infectatorem videamus. Platonem audi tu, qui *instar canis adversus lapides l.5. derep. jactos irascitur.* Hostem putas mortui corpus? Falleris. *Jam ipse abiit adversarius, eo, quô pugnabat, relicto.* Ubi deest sensus, nullus dolor, nulla injuria, nulla ultio. Eum, nescio, feritatis, an insanix reum, qui gladiô sæviens in cadavera, *mortuos Eras. chil. s. iterum occidit; magis reus, qui linguâ: cent. 2. ad. 94.* ille solùm fauciat corpus; hic & hominem, & nomen. *Laërt. in Chil.* Ideo mortuis non maledicendum, ajebat Chilo. At potiùs tibi officit detractio, si ei detrahis, qui vel audire, vel respondere nequit. Ampliùs ignem gladiô fodis, dum extinctum in filiis, in uxore lædis; dum testatoris hæreditatem dilapidas, mentem violas, animam negligis. Hoc postremô quale majus immanitatis argumentum? Stultâ pietate defunctorum animas ter evocabant prisci, ut revocarent in patriam. *Stultiore sævitiâ nos Didym. in Hom. Odyss. 9. & Joh. Tzez. chil. cre. s. hist. 14.*

crebrò eas, nedum patriâ, corpore, mundò,
sed memoriâ linquimus exules.

LITIGIOSI.

Gladiò ingnem fodit, qui è mortuorum
cineribus, è viventium affectionibus, li-
tium & contentionum quæritant semina.
O quot hujusmodi Empedocles habet sa-
gum & toga. Illi cuncta lite, ac bellò fibi
componunt, aliis destruunt.

*Plutarch.
l. 1. c. 3. de
plac. Phil.*

AMICITIA.

Qui amoris ac amicitiae solvit nexum,
ignem secatur. Imò secatur hominem, si amicus
apud Pythagoram ipse alter. Ita navis il-
la, quâ vehebatur amicus, amici secavit
animam. Eam ideo precabatur Lyri-
cus:

*Plutarch. de
Homer.*

*Hor. carm.
l. 1. od. 3.*

Et serves animæ dimium meæ.

Sed innocens absentia, si amicitiam neca-
re nequit; innocens & mors; unde ille;

*Virg. in
obit. Mæ-
cen.*

— *certè vivam tibi semper amicus
Ipse ego, quidquid ero, cineres interd,
favillas.*

Unica impii susurronis lingua, meliùs di-
xerim gladius, & absentia & morte favior.
Scilicet mendaciis dolosè hinc inde relatis,
tan-

tanquam Gordii solvens nodum, & dividit animam, & nisi homines, amicos in amicitia perimit.

*Plutarch in
Alex.*

B E L L V M.

Nonnulli, gladiô ignem fodere ab antiquo ludi genere deductum, autumant. Quot, velut ludentes, bella suscipiunt? Ideo scitè Philomathus perpetuam belli causam tum in victo, cum in victore, sub ludi metaphora sic scrutatur:

*Ap. Gyrald.
de Symb.*

Pyth. l. 9.

dec. 1.

*Scilicet, ut vincat, non cessat perdere
lusor,*

*Mus. juven.
6. 75.*

*Et lucris inhiat victor, ubi aura fa-
vet.*

Pugna, ô Princeps. Livio causam justi belli necessitatem esse, jam assentior. Necessitatem dico, non ludicrum, non furorem. Pugna: sed nec jocum pro causa, nec bellum pro fine ponas. Gladiô utere: non ut fodias, non ut suscites ignem; nec tanquam ludens, nec ut milites, milita. Qui tantum agit, ut agat, sine fine agit. Qui à ludicro motum sumit, non agit, ludit. Militia finis haud sit, sed medium: non jocus causa, sed necessitas, & consilium. Sic utere gladiô, non ut ignem fodias, verum ut foveas, & metas oleam.

En

de Offic. l. 1.
Ech. l. 10.
c. 7.

En Cicero: *Suscipienda bella, ut in pace vivamus.* Idem prorsus Aristoteles. Caveat, qui pace potiùs utitur ad bellum. Qui aut pro causa ludicrum, aut maliciam pro fine habet. Non

Philom.
mus. 6. 10.

probata cælo hæc bella.

Caveat, ne de illo dicendum,

Hor. l. 1.
Ep. 2.

*Quidquid delirant Reges, plectuntur
Achivi.*

NOXIVS LVSVS.

Steph. thes.
gr. tom 3.

Græcorum nonnulli eodem verbô & fodico & ludo significant. Noxius ludus, non ludus, offensa.

Horat. de
art.

*— Hæ nugæ seria ducent
In mala.*

Inst. thaurm.
claf. 6. c. 22.
Plin. l. 7.
c. 2.

Ex his, qui aut Struthiocameli naturâ præditi, aut ex Hirpiæ familia non sunt, cum ferro ac igne quis luderet? Aut puer, aut fatuus. Talis, qui periculum spernit. Ille tiro lanistam æmulatus nudâ ensis acie cum ferro ludat: en monoculum. Ludat cum igne ille pulveris tormentarii faber; en à pulvere in pulverem versum. Tectis oculis ludat cum periculo, ac cœnam, nescio, irrideat, an irritet mortem, quasi vitæ stamina sub pedibus habens, funirepus ille; en precipitem. Hinc noxios lusus

ſus evitare à corpore diſcat animus. Vul-
nera quæris tu, qui liberè nimium, & nu-
dus cum occasione ludis. Præcipitium
tentas, qui arbitriô, ac pedibus laqueatus,
per aulam, quaſi per funem, ambulans,
cum celiſtitudine jocaris: Tibi tu paras in-
cendium, qui tam probè in mulieris vultu
cum formoſo pulvere luſitas.

INCONGRUA.

Contra ignem vis arma capere, ac ferrum
ſtringis? Falleris. Effunde aquam. Sitim,
aut famem exſtinguere cupis? Potum ad-
hibe, non ebrietatem, quæ magis accendit:
cibum, non crapulam, quæ haud alit, necat.
Dignos quæris plauſus, vera conſilia? Non
adulatorem, ſed ingenuum adeas; non vi-
tiô, ſed virtute age. Ignis amor, ira ignis.
Ut corrigas, mediô utere congruô, Illius
vincula non gladiô, ſed abſtinentiâ, ſol-
vuntur. Hujus impetum ut inanem facias,
ne ferrô obſiſtas; cede inermis.

INDECORA.

Nec domi patranda. *Macherâ* ideô ne *Cæl. chalc.*
domi ſcindito ignem. Verùm dic. Palâm *de reb. Æ.*
id cur non moliris? Ne te videat, ne te ir- *gypt.*
tideat populus? Et clam facis, quæ tu ipſe
nefan-

G

*In aur.
carm.
Hierocl.
ibid.*

nefanda nôris? Hominem, ais; indecorum
spectare, nefas. Et fas erit agere? Tu er-
gò, qui & agis, & spectas, non homo. Si
homo es, Pythagoræ carmen audi: *Maximè
tui ipsius te pudeat.* Sic, ut ait Hierocles,
ubiq; tecum habebis, quem vereare custodem.
Surdus adhuc es? Non homo igitur. Pro-
fectò: non homo quidem, si ratione carens
hominem times, cui, & palàm, penè
patent externa, Deum negligis; qui,
& clam, nedum exteriora, sed
cernit animum.

SYMBOLVM IX.

GLADIUM ACUTUM
AVERTE.

Variæ Lectiones.

Declina. Ambr. in Laërt. & Reuchl. *Sepone.*
Int. Plut. de Præc. Pyth. *Omne acutum.* Ficin.
Gladium. Gyrald. *Acetarium vas abs te remove.*
Archer. in Jambl.

Interpretat. variæ.

DE PERICVLOSIS: LINGVA:
VERSVTIS: IRA.

PERICVLOSA.

Devitanda. Erasmi. chil. 1. cent. 1. Ideo
Acutum gladium declina, ne incidas in peri-
culis. Reuchl. de art. cab. l. 2.

HInc discamus: ut pericula vitemus,
à periculosis abstinendum. Times nau-
fragium, & Oceanum frequentas? Præci-
pitium, & cum sublimitate versaris? In-
cendium, & cum igne ludis? Furtum qui
metuit, ne divitias congerat; qui morbum,
ne ingluvie provocet; qui jacturam, ne
lusoriam adeat officinam; qui homicidium,

Rhod. l. 3.
c. 7.

ne alterum lædat. Paves paupertatem? Ea ne cumules, quæ amittuntur. Leonem, aut ursam horres? Lucum desere. Dolum, & invidiam? Civitatem fuge. Ubi igitur, ais, tutus ero? Dicam. *Homo homini lupus.* Nempe ab homine homini quotidianum periculum. Vis ab omni malo cavere? Ad omne bonum confuge. Id mundus; hoc DEVS.

L I N G V A.

Laërt. in
Anax.

Mala avertenda. Ap. Gyrald. de Symb. Lingvam, quæ ferit, arce. Invisibile vulnus curâ expers. Numquid eum te laudantem speras, qui cunctis detrahit? Dum hoc præsumis, convitiator ille, tu superbus. Arce. Verum dic, quæso. Alienam lingvam si velut gladium odisti, qualis tua? Cur ad vulnera propriam acuis? Anaxarchi seu factum renova, seu teipsum abs te dimove. Sauciare melius, quàm sauciari, credis? Utrumque malum: sed illud pessimum: hoc infelicitatis, improbitatis illud est.

V E R S V T I.

Ab his cavendum. Georg. Venet. tom. 5. prob. 437.

His haud dissonum *acetarium* illud Jamblici

blici *vas*. Acetum enim sphettium ab huiusmodi hominibus acutis Didymus in Aristophanis Pluto deductum, autumat. Felix in civitate appareat ille urbanitatis Verniliæ fons, acutus ac versutus advena. Cuncta penetret, ad cuncta vertatur. Autolycô ingeniosior faciat

*Ap. Athen.
l. 2. c. 30.*

Candida de nigris, & de candentibus atra.

*Ovid. met.
l. 11.*

Velut ad oraculum, ad eum fluant gentes. Jam universa illi admoveantur negotia. Populi exemplo Princeps, Principis populum jam eum amplexetur, jam consulat, jam adoret. Cave. Aceto similis, dum irritat, rodit. Cum Philosopho calliditatem à prudentia dignosce. Illa finem tantum, hæc honestum ac rectum querit.

Eth. l. 5. c. 12.

Eustrat. ib.

Non omnia possumus omnes.

*Virg. eclog.
8.*

Cuncta qui solus amplectitur, vel nihil stringit, vel cuncta frangit. Nimis acutum in nihil definit: nimis acidum dentes obstupefacit. Arce.

I R A.

Tanquam acetarium vas à nobis removenda, ne mentem ledat. Jambl. protr. c. 21. Ubi idem cum antecedenti facit. Scutell.

Stob. serm.
112.

Inter aceti vas, & iram, quæ comparatio? Illud vinum in sui vertit naturam, hæc virum, de quô illud Alexidis: *Homo similissimus vino*. Dulce illud in acidum, hæc prudentem in stultum. Sic acetarium vas, in quo illico,

Hor. l. 1.
Ep. 1.

— quodcumq; infundis, acescit.

iræ fomitem indicat, quæ hominem totum in se mutat; de quo liceat dicere, ut ille Plauti Pseudolus.

In fin. act. 2.

Ecquid habet is homo aceti in pectore:
Quispiam rideat, ludat, aspiciat, loquatur, ira cundiam semper tu concipis. En oxybaphum. Hoc prudens abs te dimove, ne forens teipsum à te dimoveas. A mente iram divide, ne à te ira dividat mentem. Indignatio quasi gladius ferit, quasi acetum mordet: vulnera & morsus, quæ ab aliis, vitare sit arduum? quæ à teipso, erit facile, si tu ipse tuus.

MEÆ CONIECTVRÆ.

*DE CALAMITATIBVS: IMPROBO SOCIO: INSANO
JVDICO.*

CALAMITATES.

Harum in te sævit acies? Averte. Cupis

pis modum? Ensis mucronem vita, manu-
brium cape. Quid hoc petis? Probè ani-
mum cunctis apta.

— — — *Dolorum*

Philom.

Crescat dura seges, tibi dum patientia
crescat. *mus. 6. 46.*

Perfer, & obdura.

6. 76.

Nedum avertet, sed

— *franget patientia ferrum.*

Dic cum Philomatho:

— *Hæc parva piacula culpas*

6. 46.

Diluere ingentes, devotaq; manibus
antra.

Sontibus, ultricesq; valent prævertere
flammas.

Amplius ne rerum invertas ordinem. Ho-
die feminas, hodie messem tibi effingis.

Spem metibus ager

Philom.

mus. 6. 13.

angustam parit; tu doles. Cur ampliorem
sperâsti? Hæc, imò tu, prior doloris causa.
Beneficium confers: Amicum jam compa-
ratum putas. En ingratum. Et mœres?
Debebas tunc beneficium conferre, ut be-
nefaceres, non ut gratitudinem repeteres.
De scelere tantùm queror, ais? Tibi erat
prænoscentia & beneficii & hominis natura.
Gaude potiùs: quæ utriusque fuisset, jam
tibi

Epist. 28.

tibi tota remanet gloria. Paulò antè patriæ nobilitatem ostentabas: nunc ob exilium angeris. Nî tuam credidisses, quid amitteres? Dic: est pœna? Priùs angi ob culpam debueras. An ex malignitate? Potiùs lætare: à malignitate jam discedis: attamen cruciaris. A principio cur cum Seneca non civitati, sed mundo te natum agnovisti? Quinimo cur veram hominis patriam adhuc homo nesciebas? Hæc cœlum: à quo, nisi voluntariè, nunquam exulabis. Oritur filius. Jam Senatorem, jam Chiliarchum, jam Principem facis. Moritur. Quid luges? filium, an spem? Ad quid, de dignitate priùs, quàm de humanitate consulere? Cur mortalem non agnovisti, antequam mortuum? Lugere magis debueras, quàm canere nascentem.

SOCIUS IMPROBUS.

Purum ac dulce in vase acetario, de quo Jamblicus, infundatur vinum; odore ac sapore acescet. Jam intelligis. Improbus probum ita in sui convertit naturam, ut solam inde hic oleat, solam sapiat improbitatem. Cave, innocens, ac Plutarchum audi: *Si habites cum claudo, subclaudicare disces.* Profectò, *faciliùs transfiliunt vitia, quàm*

de lib. educ.

Erasm. chil.

1. cent 10.

ad. 73.

quàm bona. Corruptis malis hæreat incorruptum: ea hoc non reparabit. Imò ab his & hoc potius corrumpetur.

Vvâq; conspecta livorem ducit ab uva. Job. Sat. 2.

Quod de focio exteriori dico, id de interiori tu repete. Cum odio, cum amore versaris? Totum te immutabunt: te ipsum tibi rapient. Si homo eras, nihil amplius tibi erit hominis.

INSANVM JUDICVM.

Hoc, velut acetarium vas, dimove abs te. Cur: Eò ad intingenda obsonia, ut censuit Sopater, apponebatur acetum. Ideo de insulsis, *Eorum condimenta acetô carent*, protulit Philonides. Ex aceto jusculum, & embamma? Cave. Condimenti est proprium obsoniorum, ita confundere varietatem, ut nec unum aliquando ab alio dignoscatur? & plura interdum ac diversa, palato vel unum & idem appareant. Hoc magis aceti. Ufus probet. Ad curiosam prægnantis appetentiam, ex tempore sedandam, in aceto aliquid serva: ita in illius odorem ac saporem totum mutabitur, ut minimâ penè retentâ speciei figurâ, cerasum ab uva non dignosce-

*Steph. thes.
gr. tom. 2.
Athen. l. 2.
c. 30. Sibi
Dalech.*

res , à piro cucurbitam. Quò tendam ,
 petis? Eorum cœcitatem in hoc cerne ,
 quibus bonum ac malum idem. His ne
 credas. Qui sint , efflagitas? Effigiem
 parabo. Apparens ac reale confundit
 oculus ; cujus radius *acutus* : nam desi-
 nit in pyramidem. Bonum pro malo re-
 nuit , malum feligit pro bono. Pulchrum
 in picto exhibet luto , bonum in aurato ;
 sed illud verè turpe , hoc malum. Cre-
 dit amans, credit avarus. Uterque
 hallucinatur. Ex unius icone
 tu cæteros agnosce.

SYMBOLVM X.

TOLLENTI ONVS AVXILIA-
RE, DEPONENTI NE-
QVAQVAM.

Variae Lectiones.

Unà tollendum onus, neque unà deponendum.
Ambr. in Diog. *Unà subeundum.* Olympiod.
Tollenti auxiliare. Erasmi. *Viro, qui eleuat.* Ficin.
Simul imponendum, non autem auferendum ab eo,
quod depositum. Arcer. in Jambl. *Onus portanti-*
bus imponendum. Oecolampad. *Non autem simul*
deponendum. VVolf in Cyrill. & Herver. in Clem.
Alex. *Nec simul portandum.* Heins. ibid. *Nec*
quis onere leuandus. Plutarch. Xylandr. *Viro im-*
ponente simul eleua, non simul adiuues deponentem.
Scutel. in Jambl. *Oneratis superponendum, depo-*
nentibus non communicandum. D. Hieron. *Simul*
depone, non autem simul impone. Reuchl. *Oneris*
neq; deponendi, neq; imponendi adiutor esto.

Interpretat. variae.

DE OTIO: LABORE AC VIRTU-
TE: SENSU: STUDIO: BENEF-
CIO AC NOXA: VITIO.

OTIVM.

Omne otium tollendum. Plutarch. Symp.
8. q. 7. ac Jambl. Protr. c. 21.

Cle-

Strom. l. 1.

Clemens Alexandrinus, *inopia*, ait, *non succurrere, non iustum est: otio ac socordia viaticum suppeditare, minimè honestum; etiam si onus simul imponendum, non simul portandum dixisset Pythagoras.* In ejus, qui editioni præfuit, collectaneis eo loci habemus, id rectiùs intellexisse Herve-
tum vertentem, *non simul deponendum.* Sed hoc nec elicitur ex Græco textu, nec Alexandrino esset congruum. Symbolum potiùs depravatum, velut etiam in quibusdam impressis codicibus ab Erasmo repertum, ad Clementis manus pervenisse, cæterorum svadeat lectio.

*Exod. c. 23.
6. 5.*

Præceptum hoc Samii à Sacris Literis contra otium charitas desumpsisse, videtur. *Si videris asinum inimici tui jacere sub onere, non pertransibis, sed sublevabis eum eo.* Sub pondere jacet? Oppressus ergò, & otiosus. Ne permittas. Cum eo subleva. Hoc est, jacenti succurre, defidiosum ad munus tecum excita. En charitatis opus, en auxilium in opere. Si de asino id monitum, quid de homine? Non igitur simul deponendum onus. Nam segnitia, quâ

*Philomat.
mus. 6. 19.*

—— *marcent, virtute relicta,
Pallentes animi,*

*Stob. serm.
28.*

malorum omnium est causa. Ideo iners, ac malus idem, si Empedocli credimus.

Vt

At deponere pondus, est in otio delitescere? Otiosus ergò sine pondere? Profecto. Quale Pondus in otio, quod nihil? Hominis proprium onus est operatio, si eum posuit DEVS in paradiso voluptatis, ut operaretur. Sed cur omne otium, ait Plutarchus? Negotiosa enim quædam otia sunt, dicebat Socrates. Nonne talis venatio, ludus, amor & cœtera? De illis loquor, qui seriò nimium his ludunt. Qui sæpe familiam, se ipsos, DEVM in his impendunt. Proh studium, pericula, dispendia. Quis finis? Lepus? Eheu, quàm fugax! Alea? Quàm fragilis! Fœmina? Quàm volubilis! Nihil earum magis, nihil magis leve. Quid negotiò in his otiosus; quid negotiosius otio? Alii ad quietem otiantur; illi ad labores. Alii ad temporis erogationem sudant; illi ad iacturam.

*Gen. 2. 8. 16.**Xenoph. de fact. & dict. Socrat. l. 3.*

LABOR AC VIRTUS.

Oportet aliis cooperari, non ad ignaviam, sed ad labores. Cyrill. contr. Julian. l. 9. Ac ad virtutem accedentibus augenda præcepta. D. Hieron. adv. Ruff.

Principem hîc vocarem, si quis adhuc superesset ex illis, qui scurram potius alebant, quàm Philosophum. Favet, dicerem, labo,

labori, aut ignaviæ? Quæ auges ad virtutem præcepta? Montium cacumina colunt Musæ: nam Principum indigent aurâ. Tu quò eas trudis, dum altiora mimis ac lenonibus occupas? E Jovis capite Minerva: nam virtus à Principe. A te quid? Sanè coronatum exemplar validissimum præceptum: Nam

*Philom.
mus. 6.7.*

*Quicumque mores, imperantis
Ad genium, excoluisse gaudet.*

Cave, ne prototypum vitio magis, quàm virtuti pares. At quos alloquor? Si nulum; tace lingua: Vel ad plures orationem converte. Audite vos, patres, qui canem potius educatis, quàm filium: equum ad virtutem exercetis, prolem ignaviæ relinquitis. Vósne laboribus incumbere, ingenuo haud dignum putatis? Ad quid Brachmanes priùs de magistro, quàm de nutrice solliciti? Ad eruditionem. Cre-tensium sitis, fames, algor, æstus? Ad fortitudinem. Æthiopum aves; Psyllorum serpentes? Ad magnanimitatem. Hyberniæ gladius opsonator, Ballearidum fundæ, cursus Ægyptiorum? Ad laborem. Exosâne illis ignavia, vobis virtus? Quæ nobilitatem addit cæteris, vobis demeret? Penè genitos jam ipsi necatis. Pondus ad-dite, ac vivent.

Strab. 1.15.

Tic. l. 2.

Tusc.

Diod. Sic.

l. 3. c. 13. 55

Solin. c. 4.

Solin. c. 35.

Veget. de a-

mul l. 1. c. 16.

& Diod. Sic.

l. 2. c. 1.

SEN-

S E N S V S.

Verè homo, quo Philoni mens, tunc auxilio dignus, & plausu, quum sensuum pondus à terrenis ad sublimia efferendò, eò ipso non deprimitur, sed extollitur. Farr. in Septen.

Sed quid magis facilè, quàm sensuum extolli pondere? Nescis modum? Trutinam consule rationis ac prudentiæ libramentum lances dividat. Hoc est, ne sensualibus hæreas. Tibi onus est aurum, mulier, inimicus? Pondus à te parùm dimove; sic eo ipso levaberis.

V I T A.

Sanctioris vitæ institutum profitentibus favendum: non his, qui ad lexiorē denuò revertuntur. Gyrald. de Symb. Pyth.

Mundus hodie secus agit: *Malis artibus Sen. Ep. 15.* popularis favor queritur. Sic imbrobo viro, non desunt auxilia, non comites. Probis pauci favent, Pauci hærent: pauciores enim probi, quàm improbi. Deinde impius magis, qui pietatem deserit, quàm qui nondum agnovit. Pudeat illum ergò, qui Sacris initiatus, iterum ad profana redit. Duplex judicii culpa: dum in DEVM propriam reprobat electionem, in mundo
pejus

*Manut.
apoph. l. 4.*

pejus eligit. Magis pudeat eum, qui onera deponenti, subsidio ipsò nocet. Verùm quoties favor est noxius? Alexandrum, populorum gratiam sibi muneribus conciliantem, corripuit pater. Illis pecunia favoris causa: nonnullis potius est finis; quod quidem pejus: id enim gratitudinis; hoc avaritiæ argumentum: venalis ille favor; hic fœneratitius. Audi tu, qui opitularis non pondus ferenti, sed tibi. Quinimo non opitularis, cogis. Ades, non ut religionis onus quis adeat; sed ut illius tu adeas hæreditatem. Quid mirum, si dejicit, si subtrahitur?

S T V D I V M.

Qui studiorum se oneri subjiciunt, fovendi. Georg. Venet. tom. 5. probl. 439.

Genes. c. 49. v. 14. 15. & ibi Zobar. Studiosus *Isaschar asinus fortis vidit terram, & supposuit humerum suum ad portandum*; nec tot volumina tunc erant, quorum mole nonnulli potius, quam ratione, gravantur prius, quam utantur. Quid verò de cæteris? Idem. Sic hodie frequenter. Non ut sciant, non ut animò extollantur, student; verùm terræ ut magis hæreant: Sic de illo, *vidit terram, & supposuit humerum.* Student, non ad virtutem,

ibid.

tutem? ad lucrum, ad onera. Factusq; est
tributis serviens. Tributa defint, jam

Pœnituit multos vanæ sterilisq; cathe. Juvenal.
dræ. sat. 7.

Ita non, ut penes Alciatum, virtus ala
sed Pondus. Amplius, quot sunt, quorum *Embl. 121.*
studia eos in perditionem dejiciunt? His *apud Thuil.*
certè pondera. Nos interim illis ita in-
cumbamus, ut Archimedis more, ipsis e- *Plutarch. in*
tigamur ponderibus. *Marcell.*

BENEFICIUM ET NOXA.

*Ne onera simul imponamus; prodesse om-
nibus, nocere nemini par est: nec prodest onera
ris autor, sed gravat.* Reuchl. de art. cab.
l. 2.

Benefacere DEÏ proprium, testatur *Senec. de*
Moralis. Nocere potest quisque, non *benef. 4.*
quisque prodesse. Imò sæpius minima plus *c. 25.*
officiunt, quàm juvent maxima. Mendico
philosophanti Alexander, nec integrâ civi- *ibid. l. 2. c.*
tate profuit. Solus, ac pusillus fortissimò *16.*
Brasidæ nocuit forex. Quid dignius; Imi- *Plutarch. de*
tari foricem, aut Alexandrum? Aut DEVM? *prof. virt.*

Sed quid, Reuchline, ais? Num be-
neficiū accipienti onus? Profecto. Cur
socio pondus imponere nefas? Forsan di-
ceres, impone; at non simul. Beneficiū

tuitus præsta; non ut oneres, non ut fœneres. Pondus sit: verum non simul; illi, non pro te. Da, ut accipiat, non ut repetas, non ut reddat.

VITIUM.

Neg, pone simul, neg, simul tolle. Suid. Ubi onus, non pro virtute sumendum, sed pro ejus contrario. Gyrald.

Vitium sanè pondus, quò deorsum præceps ruit anima. Quis negat? Sed cur non simul deponendum? Siccine de vitio? Lillii unde quaque religiosi prudentiam mea non penetrat imbecillitas; Attamen scrutari, quis prohibet? Illud *simul* est societatis nota. Vitii semper onus devita; vel à sociò saltem cave. Solus tolle onera, solus depone. Ille, quem solum pœnitet, haud est suæ probitatis jactator; qui solus peccat, difficiliùs convincitur, nec alios exemplò, aut societate corrumpit. Verum qui solus? Nemo, si DEVS ubique.

MEÆ CONIECTVRÆ.

*DE HOMICIDIO: OCCASIONE:
LEGIBVS: MAGISTRATV.*

HOMICIDIVM.

Eo ne sis reus. Animæ sarcinam esse corpus, quis nescit? Nasci ergò idem, ac subire
onus

onus, mori, ac deponere. Legitimæ libero-
rum procreationi studere humanum: eam
& sæpe commendavit Pythagoras. At
homicidiô, animæ farcinam eripiente, quid *Jambl. de*
scelestius? Impia pythagoricis, nedum vi- *Oyth. c. 31.*
ri, sed cujusque animalis cædes. Nec de- *ibid. c. 30.*
sunt, qui contra hominem parant arma, qui
pro morte pugnant, qui & homicidia in-
genio lethalia speculantur. Tenuissimum est
vitale flamen. Quid verò? Nec perpetuæ
sufficiunt Parcarum insidiæ, nisi ad scinden-
dum, nos ipsi ferrum, venena, ignes, lapi-
des addamus? Accedat insipiens Medicus,
iniquus judex, facilis bellator. Eorumvæ
illi, contra quem tanti sceleris dabitur
actio.

OCCASIO.

Si boni, exhibe. Hoc Symbolum Her- *Ibid. 21.*
culeum à Pythagoricis dictum. Ad quid
tendere poterat, nisi ad virtutem, ad labo-
res? Ad hæc imponenda sunt onera, non
ad otium auferenda. Quot jacent, homi-
nem non habentes, qui unà pondus elevet? *Erasm. chil.*
Qui *ansam præbeat, qui mittat in piscinam?* *1. cent. 4.*
Alios promoverè ad labores, dignum; his *adag. 4.*
enim digna parantur, ajebat Democritus, *Joh. c. 5. 6. 7.*
Occasio danda. Animus, apud Catonem, *Plut. ad 6.*
similis ferro: haud in officinæ angulo, sed *Col. Gell. 1.*
11. c. 2.
Erasm. chil.
4. Cent. 4.
ad. 100.
in igne ponendum. Aut ignaviæ, aut impo-

multi educantur, ac moriuntur prius, quàm vivant. Si ad aliquid admoverentur, nedum viverent, sed Alcidi se ipsos æquarent. Occasionem labori dare, idem est, ac vitæ, ac gloriæ. Qualis fuisset Hercules, nisi ei aliquis fores aperuisset ad famam? Id verò cum Erystheo non præstandum: non odio, sed amore. Imò simul agendum? Quid hoc? Repagula tolle; inde tironem duc, dirige, corripe, auxiliare. Sic ætati nostræ ad labores, ad virtutem non deerunt Alcides.

Si mali occasio, tolle. Hoc casu cum Reuchlino lege: *non impone, sed depone simul.* At secus agitur. Occasionem ad bonum quis referat fores? Quis claudit ad malum: Ferveat potentis ira: hæc ad strages, ad grassationes pluribus aperit viam? qui ad malum currunt, & festinant, ut effundant sanguinem innocentem. Cur non potius ad correctionem, ad veniam? Ille usque ad egestatem ludat, edat, luxuriet; in pauperes, in DEVM sua hic eroget: cur eum adjuvas, hunc irrides? Utrumque oneras; & hoc verè simul; alterius enim vel injuriâ vel præcipitiô, & ipse læsus, & præceps.

LEGES.

De nimia legum multiplicitate idem asserendum.

rendum. Audi tu, quotidiane legislator. Quid agis? Tot pondera imponis, quot leges. Edictum edicto, multam multæ adde-
re, quid aliud, quàm periculo periculum? Auxiliaris, non ad pondus, ad præcipi-
tium. plures leges majorem pariunt in-
justitiam, si Arcesilao credimus. En ra- *Ap. Stob.*
tio: quò plura prohibentur, eò in plu- *serm. 41.*
ra nititur improbitas, juxta illud:

nitimur in vetitum.

Verg. Æn.
l. 2.

Væ tibi. Leges promuntur facilè, quæ
difficilè servantur. Omnia tu prohibes,
cuncta facis. Alteri super imponis onus,
inde manum retrahis. Væ tibi. Audi,
non me, sed DEVM. *Vobis legisperitis* *Luc. c. 11.*
væ: quia oneratis homines oneribus, quæ *v. 46.*
portare non possunt, & ipsi uno digito ve- *& Matth.*
stro non tangitis sarcinas. *c. 23. v. 3.*

MAGISTRATVS.

Onera subeuntem adjuva, non depo-
nentem. Haud nova inter magistratus
aviditas, & superbia. Priscis etiam tem-
poribus quot provinciæ deponebant onus,
tot secum auri ferebant pondera: hinc ci-
vitatum & civium pauperies, infelicitas,
depopulatio. Variis legibus eos cohibere,
studuit antiquitas. Quid vobis profue- *Alex. ab A-*
rit, *lex. l. 4. c. 6.*

rit, nescio. Inter eas rationum reddendarum jus vetustissimum, censuit Cicero: *lib. 5. Ep. 20.* Hinc alogiorum hinc perperam administratæ legationis actio dabatur, & multa. Digna quidem sanctio, quæ non præturam tantum, sed & consulatum obstringeret. Si hæc adhuc aut viget, aut vigere debuisset, ad quid tu onera deponenti faves? Justitiâ, non favere vir probus utatur; improbus pereat.

Magistratus nec subeunti onus, nec deponenti auxiliare, diceret Suidas. Utrumque sanè suis implicatum periculis. Dignitatem aliquis deponat: inprobo favere nefas; Probo dum faves, illis officis, qui eo privantur. Onus, te juvante aliquis petat. Si malus; tibi ejus imputantur errata: si bonus; difficile assequeris. Rarò inanimata æquitatem noscunt suffragia. Inanimata? Decipior.

In illis ferentis ani-

ma.

SYMBOLVM XI.

DEXTER PES IN CALCEO,
SINISTER IN PELVL

Variae Lectiones.

In calceo dextrum præmitte, in labacro sinistrum.
Farr. Præpone. Georg. Venet. Priorem dextrum
calceato, sinistrum labato. Politian. Dexter prius
induendus, sinister prius labandus. Gyrard. Dum
calceamenta pedibus subduntur, dextrum antè af-
fero, in pellusium sinistrum inferto. Jambl. Ar-
cer.

Interpretat. variae.

DE PEDIBVS: OPPORTVNITATE:
INTENTIONE: ACTIONIBVS:
VIRTUTE: INDOLE: TOLE-
RANTIA, ET CONTI-
NENTIA.

P E D E S.

Nonnulli ad veterem superstitionem hoc
revoquant: quâ Cæsar prodidit, levum sibi
calceum præposterè indutum, quô die seditio-
ne militari afflictus est. Chalcagn. ep. quæf.
l. i. ep. 3.

H 4

Sic

Sic augurale potius præceptum, quam
 Symbolum; ne dicam adagium cum
Chil. 3. cent. 1. adag. 62. Erasmo ex Suida, qui ab Aristophanis car-
 mine id refert acceptum;

*In calceum dextrum, levumq; impone
 lavacro.*

*In castig.
 in Jambl.
 protr. c. 21.*

*Suet. in Au-
 gust.*

*Jambl. de
 vit. Pyth.
 c. 21.*

Quod & forsan hic habuit à Pythagora, ut
 ipse notat Arcerius. Interim quid ad mi-
 litum seditionem *calceus perperam, ac sini-*
ster pro dextero, indutus? Qui ad histo-
 riam referunt, cur potius de Pythagoricis
 dictum non autumant? Illi sanè post am-
 bulationem balneo utebantur. In ea en-
 calceum, in hoc pelluvium.

OPPORTVNITAS.

*Res, ut decet, administrandæ, ac pro loco,
 tempore negotiisq; alia atque alia sustinenda
 persona.* Suid. & Erasmi. *chil. 3. cent. 1.
 adag. 62.*

*ad Brut.
 ep. 9.*

*Rhod. l. 19.
 c. 21. l. 20,
 c. 2.*

*Quint. Inst.
 Or. l. 11. c.
 ult.*

Hic perpendat quisque, remne suam,
 ut decet, administret: an potius, ut juvat,
 ut placet, ut accidit. Si, quod calcean-
 dum, calceat, quod eluendum, eluit. *Sce-*
næ serviendum, ajebat Cicero. Si fabula est
 vita, histrio sit homo; id est, Proteus ad
 omnia: non mendacio, sed beneficio:
 profit, non decipiat. Sit velut Demetrius,
 tùm Jupiter, tùm servus; at cum eo juvet,
 cum

cum hoc serviat. Aliud alium quærit. *In-*
firmis Paulus *infirmus, omnibus omnia.* Rus ^{1. Cor. c. 9. §}
 agricolam poscit; hujus verò inertia ste- ^{6. 22.}
 ri escunt prædia: Urbs civem; at hujus
 negligentia perit navis.

INTENTIO.

Proba operi præponenda, expurgationi
coinquinata. Georg. Venet. tom. 3. probl.
 440.

Pedem pro fine pingebant Ægypti. Tu *Pier. l. 35.*
 qui rectum dextrumque habes, operatio-
 nis indue calceamentum. Quodcunque
 facies instar virtutis erit, quæ habitus. Lu-
 de, ut socium ab improbis revoces: tibi
 odio sit tyrannus, ob patriæ libertatem;
 ob DEI gloriam sacrilegum insectare: pru-
 dens, pius, religiosus eris. Verum si tibi
 sinister finis, virtus ipsa vertetur in vitium.
 Liberalem te jactas? Cur divitias effun-
 dis, ut sicarium tibi compares? Grassatio
 hæc, non liberalitas. Justum te dicis, dum
 judicandò propriam spectas injuriam? Hæc
 ultio, non æquitas. Ardua suscipe. Quis
 finis? Fœmina? Quid mollius? At te for-
 tem putas? Libido hæc, non magnanimi-
 tas. Lebetem quære. Intentionem expur-
 ga prius, inde perage.

ACTIONS.

Ad probas, & civiles, dextero, id est, promptiori pede; ad molles, ac pertinentes ad luxum, sinistro, & negligentiori, accedendum. Gyrald. de Symb. Pyth.

*Virg. de lit.
Pyth. &
Pers. sat. 3.*

Tu audi, Mercurius ad pessima, Vulcanus ad optima. Claudicas ad virtutem, ad vitium volas? Quæ cæcitas? Nulla major. Nempe tibi sæpe malum pro bono feligis. Vis ea distingvere? Pythagoræ symbolum, ac literam consule. Promptiorem pedem in arctis pone, ad mollia negligentiolem admove. In calceo dexter, sinister in pelvi. Te, dum ad bonum tendis, deterret labor? Festina. Citiùs ex angustiis evades. Ad malum te sensus allicit? Nescis fugere? Tardus & innocens, hoc est, pede sinistro in aqua posito, cunctare saltem: differ, procrastina. Donec remoraberis, nunquam pervenies.

Probe actiones, tanquam dextera, circumvestienda, prava, tanquam sinistra, deponenda. Jambl. protr. c. 2.

Cur operienda probitas, non potiùs malitia? Illa enim, velut quid divinum, velanda. Hæc si tegitur, non expurgatur, sed ruit in pejus.

Cæcitas

Cæcum vulnus babes ; sed latô balthæus Pers. Sat. 4.
aurô

Prætegit ?

Quis curabit ? Foveatur virtus, exulet vitium, quid felicius ? Quot verò proba deponunt, improba circumvestiunt ? Hinc sine veste vestalis potiùs, quàm pellex : absque calceo Musa, non fannio. Dic tu, quid deponis, quid circumvestis ? Tu, qui virtutem in te ipso nescis, in alio negligis : qui mendaciis proprium excusas, imò auges errorem : qui assentatione ac favore alterius improbitatem excolis : qui aurô gemmisque communem in ludione, in scorto exornas, divulgas, ostentas culpam.

V I R T V S.

In hac tationalis pars exercenda, sensualis purganda. Farr. ut sup.

Qui sensum potiùs, quàm rationem exercet, magis animal, quàm homo. Ad quid verò exercenda ? Sanè ad virtutis stadium, ad gloriæ metam. Sed quomodo, si quasi ad extremum laborat ? Petis causam ?

Sensus an sint expurgandi, quærit Plutar-

de animo

es. 2.

Rhod. l. 3.

c. 31.

malia

malia illis abutatur. Quæ igitur, inter eos, rationi erit sanitas? Quæ ad cursum vires? Dicam. Virtus ipsa & balneatrix pelluvium, & Gymnasiarcha endromidas paret. Lavacrum exhibeat infirmo, referet cursori palæstram.

INDOLES.

A natura si quæ sunt in nobis honestamenta, excolenda, si quæ vitia, eluenda. Chalcagn. ubi Sup.

*Lib. 1. bell.
Pun.*

Ita cum indole agendum. Hæc in omnibus, ut in Hannibale, ad vitium non minùs, quàm virtutem prona. Patris est, facere, ut filius

Juv. Sat. 14.

— patriæ sit idoneus, utilis agris,
Utilis & bellorum, pacisq; & rebus agendis:

Aliter

*Philom.
mus. 6. 13.*

*Infelix juvenum proles dediscit avitum
Robur, & ingenium.*

*Senec. in
Hipp. act. 2.
sc. 2.*

Senex ille audiat, qui cum prole repuerascit. Filius, penè dixerim infans, volumina insciis attrectat manibus: indifferentibus digitis calamum stringit: ignotis papyrus conspurcat notis: de nihilo secum ipse disputat. Genium laudant servi; Pater jam eum credit Doctorem, five Magistrum: Sic rectam indolem magis, quàm

tra-

tragicus Hippolitus, *necat* incuria. Solo illo incultoque naturæ honestamento adolescit: ad instar prædii sine aratro & ipse, usque ad lauream viret. Jam Poëta, jam Legis peritus, jam Medicus. Cœcutit adhuc Pater, cui filius omnia, cæteris nihil. Sed utinam nihil. Non profanaret Calliopem, non iterum fugaret Astream, non perimeret infirmos. Ipse tandem nec derideretur in Patre, nec Pater in ipso. Hic indolis non cultæ fructus. Quò revocor? Alius en puer. Nunquam sedet, ludit semper, lædit fratrem, spernit cunctos, disciplinam odit, parere nescit. Non aspicit cultrum, in quem præceps non irruat? lignô sibi effingit gladium, arundine tum eqvum, tum hastam: nisi cum alio, cum pariete pugnat. Quid assentantur amici? Quid deliras, ô Pater? Generosa verè indoles. Quis negat? Nec aliud præstas?

*Doctrina sed vim promovet insitam,
Rectiq; cultus pectora roborant.*

*Horat.
Carm. l. 4.
od. 4.*

Natura inchoat, perficere nostrum est. Illius honestamenta excole, si quæ vitia, elue. Generosa indoles alios facit milites, alios grassatores. Tu ad castra illum ita dirige, ut revoces à cruce.

Dedecorant bene nata culpa.

ibid.

TOLE

TOLERANTIA ET CONTI-
NENTIA.

*Eâ potior nostri pars animus in adver-
sa muniendus: hæc sordida, & quæ præpo-
stera, detergenda. Nonnul. apud Chal-
cagn. de vit. aul.*

*GeN. l. 17.
c. 19.*

Sustine, & abstine. Si hæc præstas,
jam cum Epicteto philosopharis: Jam
Etb. l. 1. c. 3. cum Aristotele totius virtutis compen-
dium habes. Tolerantia resistit, conti-
nentia superat. Hæc ideo magis, quàm
Id. l. 7. c. 7. illa, Philosopho expetibilis. Non verò
magis præclara. Omnibus insidiatur vo-
luptas. Qui à pravis abstinet, jam victor
est. Omnibus instat dolor: qui sustinet,
jam quidem superatur: at si invitus, dupli-
citer patitur! Onus, & Vim: Si libens,
nihil; adversa enim non officiunt, sed
transeunt. Æqualis utrique gloria.
Sauciatus à vipera, vincitur; sanè. Sed
quæ culpa? Dignum haud minus est, in-
evitabilem fortiter pati victorem, quàm
vincere. A malis abstinere, est, nolle vin-
ci: sustinere mala, est, victorem nolle.
Gloriosum utrumque!

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE VITA: AFFECTIONIBVS:
PRÆSTANTIA: INNOCENTIA:
INDVMENTIS, AC MORIBVS:
FELICITATE AC IN-
FORTVNIO.

VITA.

Cujus iter contemplationis actionisque
pedibus conficiendum. Notum illud Vir-
giliū,

*O tandem magnis pelagi defuncte pe-
riclis,*

*Æn. l. 6. &
ibi Lamb.*

Sed terrâ graviora manent.

Hort.

Ibi aquam pro actione, pro contemplatio-
ne terram interpretantur nonnulli: En pe-
dem tûm in calceo, tûm in balneo. Quid-
quid de allegoria sit, voluntas & intelle-
ctus, apud Pythagoricos ac Platonicos, alæ
sunt, quibus movetur anima. Quid pro-
hibet, quin speculativa & moralis pedes
nostræ ipsius vitæ dicantur? His tantum,
sejuncti à vita, quam pecudum vocat Ari-
stoteles, dignè vivimus. Nam Saturniam
in contemplatione, Jovialem in actione
degentes, divinum quiddam assequimur.
Dummodo calceo pelluvioque utamur.

*Plat. in
Phædr. &
Ficin. &
Rhod. l. 17.
c. 15.*

*Ath. l. 17.
c. 15.*

*Ficin. in
Plat. de
leg. 4. &
Rhod. l. 13.
c. 21.*

Æqui-

Æquitate circumscribendus intellectus, voluntas moralitate purganda. Qui secus vel contemplatur, vel agit, jam in seipso redivivum habet Epicurum.

AFFECTIONES.

Concupiscibili & irascibili calceus ratio fit, ac pelluvium, nec virtutes deerunt; alioqui ruent in vitia. Per se affectus vitia non sunt, ait Aristoteles; vitia eos faciunt causæ, vel accessoria. Facimus nos: Accessoria, & causas; ut calceum, obstringat justitia; ut balneum, temperet, purificet, sanet innocentia: en vitium ipsum in virtute mutatum. Paradoxa hæc putas? Lactantius idem censet. Desidera, irascere, gaude, tristare. Quis negat? Sed non propter omnia, non omnimodè. In unico desiderio affectus cæteros considera,

Eth. l. 2. c. 5.

de Ser. cult. l. 6. c. 16. 17. &c.

Jub. Sat. 10.

Quid tam dextrò pede concupis?
Malum? Tu malus. Bonum? Tu bonus. Indifferens? Tu bonum, aut malum facis. Indifferens aurum. Hoc desideras? Nul-
lus prohibet. Quæ verò causa? Mulie-
rem ne ut alas, an ut egenti succurras?
Utrumque fit. Ad quid illud? Ad prolem?
Si legitimè, perge; sin secus, en culpa. Ut
ab errore se abstineat? Si tu ab ea te ab-
stines,

stines, en virtus. Egenti cur prodesse optas? Ut pares internecioni ministrum? Peccas. Ut DEO placeas? Justè agis, Quid hoc? Nonne affectiones in bonum & malum, vitia in virtutes, virtutes in vitia vertere, tuum est?

PRÆSTANTIA.

Comparatur innocentia. Vis tuum in *Ps. 59. 8. ibi*
Idumeam calceamentum extendere; Vis *Ottom.*
dexterò pede alios anteite? Sinistrum *Lusc. alleg.*
in pelvi habe. Innocentiam sectare, de- *Et Pier.*
pone labes. *Excute pulverem de pedibus* *L. 40.*
vestris. Cæteris præstare divitiis, autori- *Matth c. 10.*
tate, parùm prodest. Quisque nostrum *6 14.*
natus ad dominium super omnia; vera in *Gen. 1. 6. 28.*
moribus, in virtute, præstantia. Vis ali-
is excellere? Id agi non communi, sed
propriò. Quid proprium, petis? Nihil,
præter mores, ac virtutem, secum feren-
tem. Philosophum audi: *Omnia mecum* *Cic. parad.*
porto mea. *1.*

INNOCENTIA.

Eam negligenti nihil bonum: excolenti
nihil malum. Quidquid sinistri habes,
in pelvi pone; lava, deterge; purus, in-
culpatus esto. Sic pedibus, qualiscunque
I sit

*Plutarch.**quest. tom.**76. 5 Polluc.**l. 7 c. 22.**Poll. ibid.*

fit calceus, nunquam officiet: secus, nunquam proderit. Lunatam, seu regiam dexter alutam gestat? Sinister si vulgaribus plebejisque inficitur morbis, jam claudicas. Regium verò quid magis, pes; an mens? Quæ major nobilitas, maculosam in talis Lunam ferre, an immaculatum in moribus exhibere animum? Tristaris tu, qui pro calceo servilem induis peribasidem? Dummodo sis innocens, apud bonos forsan domino major eris. In calceamento, mortuis pellibus compacto, seu cothurno, te mortis urget memoria? Lætare. Innocentibus viris innocens mors. Qui sinistrum pedem lavat, dextero calceum, id est mortem, pessundat.

INDUMENTA ET MORES.

ibid.

Probè copulanda. Dextrum circumvestias pedem, sinistrum lava. Magistrum haud toga facit, cucullus haud monachum. Te ab errore, ab inscitia, velut in peluvio deterge? ac togæ doctrinam, cucullo probitatem junge. Ampliùs calceò utere: non perforatò, non baucide, non fasceolis gemmatis, non sericis aureisque lemniscis. Ad necessitatem sit vestis, non ad ornatum & pompam. Si cupis ornare, sordes elue. Proh stultitiam! Ipsa in Vene-

re pulchritudo ex aquis orta; non ideo redimiculis, non monilibus involuta, sed nuda. Nunc talis

Nat. Com.
mytb. l. 4.
v. 13.

— est querendi cura decoris, ut pulchritudinem nostræ quærissent mulieres, nedum inter ornamenta, sed inter maculas. Nævus fronti genisque addunt: utinam his tantum, non animis. Maximum ad ornatum sibi condunt mundum: ut parvum in homine destruant.

Juvenal.
sat. 6.

Hic mihi Arcerii verba in Jamblici versione aliud indicant: dum agitur de calceo, dexterum pedem *afferendum*, ait, dum de Pelvi, sinistrum *inferendum*. Inferre autem, quis nescit, majorem habere vim, quàm afferre? Hinc disco, moribus magis studendum, quàm vestibus. Quid mirum? Hæ ad corpus, illi ad animum. Secus tamen agunt quàm plurimi. Ad parandas corporis vestes, peregrinatione, studiô, sumptu certant homines. Unica hodie, ut de cæteristaceam, tanti valet floridè reticulata colli lacinia, ut ejus pretio decem melioris ætatis matronæ satis vestitæ fuissent; imò centum, Catone post Consulatum, & triumphum adepto. Ad eluendas verò animi

Polluc. l. 5.
c. 16.

Plut. de Cat.

*Lamprid. in
Comm.*

*Hort. l. 7.
c. 22.*

*Plutarch.
in Alex.*

à quibus exteris nationibus exempla non petimus? Pro animo nec ea, quæ nostris è mensis decidunt, impensuri, divinum exemplar, quod in nobis habemus, negligimus. Proh inexcusabilem nostrorum insaniam! Alii vel Gallicis, vel Hispanicis, vel coccineis, vel cœruleis indumentis, aut Principis, aut amasiæ genium sequuntur: Nunc Germani magis deridendi, quàm Commodus, qui *Dalmaticatus in publico processit*: versicolore ac florente chiridotâ usque ad crura demissâ, utraque cubitum, ac propè in digitos, ut scribit Gellius, manicatâ, fericisque vel aureis fimbriatâ potiùs, quàm alligatâ fibulis, non amasiam, non Principem, sed acerrimum Christianorum hostem, proponunt sibi, ut imitentur. Nam ut de barbaris jam victis, velut de illis triumphum agens, Alexander; sed cum barbaris, redemptionis nostræ patriam occupantibus, illorum velut mancipia, nos barbaricos induimus amictus. Ita vestibus Turcicam imitationem magis pendimus, quàm moribus divinam: hoc est, corpus, quàm animum, Turcas, quàm DEVM.

FELICITAS, ET INFORTUNIVM.

Felix es? cave, ne infelix evadas. Infelix? cura, ut felicitatem assequaris. Pes
omen

omen habet: prosperum dexter, sinister in-
faustum. Hinc Augustini Phasio: ita in *In Epist. 1.*
Virgilio Donatus, in Apulejo Beroaldus, in *In Æn. 8.*
Juvenali Farnabius. Verum inter amule- *In Asin. l. 1.*
ta proditum, *in calceamentum dextri pedis,*
tanquam infirmitatibus ac maleficii maxi- *Plin. l. 28.*
mè obnoxii, *antequam induatur inspuen-* *c. 4.*
dum. Sic felicitati semper instant pericula,
quæ in infelicitate jam præterita. Dexte-
ram ideo si tenes fortunam,

— — *i pede faustô:*

Hor. l. 2.
Ep. 2.

Sed indue calceum: hoc est, perge, sed ca-
ve. Calceus progressionis & indicium & se-
curitas. Qui unâ cum forte progreditur,
cæcutiens in comite, fortis paveat pericu-
la. Quò promptior, eò sæpius in dumos
pes dexter incidit: à quibus, qui magis fe-
lix, magis læditur. Sinistrâ si teneris for-
fortunâ, pelvim quære: id est, innocentiam
sectare, ac bene fortunatus eris. Fortunæ
petis globum? Si mundus, ac innocens,
jam illum in te habes, qui scitè à Lyrico di-
ci possit:

— *totus teres atque rotundus,*
Externi ne quid valeat per læve mo-
rari.

Horat. l. 2.
Sat. 7.

SYMBOLVM XII.

DE DIVINIS NE SINE LVMI-
NE LOQVARIS.*Variae Lectiones.*

De Pythagoreis ne loquitor sine lumine. Arcer. in Jambl. De Pythagoricis dogmatibus. Id. in castig. De divinis. Gyrard. Ne garrias. Scutell. in Jambl. DEVS non adorandus sine lumine. Georg. Pictor. De rebus divinis absque lumine loquaris. Ficin.

Interpretat. variae.

DE LVMINE: PRVDENTIA:
COGNITIONE AC SCIENTIA:
DIVINO AFFLATV, VEL
ORACVLIS.

LVMEN.

*Levit. c. 6. In omni divino sermone habendum juxta
v. 12. legem: Ignis in altari semper ardebit. Georg.
Venet. tom. 5. probl. 441.*

A Lege id sumsisse Pythagoram, non inficior; sed inter Symbola si refert, par est, credere aliud, quàm lumen inspexisse. Illi accedant, qui temerè luminum in
tem

templis usum irrident, velut sine iis sacra non visurus sit DEVS. Eos ipse doceat Pythagoras, non externis oculis, verum intellectu perspicienda mysteria.

Hic parum à Pythagoricis ad nostros liceat migrare. Si afellum jam decuit Cereris ferre sacra, quid prohibet, quin & ego inter ea, quæ doctissimis viris de luminibus in Templis dicuntur, id religiosæ censuræ subjiciam, quod sentio? Quum iussit Altissimus, ignem ardere *semper* in altari, à longè mensam illam nocturnam prænunciare voluisse putarem, in qua Cœna evcharistica erat celebranda: sic eò loci de simila sine fermento. Si de verspertina, ergo lumina requirebantur. Ideo præceptum meritò quidem à nostris adhuc in Evcharistia servandum, in quo ejusdem Cœnæ renovantur mysteria. Sed redeo ad Pythagoram.

Eras. chil. 1.
cent. 7. a.
dag. 4.

Lev. c. 6.
v. 12.

Marc. c. 14.
v. 17.

ibid. v. 16.
& 17.

PRUDENTIA.

Honestorum omnium, inter quæ Pythagorica dogmata, mens, prudentiæ lumine, dux in hac vita statuenda. Jambl. protr. c. 21.

Absque lumine quò pacto in hac umbra, in hac nocte vitali pergendum? Quomodo ad ea deveniendum, quæ Sacramen-

1. Paralip.
c. 29. v. 15.
& Galfrid.
in Tbren.
c. 2. v. 19.

*in protr.
c. 21.*

*Trism. in
princ. c. 1.
& Job. c. 1.*

*Horat. l. 1.
Ep. 18.*

tis ac Symbolis involuta? Lumen à prudentia quæramus: *Eâ enim*, ait Jamblicus, *definitur & circumducitur, tanquam ex tenebris, animus.* Adderem, & videtur. *Honestorum*, ait, *dux statuenda*: non iucundorum, non utilium, non turpium. Si mens à DEO, qui lux, & vita, illum pudeat, qui per malitiæ tenebras ad inhonesta eam dirigit, eâ ducitur ad impia. De quo sanè illud posset dici,

Dormiat in luce, scorto postponit honestum.

Splendeat fax. Quæ? Prudentia. Hoc est, non picea, sed cerea. Utilitatis, voluptatisque fumus absit. Solus boni ac honesti adsit splendor.

COGNITIO AC SCIENTIA.

De divinis ne loquitor sine cognitionis ac scientiæ lumine. Gyrard. de Symb. Pyth.

Quæ autem cognitio, quæ scientia DEO congrua? Unde, ibi subdit Lilius, *Tertullianus ad Marcionem; Diogenes hominem invenire cupiebat, lucernam meridie circumferens: Marcion DEVM, quem invenerat, extinctio fidei suæ lumine, amisit.* Quæ consequentia? Si de cognitionis ac scientiæ lumine Pythagoras, ad quid Marcionis exem-

exemplum de fide? Hinc forsan percipiendum, solam de DEO cognitionem ac scientiam fidem esse. *Quid aliud est lumen accensum, & ardens, nisi fides recta, bonis operibus redimita?* Alio lumine quærendus homo, alio DEVS. Ut DEVM reperias, unica splendeat fides, quæ altera ex lucernis ardentibus. Humanæ doctrinæ habes facem? *Vide, ne lumen, quod in te est, tenebræ sint.* Profectò humanæ doctrinæ lumen sensibus, ac ideo corporeis, maximè nititur. Illo plures potius, quam DEVM, invenies umbras.

Eck. homil.
de purif.

Mar. 3.

Luc. c. 12.

6. 35.

& Ambr in

Luc. 11.

Marc. c. 11.

6. 35.

DIVINVS AFFLATUS ET ORACULA.

De rebus divinis absque afflatûs lumine, haud loquendum. Gyrard. cum Nazianz. *Sine divinis oraculis.* Georg. Venet.

Loqui de ipso DEO quis poterit absque lumine, si DEVS ipse lumen? Dummodo ille, qui Verbum, non sit in ore loquentis, omne obmutescit eloquium. *In lumine tuo videbimus lumen,* agebat Rex ille. De DEO sine DEO loqui non licet: Nec illum laudare, nisi nostra ipse aperiat labia. *Tua quis aperit,* O blasphemator, qui de DEO absque DEO loqueris? Absque DEO sanè: tua enim

Joh. c. 1. &

Trism. p. 1.

c. 1.

Pf. 35. 6. 12.

Pf. 50. 6. 17.

deliria non illi, sed tibi officiunt. Qui DEO vel addit incongruum, vel proprium adimit, non de DEO loquitur, Chimæram effingit.

INTELLECTVS.

*Unico intellectûs lumine de sublimioribus
agendum Farr. in septen.*

Ille in rationem, sensum ac intellectum, partitô animô, præceptum hoc, non symbolum, sed antecedentis particulam putat. Jam, velut sinistrum pedem expurgationi, sensum, rationem, ut dexterum, destinavit operi. Nunc intellectum, quasi lumen, inter sublimia jubet versari. Opportunè ita suum quælibet animi pars obeat officium. Audiat, qui sensualem cum brutis tantùm excolit. Ubi humanitas? Rationem porrò intellectumque otio relinquere, ac non habere, parùm differunt. Ampliùs, ubi de sublimioribus, unico utere intellectu, agat hic unicè de sublimioribus. Discat ille, qui seriò sensibus indulget, in ludicris, ac sæpe improbis intellectum exercet.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE SILENTIO PYTHAGORICO:
ANIMÆ IMMORTALITATE:
AMORE: MALO DÆMONE:
INNOCENTIA: SYMBO-
LIS, VEL OPERIBVS.

SILENTIVM PYTHAGO-
RICVM.

De divinis, vel Pythagoricis, loqui optas? Lumen accende, ac tenebras remove. Petis modum? Echemythiam ferva. Per quinquennium tacui, ais? Pythagoricum silentium nedum tacere fuit, sed discere. Ideo Gellius, *qui tacebat*, *que dicebantur ab aliis, audiebat*. Nec id fatis. Dic: eruditionis accendisti facem? An ignorantia adhuc circumfunderis caligine? In te nîl aliud sanè, quàm fumum video. En caliginis autor; en extincti luminis argumentum!

Noë. l. i. c.
9.

ANIMÆ IMMORTALITAS.

Ob divinam similitudinem profectò in homine quid divinum est anima. Hierocles Pythagoricus pro Diis, non Deos tantùm, sed heroës, ac hominum animos intelli-

In Pyth.
carm.

intelligendos putavit. Sine lumine igitur de anima ne loquaris. Quid lumen? *Steph. thes. gr. tom. 4. Hierogl. l. 46.* Eadem vox Græcis, quæ lumen & vitam significat? lumenque apud Pyerium vitæ divinæ hieroglyphicum: hoc est immortalitatis. Absque lumine igitur de divinis loquitur, qui de anima, tanquam mortali. *Lat. l. 3. c. 17.* Sic de illa cæcutiens loquebatur Epicurus. Quæ major infania? Quæ? Cœleste audi oraculum: *Ezech. c. 18. v. 4.* Anima quæ peccaverit, ipsa morietur. Eam Epicurus dixit mortalem; tu facis. Quid pejus? animam non cognoscere, aut occidere?

AMOR.

Vis de DEO dignè loqui? Amor paret facem. Ferveat animus, DEVMAma. *Bernh. in Isa. c. 6. Job. c. 1. v. 5. Dent. c. 4. n. 24. & Job. c. 1. v. 1. Gal. c. 2. n. 20.* Vanus splendor absque fervore, ac simulata lux, quæ non ab igne. Ut de DEO cum lumine loquaris, more amantium in DEVM ipsum te muta, qui & lux, & ignis, & verbum: hoc est, Pauli exemplô, vive, jam non tu, vivat verò in te DEVS. Inde loquere. Solus qui DEVM diligit, de ipso dignè verba facit. In Petro hujus habemus imaginem. *Job. c. 21. v. 16. & c.* Petre, amas me? Tu scis, Domine. En amoris facem. *Ibid.* Pasce oves meas. Ubi? In pascuis Scripturam, subdit Bernhardus. Hoc est, si amas me, de me ad gentes loquere.

MALVS DÆMON

Arcendus, quum ad DEVM accedimus. Ad Sublunares Dæmones ejiciendos ignem, tanquam sacratissimum elementum, prodesse putant nonnulli. Sarcophagos ideo luminibus muniri, censent; quod & circum cadavera Illis usitatum: *ut à locis illuminatis fugiat scilicet, & contremiscat Diabolus?* Nos rectius; ubi de DEO, de adoratione, de Eucharistia agendum, fidei lumina accendamus; his namque mali Dæmones repellentur. Tu quid agis homo? eos ejicis? Utinam. An potius accedens ad aram, tecum, imò in teipso Dæmones habes? Quid aliud improbus assessor, pessima cogitatio, amor, odium, superbia? Lumen accende. *Sicut vitiis amicæ semper sunt tenebræ, ita lucernæ semper inimicæ criminibus.* Ergo & malo Dæmoni.

Georg. Pictor. philol. l. 2. c. 12.

Eck. homil. 3. de purif. Mar.

Chrysolog. serm. 24.

INNOCENTIA.

De DEO loqui cupis? Te illuminet innocentia. Vera hæc lux. *Ad innocentie testimonium lucernæ,* aiebat Chrysologus. Purâ veste suos ingredi templum, jussit Pytha-

Jambl. de
Vit. Pyth.
e. 28.

Pier. l. 40.
de leg. 2.
Deleg. l. 2.

Pythagoras; Magique Persarum, ipsum
DEVM non delectari, nisi candidis in-
dumentis, agebant. Sic Cicero: *Color al-
bus præcipuè decorus DEO*. Quid hoc? Scitè,
ac eruditè Philomatus:

Mus. juv.
v. 192.

*O utinam liceat nostras abstergere cul-
pas,*

*Et niveâ Domini veste subire do-
mum.*

Lib. 40. Ca-
mer. ex Pol.
luc. l. 2. &
Steph. thes.
gr. tom. 4.

Psal. 8. 6. 3.

Nîl enim aliud candidus amicus, nisi in-
nocens animi puritas, nisi lacteus morum
candor. Ita Pierius. Græcò idiomate
idem lumen, ac nigellus ille ambitus in
medio papillæ, sub quo lactis sedimen-
tum. Jam notum illud, *ex ore infantium
& lactentium perfecisti laudem*. Quale ti-
bi os? Lacteum? De DEO loquere. An
luteum? Cur totam exornas domum?
Jam luxuriat supellex: jam ostrô auroque
triclinia superbiunt: picturata non de-
sunt tentoria: non Phrygiæ cortinæ, non
Attalica, non Babylonica peripetasmata.
Hebenô, ac ebore, ab Æthiopico Indi-
coq; scalpro elaborata, non deficiunt scri-
nia: ubique argentea, ubique aurea, &
gemmis variegata splendent vasa. Dat
Zeuxis, dat Titianus tabellas: dat Syria,
dat Paros idola. Ad quid hæc? Ut dignè

reci-

recipiam hospitem. Quem? Virum Principem. Si tot pro viro, qui Paris forsitan tibi erit, quid pro DEO, qui semper cuique DEVS? Quid? Nec sordes tolluntur. Imò quoties in ore non lacteo, sed venenato, impiè involvitur DEVS?

Hyg. fab.

42.

SYMBOLA, VEL OPERA.

De DEO absque lumine loquendum, ait Ficinus. Cæterum consensus negationem alterum videtur svadere, non Marfilii consilio, sed injuriâ typographi, omis-
sam. Quid verò prohibet, quin dicamus, & cum Ficino, sine lumine, si utrumque in idem coit? Nil aliud lumen in sermone, quàm ipsius perspicuitas, quâ, non ut auditor intelligere tantum possit, sed, ne omnino possit non intelligere, curandum: *Quintil. Inst. l. 8. c. 2.*
Lingua enim, & magis calamus, nobis datur ad patefaciendos animi sensus, juxta illud, loquere, ut te videam. Qui mendacia profert, qui obscuritatem affectat, non loquitur, locutione abutitur: non videtur; absconditur. De re qualibet igitur qui propriè vult loqui, necesse habet, hoc perspicuitatis uti lumine. De DEO, ut de cæteris, loqui nefas; de

Apul. flor.

l. 2.

ap. Clem A-
lex. Strom.
l. 5.
protr. c. 4.

Rhod. l. 30.
c. 31.

Trism. l. c. 1.

de hoc ergò sine lumine, cum Ficino, lo-
quendum. Hoc est, sub velo, sub umbra.
Sed quo pacto, cum aliis, non sine lumi-
ne? Dicam. Vis lumen? Eam facem ad-
hibe, quâ in Platonico specu tot appare-
bant umbræ. Divinitas enim, præterquam
in umbra, difficile cernitur, nam *circum*
nubes offusa est, ajebat Orpheus. A spe-
cula per numeros indicatur apud Jambli-
cum. Hinc visiones, & parabolæ. Non-
nulli Numina, tanquam visibilia solùm in
umbra, nigris lapidibus effinxerunt. No-
stra quid aliud valet imbecillitas? Obje-
cti quid aliud concedit arcanum? Divini-
tatis quid aliud dignitati debetur? DEVM,
jam patet esse lumen: at lumine utatur,
ait Pythagoras; non, lumen inspiciat.
Qui DEVM, ut lumen intueri tentat, pa-
pilionis paveat exitum.

Pier. l. 35.
Æn. l. 3. &
alibi.

Horat. 2.
serm. 5.

Ovid. Met.
21. & c.

Pf. 76. v. 3.

Agg. c. 1. v. 3.

Isa. c. 20. v. 2.

Lev. 10. v. 11.

Verùm ad quid cum verbo lumen?
Hoc ad oculum spectat, illud ad aurem.
Nimirum de ipso DEO ad oculos potius,
quàm ad aures, manu magis, quàm lin-
gvâ loquendum. Manus facundiæ Zeno-
ni fuit hieroglyphicum; hinc *supina*,
hinc *supplices* apud Virgilium, & alios.
Hinc ille *Deum exquisivi manibus meis*.
Hinc DEI verbum in manu Aggæi, Isaia,
Moyfi. Manu solâ, id est, vel nutibus,
aut

aut Symbolis, vel operibus de illo agen-
 dum. DEV S Pythagoræ numerus. In
 manu quam Ægyptii numerorum vim po-
 fuerint, videre est apud Valetianum.
 Unitatem ac ternarium Pythagoræ divi-
 num manu signum. De DEO jam diser-
 te loqueris; ita cum lumine: oculis enim
 DEV M indicas. Digno sub divinitatis
 velamine mysteria indicas; ita absque
 lumine faris. Amplius, vis cum lumine
 de DEO loqui? Eo id præsta, quo se
 visibilem facit DEV S. Quale sit à Mer-
 curio, à Lactantio habes. Cerne solem,
 astra, hominem: Jam DEV M cernis.
 Omnia operatus est, ut in omnibus ipsum
 videas. Tu ita DEI verbum visibile
 fac tuis in operibus: hoc est, prædica-
 tioni exemplum junge. Sic & cum
 lumine, & absque ore, auribus,
 oculis, manu, lo-
 quere.

*Chalcagn.
 Epist. l. 5.
 & de reb.
 Egypt. l. 38.
 Jambl. de
 vit. Pyth.
 c. 38.*

*Pimand.
 c. 11. l. 7.
 c. 9.*

K SYM.

SYMBOLVM XIII.

STATERAM NE TRAN-
SILIAS.*Variae Lectiones.*

Fugum ne transilias. Ficin. & Arcer. in Jambl.
Stateram. Ambr. in Diog. D. Hieron. Erasmi. Be-
 roald. Reuchl. Politian. *Fugum stateramve.* Gy-
 rald. *Ne supergrediare.* Scutell. in Jambl. *Ne*
transeas. VVolf. in Suid. *Ne transgrediariis.* Port.
 in eund. & Xyl. in Plut.

Interpretat. variae.

DE JUSTITIA: AVARITIA:
 UTRAQUE: RATIONE AC
 LEGE MODERAMINE:
 APTITVDINE.

JUSTITIA.

Non prætergredienda. D. Hieron. adv.
 Ruff. & Beroald. de Symb. Pyth.

TU audi, cujus aulam miser quotidie ob-
 ambulat, nunquam tamen intromitti-
 tur: ad cujus genua frustra supplex con-
 fugit oppressus; illi aditum negas; huic
 surdus, ad alia pergis. Eos cum Budæo
 præ-

præteris, cum Cicerone omittis. Te alius ingenuum, expeditum, prudentem implorat judicem; tu difficili, tardo, avaro, insipienti hunc delegas ministro. Quid hoc, nisi æquitatis prætergredi stateram? Cave. Libram & gladium tenet Justitia; illam qui prætergreditur, ad hunc perveniet. Ultor iniquitatum gladius; durusq; & fortis in manu Domini.

Ap. Steph. thes. græc. tom. 1.

Gyrالد. de Dys.Synth. II.

Job. 19. 6. 29. & Isa. 27. 6. 1.

Ne sit dolosa. Clem. Alex. Strom. l. 2.

Quis dolosè justus? Qui ostentat justitiam magis, quàm exerceat. Qui non virtute, aut culpâ, sed suis movetur perturbationibus: qui sub justî specie, ad propriam utilitatem, legibus illaqueat, extenuat messes, fiscum auget, *cujus mala causa nunquam est.* Qui medium denique ac finem judicandò confundit. Non plectit, non multat, ut judicet; judicat, ut multet, ut plectat. Non, ut aliorum coarctet mores, imperat; sed, proprium ut amplificet ararium. *Statera dolosa est abominatio apud DEVM.*

Plin. ad Trajan.

Prov. c. 11. 6. 1.

Non transgredienda. Diog. in Pyth. Nec de illius finibus exeundam. Plut. de lib. educ.

Es judex? In judicio te contine. Cur amicus, avarus, ultor, foras excurris? Libram à libra, forum à foro dignosce.

Judicis Thebani cæcitas non eadem, ac Amoris; à prytanéo in emporium transire, nefas; nec licet Astream Marti nubere. Ad justitiam judica, non ad gratiam, non ad lucrum, non ad vindictam. Sed qui de justitia, non de solo judice, loquitur. Divitem avorum adis hæreditatem? Cur pia legata negligens, *transgredieris terminos, quos posuerunt patres tui?* Pupilli opes tuæ fidei committuntur; cur eas dilapidas? DEO te devovisti, cur homines adis? Cuncta promittis, nihil servas: Omnibus amicus, nulli non detrahis: Ita stateram transgredieris, justitiæ fines excedis.

Nec factis, nec verbis. Herm. Hest. colloq. moral.

Æquitatem qui factis transgreditur, malus; qui dictis, pejor. Quoties enim mala pessima, unius vox plurium parit facta? Hinc dissensiones, odia, strages. Qui agit injustè, opes fur, vitam rapit homicida: injustè qui loquitur, pejor; nam & famam, quæ opibus, quæ vitâ præstantior. Hinc te nosce, invidus obtrectator.

Stateram superare, ac violare justum, non licet. Suid.

Intellige tu, qui nimiô aut auri, aut ferri pondere, stateram superas: qui muneribus,

ribus, aut minis libram violas. Judicem
trutinâ justiore quoties accusamus im-
piè? Tu, dum eum tentas, jam injustè a-
gis: Ille, si haud cedit, verè justus; at si
cogis, cujus est culpa? Donis non flecti,
facilè; non ita comminationibus. Illud
enim ex voluntate; hoc neutiquam. Ea
recusare quisque potest, acceptorumque
oblivisci multi solent: has verò non time-
re, aut stolidi, aut imprudentis est. Mu-
neribus non corrumpi, tota rejicientis est
virtus, offerentis culpa. Minis violare, *Arist. Etb.*
ferè totus est minantis error. Non enim *l. 2. c. 5.*
ex electione timor.

*Justitia & mediocritas perfectissima, ut
ceterarum virtutum completiva, cogno-
scenda, ac exercenda. Jambl. protr. c. 21.*

Vis eas cognoscere? Ita similes, ut al-
tera vix ab altera dignoscatur. Diffe-
runt in hoc uno, ut mediocritas in se
ipso habitus sit; ad alterum spectet justi-
tia. Hæc apud Aristotelem *in se virtu-
tes completitur omnes.* Eadem prorsus
mediocritatis species. Utraque non vir-
tutis pars, verum integra & universa vir-
tus. Ideo *perfectissima.* Amplius Jamblico
virtutum cæterarum ambæ *completivæ:*
quasque enim virtutes, nedum comple-
stuntur, sed complent, ac perficiunt. Ju-
stitia

*Jambl.
protr. c. 21.*

stitia eas ad justī legem coarctat; mediocritas a vitiorum extremis revocat. Ideo sine illis *nulla virtutis utilitas*, imò nulla Virtus. Absque justitia & mediocritate, aurum profunde. Scorto, lœnæ, sicario, scurræ magis, quàm Philosopho, dona: sic otium, sic vitium nutris, provehis, auges. Ut extraneis liberalem te ostentes, filium verius declinas in prodigum. Si fortitudinem sectaris, jam temerarius, jam homicidia: cum morte ludens, exercitum sine duce linqvis, familiam sine Patre. Si æquitatem absque lege, in judicio, rigidis odium, ac timorem potius, quàm virtutem excitas; mitis vitium magis allicis, quàm tollas. Si prudentiam; sæpe, ut apud alios nimium sapias, teipsum nescis; ut apud homines, DEV M. Quæ utilitas, quæ virtus? Justitiæ, ac mediocritatis jam iconem habes; utramque jam cognoscis. Hoc verò quid prodest, nisi exerceas? Quæris modum? In te nedum cum mediocritate fit virtus, verum & ad alterum cum justitia. *Aristoteli optimus, non qui secum, sed qui cum aliis virtutem exercet.* Cum aliis exerceo, ait ille. Mœchum, latronem, sicarium, cæterosque improbos plecto. Justus es judex: at non justus homo, nisi & ipse se ab adulterio, à rapinis, à grassationibus;

Ubi sup.

bus, aliisque improbis abstineas. Quælibet virtus & circa propria tantum agit, & à propriis tantum distat extremis. Justitia & mediocritas cum virtute circa omnia operantur; hoc est, velut in Ethicis notat Ephesius, ab iis malum omne procul abest. Vis eas exercere? Quamcunque virtutem excole; à quocunque vitio dista. Ob magnanimitatem, aut sapientiam, te Martem, aut Mercurium vocant gentes? Cave. Si tibi tantummodo sapiens, ac magnanimus, cum aliis mendacia, fraudes, rapinas, velut Mercurius, exerces; velut Mars, Venerem habes, jam mediocritatis ac justitiæ gloriâ privaris.

*Mich. Ephes. in Eth.
Arist. l. 5.
c. 1.*

Quoad pondera & mensuras. Nonnull. ap. Gyrald.

Hic ad eos, qui heminâ, lance, cubito pedeque utuntur venali, qui habent in sacculo diversa pondera, minuuntque mensuram, & siclum augent, orationem convertere, haud symbolicum esset. Eorum libram monere interim liceat, ne in furcam vertatur: nam vox Græca ζυγός libram & jugum valet, sed inter jugum & furcam quæ intercedat collatio, videre est apud Lipsium de cruce.

*Deut. 25.
6. 13.*

Steph. thes. gr. tom. 1.

*l. 3. c. 5. & 7.
ac in ann.
ad 5. & 6.*

Menandro interim, si est mercatus vita;

K 4

quot

Stob. Serm.
118.

quot vivimus, tot mercatores jam sumus. Dic tu, familiæ Pater, qui ex filiis alterum adoras, negligis alterum: quis stateræ modus? Tu fili, quam cum genitore gratitudinis mensuram adhibes? Tu calumniator, tu superbe, quo proximum, quo te ipsum metiris pede? Stateram nonne transgreditur prodigus, ebrius, mendax? Nonne violat invidus, iratus, amans? Caveat subditus, ne librâ dodrantali debitum principi tributum solvat: Caveat Princeps, ne trutinam nimis vestigalium ponderibus transiliat. Critelai bilance, quâ corporis animique bona æquè dignoscuntur, nulla justior. Hac utere, nec pondus, nec mensuram superabis.

Cic. Tusc 5.

Quoad distributiones. Clem. Alex. l. i. Strom.

Tuum petit suffragium amicitia, obsequium, autoritas? primus justitiæ fit honor, quæ

jus cuiq; suum sedula dividit.

Philom.

Mus. 6. 16.

Non insipientis, non improbi, sed docti probique viri prætura jus est. Cur in eum confers, huic denegas? Præmiò vitium auges, virtutem suppliciò minuis: impium ignarumque laudas, foves, extollis, justum ac sapientem rides, insectaris, deji-

dejicis. Quid hoc? Jura confundis, non
cuique sua tribuis.

A V A R I T I A.

Ne sis avarus. Cyrill. cont. Jul. l. 9.

At stateram transilire prodigalitatis est, *Arist. Eth.*
non avaritiæ. In mensuris hæc deficit, *l. 1. c. 1.*
non excedit. Fallor. Deficit, ut exce-
dat: utrumque extremum, vitiosum u-
trumque. Quid mirum? Avaritiæ mala
inesse omnia, censuit Apollodorus; *Stob. serm.*
ipsamque universæ improbitatis metropo- *14.*
lin, dixit Bion. Quis igitur magis me- *ibid.*
diocritatis transgreditur libram, quam
avarus, qui semper ad quæcunque vitio-
rum extrema se confert?

V T R A Q V E.

*Avaritiam detestari, ac justitiam quære-
re oportet,* Bizant. ap. Athen. l. 1.

Zygostaticam quæris justitiam? Avari-
tiam prius fuge: nec corrupti seculi te
personata decipiant bacchanalia, quibus
avaritiæ ac justitiæ species confunduntur.
Hic, ut de cæteris taceam, quid moderni
census, quid pacta, rei pretium minuen-
tia, nisi æqui facies, quam, profanatô le-
gum

Stob. serm.
8.
Ecclesiast.
c. 31. v. 5.

ap. Stob.
serm. 7.

gum testimoniô, quotidie usurâ, latroci-
niô sibi que aptat avaritia? Detrahe larvam,
ut cum Euripide agnoscas, verè avarum ac
justum opponi. En cœleste oraculum:
Qui aurum diligit, non justificabitur. Am-
pliùs avaritia, ut diximus, vitiorum
est parens: justitia virtutum, ajebat Po-
lus Lucanus. Hinc forsan Pythagoræ
ac Byzantii mente, nedum à vitiis de-
clinandum, sed exercendæ virtutes:

RATIO ET LEX.

Transgredienda non sunt. Plutarch. in
præc. Pyth. apud Gyrard. tom. 2.

apud Plat.
de leg.

Thom. sent.
1. dist. 1. qu.
1. art. 1. § 4.

Duplici è Græco lectione, rationem in
statera, in jugo agnosco legem: quæ jun-
genda simul. Quid enim sine ratione lex
illa, quæ Socrati opinio? Quid sine lege
ratio, quæ aliquando non recta? Coërce-
antur invicem ad justum. Altera, æquitatis
trutinâ, boni ac mali examinet pondera; ci-
vilem societatem, rectô jugô, æquet alte-
ra. Quid utilius? His homines dum re-
ctè utuntur, à belluis differunt; si eas
transiliunt, ab hominibus in belluas trans-
eunt: si abutuntur, jam belluis deteriores
fiunt.

MODE.

MODERAMEN.

In studiis actisque sit omnibus. Reuchl.
de art. cab. l. 2. & Ferd. de Belu. in
Pyth. Symb. 1. c. 2.

Nedum in seriis verum *adhibenda etiam*
in jocando moderatio, ait Cicero. Sic & *Pro Flacc.*
Aristoteles moderari laborem ac otium *Etb. l. 6. c. 1.*
jubet. Absque moderamine terret diffi-
cultas, defatigat labor, deficiunt vires,
gravat ipsa quies. In studiis periclitatur sæ-
pe intellectus, in actionibus voluntas,
utrinque anima. Quid aliud moderatio,
quàm ad mediocritatem illam accessio, quæ
virtutis est? Quàm declinatio ab excessu &
defectu illo, in quo vitium? Stateram igitur
ne transilias: hoc est, ad virtutem stu- *Eustrat.*
dia & actiones omnes dirige. Quò tua di- *ibid.*
rigis tu, imò quò tua, quò teipsum deji-
cis, qui tantum agis, qui tantum studes
ad vitia?

APTITVDO.

Supra vires nihil aggrediendum. Georg.
Ven. probl. 442.

Si blæsus ac surdus, cur petis legatio-
nem? Si ignarus, cur Magisterium, cur
præ-

praturam? Volatum sine ala tentas? Ne tecum assentatricem adhibeas trutinam. Si adhibes, aliquando alios, te semper decipies. Actionem ante, quàm assumes, æquâ prudentiæ statera, difficultates item, ac vires pondera; tuumque sit, eas noscere, has non augere. Si opus nescis, aut magistrum quære, aut abstine. Si vires effingis, ac pygmæus te gigantem facis, vel fictos aggredere labores, vel pari fictione prius, quàm agas, te jam egisse puta.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE PYTHAGORICO SILENTIO:
VICTORE: CONJUGIO: CIVITA-
TE: IMPERITO: ARROGANTIA:
PEIORIS ELECTIONE: PRO-
PRIO MVNERE.

PYTHAGORICVM SILENTIVM.

Sextadecima inter Græcorum literas quandam præ se jugi fert speciem, sub quo jam subjugati. De jugo sic Livius: *Tribus bestis jugum fuit buni fixis duabus; superq; eas transversa unâ deligatâ.* Jugum igitur

Dec. 1. lib. 3.

igitur quoddam hîc liceat eam dicere Græcorum notam. Eadem ipsa, & Arith. *Steph. in indic thes. grec.* meticis quinariis numerus, & Grammaticis muta. Sic in jugo quinquennale silentium reperio. Longiori hoc, ut notatur in Gellio, taciturnitatis peractio inani- *Mosell in Gell. l. i. c. 9.* ter spatium, Pythagoræ sectatores, tanquam *Jambt. de vit. Pyth. c. 17.* mortui rejiciebantur. *En jugum ne transilias.* Audiant illi, quibus tam breve scientiarum iter; quibus verbosa & momentanea disciplina. Tacitum integrumque impendebant Pythagorici quinquennium, ut solum discipuli assequerentur nomen; nec desunt, qui Præceptoris dignitatem, vel solâ alterationum garrulitate, vel unico se adeptos intuitu credunt, jactant. Jugum profectio isti transiliunt, si penè syllabarum legunt, ac scriptoris munus & auctoritatem sibi arrogant.

V I C T O R.

Hostem jam sub jugum misisti? Ne jugum transilias. Vicisti; Sat est. Victoris in victum inhumanitas potiore illi deturpat gloriam. Dum vincis, fortunatus diceris; dum victo parcis, magnanimus: Illud fortis, hoc tuum est. Egre-
giè, ais, bellum gessi. Fortis es. Tempe-
ranter victoriâ uteris? Fortior. Diffici-
lius,

liùs, passiones debellare, quàm virum. Si hunc vicisti, ne ab illis vincaris, cave. Superasti; quid magis optas? Jam in extraneum sævisti, nunc sævires in tuum. Contra victum si te hostiliter adhuc geris, te nondum fuisse victorem, sed casum, ostendis.

CONIVGIUM.

*lib. 48.
Saturn. l. 1.
c. 12.
Es Vi6. de
mar. off.
cap. 23. v. 25.*

*Pier. hier.
l. 22.*

Sap. 3. v. 16.

Jugum vita conjugalìs apud Pierium; ac cœleste Veneris domicilium, quæ conjugiiis præest apud Macrobrum. Ne jugum igitur, hoc est, cum Ecclesiastico, *ne lectum suum transgrediatur homo.* Vos alloquitur Symbolum, ô scortator, ô mœche, qui extra, qui ultra jugale vinculum indifferenter agitis. Hoc ferinum potius, quàm humanum. At, si rationis adhuc participes, erubescite. Continentiam fidemque maritalem vos docent olores, turtures, cornices, columbi. Progeniem cupitis? Vitiosa generatio quam pariet sobolem? Filios prius læditis, quàm habeatis. Sapientiam audite: *ab iniquo thoro semen exterminabitur.* Dic tu: solutus es? Cur non potius uxorem, quàm scortum, quæris? Maritus? Cur proximo rapis, quod ipse habes? Ille seipsum in infamia renovat: quid turpius? Hic propriam

priam alienat prolem. Quid stultius? Uterque *jugum*, uterque *transgreditur legem Altissimi*. Quid iniquius?

*Ecles. c. 19
v. 21.*

CIVITAS.

Perfectam vis? Ne *jugum*, ne *stateram*, ut ex *Græco*, *prætereas*. Optimam constituunt æquitas Principis, populi obtemperantia, utilitas artis. Imperantem in *statera*, in *jugo* subditum agnosce. Quæris artes? In *jugo* rursus agricolam, in *statera* mercatorem habes: ex his omnes. Nam cæteris illi victum, materiam, opificium, cuncta denique commutatione suggerunt: ideo maximè urbes illis indigere, censuit Plato. Apud eruditos nec sine ipsis conditæ: circumductio enim fulcû & signum & fines præscribebat agricola. Hinc illud Virgilii:

*Steph. thes.
gr. tom. 1.*

*De just. 2.
Plutarch. in
Romul. 5
quæst. Rom.
27.*

*Æneid. 5. 5
ibi Scor.*

Interea Æneas urbem designat aratro.

Quis deinceps materiam parat, nisi mercator? Ideo nobiliores civitates à negotiationibus exordium sumpsere, ut de *Massilia* retulit Plutarchus. Verùm, ais, hæc *soli* inserviunt corpori.

in Solon.

*Cadaver est, turrita quidquid mœnia. Philom. in
Cingunt, nec urbes marmor insanum facit.*

Pomp. act. 1.

Quid de animo? Cum Platone dicam. **Duplex**

*in Sophis.**in Leg.*

plex mercatura. Quæ ad animum spectat, dum hic *discendô emit*, ille *docendô vendit*, nummis commutat eruditionem. De agricultura idem prorsus: hæc enim & scientias, ut testatur Hippocrates, in animo ferit. Absolutam his habes civitatem. Sed cave. Justum dixi Principem, obtemperantem populum, artes utiles. Princeps & populus, velut in Symbolo, stateram & jugum invicem confundant: non autem à mercatore, ab agricola mutuent. Hoc est, suâ staterâ, suoque utatur quisque iugo: justè Rex imperet, subditus vivat: hic ei, legibus is pareat. Ars vero non regnanti, non civi, sed civitati proficit. Ubi eorum aliquis propriam transfilit stateram, proprium transgreditur jugum, alienisque utitur, jam corruit civitas. Quô casu agricultura ipsa non prodest, officit. Qui ultra necessitatis libram, vel messem admittit alienam, vel extrahit, aut occultat propriam, eâ ipsâ, quæ fulcô, ut vidimus, condit urbes, more antiquô eas destruit. Unde cum Lyrico experiri possis, quô patet imprimat muris.

*Hor. l. i.**od. 16.**hostile aratrum exercitus insolens.*

IMPERITVS.

Ea lyra pars, quam sinistrâ manu tenet
lyristes, jugum dicitur. Ita spondaneus,
ubi

ubi de Achillis cythara Homerum legit. *in Iliad. l. 9.*
 In ea verò parte ac manu, dum vario digitorum motu, chordarum vel acuitur, vel obtunditur sonitus, præcipua fidicinis virtus. Jugum igitur ne transgrediaris idem, ac ne imperitè agas; imò vivas. Euryphamo enim pythagorico, si hæc vita lyra est, qui vivimus, lyræ pulsatores jam sumus. Quot verò sunt, qui, ad instar pueri, sine arte nulloque vocum discrimine, citharam pulsan; seque optimos tamen citharædos credunt? Quot ea, in quibus transilientes jugum, strepitum potius, quàm concentum edunt? Nec imperiti, vel potius mendaces, defunt, qui plaudant. Qui magis deliret, nescio.

Stob. serm. 191

ARROGANTIA.

Jugum idem, ac cælestis libra. Sic & inter Græca notavit Stephanus. Hinc Tarutius, apud Ciceronem, ortam dixit Romanam, *in iugo quum esset luna.* O utinam hoc vaticinio tandem ipsa Roma Thraciam sub iugo mittat Lunam. Quid aliud igitur, jugum vel libram transire, quàm in Scorpionem incidere? Hic autem inter astra, ut hominibus documento sit, ne cum Orione sibi nimiùm confidant. Venatoris memoria cælum te alloquitur, ô superbe, ut te venetur. Audi, cede.

Stephler. in Procl. sph. de lib. Th gr. tom. 1. Cic. de div. 1.2.

Hygin. de sign. cæli. l. 2.

Jugô utitur; bellua enim effrenis ambitio. Exhibet libram. Te ipsum pondera. Quò magis extolleris. eò es levior.

PEJORIS ELECTIO.

Proh vitæ conditionem! Nullum hîc bonum, cum quo aliquid non misceatur mali. Nemo ideo suâ sorte contentus. At nec ullum malum, cui non immineat pejus. Nos tamen semper desideramus.

*Erasmi chil.
3. cent. 3. a-
dag. 72.*

Aph. 3.

*Steph. thes.
gr. tom. 1.*

*Stæphl. in
Sph. Procl.
de sign. cæl.*

Quid mirum, si crebrò, ut cinerem vite-
mus, in prunas incidamus? In jugo, ut
cum Latinis loquar, felicitatis te posuit
fortuna, & adhuc aliud optans, jugum
transgredi tentas? Quò pervenies? Hip-
pocratem audi: *Qui summum bonitatis at-
tingunt, reliquum est, ut decidant in dete-
rius.* Quot manè ad jugum dignitatis ela-
ti, quibus jugum vesperi fervitutis impo-
nitur? A Græcis rursus jugum pro signo
æquinoctiali fume. In libra sit: hoc est,
in summo tranquillitatis æquilibrio tibi æ-
qualis cum vigilia sit quies. Nec quiescit
adhuc voluntas? Quid ampliùs desideras?
Libram si transgrederis, jam vel ad Scor-
pionem declinas, qui amplexu necat;
vel si antiquis hæres, qui Libram & Scor-
pionem in unum redegerunt, ad Sagit-
tarium pergis; en transitum ad pejus, in
homine, qui definit in feram.

PRO.

PROPRIVM MVNVS

Transcendere nefas. Quis es tu, qui de moribus, de artificio, de scriptore censuram geris? Cave, ne sutor sis ultra credidam, ne cæcus de colore iudices, ne transcendas jugum. Dein es Orator? Cur tota in centonem, aut historiam transilit oratio? Historicus? Ad quid cum veris figmenta misces? Poëta? Imitari tuum est, non verba tantum facere, non transscribere. Servus es? A ministerio ad rei dominium cur pergis? Herus? A dominio cur ad tyrannidem? Miles? Cur à bello ad rapinam? Medicus? A medicamine cur ad venena? Homo? Cur ab homine ad feram? Stateram servat Pater, qui educat prolem, non qui depravat: filius, qui parentes honorat, non qui vexat. Magister, qui docet, non qui corrumpit: puer, qui studet, non qui petit Magistratum. Senex, qui prudens, non qui amans. Mœchiffat caufidicus, ulciscitur iudex, cauponatur consul, glubit Princeps. Consiliarius decipit, desciscit subditus? Stateram transiliunt omnes.

*Erasm. tbil.
1. Cent. 6.
adag. 16.*

SYMBOLVM XIV.

PEREGRE ABIENS, AD TER-
MINOS NE REVER-
TARIS.

Variæ Lectiones.

Cùm profectus fueris, ne redeas. D. Hieron.
Peregrè proficiscens. Ambr. in Diog. *Eundo ne re-*
trovertaris. In Pyth. præc. à Plutarch. apud Gyrald.
Per eandem viam ne revertitor Chalcagn. *Ne*
retrovertare, cùm ad terminos perveneris. Gyrald.
& Thuil. *Ne reflectas.* Eras. & Reuchl. *Ad finem*
ubi perveneris, non revertito. Xyl. in Plutarch.
Peregrè abiens, in finibus ne reflecta. VVolff. in
Suid. *Ad fines, unde proficisceris, ne te convertas.*
Port. in Suid. *Cùm domo discesseris, ne revertaris.*
Furiæ enim congregientur. Ficin. *Peregrè è do-*
mo proficiscens ne convertere; Furiæ enim trans-
eunt. Scutel in Jambl. *Peregrinationem instituens*
longam, domum ne revertitor; Furiæ quippe simul
comitantur. Arcer. in Jambl.

Interpretat. variæ.

DE SAPIENTIA: VIRTUTE: IN-
CONSULTIS: PROPECTV: VITA:
RECIDIVO ERRORE: MORTE:
IMMORTALITATE: INE-
VITABILIBVS: DEO.

SAPI.

SAPIENTIA.

Qui veritatem querit, se à sensualibus corporeisq; separet, nec ad ea convertatur; secus, ad instar Furiarum, comitabitur pœnitentia. Jambl. protr. c. 21.

Veritatem à sapientia exquiris? A sensualibus corporeisq; te sejunge. Quæ in his veritas? Hæc semper eadem: illa perpetuò mutantur. Audiat Epicureus ille, qui nihil credit, nisi quod sensibus patet: avarus, impudicus, helluo, qui aliud nescit Numen, quàm illud, quod visu, tactu, gustatuque adorat. Ab iis, viator, ad Philosophiam, te segregasti? Cur denuo reverteris, ac deorsum ad ea traheris? Terminos ita confundis? Non proficis ad sapientiam; ad ignorantiam remigras: tuus ad metam non pergit equus, redit ad carceres. An potiùs in medio cursu cadis? At non cadis? te dejicis. *Furie ideo te comitantur.* Quid hoc? *Pœnitentia*, subdit Jamblicus. At hæc cœlestis ministra, non infernalis. Pœnitentia hîc fortasse pro conscientia, quæ scelerum pedissequa, impium quemque vexat. Hanc in Eumenidum fabulis designatam indicant Mythologici. De Nerone ita Suetonius: *Neque sceleris conscientiam ferre*

*Nat. Com.
Myth. l. 33.
c. 10.*

potuit, confessus, exagitari se verberibus Furiarum, ac tædiis ardentibus. Disce homo. Statim ac peccas, in Furias incidis.

VIRTUS.

Hujus vitam ingressum pœnitere non debet. Plutarch. de præc. Pyth. int. ap. Gyrald. tom. 2.

Quid hoc? Pœnitere vitii proprium, non virtutis. Hic pro retrocedere, aut relinquere, non me latet sumtum. En il-

Luc 9. 62. Iud: nemo mittens manum suam ad ar-

Chalcagn. de prof. DEI. Tale & Magorum fuit præceptum, ne quis, quum rectè quid instituerit, respiceret. De hoc infra. Nunc revocor ad aliud. Accedat querulus ætatis nostræ ob-
jurgator,

Hom. de
art. Philom.
Mus. 6. 59.

— Laudator temporis acti:
Nec se prisca ferat gloria posteris
Majorem.

Herod. in
Eliq.

Antiquitus etiam ita corrupti erant mores, ut sapientibus opus esset, qui hortentur homines, ut vitii eos pœniteret, sed non virtutis: hæc enim crebrò, magis quàm vitium, & olim noxia videbatur. Hoc in Arionis casu expressum, qui canorâ virtute divitias, ac ideo pericula sibi comparavit. Flagitioso viro nunquam de-

fue-

fuerunt Patroni, fautores, amici; literis ac probitate præditus à paucis amatus, destitutus à multis. Innocentiam irrisio, veritatem odium, sapientiam infelicitas, non rarò infectata est. Sæpe ingenuitatem fraus decepit, fidem perfidia, beneficium ingratitude. Non semper Trajani tempus, in quo dicas: *tutum est, reverentiam, tutum, charitatem mereri.* Ita im- *Plin. in Traj.* pia hominum natura, non apem, sed viperam æmulata, ex ipsis virtutum floribus non mel, sed venena concipiens, ad pœnitentiam quodammodo virtutem ac meritum coëgit. Hoc autem non florum, sed viperæ culpa; non artis Citharædi, sed aviditatis nautarum opus. Quid verò? Virtutem possides? Insidiantur æmulii? Pœniteat istos; tu gaude. Aliquid tuum, probitas: alienum, insidiæ. Fasti- *in Enchir.* gium sapientiæ cum Epicteto non attigisti, nisi cures illud, hoc spernas.

INCONSVLTA.

Nihil agendum inopinatè. Greg. Ven. tom. 5. probl. 458. Nam turpe, in arenam congresso terga vertere, ac, Eurydice cum Orpheo omiſſâ, dicere, non putâram. Chalcagn. de prof.

Inconsultò quò tendis? Ad malum? quæ cœcitas? Ad bonum? quæ virtus? Antequam in hac vitæ peregrinatione pedē moveas, ita quemque gressum perpende, ut postea, vel malè actum, vel saxo impactum retrospicere non cogaris. Priùs, quàm agas, quæ actionem comitantur, bene cogita. Secus, opus non aggredieris; in opus incidis. Quid mirum, si potiùs deseras, quàm assequaris? Opus autem relinquare, turpius, quàm non adire. Hoc aliquando svadet prudentia, stultitiam illud semper indicat: qui enim deserit, se aut inconsultò, aut temerè aggressum fatetur. Inconsultum hîc appello, qui casu agit, qui nihil considerat; temerarium, qui deligit, sed pericula spernit. Malum utrumque: pejus verò, sine consilio, quàm cum temeritate agere; hoc tandem hominis, pecudis illud est.

PROFECTVS.

Qui ad fines, unde profectus, convertitur, nihil proficit in itinere. Suid. Æmil. Port.

Opus tuum, quærit amicus? Te literarum, seu armorum alliciunt studia; Te Consiliarium, te Senatorem quis deligit?

Aut

Aut abstine, aut age, nec in via revertaris. Hominem malum induere nefas: bonum dum induis, usque ad exitum fabulæ serva. Ne stadium penè ingressus, quasi cum Græcis alteri cedens facem, *Herodot. in Uran.* cursum sistas in limine, ac te optimum jactes cursorem. Solis retrocessio absque solstitio, nulla; nec aliqua, sine quiete, reflexio. Sic qui probo in itinere convertitur, *Procl. de cir. Sph. & ib. Stæphler. & Arist. phys. l. 8. text. 65.* jam sistit gradum, non currit. Hoc est, progressum vel retardat, vel deserit. Quid autem retardare, nisi tunc temporis deferere? Bona verò, quæ decuit aliquando, non aggredi, si aggrederis, relinquere, semper dedecet. Profectui ergo stude. Longum sapientiæ iter ignarus capis? Ne ignarus *Bapt. Egnat.* iterum *per eandem viam redeas* cum Britannione illo, qui nec post ultimum laboris annum, prima literarum calluit elementa. Sed cum imperito Heraclide sic discede, ut cum eo proficiens, ad facundia scopum assiduitate progrediaris. *Rhodig. l. 21. c. 27.*

VITA.

Sic componenda, ut, bonâ ejus parte jam transactâ, non capiat nos, ad pueritiam redeundi, iners vanumq; desiderium. Thuil. è Symb. Pyth.

Stultum illud, quò Virgilianus Evan- *En. 8. ac ibi Lamb. Hort.* der, Homerum imitatus, ita deliravit,

L 5

O mi-

*O mibi præteritos referat si Juppiter annos.
Quæ major desiderii vanitas?*

*Manil. str.
l. 4.*

*Nascentes morimur, finisq; ab origine pendet.
Nam,*

*Philom.
Mus. 6. 1.*

*Quam dederunt vix, repente
Abripiunt elementa vitam.*

*Id avertere, ac tempus sistere quis valet?
Vanus, qui sine spe cupit; magis, qui im-
possibilia sperat. Utrumque ridiculum.*

Job. c. 29. v. 2.

cap. 30. v. 1.

*Quis mibi tribuat, ut sim juxta menses pri-
stinus? Aiebat ille. Quid inde? Nunc au-
tem derident me. Iners porro cupiditas,*

Cic. 3. de fin.

*vel cum priscis, vel cum junioribus iner-
tis vocem sumamus: Quæ enim ars, quæ
dies renovet? Numquid faciei fucus, ca-
pillorum tinctura? Quid otiosius? Speci-
em, non ætatem revocant? colorem, non
calorem addunt: his qui utuntur, & alios,
& se ipsos deludunt. Senem juventuti
non restitunt; juvenem effingunt in fe-
ne: Senium non tollunt; operiunt. Sic*

Laër. Theb.

4.

Obid. Met.

l. 7.

Palæph. In-

credib. c. 44.

Diod. Sic. l. 5.

c. 3.

*mathias pellem serpentis, non serpen-
tem instaurat. Fabulosa Medæ mira-
cula suum habeant Æsonem: juventam
dum quærit Pelias, in obitum incidit. In-
ers, & vanum. Animum ad pueritiam
revocat verè, sed turpius, qui annis jam
senex, moribus ac ingeniô repuerascit: de
quo tanquam de Callicle, dicere possis.*

Plaut. in

Trinum.

act. 1. sc. 2.

Hic ille est, senectâ et ætate qui factus est puer.

Insu-

Insipiens, qui pueritiam sic affectat corpore: stultus, qui animo uterque senectâ indignus. Vis verius, vis dignius renovari? Sic vive, ut non in homine, qui foris est, sed in eo, qui intus, feliciter *Paul. 2. Cor. 4. 6. 16.* semper vivas; ille enim corrumpitur, hic renovatur de die in diem.

RECIDIVVS ERROR.

Mutatâ vitæ ratione, baud amplius redeundum ad concupiscentias. Gyrald. de Symb. Pyth.

Audi, tu in vitæ spatio peregrinus: qui à profanis laribus, ab improba societate, à præcipiti genio, ab occasione, ab errore, à seculo, à domo servientium discessisti. Quare viam mutâsti? Ut malam relinqueres? Egregiè. At cur dein retrocedis? vel relictam meliorem putas, vel pejore gaudes. Illud, consilium defecisse, hoc, mentem, svadet. Cervus, & avicula, semel capti, si effugiunt, difficile iterum capiuntur. Homo igitur, recidivò errore, deterior. *Mich. c. 6. v. 4.* *Chrysoft. ad Antioch. hom. 15.* *hom. 25.* *ægrotare melius, quàm ita convalescere, ut denuo cadas: Casu enim recidiva pejor. Ille iactus, hæc habitus. Error ille, hæc vitium.*

MORS.

Eum trepidare non licet. Reuchl. de art. cab. l. 2. Nec ejus metu vitæ cursus

sus perturbandus. Plut. de præc. Pyth. myst. int. ap. Gyrالد. tom. 2.

Arist. Rhet.

l. 2. c. 5.

Timor, ex Philosopho, circa id, *quod aut dolorem, aut interitum afferre potest.* Possibile igitur, non certum inspicit. Hinc non metuenda mors, quâ nihil certum magis. Ambigua, dicis, hora: tempus ideo, non mortem time. Tu verò ætatem, annos, vitam cupis, è quibus ipsa mors. Quid ergò paves? Id, quod ex tuis votis est? Dein si formidanda, *quæ aut dolorem, aut interitum afferre possunt,* non dolorem, non interitum, sed causam formida. Intellige tu, insidiator, vorax, impudicus, improbus. Offensa, voracitas, libido, culpa mortem pariunt. Non hanc, sed ob hanc ea metue. Mortem ille tantum horreat, cui mors malum afferre potest, morte pejus. Quid hoc? pœnalis immortalitas. Hic verò timor vitæ cursum ne perturbet; corrigat.

Ubi ad vitæ finem perveneris, ne revertito; id enim citra mærorem ferendum. Plut. de lib. educ.

Plat. in

Axiom. 5

Gen. c. 41.

v. 15.

Hæc vita peregrinatio. Mors igitur meta & quies. At si ortus in hoc mundo, ais, mundus mihi patria. Falleris. Qui oritur, peregrinationem instituit: à DEO discedit, qui cunctorum Pater: qui mori-

moritur, ad DEVM, ad Patrem, ad patriam revertitur. Quæ doloris causa? Dic, nonne vitæ mala expertus es? Mors malorum finis. Tristaris, quia sensus jam tu amittis, quibus mala sentis. Nonne solum sensus amittendo, nec mala senties, nec tristaberis? Qui angitur ob mortem, stultus ob nihil angitur, aiebat Socrates: ea enim nec in vivente, nec in defuncto est; nec ad vivum, nec ad mortuum spectat. Sed adhuc mœres? Aut immortalitatem nescis, aut perditionem cogitas. Eam si nescis, hanc evita. Sic vive, ut mors tibi sit malorum finis, non tui ad pejora transitus. Ita non retrospicias: hoc est, citra mœrorem ad mortalitatis metam pervenies. *plut. ibid.*

Nam post mortem hæc vita non iterum desideranda. D. Hieron. adv. Ruff. Ita & Diog. & Suid.

Ab ortu ad interitum hujus vitæ peregrinationem egisti? Dum resilire tentas, præposterè à morte ad pueritiam tendis. Quid enim puerile magis, quàm post mortem illam optare vitam, in qua toties mortem optasti? Si denuo desideras vivere, denuo angi, denuo mori cupis.

IMMORTALITAS.

Inspicienda. Gyrald. ubi sup.

Quæ longa in Symbolo peregrinatio?

Hæc

2. Paral. 29.
 6. 15. &
 Ps. 38. 6. 14.
 Paul. 2. Cor.
 5. 6. 6.

Hæc vita? nequaquam. Quid enim brevius? Hic animæ igitur immortalitatem, quam novit, inspexisse Pythagoram credere par est. Eam sanè peregrinam voluit, si continuâ loci mutatione, tum in bovem ex viro, tum ex bove in ovem. Nec à nobis omnino metempsychosis neganda. Noster nunquam non peregrinatur animus; advena semper. *Peregrini enim sumus commate, & advenæ.* In hac vita, in hunc pulverem à DEO labitur; ac, dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino. Inter leges fit subditus, inter sensus princeps, in adversis scopulus, amicis amicus. Impudicis ab hominibus anima in suam transit, obrectatoribus in foricem, ferocibus in tigridem. Quid aliud hoc, nisi quædam vitæ hujus metempsychosis? Post hanc vitam peregrinus in barathro, cui minimè ortus; in gloria, cui maximè impar: nova semper in eo supplicia, in hac gaudia: illis nunquam asvescit, istis nunquam satiatur. Quæ verò longior peregrinatio, si absque meta? Dum reverteris, tu metam præfigere tentas. Quum post obitum hanc vitam cupis, mortalitatem immortalitati præponis. Illam nequis negare, si mortem hortes; istam aut non credis, aut non juvat credere; si mortalem te iterum aves. Ita vive, ut post mortem hanc

hanc vitam de integro agere non exoptes; vel, ut melius in hac mortalitate vivas; vel, ut nequaquam in immortalitate moriaris.

INEVITABILIA.

Non debemus ea, quæ in fatis sunt, timere, aut ab iis resilire. Reuchl. ubi sup.

Ab inevitabilibus resilire quis potest? Non eâ lege in hanc vitam venimus, ut ei leges prescribamus; verum ut iis obtemperemus, quæ præscribuntur à fato. Sic Plutarchus. Inevitabilia timere quid juvat?

*In consol.
ad Apol.*

Non sollicitæ possunt curæ

Mutare vnti stamina fusi:

— Multi ad fatum

Venere suum, dum fata timent.

*Sen. Oedip.
act. 5. sc. 2.*

Nec metus, nec fuga valet. Qui mortem fugit, propinquior fit morti: Fuga enim tempus interjectum terit. Qui metuit, moritur antè, quàm moriatur: eaque mors durior; illa enim multiplex, ac durabilis, hæc una & momentanea: ad dolorem ea sensus addit, hæc adimit. Quid agendum, petis? Dicam. Sapienti nihil omnino inevitabile. Si mortem fugere nequis, malam fuge. Si bonam tibi paras, quid metuis?

DEVS.

DEVS.

Cui terga non obvertenda. Scutel. in Jambl. in marg.

Quid hoc ad Symbolum? Qui se convertit ad finem, unde profectus, DEO terga obvertit? Sic scutellius, à quo nulla hujus ratio. Ænigmatis resolutionem scrutari quis prohibet? Forsan, cum hæc vita via sit, cujus initium à terra, qui nimis terram diligit, à DEO recidit? An, qui nimium proprii ortûs nobilitate superbit? Verum nonne pium Ecclesiæ monitum *memento, homo, quia pulvis es?* Ut igitur ad initium suæ peregrinationis revertatur, est necesse; Fallor. In hoc differunt voluntas & memoria, ut ab iis, quæ diligit, illa trahatur, hæc ea, de quibus recordatur, ad se revocet. Sic terræ dilectione ad fines quidem revertitur voluntas; non autem, genealogicum pulverem ad se revocans, memoria. Hic de voluntate locutus propriam fortasse reperio Symboli causam. Sola in peccato voluntatis pravitas ea est, quâ homo ad fines, unde processit, conversus DEO terga obvertit. Hujus vitæ via suis continetur terminis, à quo, & ad quem. Ob primi parentis errorem quisque nostrum à Diabolo

bolo suam incipit peregrinationem; quisque debet, ob fidem, ac per virtutem, ad DEVM dirigi. Dic tu: quem in itinere habes ducem? Vitium? proh infelix; DEO sanè, qui perfectionis est meta, sic terga obvertens, ad Diabolum, cujus in natiuitate fuisti mancipium, reverteris. Quid mirum, si Furia te comitentur?

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE OTIO: INGRATITVDINE:
ANIMA: FINE.

OTIVM.

E domo egredi, ac ad domum reverti, quæ Ficini lectio, quid aliud, quàm vanum desidiosi opus? Quàm inanis otiosi peregrinatio? En illud: *internam animi alienationem dissolvunt otiosæ ambulationes*, de quo Theodistus: Illud circuire in otio ferians infestissimum vitæ malum, de quo Alexis: Illud in circuitu impii ambulans, de quo David. Certè advena, qui sic, non dicam, agit, sed perdit vitam. Ad quid homo in loco voluptatis constitutus, nisi ut operaretur? Desidiosus igitur longè à se ipso discedit. Quæ major pere-

ap. Stob.
serm. 123.
in fin.

Serm. 28.

Psal. 116. 9.

Gen. 2. 6. 16.

peregrinatio? Sanè à se discedit, si otium, ut aiebat Moralis, mors quædam est.

INGRATITUDO.

Precationibus, votis, assentatione, servitute, quò tendis? Ad beneficium? Ardua quidem peregrinatio; sed finem affectus, cur, ingrate, reverteris? Beneficium sic consideras, sic rependis? Eum profectò, qui terga dat Gratiis, in Furias incidere, par erat.

ANIMA.

Sensualibus & corporeis relictis, ad DEVM redeat. In hujus vitæ linea, per eandem viam, ut legit Chalcagninus, non redeundum: hoc est, linea non re-
Pf. 11. 6. 9. & ibi Bernh. *ætè, sed in circulum ducenda: non in quo impii ambulant, cuncta, præter DEVM,*
Pf. 33. 6. 8. *amantes; verùm in circuitu timentium eum.*
 A DEO anima in hoc corpore, in his sensibus peregrina: ad DEVM redire ipsam est necesse! quod, nî corpus & sensus deserat, impossibile. Platonium igitur agat circulum; secus per lineæ rectæ retrocessum, eâdem viâ, id est, per corporea, nec non sensibilia, revertetur. Ideo non ad DEVM.

*Plat. in
conf. &
ibi Ficin.*

FINIS.

F I N I S.

Eum felige, à quo retroverti minimè debeas. Longam peregrinationem addivitias, per terram & mare, instituat mercator; finem nactus, quoties Zelotypus ad insidias, ad pericula retrospiciet? Extremos fortunæ ac felicitatis gradus jam victor teneat, jam ostendet Xerxes; non-*Herod. l. 7.* ne Hellespontum retrò suis copiis obductum aspiciens, lacrymatur? Mundum pro regno habeat Alexander; nonne regnum*Plut. de anim. tranq.* extra mundum quæritat? Causam petis? Nihil inter nos, cui aliquid non desit, præter virtutem, ac **DEVM**. Sola virtus, **DEVS** solus, & omnia! illa verò sine hoc nulla, ea sit medium, hic finis. Virtute in **DEO** desine, haud erit, cur revertaris.

SYMBOLVM XV.

ADVERSUS SOLEM NE
MINGAS.*Variae Lectiones.*

Ad solem versus ne mingas. Ficin. *Ad solem
conversus.* V Volf. & Post. in Suid. & Arc. in Jambl.
Conversò ad solem vultu. Alb. in Diog. *Adversus
solem.* Erasmi. & Thuil. *Contra solem.* Polit. *Ad
solem ne micturics.* Scutell. in Jambl.

Interpretat. variae.

DE NVDITATE: VERECVNDIA:
INHONESTIS: REVEREN-
TIA: SAPIENTIA:
SACRIS.

NVDITAS.

*Adversus solem non mingendum, ne DEVM
aliquem offendat nudatio.* Plin. nat. hist. l. 28.
c. 6. ex carminibus Hesiodi, à quo Sym-
bolum tulit acceptum Erasmi. de Symb.

Plin. l. 28. Pyth.

c. 6.

Ex Not. in
Hesiod. de
op. & dieb.
l. 2.

Sic mingendi causâ contra solem Iu-
namque nudari, à Magis vetitum. Etiam
Turcis flagitiosum in publico mejere; sed
hæ

hæc libenter, ac ea, quæ de lotio contra ma- *Sebreſcl.*
leficia, ad ignominiam copiosè retulit,
Gyraldus, prætermitto. Hic enim non su- *in hoc*
perſtitionem, vel hiftoriam; ſed Symbo- *Symb.*
lum: non verba; ſed arcana exquirimus.
Id tantum ſubdere fas fit. Ad ſolem, nefas,
mingere; ne DEVM lædat nuditas. Pro-
fectò. Ideò fortasſe in ipſa Lydia, ſordi- *Herod. l. 2.*
ſſimo impudicitiaæ theatro, nudatum vi-
rum conſpici, magnum erat probrum..
Ideo maledictus Cham, qui patrem nu- *Gen c. 9.*
dum oſtendit fratribus. At non D E V M *6. 22. & 27.*
tantum, ſed & homines lædit nuditas:
quapropter eos morti adjudicârunt Roma- *Dio. Caſſ.*
ni, qui ad Liviaæ conſpectum nudi appa- *hiſt. Rom.*
ruere. *l. 58.*

Huc hodiernus ac impurus accedat mu-
lierum uſus & luxus. Dic tu, quæ hu-
meros ita denudas, tanquam collum gla-
dio rumpendum foret: tu, quæ mediò nu-
data corpore, ſumtuosò ac inanò illo ſyr-
matis tractu, quem pectori lacertisque
deuiſſes, terram potiùs, quàm te ipſam
veſtis: quæ oculis nimium ſpoliata, nimi-
um expenſis amicta, in defectu ſuperflui-
tatem oſtentas, dimidiatò gemmatoque
indumentò, ſæpe integram denudas fami-
liam. Dic: nuditatène magis DEVM offen-
dis, an veſtitu? Ad luxuriam ſanè, ad faſtū,
ad vanitatem, ad perditionem utrumque.

VERECUNDIA.

Commendatur à Symbolo. Erasmi. ubi sup.

Hic non de vili dysopia, ob quam nec virum intueri, nec alloqui audet quispi-
de pud. vit. am, de qua Plutarchus: non de pudore, qui ob turpe aliquod patratum à probis
Eth. l. 4. c. 9. abest, de quo Philosophus: non de illo vultus rubore, qui nec prohibetur, nec adducitur, sed injussus accedit, ac discedit, de quo Seneca; verum de verecundia illa, quæ mentis ac rationis actus, modestiæ ac innocentiae comes, nedum mala odit, sed vitat, de qua Jamblicus. Eam è virtutum choro trudit Aristoteles: Platonice eadem videtur ac temperantia: virtutum custos nuncupatur à Tullio: virtutis color à Diogene: virtus ab Ambrosio. Mala quidem inspicit; sed ut ab illis declinet. Sic & ipsa virtus ab extremis, quæ mala, refugit ad medium.

Servanda in rebus omnibus. Gyr. de Symb. Pyth.

Et in omni ætate, adderem. Afferat, quod libet, Aristoteles. Quoad res, quidquid immineat, verecundus esto; si malum, sic evitabis; si bonum, aut indifferens, nisi aliud, verecundi laudem assequerit. Quid verò, aut indifferens, aut bonum, quod sæpe inverecundis

Eth. l. 4. c. 9.

dis

dis non transeat in malum? Quoad ætates, juveni tantum verecundiam concedit Peripateticus. Cur hoc? Nam *senem*, ait, *censemus nihil acturum, in quo pudor consistat.* Senectusne idem ac probitas? Qui sic putat, longè fallitur. Unà cum ætate malitiam crescere, jam experimento patet: pluresque senes improbi. Causam petis? Nam inverecundi. Frenò igitur validiori senectà, quàm juvenus eget. Insuper tunc afficimur verecundiâ, cùm aliquod malum consideramus, quod nos non deceat. Quis autem meliùs dignoscet, quid liceat, senexne, an juvenis? Ille profectò. Malè agere quem eorum plus dedecet? Utrumque sanè; ast senem magis. Suâ ergò teneatur verecundiâ juvenis ob malum; suâ Senex, & ob malum, & ob senectutem.

*ibid.**Arist. Rhet.
l. 2. c. 13. &
ibi Majorag.*

Præcipuè in loco publico, per solem designato. Reuchl. de art. cab. l. 2. Imo ubique. Gyrald. ubi sup.

Et in publico, & ubique verecundus esto. Si te pudet, ab hominibus erubescens videri, cur non à teipso, cur non à DEO? Vel hominem te non esse fateris, vel DEVM esse negas. Vis non erubescere coram aliis? Erubescere coram te, ait Theophrastus. Quid verò? Vana ex Epicuro Senecæ hortatio, ut, ne pecces,

*Stob. serm.
19. Epist. 11.*

*Act. Apost.
c. 17. v. 28.*

tuarum actionum eligas testem, aut Catonem, aut Lælium. Quære solitudinem, speculancam ingredi: quocunque in loco testes habes; imò in publico semper agis. Nonne ubique DEVS, qui sol, qui omnia? Locus ergò nullibi non publicus. Nonne in DEO vivimus & movemur omnes? Coram omnibus igitur ubique sumus. Palàm ergò erubescere, ne turpe agas, ex quo palàm turpius erubescas.

INHONESTA.

Cum nobis mentis illuceat sol, inhonesta vel cogitare, vel dicere, nefas. Farr. in sept.

*De fac. in
orb. lun.
Jamb.
protr. c. 3.*

*In Pimand.
c. 12.
Jamb.
protr. c. 8.
Plur. in
quest. Plat.*

Mentem à sole habemus, apud Plutarchum; Mensque sol est optimarum rerum oculus, aiebat Architas; & pessima, & tenebras exhibet, qui inhonesta cogitat, dicit, operatur. Ampliùs, mentem in nobis DEVM esse, Mercurius, Hermotimus, aut Anaxagoras & Menander crediderunt. Vel cum iis ergò demens, ac sine DEO; vel mente DEOque indignus, qui, honestate posthabita, DEO & mente indigna præstat.

Coram DEO, vel iis, qui DEVM representant, nihil quod parùm honestum ac decorum sit, faciendum. Gyrard. ubi sup.

Quid

Quid, ô profane, agis in templo?
quid in foro? quid domi? Non in sole
tantum D E V M cernimus! cuncta, quæ
videmus, cum à D E O sint, speciem DEI
quandam nobis exhibent. Mercurium
audi: *Omnia operatus est, ut per omnia* *In Pimand.*
eum cernas. Quicquid ergò tibi occurrat,
honestatem serva. Cæcus es? Nisi vi-
des, videris. Es solus? D E V M in o-
mnibus habes. Nihil præter, quam de te-
ipso, cogitas? Cum sis homo, nonne ma-
gis, quam cætera, in te divinam geris ima-
ginem? Ideo si coram iis, quæ D E V M
repræsentant, ab inhonestis abstinendum,
coram te ipso magis abstine.

REVERENTIA.

*Contra magnos & honestos viros nihil
proturvè ac irreverenter agendum.* Scholiast.
in Hesiod. Schrevel. de op. & dieb. l. 2.

Solem inspicias, cælum intueris? Fac
ea, quæ sole, quæ cælo digna. Ne stultus,
cum Rege Persarum, & cælum & solem
sagittis impetas. Verùm, si humanam *Sen. in sap.*
dignitatem proturvè ac irreverenter, ne- *non cad.*
fas, lædere, quò magis divinam? Si *inju. c. 4.*
hæc de sole, de lotio, quod à natura,
quid de solis autore, de adulterio, de iis,
quæ adversantur naturæ?

SAPIENTIA.

Ad quam per solis ac cœli considerationem, nihil belluinum agentes, debemus ascendere. Jambl. Protr. c. 21.

*de op. &
Dieb. l. 2.
Schrevel.
Herod. l. 1.*

Dum cœlum ac solem vides, ab iis ad rerum naturalium ac divinarum cogitationem te converte. Qui mingit, non extollitur ad sapientiam, *sapientiam commaculat*, velut notavit Scholiaſtes, in illud Hesiodi: *Nec supra fontes mejito.* Quod & in flumine vetitum apud Persas. At solem verſus mingis tu, qui solem cernens: deliras cum Astrologis, qui cœlum aspiciens, illi æquiparas amasiam; qui DEVM videns, DEVM lædis. Eru-
beſce.

SACRA.

Ad ea priùs, quàm accedamus, fluxas voluptatum superfluentium appetentias emingere, neceſſum eſt. Joh. Pic. Mir. ap. Gyrald.

*Pier. hier.
l. 2.*

Antequam ad Principem accedamus, minùs civile deponimus indumentum. Quid cum DEO præſtandum? Cultum antecedit expiatio. In hoc elephas ipſe magiſter. Præpoſterè qui agit, non colit, lædit. Serpentis picturâ pueros terre-
bant

bant prisci, ut prius, quam loca ingrederentur sacra, micturirent. Unde illud Persii:

Pinge duos angues: pueri, sacer est locus: extra

*Sat. 1. & ibi
Farmab.*

Mejite.

Utinam verò nonnulli ante solem voluptuosas cupiditates potius emingerent, quam augerent.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE IMPIORVM ABVSU: VITIOSO
AC IGNARO FACTATORE:
PRAVIS CVPIDITATIBVS.

IMPIORVM ABVSVS.

Contra solem mejit profanus ille, qui, ut scribit Lactantius, *admirabile DEI opus, ad propagandam successionem, inexcogitabili ratione provisum & effectum*, in ipsius DEI contemptum ac offensam, inhonestis actionibus, vel illicitis voluptatibus convertit. Quod Pythagoras de pudendis ait, de cæteris tuis partibus tu repete. Absolutissimam corporis structuram, quam à DEO habes, ad quem traducis usum? Linguâ Momum geris, fronte Janum,

*De opif. Dei
c. 13.*

Mer-

Mercurium manu , pede Lunam , corde Martem. Sic universis tuis partibus, velut adorandis , novam tibi paras gentilitatem. Ut pereas potius , quàm ut videas , tibi magis noxia quæritat oculus : Assyrios Perficosque odores naribus admoves, ad vanitatem, ad crapulam, ad libidinem : dum aures inter Lydios vocum & instrumentorum concentus debacchantur , à se ipso tuus dissonot animus : Ægyptiâ Cypriâque assvetus mollitie tactus, & luxu, & luxurie delirat : Conchas à Lucrino, alites à Phaside , à Pucino & Aminæa potum, exigit gustus : ut Bromio , ac Veneri magis , quàm necessitati lites. Contra solem sic mingis : hoc est , contra D E V M , D E I abuteris munificentia ; sensibusque ipsis, quibus te divinitas perfecit, imperfectam , imò ream in te constituis humanitatem.

VITIOSVS AC IGNARVS JACTATOR.

Ad solem conversus mingit, qui vel impius, vel imperitus, in lucem sua edit pudenda. Qui ad instar *Sybaritæ* perplacet, & palmarias ineptias, & basilica facit scelera. Qui bullatis, & nugis, & flagitiis, propria dedecora è sinu extollit in fronte.

*Eras. bil. 2.
cent. 2. a.
dag. 67.*

fronte? quasi aliquis non sit, qui vel non delirat, vel non audet

— *aliquid brevibus Gyaris & carcere jubenal.
dignum. sat. 1.*

Audiat impurus adulter, barbarus homicida, qui ea luci ac soli exponit, quæ solus ac in tenebris gessit. Audiat insipiens ille fellissans, ille Calyphanes, qui & Gabriæ corniculam, & Minervæ noctuam se noscens, palàm gloriosus diem adit. Scelestè ac insipienter agere, malum; De scelere ac insipientia gloriari, pessimum: Illud malum facere; hoc & malum, & malos. Insipientem sibi esse illud; hoc sibi, & aliis. Ampliùs, illud non semper malum; non enim ex electione semper; nec semper insipiens: nam errandò & discimus aliquando; hoc dupliciter malum: quia electionem jactantia & fatetur, & confirmat; errat semper, nunquam discit, qui tanquam virtutem, proprium canit errorem.

*Suid. in hist.
Eras. chil. 4.
cent. 1. 4.
dag 31.
Gabr. in
Fab.
Gyrald.
de Div.
Synth. 12.*

P R A V Æ C V P I D I T A T E S.

Contra solem nedum mingere, sed misurire, nefas. Nempe mali desiderium
malò

malô pejus. Cum opere interdum vel transit, vel mutatur electio. In desiderii pertinacia est magis permanens; ac ideo magis contumax. Non semper absolute opera cernit homo: ea enim sæpe involuta. Semper & opera & cogitationes videt Altissimus: etenim apud eum nil prodest simulatio, nullum datur ænigma. Extrinseca, quocunque id eveniat modô, humanus intuetur oculus; intrinseca intueri solius DEI proprium: *Homo enim videt ea, quæ patent, Dominus verò intuetur cor.* Cupiditate igitur peccare præcipua intuitûs divini offensa.

SYMBOLVM XVI.
CONTRA SOLEM NE
LOQVARIS.

Variae Lectiones.

Adversus solem ne loquitor. Erasmi. Contra solem. D. Hieron. Ad solem versus. Ficini. Con- versus ad solem vultu non clamandum. Int. Plut. de præc. Pyth. ap. Gyrard.

Interpretat. variae.

DE VIRTUTE AC RATIONE: DI-
VINITATE: PROVIDENTIA DI-
VINA: MANIFESTIS: VERI-
TATE: PUBLICA LOCU-
TIONE.

VIRTUS AC RATIO.

Contra eas non pugnandum. Plutarch. in libell. de præc. Pyth. apud Gyrard. tom. 5.

Instar solis virtutem Seneca, Plutarchus *Sen. Epist.*
rationem dixit. Contra solem loquitur ^{92.}
impurus, qui odit lucem; maledicus, qui *Plut. de*
& in sole maculas exquirat; curialis, qui *fortun.*
& Astrææ, in cœlis absconditæ; aulicus,
qui & innocentia in ipso aulae asylo; ama-
tor,

tor, qui & in amata ipsa honestati semper insidias parandô. splendori tenebras offundunt. Idem facis tu, qui filiorum negligis educationem, qui sicarios ac lenones foves, qui probo anteponis divitem, sapientimorionem. Idem parasitus, adulter, avarus, iners, & cæteri, qui contra virtutem ac rationem, pro sensu, militant. Adversus virtutem qui pugnat, homo nequam; qui adversus rationem, vel sibi hostis, vel non homo.

DIVINITAS.

Contra ipsam non loquendum. Gyrald.

Audiat superbus, fur, mœchus, homicida. De locutione hîc agitur. Fateor. Num verò id solius mendaciû, calumniæ, perjurii, execrationis flagitium? Ulterius progreditur. Contra divinitatem loquitur, quicumque contra DEI mandata impius agit. Nonne loqvuntur & opera?

Genes. c. 4. Vox sanguinis fratris tui clamat ad me.

6. 10.

PROVIDENTIA DIVINA.

Contra quam loqui summa cæcitas.

Ferd. à Belu. in Pyth. Symb. 8. c. 2.

De fals. Rel.

l. 1. c. 2.

Oculos in cælum tolle, diceret Lactantius. Annum ac diurnum solis motum inspice. Si idem semper, cur casu, non, pro-

providentiâ id putas? Hoc est *contra solem*
loqui. Hunc tibi fulgentem haud vides?
Profectò cœcutis. Vides? Cave. Pejus
est, cum Gigantibus ludere, quàm cum
Diagora DEVM non videre.

Æschyl. in
Prometh.
Laët. ibid.

MANIFESTA.

Quibus non repugnandum. Erasmi. chil. i.
cent. i.

Perspicua, nec argumentis probanda,
censet Philosophus, ne illis ex ignotiori-
bus notiora confirmantur: eò magis non
reprobanda. Cum Zenone, aut Heracli-
to, neganti motum, dialectici sunt am-
bulantis pedes. Hæc stulta illorum va-
nitas, qui solò contradicendi studiò du-
cti, lucem affectant in tenebris. Declinantes à via, in foveam incidunt; quæ-
rentes gloriam, veritatem amittunt; sa-
pientiam dissidiis potius dilaniant, quàm
assequantur; *contentiosò funiculò* faci-
lius Minervam suffocant, quàm teneant.
Sic ingenium jactanti sæpe illud conve-
nit,

Rhet. ad
Theod. l. 3.
c. 17.

Laërt. in
Pyrrh. 6
Plut. de
plac. Phil.
l. 2.

Eras. chil. 3.
cent. 3.
ad. 77.

ap. Plut.
de Stoic.
repug.

Infelix, tua te vis perdet.

VERITAS.

Contra eam loqui dedecet. Pier. Hierogl.
l. 44. *Nec multum in re literaria proficit,*
N qui

qui veritati repugnat. Thuil. de Symb. Pyth.

Aris. Poët. c. 11. Hic afferenda magis, quæ de notis rebus jam dicta. Notæ enim fabulæ; attamen mutare illas, & ipsis Poëtis vetitum, quibus cum pictoribus

Horat. Poët.

Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.

Joh. 14. 6. 6. Quid de veritate dicendum? Imò quid de seculi more, quò fatuus, qui contra veritatem loqui nescit? Hujus praxin exhibent forum, aula, emporium, cathedra. Quid verò indignius in homine, ad DEI similitudinem edito, qui *veritas.*

PUBLICA LOCUTIO.

A qua abstinendum. Ita videtur ex Ebræorum adagio innuere Gyrالد. de Symb. Pyth.

Hor. e arm. l. c. od. 35. Cæteri arduum Oratoris opus expendant; me aliò revocat Symbolum. Publicè fari non semper idem, ac, è suggestu apud populum concionari. Quid præstas tu, qui amico, uxori, servo clam committis arcana? In publici sermonis discrimine jam versaris. Fide nîl magis *verum*; nîl magis lubricum lingvâ. Jam publicè loqueris. Tu ipse fiduciam & facilitatem doces;

ferri

— *servi ut taceant, jumenta loquen-* *Juv. Sat. 9.*
tur,

Et canis, & pestes, & marmora.

Ita factum ex ore in os transit ad popu-
lum. Qui unum ad binarium traducit,
statim, ait Plutarchus, *ad multitudinem de garrul.*
vergit; ac orationi, è portu semel egressa,
nulla statio: Nam verbum

fertur rotans volucres alas;

Hom. Odyss.

Hinc illud,

arcanisq; fides prodiga.

Hor. Carm.

l. 1 od. 18.

Quid autem? Quicumque veri sermonem
habet, maximè timeat; publicum enim
facit arcanum, vel amici, vel animi.

Sic

Qui modò secretum commiserat, ardet, Juvenal.
& odit: *Sat. 9.*

Nam

Scire volunt secreta domûs, atque inde *Sat. 3.*
timeri.

Vis publicè loquendi pericula evitare?
Tace. Silere assiduè nequis? Te ita con-
sule, ut noscas, te assiduè periclitari.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE GARRVLITATE: POTEN-
TVM COMMERCIO: INGRATI-
TVDINE: TEMPORIS OBIVR-
GATORIBVS: FAMÆ STUDIO:
CONCILIANDIS PRINCI-
PVM ANIMIS: INFE-
LICITATE.

GARRVLITAS.

Steph. in
thes. gr.
tom. 3.

*Adversus solem ne loquaris; quod cum
apud Græcos ad tempus importet, idem est,
ac totum diem ne vanâ consumes garruli-
tate. Dic, verbose; tu è domo discessisti
manè, redis vesperè: interim quid fecisti?
Verba? Unde tot? Ex Regum contentio-
nibus, ex moribus prætereuntium? Quid
hæc ad te? Quô conspicillô interna & lon-
ginqua intueris? Hoc idem assiduè præ-
stas, nec, ut alios, teipsum tædiô afficis?
Argumenta & voluptatem suggerit curio-
sitas; tum politicus, tum militaris, tum
moralis est sermo. Quid tu adhæc? Præ-
terita reminiscor, præsentia recenseo, de
futuris conjicio. Voces, in nihilum re-
ductæ, otiosum te redarguunt. Omnes
te loqvacem fugiunt, detractorem timent,
vanum*

vanum digitò demonstrant. Age potius, *Erasm. chil. 1. cent. 4. ad. 12.*
ne cum illo te, diem *sine linea* perdidisse,
poeniteat,

**CVM POTENTIBVS COM-
MERCIVM.**

Persæ imperii maiestatem sole indicabant. *Pier. hier. l. 44.*
Ne ad solem igitur loquaris, idem, ac illud, *Erasm. chil. 1. cent. 3. adlag. 96.*
sis procul à Jove: aut,

Vive tibi, & longè nomina magna fuge. *Obid. l. 3. de trist. eleg. 4.*

Sic & divinus vates: *In loco magnorum ne steteris.* Quod magis affirmandum, si ex *Prob. 25. c. 1.*
Græco illud loqui pro *inconsideratè ac te-* *Steph. thes. gr. tom. 2.*
merè verba fundere accipias. Qui præpo-
tentes alloquitur, nedum periodos, verùm
& Syllabas æquè libret. Quinimo cum *Plutarch. in Solon.*
Principibus quàm minimè loquendum,
ajebat Æsopus.

Quid violentius aure tyranni. *Jub. Sac. 4.*

Cum illis quàm nocua sit colloquii fami-
liaritas, referat Solon, qui & de felicita-
te respondens infelix. Magis funesta ætati *Plut. ibid.*
nostræ plurima non deessent exempla.
Princeps cùm plurali de se utatur nume-
rò, nunquam solus: quid mirum, si tùm
ipse amat, tùm à se ipso diversus odit?
Quem ideo prius, causâ vel joci, vel ani-
mi perturbationum in familiarem admisit,

demum resipiscens, jam æqualem, propriæque imbecillitatis testem abhorret, ac perdit.

INGRATITVDO.

Rhod. l. 24.

c. 14.

Gyrals
Synt. 7.

Macrob.

Sat. l. 1.

c. 19.

Cicer. in
somm. Scip.
ac ibi

Macrob. l. 1.

c. 20.

Pier. hier.
l. 44.

Jonst.
thaum. cl.

c. 15.

Orus. Ap. l. 1.

Pier. l. 2.

Idem l. 44.

Briareum centimanum solem dixerunt Græci. Quis enim erga nos ejus nedum rependeret; sed dinumeraret beneficia? Quid aliud igitur, *contra solem loqui ac mingere*, quàm verbis & operibus extremas ingratitude partes exercere? In Apollinis manu Charites visebantur; ejus enim est, non tantum gratias nobis elargiri, sed à nobis relatas accipere. Sol autem, si vitæ genitor, ac nascentis Dæmon, tu qualem te parentibus exhibes? Luminum ille princeps ac moderator: qualis tu principi? Sol DEI simulacrum: Tu qualis DEO? Parentes alit ciconia, fessosque fert humeris; Regem colunt apes; Lunam adorat elephas: à rationis expertibus in te ratio gratitudinis mutuetur officia.

TEMPORIS OBIVRGATORES.

Saturn. l. 1.

c. 21.

Pf. 71. 6. 5.

Aruspices pro annis accipiunt solem: hicque idem, ac Saturnus apud Macro-
bium. Ita pro tempore ibi, & permanet

bit cum sole. In tempore quid mali? Transitus irrevocabilis? Te ipsum accusa, qui eo abuteris. Vicissitudinum infelicitates? Non temporis hæc sed rerum: peregrinum aut novum sapienti nihil. Nullum aliud bonum, nisi tempus, agnovit Pythagoras: *Laërt. in Antbist. Plutarch. in quest. plat. & Jambl. de Pyth. c. 9.* Dic tu, qui alienæ laudator, ætatem, quam frueris, abhorres. Præterito seculo te potius, quam tuo vixisse, cupis? Jam sic interiisse aves. Ita vive, ut tibi ætas inserviat, non tu ætati. Querule adolescens, contra tempus cur loqueris? Non dum enim annos ad dignitatem nactus? Annis potius ita utere, ut ipsam merearis. Tu senex, ad quid senectam ipsam, quam exoptasti, odio habes in te ipso, eludis, in alio? Vel pueritiam, vel necem, sic mavis. Desunt vires? Crevit prudentia. Oris amisisti formam? Quære animi. Accedit mors? Recedet mortalitas. Dic tu, censûs creditor, cur tempus increpas? Ejus potius celeritatem lauda. Si debitor es, tempori gratus esto: longum enim tibi morâ favet, breve à curis te citò eximit.

FAMÆ STUDIUM.

Eam in solis claritate agnovit antiquitas. Ad hanc ne tantum verba fundas. Non

Pier. bier. l. 44.

solis vocum, sed rerum, & actionum alis
erigamur ad immortalitatem,

— — — — — *seduli,*

Non verbis decus extendere longius,

Sed gestis.

Nab. Comes.
Myth. l. 2.
6. 4. & Pier.
l. 25.
Audiat verbosus ille, qui ad instar cuculi,
nihil nisi vox & pluma. Totâ die loqua-
tur; magnum scribat volumen: quid
assequetur? Scitè avis illa super Junonis
sceptrum infidebat: hujusmodi enim viri
suam in aëre stabiliunt gloriam.

CONCILIANDI PRINCI- PVM ANIMI.

Pier. hier.
l. 55.

Ad hoc *ne*, cum Indis, phialam rosa-
ceâ plenam gestantibus, duodecies repe-
titâ oratione, loquaris ad solem. Non
superstitiones, non patrocinia, sed virtu-
tem confule. Verùm adis Principem?
Tibi sola virtus faciat benevolum. Ty-
rannum? Nec odium, nec amorem cupi-
as: utroque periclitaberis. Cum hoc lau-
dare, largiri, tyrannidem augere, cubi-
cularium, citharædum, coqvum, amasi-
am, cinædum rogare, mercaturam, cæ-
des, prodiones, lenocinia, scurrilitatem
exercere, sat erit. Sic benevolentiam
forſan, sed indignè assequeris: at mo-
mentanea citò lethale in odium vertetur.

Hæc

Hæc eorum natura, qui improbis patrocinantur. Propriam denique in aliena improbitate detestantur; ac sæpe, ut causam propriam, alienam cum viro perimunt.

INFELICITAS.

Plutarchus DEI simulacrum, David *Ad Princ. inerud. Psal. 18. 5. 6.* tabernaculum in sole posuit. Stultus, qui ad eum conversus, *ultrò clamat*: hoc est, amplius dolet. Quid enim mali, ubi DEV S, in quo omne bonum? Infelicem te putas, quereris, ploras? Ad eum confuge, in eo quiesce; jam felicitatem, solatium, gaudium nancisceris. Clamasne ob paupertatem? *Pone thesaurum tuum in præceptis Altissimi, & proderit tibi magis, Eccl. 1. c. 19. 5. 14.* quam aurum. Ob infirmitatem? A DEO, *qui medicum creavit, est omnis medela. Ob sag. 38. 5. 4. & 2.* exilium? Si ortus à DEO, tibi vera in illo patria. Ob carcerem? In DEO tuæ libertati non deerunt spatia, quæ cælum, & cæli cælorum capere non possunt. Ob mortem? DEV S ipse

Job. 14. 5. 6.

Psal.

N

SYM-

SYMBOLVM XVII.

OLEO SEDEM NE AB-
STERGAS.*Variae Lectiones.*

Sellam. Erasmi. V Volff. & Port. in Suid. *Sedes non tergendæ.* Ambr. in Laërt. *Oleô non commaculanda.* Inter. Plutarch. de præc. Pyth. *Lampade sedem ne abstergas.* Scutell. in Jambl. *Facula sedem ne extergito.* Arcer. ibid.

Interpretat. variae.

DE QUIETE: REBUS OPTIMIS:
ADVLATIONE: SAPIENTIA.

Q V I E S.

Nihil agendum, quod cuique otium perturbet. Plutarch. in libell. de præc. Pyth. int. ap. Gyrard. tom. 2.

SEdentis otium hîc pro quiete sumendum. Si lassitudini medetur, importunus & impius, qui hanc vetat; si reficit ad maiora vires, qui eam turbat, hæc impedit. Sed hinc, si placet, aliò Symbolum revocemus. Literis incumbens, velut *super cathedram sedens*, proprio quiescit in genio filius:

Matth. 23.
6. 2.

filius : tu, Pater, cur eum ad arma impellis?
 Heu quot pro sapiente ficarium sic educâ-
 runt ! Aulicus in Régis benevolentia ita
 suâ fruitur tranquillitate, ut ferè *sedeat cum* *1. Reg. 2. 6. 8.*
Principibus. Invide, cur eum vexas? Vel
 innocentiam lædis, vel te ipsum, qui con-
 tra jacentem pugnas. Jam *sedet populus* *Isa. 32. 6. 18.*
in pulchritudine pacis; tu, Princeps, belli
 causam cur aut præbes, aut quæritas? Ca- *Eras. chil. 3.*
 ve, ne, si *classicum* hodie *canis*, cras lugeas. *cent. 5. ad.*
 In DEO, ut *sedens in angulo domus*, aut in *88.*
umbra olive requiescit ille? Cur eum alli- *Prov. 21. 6. 9.*
 ciens, à cœnobio ad aulam, à divinis ad *Sibi Bed. 5*
 humana revocas? D E O sic eripis: ho- *Ose. 14. 6. 8.*
 minem sic disperdis: quietem sedenti sic *Sibi Hier.*
 turbas.

OPTIMÆ RES.

*Illis non abutendum ad ea, quibus neque
 dignæ, neque utiles.* Erasmi in Symb. Pyth.

Hominem, cum Diogene, lucernâ pete, *Laërt. in*
 non subsellium. Reges unge, non sedilia. *Diog.*
 Sellam qui ungit, nec dignè agit, nam ole- *1. Reg. 10.*
 um spernit, nec cum utilitate, nam seden- *6. 1.*
 tem conspurcat. Reuchlino sedere humi- *de art. tab.*
 litatis est nota: Oleum Pierio divinitatis *l. 2.*
 proprium; Hinc *oleum effusum nomen tuum.* *Hier. l. 53.*
 Ejus patet in sacris usus: sacrum expiandi *Cant. 1. 6. 3.*
 modum, inter priscos, docet antiquitas. *Alex. ab A-*
lex. l. 5. c. 28.

Eos

Eos Pudeat, qui dum ad vilia sacris ab-
utuntur, imò ad impia, *oleo sedem com-
maculant* potius, quàm *abstergant*. Hic
non veneficum tantummudo, aut hære-
ticum alloquor, qui crebrò & perversè di-
vinis utuntur oraculis. Audiat etiam scur-
ra, qui hominem, admiratione dignum,
inservire facit cachinnationi: perjurus,
qui ad mendacia DEVM adhibet testem:
sacrilegus, qui fanum adit ad colloquia,
ad amores: hypocrita, qui sub religioso
palliolo scelera magis fovet: Audiat, qui
templi proventum in Numinis offensam
impendit: qui divina cum pseudaposto-
lo nundinatur: Accedat superbus, popino,
ganeo; animum in facis lumine, cum
Plutarcho, in sede aspiciat corpus: eum
huic inservire nefas: illi verò totum im-
pendunt animum, ut excogitent parentq;
corpori ornatum, edulia, voluptates: nec
pro animi nuditate, esurie, ac felicitate
viliorem corporis partem impenderent.

*Quest. Ro-
man.*

A D V L A T I O.

CVM AMICO. *Veritas, amicitie sedes,
blanditiis non deturpanda.* Reuchl. de art.
cab. l. 2.

9. Reg. 10. 6. 1.

Veritatem ad quid ungis? Quoniam
virtutum regina? Vel potius, num eam,
opus

opus est, luctari cum odio? Utrumque sit. Quô ungis? Fictæ assentationis oleô? An ad extremum laborare indicas? Quid magis veritati contrarium ac lethale? Desine. In amicitia comparanda *modius* requiritur *salis*; tu *olei* plus, quàm *salis* emisti. Si amicitia sedes veritas, veri stabilitatem in se de agnosce. Dum eam oleô perfundis, lubricitatem addis: amicitia hinc præceps ruit. Quid mirum? *Non potes me & amico uti & adulate*, Phocion respondit Antipatro. *Nulla in amicitis pestis major, quàm adulatio*, Cicero ad Pomponium Atticum. Ideo *amicitia nomen*, quasi mortuæ, in *adulatione inscriptum*, velut in sepulchro, inspexit Diogenes. Tu verò si fictus in veritate, quis eris in mendacio? Si mendax cum amico, quis cum hoste?

Mercurial. Gymn. l. 1. c. 8. & l. 2. c. 8.

Plutarch.

de amic.

Arist. Rhet. l. 3. c. 24.

Plut. in

præc. conj.

de amicit.

ap. Stob.

serm. 12.

CVM PRINCIPE, AVT IUDICE. Palpi & ficti sermonis oleô thronum ac tribunal, dedecet abstergere. Gyrald. de Symb. Pyth.

En illud, *oleum peccatoris non impinguet caput*. Adulatio ubique noxia; sed magis in aula, & in foro: hinc pellit justitiam, illinc veritatem, utrinque fidem. De iudice si leo, cuius sedes aliam palpi admittit speciẽ. Petis, quam? Juvenalis verba consule:

Munere palpas

Carm.

Sat. 1.

St.

*Eras. chil. 1.
cent. 5. ad. 63*

*Steph. thes.
gr. tom. 2.*

*Rhet. l. 2.
c. 24.*

*Eras. chil. 1.
cent. 1. ad. 12*

*Plaut. in
Mercat.*

*Stob. serm.
13.*

Sic oleum non fertur in aurem, sed in ma-
num. Ad Principem redeo. Hic liceat
Græcum verbum expendere, quod in
thronum aut *sedem* vertitur. Circumflexo
notatum, eum etiam Thebarum locum si-
gnificat, è quo sua edebat vaticinia Tire-
fias. Principis Consiliarius ac Vates in eo
conveniunt, quod uterque de futuris agit.
Filius ille Sacerdotis, de quo Aristoteles,
in oleo assentationem, in sale veritatem
posuit: sal verò, non oleum in divinatio-
nibus apponebatur. Stultus, qui, ut Phœ-
bades, non vera, sed grata promant, oleo
tripodem conspergit. Quid petis à con-
sultoris oraculo? Ut futura veritatis arca-
na tibi referet? An potius, ut insanam tui
mentem divinet? Ut placeat, hoc est, ut
percutiat palpō, an ut juvet? Poterit qui-
dem aruspex, aut Astrologus, vel revela-
re, vel dissimulare fata, non poterit com-
ponere, aut tollere. Dominus ad sui
placitum vaticinantis vocem flectet, non
vaticinium. DEV S, quod hariolabatur
vanus Astrologus, ut eventus ipse confir-
met, iusto suo iudicio, permittet: reli-
quisti enim Creatorem, qui cuncta guber-
nat, secutus es creaturam. Debetne men-
tiri servus? Vates non erit, sed mendax;
non Consiliarius, deceptor; non servus,
hostis, ut agebat Pythagoras, *hoste peior.*
Ita

Ita, ô Princeps, vel ineptum potius, vel nullum habeas: mendacii saltem vitabis culpam. Ita, ô aulice, si Principem natus, veritatis amicum, iratum pave; si adulationis, indignum nosce, cui servias.

SAPIENTIA.

Cujus propria non commiscenda iis, quæ propria zoodiæ, vel cantûs animalium.
Jambl. protr. c. 2.

Hic, se nescire, fatetur Arcerius, quid zoodia sibi velit. Cur autem pro cantu animalium interpretatur? Amplius quærit, in quo cum oleo quadret? Quærendum potius erat, in quo cum sede conveniret, cui sensus animalium, non cantus comparatur. Nobis interim asserere inde liceat, ingenuam sapientiæ libertatem, nimium distare à canoris aviculis, quæ ligneis ferreisque cancellis detinentur; quod idem, ac sapientis non esse, alteri servire, vel assentari: aut potius, non debere prudentem ab oscinis auguria capere: vel illum sapientem minimè dicendum, qui ad instar picæ, loquitur; sicut psittacum, religionis compotem, qui Apostolicum recitabat Symbolum: nec DEVM, cujus propria tantum est sapientia, Psaphonem quamvis ab eo edoctæ aviculæ DEVM canerent.

*In castig.
in Jambl.
protr.*

*Scal. Exerc.
236.*

*Erasmi. chil.
1. cent. 2.
adag. 10.*

Nec

Nec miscenda cum sensualitate sapientia; illudq; non inquinandum, cujus proprium est, inquinamenta dispellere. Jambl. Scutell. ibid.

Alex. ab Alex. l. 4. c. 17. & Pier. hic. rogl. l. 53.

Plut. Symp. 7. 9. 3.

In Phædr.

Gymn. d. gymb. 17.

Facula & oleum hîc pro sapientia: Olea enim, Palladi sacra, literatis lucubrationibus lucernas alit. Sedes pro sensu & animalitate; inferior enim hac hominis portio. Nulla cum re permiscetur oleum: nec sedet, supernatat. Sic sedere, animalitatis, erigi sapientiæ proprium. Quomodo hæc jungenda? Earum discrepantiam novit, Plato, qui ad sapientiam comparandam prorsus animum à sensuum corporisque fallaciis revocavit. Ille hinc discat, qui nullam, nisi in solo sensu, fidem habet. Non vult sapere, vult decipi; ac illud *inquinatum, cujus proprium est, inquinamenta dispellere*. Idem præstat, qui ex ingenio doctrinæ pervertit usum: qui famam in diverticulo quærens, non vera jactat, sed nova. Sic sapientiam adulterant: Hinc spuria, superstitio, hæresis, mendacium; quæ eam nedum commaculant, sed delent: imò in stultitiam vertunt. Ignem quis poterit fedare? Faculæ proprium in lustrationibus erat, sordes ipsas tollere: sapientiæ parimodô erat, ab animo ignorantia vitiorumque labes removere. Ad quid ergò faculæ sedem

sedem detergere? Qui eam inquinavit, naturali ejus repugnavit officio.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE ANIMO: BENEFICIO COR-
RUPTO: ILLICITIS AMORIBVS:
SAPIENTIA: PACE DESIDIOSA:
PROPRIO MVNERE: PROBI
OBIVRGATORE: FAMÆ
STVDIO.

ANIMVS.

Faculæ non abstergenda sedes; id est,
cum Jamblico, non inquinanda. Quid hoc?
paraphrasisne, an paradoxum? Nîl mi-
rum. Qui extergit, jam inquinatum ha-
buit. Ne sit opus extergere, sine labe esto.
Quid autem pro face? Animum lumen esse,
Philosophorum nonnulli censebant: hinc
animæ hieroglyphicum in lucerna. Quæ
verò facis sedes? Quæ animæ? Cor cum
Epicuro, cum Erasistrato cerebrum, u-
trumque cum Pythagora. De hoc infra
in Symbolis de corde, ac cerebro. Interim
quid disco? Inscitiam ac perturbaciones
priùs ejiciendas esse, quàm fœdent animæ
sedem. An potiùs cujusque mores ac in-
genium criticè non exagitandos?

Plutarch.
an. laten.
Sim.
Pier. l. 46

Plutarch. de
ptac. Phil.
c. 5. &
Jambl. de
vit. Pyth.
c. 24.

B E N E F I C I V M C O R - R V P T V M.

Sen. de be- nef. l. 2. c. 7. Lamprid. in Heliog. Sedem fesso paras? Oleo conspurcans, usum prohibes. Vana ostentatio. Quid lapidosus esurienti panis? Quid Heliogabali cerea, seu marmorea parasitis bellaria?

Te correptum à symbolo, intellige tu, qui ore, non manu liberalis, offers, non ut conferas, verum ut solâ oblatione devincias. Fragile vinculum, si vocibus compactum. Dein oleo dum sellam tergis, quietem forde, munus offensâ libras. Improbâ liberalitas; unde ille diceret,

Philom. in Pomp. act. 4. sc. 3.

timeo donantis manum.

Erasm. chil. 2. cent. 4. ad. 25.

Compediens quid proderat aurum Aristippo? Disce, qui beneficium nescis conferre, nisi cuncta abundus, nisi asper, nisi cum eo permiscens damnum.

Horat. l. 2. Ep. 1.

Nîl moror officium, quod me gravat.

Plutarch. de prim. frig.

Sedile ungere quid aliud, quàm alterâ manu aquam, quæ libramento sedet, alterâ gestare ignem ex oleo, quorum est proprium, erigi & supernatare? Speciosum malum. Subdolus audiat irrisor, qui laude ipsâ vituperat. Perfidus amicus, qui & blandè nocens, *philothesium* venenò inficit poculum.

ILLI.

ILLICITI AMORES.

Fax præcipua amoris nota ex Pierio: *Hierogl.*
 oleum, quô faces ardent, etiam divini *l. 46.*
 signum. *Oleum effusum nomen tuum: ideo Cant. 1. 6. 3.*
adolescentulæ dilexerunt te. Quid ergò
 innuat, faculâ sedem abstergere, jam pa-
 tet. Hic nefandum masculæ Veneris fla-
 gitium modestus objurget Harpocrates;
 ac ad generalia revocetur symbolum;
 suaque lampade illorum tenebras excuti-
 at, qui sponte cum amore cæcutiunt.
 Scortum, scurrâ, ficarium in deliciis
 habent: quid aliud hoc, nisi face fellam
 tergere? Hoc est, ordine inversô naturæ,
 id amare, quod potius odiô dignum?

SAPIENTIA.

Neque comparatur, neque exercetur *Gyral. Synt.*
 inertia. Oleum in sede? Nimiùm hæc *II.*
 discrepant. Olea est sapientiæ, sedere de- *Pier. l. 43.*
 fidia. Hæc verò nihil penitus discit ani- *Plat. in*
 mus, ajebat Socrates. Sudorem, non *Theæth.*
 inertiam, ante virtutem posuere Dii. *Xenoph. de*
Socr. l. 2. Qui *Eccl. 1. 6. 18.*
addit scientiam, addit & laborem, ajebat
 ille. Ut exeat Pallas, Vulcani, artium *Philosr.*
 præsidis, accedat opus. Ea ita otio na- *icon l. 2. 6*
 scitur adversaria operique dedita, ut armis *Plut. aqu.*
an. ign. ut a

Philosfr.
ibid.
Pausan. l. 5.
Gyrard.
Synt. 11.
ex Eusth.
in Iliad. 6.

Arist. Me-
taph. in
princ.
Physic. l. 7.
text 20.
Plat. in
Theaet.

undique muniatur. Phidias Athenis ejus simulacrum stans voluit: sola sedens Perina mulier sedentem contexit. Hinc se correptum intelligat ille, qui sedens in otio, absque studio ac labore, sapientem se vel sperat, vel jactat. Decipitur. Poëtam, vel Oratorem agit. Quid inde? Agere non idem, ac esse. Loqui & verba facere à natura semper; non semper à sapientia: hæcque jam scit, illa scire desiderat. Illud Philosophi non me præterit: *quiescendô ac sedendô animus fit sapiens.* En Pirinæ sedentem Minervam. Prius verò à Magistro dictum, *motione perficitur animus.* En Phidiæ stantem. Quæ contrarietas? Nulla. Solutus à perturbationibus apud Aristotelem sedeat: hoc non semper otium. Disciplinæ ac meditationis habitibus apud Platonem moveatur; en labor. Hinc discant illi, qui sedentariam lychnobii sapientis vitam, velut otiosam, accusant. Quàm plurimi artificum sedent, nec otiantur. Sæpe animi etiam sedentis laboriosum magis, ac dignum, quàm stantis corporis opus.

DESIDIOSA PAX.

Pacis olea otii sedem nesciat; alioquin paveat Ilii fatum;

Virg. Æn. 2. *Invadunt urbem, somnô vinoq; sepultam.*

Jam

Jam cessit bellum? At si vita hæc militia, *Job. 7. 6. 1.*
 continuum ergò belli tempus. Externum
 superâsti? Quid si in civili ac domestico
 succumberes? Hæc sedâsti? Adhuc restat
 trux magis, ac verè intestinum. Quid hoc?
 Inscitiam, vitia, perturbationes hostes
 quisque habet. Nullus otio major, quod
 belli dux: A Pallade mutuatus arma sa-
 pientiam quære, disciplinis & artibus in-
 cumbe, teipsum exercitationibus auge.
 His utere sine periculo, ut vel pericula vi-
 tes, vel superes.

MVNVS PROPRIVM.

Alteri non cedendum. Lampas, & se-
 des? Quid aliud, quàm dignitatis fulgor,
 & otium? In sede ab opere cessationem
 agnovit Pierius; Lampas Vulcani, seu Pro- *lib. 43.*
 methei memorat ludum: Lampada gesta- *Erasm. cbil.*
 bant currentes; fessus à cursu desistens *1. cent. 2.*
 cedebat. En *oleum*, seu fax in sede. Hinc *adag. 38.*
 Herodotus: *Primus mandata secundo tradit, in Uran.*
hic tertio, eaq; in alium atque alium per-
transeunt, quemadmodum apud Græcos fax.
 En proprias partes in alio translatas. Age,
 quod tuum est. Si munus à DEO, vel ab
 hominibus habes, cur alteri defers? Tibi
 datur, ut exerceas: *Honos, ab onere, ait Var-* *de lingv.*
ro: qui hoc sustinet, eo potitur. Rex, qui *Lat. l. 4.*
 O 3 impe-

imperat, qui regit, non qui coronatur: nil tibi restat, nisi nomen. Utilitatem percipis? Quô titulô, si officio non fungeris? Nam tibi credita dignitas? Si tibi, non alteri. Tibi, ut agas, non ut nundineris. Emolumentum à moliri, quod est operari. Dein si te ipsum & gradum negligis, aliorum negotiis saltem consule. Principem adit pauper, ut caussa expediatur à Principe, non ut protrahatur à ministro; qui interdum venalis, justus rarò, sæpe cunctabundus, elatus, difficilis. Huic etiam in levioribus obtemperat invitus, qui regnanti lubens obtemperaret in arduis.

PROBI OBIURGATOR.

Ecol. 48. v. 1.

Rhod. l. 15.

c. 36.

Macrob.

Saturn. l. 1.

c. 11. &

Hor. Sat. 1.

Plat. in

Theæt.

Juv. Sat. 10.

& Plutarch.

in parallel.

Laërt. in

Cygn. &

Plut. in

Alcib.

Pier. l. 46.

Sen. Ep. 66.

Quasi facula justus, aut sapiens ardet? Tu, nimium diligens, cur eum derides, cur spernis? Phrygii fabulas, Epicteti enchiridion, Horatii carmina culpae nequis, faciem, crura, oculum culpas. Philosophiâ, moribus, ac strenuitate posthabitis, tu Socratem simum, Annibalem luscum, monoculum Philippum increpas. Age de facula, non de sede. Lucernâ uteris? Cum Diogene quære hominem, qui verè animus, cujus in lumine hieroglyphicum, non corpus lampade sedem. Illud *Mortalis* repete; *In deformi corpuscu-*

lo formosus animus. Morati ac sapientis
viri tu viscera scrutaris; exquiris *nodum* Eras. chil. 2.
in scirpo: severitatis justitiam, impruden- cent. 4. ad.
tiæ veritatem, stultitiæ innocentiam, mo- 76.
destiam rusticitatis ream citas: Odyssæam,
& Iliadem negligis, ranarum, murium,
aranearum gruumque certamina derides;
Ovidii cætera prætermittis, amandi artem Plutarch.
accusas. Præclara & innumera gerat A- in Agesil.
gesilaus; tu in arundine cum pueris equi- Athen. l.
tantem indicas. De Architæ doctrina, 12. c. 6.
cubo, columba nihil ais; crepitaculum Diog. in
tantum commemoras. Africanum, cum Archit. 5
Jove de republica consultantem, præteris, Gell. l. 10. c.
conchas legentem objurgas. Catonis mo- 12. & l. 7.
res & gravitatem dissimulas, cum famulis c. 1.
ludentem arguis. En *lampas contempta*, Cicer. l. de
de qua Job. Val. Max. orat. 2. &
Plutarcho: at imò etiam splendet lychnus. 1. 8. c. 8.
Et in exiguis magna exercentur ac digno- Job. 12. v. 5.
scuntur ingenia. Sic à seriis ad ludicra Symp. 7.
se transferre nîl aliud, quàm ludicris ad qu. 3.
seria parari. Ideo

Nec semper rigidos arcus intendit Philom.
Apollo. mus. 6. 19.

FAMÆ STUDIUM.

Virtute sectandum. *Oleum effusum nomen* Cant. 1. v. 3.
thum. En nominis claritatem in lychno,
O 4 apud

apud Pierium; hic in oleo, Palladi, hoc
est virtuti sacro. At

Jus. Sat. 10.

Major fama sitis est, quam
Virtutis,

ajebat ille. Oleum qui ponit in sede, fa-
mam vel contemnit, vel in desidia statuit.
Stultum utrumque. Laborum ac sudorum
testes fuerunt celebratissimæ Demosthe-
nis, Aristophanis, Cleanthis, Epicteti lu-
cernæ. Tu sedentes facis, dum eis otiosè
magis, quam splendide abuteris. Quam
gloriam inde speras? Cum luminibus a-
da junges, non cum sede lumina, imò lu-
mina operationibus accende, nec pigritiâ
extingvas. Fama non sedendô, sed eun-
dô crescit? eam sub lanceæ forma posuit
in Alexandri manu Lisippus; inde opera-
tionis filiam nosce. Ita sedi gloriæ stu-
dium adversatur; ut eô expergefactus, & in
ipso cubili fateretur, se quiesce-
re nunquam potuisse, The-
mistocles.

*Plutarch. in
Themist.*

SYMBOLVM XVIII.

A GALLO CANDIDO
ABSTINE.*Variae Lectiones.*

Albo gallo ne manum admoliaris. Erasmi. Abstine. Ambr. in Laërt. Album ne edas. VVolff & Post. in Suid. Gallum nutrias. Ficin. & Pier. Alito, ne autem occidito. Arcer. in Jambl. Ne tamen sacrifices. Arcer. & Scutell. ibid. Ficin. & Gyrard. Albam gallinam. Vukter. in Aelian.

Interpretat. variae.

DE AVE NOTA: PURITATE: SALUTE: CORRUPTIBILIBVS: MENTE: MILITIBVS GLORIOSIS, STOLIDIS ET AMENTIBVS: CONCIONATORE: SYNTERESI.

A V I S.

Hanc inspiciunt quàm plurimi: sed non symbolice. Ideo forsan ab aliis, Erasmo excepto, se hoc tanquam symbolum haud invenisse testatur Arcerius: *in castig. in Jambl.* verum si ab autore suo id habuit, quæ dubi.

Jambl. de
Vit. Pyth.
c. 28.

Plutarch.

Symp. l. 4.

9. 5.

Rhod. l. 19.

c. 7.

Lucian. in
gall.

Diog. in
Pyth.

Jambl. in
Vit. Pyth.

c. 28.

Suid hort.

Alex. ab Al.

l. 3 c. 12. &

Gyrard. de
Symb.

dubitationis causa? Non me latet, quod de Pythagoræ ac sectatorum ejus in gal- lum observantia traditur. Quod, datâ metempsychosi, & cæteris animantibus commune. Hinc Satyricus Luciani Gal- lus Pythagoram se jactat. Sed de ave in- terpretationem tueri quis posset? Samius tum esui, tum sacrificio permisit; quod ex Diogene, Jamblico, Suida, & aliis. Non igitur de albo gallo. Sed ne alio- rum de hoc documenta prætereantur, ea leviter hîc attingere libeat. Puritatem interim quanti faciendam, percipiet quis- que. Si venerabilis in pluma candor, quantò magis in corde? Si in alite, quid in homine?

Ne occidas; nam gallinacea species alio- quin conservari nequiret. Georg. Venet. tom. 5. probl. 444.

Hocne inter abstrusa? Quis negaret? Quis longè à symbolis distare non fate- retur? De solâne galli specie sollicitus Py- thagoras? Nullum ex animalibus injuriâ voluit affici. Quid ex hoc? Jamblici ver- ba subdo: *Quantò magis de iis, qui com- munionem habent animæ, quæ ejusdem est generis?* Nec inhumani desunt, qui sæ- vientes in hominem, integram familiam, usque ad lactantes, delent: qui totam ci- vita-

de Vit. Pyth.
c. 28.

Sæton. in
Calig.

vitatem unicâ cervice detruncatam cupiunt: qui levissimis ex causis ultrò neci phalanges innumeras exhibent. Proh stultam feritatem! Mortalem, non sat est, nasci virum; studium, laborem, thesauros impendimus, ut naturam in hoc arte juvemus, excitemus, efferamus.

Nam Soli & Lunæ sacer gallus. Pyth. in Symb. ap. Ficin. & Jambl. protr. c. 21. Aut *Jovi & Lunæ* cum Thuil. & Gyr. de Symb. Mensi. Ambros. in Diog.

Jupiter idem ac sol, mensis ac luna, à qua menses: Utrumque ex Macrobio. Soli enim gallum dicatum scripserunt Chæremón & Porphyrius. De luna, præter Pythagoram, nullum habeo; nisi de nocte Ovidium. Exoriente quidem lunâ eum exultantem, retulit Ælianus. Profectò inter munera, Numinibus oblata, eum recensuit Aristoteles. Quid verò? Ne edas, ne facrifices? Nihil mirum. Et Britannis, gallinam in cœnis apponere, ac Diis offerre, vetitum. Sed quoniam gallus cœlitibus dicatus, arcendus ab ara? Ideo, potius dixerim, sacrificandus? *Reddite, quæ sunt Cesaris, Cesari, & quæ sunt DEI, DEO.* Meam hîc fateor inscitiam. Si avem confidero, nocti, Laribus, Marti, Minervæ, Mercurio & Æsculapio, cui dicabatur,

Saturn. l. 1. c. 24. & in Somn. Scip. l. 2. c. 11. ap. Pier. l. 24. 1. fastor. de hist. animal. l. 4. c. 29. de hist. animal. l. 9. c. 8. Alex. ab Alex. l. 3. c. 12. Mattb. 22. 6. 21. Ovid. fastor. Jub. Sat. 13. Plutarch. de inst.

Laërt. in
Pyth.
Gyrard. de
Diis Synt. 9.
Nat. Com.
mythol. l. 4.
c. 11.
Plin. l. 2.
c. 103.

Terent. A-
delph. Act.
5. sc. 8.

Atben. l. 9.
Ac. 4.

immolatam invenio. Si albedinem, hæc
ita Diis grata, ut ex agro Falisco albæ ca-
ptarentur victimæ. Quô pacto contrarie-
tati occurrendum? Dicam, quod sentio.
DEO jam sacra, ne DEO immoles: id ef-
set restituere, non offerre, non dicare.
A corde sit sacrificium, non à lege. Ne
debitum alieno pendas ære; officium ne
ostentes pro beneficio; ne vendas debi-
tum. Audi tu, qui pensionem, qui mer-
cedem non solvis, nisi frustra decies roga-
tus; nisi fori dispendiô carè emptam.
A præmio donum distingue. Audi, qui
famuli assiduitatem ac fidem, tenui, &
sæpe inutili gratiâ, remuneras. Ideo,
ceu solenniter litans, liberalitatem jactas?
Desine: avarissimus de eo, quod suum
est, quid minimum illi reddis. *De telar-*
gitor, puer, ajebat ille.

Amplius te alloquor, cui sensus Numen.
A Chrysippo edoctus, album gallum,
tanquam svavissimum, exquiris. Abstine.
Soli enim ac tunc dicatur. Quæ DEO
sacra, ipse propriis sensibus ne sacrifices.
Nefas est, ajebat Pythagoras, Diis eadem,
ac hominibus apponi, servis ac liberis. An
potius, quoniam ex eodem verbo Græco
utrumque habet Arcerius, non, *ne sacrifi-*
ces, verum, ne occidas, legendum? Hoc
est,

est, ne manum admoliaris, cum Erasmo, ne edas, cum Wolffii, ac Porti Suida. Hinc eorum pateat culpa, qui vel in ea, quæ ad D E V M, aut Ecclesiam spectant, iniquè sæviunt, vel de iis indignè crapulantur.

Nam mensi sacer, utpote horarum nuncius. Laërt. in Pyth. & Erasmi. de Symb. *Indicat tempus,* addit Jambl. in vit. Pyth. c. 18.

Quod tempori sacrum, servandum? Eò magis tempus ipsum. Hoc verò ut prætereat, sede immobilis ac ludibundus hæres? taxillis & aleâ dilapidas, perdis, acceleras. Pejus; eò impiis operibus abuteris. Gallum, Soli ac Lunæ sacrum, sic otio, sic vitio sacrificas.

Nam gallus est supplex horarum nuncius. Laërt. Ambr. in Pyth. *Mensis supplicator.* Jambl. Arcer. de vit. Pyth.

Quid hoc? Supplexne pro imbelli, quem nefas lædere? Sic apud Flaccum *imbellis oliva,* quæ Statio *supplex.* Ita precationem, tanquam imbecillitatis argumentum, notat Servius: at hoc potius de cuniculo asserendum. Gallus, Martis pullus maximè animosus & pugnax, leonem ipsum terret; præcipuè albus. Discite hinc: sæpè imbelles, qui fortes aut viden-

Argon. l. 5.

Theb. l. 2.

Æ 12.

In Virg.

Æn. 8.

Aristoph.

in avib. Æ

Plutarch. de

invid. Æ od.

D. Ambros.

in Hexaem.

l. 6. c. 4.

*Eras. chil. 4.
cent. 8. ad.
75.*

videntur, aut se jectant. Quam plurimi
domi pugnant more galli: extrâ cristatam
etiam gerunt galeam, sed calcaria pedibus
addunt. Verùm à cortice ad medullam
penetremus.

PURITAS.

*Ab alba gallina abstinendum; incertum
enim est, an sit pura. Ælian. var. hist.
l. 4. c. 7.*

*Matth. 7.
v. 15.*

Odyss. l. 12.

*Arist. sect.
20. probl. 51.*

Hinc ne credas externis. Album non
semper, quod album. Substantiam, non
accidens, considera. Quot in vestimentis
ovium sunt lupi rapaces: In adulatione, in
pulchritudine, in utilitate Sirenes habes?
Ulyssis mutuare ceram: non somnum,
sed mortem averte. Dein externorum in
cura ne acquiescas. Purpurâ & aurô fi-
lium vestis? Quis interiori nuditati virtu-
tum parabit habitus? Faciem tergis? Non
ideo formosus. Vestem induis candidam?
Non ideo purus. Vera in animo forma,
vera puritas. Postremò ab impuris ab-
stine semper. Simile si gaudet simili, ca-
ve, ne ita propriam indices impuritatem.
Quid vitiorum impurius labe? Tu verò
cur famulo irasceris? Nam calcei ex-
tremitatem, cœno parùm infestam ne-
glexit? Tecum potius irascere; qui non
pedem,

pedem, sed animam immundissimis viti-
orum sordibus nedum negligis, verum
& vis inquinatam.

S A L V S.

Cujusque saluti purissimè favendum.

Plutarch. de præc. Pyth. int. ap. Gyrald.
tom. 2.

Gallus in Æsculapii manu salutis exhi-
beat hieroglyphicum; hæc nutrienda; non
satietas, non libido, non morbus. *Alite*
quidem, non autem occidito. Siq̃ue cor-
poris favendum saluti, magis animæ, cui
duriores imminent infirmitates. *Cujusq̃*
saluti: non enim tantum criticò pharma-
cò aliena curanda, sed & propria. *Purissi-*
mè: non odiò, non invidiâ, non simulatio-
ne, sed charitate, ac ingenuitate duce.

*Plutarch. de
Pyth. orac.*

*Maxim.
Tyr. serm.
41.*

CORRVPTIBILIA.

*A Philosopho haud negligenda, ut per-
fectè universi contemplationem assequatur.*
Jambl. protr. c. 21.

Hæc interpretatio, si est, mihi sanè ma-
gis ænigma, quàm symbolum. Hæsitat
Scutellius; ac, nî fallor, Davus potiùs,
quàm Oedipus, longè discedit ab oraculo,
dum notat in margine, *Gallum enutri, igni-*
culos

*Terent. in
Andr.*

Aug. Niph.
l. 1. de au-
gur. &
Plin. l. 12.

c. 11.

Metaph. l. 4.
text. 1.

Erasm. chil.
4. cent. 4.
adag. 25.

Jambl. de
vit. Pyth.
c. 21.

Plin. lib. 30.
c. 14.

culos mentis ale. Sanè claris verbis, corporea & corruptibilia ex symbolo esse alenda, vult Jamblicus: non igitur de mente. Ne fileam penitus, hoc tantum dicam, vaticinium potius, quàm explanationem tentans. Petebat Julia, utrum esset matrem paritura. Nascens gallus Tiberii potendit sexum, qui spectat ad corpus. Quis prohibet, quin gallus hîc pro corpore sumatur? Cum sapiens universi quærat naturam, nihil ab eo prætermittendum: hinc Aristoteles, *Philosophi est de omnibus speculari.* Quid enim tam vile, parvi sit pretii, sit corruptioni obnoxium, cui luminis tantum non insit, vel artis, vel naturæ, quantum pro viatico sufficiat philosophanti? Gallus abjectus ales valeat solum in suo sterquilinio. En corporeum, perituum, & vile. *Soli & lunæ sacer?* En lumina. Hinc moralitatem disco; nedum animum, sed corpus etiam erudire debeo. Ita edocti à magistro Pythagorici cursu, haltere, pilâ, cæterisque gymnasticis exercebantur: hoc erat, gallum alere. Qui otio torpere finit, non alit, occidit. Insuper leve ita nihil, in quo cuncta spernenda reperias. Nisi aliud, esse à natura, & à DEO, cogita. Ex vilioribus etiam vermiculis Pharmacopolæ medicamina, escam desumunt hamiotæ. Quid humilior

milius cinere? Linthea verò mundat. Quid
fimò sordidius? Pretiò tamen ad agrorum
fœcunditatem comparatur. Ipsa

— virtus se minoribus inserit
Persepe.

Phil Pomp.
Act. 2. sc. 2.

M E N S.

Naturalium ac divinorum contemplatio-
nis ambrosiâ, eam debemus nutrire. Pier. l. 24.
Pic. Mir. ap. Gyrald. Farr. in sept. & alii.

Gallus pro mente; unde ille

Perfica avis mens.

Acchil.
Bocch.
Symb. 54.

Hic verò id nonnulli ex testamento Socra-
tis depromunt. Malè, ut puto. *Æsculapio Plat. in*
gallum debemus, voce protulit extremâ: Phœdr.
sed si de mente, ad quid addidit, quem
reddite, neq; negligatis? Cujus erat Socra-
tis animam DEO reddere? Cliti? De-
bebátne hic, veneni præveniens vim,
jugulare Magistrum? Degallo ipso loque-
batur profectò; quem forsan medico Nu-
mini pro sanitate voverat: vel hanc se,
à vitæ hujus ægritudinibus jam liber, ad-
eptum censuit; vel vitam etiam deferens,
pro voto jam factò, se adhuc teneri, fate-
batur. Hinc discite mortalis: qui ut Socra-
tes moritur, è vitæ morbis evadit. Si,
ut ille, mori cupis, ut ille, quoad mores.

*de mag.
hierogl. l. 2.*

*Trism. Pim.
c. 10. & 12.
Macrob.
Sat. l. 1.
c. 12.*

Pier. l. 44.

vive: sicque vive, ut etiam in morte, nedum sanitatem, sed salutem ac vitam assequaris. Dein pro libertate, pro filio vota reiterasti; adhuc servis, eum amittis, hæc negligis. Ingrate, votum solve: aut neget, aut concedat, imperscrutabilis DEVS tibi favet semper. Ad gallum redeo. Proclus Angelos in galli effigie consideret: cum Pierio tantum ex leonis formidine, seu potius reverentia, in ave quid divinum arguo. Non ergo mirum, si pro mente accipitur, quæ, extra DEUM, nil divinum magis: Ambrosiâ igitur dignè pascendus. Quis eam parabit; Sol, qui divinarum, Luna, quæ naturalium contemplationem, ex ipso etiam Pythagora, indicat. Illis ideo gallum voluit sacrum. Te hîc pudeat, qui mentis divinitatem, impropiò cibò alis, quinimò venenatò necas.

Mentem sensualitatibus inservire nefas, quod idem, ac occidi. Farr. in septen.

*Athen. dip.
l. 14. c. 17.*

Quid agis tu, ô sensualitatis mancipium? Totam mentem occupas, ut oculis, auribus, gulæ delicias pares. Quid agis? Ridelicula Saturni Mercuriique renovas convivia, quibus heri servis famulabantur. Expers artis ille pictor, qui penicillo inservit potius, quàm dominetur. Sensus, tanquam notio.

notionum janitores, ut cum Philone lo- *de somn.*
 quar, ministrent menti, non illis hæc.
 Libertas mentis propria: serviat non am-
 pliùs mens: tu ergò, qui servituti da-
 mnas, verè occidis, verè demens.

MILITES GLORIOSI, STOLIDI ET AMANTES.

*Admittendi quidem, sed non sacra & ar-
 cana.* Gyrald. de Symb. Pyth.

Gallus, Martis ales, Themistocli for- *Aristoph. in*
 titudinis exemplar, militem significet. Ex *avib. &*
 Anterotis ara, & ob Venerem cucuriens, *Ælian. var.*
 denotet amantem. Cristatus & elatus *hist. l. 2. c. 28*
 canens, regnumque in quacunque domo *Pausan. in*
 exercens, indicet gloriosum. Quid cum *Att.*
 stolidis habet, si de ipso Job, *Leo Nol. ap.*
quis dedit *Eras. chil. 3.*
gallo intelligentiam? Hic stoliditatis ac *cent. 7. ad. 66*
 stultitiæ species quasdam, superbiam & a- *Plin. l. 10.*
 morem vocaret Menander, militiam An- *c. 21.*
 tiphanes. De iis age. In gallo excubi- *Job. 38. & 36.*
 arum hieroglyphico, miles ad custodiam *Stob. Serm.*
 urbium admittatur. Ad quid gloriosus *20. & 42. &*
 & amans? Hic fortasse; nam in propagan- *51.*
 da sobole reipublicæ valde prodest: ille, *Pier. l. 24.*
 quia quidquid provenit à natura, im-
 piè dejicitur. At, cur in arcanis & sa-
 cris non recipiendi? Absit superbus: in
 jactatore, qui ad instar galli ad Solem ca-

In Symb. 3. nit, periclitaretur arcanum; solaque in
 sacris requiritur humilitas. Cur amans?
Stob. serm. 42. Illud audio; nam infidus amor est, & pessi-
 mum quemque animum inhabitare solet.
 Verum filere amantis proprium; sacræque
 Cupidini non defuerunt aræ. Cur miles?
de bell. civ. l. 10. En Lucanum;

*Nulla fides pietasque viris, qui castra
 sequuntur.*

Plut. quest. Rom. 26. Militibus tamen arcana dat nomina & si-
 gna Princeps; illisque urbis mœnia custo-
 diuntur, quæ sacra. Ætatis abusum ita cor-
 ripi à symbolo, crederem potius: aman-
 tes intra sacra non adsciscendi; nam in-
 congruum nimis est in sacrariis terrenos
 exercere amores: inter abdita; ubi enim
 foemina, ibi loquacitas. Milites ab arca-
 nis repellantur: hoc est, contentiones do-
 mi haud nutriendæ. Amplius, bellum
 indicere, ne secretiorum affectuum, sed
 apertæ justitiæ sit munus. A sacris; quo-
 niam illis violentiam inferre nefas, ea
 petens, ne precibus, ne donis, ne auto-
 ritate obsideat. Insuper non sicariorum
 satellitio, sed demissâ pietate accedendum
 ad divina: usûs & legis non impellat vis;
 arbitrii excitet libertas.

CON-

CONCIONATOR.

Ab eo abstine, qui, ad instar galli, divinum tibi prænunciat solem. Nonnul. ap. Gyrald. de Symb.

De sacris Doctoribus & Prophetis hoc idem notant Valerianus, Beda, Hieronymus, & alii. A Gallo non abstines tu, qui de concionatoris elocutione, gestu, vita malè sentis. A candido me contineo, ais. At viscera scrutari tuum non est; plumam & vocem considera. Candor inspiciendus in gallo; id est, in eo, ut concionatore, non ut homine. Gallum insuper voras tu, qui temerè consilia deglutis, non mandis. *Ale.* Attentio, emendatio sit esca. Non aures tantum, sed animos appetit. Eum denique *ne sacrifices.* vicem Sacerdotis gerere illius, victimæ tuum est.

*Pier. l. 14.
Bed. in Pro-
verb. 30.
Hier. in
Job. 35.*

SYNTERESIS.

Fovenda & excitanda. Georg. Venet. tom. 5. probl. 444.

Hujus consilii usum volumus? Extra muros ne quæramus. En Petrus & Judas; audit uterque gallum; hoc est, à

*Matth. 26.
6. 75.*

c. 17. §. 4.
 Plat. in
 Phædr. §
 Aebil. Boc.
 Symb. 54.

conscientia excitatur, & angitur. Alter dum foras exit, quasi gallum sequitur & plorat: vocem internam despiciens alter à se gallum laqueò extrudit, scilicet syn-terefin & animam. Ille vitam, hic mortem affequitur.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE MATVINO TEMPORÉ:
 CONSILIO: ASTROLOGO:
 BELLO ET VICTORIA: MORTV-
 I.S: SACRIS: HYPOCRITA
 JACTATORE.

TEMPVS MATVTINVM.

Lucian. in
 Gall.

Immortalitati dicandum. Gallus adolescens jam somno in Martem peccavit: hinc quasi Pythagoreâ transmigratione avis factus garrulus, excubiarum antefignanus, alienò incommodò, proprii erroris luit pœnam: siquæ tunc mutus ac dormitans lucis autorem excitavit, nunc multos ac dormientes antelucanus expergefacit.

Laert l. 4.
 Cael. Aug.
 Cur. hierog.
 l. 1. Plut.
 de Pyth.
 orat.

Auroram clarâ consuetus voce vocare.
 Hinc apud Mercurii simulacrum, vigilantia in Æsculapii manu, matutini temporis exhibet signum. In albo igitur gallo albe

bescentem habes auroram. *Ne mactes:*
quod est, ab interitu eam exime. Quid
hoc, si penè orta occidit? Claris vigiliis,
dignis operibus ac studiis immortalem red-
de. Quid aliud Pegasus virtutis & famæ hie-
roglyphicum auroræ datus: Interim cave
tu, qui diluculô amoribus, grassationibus
cæterisque vigilas. Gallum ita necas.
Pegasus auroræ sic præbes, ut ad mortem
citiùs volet; ac potiùs, quam tuos ad
perennitatem evehat dies. Quod de au-
rora dieque dictum, de juventute ac vita
repete.

*Pier. l. 4. &
Lycophron.
in Cass.*

CONSILIVM.

In gallicinio consilii nosce pretium;
aliocq; sensu illud lege,

*Sub galli cantu consultor ubi ostia
pulsat.*

*Horat. l. i.
Sat. i.*

Gnomonibus horariis nondum repertis,
animatum dedit horologium natura: hoc
est, ad nos è *lecto* cum Etymologicis, cum
Plinio in opera excitandos consiliarium:
quod sacrum quid; nam *res sacra consultor*:
Admittendus ideo. Tu verò quid præstas?
Dic. Si corriperis, ad instar Germanici,
galli vocem ferre nequis: ne corripiaris,
Theffalonicum adis vicum: ubi gallus ta-
cet. Vel aureum, si alii è sarmentis,

*ap. Athen.
l. 9.*

Plin. l. 10.

c. 21.

Eras. cbil. 2.

cent. i. a-

dag. 47.

Plutarch. de

in 6. & od.

Eras. cbil. 3.

cent. 3. ad.

47.

Plin. l. 29. c. 4.
Pausan. in Lacon.
Plut. in Alex.
Athen. l. 12. c. 6.
Plut. in Dion.
Sueton. in Nerone.

collo addis vinculum, ut obmutescat. *Ale;*
ne occidas. Trœzeniorum more, quot vin-
 demiæ, aut potius ebrietati, album gallum
 discerptum litant? Sic Clitum Alexander.
 Quot cum Sybaritis arcent à civitate, ne
 excitentur à somno? En Dionis exilium.
 Quot assentatorem, sannionem, fica-
 rium, ganeonem, simiam, canem potius
 alunt? Ac nedum ipso dormitant gallici-
 nio, sed gallum occidunt? En Senecæ in-
 teritum.

ASTROLOGVS.

Plin. l. 10. c. 1.
Kech. in Physic.

Sidera gallus nescit, ait Plinius; victo-
 riam præfagit, fabulantur aruspices. Galli-
 cinium insuper avis cum fidereo gallo col-
 loquium putantes, delirant Muhamedani.
 Pro Astrologo igitur gallum sumere quid
 prohibet? Quoties uterque solem pollice-
 tur manè, qui nec pomeridianus apparet?
 Candidum, si quis ob difficiles doctrinæ
 caligines datur, amplexare: *at ne sacrifices.*
 Ne arâ, ne fide, usque ad religionem, di-
 gnum censeas. Ultra supraque ipsum
 DEVS est; à quo & astra, & Astrologus, &
 humanæ voluntatis libertas. De futuris
 agit ille, hic futura. Ea prædicit aliquan-
 do; nunquam facit. Divinat interdum;
 non

non ideo divinus. Eorum unicus autor
Altissimus, qui à nullo pendet, à quo pen-
dent omnia. Ex naturali planetarum
motu, eclipsin pronunciet ille; hic solem
aut morari, aut retrocedere jubeat, jam
mentitur ephemeris.

*Jos. 10. 8. 12.
Et 4. Reg. 20.
n. 11.*

BELLVM ET VICTORIA.

Gallus utriusque signum. Pierius de
hoc multa. Sit albus; hoc est, innocens
pugna: citra sanguinem, si fas est, vince:
hoc te in Antonini Pii nummis doceant
galli. Verùm *ne edas*. Væ illis, qui solis
nutriuntur contentionibus. *Ne sacrifices*.
Ubi de sacris ac divinis agitur, non pu-
gnandum: vicit solum, qui fide cedit. In-
super templum petis? Accedis ad aram?
Extra parietes, imò extra cor linque odi-
um; nec turba more satellitii tuo lateri ad-
vigilet, nec sint

lib. 24.

ibid.

Philomaz.

6. 13.

— *numerus, junctæq; umbone phalan-
ges.*

Jus. Sat. 2.

Si DEVM adis, jam tuus eris.

MORTVI.

Gallum sacrificantes, additis charac-
teribus, Cecropis animam in leonem trans-
migrat

Pier. l. 1.

Tzez. in
Cass. Lic.
Euseb. in
præf. cler.
ibid.S Justin.
l. 2.Hygin. fab.
170.Plutarch. de
ser. num.

ibid.

migratam, evocari putabant: scite illorum deridet stultitiam Euxitheus. Nos gemmam eliciamus è cœno. *Gallum ne sacrifices.* Ne Cecropem revocare tentes. Qualis ille? biformis. Cur? Nam duplicis naturæ, aut lingvæ, ajunt nonnulli: subdolum videlicet ac mendacem fuge. Nam conjugiô marem ac foeminam junxit alii: absit ille, Danaïdum subderent viri. Nam tyrannus ab initio humanus, postmodum Rex imperavit alii. Te viventem corrige; ad pœnitentiam post mortem non regredimur. Thespesium redivivus extra fabulam non datur. An potius dicendum, mortuorum pacem non perturbandam, sed quærendam? Profectò. Perturbas tu quodammodo, qui legata non solvis; qui filiorum voras hæreditatem; qui Patris virtutes negligis, vitia renovas. Quære precibus, quære suffragiis.

S A C R A,

Quibus indecora non miscenda. Gal-
lus extra fores ad vigilantiam, seu potius
ad pœnitentiam concitandam,

Embl. 40.

S ibid.

Tbuill.

turribus in sacris,

cum Alciato, pone; at ne sacrifices; *Ubi
enim*

enim ad aram sine fœminis munerarii dicatig,
versantur galli, eum, qui nuper dicatus ac-
cessit, subigunt omnes. Ita refert Aristo-
teles. Quid turpius? Gallum, si gallus, ab-
sente gallina, conscendat, comburitur vi-
vus, aruspice id grave atroxq; ostentum pro-
nunciante. Sic Plutarchus. Ita ostentum
verentur potius mortales, quàm veneren-
tur aram? Augurem colunt magis, quàm
Sacerdotem? A nobis hoc DEVS avertat.
Quid verò? Desuntne ad huc impii, qui
templum ingressi, oculis ac desiderio deli-
rantes, nefandum galli renovant sacrifi-
cium? Utinam mentiar.

de hist. ani-
mal. l. 9.
c. 8.

in gryll.

HYPOCRITA IACTA- TOR.

In sacrificiis ad quid gallum exhibes?
Apud Græcos ille vel avis, vel tibia; hinc
illud: Gallus Idæus Achivorum laudes cane-
bat. in sacris vel cum ave jam victore,
vel tibiis, ut dicitur, apertis, cur propri-
um canis opus? Pietatem jactantiâ sic de-
les. Ita de te veriùs illud dici poterit,
statim ac tibiam inflavit, pietas avolat;
ne mens cum Athenæo legam, quis pro-
hibet? Stulta ostentatio à sapientia ita
dissidet, ut Minerva tibiam, ne deforma-
retur,

Atben. l. 4.

c. ult.

Plin. lib. 10.

c. 21.

Eras. chil. 1.

cent. 6. ad.

96.

l. 8. c. 5.

Dalec.

Palaph. In-

cred. c. 48.

Hygin. fab.
105.

Fulg. l. 3.

Gell. noct.

Att. l. 15.

c. 17.

Rhod. l. 9.

c. 3.

Gyrald.

Synt. 17.

retur, abjiceret; hinc ab Alcibiade Athenienses edocti. Amplius tibiæ non me latet in sacris usus: coronabantur etiam victimæ. Tibiis & coronis utere Pyram, faces, cultrum, bipennem, vandum, verva, thus, canistra, molam, simpulum, guturnia, lebetes para. Ubi taurus? Accessoriis tantum non perficitur sacrum. Templum ingrederis, genua flectis, hymnos canis, linum, aut impluvium induis? Egregiè. Ad usum, ad decorem, ad ostentationem cuncta. Nil aliud? Sic amens gallum sacrificas. Non canens gallus, verum animus, humilis, integer, indivisus & purus, victimæ gerat vicem.

SYMBOLVM XIX.

CHŒNICI NE IN-
SIDEAS.*Variae Lectiones.*

In chænice ne sedeto Gyrald. *Super chænicem.*
Vel modium VVolff. in Cyrill. *Chænici.* Reuchl.
Modio. Suid. VVolff. *Supra modio.* Ficin. *Supra*
sextuarium. Polit. *Ne consideas super semodio.*
 Nat. Com. in Athen.

Interpretat. *variæ.*

DE MENSVRIS: VICTV: OTIO:
 FVTVRIS: VITA: MORTE:
 ANIMO: RATIONE.

MENSVRÆ.

Non sunt premenda, aut occultanda: sed
palàm his utendum. Georg. Venet. tom.
 5. probl. 459.

In chænicis verbo nonnulli Romana-
 rum Græcarumque mensuarum nuncu-
 pationes & ordines mirè confundunt.
 Deficiunt in sextario, qui semichœnicem
 tantum continet; excedunt in semodio,
 qui

In thes. tom.
4.

Odys. 19.

qui chœnices quatuor capit: magis in modio, qui octo; hoc est quartam unius demensi partem. Hæsitant fortasse nihil habentes in Latio, quod huic verbo respondeat. In excusabilis tamen Vallæ solertia, qui chœnicem nedum in Herodoti tertio vertit in *semodium*, sed in sexto ac septimo chœnicem legens, *id est, semodium*, de proprio addit. Henricus Stephanus, ob scriptorum hæsitationem, tutius censet, Græcum retinere vocabulum, sed postrema Herodoti loca silentiō præterit. Solum in tertio, ubi Valla *semodios binos* legit, *binos chœnices* ille notat, seu potius corrigit in margine. De hoc nihil in sua editione Sylburgius. Magis, quàm de cæteris, de Portio ac VVolfio minor. Ubi Suidas, per chœnicem quotidianum cibum notari, ait, *modium* pro chœnice habet alter, ut etiam Spondanus in Homero, alter *sive modius est*, subdit. Quis nescit, modium non unius, at octo dierum victum, hoc est, octo chœnices continere? Sed quidquid de hoc sit, ad symbolum revertamur.

Mensuram premis? Non metiris, decipis. Eam tegis? Fraudem vel foves, vel indicas. Verùm si mala, cur agis? si bona, cur celas? Probas operationes
alter

alter ostentat, operit alter: malus uterque. Ostentatione tamen occultatio peior: illa jactantem solum impium habet; eos omnes hæc tolerat, quibus negat exemplum. Quid agendum? Justum semper: ita verò, ut justi mensura non ostentetur, sed *Matth. c. 6. s. 2.* pateat. *Cùm eleemosynam facis, ne tubâ canas: At nec sub modio lucernam ponas; ibid. c. 5. s. 16, 17.* sed luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona.

VICTVS.

Debemus prospicere de necessario. Plutarch. de lib. educ. Deq; crastino cõgitare. Budæ. de ass. l. 5 & Alciat. parerg. l. 1. c. 17. Ac imitari formicas, futuri memores. Hess. Scot. in collq. Nec non semper aliquid de præsentī mensa in futuram relinquere. Plutarch. Symp. 7. qv. 4.

Ex his omnibus ab humano sensu manatum hoc symbolum, ac legi Evangelicæ contrarium arguunt Budæus, Alciatus, & alii. Decipiuntur. Non barbarorum, ut Beroaldus ait, sed belluarum *de Symb. Pyth.* est, in diem vivere. Nonne sacra inter oracula illud, *vade ad formicam, piger, quæ parat in æstate cibum, & sapientiam discere? En symboli documentum ab Hessio. Es 8. c. 30. s. 42.* Non-

Nonne saturatâ jam turbâ illud ex ore
Job. 6. 6. 12. Domini, colligite, quæ superaverunt, frag-
 menta, ne pereant? En interpretatio Plutar-
Matth. 6. 6. 34. chi. Nec ita symbolo quisquam illud pu-
 tet adversari, Nolite solliciti esse in crastinum:
In Matth. 6. ap. Godesf. Tilm. alleg. Ibi enim solam sollicitudinem superfluam
 excludit Lyranus; futura gloriæ desperatio-
Matth. 6. 6. 32. nem Hilarius; majorem temporalium, quàm
 cælestium Petrus Ravennas. Ego, divinæ
 providentiæ minimè diffidendum, adde-
Luc. 11. 6. 3. rem. Scit enim Pater vester, quia his o-
 mnibus indigetis. Sollicitudinem id pro-
 hibet, non cogitationem, non pruden-
 tiam. In diem precamur, panem nostrum
 quotidianum da nobis bodie, si quotidianum
 petimus, nonne & hodiernum, & crasti-
 num? Sollicitum esse dedecet, precari
 oportet: diffidentia illud & superfluitatis;
 hoc necessitatis ac fidei signum.

De victu non semper cogitandum. Gy-
 rald. de Symb. Pyth. *Sobrietasq; sectanda.*
 Ferdin. à Belued. in Symb. 3. c. 3.

Dic tu, opsodedale, corpore super chœ-
 nicem sedens,

Job. Sat. 11. — gustus elementa per omnia quaris,

nec non à provinciis remotioribus cupe-
 dia petens, & sumptu peregrinaris & ani-
 mō: Dic, opsonia tibi ne paras, an ve-
 nena?

nena? Edisne, ut vivas, an ut pereas?
Mihi, ait ille,

— in solo vivendi caussa palato est.

ibid.

Vivo, ut edam. En idem prorsus. Vitæ
metam in edacitate ponis. Qui, ut edat,
vivit, sanè dignus, cujus vita finem suum
in esu reperiatur. Præposterè qui termino
ad medium utitur, terminum nanciscatur
in medio.

Parasiticum est, per inertiam cibum alie-
num sectari: sed oportet consilium capere,
ut de nostro, & nobis aliquando vivamus.
Erasm. de Symb. Pyth. & Pier. hierogl.
l. 56.

Græcis κατίζω, & sedeo, & militaribus
copiis obsideo significat. Tu qui amici
chœnicem importunè obsides; qui ejus es
confili,

Steph. in
thes. gr.
tom. 1.

Ut bona cuncta putes, alienâ vivere,
quadrâ;

quale opus præstas? *Gratisne panem man-*
ducas ab aliquo? Sic alienâ quidem vivis,
non tuâ. Ita super chœnicem quiescis.

Paulus
2. Thess. 3.
6.8.

At, si plena, dum hæres illi, sede uteris,
non cibô: si vacua, dum operis, quis im-

plebit? Telemachum audi: *otiosum non*
tolerabo, qui meam chœnicem gustet; ex
quo symbolum, censuit Roterodamus.

Homer. O.
dyss. l. 19.
In Symb.
Pyth.

Nullus, ajebat Euripides, colligere victum

ap. Stob.
sine serm. 28.

Gen. 3. 6. 19. *sine laboribus potest.* Quid mirum? In sudore vultûs tui vesceris pane tuo. Sic pa-
 Luc. 11. 6. 3. nem petimus quotidianum; sed nostrum,
 Sæonar. non alienum; ne simus ut fures, verûm
 exp. 1. de nostro labore vivamus, notat quidam.
 Gen. 2. 6. 13. Petens absque opere sportulam, jumentô
 pejor: dans necat hominem, cujus vita in
 operatione. Ita si nunquam non ignavi-
 Hom. Odyss. ter sedes, aliquando fortasse à novo Te-
 l. 19. lemacho alienus tibi cibus denegabitur.
 Si operosus es, vel de tuo saltem, quam-
 vis & alieno, & alteri vives; vel eas para-
 bis opes, quibus nec alteri, nec alieno, sed
 sic vives de tuo, & tibi, ut digniùs tandem
 vivere possis alteri.

O T I V M.

Ignaviter non vivendum. Cyrill. in Ju-
 lian. l. 9.

Desidiosus, velut sellâ, nedum choeni-
 Arist. phys. ce, sed horologio, id est, ipsâ motûs &
 l. 4. text. 112. quietis abutitur mensurâ. Sic dum pre-
 mit victum, vitam ætatemque conterit.
 Manut. a. Standô iam voluit mori Turbo: sedendô
 poph. l. 6. iners vivere mavult. Quid inde? Adhuc
 inter mortuos viget ille: inter vivos hic
 Epist. 82. jam periit. Nec mirum; otium apud Se-
 necam est mors. At quidem mortuus &
 feri-

ferians in quo discrepant? Neutri motum
metitur tempus, quietem utrique. In eo
tantum distant, quod tempus morienti e-
ripitur, otiosus tempori se rapit. Ille per-
ditur à tempore, ab hoc tempus.

Arist. phys.
l. 4. text.
124.

F V T V R A.

Curanda. Diog. in Pyth. & Suid.

Qui præsens tantum exquirat, stultus
absque fine operatur. Apud sapientes fu-
turum, sub specie finis, primum in inten-
tione tenet locum; ita, si futuro inservit
præsens, quis famulum spectabit magis,
quam herum? Angusta nimis cura, si tan-
tum de præsenti: hoc quid aliud, nisi *nunc*
illud, quod cum aliud non sit, præterquam
præteriti ac futuri terminus & continuatio,
proprii nihil habet? Parvulum ita, ut se nec
puncto æquet; *hoc enim permanet, recedit*
illud cum tempore. Futurum potius spe-
ctandum, immensa cujus spatia vergunt
ad perpetuitatem. Quid autem? Futu-
rum negligis? Ergo & præsens, quod futuri
principium. Imò eò nunc, quò de præsenti
cogitas, præsens ipsum jam præterit; jam
advenit, fitque præsens futurum. Ratio
sic igitur de præsenti habenda, ut contem-
platione futurum etiam, tanquam mox
præsens, complectatur.

Arist. phys.
l. 4. text 121.
ibid. Tolet.

Arist. phys.
l. 3. text. 11.

V I T A.

*Secundum hominem vivendum, non in fe-
ras, vel plantas abeundum. Cœl. Rhodig.
l. 16. c. 17.*

Brutorum animalium & plantarum est,
super chœnicem federe. Illa pascuis, hæ
alenti solo hærent semper. Tu, homo, à
terra divisus, cur nihil, nisi terram, confi-
deras? Ad cœlum à natura conversus, cur
omnia, præter cœlum, spectas? Munitus
ratione, cur te rationalem non ostendis?
Nedum chœnice, sed otiò, in plantam, sen-
su abis in belluam. *Nolite fieri sicut equus
& mulus: vel quasi lignum infructuosum;
aut vitis igni data.* Quid autem? In ad-
jutorium mutuum, Seneca hominem vo-
luit genitum. Super chœnicem tu sedes,
tibi tantum vivens, ac petenti negas offi-
cia. Utinam in arborem, aut in feram, po-
tius abires: laborem, cibum, custodiam,
vehicula, vestes, nobis ultro exhibent ani-
malia: cunctis arbor ipsa vel fructibus,
vel lignis, vel umbrâ, quasi officiosa favet.
Sunt plantæ ac feræ tibi humanæ, tu homi-
ni hominem esse nescis. Pejùs. Ea ipsa
voluntatis ac libertatis dignitas, quâ se-
cundum hominem tibi esset vivendum,

vi-

*Pf. 31. v. 9.**Job. 24. v. 20**& Ezech. 13.**v. 4.**lib. 1. de ira,**c. 1.*

vitiô plantis ferisque te facit deterio-
rem. Sic de te illud dicendum, quod de leone
ac Cæsare:

Quàm mutat natura vices? fit bellua *Philom.*
Cæsar, *mus. 6. 6.*

Et capit ingenium Cæsaris, arte leo.

M O R S.

Tantum non spectanda, quæ in presen-
tem diem accidunt, sed expectandum crasti-
num: mors enim vitæ finis. Bizant. apud
Athen. l. 10. c. 17.

In hodierno victu quiescis, nec de mor-
te cogitas, ad quam & quiescendô, pen-
natô gradu properas? Vera vitæ mensu-
ra non chœnix, non sextarius, sed tumu-
lus. In hoc inside, si consultationis
hieroglyphicum sessio. Lapide solo se-
pulchrali tenue vitæ filum fatali reciden-
dum, forfice, metitur mors. At chœnix
quam vitam nutrit? diurnam. Quid hoc?
brevem, mortalem. Non igitur in victu
de vita sola, sed etiam de interitu cogita.
Non tantum quò vivas, verum & quo-
modo moriaris: ideo & quomodo vivas.
Quibus verò victum paras? Ut plurimum
cadaveribus. Nec de morte cogitas? Mor-
te aleris, & sedes?

ANIMVS.

In corporis cura non consensendum: sed animus Philosophiâ nutriendus. Jambl. protr. c. 21. & ibi Vulcan.

Senec. Ep. 32

Arist. metaph. in princ.

Super choenicem sedes? Hæc corporis cura, quod semper senescit, semper moritur. Quæ animi, cujus perpetua juvenus? Cujus certa immortalitas? Vel perfunctoria, vel nulla. Opiparè dummodo epuletur illud, jejunus esuriat iste. Surge. Animò ampliorem exquire mensuram. Non modium, non medimnum: hæc nimis angusta cum esuriente non æquantur; de cujus magnitudine dictum, *DEVS est in humano corpore hospitans*; de cujus fame, *naturâ omnis homo scire desiderat*. Jucundioribus studiis animum, ais, alo: Poësi, picturâ, musicâ, venatu, piscatione, latrunculis. Hæc bellaria, non dapes; vel non alunt, vel ad necem. Replent, coinquinant potius, quàm nutriant. Animo sola Philosophia vera choenix; ab hac proprium contemplationis hauriat alimentum. Verùm choenicem dixi & alimentum; non sedem, non somniferum, non venenum. Qui super sapientiæ humanæ choenicem sedet? Qui nihil credit, nisi quod natura

do-

docet; cujus fidei mentura sensus; cui diceres, *sapientia tua decepit te.* Qui dormiunt? Quibus *contemplatio, actionibus abstinet, inutilis,* aiebat Plutarchus: *Dormierunt somnum suum, & nihil invenerunt in manibus suis.* Qui venenô inficiuntur? Qui sapientiâ ipsâ utuntur ad brevitatem. *In cathedra pestilentiae sedent: ac venenum aspidum sub labiis eorum.* En Platonis consilium; disciplinis alitur animus. Verum caveat, ne sophista decipiat, velut faciunt, qui corporis epulas vendunt.

Isa. 47. 6. 10. ac ibi Lyman.

de lib. educ.

Pf. 75. 6. 6.

Pf. 1. 6. 1.

Pf. 13. 6. 3.

In Sophist.

Non sedeat in corporeis animus, verum extollatur usq; ad intuitionem idealis mundi. Farr. in septen. *Usq; ad DEVM.* Ferd. à Belued. Symb. 3. c. 2.

Sedere ita est animi naturæ contrarium, ut flammæ non ascendere: quidquid asserat Aristoteles, per se cum Thalete, Pythagora & Platone movetur semper animus, velut per se calet ignis. Quid mirum? Motûs illius essentia, istius est calor: de hoc Macrobius & Ficinus consule. At nonnè animus apud Philosophum sedendô fit melior? Aliquando igitur non sedet. Sedandô potius dixerim, perturbationum motus. Attamen sedeat: verum in se ipso agens. Non ita corpus. Hoc sedet patiens; nam sistitur à lassitudine.

Plutarch. de plac. Phil.

l. 4.

In somn. l. 2.

c. 15. & 16.

In Plat.

Phæd. c. 5.

Plat. in
Phaed. &
Ficin.

Hierogl. l. 17

Ps. 1. 6. 1.

Lev. c. 15. 4.

Isa. 45. 6. 8.

Job. 2. 6. 8.

Lyran. super

Genes. 49.

de orig. err.
l. 2. c. 19.

Sedere in corpore, hoc est, à corporeorum cura sisti, animus dedignetur liber, indefessus, alas gerens, DEO natus. Aliter eum ciconiæ similem diceret Pierius, non in abiete, sed humi ova deponenti. Corpus in humo, DEV M supernorumq; contemplationem in abiete considera. Quæ verò præcipua in te animi sollicitudo, quæ motus? Circa vestes, peripetasmata, equos, canes; in mensa, in muliere, in horreo, in thesauro. Ita dum sistitur ab his, jam sedet in chœnice; imo *sedet cum Vanitatis consilio: super immunda: in tenebris.* Verius in sterquilinio; surgat. In *forti, vel umbra olive,* hoc est, in solo DEO *sedens* veram, inconcussam, perpetuam nanciscatur quietem. Qui aliunde quærit, stultus. A corpore quam sperat? nullam. Nec in morte, si transit in vermes, in cinerem. Lactantium consulat. Ita res se habet, ut quisquis animam suam, cujus origo de cœlo est, ad inferna & ima prostraverit, eò cadat, quò se ipse dejecerit.

RATIO.

Hæc vera rerum mensura, desidiâ non amittenda. Pic. Mirand. in orat. apud Gyrald.

Pro-

Propria homini chœnix ratio ; quâ non cibum , sed cuncta metitur. Homini propriam dixi : eâ enim propriè vivit homo. Hâc verò non vivit , abutitur , si desidiosus ex mensura in sedem mutat. *Remitte* A. Gell. noct. l. 18. c. 2. *re* , inquit Musonius , *animum quasi amittere est*. Pejus , propè dixi , abuti. Qui amittit , bono privatur ; qui abutitur , bonum in malum vertit : ratio igitur mensura sit , non scamnum. Finem , locum , personam , rem metire , nec te locutum poenitebit : vires , difficultates , justitiam , nec opus tibi aggredieris impar : facultates , familiam , vicissitudines , nec nimio sumptu in egestatem incides : fortunæ varietatem , nec te obruent infortunia : incommoda senectutis & privilegia , nec infirmitatem ac lippitudinem accusabis : totum corpus , totam ætatem , ut plurimum sanitate ac fertilitate refertam , nec capitis langvore , nec unius anni sterilitate gravaberis : vitæ nostræ fragilitatem , nec ob amici funus nimium torqueberis.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE MENSA: INGRATITVDINE:
MESSE: IVDICIO: MALO:
INSTABILIBVS.

Q 5

MEN.

M E N S A.

*Stuck. ant.**conf. l. 2.**c. 3.**Plut in**Cat. Ut.**Jambl. in**vit. Pyth.**Schol. Sal.**c. 1. & 76.**& ibi Ar.**nold.**Apul. met.**l. 1.**Mamert.**sp. Stuck.**conf. ant.**l. 2. c. 34.**Plutarch.**symp. l. 7.**q. 8.**Stuck. ibid.**& Gell. Att.**Noct. l. 3.**c. 15. Hor.**l. 2. ep. 1.*

In qua nec otiaandum. In conviviiis, antiquorum more, discumbendum: post, cum Uticense Catone, aut standum, aut ambulandum. Super choenicem igitur nunquam sedendum? Profectò. Sic ante, aut post cibum, vel in reipublicæ administratione stabant, vel ambulationibus exercebantur Pythagorici. Samii ergo præceptum servans, & corpori & menti consule: illi, nam Salernitanò consiliò surgens, faciliùs concotionem maturabis; huic, nam te haud totum in sola corporis cura occupans, nutrites & animum. Turpe nimium in mensa, extranea inter cupedia, quasi provincias omnes, expletum peragrarè corpus, mentem verò sedere jejunam. Jentaculum ambulatorium prandiumque statarium hic lubens prætereo: ideo in conviviiis acroamata: ideo librorum lectio, quæ ad nostros usque pervenit. Unum illud Horatii perpendo:

— — patresq; Severi
— — cœnant & carmina dicant.

INGRATITVDO.

Fugienda. Choenicem accepisti, ac super eam sedes? Ita in beneficium terga ver-

vertis. Exsurge. Ne operias gratiam: redde. Nullam, ais, debeo? Fortasse delevit oblivio. At hæc non datur, ubi nova semper augentur officia. Hemerophida, subdis, à nemine gratis recepi; sed justâ operis impensâ comparavi. A nemine? Forſan verè dixiſti; hoc eſt, ab homine nullo. A D E O id aſſerere nequis, à quo gratis & omnia, & te ipſum habes. *DE I* neſſecerunt beneficia, inquis cum Furnio, *ut vivam, & moriar ingratus*: *Sedeo* nihil habens, quod parî referam menſurâ. *Falleris*. Te ſtantem, id eſt, paratum exhibe. Ubi aliquid non adeſt, Senecâ ipſo autore, ſola ſufficit voluntas. Verùm cave, ne, gratiis in offenſas verſis, ingratum magis hæc ipſa te faciat.

ap. Sen. l. 2. c. 25. de benef.

ib. l. 4. c. 21.

M E S S I S.

Pro meſſe chœnicem ſumo: ſuper eam ſedere idem, ac deprimere, abſcondere, occupare, ſiſtere. Quid impium magis? At qui ſedet? Avarus præcipuè ac tyrannus. Quid deprimere? Agri penuriam prænunciare. Quid abſcondere? Penuriam efficere. Quid ſi prævideatur? Id non ab avaro, ſed à prudente; hic verò non de-
primit,

primit, dubitat; non abscondit, tuetur. Non ergò sedet. Occupare quid? proprium reddere, quod commune. Sistere? Servum, quod liberum. Quid autem, si, ut sit commune, sistatur? Id à Principe, non à tyranno. Ille tantum subditis necessarium in tuto ponit: non occupat, non sistit: ergò non sedet.

J V D I C I V M.

Xeniis vel comeffationibus judicia non corrumpenda. In sessione judicium pono; in chœnice comeffationes & xenia.

*Authent. de
Jud. s. sede-
bunt.*

*Steph. thes.
gr. tom. 1.
Herod. l. 6.*

Quid hoc svadeat, petis? Sedent iudices: ac vox præcipuè *ναΐζω* Græcis ad sedentem iudicem spectat. En in sessione judicium. Regibus ipsis chœnices dabantur in epulis. Ad cœnam non euntibus dono mittebantur. Xeniaq; tantum, ad instar chœnices, esculenta & ferè diurna, iudicibus non prohibuit lex. En in chœnice comeffationes, ac dona. Quid inde? A symposiis ac muneribus abstineat iudex. Utrisque indifferenter gratiam iudicum aucupari studentes, judicia corrumpunt.

l. 1. Epist. 19.

Ideo Lyricus,

*Non ego ventosæ plebis suffragia venor
Impensis cœnarum.*

Ideo

Ideo nec accipies munera, quæ excæcant prudentes: & subvertunt verba justorum. si Lucium Murænam, multos ad prandium vocantem, accusavit Cato? siquæ Xenia & dona excæcant oculos judicem; idem prorsus de conviviiis prolatum, quibus magistratum ora, velut injectis offis obturantur. Adde vinum, quomente privamur, aiebat Euripides; unde illud in Minervæ olea, Bromii ramis implicatâ, prudentes vinô abstineant. Non me latet, Persas Græcosque inter pocula deliberâsse: quod mihi prorsus absurdum. In vino quidem veritas: verum hæc à bibente, imprudentiæ filia, non promitur, excidit; ac nedum veritas in deliberatione requiritur; sed judicium: nullus verò inter Cererem & Bacchum Palladi locus. Ortum ex cerebro traxit hæc, non ex ore; in judicio, ac digestionem impediunt se invicem intellectus, & dapes: ille virtutem distrahit, hæc obruunt. A poculo ebrietatem distinguant Plutarchus, Gellius, Macrobius: ad hanc tollendam symposiis arbitri præfint ac magistri. Prochoidas ne inferant in convivium. Quid? Vinum clavo caret. Quis imponeret modum? Quis te sobrium pollicetur? Ideo Cartaginensium lege, milites, cives, magistrat-

Cic. pro L.
Mur. Eccl.
c. 20. §. 31.
Stuk. cons.
ant. l. 1. c. 3.
Ap. Stob.
ser. 16.

Alciat.
embl. 24.
Plat. conviv.

Fulg. myth.
l. 2.

Symp. 7.
q. 10.
Noct. l. 15.
c. 2. &
Saturnal.
l. 7. c. 8.
Gell. Noct.
loco cit.
Xenoph. ap.
Athen. l. 11.
c. 15.

Erasm.
chil. 1. cent.
3. ad. 18.

Plat. l. 2. de
leg.

Gell. Noct.
l. 11. c. 14.

Levit. c. 10.

v. 9. & 10.

gistratus, gubernatores, iudices ac deli-
beratores vinum nec libare quidem vo-
luit Plato. Non ubiq; Romulus, qui,
ad cœnam vocatus, parcè bibit; quia
postridie negotium habiturus. Ideo Sa-
cerdotibus interdictum; *Vinum ne libetis,*
*ut habeatis scientiam discernendi inter san-
ctum & pollutum.* Quæ igitur ab illo spe-
randa iudicia, qui nedum perpetuis non
fatiatur muneribus, verum crebris comes-
sationibus immiscetur? Aut convivio, aut
convivatori, vel muneri, vel vino cedit
iudicium.

M A L V M.

Steph. in
thes. gr. tom.

4.
Erasm. chil.

2. cent. 4.

ad. 25.

Chœnicem à Græcis pro pedica sume:
in pedica omne malum. Quid pejus?
Libertatem amittere idem, ac se ipsum.
Nec stulti defunt, qui *suas compedes a-*
mant, qui super vincula sedent: compe-
dibus, vinculis verè digni. Ac ita sedent,
ut quiescant; hoc est, ut malum pro bo-
no jacent; ut nec, si possent, velint aut
surgere, aut solvi. Hoc non solius au-
lici delirium; compedes ubiq; sunt in
hac vita, quam scitè carcerem vocavit il-
le; hinc *circumdedisti me carcere.* Ita cor-
pus animi carcer, ac vinculum ab ipsis
Pythagoricis dictum. Suis tenetur nodis
amans; unde *capiatur laqueò oculorum suo-*
rum

Antiph. a.
pud. Stob.

ser. 46. &

Jambl.

de vit.

Pyth. c. 36.

Judith. c. 9.
v. 13.

rum in me. Aureis catenis obstringitur avarus; *Qui volunt divitias fieri, incidunt in laqueum.* 1. Tim. 6. 9. Compeditibus vinciuntur, qui terrenis hærent; *abscondita in terra pedica eorum:* Job. 18. 6. 10. In his tamen sedent, quiescunt; *quasi de domo carceris sedentes in tenebris;* Isa. 42. 6. 8. *quasi dormientes in medio mari.* At voluntaria sunt hæc vincula; abjicienda ergò, non adjicienda. Invitus vincior, ait ille, *funibus paupertatis, ærumnarum, infirmitatis.* Job. 36. 6. 8. Nonne sedes? Non ergò invitus. Laqueus tenet pedes, tu animum. E nodis eximere corpus nequis? Potes mentem; vel igitur ne sedeas, vel surge, postquam sederis, qui manducas panem doloris. Verùm, quæ homini arctiora vincula? *Iniquitates sue capiunt impium, & funibus peccatorum suorum constringitur.* Ps. 126. 6. 2. Et sedet? Sic agis tu, qui persistis in pravitate. In nodos incidere, malum: sedere, pejus. Illud sit fragilitatis & casûs, hoc electionis & pravitatis est. Dum super vincula sedes, obstringis magis. Laqueis laqueos addis: ab his cæteri sistuntur; In his etiam tu ipsum te fistis. Audi Samium: super chœnicem, aut pedicam ne sedeas; imò Prophetam; *con-* Isa. 52. 6. 3. *surge; solve vincula colli tui, captiva filia Sion.* Te ipsum erudiat illud de Petro, catenis vincto, in carcere dormiente: *Surge velociter: & ceciderunt catena.* Act. Apost. 12. 6. 7.

IN.

INSTABILIA.

Steph. & bes. *gr. tom. 3.* Quibus non fidendum. Chœnicidem, hoc est, rotæ modiolum, cum Hesychio, in chœnice considera: in modio instabilitatem. Ubi sedet, cui fidet amans? In mulieris forma. En chœnicidem. Quid formâ, quid muliere instabilius? Ubi mercator? In oceano, in viri fide. Nîl magis infidum, varium nîl magis. Ubi miles? In robore. Levis ephemera in debilitatem vertit. Ubi scriptor? In calamo. Quid pennâ mobilius? Ubi aulicus? In Principis aura. In aura quæ stabilitas? Ubi Princeps? In chœnicide: hoc est, in fortunæ rota. Cuncti denique mortales in quo confidunt, sedent, quiescunt? In mundo, qui loco nihili positus, continua includitur vertigine. In chœnice sedent omnes: id est, in motu, in lapsu. Instabilia non sedes, decipulæ sunt; non quietem, præcipitium præstant: imò supplicium; unde *Pf. 82. 6. 14.* *Fulg. myth.* *l. 2.* illud, pone illos, ut rotam. Quæ in rota sit quies, referat Ixion. Chœnicem, rotam, instabilitatem desere; Ad DEVM, totius universi axem, rerum omnium centrum, confuge: In hoc tantum vera quies, nam vera stabilitas; in cæteris motus, cui nulla, nisi post ruinam, quies.

SYMBOLVM XX.

EA, QUÆ VNCOS HABENT
VNGVES, NE ALAS.

Variæ Lectiones.

*Incurva ne comesto. Cœl. Chalc. Nihil eorum;
quæ curvos ungues habent, gustato, aut nutrito.
Jambl. Arcer. Ne educes. Scutell. ibi. Ne alito.
VVolff in Suid. Animalia. Post. ibi. Unguicur-
gia. Gyrالد. Aves. Ambr. in Laërt. Domine alas.
Plutar. Xyland.*

Interpretat. variæ.

DE RAPACITATE: CUPIDITA-
TE: AMICITIA: DIABOLO.

RAPACITAS.

*Fugienda. Triph. ap. Erasmi. Chil. i.
cent. i.*

HOc symbolum à divinis oraculis non *Lev. 11. 8*
dissidens, à quibus immundæ aves jam *Deut. 14.*
vetitæ; Alii Pythagoræ, Andocidæ alii *Jambl.*
referunt acceptum. Ab Etruscis maximè *protr. c. 21.*
servatum. Sed à quibus non servandum, *Gyrالد. de*
si de rapacitate? A cunctis hæc profectò *Symb. Pyth.*
fugienda. Verùm dic; quæ causâ? *Plutarch.*
Fugari, ais, nedum vitium, sed dedecus est. *Symp. 8.*
9. 7.

R

De-

Dedecus fortasse magis, quam vitium horres? At quale vitium absque dedecore? Proh improbe nimum ingeniosam ætatem! A dedecoris vitiique nota hæc jam sua vindicat furta. Rapinam ita sibi operit usus, ut eam pro virtute, pro decore habeat, venditet. Hic eos præmitto verè scriptores, qui sui nihil possidentes, autoritatis, eruditionis, ac imitationis prætextu, insulse bibliothecas diripiunt, alienaque curviungves expilant. Quot domi, extrà, in foro, in aula, ubique, sub lucri, debitionis, industriæ, ac interdum pietatis velamine, larvata exercent, cohonestant, jactant latrocinia? Viciosus ille tantum, ac infamis, qui rudis in arte, vel pauca rapit, vel rapta nescit tegere; juxta illud Epicuri, *furari non malum, sed deprehendi*. Cautè maxima emptori, legatario, pupillo, clienti, hero, subdito eripere, hæc virtus, hoc decus;

*Ap Arrian.
in Epic. l. 3.
c. 5.*

Fallit enim vitium specie virtutis & umbrâ.

*Juvenal.
sat. 14.*

FUGANDA; Parati enim ad rapiendum excludendi. Plutarch. in lib. de Symb. Pyth. interp. ap. Gyrard. tom. 2.

Cur excludendi? Nocent enim. In quibus? In divitiis, in thesauro. Expelle. Sed

Sed cave, ne in divitiis ac thesauro perniciosos magis recipias fures, qui te ipsum tibi eripiant. Melius dixerim, DEO.

E CIVITATE: summovenda rapacitas. Pier. hier. l. i. *Nam Reges, populorum devoratores, non admittendi.* Erasmi. chil. i. cent. i. ex Æschyl. apud Aristoph. in Ran.

Eligere, inquis, Regem, meum non est: minus admittere. Falleris. De regno exteriori hoc sit: perfectiorem quisque in se habet. Imperium inter subditos affectus petunt sensus & ratio. Hæc regina suum cuique dabit; ille tyrannus eripiet. Suffragia vel dare, vel abnuere, liberum tuæ voluntatis est munus. Quid? Rapacem feligis, rejicis optimum. Hic hodie comitiorum usus. Tu ipse in delecto rapax, tu ipse tyrannus. *Leonis catulum in tui perniciem nutris.*

Eras. chil. 2. cent. 3. ad. 77.

E DOMO. Plutarch. Symp. 8. qv. 7. *Nam rapaces inter familiares non habendi.* Gyrald. & Thuil.

Sic mihi vanum ex symbolo consilium. Quis demens ita, ut sciens raptorem inter familiares acciperet? Verum id non de servis tantum: de his potius crederem, qui te in servitutem redigunt. Susurro-

R 2

nem,

nem, assentatorem, sicarium, lenonem in domo suspicis? Latrones, plagiarios habes undique. Requiem, veritatem, libertatem, opes, animam furantur omnes. Propriis Penatibus admisces otium? Hujus latrocinia temporis pretio metire. Avaritiam? Hæc usus nescia ea ipsa expilat, quæ dat, quæ necessaria. Luxum, aut ludum? Uterque

Philom.

Mus. 6. 30.

Paupertate potens opulenta evertere regna.

Val. Max.
6. 7. c. 11.

Ita curviungvis, ut eorum ministerio ex Gyge illico in Aglaum transeas. Utinam vero in Aglaum, cui læta saltem paupertas. Quid ampliùs? Nonne vernas excluderes, aut biarchos, qui ea tibi surriperent, quæ magis fortunæ, quàm tua? Profectò. Eos tamen admittis, qui te ipsum, & tibi, & DEO rapiunt?

C U P I D I T A S.

De cupiditate symbolum; idq, contra manus rapaces. Reuchl. de art. cab. l. 2.

Cupiditas & manus rapax ferè idem. Strenuus latro desiderium. Hujus experimentum in amore pateat. Fur iste notis amicus, per sensum fenestras intrat. Volun-

Voluntatem rapit, quæ nummus Bernhar-
do, thesaurus verè noster: diripit liberta-
tem, quæ apud Horatium aurò potior, &
argento: hominem totum expilat, in quo
DEVS, qui omnia. Rectè ideo à Cra-
te, laqueo, ab Heroinis cruce multa-
tus. At in mulieris facie tu eo ipso ale-
ris: tu spe ac illecebris eum ipsum alis;
non tantum *in civitate*, non *domi*, sed in
animo; imò in animum, contra quem sæ-
vit. De cæteris cupiditatibus idem repe-
te. Si que prædones vitandi, qui homini
furantur, quid de iis, quæ hominem?
Tu non vitas, nutris. Furtum sic & facis,
& pateris. Pravitate cum miseria sic in
te ipso jungis.

In Isa. 55.

6. 1.

L. 1. Ep. 10.

Laërt. l. 6. de

Crat.

Ap. Auson.

Eclog. de

piet. Cu-

pid.

AMICITIA.

*Mutuò inter amicos & alios communi-
candum, ita, ut accipiat quisque, ac det sine
pravitate. Jambl. protr. c. 21.*

Amicitiam in ungve posuerunt Jambli-
cus & Reuchlinus. Curvitas in ungve a-
micitiæ profanat symbolum, in qua nulla
tenacitas. Verum cur *inter amicos & ali-*
os? Ubi mutua & innocens communica-
tio, quis non amicus? Hinc disce, com-
municatione inter amicos amicitiam ser-

Jambl.

protr. c. 21.

& Reuchl.

de art. cab.

l. 2.

*Jambli.
protr c. 19.
de Amicit.*

*de hist. a
nim. l. 1. c. 1.
Plin. l. 16.
c. 19.*

*de S. Philog.
tom. 3.*

Cic. parad. 1.

va, inter alios compara: hæ ferme à Pythagoricis non distinctæ: altera vicissim alterius est parens ac filia; hisque, ut apud Ciceronem, *ratio par est acceptorum & datorum*. Quid hoc? Dicam. Nonne amicis tu & ego, tuum & meum, synonyma? Quis eorum igitur dare poterit, quibus nihil proprium? Quis accipere, quibus nihil alienum? At quis dare poterit, qui non accipiat, si dans & accipiens idem? Nihil amicitiae & communicationi contrarium, quàm ungvicurvium natura: eorum nullum, apud Aristotelem, gregatile; quodcunque, apud Plinium, cibum sibi tantum parat. Nihil rationi magis consentaneum, quàm communicatio: meum & tuum inanes, imò insanæ sunt voces, ubi fortunæ, veriùs DEI, sunt omnia. Ideo *meum ac tuum frigida verba*, apud Chrysostomum. Nîl nostri, præter usum; qui, nam de alienis, nec noster absq; communicatione. Quid ais, ô Bias? *Mea bona mecum porto*. Mentiris. Quid tuum? Virtus. Animi, an corporis? Utraque sit. Ex his tuum nihil. Ea tibi commodavit natura: terra corpus, animum DEVS repetat, quid tui remanet? Hoc interim spatium his utor, inquis;

Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.

At

At dum solus à civitate recedis, nec boni usum tenes: hic enim tantum in communicatione. Dic, quid bonum? Pulchritudo? Usus ubi residet? In oculis: eni communicationis necessitatem. Sanitas? Quid prodest, nisi te usu communem familiæ, amicis, reipublicæ facias? Divitiæ? Sine communicatione qualis auri usus? Sapientia? Vana profectò, nisi vel documentis, vel operibus transeat in alios. Perge, Bias. Quære amicum. Quæ ab aliis recepisti, aliis communica. Ideo fociabiles, non hamatis, non curviunguibus, verùm explanatis manibus, ad dandum non minùs, quàm accipiendum aptis, nos edidit natura. Id autem sine pravitate sit. Ubi hæc, amicitia nulla, quæ nusquam sine virtute. Mutua quidem communicatio inter dominum & servum, sed cum pravitate, si cædis ac prædæ studiosi, dat ille stipendia, hic scelera. Curviungvis uterque.

Cicer. de amic.

DIABOLVS.

In domum non admittendus. Georg. Vernet. tom. 5. sect. 5. probl. 443.

An Pythagoræ sit consona interpretatio de spiritu, quem scitè curviungvem nostri

Nicol. Re-
mig. in Da-
monol. l. 1.
c. 27.
in carm.
aur ap. Hi-
erocl.

stri venditant pictores, hinc non disputo.
De inferis Diis quidem locutus: at colen-
dos præcepit. Non ergò ibi de illis, qui
scelerum ultores. Nos interim cum in-
terprete symbolum ipsi nobis aptemus:
idque aliquò pactò fulciat Horatianum il-
lud:

Epod. 5.

*Petamq; vultus umbra curvis ungvibus,
Que vis Deorum est manium.*

In asin. aur.
Epist. 1.

Omnis demon ales, ait Beroaldus. Et cur-
viungvis; nam Cyprianus eum cernit in
vulture. At quomodo curviungvis, qui
nedum accipit, sed dat etiam? *Hæc omnia
tibi dabo.* Ubi mutuum? *Si cadens ado-
raveris me.* En pravitatem. Quid autem
Altissimo dare poterat, in cuius manu
cuncta? Promittit, non ut det, ut acci-
piat. Sic hodie vana, sic avara multo-
rum liberalitas; cui scitè illud Pompeji
aptaretur,

Philom.
mus in
Pomp. act.
4.

*Donare Regis, fœnerari dixeris
In cive.*

Sic de cive; nam

Philom.
mus. 6. 9.

*Quicumq; mores, imperantis
Ad genium, excoluisse gaudet.*

A domo tentatorem arcere nequeo, ait il-
le. Potes non admittere. Quoties verò
sub viri, aut fœminæ figura, diabolos
habes contubernales, convivas, concubi-
tores?

tores? Quoties in ministris, in familiari-
bus, in filiis dæmones admittis, eligis,
educas, nutris?

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE IMPROBIS: TENACITATE:
PRÆPOTENTIBVS AC VIO-
LENTIS.

IMPROBI.

Ejiciendi. Animalia Pythagoricis edere
nefas. Curvis unguibus prædita ergò,
quæ admodum *fera, cædisque studiosa*, a- *Plutarch.*
nimalia vorant, non admittenda. Quid *symp. 8. 96.*
ex hoc? Nedum ab improbitate abstinен- *7.*
dum, sed ab improbis. Non satis ab a-
dulterio, vel homicidio expiatus accessisti,
cùm *domi* adhuc ficarium nutrias & a-
dulteram. Si cum impiis agis, in te pie-
tas vel nulla, vel jam periclitatur. *Semi- Isa. 59. 6. 8.*
te eorum incurvatæ sunt eis. Ab eorum *Pindar.*
consuetudine *enarr. ap.*

Disces & ipse claudicare protinus; *Erasm. chil.*
Et cum perverso perverteris. *1. cent. 10.*

TENACITAS.

Tenacissima ungvicurvia facilè quid-
quid arripiunt, dimittunt difficilè. Nec

alas, nec edas: hoc est, nec in aliis, nec
 in te ipso tenacitatem admittas. Tenax
 ingratitude; quam ideo curvatis ungvis
Or. Apol. l. 1. notabant Ægyptii. Sic noxia, ut obli-
bier. 56. one gratiam ipsam necet: ingrato; nam
 beneficia remoratur: beneficio; nam odi-
Erasm. chil. um rependit pro amore. Tenax avaritia
4. cent. 5. semper officit, præterquam cum moritur
ad. 6. avarus. Huic nocet, dum semper curvi-
 unguis ejus dilaniat viscera: cæteris; nam
 cuncta sibi arripiens bona, usu alios &
 communicatione privat. Cui demum
 prodesse potest, si quod magis amat, con-
 jicit in carcerem? In sepulcro si condit,
 quod velut Numen, adorat? Tenax per-
 vicacia. Semper, five loquatur, five a-
 gat, exitiosa. Loquitur? Pro opinione
Cic. Tusc. 1. potius, quam pro veritate pugnans, *totò*
corpore atque omnibus ungulis contentioni
vocis asseruit: in contentiolo ignorantiam
 fovet, in aliis excitat molestiam. Agit?
 Quid perniciosum magis, & aliis, & si-
 bi, quam pervicax in pravis operibus
 perseverantia? Quid tenacius odiò, quid
 amore, quid aleâ? Vindictam, scortum,
 lucrum gustet aliquis;

Horat. serm.
2. sat. 5.

Ut canis à corio nunquam absterrebi-
tur uncto.

Semel, tanquam Lotophagorum lotum,
 pra-

pravas ille attingat voluptates; nec verberibus adactus redibit ad navim. Quid damnosius? Tu verò in his vanâ spe aleris, vanisque illecebris; lenam, heluonem, otiosum alis, qui etiam inservientes, etiam *Hom. Odyss.* ludentes, pauperem seriò te faciunt, ve- 9.
riùs, te vorant.

PRÆPOTENTES AC
VIOLENTI.

Hos in curviungvibus, *ad vim inferendam valde aptis*, cum Aristotele inspicio. *de part. anim. l. 3. c. 1.* Eos nec nutrias, nec comedas. Utrumq; cum periculo. Qui præpotentes ac violentes pascit, Actæonis fatum paveat; qui ab illis pascitur, Senecæ. Illi, quò magis comedunt, sæviunt magis? aluntque, *Palæph. Incred. c. 3.* ut pingviores edant. *Tac. annal. lib. 15.* Si, ut cunctis noceat, grassatorem nutris, demens; cur profuturum tibi speras? Tibi etiam, cum prodesse credis, nocet magis. Tu iræ deditus, & odium alis, & aleris odiò: En præpotentes & violenti. Viperam qui nutrit, generat venenum; qui vorat, venenum sumit: Reus mortis uterque.

SYMBOLVM XXI.

IN VIA NE SECES.

Variæ Lectiones.

In via ne scindito. Arcer. in Jambl. *Ligna ne secos.* Erasmi. & Gyrard. ex Olympiod.

Interpretat. variæ.

DE PVBLICIS REBVS: PHILO-
SOPHIA: ANIMO: HOMI-
CIDIO.

PVBLICÆ RES.

Non turbanda. Reuchl. de art. cab. l. 2.

A Dagium, à Plautino Palinuro prola-
tum, Symbolo valde congruum;

*In Curcul.
Act. 1. sc. 1.*

*Nemo ire quenquam publicâ prohibet
viâ.*

*Laërt. in
Cyn.*

*Lib. 4. Dec.
l. 9.*

Ne igitur in via ligna secans, viam præclu-
das. Meritò Diogenes Alexandrum in-
crepat, qui publicum solis radium impe-
dit. Justa Catonis ac Valerii censorum lex
aquam communem, in privatum usum ver-
sam, inhibuit, extensaque in loco publico
ædificia statuit demolienda. Qui commu-
nia

nia turbat, turbat & propria: eo ipso enim & propria, nam communia. Qui verò communia sibi tantum propria facit, unico actu plura exercet latrocinia: pluribus autem qui nocet, à pluribus caveat. Sed viâ & ligno aliò forsan pergendum. Publica turbat avarus; auri enim usum prohibet; hoc est, id omnibus interdicit, quod propter omnes genuit natura; Id & auro, quo solo aurum omnibus, & pretiosum, & utile. Ad cives cunctos civilia spectant munera. Quoties aut in paucos tantum, aut in eosdem semper collata? Sic verè

Publica materies privati juris erit.

*Horat. de
art.*

Publicus Princeps; ad populi enim bonum. Tu, quid agis, ô tyranne? Ordine præposterò populum ad tui bonum trahis. Unum tantum audis; uni tantum faves; Tibi tantum studes; civitatem exhauris, ut repleas domum: tuis cuncta confers beneficia; commune, ob tuæ mentis impetum, effundis ærarium. Sic non publicus; ideo non Princeps. Te pudeat: sceptrò in securim versò lignum in via scindis.

PHILOSOPHIA.

In hac veritatem, quæ unica, non mendacium, quod multiplex, querat Philosophus.
Jambl. protr. c. 21.

Sacris

Gen. 2. 6. 9.
 & Prov. 3.
 6. 18.

Sacris in literis lignum vitæ sapientia.
 Prudens agricola, stolones ac ramos rese-
 cans, veritatis unitate interlucatum ac u-
 nicum arboris caudicem colat. Ignarus
 non scirpiculâ, sed bipenni plantam furcu-
 lans, excidit. Dum vanis disputationibus,
 ac sæpe alienis, eam, ad mendaciorum
 multiplicitem, aut nutrit, aut in partes
 findit, quid mirum, si arescet, inutilis, vel
 digna tantum, quæ in stipite comburatur,
 quæ in tabula conculcetur? Intelligat hinc
 quisque interim: Philosophia via est: aliud
 igitur est meta; scilicet veritas, quæ DEVS.
 Philosophiæ ne studeas ergò, ut Philoso-
 phus evadas; verum ut per philosophicam
 viam ad veritatem ac summum pervenias
 bonum. Unica porro veritas. Dic, quo-
 tplex tibi, ô Jurisconsulte, qui reum eâ-
 dem lege absolvis & damnas? Tibi, nego-
 tiator, cui personata fides, cui multiplex
 statera? Tibi, Aulice, qui ad Principis in-
 constantiam Proteus? Tibi, Princeps, qui
 nec in sermone unus?

Joh. 14. 6. 6.

*Ideo fugiat corporalia Philosophus; ea e-
 nim in partes scissa. Jambl. ibi. Et progre-
 diatur ad unum, maximum & infinitum.
 Farr. in septen.*

Sanè in corporeis nulla unitas, nulla
 veri-

veritas. Quod ex pluribus constat, pluribus nutritur, pluries mutatur, in plura dissolvitur, in partes scissum est, nec unum ideo, nec verum. At si multiplex, ergo non verum. Idem prorsus Trismegistus putavit. Veritatem à viro speras, à muliere, à divitiis, à bona valetudine, à corporis robore, à fortuna? Falleris. Hæc omnia in partes scissa. Humanum genus, nedum Aristophanis autoritate, sed veriùs ob curas & affectiones, nîl aliud, quàm Androgyni divisio. Aliò tendit animus, aliò lingua: casus, tempus, mors cuncta mutant, distrahunt, dissolvunt. Frustra & in sectionibus anatomicis unam veritatem sperat Medicus, qui multiplici experimento circa illud corpus, in quo nihil simplex, ac ideo nihil verum, in tot incidit mendacia. Frustra unicam in numeris quærit Arithmeticus, qui vel materialia, in quibus nihil veri dinumerat, vel malitiâ ductus, figmenta suis involvit rationibus. Frustra Chymicus in Mercurio, qui nec illi veridicus esse potest, nisi propriam mentiatur essentiam. Quid ampliùs? Frustra hanc, sine DEI cognitione, in quo solùm & unitas & veritas, disputationum diversitate, ac innumeris distinctionibus quærit Metaphysicus, in illa ipsa formæ abstractione à mate-

*In Pim. c. 13.
& 16.*

*In Plat.
conf. Arist.
Arist. laud.*

*In Plat.
conf. Arist.
laud.*

materia, quæ verè nîl aliud, quàm mendacium. Frustra & in cœlo ipso Astrologus, ubi rarò aspectus agnoscuntur, sæpe decipiunt, nunquam non mutantur, semper ab alio pendent. Ubi ergò veritas? Ultra cœlos progrediendum. In DEO tantum illa, qui ex materia non est, unica, simplex, immutabilis.

A N I M V S.

In hac vita nimis curis & inanibus cogitationibus non scrutiandus. Gyrald. in Olympiod.

*Basil. in
confid. ser.
temp.*

*Rich. de S.
Vict. in
Dan.*

*4. Reg. c. 2.
6. 31.*

*Zach. 14.
6. 4.*

*Joël. 2. 6. 13.
& Matth.
27. 6. 51.*

Via hæc vita; nisi ad aliud, ad mortem. Hîc animi constantia, & robur lignum est, si Richardo credimus. Scindere, ut plurimum, in Sacris literis doloris ac infelicitatis proprium: ideo scindebantur vestimenta, montes, corda, templi velum. In via igitur lignum scindere idem, ac ob nimias curas inanesque cogitationes mentem in hac vita scrutiari. Intellige, homo. Te non subjiciunt, non discruciant ærumnæ. Sed te ipsum tu illis & subjicis, & discrucias. Verùm fateatur amans, qui ultro se flammis exhibet; ludens, qui egestati; duello decertans, qui periculo; miles, qui morti. Canorâ delectaris lusciniô.

sciniolâ. Eam non diligis, dirus in carcere detines. Quid inde? Alata fugit, mortalis interit. Cruciaris. Dic, aviculâne virum subjecit? Hoc non verisimile. An potius vir se ipsum aviculæ? Verius. Ideo & mœrori. Inter cuncta in hoc mundo, & mentem, eadem proportio; quæ inter aviculam & virum? Nihil in hac vita non minus animo: fortis autem ac sapientis animi nihil prorsus infelix. Eum scindit, qui infelicem facit. Hocq̃ ptæstat, qui curis & cogitationibus cedit; imò se illis ultro subijcit, quæ forti semper nimix, sapienti semper inanes. Nimix ac inanes quidem. Infortunium si tolli potest, cur aŋgeris? Tolle. Dum tristaris, non tollis: tu ipse in eo perseveras, tu illud in te ipso auges. At si removeri non posse malum credis, de eo quid cogitas? Audi. Vis remove? Ne cogites. Solus, qui propriam mentem infelicitati submittit, infelix: En illud Ecclesiastæ: *Qui scindit ligna, vulnerabitur ab eis.* Cap: 10.6.9.

HOMICIDIUM.

Non enim homines, qui arbores rationâles, in vite curriculo interficiendi. Georg. Venet. tom. 5. sect. 5. probl. 454.

S

Ligno

Ligno sæpe sacris in paginis æquiparatur homo. Sic *ligna regionis* in Exodo: *Sylvarum* in Cantico: *ad decursus aquarum* in Psalmis: *Josepb* in Ezechiele: *frugifera* in Matthæo. Platonis homo arbor inversa, & mobilis: idem Jamblico. Quid mirum, si videt ille homines velut arbores ambulantes? Lignum igitur in via scindit homicida. A corpore tandem animam dividi, fatale quidem est; verum ne tu dividas, ne in via scindas. Ut morte, non vi, moreretur homo, fuit sancitum. Moritur nunc rarò, nam mortalis; crebriùs, nam trucidatur. Animalium cædes in venatione, homicidii origo, apud Plutarchum. *Quanto magis hominem?* Intelligat, qui se ipsum in potu ac cibo intemperans, in luxurie immoderatus occidit. Audiat, qui alios impius ultor, Medicus in expertus, iudex ad decreta, Princeps ad bellum facilis. At progrediendum ulterius. Duplex mors, corporis & animæ; duplex ideo & homicidium. Hoc autem illò veriùs, nam in anima, *quæ verus homo*. Illò sævior, nam in se ipso, nam in divinam sui partem. Illud naturæ, hoc pravitatis est. Mortale illud perimit, hoc immortale. In corpore momentò durat mors, in animo perævum dura-

Ex.c.9. §. 25.

Cant.2. §. 3.

Psalm.1. §. 3.

Ezech. c.37.

§. 19.

Matth. c.7.

§. 17.

Ap. Plut. de exsilio.

Jambl.

protr. c.3.

Marc. 8.

§. 24.

Gen.2. §. 18.

de solert. anim.

Jambl. de Pyth. c.30.

Plat. in Ale. 1.

duratura. Utraque scindit lignum. A terra illa hominis arborem dividit, hæc à cælo.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE PRAVO QVÆSTV: ARDVIS
ET DIVINIS: DIVISIONE PER-
FVNCTORIA: FINE: FORTVI-
TIS: PROXIMI COR-
REPTIONE.

PRAVVS QVÆSTVS.

Nonnulli, ut aurum quærant, ex co-
rylo, improbâ superstitione, virgam *scin-*
dunt: hanc bifidam, quibusdam prolatis *Robert. in*
verbis, *per viam* gestant; Ubi verò illa *ungb. armis*
inclinatur, ibi latentum indicare thesau- *ruin: sect. 16*
rum, credunt. Sic ad eos, qui malis ar-
tibus divitias perquirunt, symbolum tra-
here, fas sit. Opes quæris? Earum igitur
es inops. Malis artibus? Paupertati pra-
vitatem jungis. Pro thesauro si carbones, *Erasmi chil.*
testas, aut folia reperis, magis frustrata *1. cent. 9. ad.*
his incenditur aviditas, augetur inopia; *30.*
si verè thesaurum, quod rarò, optima in *Et Remig.*
probo viro paupertas, pessimæ in impro- *demono-*
bo divitiæ. *Male parta, male dilabuntur;* *lat. l. 1.*
Duriusque, inopem fieri, quàm esse. *c. 4.*
Chil. 1. cent.
7. ad. 82.

ARDVA ET DIVINA.

De quibus nec inscianter, nec obiter disputandum. In ligno boni & mali scientiam posuit Altissimus; lignumque vitæ sapientiam ipsam vocavit Salomon; insuper *ligna fetim, palustri, & in utraq; fluminis parte* pro Sacris Literis interpretantur nonnulli. Materiam scindunt, qui alternis disputationibus in opiniones dividunt. Ne igitur in via lignum scindas: hoc est, ne de arduis, ac præcipuè divinis, obiter, aut inscianter disputes. Obiter sanè quisq; agit in hac vita, quæ via: inscianter, qui de divinis, quæ nimium remota, quæ tantum credenda. Hoc symbolum & illi audiant, qui non in Gymnasio eruditi, sed rudes in via, de ardua quaque re disserunt; non ad veritatem scite indagandam, sed ad propriam sententiam pertinaciter tuendam: & alienam ambiciosè profligandam. Victores tandem evadant: quid inde? Altercationibus mysteria non assequuntur, garrulitate obruunt, temeritate spernunt, mendaciis scindunt.

DIVISIO PERFVN-
CTORIA.

Rarò divisio bona, sæpe mala. Præcipuè obiter facta. Nihil de fine cogitans
opu.

Gen. 2. 9.
Prov. 2. 6. 18
Steph. Can-
tuar. in
Exod. 25.
Greg. 1. Reg
cap. 6. &
Hieron. in
Ezech. 47.

Basil. in
conc. rer.
temp. &
Plat. in
Axioch.

opulentam hæreditatem à se dividat stulta prodigi manus, inter se discors fratrum stultitia. En opulentiam in paupertatem versam; ita ut ille unicum faciat pauperem, isti plures. Alter malignitate ductus, cupidus imperandi alter, populum dividat: en pax, & amicitia in dissidium, en libertas in servitutem mutatur: duo viri lætantur, plorant innumeri. Virtus ipsa, quæ in arbore designata, dividatur, jam infirma est. *Obi. in Lc. hom. 16.* Continui divisio vulnus, animæ à corpore mors. Et in via erit, hoc est obiter, qui scindet? Demens agricola, qui per viam, & præter propositum, incidens in arborem, illi securim admovet. Ex animo sagax, prius, quàm cædat, videt, an operi, an igni danda. Si de ligni divisione ita consulendum, quid de præstantioribus? In via ergo, ne scindas. In domum, in te ipsum prius ingredi; inde si juvat, imò, si licet, divide.

F I N I S.

Nec impediendus alteri, nec sibi. Arbor in sacris literis voluntas: hæc dum tendit ad finem, in via est: in via verò, qui scindit arborem, iter ad finem præcludit; qui alteri, malignus & invidus; qui sibi, stultus: uterque appareat in sagittariis. *Gregor. 14. mor. 16. 15 hom. 20.*

S 3

Plures

Plures jaculatores unicam inspiciant metam, unus plures. Illorum quisque sæpè impedit alium, hic semper se ipsum. Bonum cuique desiderabile: tendant cuncti arcum, nulli deerunt præmia: sed verè tantum victor ille, qui scopum melius tanget. Qui alteri prohibet ictum, æmulum jam recusat, æmulationem jam timet. Solus terminum feriat: exigua laus, nulla victoria. Ille porrò, cui mens nunquam una, sed in pluribus semper divisa, in via scindens arborem, finem impedit sibi. Qui enim unico ictu sagittam in varias dirigit metas, vel nullam attinget, vel gloria non artis erit, sed fortunæ. Omnes bene mori cupiunt: qui malè vivunt, propriæ obstant cupiditati. Malè autem vivit, qui, scissâ in partes voluntatis arbore, alteram DEO, Diabolo alteram vovet. Sibi viam ad finem ita impedit.

F O R T V I T A.

Contra hæc paratus esto. Lignum in via sustinet, ac tuetur. Dum scindis, inutile ad utrumque reddis officium. Ante sanè, quam ad finem pervenias, in via semper es: ac iter facienti, rarò non deficiunt vires: fures, aut canes nonne occurrunt?

runt? Scisso ligno, lassitudinem quô ful-
 cies, quô latrones, ac latrantes arcebis?
 Quod de baculo dictum, de animo repe-
 te. In cupiditatum varietate scindas men-
 tem. Affectionum motus magis, quàm *Hygin. fab. 60.*
 Sisyphi saxum, animi corporisque robur
 enervant. Illis, qui scævior in suum A- *Palaph. in- cred. c. 2.*
 ctæonem canis? Qui Cacus in pacis, li-
 bertatis ac fortunæ bona rapacior? Alea *Fulg. myth. l. 3.*
 spem fallit, mulier, amicus, ager, aula, *Serv. in*
 forum, ac tristaris? Mærore propter hæc *Æn. 8.*
 nunc animum scindis; nam prius horum
 amore scidisti. Si mentem iam inter ter-
 rena dispertitam non habuisses, ob ea mi-
 nimè hodie mœrereris. In hac igitur via,
 fortuitis copiosa, lignum ne scindas: hoc
 est, omnes cogitationes, cuncta desideria,
 te ipsum totum in D E V M recipias. In
 eo nihil tibi aut novi, aut mali; nunquam
 erisaberis, perpetuò tutus eris.

PROXIMI CORREPTIO.

Ne fiat in via. In arbore hominem *Greg. in 1. Reg. c. 6. in*
 jam vidimus: eam scindit, qui vitia rese- *Ezech. hom. 17. & 10.*
 candò proximum corripit. Sic apud sa- *mor. 5.*
 cros Autores *caesones lignorum* pro illis, *ac Hil. in*
 qui D E I verbum prædicant, praveque *Matth c. 22.*
 agentes arguunt: id forsan respexit Gre- *ad Nicob.*
 gorii Nazianzeni carmen:

— — — — — tu sepe monendô,
 Ponendôq; meos ante ora oculosq; sodales;
 Amplius exacues animum; nam ligna se-
 canti

Permagnus robur: vis est permagna se-
 curis.

In via verò id non præstandum: ab hoc
 Pythagoræ symbolo Apostoli non dissidet
 oraculum: in quo non eundô corripe,
 Matth. c. 18. sed vade, & corripe. Non eundô, igitur
 6. 15. non in via: quod est, non obiter, non
 publicè, non in criminis actu. Obi-
 ter id minimè agendum, quod de præ-
 Symb. ex stantioribus: ideo alibi, perfunctoriè tem-
 Jambl. plum ne ingrediaris. Ad quid tendit cor-
 reption? Ad animæ curam. Quid præstan-
 tius? Nec in via ergo sit, nec eundô,
 Aug. in sed vade, & corripe. Non publicè; nam
 Matth. 18. qui coram aliis arguit, non corrector est,
 ac de verb. sed proditor: idcirco non in via, sed in-
 Dom. ter te, & ipsum solum. Nec in erroris
 Matth. 16. actu: hoc est, quum vel iræ, vel amoris
 Eccl. c. 31. magis fervet ebrietas. In convivio vini
 6. 41. ne arguas proximum. Propterea non in
 via, sed in termino: si peccaverit, non,
 Matth. si peccat, frater tuus. At nōne scriptum,
 ibid. adhibe tecum adhuc unum, vel duos testes?
 Quomodo igitur non in via, sed inter te,
 & ipsum solum? Hic de correptione,
 ibi

ibi de illis, qui correptionem non audiunt. Amplius, *nónne melior est manifesta correptio, quàm amor absconditus?* *Prov. 7. 6. 5.* Profectò. Dummodo ex amore fit, cui proprium est, etiam manifesta non seungere à secretis. *Non oderis fratrem tuum in corde tuo, sed publicè argue eum.* *Levit. c. 19. 6. 18.* Id est, proximi correptio sit ex charitate, non ex odio; amica, non maligna; arguat, non detrahat; medeatur animæ, non vulneret nomen; sit palàm, & coram ipso, non clam, & coram aliis. Ideo non in via, sed inter te, & ipsum. At *nónne denique sapientia in plateis dat vocem suam?* *Prov. c. 1. 6. 20.* Quis negat? Verùm quale inter viam & plateam discrimen? Per eam sæpe singulatim nonnulli transeunt; in hac universæ convenire solent gentes. In platea igitur liceat corripere; hoc est, universalia tangendò, neminem lædere. Sic ibi: *usque quò parvuli, stulti, imprudentes?* *Ibid.* Convertimini ad correptionem meam. Sed in via, ubi de proximo, de unico, absque læsione, id fieri nequit. Rursus ambulamus in via; in platea vel stamus, vel sedemus: in platea igitur corripe, non in via; non enim, ut diximus, id agendum obiter, sed ex animo, qui sedendò sapit.

SYMBOLVM XXII.

HIRVNDINES IN DOMVM
NE ACCIPIAS.*Variae Lectiones.*

In domum ne suscipias. D. Hieron. & VVolf. in Cyrill. *Domi ne habeas.* Heinf. & Hervet. in Clem. Alex. *Tecto ne accipias.* Arcer. in Jambl. *Sub tectum.* Herm. Hess. *Sub eodem tecto degentes.* Suid. Port. *Ne habeas.* Ambr. in Diog. & Beroald. *Intra domum ne admittas.* Politian. *Cohabitanes nobiscum ne habeamus.* Reuchl. *Con- tubernales.* VVolf. in Suid. *Familiares, aut do- mesticas.* Gyrald.

Interpretat. variae.

DE AVE: INCONSTANTIA: GAR-
RULITATE: INGRATITVDI-
NE: ALIENIS: VANIS.

A V I S.

Tragicam enim de Progne ac Tereo fera hirundo memoriam. Sylla ap. Plutarch. symp. 8. qv. 7. *Quae & in somniis mala.* Mind. & Heliop. ap. Gyrald. de symb. Pyth. Clem. Alex. Strom. 5. & alii.

Non

Non inficior, metempsychosis autorem
 in hoc symbolo, ab Hetruscis maximè *Plut. Symp.*
 servato, spectare potuisse Prognæ ac Philo- *8. qu. 7.*
 melæ metamorphoses; nam longè ante *Hesiod.*
 Ovidium è Græcis fabula. Verùm quid ad *Hom. Odyss.*
 hæc symbolum? Interim nos erudiat Syl. *l. 19. &*
 læ interpretatio: hirundo curviungvis *ibi. Spond.*
 ales; & ales curviungvis Dæmon. Illa *& Paus. in*
 domi non admittenda; hunc, dum pec- *Phoc.*
 cas, admittis in animo. Avis repellenda;
 nam infaustam jam præteriti mali secum
 fert recordationem. Quantò magis culpa,
 quæ præsens omne in se continet malum?
 Cui pœnalis etiam æternitas imminet? Il-
 la Athenarum Thracumque Regibus fune-
 sta; hæc nobis. Fabula illa, hæc veritas.
 Repelle. Si quæ de somnio cogitas, cur non *Max. Tyr.*
 cogitas de vita, quæ somnium? Et velut *serm. 28. &*
 somnium avolans non invenietur. Si mala *Job. 20. 6. 8.*
 in somnio expellenda, expelle culpam.

*Nam hirundo curviungvis prope terram
 volitat, venans animalcula. Plutarch. ubi
 sup.*

Proprium exstat symbolum de iis, quæ *Symb. 20.*
 uncos habent ungves; illud, si libet, adeas.
 Nunc hirundinem expellendam cogita:
 nam prope terram volitans, exigua vena-
 tur animalia. Hinc discamus, eos inter
 fami-

familiares minimè habendos, qui nimium terrenis hærent, qui tantum exiguis inhiant. Homini autem, divinâ imagine prædito, nihil non exiguum, quod terrenum. Dic tu; admittisne sapientem, cujus mentis volatus te ad sublimia & digniora evehat? An potius ignarum, scurram, sicarium, & alios, qui vitiorum ac inscitiae ponderibus te ipsum ad inferna secum trahant? Dic, quæ interior tibi familia? Quæ cogitationes, quæ cupiditates, quæ curæ? Cave, ne hirundines prope terram volitent omnes, ut tibi omnia venientur vana, præter perniciem.

Nam cicadas, Musis sacras, & canoras interficit. ap. Plutarch. ubi sup. & Ælian. de anim. hist. l. 15. c. 17.

*Natal. Com.
myth. 4.
c. 10.*

*Plat. in
Phædr. &
Philostr. in
Vit. Tyan.*

*Sæton. in
Ner.
Dubrav.
l. 23.*

Cicada & Apollini ex Aristophane sacra, & à Musis canora ex Platone ac Philostrato. Sacrilega eam interfecit hirundo. Merito igitur efficienda. Illos ideo fortasse, qui Musas explodunt, eodem vocabulò, quò hirundinem, appellat Comœdiæ princeps in Ranis. At si apiculam, Musis sacram, nefas lædere, quantò magis hominem, Camœnis nedum, sed DEO? Hinc pateat illorum culpa, qui cum Nerone sapientem delent, cum Wenceslao Sacerdotem.

tem. Idem agit invidia, quæ, juxta proverbium illud ex Nazianzeno, *hirundines D. Greg. cycnos cavillis incessunt*, hominem justum, *ap. Novarin. adag. tom. 1. n. 322.* literis ac virtutibus deditum, obtreccionibus ac probris, usque ad paupertatem, ad mortem, ad infamiam impetit: idem luxuries, quæ virum, aut mulierem, DEVM laudantes in ipso templo, DEO junctos in sacro munere, impiè vexat. Nec improbi desunt, qui has hirundines, Rhodiorum more, invitant, nec non domi, & in animo, amplectuntur ac fovent. *Athen. l. 8. c. 10.*

Unde meritò expellitur, qui verbum persequitur. Hervet. ac Heinf. in Clem. Alex. Strom. l. 5.

Quid sibi velit Clemens, non satis percipio. In cicadane, quæ nihil aliud, nisi vox, persequitur verbum hirundo? Hinc, eos in commercium minimè recipiendos, dicerem, cum quibus ne verbum quidem licet proferre, in quod vel divulgandi, vel contradicendi studio ducti, aut perfidiam, aut censuram non acuunt. Nisi potius eos haud in sapientum familiaritatem admittendos, qui res negligentes, criticè in verba tantum vim faciunt. Sed non idem vox, & verbum. Hic aliud in cicad-

Strab. l. 6.

Embl. 180.

*Epigr. gr.
l. 1.*

cicada hirundinis flagitium ex Alciato haurire liceat; ex quo fortasse aditus aliquis ad mentem Alexandrini percipiendam. Sic me, inter tot sapientes Pythagoræ interpretes, utinam Eunomi cicada, nisi victorem, haud saltem illis omnino, quoad studium, imparem faciat. Hirundinem igitur emblematum autor, Græcum epigramma imitatus, corripit: nam cicadam

*Stridula stridentem, verna vernam,
hospita ledit*

Hospitam;

Thuil.

*Thes. gr.
tom. 2.*

*Thes. Græc.
tom. 2.*

*In oper. &
dieb.*

Impitum enim est, ejusdem ordinis viros, se mutuò conficere, subdit Germanus interpres. Ad Clementem redeo, apud quem meritò expellenda hirundo, quæ in cicada verbum persequitur. Quid pro verbo? λόγος apud Græcos, & verbum, & analogiam, hoc est, proportionem, ac similitudinem significat; quod ex Budæo & Camerario pluribus ostendit Stephanus. Vulgarum illud Hesiodi, figulus figulo invidet, faber fabro. Sic aulicum ad te accerse, militem, consiliarium: hic sæpe, quasi apud te famam lucrumque non alioquin captaturus, maledictis probrisque alios ejusdem ordinis viros onerat. Cave, ne tibi has hirundines, ita cicadis

infe-

infestas, in familiaritatem, aut amicitiam adsciscas. Qui sibi similem lædit, amicus etiam lædet amicum. Sed ulterius perge: cui maximè similis homo? DEO sanè magis, quàm cicada hirundini, ad cuius similitudinem creatus. DEVM *Gen. 1. 6. 27.* tamen magis, quàm hirundo cicadam, lædit homo; sicque se ipsum. Viros huiusmodi ejice; si tu ipse talis, eos, eaque abs te dimove, quæ talem DEO tibi que faciunt.

Insuper Atheniensibus cicada nobilitatis nota: quidquid hanc deturpare valet, arce. Vera in genere ac virtute nobilitas. Hominis origo à DEO; *Thucyd. init. l. 1. & Pier. l. 26.* virtus *Gen. 1. 6. 27. Sap. 6. 6. 4. & Psal. 79. 6. 8.* ab Altissimo, & Dominus virtutem ipse Rex gloria. Sensus igitur, amici, cogitationes, opera, quæ te ipsum à DEO & à virtute abducunt, pessimæ hirundines, tuam inficiunt, ac ideo interimunt nobilitatem: *cohabitanter* ergò tecum ne habeas.

Amplius ex Strabone duplex cicadarum genus: quæ in Locrensi agro versantur, sonantiùs strepunt; quæ in Rhegino, sunt mutæ. Solinus ex Granio, hanc taciturnitatem à Superis, tradit, jussam, ne Herculem è somno excitarent. Hirundo, quæ mutis infesta, ille mihi est, qui nostram

lib. 6.

Cap. 8. de Ital. & Plin. l. 11. c. 27.

stram odit quietem ; hujusmodi sunt amor, odium, avaritia : quæ stridulis, qui semper nos dormientes cupit ; servus nequam, æmulus, otium. Utraque pessima ; ideo semper expellenda.

INCONSTANTIA.

QVOD AD DISCIPLINAM. Inconstantes enim viri, qui velut birundines, exiguo temporis spatio apud nos sunt, ad dogmata non admittendi. Jambl. protr. c. 21.

ap. Plat. in
prot.

Stob. serm.

44. &

Rhod. l. 18.

c. 14.

Apoll. arg.

l. 4. &

Lucian. de

Fob. & Vulc.

Job. Scho-

last. ap.

Tbuil. in

Alc. embl.

33.

Hygin. de

sign. l. 3. &

Pier. l. 12.

Pet. Dam.

Opusc. 31.

c. 6.

Inconstantia nimium distat à sapientia, quæ à Simonide in quadro posita ; nam fœmina inconstans : absque fœmina verò oritur Pallas ; montisq ; stabilitatem diligunt Camœnæ. Inconstans vir apud nonnullos cancro similis, qui modò antè, modò retrò, modò in transversum incedit. Hoc non ad sapientiam, ad inscitiam iter. In ipso cœlesti cancro splendet asellus, hieroglyphicum ignorantia. At quendam audio ; ille puerilibus momentis penè tacto Minervæ limine, tum inter bacchanalia, convivia & amores, tum inter venationes & aleam, tum ruri otiandò, tum in civitate sui pompam exhibens, *velut birundo, inquietus per diversa discurrit* ; cum Plautino

tino Amphitruone omnes plateas perreptat, *Plaut. Am-*
nunquam stabilis, præterquam in medicis *phit. Act. 4.*
nis, in tonstrinis; transeuntium ibi sauci- *sc. 1.*
at famam, de quibus illud diceret, in Me- *2. Paralip.*
dicorum artem confisi sunt, & mortui sunt; c. 16. v. 43.
hic proximum sic glubit, ut de illo repe-
tas, decalvavit & rasit, & præcidit tunicas *1. Paralip.*
ejus à natibus, usque ad pedes. Ita diem *c. 19. v. 4.*
totum, sic totum annum impendit. Atta-
men repente in Academiam, in theatrum
profiliens jactabundus, Poëtæ ac Orato-
ris exercet munera, & velut hirundo cla- *Joni. in ala-*
mans plusquam cygni decem, attentionem *phab. pro-*
plausumque à populo extorquet. Quid *verb.*
hoc? Dicam: vel suam cum Numa hic ha- *Plutarch.*
bet Egeriam, aut Jovem cum Africano, *in Num. &*
vel populus hallucinatur, qui ea tantum *Gell. 1. 7. c. 16.*
laudat, quæ suæ imbecillitati consona;
verum propè ad sapientum nares admota,
vel furtum redolent, vel inscitiam; ita ut
de illis diceret Aristophanes, *In Ran.*

Sunt ista folia, & stulta blateramina *Vid. Erasmi*
Musea HIRVNDINVM, artis ac *chil. 2. cent.*
subversio. *2. ad. 2.*

In Musarum viridario, ut sapientiæ laure-
am assequaris, non satis est, exiguo tem-
poris spatio, cursimque flores carpere, a-
lienò labore partos. Opus est, non inter-
mis-

miso ac quotidianò sudore, virtutis agrum colore, ut de tuo tandem coroneris.

QVOAD AMICITIAM. Nam mutabiles in amicitia non habendi. Plutarch. in libell. de præc. Pyth. interp. ap. Gyrald. tom. 2. Ac temporarii amici explodendi. Coel. Chalc. de silent. Qui tempore infelicitatis recedunt. ap. Gyrald. de Symb. Pyth.

Arist. de color. c. 16. Cur quereris? Nam tuus amicus tempore infaustò recessit? Querere potius, nam pro amico hirundinem elegisti, quæ semper inconstans, & locum & colorem mutat: querere, nam verè, cujus esset amicus, adhuc non agnovisti. Qui utile tantum, aut jucundum, quæ in hoc mundo instabilia, diligit, nec in dilectione stabilis, nec est amici, sed sui amicus. In agro haud solido fundamenta jecisti, quid mirum, si præceps ruit ædificium. *Arist. mor. l. 8. c. 3.* Perfecta solum in virtute amicitia; in qua & jucundum, & utile, & bonum permanent. Virtus enim stabilis, quocunq̃ue tempore bona, delectat semper, semper juvat. Verùm cave, ne in deligenda virtutis ac boni stabilitate hallucineris;

Juvenal. Sat. 14.

Fallit enim vitium specie virtutis & umbrâ.

Dic,

Dic, tanquam bonum, quid magis amas? Juventutem, divitias? Temporis ac fortunæ rotis quid instabilius? Egestatis ac senectutis accedat hyems, velut hirundo, recedet amicitia. Audaciam in eo, qui duello decertat, facundiam in lenone, formam in scorto virtutes putas? Falleris. Transeunt hæc omnia, quæ nec amica, nec bona per se, amica & bona tibi videntur: sed verè mala, verè inimica; nam te perimunt: nec bona tibi unquam, nisi quum à te discedunt. Quæ igitur in his amicitia? Vis amorem tuum in tuto ponere? DEVM ama; in quo bonum omne, in quo perpetua stabilitas, qui semper idem tecum, ac pro te semper.

GARRULITAS.

Nam garruli & loquaces explodendi. D. Hieron. adv. Ruff. Cyrill. cont. Jul. l. 9. & Beroald. in Symb. Pyth.

Interpretatio hæc Pythagorico silentio valde conformis, injustè mihi refellitur à Plutarcho. Verè picam, gallinam, perdicem aves, multò magis, quàm hirundo, obstrepentes non arcemus: at ex illis aliqua nobis vel utilitas, vel delectatio: sola in hirundine infausta garrulitas. Hic

*Sympos. 8.
qu. 7.*

Arrian. de
Alex. l. 1.
Plutarch.
in Ant. &
Pyrrh.
Xenoph. in
Cyr. l. 2. &
Tul. obseq.
de prod.

c. 87.

Juv. Sat. 9.

supra Alexandrum, in Antonii nave, ac
tentorio, in Pyrrhi, ac Cyri aula, & Anti-
ochi tabernaculo garrulas hirundines præ-
termitto, è quibus domesticorum infidias
casusque infelices indicârunt aruspices.
Verius loquar. Quid familiarium verbo-
sitate infidiosius?

— *Lingua mali pars pessima servi.*

Mendax justî famam dilaniat; veridica do-
mûs patefacit arcana. Famulorum cœtus,
adulantium proditiones id probent. Ve-
rùm garrulitas è domo ejicienda, ne se-
creta domûs divulget? Vulgum igitur ma-
gis times, quàm DEVM, cui cundâ pa-
tent. Aquini Poëtam audi;

Ibid.

— *secretum divitis ullum.*

*Esse putas? — claude fenestras,
Vela tegant rimas, junge ostia, tollito
lumen;*

*Quod tamen ad cantum galli facit ille
secundi,*

Proximus ante diem caupo sciet.

Quid igitur agendum? Ipse doceat Juve-
nalis:

Vivendum rectè.

Ad quid hoc præcipuè?

— *Uit linguas mancipiorum
Contempnas.*

IN-

INGRATITUDO.

Nam ingrata hirundo nullam contubernii mercedem solvit, Plutarch. Symp. l. 8. q. 7. ac Ælian. de hist. an. l. 15. c. 17.

Persæ parentes, amicos, patriam, DEVM Xenoph. de ipsum, ab ingratis negligi, arbitrabantur. Cyr. l. 1. Scitè ideo ac Pythagoricè ille protulit,

— Ingratos ante omnia pone sodes. Jus. Sat. 11. les.

At hirundo avicula imbellis, quam contubernii mercedem solvere poterat? Heu quantò magis ingratos, quàm hirundinem, admittimus! Illa homini pro hospitio, quod aliis avibus gratis præbent arbores, eam non reddit mercedem, quam non habet, quam nequit. Sæpe à nobis in familiaritatem admissi, & nos ipsos munere, non exiguò, ita devincire arbitrantur, & à nobis collata in ipsos beneficia damnis rependunt. Sic victor ille, sic amica, quibus domus, alimenta, vestes, divitiæ, omnia demum tua communia; pro quibus opes, annos, quietem, libertatem, sanitatem, honorem, animam impendis. Tibi autem pro Gratiis Furias, pro beneficio æternam referunt damnationem. Pejùs. Domi nedum ingratos habesi.

habes; habes in te ipso. Quid tibi mundus, nisi hospitium à DEO datum? Imò quid tuum in hoc mundo, quod non à DEO? Quas verò gràtias, ingratissime, reddis? Proh tè sanè dignum, quem DEVS extrudat hospitio! *Hirundo, & ciconia tandem, aiebat ille, custodierunt tempus adventûs sui; populus autem meus non cognovit iudicium Domini.*

*Jerem. c. 38.
v. 14.*

A L I E N A.

In locum nostrum non habenda. Plutarch. in libell. de præc. Pyth. interp. Gyrald. tom. 2.

Ita Chæronensis interpretatio Salomonis
Proph. 5. v. 17. versiculo maximè congrua. Ne sint alie-
ni participes tui. Cheludones apud Græcos,
Steph. in thes. gr. tom. 4. & hirundines dicuntur, & barbari, quorum
sermo intelligi nequit, sicut nec hirundinum
garritus. Avis hæc, nec cicuratur homini, nec
consuetudinem cum ipso admittit, autore
Sympos. l. 8. Plutarchô: nec ea potest continere, aut cape-
re, quæ illi fuerint communicata, subdit Cle-
Strom. l. 5. mens: ideo indocilis à Plinio dicta. Non-
lib. 10. c. 45. ne igitur sic à nobis aliena hirundo, ut
cum ipsa nec juvet ratio, quæ apud Hiero-
Stob. serm. 81. clem alienos etiam conciliat? Hinc disca-
mus; si cum iis non agendum, apud quos,
more

more hirundinum, ratio nihil valet; quanto magis ab iis cavendum, quæ ita in nobis adversus rationem pollent, ut ipsam, *Tobiæ* instar hirundinis, excœcent?

Tob. 2. 6. 11.

V A N A.

Neque enim utilis, neque delectabilis hirundo. Georg. Venet. tom. 5. sect. 5. probl. 456.

Quoties magis vana, quam hirundinem, quæ nec delectat, nec juvat, domi habemus? Ludentes omnia perdimus. Quæ utilitas in ludo, quæ jucunditas? Hodie minam vici, ait ille; at heri talentum perdidisti. Semel victor, pluries victus. Victoria in ludo non jucunda; nam centuplicatô majores jacturæ: non utilis; nam quæ vincimus, velut gratis adventitia & spernimus, & profundimus. Felix ego, subdit alter, in amore. Tu ergò Phoenix unica, sed forsan fabulosa. Nimiùm Stoicus inter calamitates jocularis; phreneticus in morbi accessione te sanum putas: à muliere si tua voluptas, mendax sæpe, semper instabilis. Nónne amas? Ergò aliquid cupis; ergò nonnihil tibi deest: amans omnia times, præter *DEVM*; de omnibus quereris, præter-

*Eccles. c. 1. 6.
3. & 14.*

quam de te, potissimo tuæ querimoniæ
autore: Bona dilapidas, ut nihil assequa-
ris; formam dum quæris, crebrò tabe-
scens deformaris: optata dum adipisce-
ris, optabiliora tu amittis, & animam:
hæc amoris jucunditas, hæc utilitas. Ma-
gnam in ultione delectationem capio,
ait tertius, magnaque utilitas, hoste pri-
vari. At unicum deles inimicum, exci-
tas plures; ideo armatis etiam magnò
impendiò militibus undique stipatus, mul-
tiplici adhuc afficeris timore. Nulla de-
mum in orbe utilitas. *Omnia vanitas;
Quid habet amplius homo de suo labore?
Nulla delectatio: Cuncta, quæ fiunt sub so-
le, vanitas & afflictio spiritus.*

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE DAMNOSIS: VIRO FLEXVO-
SO: CVRIOSIS: MVLLIERIS
LVXV: ODIO: DISTRI-
BVTIONE.

D A M N O S A.

*Elia. de
an. l. 15 c. 16.
& Rhod. l.
21. c. 48.
Arist. hist.
anim. l. 9.
li. 40.*

Hirundo prorsus inutilis, quamvis al-
ba in Samo innocentem se ostendat, uti-
lissimas, teste Philosopho, lædit apes.
Quid

Quid nocentius, quid damnosius? Ideo expellenda. Hinc domi quæcunque damnum inferunt, non admittenda, nosce: Tu, qualia hæc sint, probè considera, damnumque à damno secerne. Quæ insidiantur gazis, honori, vitæ, procul arce: at magis damnosa, quæ justitiæ, rationi, animæ: Apis artificii ac operationis nota: *Pier. l. 26.* quæ ab opere ad otium te revocant, apem infectantur, ideo ab his abstine. Regium *Ibid.* apud Ægyptios hieroglyphicum apis; eas hirundines, quæ contra Principem garriunt, ne domi recipias. His demum addere liceat, in ape futuram designari felicitatem, juxta illud: *terram dabo vobis fluentem melle; quidquid eam tibi tentat eripere, tanquam hirundinem, apibus infestam, ac ideo summopere damnosum, abs te dimove.* *Lev. 20. 9. 24.*

FLEXUOSVS VIR.

Apud Plinium flexuosus hirundo habet *lib. 10. c. 24.* volatus; ideo intra domum non accipienda. Quidquid enim à rectitudine declinat, declinat à DEO. Apud sacros *Job 26. 8. 13.* autores *coluber tortuosus* pro Diabolo. In *Isa. 27. 8. 1.* hac hirundine, illos tu inspice, quorum *Greg. 17. moral. 18.* verborum peripheria, ab animi centro,

nunquam æqualiter distat. Horum dicta factaque nunquam ad perpendiculum: iter nunquam parallelum, nunquam rectum: metam ut adeant, favoris, adulationis, comminationum, donorum semitas quærunt; semper helices, semper flexuosi, & loquuntur, & agunt. Sic perfidiam dolumque ambiguitate foveant; sic quoquò incidenter perveniant, eò per συναλλοσησιν, seu consultandò & deliberandò se tetendisse, profitentur.

C U R I O S I

D. Hieron.
ad. Helvid.
de B. V.

de offic. 1.
Hom. 36. sup.
juga boum.
Plutarch. de
curiosit.

Qui, ad hirundinis modum, lustrant universa penetralia, domus, si torus rigeat, si pavimenta verrerint, si ornata sint pocula, inter domesticos non recipiendi. Incolæ officium est, nihil, præter suum negotium agere, nihil de aliquo inquirere, ait Cicero. Gregorio curiositas vitium grave. Jure ideo à Locrorum Principibus multabantur, qui advenientes petebant, numquid novi esset: Jure pariter à Pythagora expellitur hirundo. Herus, qui curiosum virum inter familiares recipit, servi servum se facit, si verè Juvenalis loquitur:

Sat. 3.

Scire volunt secreta domus atq; inde timeri.
Curiosi-

Curiositas, ex Plutarcho, *studium est, aliena De curios.
mala cognoscendi.* Malum verò duplex,
vel à me, vel à fortuna: illud meum est
expellere; non expellens, curiosis mate-
riam præbeo. Hoc ne in mei derisionem
vulgò pateat, curiosi non recipiendi; rarò
enim à curiositate distat loquacitas; Unde
illud Pauli, *discunt, circuire domos verbosè* 1. Tim. 5.
& curiosè loquentes, quæ non oportet. Si 6. 13.
has hirundines admitto, fortunæ culpam
meam facio.

M V L I E B R I S L V X V S.

Chelidones Græcis nedum hirundines, *Steph. thes.*
verum & brachialia ornamenta, de quibus *gr. tom. 4.*
in muliebri mundo Pollux. Hinc, mulie- *Onomast.*
ris luxum à domo putarem arcendum; *lib. 4. L. 5.*
in ea enim rarò sine superbia, sæpe cum *c. 16.*
libidine, semper cum dispendio. Superba
inquietudinem parit; Nam

— *quoties animò corrupta superbò,* *Juv. Sat. 6.*
Plus aloës, quàm mellis habet.

Libidinem aut experiatur, aut excitet, pa-
rit infamiam;

— *quid enim Venus ebria curat?* *ibid.*

Dispendiosa paupertatem; quoniam

*Prodiga non sentit pereuntem fœmina
censum.*

Zaleu.

Diod. l. 12. *& Rhod. l. 7.* *c. 10.* Zaleucus ideo, quod alii narrant de Syracusanis, argutè vituperii poenâ studens mulieris cohibere luxum, præscripsit aureis tantum circumponendam ornamentis, cum scortari, aut amatorem sibi moliri studeret. Tu, ne frustra id tentes, chelidonem domi ne habeas.

O D I V M.

Lib. 4. c. 11. *& l. 10 c. 24.* Autore Plinio, tecta Biziae in Thracia, offensionis memor sibi à Tereo illata, nunquam subit hirundo. Hinc symbolum, eam ejiciens, veteris offensæ recordationem, ac inveteratam in odio pervicaciam, nec domi, nec in animo habendam, nos doceat. Hujusmodi qui vel secum, vel in se habet hirundines, quæ odia nutriunt, quæ vindictam svadent, caveat, ne ab his magis perniciosam, quam Tobias, experiatur cœcitatem.

D I S T R I B V T I O.

de hist. anim. l. 15. *c. 14.* Ejicienda hirundo, ne sit nobis non justæ distributionis exemplar. Miram in ciborum partitione cum filiis æquitatem servari ab hirundine, ait Aelianus; nam suam cuique tribuens dignitatem, primus

primum in lucem editum primò pascit, deinde secundum, sicq; deinceps usq; ad quintum. Injusta mihi prorsus hæc distributionis ratio. Non primogenito, verum magis esurienti cibum prius impertiret justitia. Sic nonnulli solent in comitiis: diviti, seniori, amico, primum roganti, parum sæpe præfidiis naturæ artisque instructis, promittunt suffragia: petat inde justus, egenus, sapiens, idoneus, dignior, denegantur. Quæ distributionis æquitas? Hirundinis prorsus. Ita ingenuitatem ac fidem jactant, dum injustitiam exercent. Ab his longè abstinendum.

SYMBOLVM XXIII.

ANNVLVM ANGVSTVM
NE FERAS.*Variae Lectiones.*

*Annulum ne gestato. Arcer. in Jambl. Heins.
in Clem. Alex. & Polit. Ne feras. Ficin. An-
gustum annulum. Xyland. in Plutarch. Arcum.
Erasm. Angustum arctumq. Gyrald.*

Interpretat. variae.

DE MOERORE: CORPOREIS: NI-
MIA PARSIMONIA: SER-
VITUTE: MATRI-
MONIO.

M O E R O R.

*Ne vixeris anxie. Erasm. cum D. Hieron.
Sed exclude ab anima dolorem. Reuchl. de
art. cab. l. 2.*

*Arcer. in
castig. in
Jambl.*

ANnulum arctum nedum Erasmus ha-
bet, quidquid Arcerius dicat, sed et-
iam Xylandri Plutarchus: uterque pro
moerore. At qui anxie vivit, forsan hic
dice-

diceret aliquis, arctum non tenet annulum, tenetur ab ipso. Mœrorem sponte quis admittit? Quis valet arcere? Cum Diogeniano dicam, *nemo leditur, nisi à se ipso.* In hac vita nullus animi dolor, qui verè nos capiat: illi nos ipsos tradimus, vel causam præbentes, vel nostra putantes, quæ aliena. Cruciaris tu, quia ludens patrimonium perdidisti, leno heluoq; sanitatem, scelestus libertatem ac patriam. Dic, quæ alea, quæ pyrgus te coëgit ad paupertatem, quod ad tabem scortum, quæ ad morbum mensa, quæ ad carcerem, quæ ad exilium prudentia? In stricto annulo te ipsum coarctasti. Rursus tristaris, quia non assecutus, quod optasti, quia periit frater, aut filius. In his quid tui amisisti? Optata extra te sunt, ergo aliena; in fratre, aut filio nihil tuum nisi relationis nomen: corpus terræ, animum DEO reddidere. Tristitiam igitur ipse tu venaris; tuum animum tu ipse in angustum conjicis annulum.

C O R P O R E A.

A corpore, quasi annulo, circumposita mens, ne carnis occupatione præfocetur, sed ab omnibus corporalibus, contemplandò, se ipsam segreget. Jambl. protr. c. 2.

In

In nobis quale mentis studium? Contemplandô segregaturne à corpore, an præfocatur ab ipso? Nil aliud meditatur, nisi peregrina ciborum damna, nisi nova vestium dispendia, nisi artificiosum comæ orisque mendacium. Sic

—— — corpus onustum

Horat. l. 2.
sat. 2.

Hesternis vitiis, animam quoque præ-
gravat una,

Atque affigit humo divina particulam
auræ.

Ita digitus annulo interfuit, non annulus
digito.

NIMIA PARSI- MONIA.

Hæc in victu nimis adstricta fugienda.
Plutarch. in lib. de præc. Pyth. ap. Gyrard.
tom. 2.

In Paradox. Parsimonia magnum est vectigal, ajebat
Cicero. Nimia, vectigal non meum, sed
arcæ. Illa digna quidem virtus; hæc for-
des, viro prorsus indigna. Sed nî fallor,
Plut. de am. et addis. vanum de frugalitatis excessu præceptum
Erasmi. cbil. huic seculo, cui *nimiam parsimoniam* iro-
4. cent. 4. nicè, ut Neroni, objiceret Petronius.
ad. 60. Non amplius vivunt Patrocles, aut Eu-
Plin. l. 19. cliones. Apud Dyrrachium solius lapsa-
6. 8. næ

næ usus à Cæsarianis jam periit expro-
bratus: nunc rari sunt *μεγαλόφανοι* & cu-
mini sectores: rari, qui lordibus isvalen- *Athen. l. 4.*
tes mazâ, obulo emprâ, convivium parent; *c. 19.*
qui ad vitandum hospitem, raucidum lau- *Horat. lib.*
dent aprum. Noster superbus conviva res *sat. 2.*

Despicit exiguas, *Juvenal.*
sat. 11.

annulumque nimis latum gerit, cujus gem-
ma, in victus luxurie, Cleopatraræ haud *Plut. in An-*
cederet unioni. At nimia in victu par- *ton.*
simonia, si respicit expensas, vitium qui-
dem est, si ingluviem, virtus. Nimia li-
beralitas, vel expensas, vel ingluviem re-
spiciat, semper vitium. Vis utramque ad
virtutis normam redigere? Ingeniosum
Alexandri VII. Pontificis Romani, nu-
mismata consule. Hoc auream promit vo-
cem, ut libenter avarus ac prodigus au-
diat orbis; modumque sumptibus præscri-
bens, Horatianum illud repetit, TEM-
PERATO SPLENDEAT VSV.

S E R V I T V S.

In servitute ne vivas. Erasm. chil. i. c. i.
Sed vitæ genus liberum sectare, nec vinculo
temetipsum constringe. Plut. de lib. educ.

Annulus pro compede apud Martia-
lem,

lib. 3. Ep. 29. lem, à Promethei vinculis apud Plinium,
 In proœm. & alios: ubique denotat servitutem; ideo
 l. 30. Flaminem Dialem, tanquam nullô modô
 Pier. l. 36. illigatum, nec hederam tangere, nec in
 Rhod. l. 6. aliqua sui parte nodum gerere, nec an-
 s. 19. 65 nulô uti, nisi cassô & perviô, fas erat.
 Chalcagn. Sed, ais, tu, quis sponte servus, quæ ar-
 in equitat. bitraria libertas? Leges me liberum no-
 Gell. l. 10. lunt; necessitas me servum facit; me in
 1. 15. vincula conjicit tyrannus, cujus

Philomat. — quisquis ingreditur domum

Pomp. act. Servus repente fit.

1. 5. sec. 2. Annulum igitur aut ferre, aut abjicere;
 non est meum. Deciperis. Vis spon-
 Genes. c. 47. te servos? Eos audi, eme nos in ser-
 v. 19. vitutem regiam. Vis ex arbitrio libe-
 Isai. c. 12. rum? Solve vincula colli tui. Sponte ser-
 v. 2. vus, qui perturbationibus obtemperan-
 2. Reg. c. 8. dô servit Diis alienis: liber, qui sibi ima-
 v. 8. perat. Justus non servit, dum legibus
 paret; id enim juxta legem facit, quod
 & sine lege faceret: Non servit necessita-
 ti sapiens, qui nihil desiderat, cui nihil
 deest, qui nullius indiget: nec tyranni-
 dis pavet vincula ille animus, qui etiam
 in servo corpore liber. Ne igitur annu-
 lum angustum geras; hoc est, ne animum
 tuum verè liberum tu ipse in servitutem
 redigas. Corpus, iterum ais, animi car-
 cer;

cer; ideo Patiens: *circumdedisti me car-* Job. c. 7.
cere. Quæ autem in carcere libertas? Di- 6. 12.
 cam. Quid valent contra spiritum vin-
 cula? In hoc carnis ergastulo tuæ menti
 extra ipsum liber contemplationis non de-
 negatur volatus. Hinc Philosophiam,
 quæ

Mortalis regimen vitæ, meditatio mor- Philomat.
tis, mus. 6. 67.

mentis à corpore separationem vocavit In hoc
 Jamblicus. Cave tu, ne tuus ipse animus *Symb.*
 nimium diligat carcerem. Odistine? A-
 mas? Jam tibi sponte arctos annulos im-
 pingis. Ita *pedibus*, ut ajebat ille, *annula-* Apulej. l. 9.
ris propriam spernis libertatem. met.

MATRIMONIUM.

Ne nos in duram servitutem conjiciamus,
qualis est connubii. Thuil. de symb. Pyth.

Hoc mihi malè, ac impiè dictum. Malè,
 nimis enim à Pythagora dissidet, qui, ve-
 lut à Sacris Paginis eruditus, svadebat
 Gentibus, ut ab illegitimo toro, cui sacri- Exod. c. 2.
 fictum non precessisset, abstinerent, magisq; 6. 14. &
 uxorem, quàm parentes diligerent. Im- Gen. 2. 6. 24.
 piè, nam si annulus matrimonii nota, Do- Jambl. de
 ctori etiam annulò desponsatur sapientia, 6. 31. & c. 11.
 Episcopo ecclesia, civitas Principi. Quod Tertull. de
 igitur Jun. in not.

Höping. de
Jur. insign.
part. 1. c. 2.
m. 2.
Concil. A-
quis. c. 9.
tom. 3.
Tolet. 4.
tom. 2.
c. 27.
Job. Tri-
them. in
Chron. c.
20. &
Sigon. de
reg. Ital.
l. 4.
In Symb.
ap. Gyrald.
1. Reg. 31 & 3.
& Exod. 1.
& 10. & 11.
Osee 8. & 4.
Jer. 2. & 8.
Esd. 14.
& 14.
Tbren. 1.
& 14.
D. Hieron.
in Isa. 14.
& 25.

igitur de matrimonio, idem etiam de ma-
 gisterio, principatu ac sacerdotio dici pos-
 set? Quid nequius? Interpretationem ex-
 piatam sic putarem. Verbum *fero* pondus
 indicat: conjugii, doctoratus, principatus,
 sacerdotii annulum ne feras: id est, ne
 ita geras, ut hæc tibi sint pondera. Con-
 nubium illi pondus, cujus non ad facul-
 tatum aut necessitatis mensuram, sed ad
 æmulationem, ac usque ad egestatem,
 impendia: qui, contra Samii præceptum,
 aurum potius, quam uxorem adiit, eoq;
 consumptio, cum adultera delirat. Do-
 ctoratus laurea illi onerosa, qui, vel de-
 stitutus ab ingenii viribus, asinum togæ
 operit, vel à sensibus, ut Apollo in Da-
 phne, perditur. Illis regnum grave, qui
 injusto prælii pondere populum opprimunt,
 nimisq; vectigalibus argentum suum &
 aurum suum fecerunt sibi idola. Illis sa-
 cerdotium, qui, vel non sponte fumunt,
 vel dignè non exercent, ac nescientes Do-
 minum prævaricati sunt. Annulum igitur
 gere quidem; ne autem feras: hoc est,
 projice abs te pondera humana; onusq; DEI
 leve, tu ipse jugo iniquitatum Assyriiq; one-
 ribus, ne aggraves.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE AVTORITATE ARCANIS-
QVE PRINCIPIS: INANIBVS
REBVS AC OTIOSIS: LATENTI
MALO: VITA: VOLVPTA-
TIBVS HVMANIS.

PRINCIPIS AVTORITAS
ET ARCANA.

Hæc in annulo; sed juncta periculis:
Ergò ne feras. *Veteres, apud Macrobiū, Saturn. l. 7. c. 13.*
Cæcinâ teste, non ornatûs, sed signandi
caussâ, annulum secum circumferebant. Sic
annulo, autoritas impertiebatur antiqui-
tus, arcanaque obsignabantur; sed ra-
rò absque periculo. Ahasverus tulit an- *Esth. c. 3. v. 10.*
nulum, quò utebatur, de manu sua, & de-
dit eum Aman, dixitq; ad eum, age, quod ti-
bi placet. En autoritas. Quid inde? *Suspen- cap. 7. v. 11.*
sus est Aman in patibulo. En periculum.
Cum Hephæstione communicatâ Olym- *Plutarch. in Alex.*
piadis epistolâ, ori ejus annulum Alexan-
der admovit, illi silentium ita imperans. En
arcanum. At illius, etiam annulô signati,
difficilis custodia; ideo ille, *quis dabit Eccles. c. 22. v. 33.*
ori meo custodiam, & super labia mea signa-

culum certum, ut non cadam ab ipsis, & lin-
Plutarch. de qua mea perdat me? Hinc Philippides Ly-
curiosit. *simacho petenti, quid vellet sibi dari? quod*
vis, inquit, modò ne secreta. Sed quod
Diod. Sicul. lib. 5. c. 11. & Principum arcani participes nostra vidit
Obid. lib. 2, eleg. 2. ætas, vanâ solum Tantalî garrulitatis
 suspicione infelices? En pericula. Quid
 mirum? Autoritas impertita, vel ab æmu-
 lis vexata, vel ob Principis resipiscen-
 tiam, quodammodo parem, ac ideo in-
 visum me facit auctori; ac

Juv. Sat. 9.

*Qui modò secretum commiserat, ardet
 & odit,*

Tanquam prodiderim, quidquid scio.

RES INANES AC OTIOSÆ.

Hier. l. 47.

Gell. l. 10.

c. 10.

Hor. l. 2.

sat. 7. &

Macrob.

Satur. l. 4.

c. 13.

Prov. c. 19.

v. 24.

Plin. l. 33.

c. 1.

Annulô ignaviam honoribus decora-
 tam, nonnulli apud Pierium designârunt.
 Ac meritò; illô enim sinistra manus po-
 tissimum ornata; quæ apud Horatium
 inanis, apud Macrobiû otiosa; & ple-
 rumque latet, juxta illud, *abscondit piger*
manum suam. Sed annulus, in utraque
 manu gestatus, otium parit semper; nam,
 ut doctè Plinius, in dextera sartoris usum
 impedit, in læva clypei. Cujus ratio for-
 san idetiam, quod de sinistra manu, ex

Attejo

Attejo Capitone ; crebrò enim manûs of-
ficiò ac motu gemmæ frangerentur. An-
nulum igitur ne feras ; hoc est , ne manûs
operationes impediens , otium agas. In
lævæ digito , qui minimo proximus , cum
Valeriano ipsum otium inspice ; in annu-
lo *anni circulum* , à quo ex Varrone ipse
annulus ; ac vide , utrum deceat , in otio
annos terere. Sed jam de hoc alibi. Læ-
vâ interim aureum annulum ne geras ;
hoc est , ne in otiosis & inanibus pretiosa
dissipes. Proh quot in orbe Xerxes pla-
tanum stultè annulis torquibusque do-
nant. Sic tu facis , qui amplam ædem ita
vel ædificas , vel ornas , ut etiamsi uni-
versam tui familiam capiat , dici adhuc
possit inanis & otiosa ; qui profusè , ac
forfan ex subditis extortò sanguine , otio
nutris belluas , fanniones , milites ; qui lu-
dum , aut luxuriem , vilissimas desidia
fordes , tui patrimonii dispendiò , fre-
quentas ; qui toto ingeniò ; hoc est , me-
lioris tuæ partis jacturâ , studes ac sudas
in ludicris ; in cujus aula servi , in cujus
mensa dapes , in cujus bibliotheca sapien-
tes , in cujus arca pecuniæ , in cujus ve-
stibus aurum , syrma , amenta , vitæque
tam sumptuosè otiantur ; qui denique
mundana hæc , quæ *omnia vanitas* , perditè

*Macrob.
Satur. l. 4.*

Lib. 41.

*1. Paralip.
c. 20. v. 1.*

*Lib. 5. de
ling. lat.*

In Symb. 10.

14. 19. Eccl.

*Ælian. Varo
hist. l. 2.*

c. 14.

Eccles. c. 1.

v. 1.

usque ad animæ pretium inhias. Aureo annulo ita manum sinistram inanem ac otiosam ornas. Erubescere. Dum ornas, quæ indigna, stultus ornamenta perdis; nec ornas; ea enim velut Lydio lapidi collata ipsis ornamentis vilescunt.

LATENS MALVM.

Pessimum vitæ scelus fecit, qui annulum primus induit. Hæc Plinius: fortasse nam subdit: Scelera ut plurimum annulo fiunt. Merito igitur cunctanter id fecit. Verum cur lævis manibus ac latentibus induit? Forfan ut malum celaret? Ad quid proderat? Si annulos gestare malum, cur gestas? Abscondis, velut Gygis annulum habens? Errorem duplicas; malum facis, & curam prohibes; Qui enim abscondit scelera sua, non dirigitur. Sed Platonem ac Ciceronem audi. Ille justè agendum, sive Gygis habeas annulum, sive Plutonis galeam; hîc, Gygis annulum si habeat sapiens, nihil plus sibi licere putet, quàm si non haberet. Si enim omnes DEOS hominesq; celare possimus, nihil tamen avarè, nihil injustè, nihil libidinosè, nihil incontinenter faciendum. Si malum ergò & agis, & tegis, vel homines magis times, quàm DEVM,

lib. 33. c. 1.

Prob. c. 28.

6. 13.

Plat. de rep.

l. 10.

Cic. 3. de offic.

DEVM, vel DEO aliquid ab hominibus occultari posse credis. Utrumque impiè, stultum.

V I T A.

In morte ac luctu annuli deponebantur; quod & à Pythagoreis, *quum funus Kirchm. de efferebatur, servatum.* Ad quid ergo in *annul. c. 22, Jambl. de vit. Pyth. c. 35.* hac vita ferendi, quæ luctus & mors? Vitæ ac fletûs exordia eadem esse, quotidie ipsi nos experimur; vitamque nihil aliud esse, quàm mortem, ac eum plùs mori, qui plùs vivit, ex eo Senecæ patet, nam continuè nobis aliqua vitæ particula demitur, *quodq. ætatis retrò est, mors Epist. 1. tenet.* A symbolo nos igitur discamus, probè considerandam lacrymabilem hujus vitæ mortalis conditionem. Ac inde videndum, an liceat vanitatibus incumbere; siquæ dedecet corpus ornari annulô, quantò magis animam vitiô deturpari?

V O L V P T A T E S H V. M A N Æ.

Non me fugit, apud Græcos eodem vocabulô & annulum & podicem significari, nec non alia, quæ Scaliger subdit, in Var-

ronis quinto de Lingua. Verum interpretationem, quæ forsan ex illis legitimè oriri posset, nunc fileo; digitum enim ad os admovet modestia. Voluptates interim humanas contemplor, quæ sæpe noxiæ, semper angustæ. Dic; annulô arctô delectaris? Cave, ne ut exornes manum, digitum excories. Ita mulier illa, ut magis oculos alliciat, vestem induit arctam, usque ad deliquium, longam usque ad pedis lapsum, deficientem usque ad tremorem, aurô gemmisque oneratam, usque ad lassitudinem, ad paupertatem. Sic ille adolescens liberâ nimis curiositate procaces quærit vultus, ac in oculorum circulis cum pulchritudine jocatur; tandem se ipsum perdens, in amoris annulo ita suam conjicit libertatem, valetudinem, facultates, animam, ut ex eo amplius evadere nequeat. Mundus hic, & sphaerarum circulis, & Homerî catenâ, tot velut annulis compactus, ita continuis rerum vicibus religatur, ut in eo nulla sit voluptas, cui non copulata calamitas. Ideo forsan antiquitus in ara Volupiae Angeronæ simulacrum. Formam insidiæ, dignitatem curæ, divitias pericula, peregrinationem incommoda, fortunam vicissitudines comitantur. Dulciores etiam dapes

Iliad 8. æc.
Macrob. in
Somn. l. 1.
c. 14.

Macrob. *sat.*
tur. l. 1. c. 10.

dapes ad nauseam impellunt, deliciae cor-
rumpunt, luxuries enervat, ludus depau-
perat, venatus & hodie suos habet Ado-
nides. Ne igitur his annulis,

qui sociant letis gaudia mæsta malis Philomæ-

te ipsum nimis arctè devincias. Verùm, *mus. 6.78.*
quænam in hoc orbe voluptas, quæ hu-
manæ menti non sit, velut annulus, ni-
riùm angusta? Nullus hîc suâ sorte con- *Horat. lib. 1.*
tentus; ideo miles invidet mercatori, *sat. 1.*
mercator militi, agricola jurisperito, juris-
peritus agricolæ. Quisque arctum annu-
lum experitur. Vis latum, ac tuæ inex-
plebilis mensuræ capacem? Nam cum
Varrone à circulo annuli etymon, DEVM *de ling. lat.*
quære, cujus hieroglyphicum apud Persas, *l. 5.*
Ægyptios aliosq; in circulo, quem *princi-* *Arist. in*
pium miraculorum vocavit Philosophus. De *mechan.*
quo & instar annuli signatorii dictum, *pone* *Cant. c. 8.*
me, ut signaculum, super cor tuum. Extra *6. 6.*
hunc annulum semper humanus ani-
mus inter infelicitates, inter
angustias,

SYMBOLVM XXIV.

IN ANNULO NE DEI GESTES
IMAGINEM.*Variae Lectiones.*

DEI figuram in annulo ne gestato. Erasmi. & Thuil. Ne insculpas. Ficini, & Gyrardi. Deorum imagines in annulo ne feras. VVolff. in Cyrilli. Ne sculpas. Herv. in Clem. Alex. DEI formam & imaginem annulo ne insculpas. Jambl. Arcer. DEI typum annulo non imprime. Scutel. in Jambl. DEI imago in annulo non circumferenda: Diog. Ambr. DEI effigies. Suid. Port. & VVolff.

Interpretat. variae.

DE DEO: DEI MENTIONE:
DIVINIS MYSTERIIS: ANI-
MA HUMANA: HAC
VITA.

DEVS.

Non recipit materialia vincula, designata per annulum. Jambl. protr. c. 21. Ac essentiam ejus, quæ intelligentiâ percipitur, colere per materiam, est, eam per sensum vilipendere. Clem. Alex. Strom. 5.

Moyſes,

Moyſes, multò ante Pythagoram, ſculpta Numina interdixit Ebræis: Romanis, poſt Moyſen, idem Numa; Nam *DEVS* non aliter, quàm mente poteſt attingi. Ho- merus tamen auſus eſt etiam Diis hominum formam affingere; illisque tribuit eandem Epicurus. Cœperunt homines, ait Plinius, digitis Deos geſtare, ac pollicis proximo induere etiam Deorum ſimulacris. Quod facile, & domi forſan, Pythagoras ex patris Mneſarchi, annulorum ſculptoris, arte inſpexerat, ac de ſymbolo ſymbolum edidit. Poſt Pythagoram Attejus Capito repetiit. Ac quidem tot *DEOS*, quibus copioſa fuere Homeri figmenta, nux contineat anguſta: *DEVS* verè maximus, quem cælum ac cæli cælorum capere nequeunt, quomodo ab arcto annulo poterit circumſcribi? Linea recta Plutarcho *DEI* figura: ad quid eum igitur in annulo ſculpere? Sed in *DEO* fanè, ut in linea recta, rerum principium, medium & finis; *DEVS* tamen non, ut recta linea, terminatus. Circulus & ipſe apud Ægyptios *DEI* fuit hieroglyphicum; ſic, ad inſtar *DEI*, annuli circulus principio, medio ac fine caret; ſed non, ut *DEVS*, caret corpore. Nec igitur interminatum in linea, nec in annulo incorporeum imprimas.

Verum

Deut. 5. 8.
Plut. in
Num.

An. 1. de
Homer.

De plac.
Philos. 1. 1.
c. 7.

Plin. 1. 2. c. 7.

Et 1. 3. c. 3.

Diog. in
Pyth.

Macrob.

ſat. 1. 7.

c. 13.

Plin. 1. 7.

c. 21.

2. Paralip.

c. 2. 6. 6.

adverſ. Co-
lon.

Verum si, Moyſis, aut Numæ legibus, quodcunque ſculptile pro DEO vetitum, ad quid Samius & Capito de ſolis annulis? Jamblicus dubitationem ſolvit. *DEVS*, ait, *non recipit materialia vincula designata per annulum.* Qualia hæc? Quale in nobis corpus vinculum eſt animæ. Ad quod Macrobiï ſententiam hic addere liceat. *Corpus demas, hoc eſt, vinculum;* unde apud Ciceronem, Æmiliano ſciſcitantî, an vivat *Paulus Pater*, & alii, qui vulgò putabantur extincti, reſpondet *Africanus*, eos verè demum vivere, *qui ex corporum vinculis, tanquam è carcere evo-*
laverunt. Hinc illud, *circumdediſti me car-*
cere. Nec tacenda Senecæ verba: *hec,*
quæ vides, oſſa circumvoluta nervis, vincula
sunt; hocq; corpusculum custodia & vincu-
lum animæ. En illud, *educ de custodia ani-*
mam meam. Annulus igitur, ad inſtar corporis, eſt vinculum: at corporis vinculum in homine, aut equo, infert neceſſitatem; Nullus enim equus, nullus homo ſine corpore. Ideo Macrobius, *in con-*
ſtet animal, neceſſe eſt, in corpore anima vin-
ciatur. Accidat, DEVM aliquod ſumere corpus; aliter aſſerendum: per ſe enim absque corpore DEVS. Cùm ergò annulus talem vinculi neceſſitatem, qualem
in

*Cicer. in
ſomn. Sci-
pion. l. i. c.
11. ex lib. 6.
de rep.*

*Job. 7. 6. 8.
In conſol.
ad. Marc.
c. 24. & ad
Hel. c. 11.
Pſ. 141. 6. 8.*

*In ſomn.
l. 1. c. 11.*

in homine habet corpus, indicet, fas etiam sit, contra Moyſis & Numæ leges, DEVM *Jambl.de*
quercu, lauro, myrto, cupreſſu ac cedro *ſit. Pyth.*
ſculpere, nunquam fas erit annulo; ne vi- *c. 28.*
deatur DEVS recipere corporis vinculum, *In hoc ſymb.*
velut reliqua animalia: hoc eſt, ex neceſſi-
tate. Propriam inde ſtultitiam intelligat,
qui vel mulierem, vel Principem Deos
ſibi facit corporeos, quos temporis quo-
tidie ac mortis experitur ludibria; qui fi-
lium adorat, cujus imbecillitas tantum à
DEO diſtat, quantum ab æternitate bilu-
ſtre; qui nedum palacram, ſed balucem
pro Numine habet, ac ſuò lubitu manibus
contrectat, nec non permutat vilioribus.
Hi omnes in annulo DEVM ſibi ſculpunt;
ac ſic per ſenſum incorpoream ejus maje-
ſtatem & eſſentiam vilipendunt.

DEI MENTIO.

Ne in annulo DEVM ſculpas. Non enim
paſſim admiscenda ejus mentio. Eraſm. de
ſymb. Pyth. Parceq; de divinis differendum.
Plutarch. in libell. de præc. Pyth. int. ap.
Gyrald. tom. 2.

Qui de divinis etiam parçè loquitur,
ignarus; nunquam enim congruè. *Tris- in Pimand.*
megiſtum audi; quod exponi non poteſt, *c. 51.*
hoc

boc DEVS est. Qui passim rebus admiscet DEVM, sacrilegus; jam ejus majestatem sic lædit. En Plutarchum: De orac. def. Qui DEVM humanis admiscet, ejus majestati non parcit. Hoc ille audiat, qui rudis, impurus, ubique, repente, ac interdum contra DEVM, de DEO loquitur; qui DEVM in vanitatibus, mendaciis, impiis, in symposio, in ludo, in postscænio, in lupanari, & sæpe falsum adhibet testem; qui denique ita divinitatem, quasi annulum, habet præmanibus, ut sibi aurum, foeminam, Principem DEOS faciat. Verum quid DEO magis ab hominibus memoriâ recolendum? Ipse Pythagoras ita Deorum recordabatur ubiq, ut ad mensam iis quoque libaret. Quò pactò igitur, cum Roterodamo, non passim admittenda DEI mentio? Dicam. Admisce non autem passim, ut illi, de quibus.

Virg. Æn. 3. — passimq; in littore sicco Corpora curamus.

Sipont. & Serb. ibi. Hoc est, nullo conditionis discrimine. DEI mentio habeatur, non prout quis vult, sed prout quis debet. Ideo Nomen DEI ne assumas in vanum. Justè age, ac opus tuum, qualecunque sit, ad DEVM dirige, sicque DEI mentionem admisce. Probè utatur ille tricliniò, hic templò abutatur impiè:

De orac. def.

*Jambl. in
Vit. Pyth.
c. 28.*

Virg. Æn. 3.

*Sipont. &
Serb. ibi.*

*Exod. 20.
v. 7.*

impiè: ad mensam erit optima DEI men-
tio, ad altare pessima.

*Nam in deliciis DEI effigies & memoria
non habenda. Gyrald. de Symb. Pyth.
Ne indignetur; si quid turpe agatur manu,
ejus figurâ insignitâ. Georg. Venet. tom.
3. sect. 1. probl. 441.*

Sanè absque DEO; filiorum hominum
deliciæ, aut deliria sunt; aut delicta. Ideo;
usquequò deliciis dissolveris, filia vaga? De- *Eccles c. 2.*
liria sunt; nam affluebam deliciis, ajebat *6. 8.*
ille, & vidi, quod hoc quoque esset vanitas. *Jer c. 31.*
Delicta; nam fornicari sunt, & in deliciis vi- *6. 22.*
xerunt; ac deliciis affluentes oculos habebant, *Eccles c. 2.*
plenosq; incessabilis delicti. Manum; Princi- *6. 1.*
pis imagine in annulo decoratam, vel lupa- *Apoc. 18. 6. 3.*
nari, aut latrinæ inferre; vel aliis admo- *2. Petr. c. 2.*
vere obscœnis; etiam ob necessitatem; *6. 3. & 14.*
velut Paulo prætori accidit, matulam in *Sæton. in*
convivio sumentî, maximum erat crimen. *Tiber. &*
Lupanaribus, Latrinis ac matulis deliciæ *Sen. de be-*
hominum sordidiores: de quibus dictum; *nef. l. 3.*
voluptatem existimantes diei, delicias coïn- *c. 26.*
quinationis, & maculæ. Verum si, ne hu- *2. Pet 2. 6. 13.*
mana coinquinaretur dignitas, id vetitum, *cum Bed.*
quantò magis de divina idem erat sta-
tuendum? Si divinæ legis memoriâ te,
vel amicus, vel synteresis corripuit; ac
X nihil

nihilominus ad scelera properas, malè agis: At si, dum falsum juras, dum adorationem simulas, dum Sacris abuteris, DEI memoriam in scelere ipso vel tecum ducis, vel renovas, pessimè: illud enim est, Principis edicta spernere; hoc Principem ipsum tui criminis, & suæ majestatis læsæ, testem abhibere. DEVUS ubique, ais; nullus ab ipso non videtur. Quid inde? A DEO videntur alii; tu à DEO vis videri: illud proprium divinæ immensitatis miraculum; hoc Sacrilegum tuæ voluntatis flagitium.

DIVINA MYSTERIA.

Nam sententia de Diis non facile divulganda. Cyrill. contra Jov. Arcanâq; esse oportet divina mysteria. Gyrald. de Symb. Pyth.

Divina mysteria ob majestatem profectò velanda. Figura ideo invisibilis DEI nigrò lapide à nonnullis expressa. Peregrini, hospitis, alienigenæ, ignoti, ac nullò cognomine culti Numinis atæ apud Gentes: aureaque Palladi epigraphe scripta, *velum meum revelavit nemo*. Sed Gentilium absint deliria. Ideo velamen super Moyfis faciem; ideo aurei annuli,

Rhodig. l. 30. c. 21. Gyrald. de Diis synt. 1. synt. 11. Exod. c. 34. v. 33.

qui

quibus cortinarum vela jungenda, in tabernaculo. Ideo veri DEI vultus ab Angelis velatus; & *Altissimi secreta ponenda* Isa. 6. 6. 2. in loco abscondito: Ipse enim posuit tenebras latibulum suum. Ac de se dixit, non videbit me homo. In fidei gratiam, privati aut publici contractus paginæ, ac in epistolis, nedum politica Principum arcana, sed etiam leviora inter amicos officia, annulis obsignantur; & ab ipsis annulis divina mysteria, in quibus vera & præcipua requiritur fides, vulgò erunt apertè ostentanda? Dic, tu avare, qui tot annulatis clavibus aurum in arca celas; tu Zelotype, qui mulierem domi, cum Paulo velatam esse jubes. Dic, pretiosiusne DEO aurum? Pulchriórne fœmina? Proh superbam hominum stultitiam! Eum, quem cæteris ad beneficia conferenda exposuit fortunæ dignitas, precibus & oculis annuli velant cuncti, superbisque aulaeis occultant: illius verò DEI arcana, qui & sub velo videt, audit, ac etiam, ut ait Plutarchus, occultè benefacit; absque velo inde corè neglecta jacent. Tot tabulæ annulò clavóque parieti affixæ, in quibus Zeuxidis Helena, Iphigenia Timanthidis, Apellis Alexander, Titiani Venus, Regis, amasiæ;

tui ipsius effigies, velantur. At unius DEI arcana in annulis, & præ manibus hominum, sine velo? Sic magis hominis opus ac imaginem consideramus, quàm DEVM, cujus opus, & ad cujus imaginem homo. Picturam velo, ait ille, ne pulverem in eam ventus excitet. Ac DEVM sine velo exponis homini, qui pulvis, quem projecit ventus à facie terræ.

Gen. 3. 6. 19.

& Psal. 1.

6. 4.

ANIMA HUMANA.

Hæc imago DEI non mersanda in corpore, velut gemma in annulo; nec mancipanda sensibus, Rhodig. l. 16. c. 18.

Utinam animus noster, velut in annulo hæret gemma, semper non hæreret in corpore, sed aliquando ab eo ad divinum sui exemplar extolleretur. Sed nihil memorat, nihil intelligit, nihil vult pro se, cuncta pro corpore. Imò dum hoc informat, se ipsum facit informem; in eo enim sensibus, quos servos habuit à natura, vilissimâ servitute mancipatur. Sic perditè naribus auribusque ad quid fragrans & harmonicum trahitur, quod unicò aëris motu evanescit: manu ad ita mollia, oculis ad ita noxia ducitur, ut ea ipsum tactum effugiant, hæc ipsam inferant cœcitatem: prodigo ac vaganti studiò gulæ famulatur, cui domi etiam satis à paupertate unicus fuis-

fuiſſet obulus, nimum ab eſurie. At prohi-
ſtultitiam! Omnia tentamus omnes, ne a-
nima è noſtro exeat corpore; attamen ſem-
per ipſam in limine ponimus, ſemper foras
permittimus evagari, ſi fenestræ ac fores
animi ſenſus. Exit tamen à corpore, ut in
corpore magis hæreat, hoc eſt, magis di-
ſtet à DEO.

HÆC VITA.

*In annulo, hujus vitæ hieroglyphico, ne
DEI figuram ſculpas; nullus enim homo
DEVUS; nulluſq; in hac vitæ beatus. Farr.
in ſepten.*

Gentilium & adulatorum hîc amentiam
prætereo, qui tot homines, aut mortuos,
aut morituros, in Deorum numerum re-
cenſuerunt. Hominem alloquor. Te,
ut annulum, divinitatis charactere cur ſi-
gnandum putas? Nam te ipſo majorem
nullum noſcis? At quæ comparatio, ſi te
ipſum ignoras? Nam es Princeps? Ergo *Pſal. 82. 6. 6.*
DEVUS? At non unicus, at mortalis. Nam
dives? Tuum igitur Numen ab his pen-
det, quæ pendent à ſorte. Nam fortis?
Hæc etiam leonis divinitas. Nam ſapiens?
In homine ſapientia divinitas eſt in ſola
opinione. Nam alienum vivere ac mori
à tuo pendet nutu? Verum nec à te ipſo
tua pendet vita, ſed à tua morte ipſe tu

pendes. Nam ubi nullus DEVS, nisi propria voluntas? Hæc, dum ab amore, ab odio quoquò trahitur, non ampliùs tua: omnia nedum cupiens, pluribus ex iis, quæ sunt, privatur, sed ultra omnia se ferens, ob ea etiam, quæ non sunt, cruciatur aliquando. Tantùm denique abes tu à divinitate, quantum à te abest beatitudo. Imaginem DEI, ut sis beatus, non sat est, tibi effingere in annulo, in tabula, in sole. in pulchritudine, in te ipso: divinum inspiciendum exemplar in gloria. Beatum se jactat ille, qui nihil desiderat: Statua eò nihil minùs beata. Sit felix, qui aut dives, aut fortis; beatus perfectè omnes felicitates complectitur. Ampliùs quàm beatitudine frui potes in hac vita, cui nec una felicitas, quam centum non committentur ærumnæ?

*Philomat.
mus. 6. 29.*

*Non æqua fors, heu quàm citò gaudiis
Amara miscet. Quàm mala per vices
It major ærumnis.*

Ob scientiam ille felix: at vel morbo, vel egestate opprimitur. Scientiâ, opibus ac integrâ potiatur valetudine; quot bona, quæ desunt? quot curæ, quæ urgent? quot pericula, quæ imminet? Nullus absolute in hac vita mortali felix, eò minùs beatus, nam vel non omnino, vel non satis, vel non semper.

MEÆ

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE ANIMA: FIDE.

ANIMA.

IMMORTALIS. Eam ne tantum putes corporis formam, sed ejus immortalitati consule: sic in DEI imagine animam, in annulo corpus inspice. In hoc eam sculpsit, qui animam solum, ut corporis formam considerans, ita junctam credit corpori, ut annulo icon. Vel malleo conteratur, vel igne liquecat annulus, tota corruiit imago: non sic de anima, quæ etiam Pythagoræ immortalis; quæ etiam post corpus viget. Eam in annulo sculpimus, dum totam corpori mancipamus: ita corpus ut alat, vestiât, ornet, cuncta, quæ audiuntur, quæ videntur, imò & quæ non sunt, appetit voluntas: ut corpori seruiat, in repetendis Medicorum aphorismis & experimentis sudat memoria: in gratiam corporis ab intellectu de œconomia, agricultura, venatu, re culinaria, tot elaborantur volumina. De re nulla denique cogitamus, nisi aut de corpore, aut pro corpore; ac, quasi præter, aut post illud, nihil aliud supersit, ob ipsum animam totam impendimus, nihil

pro anima. Sic in annulo impiè divinam ponimus imaginem, animam nostram considerantes, velut semper in corpore, nunquam extra.

LIBERA. In annuli vinculo DEI sculpsit effigiem, qui animam vel arbitrio liberam nescit, vel perturbationibus servam facit. Thesaurò potitur primus, nec nescit; quod idem, ac si eo non potiretur: secundus nescit, ac dissipat; quod idem, ac si haud nosceret: in illo mens, in hoc deficit æquitas. Verùm tu, qui nescis liberam, cur, omnia te posse, credis, quæ vis? Ita etiam, te id velle, scias, quod, te posse, nescis. Tu, qui, omnia te posse, cupis, cur servam facis? Omnia sic, quæ potes, vis, non posse.

F I D E S.

lib. 41. Saturn. l. 7. c. 13. lib. 33 c. 1. D. Bernb. in Genes. c. 4. Job. 14. v. 6. *OPEROSA SIT.* Annulus Pierio fidei nota. Sed vel in læva, quæ, ut ex Macrobio vidimus, otiosa, vel, ut ex Plinio, in utraque manu, semper actionem impedit, ac otium infert. In annulis ergo fides absque operibus; id est, *mortua*; id est, indigna DEO, qui *vita*. Priori sacramentò in nobis tantum concipitur fides; ut oriatur, ac vivat, opere opus est: otium accedat, jam periit: Acta iniqua sunt,

sunt, à fide in perfidiam desciscit. Vera non in eo, qui promittit, sed in eo, qui promissa implet. Viva, non quæ DEVM credit, sed quæ pro DEO, quem credit operatur. DEVM confiteri, Principium est fidei; pro DEO nihil agere, infidelitatis est initium. Non igitur in annulo divinitas ponenda; hoc est, in otio fides. Nos interim pudeat: DEVM linguâ fatemur; sed vel inertiam negligimus, vel improbitate negamus.

DE NON VISIS. Fidem in annulo si *Pier. l. 41.* habes, cur in eo visibilem vis DEVM? Nec Semelis, aut Marisyæ paves casum? *Hygin. fab. 147. 85* Qui vult videre, non vult credere. Qui *Nat. Com. mythol. l. 4. c. 5.* autem, nihil credit, nisi quod videt, dignus quidem, ut nihil aliud videat, nisi quod credit. Hæc fides nequam: tum quia si *Paulus Ebr. c. 11. v. 1.* des de non visis est, tum etiam quia ut plurimum visa non decipiunt. Frustra igitur à sculptura DEVM petis, qui solâ percipitur mente: frustra & à scientia; nefas enim, ejus causam scire, qui causarum omnium causa. Qui visibilem sibi effingit divinitatem, nec sibi fidelis, nec DEO. Non DEO; nam pro fide scientiam quærit: non sibi, quia Chymericâ & DEO dissimili forma se ipsum fallit.

SYMBOLVM XXV.

LUCERNA SPECVLVM NE
INSPICIAS.

Variae Lectiones.

*Ad lucernam speculum ne spectato. Gyralt.
Circa, vel, ad laternam ne speculari. Scutel. in
Jambl. Ne aspicias in speculo ad lumen candela.
Georg. Venet. Ne contempleris. Farr. Ad lucer-
ne lumen ne te speculo &c. Ficin. Apud lucernam
in speculo faciem &c. Arcer. in Jambl.*

Interpretat. variae.

DE PHILOSOPHIA: DIVINIS:
CONSILIO: DÆMONIACIS:
SVI COGNITIONE.

PHILOSOPHIA.

*In philosophando utere mente, non sensibus;
qui, etiamsi aliquod efficiant lumen,
hoc nec naturale, nec verum. Jambl. protr.
c. 21.*

Quale in Philosophiæ obscurioribus
lumen à sensu speras, qui & in
ipso meridie, in ipso visu cœcutit? Na-
tura-

turale? Lucernam linque, adi solem. *Plut. de
illa in homine sensus, hic mens. Ve-*
rum? Quæ in sensu veritas, qui *fortit.
Plat. in
Phadr.* nec *sin-*cerus, nec verus? Rerum naturam si cupis, utere mente, non sensu, qui exteriora tantum respicit: si veritatem, quære quod est, non quod videtur; quære mentem, quæ Platoni ferè idem ac veritas. *in Phileb.*
At caveamus nos interim, ne in nobis mens ipsa mendacium sit; ac ne ista nos magis, quàm sensus, decipiat. Proh quoties de proditione sensum falsò accusamus! Dum mihi rotundæ à longè videntur quadratæ moles, montesque cærulei, visus me non fallit; nullus enim, ubi ni-
miùm distant corpora. Mens ipsa me in errorem impellit, dum sensum vult pervenire, quò nequit. Sic tu, mulieris mancipium, ad quid sensum temerè criminaris? Non oculus, sed mens te fefellit: illius tantum fuit videre; hujus erat judicare, an illud verè pulchrum, an tibi verè bonum. Si malè; hoc est, *secundum Isa. ii. 9. 3.*
visionem oculorum judicavit mens, ipsa te elusit. Verùm si tu judicium à solo sensu voluisti de te quærere, qui pro domina famulum accipiens, huic dedisti, quod ejus non erat.

D I V I N A.

*Horum cognitio non datur nobis ingeni-
tō lumine à corpore, tanquam laternā ob-
septō, sed infusō, quod semper fides comita-
tur. Farr. in septen.*

*Paulus 1.
Cor. c. 13.
v. 12.*

bierogl. l. 6.

*Laërt. de
Cyn.*

*Balduin. in
Matth. c. 5*

*v. 30. &
c. 18. v. 9.*

*Job. c. 1. v. 5.
& cap. 8.*

*v. 12.
Psal. 47. v. 3.*

*Psal. 135. v. 10.
Apoc. c. 22.*

v. 4. & 5.

In speculo divina inspiciantur, juxta il-
lud, nunc videmus per speculum in enigma-
te. Ad hanc visionem quod lumen adhi-
bes? Humanæ disciplinæ, quæ Pierio lu-
cerna super candelabrum? Hæc nunquam
sine umbra, saltem sui. Amens, qui, ut
videat solem, stilbâ utitur & candelâ.
Quærens non DEVM, sed hominem, la-
ternam circumferebat Diogenes: divi-
norum aspectus lumen solùm requirit à
DEO, qui lux est; & est à fide, quæ ocu-
lus: ille ideo, *emitte lumen tuum*; En à
DEO; & *veritatem tuam*; En à fide.
Sic, *in lumine tuo videbimus lumen*. Juxta
illud, *videbunt faciem ejus, & non egebunt
lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam
Dominus DEVS illuminat illos.*

C O N S I L I V M.

*In rebus promovendis cum doctissimis con-
ferendum. Cœl. Rhodig. lib. 13.*

Tu

Tu fragilis à cryſtallo conſilium petis, ut, quid agendum, videas? Luce utere, quæ Servio tota ſplendor; non lumine, *l. 1. Æn.* quod vel in lucerna ſemper cum fumo, vel à luce crebris alterationibus obnoxium. Hoc eſt, vis de pace, bello, cæterisque judicium? Veritatis radium conſule; non lumen adulationis, quæ ut plurimum vel ambitionis fumô, vel perturbationum inter nubila caligat. Vis amicum, tuæ proliſ cuſtodem, ad expianda ſcelera Sacerdotem? Juſtum ac ſapientem ſelige, non ignarum, non impium; eum, qui verè proſit, non qui noxiè placeat. Optimum denique cupis conſultorem? Rationem audi, non ſenſum. Qui candelâ potius, quàm fulgente ſole, ſpeculum adit, non faciem, larvam, non conſilium, fraudem vult.

DÆMONIACA.

Non per imagines, quæ in nocte maximè dæmoniæ ſunt, hoſti demus cauſſam, in noſtram perniciem prævalendi. Georg. Vernet. tom. 5. ſect. 5. probl. 450.

Omnes profeſſo DEI operum imagines Platoni Dæmonum ſunt fallaciæ: at- *de Ent.* tamen hiſ ab ipſo Dæmone in ſpeculo ita liben-

*Plin. l. 2. c. 7.
Plutarch. in
Cleom.*

libenter nos falli gaudemus. Pejùs. No-
cte aliquando Principi tenebrarum pro-
pria, è cryſtallo reverberantium, fraudem
ac deceptoris vires augemus. Id facimus,
dum ſtultiores Romanis ac Lacedæmoniis:
qui febrì & morti aras poſuerunt, in hujus-
modi nocte, ſenſu cœcipientes in divitiis,
in pulchritudine, in voluptatibus, in um-
bra, in vitro, noſtram fragilitatem ado-
ramus: ita hoſtem ipſum ad noſtrorum
perniciem & allicimus, & armamus.

S V I C O G N I T I O.

*Ull homo ſe noſcat, non alienâ & mentitâ,
ſed ſolari ac divinâ utatur luce. Gyrald.
de ſymb. Pyth.*

*Nat. queſt.
l. 1. c. 17: ap.
Plutarch. de
con. præc.*

*Inventa ſunt ſpecula, ut homo ſe noſceret,
ac corrigeret, inquit Seneca: idem puta-
vit Socrates. Nunc turpiter uſus in ab-
uſum tranſiit. Mulier illa ſe anum in cry-
ſtallo videat: recordatúrne mortis? An
potiùs oblivionem affectans, juventutem
in ore pingit, ac tempus eludere putans,
alios & ſe ipſam decipit? Hic virum ſe
inſpiciat: meditatúrne digna viro? An
comam componens, faciémque poliens,
quaſi è viro mulier fieri ſtudet? Specula
nunc*

nunc tantum adhibemus, ut artis metamorphosi capillum, ætatem, vultum, ipsum mentiamur; hoc est, non ut nostri assequamur notitiam, sed ut nec alii nos agnoscant: non ut animi corrigamus errata, sed ut augeamus. In speculo vis te cognoscere? Lumine utere, non alieno ac mentito, sed solari & divino. Alienò uteris ac mentito, si, ut tui cognitionem habeas, ea tantum spectas, quæ non tua; hæc sunt nobilitas, opes, forma, robur dignitas, & quidquid tua & aliorum suggerit adulatio; universa hæc non tua, sed aliorum, sed temporis, sed fortunæ. His te spolia, nudumque te hominem considera; inde, quid sis & quantus, vide. Amplius solarem ac divinam lucem consule: Te cum magnis viris compara; fortis Herculem, formosus Adonidem, magnanimus Cyrum, dives Cræsum, Socratem sapiens inspicere; inde, quid apud eos tu sis, cogita. DE V M tandem, justitiæ Solem, qui omnia, tibi propone, qui nihil: sic illius comparatione, qui nosci nequit, te noscere poteris.

*Malach. 4.**6. 2.**Matth. 18**6. 5.*

MEA

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE PERSEVERANTIA: FAMA:
 OPERIBVS: SERIIS ET JOCO-
 SIS: VERSVTO AC SVPERBO:
 EMENDATIONE: TVRPIVM
 JACTANTIA: SVI
 AMORE.

PERSEVERANTIA.

Speculum inspicias, ut cum Jamblico philosopheris, cum Farrā divina intuearis, consilium capias cum Rhodigino, te ipsum cum Gyraldo cognoscas? Cuncta equidem optima, sed quousque duratura? Quousque continens in bono persistes? Ad lychni mensuram? Pusilla virtus, brevis gloria, si ab exiguo ceræ aut olei pendet pabulo; si interdum penè orta levi exstingvitur flatu. Proh viventium stultitiam! Tot malè agendō solis gyros impendimus, ac bene tantū agimus ad lucernæ momenta. Sed ita non bene agimus; bene agere incipimus. Qui pedem primō sistit gradu, cursoris laude privatur. Absque perseverantia, quæ Bernhardō sola de virtutibus coronatur, nullum bonum, nulla virtus. Illā enim desinente, hæc deficiunt.

In Matth.
10.6.22.

FAMA

F A M A.

Quare immortalem, quæ veritatis filia, post viri mortem adhuc viget: non illam, quæ haud sine assentationis ac superbiæ suspitione, cum viro tantum vivit, ac perit. Sed quales inter vitam & famam proportio? *Vita brevis*, teste Cicerone, *Pro Sest.* *cursus gloriæ sempiternus*: gloria, subdit *Tuscul. 1.* alibi, *sequitur virtutem, tanquam umbra*: sequitur, ait, non comitatur. Ideo Virgilius:

Æternam moriens famam, Cajeta, Æn. 1. 7.
dedisti,

Et Ovidius:

Famâq; post cineres major venit. *de Pont. l. 4.*
Eleg. 16.

De qua id forsan dici posset: *fama bona impingvat ossa.* Qui hanc desiderat, nec speculum adhibeat, nec lucernam. Horum quidem utrumque famæ signum, sed cuius, vide. Lucernam considera, hominis splendor, Valeriano autore, in illa ponitur à sapientibus; verum ita brevis, ut repentinò levis auræ spiritu exstingvatur. Ipsa pariter vitæ ac mortis apud eundem hieroglyphicum: in ea sic gloriam nancisceris ad vitæ mortalis mensuram. Speculum pondera; quod instar famæ visibili-
lem

lem facit hominem: si hæc nobis *vitrea*,
l. 2. sat. 3. ut etiam Horatio, quid fragilius? Hy-
 mnos etiam famæ specula, in quibus he-
 roës videntur, idem Pierius dicit ex Pin-
lib. 42. daro: sed hoc mihi non satis congruè. In
Pind. Nem. Poëtarum carminibus vivunt etiam post
Od. 7. ac ibi mortem viri: at imagines tamdiu in spe-
Leonicer. culo apparent, quamdiu illi opponuntur
 objecta; hæc abducantur, ac statim eva-
 nescunt illæ. Ita viventium brevis ac su-
Psal 9. 6. 7. specta gloria, de quibus jure dicas, *perit*
memoria eorum cum sonitu. Vis veram &
 immortalem? A lucerna iterum & à speculo
 abstine: illis ea tantum videmus, quæ cor-
 poreæ & caducæ. Tu immortalem tui par-
 tem specta; eamque sic virtutibus exorna,
 ut veram, ejusque naturæ congruam, fa-
Eccl. c. 41. mæ assequaris immortalitatem. Sic tui
6. 16. *bonum nomen permanebit in æternum; sem-*
Prov. 1. 6. 7. per enim *memoria justorum cum laudibus.*

O P E R A.

In speculo ad quid te intueris? Ut
 ipsum te noscas? Inde verò quid facis?
 Candelâ, noctis indice, ad cubile, ad
 somnum properas: quid hæc tui cogni-
 tio profuit, quæ otium tibi tantum svasit?
 Opus difficillimum ita perdidisti, ut te
 perderet

perderet. Somniferam linque lucernam,
& age. Ita cum Seneca & Socrate in spe- *quest. nat.*
culo iam tui notitiam assecutus, aliquid *l. 1. c. 17. &*
ad emendationem aut ornatum aggrede- *Plutarch. de*
re. Te virum cognoscis, te mulierem? *conô. præc.*
Fac ea, quæ muliere, quæ virô digna:
corpore vel animô infirmum? Ad acqui-
rendam sanitatem aliquid molire. Sanum?
aliquid ad tuendam.

SERIA ET IOCOSA.

Lucerna lucubrationibus inserviat, re-
busque seriis, quæ dignæ vigiliis: non ina-
nibus, non effœminatis, qualis est, se in
speculo intueri. Eos ita increpat symbo-
lum, qui vel seriô futilibus incumbunt,
vel præstantiora pro vilioribus impen-
dunt. Attende tu, qui canes in venatu;
latrunculos in ludo instruis, velut regium
tacticè ducturus exercitum: Tu audi, qui
neglectô officii munere, nîl aliud, quàm
scrupos, quàm taxillos, quàm picta char-
tarum folia, ad insaniam usque, magnô
scandalô, meditaris. Dic, an hæc lucernâ,
an vigiliis, an officiô tuô digna? Qui fœ-
minæ obsequeris, quasi graviora exercens
nedum reipublicæ, sed religionis munera.
Tu rursus audi, cujus tempora & studia
Y z cerun-

Pier. l. 46.

teruntur in nugis, aut discendis, aut docendis, aut elaborandis; cujus vana magis lucernam olent, quàm necessaria, improba, quàm bona: Qui denique pro exigua corporis voluptate, quæ fragilis, ad instar vitri; quæ apparens, ut in speculo, corpus ipsum & animam, quorum hieroglyphicum lucerna, stultè perdis.

V E R S V T V S A C S V.
P E R B V S.

Qui folis radio speculum adit, rarò propriam faciem, qualis est, ipse intuetur ac ostendit: varia sit crytalli forma, varias edet imagines; unica semper inversam reddet faciem. Rariùs id assequitur, qui adhibet lucernam, cujus aut lumen, aut situs, diversas & sæpe mendaces exhibet species. Hic eos prætereo, qui multiplices habent facies, quarum unaquæque, ad sui placitum, quoquò vertitur. Est hujusmodi, apud nonnullos, vir nostrò seculo prudens. At quæ prudentia, si nec sibi, nec aliis constat? Qualis, nisi mendax, dum folis exstat mendaciis? Lucernam tu, superbe, adhibes, qui te facis, aut credis, quod non es. Cur autem in speculo te aspicias? Ut te hominem videas,

videas, an, ut muliebri more te mutes? Ut aliquid in crystallo tibi simile appareat, an, ut aliquid à te diversum in te ipso effingas? Ut te noscas, & noscaris, an, ut omnes tecum te ipsum ignorent? Alios & te sic eludens, *non faciem, sed larvam gestas.* Ille, sapientiâ præditum se jactat, hic, se credit: uterque stultè agit: primâq; illius amentia est, se gloriari, hujus se putare sapientem: ille stultos facit plures, stultus hic noscitur ab omnibus. *Polluc. onom. l. 5. c. 16.*

E M E N D A T I O.

Cur te in speculo contemplaris? Ut ægrum te sanes? Probè; speculum enim primus Æsculapius invenit, primus obligavit vulnera. Ut te corrigas, ut ornes? Optimè. Ita etiam putavit Socrates. At quoniam hæc vita dies brevis Antiphonti, manè id fac, non vespere. Ad id lucernam adhibet, qui sui curam, correctionem ac ornatum stultus ad noctem protrahit, ex qua somnus, mortis frater. Acesias, non Æsculapius, cunctans pharmaca differret usque ad interitum, mèque negligeret infirmum, ut morientem curaret. Nox non ornamenta, sed cubile requirit; ubi somnus, qui vitam non exornat, sed vi-

*Cic. l. 3. de**nat. Deor.**Plutarch. de**con. præc.**Stob. serm.*

96.

*Heriod. in**terg. 5**Hom. 14 ibi**Erasm. chil.**2. cent. 6.**ad. 59.**Rhodig. l. 30.*

c. 9.

*de fin.**Gen. 1. 26. 17.
cap. 3. 6. 20.*

te dimidium aufert. Si emendatio rationis frenum est Augustino, sapiens equis frenum adhibet in stadio, ut motum moderetur, in meta, ut sistat. Sic vitæ cursus corrigi debet, non quies; hoc est, in via, non in termino; ubi mors, quæ non erroris emendatio, sed pœna.

TVRPIVM IACTANTIA.

*Casaub. l. 15.
in icon de
Amor. epigr.
54.**Prov. c. 21.
6. 4.*

Mollia, & quæ ad fœminam spectant, vitri fragilitate indicant speculum, plumbo autem sublito, quod nigrâ densitate sistit imaginem, turpia, & quæ ad sensum denotant. Ideo apud Athenæum, Philostratum & Ausonium Veneri speculum dicabatur voluptatum antistiti. Eum hinc pudeat virum, qui effœminatus contra sui dignitatem se in speculo contemplatur: sed eum magis, qui mali operis jactator lucernam gestat, cujus est, res ostendere. Hoc arcanum ea mihi Sapientis verba indicant, *lucerna impiorum peccatum*. Mala, quamvis in abscondito patrata, ex sui natura semper, ad instar lucernæ, splendent, ac visibilem reddunt autorem. Ille, cui non fat est, mala eum ostendere, nisi & ea ipse ostendet, scelestissimus etiam deditâ operâ *lucernam & peccatum* in se jungit. Verum

rûm si pessima in probis operibus jactantia, quæ in improbis? Ea igitur, quæ indecora, si facis, cur lucernam accendis? Nonne sufficit, DEVM, ac te ipsum, etiam in tenebris, tuæ stultitiæ testes habere, nî alios laternâ quæras? Dum malè agis, te ipsum perdis, dum gloriaris, & alios. Innocentiam & decorum si amisisti, verecundiam saltem ferva, quæ forsan te ad decorum & innocentiam revocabit.

S V I A M O R.

Aut lumen gere, aut speculum inspice; non autem simul. Fax Pierio amoris hieroglyphicum. Eam gesta; hoc est, ama, si libet: Verùm te in speculo ne intuearis; hoc est, ne, tuæ imaginis in te ipsum reverberatione, amoris proprii stultitiam exerce. Profectò qui speculum inspiciens, candelas accendit, se, velut in altari Numen, adorat. Heu quot philantiâ laborantes, præter Narcissum, qui superbus evanuit in flore! Intellige tu, Princeps, cujus vigiles lucernæ ac præcipua studia non populum spectant, sed te ipsum, ac tuos: Tu, effœminate, cui tanquam in vitro splendet magis fragile tui corporis bonum, quàm perennis arduæ

lib. 46.

virtutis gloria: Tu inepte, qui fallaci popularis adulationis flammulâ, ad tui ipsius confidentiam evectus, deliras; tuasque nugas tantum, quas indigestè vomis, laudis face ostentas, alienasque lucubrations, quarum nec libas intelligentiam, criminaris. At visne speculum inspicere? Fac: sed haud lumen accende. Tua species ad te redeat; ama te ipsum; id non inficior: quinimo tui amorem laudo: sed eam tui tantum dilige imaginem, quam ut videas, non indiges lumine: hoc est, divinam; quæ ideo non patet oculis; quam tamen sine lumine, cæcus etiam, valet cernere. Tu verò corpus amas, potiorémque tui partem negligis; meliùs dixerim, odisti. Hæc non proprii, sed improprii amoris ratio; non tui, sed alieni potiùs; nihil enim nostri, præter animam.

SYMBOLVM XXVI.

NE CVIQUE FACILE DEXTE-
RAM PORRIGAS.

Variæ Lectiones.

Dexteram ne cuius porrigas. Erasm. Ne facile.
Gyrald. Ne cuique injicias. Jambl. Arcer. Ne
multis. Plutarch. Xyland. Ne ad omnia. Ficin.

Interpretat. variæ.

DE SAPIENTIÆ ARCANIS:
CONTRACTIBVS AC FIDE:
AMICITIA: MATRI-
MONIO.

SAPIENTIÆ ARCANA.

Illis non communicanda, qui probati non
sint temperantiâ, silentiô aliisq; experimen-
tis, Jambl. protr. cap. 21. & ibi Scutell. &
Farr. in sept.

Pateat hinc, verum ad sapientiam iter
esse virtutem. Qui ab hac deflectit, in
vana studia, & sæpe noxia præceps ruit.
Qui inter bonum & malum rationi obtem-
pera-

furta? Quid reciprocum inter momentanea & immortalia, quæ fides à Diabolo, quæ validitas in latrocinio?

AMICITIA.

Cum omnibus amicitiam ne ineas. Gyrald. de symb. Pyth. Multos ne facias amicos. Plutarch. de mult. amic. Verùm delige, quem diligas. Erasmi. de symb. Pyth.

*Eccl. c. 6.
v. 14.*

*Arist. mor.
l. 9. c. 19 it.
c. 9.
& Cic. de
amic.*

Equos eligis, canes, pisces, flores, nec eligis amicum, quò nihil pretiosius? *Qui invenit illum, invenit thesaurum.* Eúmne à fortuna speras? Cum fortuna recedet. A multitudine? Quomodo vis unum in multos, multos in unum verti? Ab omnibus? Qui omnes amicos vult, verè nullum habet; sic enim unitas exigitur ab amicitia, ut sit *amicus alter ego.* Si diligis opsonia, quæ in te mutantur, eò magis delige, quem diligas, hoc est, in quem tu ipse muteris. Quid verò? Huic præcepto contrarius nunc in amando ætatis usus. Eligit sensus tantùm, non mens; illius, non rationis consiliò amat voluntas opes, formam, dignitates, omnia denique, præter DEVM, quorum nihil assequi potest, nisi à DEO. Quid mirum, si

si ea pro amicis, ut plurimum, habeamus, quæ nobis atrocissimè inimica?

MATRIMONIUM.

In quo scitè cogitandum, cui dexteram porrigas. Ferd. à Belu. præc. 4. c. 1. in symb. Pyth.

Malum necessarium dicta fuit uxor: nec igitur avaritiâ, nec amore cæcus, in ea perditè vel *manum oculatam*, vel tyrannidem oculorum quæras; Verùm Argus prudens illam selige, quæ magis necessaria, quæ minus mala. Ita non aurô, non pulchritudinè, sed ratione ductus, dexteram porrige, ut accipias mulierem; non ut à muliere vel accipias, vel accipiaris; ut tibi nubat uxor, non tu illi. At symbolum ad nos corripiendos liceat deflectere, qui opinioni dant manus, eique inconsideratè sic adhærent, ut quæcunque illa sit, etiam æquitati ac veritati contrariam, velut uxorem, nunquam dimittant: vel primam à sorte amplectuntur, vel à sensu propriam, non veram, non justam à ratione perquirunt. Hinc pervicax amor, odium, ignorantia, hæresis.

Stob. serm.

67.

Plaut. Asin.

act. 1. sc. 3.

& Stob.

serm. 64.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE OPERATIONE: AVXILIO:
HONORE: VIOLENTIA:
ARROGANTIA.

OPERATIO.

Pier. l. 35. Hujus hieroglyphicum manus ; ac præ-
Job. 14. v. 15. cipuè dextera, juxta illud: *operi manuum*
tuarum porriges dexteram: hæc verò cui-
 que facile non danda. Intelligent, qui ad
 omnia manum conferunt, etiam inexper-
 ti, etiam ad mala; qui ab otio non desi-
 stunt, nisi actionibus improbis manus ad-
 moveant, quò minus malum fuisset in otio
 morari. Qui penè in studiis literarum
 tirones, quamcunque disputationem ac
 censuram, quodcunque opus arduum,
 ineptè aggrediuntur: isti profectò in ea
 facile, ac sine consilio, manus injiciunt.
 A Paulo quasi comprobatum audiant Py-
1. Timoth. 5. v. 22. thagoræ præceptum: *Manum citò nemini*
imposueris. Inconsideratè nedum cuique
 dextera non porrigenda, sed nemini pror-
 fus danda. Verùm nonne his contrarium
Ecccl. 15. v. 17. illud, *ad quod volueris, porrige manum*
tuam? Quinimo valde congruum. Eccle-
 siasti-

fiasticus bonum & malum proponit; deinde hominem relinquit in manu consilii sui. Sic arbitrii libertatem ille in actione considerat: Samius & Tarsensis ante actionem consilii ostendunt necessitatem; sine qua nec libertas, nec verè actio, quæ ex electione hominis operatio est. Dic, nonne homo liber actionis dominus? Ille igitur non verè, ut homo, agit, qui dominiò ac libertate non utitur agendò; his autem non utitur, qui in Civilibus inconsultè operatur: non enim ex Philosopho Spontaneum, sed in vitium, quod ignoratione fit. Hinc vide, ô perturbationum infelix mancipium, vide quod agis, imò quod pateris. Opus dum malum, ac ideo inconsideratè, aggredieris, non manum admoves, manicam sustines; non agis, ut homo, traberis, quasi bos ad victimam.

*Eustrat. in
mor. Arist.
l. 1. c. 1.*

*moral. l. 3.
c. 1.*

*Prov. c. 7.
v. 22.*

A V X I L I V M.

Manum porrigit, qui auxilium præbet; quòd cum omnibus non agendum, Pythagoras habuisse videtur à DEO, qui nec porriget manum malignis. Virtutibus fave, non vitiis; amico, non adulatori; sapienti, non scurræ; vestali, non lenæ; Sacerdoti, non ficario. Nec ad omnia;
fi

*Job c. 8.
v. 20.*

si enim malum quis agit, agenti auxiliare, non operi; quod ut facias, non dexteram, sed sinistram porrige; hoc est, *similib. 1. ep. 9. stris sermonibus errantem carpens*, ab instituto revoca. Ne dexter ac propitius arideas, ne muneribus excites, ne auctoritate foveas. Ventus hic ad naufragium dexter, nautæ sinister est; non auxilium, exitium.

H O N O R.

Jambl. Dexterâ manus Pythagoreis honorabili-
protr. c. 21. lior. Talis & pro loco apud Græcos. Jam-
symb. 20. blicus honores appellat *stolidos & absurdos*,
Steph. thes. qui conferuntur ab homine. Ac quidem
gr. tom. 1. species undecim honoris cum Philosopho
protr. c. 8. recenseamus: Nonne insanæ Romanorum
Rhet. ad *immolationes* erga Cæsarem, quæ soli de-
Theod. l. 1. bebantur DEO? Stultè suis *monumentis*
c. 5. Homerus, velut Numina, celebrat homi-
Horat. l. 2. nes, ac velut homines Numina pertur-
Ep. 1. bationibus, jacturis & vulneribus vexat.
Premia sunt certæ cursori, Philosopho dene-
gantur. Lucas viris dicatur honoris gra-
ciâ, qui præcipuè belluarum fedes. Dignior
locus quoties indigniori datur? Sepulchris,
imaginibus ac statuâs quoties immortalitati
eos commendamus, qui potius digni,
quos

quos æterna obruat oblivio? Quot publicis fruuntur cibariis, ut publico serviant, qui publicum vorant? Quot cum barbaris Cyrum adorant, qui DEVM spernunt? Quot Diabolo *se prosternunt* in homine? Quot *munera impertiuntur*, prætextu honoris, ut honorem ipsum deturpent? Non igitur danda cuique dextera; hoc est, cuique inconsideratè nec tribuendus honor, nec locus cederendus. Audiat, qui vir unico puellæ intuitu subjicitur; imò qui ex DEO forti vilissimo subternitur Dæmoni. Audiat, qui dignitates confert utilitatì potius, quàm justitiæ; omnibus, ut quisque illis æqualiter fruatur, non dignioribus, ut æquè; uni tantum, nam experientia prædito, non cæteris, qui experiri nequeunt, nisi assequantur. Audiat demum hæc ætas, quæ Sacerdotem non distingvit à famulo, Patrem ab hoste; quæ aurum magis facit, quàm hominem, hominem, quàm DEVM. Nunc sæpe ille honoratur dives, qui homo spernitur: imò interdum asinus in divite colitur, DEVS negligitur in homine. Illum tantum honore dignum censemus, qui terræ multa possidet stadia. Quid hoc? Nónne quisque nostrum terræ tantum habet, quantum sufficit ad hoc,

ut sit homo? Vir pro his venerandus, quæ in ipso, non quæ extra.

VIOLENTIA.

Erasm. ebil. 3. cent. 2. ad. 26. Dexteram injicit, qui *Centauricè* agens, malignitate, officiorum molestiâ, muneribus, minis, autoritate, vim arbitrio, justitiæ, veritati, cæterisque infert. Quod nec licet cum omnibus, nec ad omnia: si enim facis violentiam pauperi, quia pauper est, facienti magis, quam patienti hoc turpe; si potentiori, crabrones contra te ipsum irritas, leonemque pungis. Violentus per se consideratur ab Aristotele, secundum varios fines à Platone: studet primus, ut alienas impediatur voluntates; impedit secundus, ut aliquid assequatur: ille semper malus, cui solus in violentia finis; ideo sic nulli prorsus injicienda manus: hic, qui violentiâ utitur, tanquam mediô, tùm malus, tùm bonus à fine; ideo nec ad omnia. Sic primò eos increpat symbolum, quibus ita pravus est animus, ut, ad instar canis in præsepio, vel in hortis, hordeum, aut brassicam nec edant ipsi, nec alios edere finant. Quod stultum, malignum, tyrannicum magis, quam nihil aliud vel-

Eras. ebil. 1. cent. 10. ad. 13.

le,

le, nisi mortalibus liberum arbitrii donum, in externis à DEO impertitum, impedire? Hoc est, jus suum & homini accipienti, & DEO danti, eripere. In eos invehitur secundo, qui, ut aliquid obtineant, aliis ad omnia vim faciunt. Si ad bonum alterius, fac; si ad tuum, cave, nè violentia furti sortiatur naturam; si ad alterius malum, sceleri scelus addis; si ad tui, stultitiam. Insanus quidem ac impius, dum ad tui perditionem alios cogis ad scelera. Vis optimam semper exercere violentiam? Te ipsum in omnibus coge, ad rationi parendum.

ARROGANTIA.

Cuique dexteram injicis, dum vi, quæ propria dexteræ, omnia tibi arrogas. Pessimum ac violentum arrogantiae genus eorum, quos *ardeliones* Martialis appellat. Se Briareum ille facit, stultamque plebem ad se rapiens, quocunque manus intrudit, ac sese omnibus negotiis vult immiscere; in quibus

Nil bene cum faciat; facit attamen omnia belle;

hoc enim sensus, illud est rationis cognoscere. Ita cunctis coetibus, cunctis

comitiis, etiam non vocatus, importune
Eras. chil. 2. se ingerit; ac sæpe, quasi Atticus advena,
sent. 1. ad. in aliquod munus adscitus, brachiis mu-
 73. tilus, veros excludit Gyges. Quid civi,
 quid civitati perniciosius? Quæ actio
 perfecta, quæ libera, quæ communis?
 Huiusmodi viro quis amicus? Damnum
 ac timor in eum acuunt odia. Quæ
 gloria? Fraus & ambitio ejus opera
 vel mala faciunt, vel bona
 inficiunt.

SYMBOLVM XXVII.

SVRGENS E LECTO, STRA-
GVLA CONVOLVE, AC
VESTIGIVM CON-
FVNDE.

Variae Lectiones.

*Stragula semper convoluta habeto. Erasmi. Stra-
menta colligata. Laërt. Ambros. & Suid. Port.
Surgens è cubili stragula conturba. Clem. Alex.
Herv. & Gyrard. Excute, & convolve. Reuchl.
Complica, & vestigium confunde. Politian. Con-
volve, & figuram, vel vestigium confunde. Arcer.
in Jambli.*

Interpretat. variae.

DE VIRO EXPEDITO: CORPO-
REIS: PHANTASIA: IMMUNDO
SPIRITU: INSOMNIIS:
OPEROSA DIE: VE-
RECVNDIA.

EXPEDITVS VIR.

*Nam parati semper debemus esse, tanquam
peregrè abituri. Gyrard. Ut facile tempori
ac naturæ pareamus. Plutarch. de præc. Pyth.
int. ap. Gyrard. tom. 2.*

Basil. in
conc. de
reb. temp.
Plat. in
Axioch.

Cic. parad.
& Senec.
Ep. 9. &
in Sap. non
cad. injur.
c. 5.

Hom. II. 1. 16.

Quid agis? Experrectus, ais, jam vivo: hoc est, à quiete ad motum transi; via enim hæc vita. Verùm in hac si peregrinum te noscis, cur diluculo, postquam surrexisti, lectum sternis, velut in eo iterum vesperi cubaturus? Quid si tempus & natura te in meridie ad aliud stratum evocarent? Muliercula vanè solers paret cubile; tu prudens convolve & colliga, ut fatò jubente grabatum tollas & ambules: imò ut etiam nudus cum Biante, sive Stilpone, cuncta bona tecum feras. Componit stragula, qui, tanquam æternus incolæ, ædificat: qui sui cum ætate fugam negligens in ludo, in crapula sedet: qui denique hanc solam vitam spectat; si verè spectat, dum stationem ac patriam eam facit, quæ nil aliud, præterquam iter ac peregrinatio: sicque stultè quietem sibi statuit in motu. Sapiens hujus mundi hospes convolvit ac colligat stragula, ut sit paratus ad transitum; nec solum de vita, sed de immortalitate, non tantum de mortis fratre, sed de ipsa morte cogitat.

C O R P O R E A.

Philosophus, qui è somno inscitie surrexit, omne corporeum ex animo deleat. Jambl. protr. c. 21. Qui

Qui alibi stragula propriè colligans *vi. Jambl.*
lesceret, hîc symbolicè ad id præstandum *protr.c.14.*
hortatur: ac meritò: nam & sacris Auto-
ribus corpus *lectus* est animæ, in quo mor-
tale hujus vitæ *somnium*. Ab hoc sapien- *Orig. sup.*
tia nimis abhorret, quæ suis in vigiliis *Matth.*
immortalitatem quærit. A corporeis ni- *hom. 30. &*
miùm distat Philosophia, quæ Pythagori- *Max. Tyr.*
cis mors quædam; hoc est, animæ à cor- *ser. 28.*
pore *separatio*; nullaque datur de iis, quæ *Jambl.*
in perpetuo fluxu & mutatione, scientia; *protr.c.13.*
sed de his tantùm, quæ semper eadem, ac *& c. 21.*
eodem modò sunt. Hinc discat volupta- *symb. 16.*
tum sectator; qui corporeis hæret, è sa-
pientum numero extruditur.

PHANTASIA.

Caliginosam phantasiam luce veritatis oportet confundere. Clem. Alex. Strom. l. 5. *Ac inferiores animi vires comprimere, ne adversus rationem insurgant.* Rhod. l. 16. c. 18.

Phantasia profectò, quæ semper *motus* *Arist. de*
à sensu, in homine sæpe caliginosa; nam *an. text.*
intellectus aut somnò, aut ægritudine, *161. & ult.*
aut passione aliquâ obruitur. Tu verò
quid agis? Odiò, vel amore cæcutis,
mœrore duceris, aut lætitiâ somnias in

vanitatibus. Quid agis à corruptæ imaginationis mendaciô sæpe injuriam ab amico, ab hoste beneficium, dolorem, dedecus, damnum à virtute, voluptatem, honorem, utilitatem à vicio tibi effingis: Phantasiâne ita veritatis lumine confundis, an phantasiæ potiùs caligine veritatem? Comprimisne tu inferiores animi vires, an comprimeris ab ipsis? Rationis imperium sic non foves, destruis.

IMMUNDVS SPIRITVS.

Confundendum quiescentis vestigium, ne immundi spiritus subintrent, quod & statutum à Zoar. Georg. Venet. tom. 5. sect. 1. probl. 451.

Epist. 68. Etiam sagæ hominis quærunt vestigia, ut hominem perimant. Sed hæc sententiæ causa, non symboli interpretatio. Hoc tamen discamus: immundus spiritus nostra semper infectatur vestigia. Quid agendum? Belluæ nos doceant, quæ symbolo parent; *Animalia quædam*, inquit Seneca, *ne à persecutoribus inveniri possint, vestigia sua circa cubile ipsum confundunt.* Nos verò? Nedum persecutorem non vitamus, verùm ipsi etiam eum in veteratore, in apolide, in lenone, in ami-

amica nostri quotidie insectatorem volumus & tyrannum; nec nostra tantum vestigia, sed ultro nos ipsos illi tradimus.

INSOMNIA.

Glomeranda in unum, & rejicienda, ne remorata gravent. Reuchl. de art. cab.

l. 2.

Suid. &

Macrob. in

somn. l. 1.

Vel *insomnia* sint, vel *somnia*, vel ex ebore, vel ex cornu portæ, consideratione remorata semper gravant.

c 3.

Homer. O-

dyss. l. 19.

Unde Virg.

Æn. l. 6.

Levit. c. 19.

6. 6.

Propterea stragula convolvenda; quod idem ac divinum illud oraculum, *ne observetis somnia*. Ea veteres ideo abluebant; unde Persius:

—— ——— noctem flumine purgas;

Sat. 2. & ib.

Farnab.

Et Statius:

Ante diem gelidas ibat Ladonis ad undas,

in Theb. l. 9.

Purgatura malum fluvio veniente, soporem.

At si læta, quomodo gravant? Insuper quæ insomnia gravare possunt, si cuncta

Jambl. de

Pyth. c. 28.

Eccl. 5. 6. 6.

Pythagoræ vana? Juxta illud: *ubi multa sunt somnia, plurimæ sunt vanitates*. Di-

Eccl. 39. 6. 7.

cam: infausta nos gravant, nam credimus vera; hinc multos armare fecerunt: Læta,

ibid.

nam experimur vana; hinc multi excide-

runt

ibid.

Job. c. 20.
v. 8.

runt sperantes in illis. Quod de insomnio dictum, de hac vita repete, quæ velut somnium avolans non invenietur. Eos itaque pudeat, qui rebus, ad hujus vitæ somnium spectantibus, nimis hærent; qui magis obuli, quàm animæ iacturam lugent; qui maiorem in dignitatibus, divitiis, pulchritudine fidem ac spem habent, quàm in DEO. Hi cuncti, somniò remoratò, stragula non convolvunt.

OPEROSA DIES.

Interdium agendum, nec ullum somni vestigium relinquendum. Syll. ap. Plutarch. Sympof. l. 8. q. 7.

Ap. Plut.
de pulch.

In meridie non dormitandum, ajebat Socrates: nox enim quieti danda, operi dies. Interdium qui nescit vigilare, dignus verè, qui noctu nequeat dormire. Hic nec vivit profectò; nam vita, Pliniò teste, vigilia. Nihil morti esse tam simile, protulit Cicero, quàm somnus; qui, ut de otio scripsit Eusebius, *vite parenthefis* dici potest: hunc igitur nōne satis est, velut *publicanum*, Aristonis judiciò, vitæ dimidium à nobis extorquere, nisi & ipsi nos aliud illi dimidium ultro exhibeamus? Id præstat, nedum qui dormit, sed qui otia-

In pæf. op.
1. Tuscul.
l. 2. c. 46.Plut. aqua
an ign. util.

otatur, qui vanitatibus incumbit. Præterea, quid est somnus aliud, præterquam naturæ deficientis affectio, ac remissio, ab *Plut. symb. l. 8. 96.* imbecillitate proficiscens? Tenebris ergo dignus; non luce. Nos verò hujus vestigia ostentabimus? Memoria boni celebranda & relinquenda, non mali. Illos quoque pudeat, qui quottidie è somno, velut ex divina manu, in lucis usuram egressi, dexteram clementissimi Patris reverentissimè osculari turpiter negligunt. Viventes audiant Herostrati, splendorem *Strob. l. 14.* in umbra, vitæ momenta in humano præsidio exquirentes; hoc est, gloriam in scelere, famam in infamia, æterna in caducis.

V E R E C V N D I A.

Servanda etiam in his, quibus cogimur naturæ necessitati satisfacere. Erasmi de symb. Pyth.

Ede, bibe, quiesce, cæterisque naturæ necessitatibus obtempera. Sed in horum vel superfluitate, vel luxu, ne plausum quæras. Crapula, ebrietas, nimiusque somnus naturam lædunt; nec aureâ patinâ fames, aut sitis gemmatô cratere magis exstingvitur, nec purpureo sub conopeo syavius dormis. Hæc omnia

omnia defectus & vincula sunt; quantum ideo maximè potes, modestus ac verecundus absconde: fortitudinis & libertatis pateant insignia; non imbecillitatis, aut servitutis: illa triumphì postulant purpuram; hæc pudoris. Hinc discite tu, voluptatum amator, sensus mancipium, in improbitate procax: in necessitatibus huius vitæ si verecundia servanda; quid in malitiæ deliriis? Te coactum si naturæ famulari, absque erubescencia, non decet: quid libentem vitio?

Nec licet aut recordari, aut imaginem relinquere voluptatum, quæ in nocte fuerunt. Clem. Alex. Strom. l. 5. *Etiam si cum uxore.* Plutarch. symp. l. 8. q. 7.

Stoicorum absit libertas, voluptati serviens, ac

Virg. Eclog.
6.

— turpes — pecudum secuta
Concubitus.

d. fin. l. 1. Fortitudinis leges, ajebat Cicero, effæminari virum vetant in dolore, qui sæpe rationalis; quantò magis in voluptatibus, quæ ut plurimum præter rationem? At illarum etiam, quæ ex legitimo consensu justæ, ac necessariæ, memoriam & imaginem delendam jubent matrimonii dignitas & modestia. Conjugem in occulto amplecti

plecti debemus, ajebat Plutarchus; ad ^{de con.}
quid ergò amplexûs vestigia relinquere? ^{præc.}
Quid turpius, quàm in lecto concubitûs
imaginem inspiciendô, meminisse, nos
eodem modô genitos, quô belluæ? Hô-
mo sui principium ne agnoscat ab homi-
ne, ut velut jumentum insipiens, geni-
tus, ad instar insipientis jumenti, vivat; *Pf. 48. v. 20.*
sed proprium consideret initium à DEO,
ut perfectissimô ætatis circulô ad DEVM
redeat.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE HAC VITA: OTIO: ERRORE.

HÆC VITA.

Corpus nostrum quasi animæ lectulus;
hæc enim vita mortalis, Tyrio teste, *Max. Tyr.*
somnus. Qui ergò ab ea discedens transit *serm. 285*
ad immortalitatem, stragula colliget;
hoc est, ea, quæ ad corpus spectant,
probè composita pro suis viribus relin-
quat; sed vestigia ne fervet somni. Ser-
vat, qui cedens fato alienas vult cogere
voluntates, nec de propria scit statuere;
qui de uxore, filiis, opibus, non suis
am-

amplius, magis anxie cogitat, quam de anima; quæ sua nimium, si eam perdit.

O T I V M.

Desidiæ naturam in somno habes. De
Prob. 6. 6. 9. qua illud: *usque quò, piger, dormies?* Ubi
 sola exstant otii vestigia, ibi forsan ve-
Georg. Ven. rius, quam ex traditis à Veneto, malum
tom. 5. sect. prævalere Dæmonem, intellige. Inertia
5. probl. 451. enim est Diaboli *hamus*; & qui otia-
Tbom. in *viam sibi construit ad gehennam.* Insuper
vit. patr. otii, quò nîl turpius, delenda, non re-
ecc. l. 7. c. 8. linquenda vestigia. Scipioni ac Lælio
et Petr. infauſta conchularum & calculorum me-
Bles. ep. 9. moria; Socratis famam; equitantis in
Val. Max. arundine cum pueris, adhuc deridet Al-
l. 8. c. 8. cibiades; jure ideo Seneca, *id age, ut*
Epist. 19. *otium tuum non emineat;* alibi, *absconde*
et 68. *te in otio, sed otium tuum absconde;*
 nam *gloriari otio iners ambitio est.* Au-
 diat, qui nugis nedum studet, sed eas
 in lucem edit: convolvat & colliget,
 ne appareant. Otiari malum, otii me-
 moriam relinquere, pejus; illud enim ali-
 quando fragilitatis est, hoc semper stul-
 titiæ. Verùm si de otio id dictum, quid
 de pravo opere? Attamen quot non so-
 lum

lūm malè agunt, sed ipsum errorem carentes à malo famam quæritant?

ERROR.

Dic tu, qui hæcenus *grevi sopore*, ut
Jonas, *in morte obdormiens*, in errore, *Jon. c. 1.
v. 5.*
quievisti, nunc tandem à somno solutus
jam vigilas; Dic, cur etiam somni vesti-
gia retines? Libidinem, odium reliquisti;
sed amasiam, & sicarium domi adhuc ha-
bes. Aut etiam dormis, aut cito in le-
thargum incides. Dele signa, stragula
excute; secus allicis hostem, insectato-
rem instruis, Diabolo viam paras;
qui pedem in tuis ponens vesti-
giis, jam te invenit, jam
te possidet.

SYMBOLVM XXVIII.

COR NE EDITO

Variae Lectiones.

Cor ne edas. VVolf in Cýrill. Suid. Arcer.
In Jambl. Ne fores. Ficin. *Ne comedas.* Poli-
 tian.

Interpretat. variae.

DE CORDE: REBUS IGNOTIS:
 AMICO: TOTIVS VNITATE:
 CVRIS ET AFFECTIBVS:
 ANIMO: INVIDIA:
 IRA.

C O R.

Non edendum, haud enim concoquitur.
 Nonnul. ap. Gyrald. de symb. Pyth. *Nam*
vita sedes. Jambl. de vit. Pyth. c. 24.
Nam sanguinem comedere à DEO jam ve-
titum. Georg. Venet. tom. 5. sect. 5. probl.
 447.

Levit. c. 7.
 v. 26.

A Symboli recessisset natura, si pro-
 priè de corde locutus fuisset Pythago-
 ras. Verùm ab his interim discamus; à
 nostri

nostri ipsius offensa, quæ in prava concoctione indicatur, à proximi, quæ in vita, à DEI, quæ in sanguine, abstinendum. In his tribus tota legis vis. At si mala concoctio vitanda, quæ ad corpus attinet, quid de mœrore dicendum, perturbatio- nibus & vitiis, quibus nostram nos ipsi lædimus animam? Si proximum in vita offendere nefas, quid in honore, in fama, in moribus? Edere cruorem non ampliùs à DEO interdictum; sed non ideo, de pauperum sanguine pingvem fieri per- missum.

RES IGNOTA.

Incertum enim est, an cor sit sanctum.
Ælian. de var. hist. l. 4. c. 17.

Si Pythagoram audire nolumus, accipi- tres ipsos imitemur, qui symbolo paren- tes, ut Ælianus refert, à cordibus, tan- quam sacro quodam, se abstinent. Ve- rum corda scrutari, an impia, vel sancta sint, solius DEI est; de quo, *tu nōsti solus* cor omnium. Ea ergò edere, hoc est, con- vitiis, tanquam impia, laceffere, non decet.

Culpare in quoquam, quæ non sunt Prosper. in
nota, malignum: Epigr.

Linguantur secreta DEO:

Aa

Audi.

Gregor. in
1. Reg. l. 6.
c. 16. &
Lactant. de
vero cult.
l. 6. c. 24.

Audiat pravus animorum interpres, qui de mentium arcanis temerè ac cæcus judicans, linguam acuit contra proximum, & sæpe innocentem: Videat, in quod sævit; Cor justī D E I altare fuit appellatum; falsò interni visione DEVM se facit, verè maledicentiâ Dæmonem. Sic frequenter divinum altare vorat in cordibus contra Pastorem auditor, vicinus contra vicinum, servus de hero, subditus de Principe loquens. Erramus crebrò in externorum cognitione, ac ea cognoscere putabimus, quæ latent?

Linguantur secreta DEO.

A M I C V S.

Illi non obtrectandum. ap. Thuil. de Symb. Pyth.

Ap. Stob.
serm. 62.

Interpretationem hanc probare nescio. Vorat quidem cor suum quodammodo in amata uxore vir zelotypus, juxta illud Plutarchi: *amoris dentes zelotypia & suspicio*; sed eam ideo non lædit: fidem illius intactam & insuperabilem nescit; rivalitatis verò importunitatem, sibi ac illi molestam, ferre nequit. Vorat proximum, qui verè amicus errantem corripit, sed ut corrigat. Vorant puerum paren-

parentes, ut educent: fauciat chirurgus infirmum, ut sanet. Offensa, quæ patientis utilitatem respicit, offensa non est, sed beneficium. At qui obtrectat amico, jam recessit ab amicitia. Cor eousque illi est amicus, donec eum ipse diligit; dum afficit injuriâ, pro corde amplius non habet; ideo cor vorare dici nequit. Nos inde tamen intelligere liceat, *sub agnino vellere lupinum gerere animum*, & sub amici specie carnem amici sui comedere, vile nimum esse, ac ingratum. Vile, nam personati eum aggredimur à tergo; ingratum, nam eum lædimus, qui nos amat.

*Aelhe. in
comp. spec.
char. c. 6.
Jer. c. 19.
6. 9.*

TOTIVS VNITAS.

Non convellenda. Jambl. Arcer. protr. c. 21. *Sympathia universi non dissipanda.* Scutell. ibid.

Hic pro totius unitate, conspiratione ac sympathia concordiam, pacem, nec non amicitiam sumo, quæ ad instar sunt cordis universi. Cor ideo vorat, qui fratrum & bonorum divisiones, diffidia inter amicos, conjuges, parentes, Principes vel excitat, vel fovet. Sic pariter agit advocatus, cujus tum ignorantia, tum ma-

litia, lucrosam perpetuitatem in lite nutrit: sic denique impius, qui seu pravô consiliô, seu malis operibus, hominem dividit à DEO, qui verè totius unitas

Job. 14. 6. 6. & vita.

CVRÆ ET AFFECTVS.

Ne conficiamus nos curis. D. Cyrill. in Jovin. *Mæror ex animo projiciendus.* D. Hieron. in Ruff. Plutarch. Erasmi. & alii. *Ab animi perturbationibus abstinendum.* Ferd. à Belu. de symb. Pyth.

*Pier. hier.
l. 21.*

Ep. 80.

*In poëm.
admon.*

lib. 7. tit. 10.

Tuscul. 3.

Ægyptii cor, dentibus ambesum, pro hominibus pingeabant, qui ægritudinibus affligebantur; quos etiam Seneca *ipsum cor exedentes* vocavit. Sic Phocylides, *cor non minuendum*, præcepit. Ac fanè, ut cum Patritio loquar, *angusti animi est, cor semper corrodere, hoc est assiduâ curâ cruciari.* Symbolum hancque ipsius interpretationem ab Homero fluxisse, nonnulli putârunt, favente Cicerone, qui Poëtæ sic verba transtulit de Bellerophonte;

*Qui miser in campis mærens errabat
Alcis,
Ipse suum cor edens.*

Locum

Locum similem considerat Plutarchus,

Quò, nate, immensum produces usque de Homer.
dolorem, in opusc.

Ipsè tuum cor edens?

Ab his percipiamus, nos ipsos cor nostrum edere. Nunquam infortunia nos invadunt, nisi priùs ea nos admittamus: dum admittimus, illarum dentibus ipsi cor nostrum arrodimus. Infelicitates à nobis vel originem habent, vel alimentum: vel ipsi facimus, vel augemus; augemus autem, dum, remedia nostrum est afferre, nec afferimus. Nulla ærumnarum, cui ratio aliquam consolationis causam, & mali compensationem non admisceat. Omnes, ad instar viperæ, secum sui morsûs virulenti gerunt medicinam: si hanc negligimus, morbo cedimus libentes; dùmque cedimus, nostri victorem facimus. Mœreris ob filii mortem? Mortis causam te nosce, qui mortalem genuisti: cogita, eum non tantùm nunc mori, sed jam vixisse, & adhuc vivere: jactura fuit momentanea; pluribus annis filium habuisti mortalem, nunc immortalem habes. Luges propter carcerem, aut exilium? Si reus, luge potiùs ob errorem; si innocens, de tyranno ride, ac

de te ipso latere: corpori solum libertatem adimunt vincula; non menti, quæ nunquam exul, & à longè patriâ fruitur, & patriam ubique habet. Angeris ob hujus anni penuriam? Præteritorum & futurorum ubertate compensa: tempora non semper eadem; te ipsum horreo & crumenæ apta, sicque annonam tibi fac: homines indigent parvi, quamvis desiderent plura; tuæ voluntatis est, annum agere in sterilitate fertilem. Ægrotatione laboras? Pondera, te causam dedisse, ac intemperantiam corrige: morbi omnes à nobis sunt; in nobis enim vel causam reperiunt, vel propensionem; at si paucis diebus ægrotas, quot lustris optimâ es usus valetudine? Spe sanitatis mœrorem sana. Quid amplius? Abstine ab amore, nec feritate, aut zelotypiâ cruciaberis: dele odium, nec turbâ militum pauper fies, nec de tui securitate dubius eris: linque cupiditates, nec indigebis, nec frustraberis. Quibus curis non afficitur, qui amat, qui odit, qui desiderat? Amissâ libertate ac boni defectu, infernum in se quisque tenet; curas tamen stultus pro voluptatibus habet. Ægrotare, ac sanum se credere, pessimum delirium, maxima infirmitas. Cor igitur ne ipse vo-

res;

res; ne quasi dentibus conterens in tot partes dividas, quot sunt affectiones & vitia; sed integrum in sola ratione, in sola virtute, in unico DEO pone.

A N I M V S.

Ad instar rerum, quas comedimus, animus non mergendus in corpore. Farr. in septen.

Cor pro mente ac animo passim ponitur à Græcis, & præsertim in Sacris Literis: *Inclina cor tuum ad cognoscendam prudentiam.* Mentem suam ergò qui mergit in corpore, cor suum edit. Audiat heluo, qui propriè suum comedens, in ventre ponit. Audiant formæ divitiarumque amantes, ac cæteri, qui pro corporis alimento, vestitu, cultura tot curas impendunt, nec unam tantum pro anima, quæ tamè infinitis vicibus illud exsuperat; imò quæ inter nulla ratio, proportio nulla. Cor suum qui mersat in corpore, mersat in morte: siquæ *ubi est thesaurus tuus, ibi cor tuum*, stultus pro thesauro æstimas, quod nil aliud thesauri habet, nisi pondus; quod in carcere, aut sepulchro à te non conditur, sed tibi carcer, aut sepulchrum est.

Steph. in thes. græc. tom. 2. Prov. 2. 6. 2.

Matth. c. 6. v. 21.

Macrobius in somn. Scip. l. 1. c. 10. & 11.

I N V I D I A.

Non esto invidus. Jambl. in symb.

Embl. 71.

*Quintil.
Inst. Orat.
l. i. c. i.*

Alciatus invidiam, cor proprium comedentem, descripsit. Proh amentiam! Tu, qui hoc vitiô laboras, te ipsum dilanias, bonumque alterius in tui vertis malum. At cur proximi bonis invides? Nam ea desideras, nam possidentem odis? Concupiscibilem & irascibilem facultatem sic in tui perniciem confundis. Bonæ invides famæ? Non invidiâ, sed operibus acquiritur. Ingeniô? Cuique hoc datur; plaude potius, tuum cole, ac alienum imitare. Fortunæ? Virtute supera. Dignitati? Cura, ut merearis. Divitiis? Nil cupias, & ditiozem te fac. Eum verò, qui bona possidet, quare odisti? Nam possidet bona? In quo ideo te lædit? Possidet, nam sudans & algens acquisivit; hoc idem quis tibi; nisi tu ipse, dene-gavit? Præterea si odisti, cur invidiâ, & eum honoras, & illô te inferiorem faceris?

I R A.

Ne iniscaris. Ferd. à Belu. de symb.
Pyth.

In

In corde irascibilem facultatem posuit *Diog. in*
 Pythagoras; idem voluit Galenus. Eam *Pyth.*
 postea vim quandam igneam dixit Aristo- *Gal. de virt.*
 teles. Hæc omnia in unum collegerunt *Arist. probl.*
 Ægyptii Sacerdotes, referente Cyrillô, *sect. 8. q. 27.*
 dum corde, igni superimpositô, iram *ap. Gyrald.*
 significabant. Ne igitur cor edas, idem
 sit, ac dicere, abstine ab ira. Quâ enim
 perturbatione affecti magis, quàm iracun-
 diâ, nos ipsi nostra devoramus viscera?
 Corda vultures comedant, non homines.
 A natura nobis datum cor, ut eô viva-
 mus, non ut illud voremus. Profectô
 suum edit, qui atrocissimo iræ monstro
 edendum præbet. Sic, dum iratus levis
 offensæ ac sæpe mendacis vindictam quæ-
 ris, offensam longè majorem tu ipse tibi
 affers; quæ verò major, quàm ratione ac
 mente privari? Sic, dum cor alterius cu-
 pis edere, tuum edis. Theophrastum audi;
Ne ira inimicos ulciscaris, ut tibi magis, *ap. Stob.*
quàm illis noceas. Vindictam optas? Su- *serm. 7.*
 me; sed de iræ hostilitate, illam demens.
 Placare, parce, atque cor tuum non
 comedens, illudque DEO integrum tra-
 dens, in tuto pone: ipse instat; *Præbe,* *Prob. c. 23.*
fili mi, cor tuum mibi. Væ illis, qui cor *6. 26.*
 suum comedere malunt, quàm DEO lar-
 giri; quinimo restituere.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE COELO: SACRIS LITERIS:
MORTIS MEMORIA: MENDA-
CIO: CVRIOSE MALIGNO: SIBI
PROPOSITVM IMPEDIENTE:
CORDIS PRÆSTANTIA:
SAPIENTIA: HEL-
LVONE.

C O E L V M.

*Apoll. l. 2.
& Falg.
myth. l. 1.*

*Pier. hier.
l. 34.*

*2. Cor. c. 12.
6. 29.*

Quid comedis, ô nova Promethei avis?
Corda? Quomodo ab inferis ad superna
transiisti? Cordane edis, an cœlum? Cor-
de profectò cœlum indicabant Ægyptii.
Quicumque à vitio ac violatione sacræ le-
gis non se abstinet, suam cœli partem si-
bi mandit. Sic popinones in crapula su-
am, in carne fornicator, in latrocinio
rapax, avidus in fcenore, insatiabilis in
avaritia, in maledicentia mordax. Edens
cibum conterit ac destruit; sic faciunt
hæresis & blasphemia; os ponunt in cœ-
lo, animam in barathro. Idem agunt,
qui ad divina fercula indignè accedunt;
admovent ad vitam labia, & mortem ac
judicium sibi manducant; vorant cœlum,
ac

ac ipsi vorantur à gehenna. Proh miseros! Cibus in sui naturam convertit comedens; nefas, cœlum in nos ipsos mutari, oportet nos ipsos in cœlum: symbolo igitur parendum. At visne impunè ac sine labe cœlum comedere? Ut plurimum qui edulia quærit, alimentum haud respicit, sed voluptatem; paucique comedunt, ut vivant; pluribus

— *in solo vivendi caussa palato est.* *Jub. Sal. 11.*

Hæc vitanda. Tu ede cœlum; sed ut etiam jejunos eò nutriaris. Ede; sed ut etiam post mortem in eo vivas.

SACRÆ LITERÆ.

Quale cor non edendum? Antonomastice ipsius DEI cor Pythagoram inspe- *Aug. in*
xisse, puto. Quid illius cor? Sacra Scri- *Psal. 21.*
ptura, inquit Augustinus. Divina non *Justin. ibi.*
debemus edere, sed credere. Qui come- *et Greg. in*
dit, ore capit cibum ac vorat; Religio *1. Reg. 2. 8. 2.*
voraci ore à nobis non recipienda, sed
mente ac fide veneranda. Comedentis
palatum rigidâ censurâ, quod placet, as-
sumit, quod secus, rejicit. Impii est,
in iis, quæ DEI sunt, vel hæsitandô, vel
literam à spiritu non distingvendô, im- *2. Cor. 3. 6.*
mun.

Greg. 1.
mor. 15.27.

1e it. c. 1.

6.3 & 4.

Isid. ib. 5

Hieron. in

Zach. 14.

Job. 30. 6.4.

Steph. in

thes. græc.

tom 2. 5

Theoph. de

bis. Pl. 1.1.

c. 4.

mundum ac vetitum *deglutire camelum*, qui ruminat, ungulâsque non dividit. Manducant alii *cortices arborum*, alii *medullam*, quæ apud Græcos dicitur ipsius arboris *cor*: utrumque malum. Primi solum in Sacris Paginis literam considerantes, nec literam ipsam intelligunt; secundi superfluâ curiositate divina dum scrutantur, à divinis recedunt: corticem illi comedentes negligunt meliora, & adhuc esuriunt; isti cor, seu medullam vorandô, nimiùm dum scire volunt, satis nunquam sciunt: illi demum ne visum ac lumina in lumine visionis medio amittant, erga solarem orbem timidi perstringunt oculos; ac ut cœcitatem vitent, cœcos quodammodo se faciunt; audentes ac temerè isti, apertis oculis dum solem intueri volunt, se cœcos ante solem putant, usque adhuc in sole cœcitatem inveniant. Utrumque malum dixi; pejorem tamen censeo virum nimis audacem, qui non vocatus regios ingreditur recessus, quàm eum, qui nimis modestus extra limina pedem sistit. Ubi agitur de divinis, externis acquiescere; illius est argumentum, qui de internis minimè dubitat; velle autem sapere, quod nequis, est idem, ac nolle credere, quod debes.

MOR.

MORTIS MEMORIA.

Per cordis effigiem quodcunque receptaculum exprimebant sapientes. Ita Sacrae Literæ *cor terræ* sepulchrum vocârunt: in hoc mortis nobis proponitur meditatio; quæ non oblivione voranda, sed perpetuis cogitationibus alenda. Ne igitur cor, seu sepulchrum nos cum illo edamus, qui mortis recordationem, tanquam incitamentum ad mala, in ventre ponens, ita loquebatur; *comedamus, cras enim moriemur.* Dic, ô stulte, si fas est loquendo esui tempus occupare; dic, quæ ratiocinatio? Nam morieris edendo. Estne ingluvies ad interitum præparatio? Abstinencia potius, dicerem: an mortem arcet crapula? Potius arcessit. Proh stultitiam! Te vocat fovea, tu converteris ad mensam: tu minantem vides Parcam, nec parcis vitio? Instat mors, & comedis? Profectò priusquam comederes, mortis memoriam vorâsti: sepulchri cibum te volunt fata, non tui sepulchrum. Abi; corona te rosis, tuoque tumulo flores auge: sint tibi confinia, escam glutire, ac evomere animam; sicque tuâ pingvedine, lautiora fercula vermibus, imò gehennæ para.

Pier. hier.

l. 34.

Matth. 12.

6. 40.

Isa. 22. 6. 13.

para. Nos interim nostri finis memoriam in corde habentes, ne sepulchrum deglutiamus: ejus recordatio ad virtutes nos excitet, non ad vitia; & sic vivat in nobis, ut hac relictâ mortalitate nos vivamus in DEO. Inter bachanalia hodiernâ die tantum exultare, impar nimium ac stulta crastini æterniq; interitus compensatio: momentaneis terræ conviviiis, ô nefas, lætetur ante mortem qui vult; nobis post mortem, in perennibus cœli symposiis exultare, sat erat.

M E N D A C I V M.

Or. Ap. l. 2.

c. 3. &

Pier. hier.

l. 17. & 41.

Macrobi.

sat. l. 1.

c. 6.

Or. Ap. l. 1.

c. 36. &

Pier. hier.

l. 17.

Job. c. 14.

v. 6.

Ægyptiis veridicum viri probi sermonem significabat cor, lorô à gutture suspensum: hinc forsan, ut veritati assvescerent pueri, bulla sub cordis figura eis ante pectus annectebatur; cor igitur non in ore, sed extra os veritatis nota; illud inter dentes habere ac glutierendô celare, mendacii: cor ideo ne vore, idem sit, ac, veridicus esto. Ibis Mercurio, sermocinationis domino, sacra ipsum cor indicabat; cor enim in sermone ponendum. Et sanè, quid magis, quàm mendacem esse, à viro dissidet, quem sibi similem creavit ille, qui *veritas*? Propriè locutio soli datur homini, ut mentis explicet

plicet arcana: falsidicus verè ideo non loquitur, ea enim non explicat, operit. Veritatem hac vice tantùm dic, ô mendax; de quo sermonem facis? imò de quo mendacium? de te ipso? Autoritatem propriam sic tu minuis, qui vera dicendô auditorem tuum in hoc quasi DEVM facere potuisses: de proximo? at si tuum animum tu vides, ac nescis cōstendere, quô pacto alienum poteris videre, ut ostendas? De DEO? Sic de ipsa veritate sacrilegus profers mendacia; quibus fidem habere idem esset, ac non habere fidem. Animalia sine ratione, si rectè *Porphyr. de sacr. l. 3.* philosophantur nonnulli ex Pythagoricis, variis vocibus inter se varios ac internos patefaciunt affectus. Aliter sic garriens ad se vocat hirundo sociam, aliter propter ablatam prolem luget; boantem sic bovem, tūm impositō jugō mœrentem, intelligit bos, tum pascui fertilitate gaudentem; canis quodam latratu, reportō dominō, lætitiā ostendit, quodam invasus à canibus, cæteros ad sui defensionem invitat canes; leo ipse rugitūs varietate sive pressum morbō, sive ob prædam exultantem se indicat: veriùs ita loquuntur bestia, quàm viri mendaces. Vitiis cæteris mendacium solum pejus est: illis

homo

*Pf. 48. v. 20. homo comparatus est jumentis; hoc fit de-
 Juv. Sat. 9. terior; nam eô mugiunt homines, jumenta
 loquuntur. Mendacium tamen sic amant
 illi, ut prudentium sapientiam stultè illud
 ipsum vocent, quod suos auditores vult
 inscientes; vigilias & studia pro illo im-
 pendunt, quod studentes etiam, & vigi-
 lantes, ignorare ac dormire facit; illi fa-
 ciliùs, quàm veritati assentiunt, perfidiæ
 sic fidem suam credentes; ab eo gaudent
 laudati, quod potius adulatione tanquam
 indignos laude vituperat: æquitatem ut
 vel decipiant, vel retardent, illius patro-
 ciniô reus & advocatus utuntur; sed ille
 culpam sic addit culpæ, hic, ut alium tu-
 eatur, se ipsum lædit: ejus artificiis opu-
 lentiores trahuntur nuptiæ; at ideo tan-
 dem in ejulatus terminant: ipso personati
 otiantur bacchantes, verùm ita in menda-
 cio suas ponunt delicias. Proh deliria!*

CVRIOSE MALIGNVS:

*Qui arcana sibi communicata mordet;
 cor edit; quod, nam in pectore latitat;
 pro cujuslibet secretis liceat sumere. Ali-
 eno ita nonnulli scrutato corde illud ca-
 ninis dentibus rodunt: de quibus diceret
 Persius:*

Sat. 1.

— admissi circum præcordia ludunt.

Id

Id præstat, qui proximi cogitationibus penetratis ac finibus; vel impedit, vel divulgat, vel de iis agit satyras. Idem, qui amici scriptis, aut inventis, perfidâ sagacitate indagatis, ea, si bona; quasi comedendo sua facit, si autem secus, maledicentiâ mordet: sic verè

*Scire volunt secreta domûs, atq; inde Juv. sat. 3.
timeri;*

contra illud; quæ viderunt oculi tui, ne *Prov. c. 25.
proferas in iurgio.* Tu à symbolo disce, *n. 8.* ob malignitatem, curiose; dum, haustis aliorum arcanis, ea mordes, eorum comedis corda: hoc est, pro ingenuitate, aut fide, ingratitude, ac perfidiam rependis: quid turpius? Ut in aliis excites erga te ipsum timores, in te ipsum alicrum fuscitas odia: quid stultius? Abstine. Tu verò, nimis ingenue, alteri cor tuum cautè patefaciendum, intellige: quamplurimi adhuc vivunt Sinones, qui *Virg. Æn.
l. 2.* aliena captant corda, ut in sui sententiam tracta vorent. Cave.

S I B I P R O P O S I T V M I M P E D I E N S.

Edisne, ut vivas, an vivis, ut edas? Quomodocunque sit, non vivimus absq; corde, absque vita non edimus; dum igitur cor

tuum comedis, tu ipse iter tibi ad tua vota præcludis. Felicem si te desideras, quare in perturbationibus infelicitatis causas ipse tu quæritas? Vis te sanum, & luxuriâ, vel crapulâ contra te provocas infirmitates? Ad quid, si te sapientem cupis, vel in otio, vel in ludicris, atque cum stultis & insipientibus versaris? Aliam præturam si exoptas, cur præsentem injustè agis? Tibi omnium fidem comparare putas, & infidus omnes decipis? Frustra post mortem virtutis præmia consequi credis, dum in vita vitiis tantum incumbis. Cor tuum ita comedens, ut vivas, te ipsum occidis; ut edas, cum vita famem exstingvis. Currenti equo à minutis calculis viam purgares, ac tibi, ad cursum parato, stadium vel foveis, vel repagulis impedies? Alteri propositum interdicare, malignitas est; sibi, amentia.

CORDIS PRÆSTANTIA.

Macr. sat.

l. i. c. 6. §

Pier hier.

l. 41.

Cordis effigie in bulla, vel ad excitandam, vel ad præmio decorandam virtutem, ornabantur Romani. Sic ad illud pueris, ad hoc victoribus pectore annebatur. Hunc usum, mediante Lucumone Pythagoricô, ab ipso Pythagora forsan

forſan traxiſſe originem, putat Pierius. Cor *ibid.*
 igitur ne comedas; verum ad præſtanti-
 am ale: illud comedit, qui vanus diſſipat
 in deliciis: qui ſuperbus ac iracundus in
 ore habet; qui ſpretis nobilioribus natu-
 ræ geniis, vult propriam voluntatem ſuis
 tantum inſervire voluptatibus. Tu fortis
 unias in pectore, in operibus exerceas.
 Illud ne deglutias, velut cibum, ſed fac,
 ut appareat, velut hominis. Cor in ho-
 mine caro quidem; non ad eſum tamen,
 ſed ad vitam, ſed ad gloriam.

S A P I E N T I A.

Ne iplam vores, juxta illorum opinio-
 nem, qui animum & prudentiam in corde
 ponentes, cordatum virum ſapienſem voca-
 bant; unde Cicero, *nec ſequitur, ut, cui cor Tuſcul. I.*
ſapiat, ei non ſapiat palatum. Sapienſia gu-
 ſtanda, non voranda; non in comedentis
 ore, ſed ab ore docentis percipitur. Illam
 vorant, qui paucorum dierum ſtudio, totam
 glutire volunt encyclopædiam; qui eâ u-
 tuntur, non ut ſideribus dominantur, ſed
 ut pareant ſtultitiæ; qui amplectuntur il-
 lam, non ut ornet mentem, ſed ut inſer-
 viat corpori; qui ſequentur Minervam, ut
 paret victum, non ut vitam componat;
 qui ſapienſis opera ſua faciunt; qui ſapi-

Job. c. 28.
v. 28.

Quintil. O
rat. Instit.
l. 1. c. 1.

Arist. Me-
taph. in
princ.

entem ipsum maledictis mordent. Verum quia de illis, qui sapientiam vorant, in sequenti aptius forsan dicendum, falsam priscorum doctrinam patero. Hic eum audio, qui me increpat; Sacra enim Pagina saepe sapientiam ipsam in corde statuit. Sed illi de humana loquebantur; apud DEVM illam quidem scio, in corde positam, de qua dicitur, *timor Domini ipsa est sapientia*. Nobis interim ab antiquorum mendacio veritatem discere liceat; cor sanè pro voluntate sumitur; sit ergo & sapientia & voluntas in corde: cur mœres tu? Ingenio invides alieno, de tuo quere- ris? Dic, nudumne inspicias, an scientiis ornatum? Si nudum, à natura cuique da- tur: si ornatum, quare non ornasti? Sa- pientiam in corde, hoc est, in propria vo- luntate, quisque habet. In eo semina po- suit natura, quâ omnes homines scire de- siderant. Ut ad actum potentia, semen ad fructum ducatur, opus est sudare ac algere: Sic, quicumque verè vult sapere, sapit.

H E L L V O.

Jo. Euseb.
l. 2. c. 17.

Quid, ô cupes, ô insatiabilis gastrimar- giæ sectator, qui *cor tuum semper gestas in ventre*, quid agis? Vitulus apponitur, de- sideras leporem; his potitus, boletos & tube-

tubera postulas; ficedula porrigitur, perdicem quæris; hanc habes, phasianum cupis: terram & aërem tui depopulentur biarchi; vis murenam à Siculo, à Septentrione mullum, à Latio cyprinum, à Lemanno percam, ostream à Lucrino: flumina, lacus & mare cuncta suppeditent: jam poscis pulmenta, embammata, Jovis cerebrum, hyemales uvas, æstivas nives: tota cupediis ac lautitiis exhauriatur popina; exigis à coquo fraudes, metamorphoses, miracula: impossibilia speculetur culina; ferculorum pondere jam mensa crepitet, numero desit, adhuc optas, adhuc jubes. Pucinum afferatur vinum, petis Falerium: sitis extinguatur & fames: Accedant irritamenta, ut excites denuo; venter aliud nequeat capere; capiat oculus. Ita si voluntas in corde, cor tuum proprie voras, dum vis edere, quodcunque suggerit voluntas. Abstinentiam sic frangis, ac legem; sic infirmum te facies, aut pauperem. Desine, ac Juvenalem audi;

*Ne mullum capias, cum sit tibi gobio Sat. ii.
tantum,*

In oculis.

Imò Pythagoram; ne edas cor. Si palatum semper habes in corde, ne cor in palato semper habeas.

SYMBOLVM XXIX.

CEREBRVM NE COME-
DAS.*Variae Lectiones.**Cerebrum ne edas. Ficin. Ne comedito, Ar-
cer. in Jambl. Ne mandito. Gyrald.*

Interpretat. variae.

DE OBLIVIONE: SA-
PIENTIA.

OBLIVIO.

*Fugienda, Nonnull. ap. Gyrald. de symb.
Pyth.*

In Symb. **C**Erebrum edere nefas, ne pereat me-
moria; quod forsan tetigit Jamblicus
ibi, *Sine quo nec continere, quae ab ipso
sunt, vestigia possumus.* Cerebrum ergo
edit, qui sui oblitus muneris, de proprio
excolendo intellectu nihil cogitat; qui
Habituum ac Facultatum jam acquisitarum
deferit exercitia; idem agit agricola, qui
campum ferere; Pater, qui filiorum inge-
nia

nia erudire negligit. Oblivione quid pe-
jus? Illa dimidium vitæ homini rapit, qui
præteritorum memor, diebus etiam ante-
actis quodammodo frueretur; imò ille
transactas ætates omnes, quas eruditione
ac memoriâ tenet, dum eorum oblivisci-
tur, amittit. Euripidem hîc audio, qui
optabilem miseris malorum oblivionem
putat. Decipitur. Malâne præsentia? *Ap. Stob.
serm. 24.*
De iis non datur oblivio. Præterita? In
quo nocent? Oblivio mala semper; mali,
prudentiæ noxia; boni erga autorem in-
grata. Non semper, ait quidam; *inju-* *D. August.
de verb.
Dom. 16.*
riarum enim *oblivisci gloriosum*. Id, pace
tanti viri, esset virtute veniam privare.
Parcentis gloria & meritum est, de offen-
sa recordari, attamen parcere; siquæ o-
blivio danda, sit veniæ filia, non mater.
At oblivionum pessima, quæ cum Anto-
nii sociis, de quibus Cicero, *comedit be-* *13. Philipp.*
neficia. Nos igitur ne cerebrum edamus;
verùm in eo præcipuè nostra beneficiorum
vigeat recordatio. Letheis undis anti-
quitas nos docuit, oblivionem ac ingra-
titudinem inferis tantùm relinquendam,
æternisque dignam pœnis. Eam aliquan-
do excusant homines, ob temporis longi-
tudinem, ob memoriæ imbecillitatem:
sed quid de illis dicendum, qui, deditâ
operâ

operâ cerebrum comedentes, etiam vicina dissimulant, nec de præsentibus cogitant? Auram fanè, quicumque respirat, à D E O habet; hoc ipsum vitæ momentum, quod nobis *annumerat*, DEI donum est: beneficium tamen autoremq; non curamus, spernimus, offendimus. Quid hoc? Nec oblivio quidem, nec ingratitude, utraque enim de præteritis. Proh vitium verè nefandum, quacunque ingratitude, quacunque oblivione scelestius!

S A P I E N T I A.

Nam sedem rationis, ac sapientiæ instrumentum colere debemus. Jambl. protr. c. 21. & de Pyth. c. 24.

Hodie rationem ac sapientiam in honore quis habet? Cerebrum, sapientiæ instrumentum rationisque sedem, non amplius colunt homines; illud potius frequenter in se le feritatis ac instrumento stultitiæ mutant: sedem auri magis honorant, quàm rationis. Intellectui arcam sic præponunt, quamvis Cicero dixisset, *animus hominis dives, non arca*; sique de intellectu cogitant, id præstant, ut eò ad arcam perveniant; rarò instrumentum sapientiæ colunt, saepe amentiae: ita lenoci-

nocinium aut homicidium plus æstimant, quàm ingenium; siquæ ingenio utuntur, id agunt, vel ut illis hoc inserviat, vel ut hoc ipso ad ea cogant. Sapientiam & rationem ita præfens veneratur ætas: jam sine cultu Palladis derelicta sunt limina; solæ frequentantur divitum aulæ. In hoc præcipuè sapiens ac justus ab impio & stulto dignoscitur, quod semper ille pauper ac spretus, impiis verò ut plurimum & stultis dantur fortunæ patrocinia; nî dicamus, eos ipsam fortunam impios ac stultos efficere. Sed miror potissimum de iis, qui scientiarum se jactant sectatores, illas tamen foedant magis, quàm honorent. Eas vorant, non gustant: imò glutunt; de iis enim haud ampliùs cogitant. Studebant jam viri, ut scirent, nunc student, ut comedant: scientias ut acquirerent, in filiis educandis, Doctolibus à longè conducendis, continuis peregrinationibus thesauros impendebant; nunc, in paucissimis nummis comparandis, totam erogant sapientiam. A naturæ genio, quò scire quisque cupit, esuriens ad mensam disciplinarum ducatur ille, ut Legum, hic, ut Medicinæ fumat edulia: paucissimis diebus, ut citò se expediat, devorat potiùs: quàm mandit: vix Lauream.

ream memoriâ magis, quàm intellectu affectus, Theoricæ relinquit studium, ac se confert ad Praxin, ut escam sibi & familiæ paret; unicô dicam verbô, ut cerebrum comedat. Stulte, quid agis? Proh infelicissimam ægrotantium & litium fortem! Quid agis? Discipulus Facultatem si vorâti, Doctor nunc rulina, cibumque confice prius, quam in tui substantiam vertatur: ita non tuo, sed alieno vivis: non alimentum, sed potius indigestionem facis: Hoc sapientiæ instrumentum sedemque rationis est deformare, non colere. Nefas est, ad hoc tantum sapere, ut edamus; debemus ita edere, ut sapiamus. Pare symbolo, cerebrumque ne comedas.

Ideo non convenit, res probè judicatas, & Disciplinas convitiis arrodere. Jambl. protr. 21. Nec sapientiæ opera mordere. Scutell. ibi.

Audiat ille, qui inter literarum tirones obsoletarum opinionum autorem se facit; *Curiosus* ille audiat, qui aliena artis & naturæ specimina, felicitati suæ tribuit; qui ex ignotis experimentorum causis, novam sibi effingit doctrinam; qui denique jam probata mordicus carpendo

— abaco numeros, & secto in pulvere metas Pers. sat. 1.
Scit risisse vaser.

Audiant Neanthi, qui, cerebrum quasi vorantes amici, alienoque mutuatō calamō, nunquam edunt, sed legunt semper orationes & carmina; sicque legunt ea, ut ab illis édita potius, quàm édita quisque possit percipere: ac cum Seneca di- *Epist. 84.*
 ceret, *nec in ingenium eunt, nec in memoriam.* Attamen alicujus non apparent, scripta, non repetuntur ab antiquitate scriptorum nomina, quorum ingenia non velint comedere; quod obtrectatoris proprium; unde illud, *qui comedunt te, devorabuntur.* *Jerem. c. 30. v. 16.* Vile semper ac atrocissimum feritatis genus illorum est, qui contra elaboratam ingenii prolem maledicentiā sæviunt. Dixi atrocissimum; nam in parte hominis nobiliore sagittas figunt: vile; nam virum non aggrediuntur armatum, sed nudam paginam: pugnare volunt, sed hoste remotō adversus ejus vestigia bellum sumunt. Lingvam contra perfectam lucubrationem, à cæteris probè judicatam, acuunt nonnulli, ut melioris ingenii argumentum jactent; sed ita dum faciunt, sanè illius perfectionem fatentur, quam superare si voluerint, agant, non loquantur. Alii eam tenuam quidem ac imper-

imperfectam judicant; verum si talis est, quæ gloria, illi admovere convitia? Nul- lum ingenii opus tam leve, in quo sal- tem non eluceant sciendi cupiditas, labor, studium, voluntas: ob ista dignum, non reprehensione, sed plausu. Ille malè scribit, tu de ipso malè loqueris: uterq; malè agitis; pejùs verò tu; nam ille in suo errat, tu in alieno. Insuper si patent errores, vanè maledicus es; nam quicun- que sapiet, illos agnoscat: impia maledi- centia, dum etiam vanitate nocet. Si errata non patent, profectò autore cæte- risque te sapientiozem putas, dum ea in- dicas: pessimum vitium maledicentia, si incipit à superbia.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE NEFANDIS: ANIMA: MALI
BONIQUE MIXTURA: VIVEN-
TIBVS PRAVIS ARTIBVS:
AVLICA VITA:
SACRIS.

NEFANDA.

Cerebrum ne comedas, hoc est, à ne-
lib. 2. c. 27. fandis abstine. Apollodorus apud Athe-
næum,

næum, nec unum quidem ex veteribus ce-
 rebrum nominasse, tradit. Falsō tamen:
 Re verā enim constat, Homerum, Euri- *Rhodig. l. 3.
c. 23. &
Max. in
Dant. l. 3.
c. 18.
l. 2, c. 27.*
 pidem cæterosque illius nomen protulisse:
 quod etiam, ipsum Athenæum intellexisse,
 apparet, dum inter alios Philoclem ad-
 ducit sic loquentem, *nec cerebrum edo-
pingue.* Nefandum tamen illud prisci
 omnino putârunt: quod ideo tale fuisse,
 nonnulli autumant, quia propriō careret
 nomine. Unde notatum de Sophocle à
 Dalecampio, *alii quod fugeret inusitatum in Athen.
nomen.* Sic cerebrum comedunt, qui sua
 scripta abstrusis vocabulis fœdant magis,
 quàm ornent; qui auctoritate, quam non
 habent, novis, aut obsoletis vocibus au-
 gere idiomata sibi licitum putantes, ea
 potius corrumpunt. Illud nefandum alii
 credidère ob reverentiam erga hospitem
 capitis, quod sacrum existimabant: Sic *Athen. ibid.
& Rhodig.
l. 3, c. 23.*
 à cerebro non abstinent, qui sacra sem-
 per in ore habentes, profanis & impiis
 miscent; qui, ut ex iis nutriantur, vena-
 litate ea prostituunt; qui ostendunt in ore
 hypocritæ, quod abest à corde. Alii de- *Plutarch.
Symp. l. 8.
qu. 9.*
 nique turpitudinem inspiciebant, propter
 quam cerebrum antiquitus abominati pro-
 jiciebant; hinc Empedoclis Hecuba sic *In Troad.
Camil. in
Eurip.*
 ejus nomen tacuit, *ne turpia dicam;* quod
 Dale-

Nat. Com.
in Athen.
l. 2. c. 21.
ac ib. Dalec.

Dalecampio, *nefanda ut taceam*. Symbolo igitur hîc pareant, qui, labia miscentes immundis, turpia loqvuntur; idque nudum in ore ostentant, quod tantô dispendiô vestibulis operiunt. Si ab eis quæ fari non licet, abstinendum, quantô magis ab illis, quæ agere dedecet? Verum si oratio index animi est, animusque opera dirigit, virum, qui ea fatur, quæ nefanda, ea etiam facere, quæ non facienda, quis non putaret?

A N I M A.

Rhod. l. 3.
c. 23. &
Jambl. in
symb.
Steph. thes.
gr. tom. 2.

Ap. Plu-
tarch. de
Exilio.

Cerebrum, quod animæ sedem volunt quàm plurimî, apud Græcos etiam interna est pars arboris, quæ vulgò medulla seu anima dicitur, comedere autem nonnullis idem, ac negligere, seu dissipare. Homo igitur, quem arborem inverfam dixit Plato, cerebrum tunc edit, quum vel alienam, vel propriam negligit animam, eamque variis perturbationibus dissipat. Quid stultius? Vestem curamus, quæ extranea corporis cortex, animam, quæ propria illius forma, omittimus: indumentum, si aliqua ex parte scinditur, illico reficimus; animam ipsi nos in tot partes dividimus, quot sunt, curæ. Cerebrum
sic

sic edimus. At extractâ medullâ nonne exarescunt plantæ? Sic facit homo, in quo mens inculta, hebes animus, forma informis: parum ita distat à brutis, imò à plantis; non homo, sed abortus, aut monstrum est.

M A L I B O N I Q V E

M I X T V R A.

Quæ DEO non placent, homini placere non debent; illique placere nequeunt ea, quibus tum bona, tum mala placent. Ideo, si Philoni credimus, cerebrum & cor, nam ad virtutem æquè ac vitium prona, in sacrificiis non admisit Altissimus. Cerebrum igitur, sit etiam Jovis, ne comedas: in lautioribus eduliis facilius latent venena; simplicesque dapēs naturæ magis amicæ. Comedit cerebrum, qui tum bonis, tum malis cogitationibus pascitur; qui & ad pietatem facilis & ad crimina; qui & adorat in templo, & mœchatur domi; charitatem exercet, sed insidiatur pudicitiae; jejunat, sed scenerat. En ille, *edificans & destruens, ornans & maledicens*. Hæc ipsa boni maliq; in cerebro mixtura, quæ nobis in pomi esu mortem peperit, malum est; quod nec placere DEO potest, nec debet homini.

*Tom. 1. de
sacr. Abel
& Cain.*

Athen. l. 12.

c. 12.

Eras. chil. 1.

cent. 6. ad.

60. &

Rhodig. l. 3.

c. 23.

Eccl. c. 34.

v. 28. & 29.

Gen. 2. v. 17.

PRA-

P R A V I S A R T B V S
V I V E N T E S.

Cerebrò comedere, non cerebrum: hoc est, ratione duce, justisque ingenii laboribus tibi victum comparā. Qui cerebrum comedit, absque ratione ad mala se confert. Sic ille agit, quem ingeniosum ac industrem stultus appellat vulgus: rebus indiget cunctis, nihil acquirit, semper otiaitur, nunquam laborat; indies tamen edit, ac in horam vivit: quoties verò jam mensā linteolis tantum instructā, frustra esuriens, mordet cerebrum, ut præstò sint dapes? Nunquam edulia mihi defunt, ait ille; audacia, solertia, industria mihi sagaces biarchi. Quid agis? Edo cerebrum, ex ingenii machinis vivo. Quid hoc? Mercedi servio ad omnia, malis artibus Principis autoritate fungor, in heri bonis lucrum mihi facio, meas pupilli opibus augeo, peregrinos ignotus aggredior, nummos vel tondeo, vel adultero, foeneror, stateram transilio, proximum fallo, ludentes decipio. Sic manu pascaris, non ingenio; ab hoc victum ne feras acceptum, sed à stultitia potius ac iniquitate: in cerebro sic tuam edis animam.

mam. Desinat hæc industria; symbolo
pare, ac linque talem cerebri esum, ne
semper esurias.

A V L I C A V I T A.

In homine caput principem tenet lo-
cum. Ipsique regnantes capitis nomine
decorantur; unde illud, *constituit me in Ps. 17. 6. 47.*
caput Gentium. Qui ergo cerebrum co-
medit, in iis, quæ Principis sunt, reum
se facit. Non ita ego, ait ille; inter au-
licos ritè alor. Proh te infelicem! an
nescis illud: *multos beavit aula, plures per-*
didit. Ideo tuæ spretæ libertatis reum te
nosce. Maximo Principi servio; tu maxi-
mum ergo mancipium. Regi pareo; tu-
um arbitrium in arduo posuisti. Beni-
gnus est; facilius poterit lædi. Me ad-
mittit ad arcana: magis erit arduum re-
cedere. Mihi autoritatem impertit; con-
tra te potius irritat odia. Præmiis me au-
get; oneribus dicas, velim. Est liberalis;
quæ Regis liberalitas hominis compensare
potest libertatem? *Regis cerebrum comedo; Erasmi. chil.*
vide, ne, ad instar cerebri palmæ, capi- *1. cent. 6. ad*
tis pariat dolorem. A capite nutrior; *60.*
utinam sic ad tui finem lætus pervenias. *L. Danaei*
Opiparè interim edo; cave, ne tandem *Phys. Christ.*
tract. 3. 6.

vomas & cibum & animam; hîc sæpe aulae usus, hic frequens aulici exitus.

S A C R A.

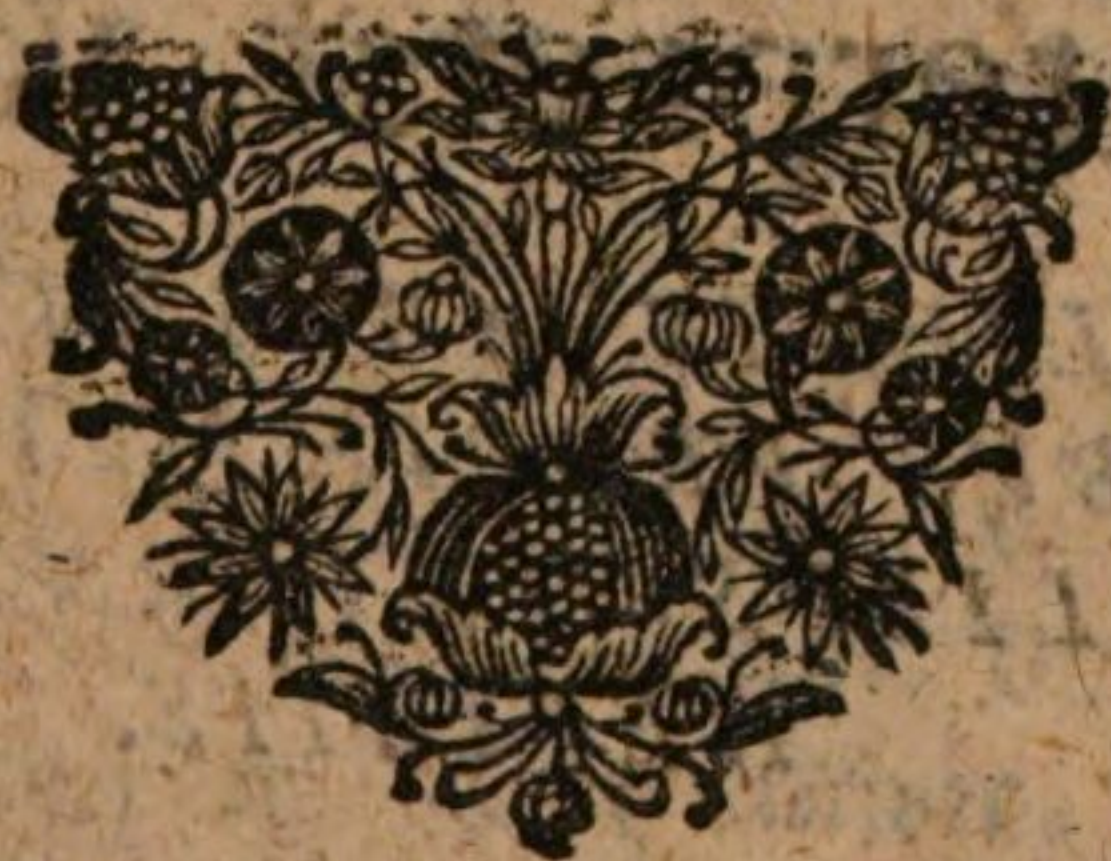
Dalec. in A-
tbon. l. 2 c.
27. 5 Rho
dig. l. 10. c. 23.

Cerebrum dicerem non edendum, nam est *capitis hospes*, quod juramenti, ac sternutantium adorationis argumento sacrum putabatur: ideo prisci religiosè ab iis abstinebant, quæ in ipso capite collocantur. Ex symbolo igitur pateat, quæ sacri loci habenda sit ratio. Illud audiant, qui sacros inter parietes ipsam trucidant immunitatem, Sacerdotes contemnunt, templum non distinguunt à foro, sacris nutriuntur prædiis, ut vires augeantur ad impia. Verùm si hæc de illis, quæ sacra incolunt, quid de sacris ipsis dicendum? Hîc eum nequeo præterire, qui, ortò è frequentia spretu, ad altare, tanquam ad ludum, accedit. Mentior: ad ludum sedemus; ille ad aram festinans, quasi ad stadium, currit; edit sacra, non profert; preces non emittit, sed, veluti de corvis ait Plinius, *voces glutit*; verbûmque sic truditur à verbo, ut non sermonem, sed sonitum potius indistinctum audias. Eum pudeat: syllabatim fabulam caneret; at mysteria sacro pro umbone,

lib. 10. c. 12.

ad

ad aram dum recitat, nedum syllaba vorat
syllabam, sed verbum sic manditur à ver-
bo, ut nulla prorsus, nisi mutilata, exeat
periodus. Quid agis? Hæc mensa qui-
dem, sed DEVS ipse cibus: nimum so-
lers terrena gustares fercula, negligens
divinum deglutis, exsorbes? Horre, ac,
ne *in iudicium* tibi *manduces*, cave. *Ad 1. Corinth.*
6. 11. 6. 29.
symbolum redeo. Si loci sacri haben-
da ratio, nullibi non probe agen-
dum; nullus enim locus non
sacer; nam DEVS
ubique.

SYMBOLVM XXX.

IN RECISIS VNGVIBVS ET
CAPILLIS NEC MINGITO,
NEC INSISTITO.

Variae Lectiones.

In superfluis capillorum ungviumque segmentis non mejendum. Plut. de prae. Pyth. int. ap. Gyrald. tom. 1. Nec immingito, nec insistito. Ambr. in Laert. & Suid. Port. Expurgamenta tua & ungvium conspuito. Jambl. Arcer. Ne commingito, sed despuito. Polit. Capillorum & ungvium superfluitates, postquam abscideris, pessunda. Ficin.

Interpretat. variae.

DE ALIENIS AB ANIMO: HV-
MILIBVS PROPINQVVIS ET IN-
VTILIBVS: EXTERNIS: VE-
NEFICIIS.

AB ANIMO ALIENA.

Quae nobiscum nascuntur ab animo aliena, contemnenda. Jambl. prot. c. 21.

PRopria nunc potius animi spernuntur,
coluntur aliena. Quidquid est in no-
bis,

bis, ajebat Epictetus, nostrum est; cætera *In Enchir.*
sunt aliena, velut persegmina capillorum *c. 1.*
& ungvium: nos autem, Platonis men- *de nat. ho-*
te, nil aliud sumus, nisi anima; quid- *min.*
quid igitur extra animam, à nobis est *Epiet. ibid.*
alienum: talia profectò sunt corpus, & *Et Arrian.*
sensus; imò nobis contraria: nam isti *l. 3. c. 26.*
calcitrant nòsque decipiunt; illud mentis
agilitati pondus, libertati *carcer*, immor-
talitati *sepulchrum*. Hæc nobiscum qui- *Macrob. in*
dem nata, sed extra nos, non in nobis. *somn. lib. 1.*
Non sunt nostra, sed naturæ, temporis, *c. 10. Et 11.*
necessitatis: ac, si data, ut in servirent no-
bis, nostra esse debuissent, incontinentiâ
ut plurimum nos ipsi, & à nobis aliena,
& nobis contraria facimus. Corpus, ne
algeat aut frigeat, quis est qui non alat
ac vestiât? Animus verò, absque sapien-
tiæ cibo virtutisque habitibus, nudus
prorsus ac jejunus negligitur. Oculum
levis tangat palea, gustus nausêâ cor-
rumpatur; quæ remedia non tentamus,
quibus irritamentis non utimur, ut visus
ridimatur ac fames? Ad animi expellen-
das infirmitates nec Medicum vocamus,
nec pharmaca petimus. Cuncta deni-
que à nobis aliena sunt, ideòque sper-
nenda, præter rationem. Ego, ait sce-
lestus quidam, corpori ac sensibus, non

rationi, pareo; attamen opus meum minimè alienum est ab anima, si cunctis memoriæ, intellectûs ac voluntatis viribus ad illud me confero. Proh stulte! Propriam dignitatem spernens, tu ipse mentem, ad dominium creatam, inservire faciens, trahis ad impropria & aliena. Sic animum conspuis, capillorum & ungvium persegmina sic honoras: hæc sperne, quæ nil ad te; cole rationem, in qua tu ipse.

Philosophus ea, quæ à ratione, colat, non quæ à sensibus, qui pares haud sunt, mentis, ut assequantur eternitatem. Jambl. ibid.

Philosophando, quid optas? Immortalitatem? Hæc à ratione petenda, quæ semper viget; non à sensu, non à corpore, quæ semper moriuntur. Quæ à ratione igitur, colamus; ea enim propriè nostra, & à nobis sunt. Quæ verò à sensu, & à corpore, ut ab alienis aliena, velut ungvium criniûmque persegmina, contemnantur. In quo sensus & corpus ad immortalitatem juvare possunt? Illorum vires minimè ad longinqua penetrant; hoc morte solâ, & componitur, & alitur. Qui à sensu, & à corpore perpetuitatem sperat, illius instar est, qui stultus vult perennitatem à statua, quæ nec paucis obstitit annis;

annis; à saxo vitam, quod nec vitam habet; immortalitatem à marmore, quò exanimis cadaveribus construuntur sepulchra. Ad id, quod est proprium animæ, recurrendum; hoc est, ad intellectum, cujus inventis plures perpetuam nominis gloriam adepti sunt; ad memoriam, quâ præterita revocantur, ac vigent posteritati; ad voluntatem, quâ boni electione tibi æternam parare poteris felicitatem. Duplex immortalitas; altera, quâ etiam post mortem vivimus per ora virûm; altera, quæ animæ nostræ propria; ad utramque sola juvat ratio; primam eruditione ac sapientiâ nobis affert; secundam virtute beatam efficit: si absque ratione vel insipiens, vel impius agis, immortalitas illa tibi erit infamia, hæc tibi erit pœna.

HVMILES, AC INVTTILES
PROPINQVI.

Non spernendi. Erasmi. de symb. Pyth.
Homines abjecti non contemnendi. Plutarch.
de præc. Pyth. int. ap. Gyrard. tom. 2.

Vel inutiles contemnere, vel abjectos,
aut humiles, quid sit pejus, nescio: illud

avari est, hoc superbi animi argumentum. Pessimum utrumque: pejus tamen puto inutilem esse, quàm humilem ac abjectum; hoc enim à natura, vel à sorte, quæ te vel ignobilem, vel pauperem edidit; à propria tua voluntate illud, quæ neminem te finit juvare: si viribus nequis, poteris consiliò; nisi opere, desiderio tenta; quæ arbor ita infelix, ut saltem vel umbram, vel baculum peregrino, vel ignem argenti nequeat parare? Tu verò ad quid spernis humiles? Gratias illis potius age, qui, propriæ humilitatis comparatione, te majorem quodammodo effecerunt. Prius, quàm derideas ignobilem, nos omnes virum exulem, mortis reum, terræ culturam exercentem, genuisse, cogita: siquæ à DEO sumus cuncti, autoremne tu DEO majorem habuisti? Eum ne spernas: tuâ potius dignitate illum fovens, honore aliquo dignum facias. Dum pauperem inspicias, recordare, te ipsum etiam nudum ad hanc vitam accessisse: te, apud te ipsum ditiorrem pondera, vel ad tuæ cupiditatis mensuram nosce, ac forsan illo eris pauperior. Quoties autem pauper magis homo, quàm dives? Ne contemnas igitur: at potius minima tuarum divitiarum portione

ione illius corrige paupertatem. Inutiles demum ne pessundes: quoniam prodesse tibi nequeunt, vis tu illos lædere? Quid si, dum lædis, ex inutilibus nocentes facias? Fac potius, ut evadant utiles; nã aliter, illis benefaciendõ; sic enim tuæ proderunt liberalitati. Sterili plantæ illico non admovenda securis: cole, ac recale; ipsamque à sterilitate ad fertilitatem revocare, tua sit gloria.

EXTERN A.

Minimè calcanda, nec penitus negligenda. Gyrald. de symb. Pyth. De quibus non curandum, innuere videtur Ficinus. Gyrald. ibi.

Externorum cura neque prorsus habenda, neque penitus contemnenda. Si ad rationem dirigis, habe; si ad sensum, contemne. Domum ad necessitatem construe, non ad luxum; victum quare, ut vivas, non ut crapuleris; vestimentis utere, ut nuditatem operias, non ut ostentes; faciei formam, ut donum DEI, cole, non ut oculos ad libidinem allicias; nobilitatem æstima, non ut superbias, verum ut probè agas; divitiis afflue, ut fortuitis occurrant, non ut propagent vitia;

4. Reg. c. 12.
5. 9.

gazophylacium tene, sed *in templo*, non in lupanari; amicos habe, ut sint vitæ focii, non duces ad interitum; famulos ale, ut tibi serviant, non ut te vorent; corpus erudiat Gymnastica, ut ad fortitudinem exerceat, non ad scelera, ut militem det patriæ, non ut grassatorem efficiat. Ob infortunia demum cor tuum ne comedas; at de illis cogita, si vera, si tua; sique talia, vel consultus ea dimove, aut tolle, vel assvetus leviora sustinens, gloriosa redde. Interna perfectè non curat, qui externa penitus negligit. Qui prosperam, seu sinistram sortem parvi ducit, continentia, seu patientia ornatum sibi denegat. Circa hæc omnia, quæ extra nos sunt, philosophari debet animus: ad hujus exercitium ergò ea saltem consideranda. Cælum ipsum extra nos est; de illo autem nihil cogitare, idem esset, ac mentem nostram sine proprio illius termino relinquere: parentes, ac filii sunt extra nos; eos tamen colere, hos educare, nostrum est. Cuncta creavit DEVS, ut inservirent nobis; nos ideo quidem inservire illis, nefas: verum ea spernere, quid aliud esset, nisi animam nostram ingratissimâ erga DEVM tanti beneficii oblivione, deturpatam velle?

VE.

V E N E F I C I A.

Incisos capillos & ungues pessundare oportet, ne iis venefica mulieres ad nostri perniciem utantur. Georg. Ven. tom. 5. sect. 5. probl. 449.

O utinam sagæ solum essent à nobis ti- *lib. 28. c. 4.*
mendæ. Si Plinio credimus, pro amu-
leto sufficeret, capillos & ungues con-
spuere. Omnes animi perturbationes
atrocissimas contra nos exercent fascina-
tiones: hinc stolidos & squalentes nos ef-
ficiunt mœror, cupiditas, odium, timor,
& similia: quid de *pallido* amore dicam,
qui magus apud Proclum? Eum tamen *Obid. de art.*
non arcemus, accersimus; imò verò inter *lib. 1. &*
magicos pupillarum circulos nos ipsos ei *Procl. pref.*
tradimus. At, si à capillorum veneficiis *in Plat.*
cavendum, quantò magis à potentissima *Soph.*
pulchræ mulieris arte, cujus crines au-
reos animorum laqueos vocamus? Proh
amentium stultitiam! Inter quos capilli
mutuò muneris locò exhibentur; illique
dantur pulchritudini, quæ maga versatur *Ficin. in*
in circulo, quæ veneficium à Philippi *conf. or. 2.*
uxore dicta, *c. 3. &*

*Plut. in
conf. prac.*

MEÆ

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE PERTINACIA IN MALO: IN-
GRATITVDINE: VXORE: OC-
CVLTA OFFENSIONE: VI-
RIS A NOBIS RE-
JECTIS.

PERTINACIA IN MALO.

Pier. l. 32.

Capilli & ungues tunc reciduntur, quum nimiam peccant longitudine: sic di-
visi à manu, & à capite illius operum & cogitationum pravitatem indicare poterunt, quem jam errasse poenituit. Recidantur ergo. At super eorum persegmina cur me-
jis? Hoc nihil aliud est, nisi expurgamen-
ta expurgamentis addere, peccata pecca-
tis. Hæc tua non vera correctio, sed nova corruptio; non rite te puduit peccasse, si denuo peccare incipis; resipiscentiam sic recidiva trudit, ac delet; à crimine non expiaris, crimen auges: ungues enim & capilli, utinam conspersi, crescunt; præci-
si, nequeunt; vel ipsum tentare, ut auge-
antur, augere est. Verum & vetera, & nova mala prudens abs te dimove; un-
guum capillorumque vertices recide,
com-

comminge. At cur pertinax in illis denuo perambulas, cur adhuc *īnsistis*? Cave, ne de tuo crine obtruncato illud dicatur, *vertex capilli perambulantium in deliciis suis. ps. 67. 5. 22.* Quod rectē jam rejecit ratio, ne turpē *īnsistentia* repetat. Post contagium exuvias deponere, non sat est: vel igne destruenda lues, vel à reliquiis longē abeundum. Pestiferis luxuriæ vel odii habitibus *īnsistere*, idem est, ac pestem ad se denuo revocare. Parietes ipsi timendi. Linque locum, perambulationes, vestigia, dona, focios, epistolas, memoriam. Contagiosa postquam abjecisti, fuge. Vel morbum tolle penitus, vel illico à morbiferis discede.

INGRATITUDO.

Quid agis? Nōne isti ungves & capilli, nōne illi sunt, quibus provida tuas munivit manus, benefica tuum texit caput natura? Quoties ab istis ungribus vel arrosis perfectam meditationem, vel caput scalpentibus, memoriam ad gratitudinem, ac eruditionem accepisti? Quo- *Eras. c. bil. 30*
ties tuam prudentiam excitârunt isti cri- *cent. 7. ad*
nes, dum vel canitie, vel ipsa longitu- *96.*
dine, dies præterire, indicârunt? Nōne

tu ipse ab illis heri, velut virilis formæ ornamentis, decoratus gloriabaris? Eos nonne hoc manè tam sedulo, & forficulâ, & eburneò dente coluisti? Cur hodie, Parca, immemorum ipsos recidis? Prolixitatem si corrigis, cur deinde projicis, conspuis, commingis, pessundas? More potius antiquorum Flaminisque Dialis capillos patrio flumini, ungves terræ subter filiquam arborem, vove: sed jam nimis crinium & ungvium beneficia tumultuasti; letheisque mersisti undis. Hæc ingrati hominis natura: nedum obliviosus à capite suæ sortis autorem dividit: nedum negligens à manu gratias arcet, ne reddat; verum ipsa beneficia, ne appareant, velut rejecta, spernit, operit; pessundat. Sic avarus aurum, quod tantò studiò quæsit, quò tali copiâ ipsum auxit fortuna, quod tam religiosè ac frequenter adoravit, in carcere detinet, in sepulcro condit: sic dives illas opes, quibus ab hominibus magni æstimatur, quas à DEO tantâ liberalitate assecutus est, coram hominibus dilapidat, in ipsius DEI contemptum vertit. Sic filius à parentibus & facultatum & laboriosò mentis dispendiò altus, educatus, divitiis ac disciplinis ornatus, illos, jam seniò confectos,

*Spond. in
Hom. Iliad.
c. 3. &
A. Gell. l. 10.
c. 15.*

Etos, ob eandem causam, quâ ungues & capilli reciduntur, hoc est, ob nimiam eorum ætatis longitudinem, à se dividit, contemnit, odit.

V X O R.

Nec humilis contemnenda. Crines un-
gvesque recidere illius mulieris erat nota,
quæ ab humili statu ad nuptias vocaba-
tur.

Si videris in numero captivorum mu- *Deut. 21. 6. 11.*
lierem pulchram, & adoraveris, radet cæsa- *12. 13.*

riem, & circumcides ungues, & erit uxor
tua. Illorum igitur persegmina commin-

gere ac pessundare, fœminam, erit, post
conjugium spernere, illique ignobilitatem,

aut aliud probrum, objicere: at si, ad in-

star Paridis, Venerem potius tu selegisti,
quàm Minervam & Junonem, ad quid,

Fulgens:
myth. l. 2.
c. 22

jam eâ potitus, originem, facultates, in-
genium laceras? Dic, éstne pulchra?

Thesaurum habes. Formâ caret? Hæc
tua pax. Proba est? Improbis ergò tu,

qui eam pessundas. Mala? Tu ipse, illam
dum lædis, pessimam facis. Opes tulit;

leonem irritas. Dotem, aut massam ar-
genteam annexam non habet? Ideo nec

superbiam. Fertilis est? Matrimonii habes
intentum. Sterilis? Te felicem, non enim
fili-

filiorum experieris ingratitudinem. Quid vis amplius? Est uxor, & uxorem tu fecisti: eam à servitute ad consortium exulisse, tua fuit gloria; nunc, si deprimis, te ipsum in electione ac societate inglorium facis. Opes ac splendorem addat illa marito; hæc à te recepit: nobilem ac divitem alium facere, dignius est, quam sit, ab alio fieri. Consortem habeat ille à dote, à parentibus; tu solum à te ipso habes: Maxima illa voluptas, quæ nec emitur, nec donò accipitur, sed cuius tu ipse autor es.

OCCULTA OFFENSIO.

Proximum lædere, nefas: id occultè agere, scelestius. Crines igitur & ungues consoue, sed non comminge. Inter mentem ac spuentem differentiam pondera: in publico spuimus, mejimus occultè. Palam cum hoste dimica; eum saucia, si licet. Verum à longè, ac in abscondito ne illum persequaris. Dum id occultè agis, malum esse fateris: at, si malum, cur agis? Occultè lædo, inquires, ne mala mihi sit læsio; id est; ne aut læsos ad ultionem, aut fisco ad penam irritem. Opus tuum læsis, ac fisco celas, eos ne irri.

irrites, ac DEVM irritare audes, cui celare nihil potes? Conspue, non comminge. Ubique spuimus, etiam in foro, etiam in templo; non ita mingimus; unde Pythagoras, *adversus solem ne mingas*; Persius,

— *pueri, sacer est locus; extra*
Mejite.

Satyr. 1.

Cum proximo sic age, ut ageres in foro, in templo; ut liceret coram hominibus, coram DEO.

VIRI A NOBIS
REIECTI.

Non diffamandi. Servum rapacem; amicum nequam, improbum Consiliarium, uxorem adulteram, lenonem, sicarium, helluonem, scortum à te rejecisti? Optime. Illos conspue; verum ne commingas. Qui spuit, delet pudenda; unde Theocritus ab Amarillide imitatus,

Despno, ab invitis, quæ tu rapis,
oscula labris.

Idyll. 36.
Gbar. pa-
flor. fid.
act. 3. sc. 3.

Qui mejit, pudenda ostendit. Eorum ne divulges errata; ea potius absconde: sat sit, eos rejecisse. Causa tibi tantum Deoque sit nota, non populo. Constans
Imperator, suam relinquens metropolim,
Dd eam

eam conspuat; sic eos tu despue, quos
abs te dimoves. At qui mejit, sua de-
nudet pudenda; illorum peccata dum
palàm recitas, cave, ne tua patefacias:
eorum improbitatem si revelas, te etiam
fuisse improbum, ostendis, qui eos
adhuc penes te habuisti.

Conspue igitur, ne
comminge.

SYMBOLVM XXXI.

AB ERYTHINO ABSTINE.

Variae Lectiones.

Ne erythino vescaris. Diog. Ambr. *Erythinum*
ne comedas. Suid. Port. *Erythinum*, seu *rubi-*
cundum ne suscipias. Jambl. Arcer. *Rubrum*
aliquid. Eicin, *Rubicundum.* Scutell. in Jambl.
& Farr.

Interpretat. variae.

DE MANSVETVDINE:

VERECVNDIA.

MANSVETVDO.

Abstine à sanguine ac vindicta. Gyrald.
de symb. Pyth.

TU, qui auribus divini oraculi voces
nondum percepisti, nunc rubentem
erythini taciturnitatem oculis audi: *Ne Dent. c. 12.*
sanguinem comedas. *Propriâ eloquens ru-* *6. 23.*
bedine, quæ iræ ac severitatis nota, man- *Alex. ab A-*
svetudinem te docet rubellio: purpura, *lex. l. 4. c. 2.*
quæ in vestibus olim belli ac ultionis fuit *Et Isai. c. 63.*
6. 3.
Dd 2 signum,

signum, te in nudo natante ad pacem ac
Qs. Ap. hier. veniam provocat: piscis, quo pingebatur
l. i. c. 44. odium, te ad amorem hortatur: in ipso
Psal. 50. 6. 16. igitur mari, tot frequentatō periculis,
 tuam & aliorum securitatem fiste, ac libe-
ra te de sanguinibus. In te ipso, & in
 aliis, ne virum suscipias, qui rigidā ul-
 tione pro verbo sanguinem exigat; qui
 præcipiti venalique judiciō sicarius impu-
 nis exhauriat venas etiam innocentes;
 qui truculentō imperiō tot militum pha-
 langes morti exponat, trucidatas negligat,
 ac renovet, quorum nec unicam sangvi-
 nis guttam belli causa æquaret: isti o-
 mnes erythini sunt; eorum enim animæ,
Pier. hier. juxta Ægyptiorum literas, pisces dici
sacra l. 31. possunt, cruore conspersi. Hominem *ani-*
Chrysost. mal mite voluit, dum illum inermem pro-
hom. 2. duxit natura; belluis tantum arma dedit,
ad pop. Ant. ut possent vim vi repellere: si dedit ho-
 mini, ea non in corpore, sed in animo po-
 suit. Vis pugnare? Solō rationis gladiō
 munitus in arenam descende; pugna, in
 te ipso habes hostes; ambitionem, avidita-
 tem, invidiam, odium, iracundiam su-
 pera. Proximo dum parcis, eō superio-
 rem te facis; dum à sanguine abstines,
 cedens legi, te ipsum vincis: mutō sic
 præceptore gloriosiores absque sanguine,
 à san-

à sanguine ipso victoriam disce. At cru-
 orem hîc etiam liceat, extra ultionem &
 homicidium, inspicere. Ab eo non se con-
 tinet, imò *vir sanguinis est*, qui panem *Eccl. 39.*
 pauperum manducat, in quo, velut in *6. 25.*
 sanguine, illorum vita. *Vir sanguinis & Ps. 54. 6. 24.*
dolosus idem. Cuncta peccata rubri sunt
 coloris; quæ talia forsitan, rei enim est
 proprium, suffundi pudore: unde illud,
si fuerint peccata vestra, ut coccinum, quasi *Isa. c. 1. 6. 28.*
nix dealbabuntur, & si fuerint rubra, quasi
vermiculus, veluti lana alba erunt. Vis
 ergò ab erythino, hoc est, à sanguine
 perfectè abstinere? abstinere ab errore, in
 quo & à quo rubor.

VERECUNDIA.

*Inverecundus neque sis, neque supra me-
 dum erubescens ac stolidus.* Jambl. protr.
 c. 21.

Piscis colorem consule, ne tibi rubor
 desit, fuge, ne nimio labores. Hîc ser-
 mo est, non de ore, sed de mente. Non
 de rubore, qui *nec prohibetur, nec addu-* *Senec. Ep.*
situr; sed de pudore, quem tu accersere *11.*
 potes, & arcere; non de sanguinis motu,
 qui ad faciem injussus accedit; sed de ani-
 mi perturbatione, quam erga turpia suo

in symbol.

imperio excitat ratio. Piscem igitur dum vides rubrum, erubescantiam amplectere, quæ ingenuitatis nota; sed cum Jamblico dum nudum illius etymon spectas, quod nil aliud, nisi ruborem infert, à nimio abstine. Profectò erubescantia semper mali est vel poena, vel index; aliquando tamen tum à turpitudine ac malo nos detinet verecundia, tum jam turpiter acta detestatur pudor. Esto igitur verecundus & pudens, ne de te ipso dicatur,

Juven. sat.

II.

*Sanguinis in facie non haeret gutta.**Plutarch.**de vit. pud.*

Sed ne velut rubellio, semper, ubique, ac supra modum erubescens, dysopiam, hoc est, vitiosum commovearis pudore. Malum quidem est, erubescantiam prorsus carere; sed eam nimium affici, pejus. Illud audaciam gignit, quæ prona tum ad malum tum ad bonum, est aliquando bona; hoc pavorem ac stoliditatem parit, quæ nec ad malum apta, nec ad bonum, semper mala.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE TYRANNO: VERECUNDIA
OB INNOCENTIAM: SILENTIO
ET PVDORE.

TY

T Y R A N N V S.

Ab Ægyptiis edoctus Pythagoras in *Pier. hist.*
pisce virum indicat nobis, à Musis & *l. 31.*
Gratiis alienum; at dum eo purpureo colore ostendit; en regnantem, quem

— — *ardens purpureo vestit.* *Juv. sat. 1. 4*

Quid hoc? Nónne Plato Philosophos *Dial. 9. c.*
civitatem dominari voluit? Nónne Py- *de rep.*
thagorici, oportere magistratum, non tantum esse prudentem, verum etiam benignum, putarunt? Princeps capitis decoratur nomine, caputque ipsum coronâ cingitur, quod sapientiæ sedes; ac primus dominantium Jupiter à juvando dictus, ad Imperii beneficium & Musas & Gratias *Orpb. in hymn.*
protulit: Piscis & purpura, quæ mixtio? Proh quoties hâc ipsâ delirat fortuna. In regnante ignorantia severitate misceatur, autoritati prudentia desit & pietas, en vera tyrannidis icon. Hanc nobis exhibet symbolum, ut deterrixi exeamus ab aula, & à regno, & à Rege abstinemus. Purpurâ nihil præstantius; at sæpe nihil voracius: colores color, piscis cuncta devorat: pulchrâ quidem; sed à sanguine: à voracissimo Alcide non inventa sine morfu, imò sine morte: ipsâ ille usus ad amorem;

rem ; nunc ducti à coloris natura plures
utuntur ad vim ; unde Satyricus ,

Juven. Sat.
14.

*Ad scelus atque nefas, quodcunque est,
Purpura ducit.*

Diod. Sic.
l. 5.

Velut Nessi vestis cruenta, induenti pariter
ac tangenti, nocua. Principatus nomen dul-
ce ; sed dulcia dolores pariunt : speciosum
pondus ; at ferentem premit semper , alios
frequenter obruit. In loco eminenti esse,
aut propè moles altissimas, non sine pe-
riculo vel præcipitii, vel oppressionis. Ty-
ranno arduum est , unicum pluribus in-
fervire, molestum, à pluribus odio habe-
ri, de pluribus rationem reddere, ne-
cessarium. Qui tyranno hæret, proximum
incendio se percipiat ; cujus proprium est,
quoquò violenter verti, extolli, ac dila-
tari, & calefacere, ut faciliùs comburat ;
ejus favor, ad instar ignis, dum alios
vertere in sui naturam videtur, eos de-
struit.

VERECUNDIA OB IN- NOCENTIAM.

Pier. l. 31.

Piscis, hieroglyphicum innocentia, ru-
bore pictus, qui verecundia color, eum
mihi exhibet virum, quem, esse inno-
centem

centem pudet. Eò pervenit hominum improbitas, ut apud nonnullos probitas ipsa probrum sit. Cauponam, theatrum, lupanar, latâ fronte ingrediuntur, ad Gymnasium, ad Academiam, ad templum accedentes erubescunt. O pudorem pudore dignum! Dic tu, quare ad virtutem rubore suffunderis? Invitusne agis, ac te pudet, alteri parere, ideone opprobrium inde paves? At si quicumque oritur illico & parentibus, & legi subicitur, quis, nam aliis obtemperas, ab hujusmodi labe immunis, te infamiae notâ poterit afficere? Cave, ne detentus à labore, vel aliò à voluptate vocatus, pudori tuo tu causam præbeas. Vis, te invitum aliis non parere? Libens rationi, hoc est, tibi pare. Sic liberè ac probè age, ut agas, non ut servias. Probitatem, inquires, amplecti me pudet; nam major viventium pars, quæ improba, me contemneret. Malum esse, jam putâsti, æquitati servire, nunc servis opinioni; at virorum sapientia consulenda, non copia. Gymnasium petens, me ignarum, fateor; ideo rubent genæ. Sic dum inscium te noscis, plus scis, quàm si te scientem jactares: quærere sapientiam non est ignorare, sed sapere. Academiam dum adeo,

Pd s

tan-

SYMBOLVM XXXII.

OLLÆ VESTIGIVM
CONFVNDERE.

Variæ Lectiones.

Olla Vestigium in cinere turbato. Polit. & Suid. Port. *Confunde.* Suid. VVolf. & Diog. Ambr. *A cinere, ne compareat, tollito.* Jambr. Arcer. *Ollâ, ab igne sublatâ, ne relinquas figuram in cinere, sed confunde.* Clem. Alex. Hervet. & Plutarch. Xyland.

Interpretat. variæ.

DE CORPOREIS DEMONSTRATIONIBVS: IRA: SUPERBIA: POENITENTIA: VOLVPTATE.

CORPOREÆ DEMONSTRATIONES.

A philosophante corporalium demonstrationum relinquenda memoria. Jambl. protr. c. 21.

ET Geometricam tabulam & abacum, aut mensam Pythagoream, eruditio hya;

hyalinóq; aspersam pulvere, adeat Philo-
 phus: non tamen, ut sedeat ibi ac quiescat;
 verum ut illis, velut gradibus, utatur ad
 altiora: linearum vel numerorum figuras
 in cinere sensibus exhibere, parum pro-
 desset, nisi ex illis contemplatio educere
 posset, quæ ad sublimiora pertineat. Du-
 plicem igitur Arithmetica & Geometria
 voluit esse Plato, alteram vulgi, alteram *in Phileb.*
 philosophantium: horum est, non corpo-
 reis hære, sed à corporeis ad incorpo-
 rea extolli. Digna quidem plausu Archi- *Claud. E-*
 medis fuit sphaera, & Architæ columba; *pigr. de Sph.*
 sed mathemata si è lineis numerisque sen- *Archim.*
 sibilibus ad mechanicas tantum operati- *Aul. Gell.*
 ones evocarentur, quod ipse Plato ægrè *Noct. l. 10.*
 tulit, à sensu ad sensum relabens, nimium *c. 13.*
 earum dignitas vilesceret. Non duos nu- *Plut. de*
 meravit boves aut milites Pythagoras; *Marcell.*
 non terræ stadium metitus est; verum Ge-
 ometricis & Arithmeticis proportionibus
 ac numeris, ad animæ notitiam, se trans-
 tulit, ac DEVM ipsum contemplatus
 est, qui *cuncta in mensura & numero dispo-* *Sap. c. 11.*
suit. Hæc vita via est, ubi à corporeis *6. 21.*
 ad incorporea transitus: qui vivit, pere-
 grinatur; sed nec peregrinatur, nec vivit, *Plat. in*
 qui, pedem in limine sistens, negligit *Axiom.*
 metam. Incauti viatoris est, ad primam
 divertere

divertere cauponam. Sic penè inutilis, qui maris ac terræ mensuras, hominum fiderumque assequitur numeros, nec ulterius progreditur ad auctoris cognitionem & cultum. Cuncta, quæ in hoc mundo corruptibilia sensibus patent, nos ad æternas incorporeasque substantias vocant: homo ideo terram premit quidem, sed sursum versus erigitur. Quid verò? Aures ad vocantem convertit, non animum. Quis nostrum à mulieris pulchritudine ad pulchritudinis ideam ascendit? Delabitur potius in turpia; quis à corpore transit ad mentem? Potius ad amentiam; Quis à terra ad cælum, ab homine ad DEVM? Præceps potius fertur ad barathrum, ad Dæmonem.

I R A.

Non relinquendum iræ vestigium. Philin. ap. Plut. sympos. 8. qv. 7. & Clem. Alex. Strom. l. 5.

Arist. Eth.

*l. 4. c. 5. &
l. 3. c. 8.*

Id. l. 3. c. 8.

*ac ibi En-
st.*

Aliquando irasci, nobili ac forti viro esse necessarium, scio. Irascere: non inficior; sed affectum ratio ita coërceat mansuetudine, ut innocens virtutis præ se ferat speciem: unicò dicam verbò; ira tua sit lebes, non olla: siquæ olla, dele figuram.

figuram. Lebes in aëre suspensus, ebullit, ac ideo nullibi turpe sui signum relinquit: olla sua vestigia ut plurimum in cinere imprimit; hoc est, in morte: in ultionum stragibus hæc patet veritas. Hujusmodi vestigia ignominiae sunt, non honoris, belluina sunt, non humana. In illis tuam adhuc lego injuriam; & insuper feritatem: vel absint ergo, vel deleantur. At ea ipsa tu oculis exhibes. In bello sauciatus, quibus precibus ac donis chirurgi opem non exposceres, ne apparerent cicatrices, quæ te fortem ostenderent? At insignia tui dedecoris, tuæ immanitatis, nunc tu ipse jactas?

Im, cum ebullire cessaverit, componenda, & omnis injuria memoria delenda. Phil. ap. Plut. & Clem. Alex. ibid.

Ad quid hæc injuriarum memoria? Post ultionē aut veniam esset prorsus inutilis; antè ad eam impotentem, ab hac alienum te ostenderet. Contumeliâ probus vir non afficitur: qui accepisse recogitat, se haud probum fatetur: qui ulciscitur, si hostem in offensa invenit, hostes vindictâ sibi facit: dùmque ab alio pœnam vult repetere, suam addit culpam. Stultior tamen, qui recordatur injuriam; in alios
enim

enim ultione sævit ille, hic recordatione in se ipsum. Ignominia memor, ignominiam & dolorem in se vivere adhuc vult: læsus dum scribit in marmore, sui dedecoris elogium immortalitati commendat. Offensam remitte, ac memoriam dele; injuriam sic ab autore ac à teipso remove. Generosa hæc oblivio te memoriâ dignum faciat.

S V P E R B I A.

Delere oportet fastum & superbiam.
Clem. Alex. ibid.

Pf. 35. 6. 12.

Profectò *pes superbiae*, qui omnes conculcat, ubique sua relinquit vestigia. Vis à te ipso removere? Si te hætenus ignorasti, lege Delphicam epigraphen, ac te in posterum nosce. Longum iter, ais, ac opus arduum jubes. Imò breve illud, hoc facile. Mihi animum paulisper siste: non te ad Græciæ fines duco: ubique culinam reperire fas est. Pone ollam in cinere. Quid hoc, petis? Ambitiosus vir,

Eccl. 13. 6. 3.

Eras chil. 3.

cent. 6. ad.

73.

qui *cacabo* assimilatur, *Deusque ollaris* dicitur, in cinere sui principii ac finis adeat memoriam; inde omne fastûs vestigium protinus evanescet. Dic, ô superbe, unde venis, quò vadis? Ex illustri civi-

civitate, à viro nobili sum ortus, inquires, nunc Regiam peto, eò vocatus ad sceptrum, ad Purpuram. Faustè sit. Verum hæc non quæro. Attamen ex iis, quæ tuæ ambitionis causa? Patriæ splendor tibi non magis, quàm cerdoni fulsit. Patrémne superbum habuisti? Si annuis, ergò vitiosum; si negas, quis honor tibi à genitore, à quo degenerasti? Ad urbem properas? Id æquè, ac magis, jactare poterit agaso. Ad sceptrum vocaris? Hoc est, ad id, quod nec habes, nec à te ipso habere potes. Tibi svadet arrogantia, te nihil majus esse, nunc ad illud adspiras, quod te ipso te majorem faciet. Indue priùs; inde meritò id esse, tua sit gloria: sed non erit, cum superbias. Verum hæc, inquam, non quæro. Tui principium & finem posco: patria, Pater, peregrinatio, dignitas, media sunt. Siobilem te ostentas, tua origo longiùs ab antiquitate repetenda. Sumus omnes ab homine uno, hic fuit à pulvere. Adhuc gloriaris, cum sis pulvis & cinis? Age. In-

Gen. c. 18.

6. 27. &

Eccl. c. 10.

6. 10.

natus vitæ calor ex hoc cinere tuæ ambitionis fumo det locum. Accede huc. Si tuum dedecus legisse non profuit, quod te lædens in hoc pulvere scripsit natura, lege in marmore. Veni: hoc sepulchrum aperi.

Ee

Mors

Job. sat. 10.

Mors sola fatetur,

Quantula sint hominum corpuscula.

Vide, an divitem à paupere distingvas.

Job. c. 40.

6. 7. 8.

Te absconde in hoc pulvere, ac tua confundatur ambitio. Hæc tui fastûs meta. Sic

Isai. c. 14.

6. 11.

super te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes. In hoc cinere tuæ superbix ne deleas vestigia, si potes.

P O E N I T E N T I A.

Olla, igne succensa, cor plenum curis, & cinis pœnitentia. Ex Gyrald. de symb. Pyth.

Hic symboli ad ænigma transitus quid significet, nescio; nisi velit ostendere, ubi vera pœnitentia est, ibi omnia sollicitudinum terrenarum vestigia delenda: illum enim de nimia iræ aut carnis effervescentia non verè pœnituit, qui vel post veniam de injuria cogitat, vel parùm divisus à scorto mœret. Hæc sunt ollæ vestigia.

Job. c. 16.

6. 16.

Expiationis proprium est, errorem cinere operire, non ostendere; unde ille, *operui cinere carnem meam.* Nî dicamus,

Eras. cbil. 4.

cent. 9. ad.

10.

vestigium solum haud in cinere ponendum, hoc est, pœnitentiam non tantùm leviter attingendam. Hic viventium usus: in ea, quæ ad corpus attinent, vel quæ mala sunt, se totos immergunt; ad animum verò ac

bona

bona, summò pede se conferunt; nisi potiùs trahantur. Curæ familiares, deambulationes, forum, sphæristerium, tessera, latrunculus, alea, prandium, cœna, cubile, totam diem ac noctem occupant; nec semihora D E O datur, à quo & dies, & nox, & omnia. Iis addi forsitan posset, in cinere ollæ figuram nefas apparere, ne pœnitentiæ actus ab erroris, aut correctionis ostentatione deturpetur; imò exstingvatur. Qui malum jactat, illud renovat; qui bonum, hoc demit. Eum verè non pœnituit peccasse, qui adhuc in ipsa pœnitentia, & de malo, & de bono superbit.

Eras. cbil. 4.
cent. 9. ad.
59.

V O L V P T A S.

Opera si voluptati data sit, curandum, ne pateat. Plutarch. de præc. Pyth. int. ap. Gyrald. tom. 2.

Ab homine voluptati opera non danda, sed virtuti. Operatio sit ejus finis, non voluptas; ideo Altissimus posuit eum in paradiso voluptatis, ut operaretur. *Gen. c. 2. v. 1.* Probus vir justa non agit ac fortia, ut lætetur & gaudeat, sed ut sit fortis & justus, ex quo postea gaudet ac lætatur: imò illa etiam ageret, si mœrorem ac dolorem inde consecuturus esset. Apud

Arist. Eth.

l. 2. c. 3.

lib. 10. cap.

5. de Pyth.

c. 31.

illos, qui voluptatem pro fine habent, hanc dummodo assequantur, benè vel malè operentur, nihil refert. In horum mente rationi præcedit voluptas, cujus est, adionem subsequi. At voluptas ex improbis Aristoteli non voluptas; *voluptatis vitium* est, *quod nos fallit, ac in peccata præcipientes agit*, de quo Pythagorici apud Jamblicum. Quid sit voluptatis vitium, petis? Jam dixi: pro fine operationum haberi. Ex hoc peccata. Ea ut plurimum, quibus peccamus, rectè si proprium ipsorum finem inspicimus, nobis necessaria sunt; solo voluptatis & voluntatis vitio à necessitate ad culpam ducuntur. Facultate irascibili, ad turpia expellenda, homo indiget; honore, ad honestè vivendum; ad ea, quæ vitæ necessitatibus debentur, pecuniâ. Horum se finem constituat voluptas, en odium, ultionem, superbiam, avaritiam, furtum, fœnerationem: quis vires absque somno & quiete refarcire potest? Quis nutrirî absque cibo & potu? Quis absque vestibus ac ædificiis defendi? Vicem finis vendicet sibi voluptas, illinc otium, *ἀδδνφayia*, ebrietas, hinc libido erumpit ac luxus; concubitus ad propagandam sobolem dirigatur; quid universo magis necessarium? Propagationi

tioni voluptas occupet locum, en undique adulteria, stupra & cætera Veneris deliria. Vis demum non peccare? Ne operam des voluptati; hoc est, fac voluptatem accessorium, non finem: si operam dedisti, contine ipsam, ne ad opus transeat, in quo pateat: si transiit, corrige illico: te pœniteat; sic in cinere ollæ vestigium dele.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE HOMINIS COGNITIONE:
HÆREDE INGRATO: INGLO-
RIO VIRO.

HOMINIS COGNITIO.

Vasa ex luto fumus omnes: oïla est homo cinis est vita. Unusquisque nostrum *Jer.c.18.5.6.*
in hoc cinere, ad instar ollæ, suum facit ve- *5. Thren.*
stigium, suam ostendit figuram. Divitiæ, *c.4.6.2.*
dignitas, pulchritudo vestigia sunt ho-
minis; figuram militis ille habet, hic Re-
gis; hæc verò cuncta in cinere sunt. Sci-
tè alibi vestigia viri potius, quàm vi-
rum, ponderavit Ecclesiasticus; qui, ut,
non hominem ab homine, sed divitem à *c.13.6.3.*
paupere distingveret, ab Alciato imita-
tus, ollam cacabo designavit hærentem. *Embl.166.*

Hic Pythagoras, hominem ipsum, ut cen-
 seo, absque vestigiis considerandum, pro-
 ponit: ac ideo in cinere ollæ signa jubet
 deleri. Aliud est, Regem in folio seden-
 tem cernere, ac virum cognoscere. Aulici,
 milites, adorationes, tributa, illius non
 sunt propriè, sed dignitatis, pecuniæ, adu-
 lationis. Tolle coronam, deme figuram,
 cuncta deficiunt: sic in magno Principe
 vix parvulum invenies homunculum.
 Ducem intueris, cui fortuna favet, hosti-
 bus formidabilem, cunctis gloriosum;
 pluries vicit, pluries triumphavit; exu-
 vias inspicias ac tropæa, plausus audis, en-
 comia legis. Hominem forsan ex iis te jam
 notum habere, putas? Falleris. Ollam æ-
 stima, non vestigium, ac figuram. Ille de-
 feratur à sorte, destituatur ab exercitu, de-
 ponatur à Principe, thorace ac gladiò pri-
 vetur; inde ad illius cognitionem te con-
 verte. Quoties in Marte Aristogitonem
 reperies, in homine leporem? Mulierem
 dum vides, pulchritudinem ac ornamenta
 detrahe; abjiciat illa, quæ sua non sunt;
 postea sic te ipsum interroga: quid mu-
 lier? Cum Euripide, omne malum, dices.
 Quid hæc? forsan pessimum. Quid tibi?
 Contagium & pernicies: hinc nosce, quid
 deperias, quid adores. Rectè si hominem
 cogno-

*Plutarch. in
Phocio.*

*Stob. serm.
71.*

Cognoscere cupis, ad quid armenta con-
templaris, prædia, ædificia, mensam, famu-
los? Hæc non homo, sed hominis vestigia
sunt: imò, ut veriùs loquar, sunt fortu-
næ ac temporis. A dominis repetantur;
exuat ille omnia; quid aliud supererit,
nisi pulvis & cinis? Exuat corpus ipsum;
forsan ex tot divitiis nîl aliud remane-
bit, nisi æs alienum. Frustra lacernam
attendis, aut cucullum sagúmque in-
duat ille, an togam. Quid quæris? Divi-
tem, pauperem, sacerdotem, militem, præ-
torem, an hominem? Si hunc, quid ad ho-
minem opes, vestes, vela, zonæ, sÿrmata?
Ut cœli cognitionem assequaris, nubes in-
tueris, ut hominis, umbram & vestigia. Si
virum, si te ipsum vis noscere, cuncta ne-
glige, quæ illi, quæ tibi adjiciuntur. Con-
funde ollæ figuram & vestigium. Conside-
ra voluntatem, mores, conscientiam; spe-
ta demum, quæ sua, quæ tua sunt, non
quæ aliena.

HÆRES INGRATVS.

In cinere hominem defunctum video;
in olla ex luto viventem; in altero testa-
torem, hæredem in altero: ille suô adhuc
tepenti cinere huic victum parat; hic
dum ipsius impletur substantiis, earum ac

suô pondere illum opprimit: ejus memoriam deridere, fortunas in pravis consumere, legata non adimplere, animum negligere, ingratissima oppressionis vestigia sunt.

Hor. l. 2.
sat. 3.

*Maxima pars hominum morbo jactatur
eodem.*

Hic frequens hæredis erga testatorem, filii erga Patrem usus. Quis crederet? Imò quis negaret? Ille fitit,

ibid.
lib. 2. ep. 2. *Filius, aut etiam libertus ut ebibat hæres;
hic, qui — velut unda supervenit undam,
Absumet*

lib. 2. od. 14. *Servata centum clavibus, & merò
Tinget pavimentum superbò.*

Hæc filiis versùs Patrem, hæc hæredis versùs testatorem memoria; imò hæc ollæ in cinere vestigia. Et apparebunt? Absit. Malum si tolli nequit, tollatur aspectus; animum si inficit, ne terreat oculos. Proh hæredum ac filiorum ingratitudinem! Sic prævaluit hoc vitium, ut quasi, illud interdicere, vanum sit, ne saltem appareat, curandum. Quæ enim præcepta svadere possent, ubi nec beneficiû potest, nec natura?

VIR INGLORIVS.

Iste suæ oblitus dignitatis, ad instar ollæ se gerit. Olla in cinere suam ita imprimit

mit figuram, ut ejus numeri tantum ac ponderis existent signa. Vir inglorius ad suum redeat cinerem; non ad aliud eum in hoc mundo fuisse, diceres, nisi ut, velut in navi saburra, terram gravaret, quasi ovīs, in grege suo, armenti numerum impleret. Ex ollæ vestigio solum vides aliquod ibi fuisse corpus, quidque illa in se continuerit, nescis. Post virum inglorium, & degenerem mundi incolam, nihil aliud vixisse, nisi quoddam corpus, apparet; velut jumentum, nuda relinquit ossa, ut lignum combustum, aridos cineres: nullam in illo fuisse animam, putares, cujus apud posteros nec minimum restat vestigium. Eum pudeat, qui ex luto ad ollam inde ac cinerem sic transit. Vivat homo, non ut, quasi lebes, vermicibus esuris carnem paret; verum ut post se, animam rationali se præditum fuisse, aliquod exhibeat argumentum. Ollæ demum signa ne ostendat, sed hominis. Gloria & exemplum verè humana sunt vestigia, posteritati relinquenda, quibus in aliorum lingvis & moribus, etiam post mortem, vivere fas est.

SYMBOLVM XXXIII.

A FABIS ABSTINETO.

Variae Lectiones.

Fabæ abstine. Ficin. & Plutarch. Xyl. *A fabis.* Erasmi. Jambl. Arc. & Suid. Port. *Ab ovo.* Marc. Virg. ap. Gyrald. & Rhod. *A testiculis.* A. Gell.

Interpretat. variae.

DE NOTO LEGVMINE: SVFFRAGIIS: AMBITIONE: ANIMALIS FOETVRA: REBVS VENEREIS.

NOTVM LEGVMEN.

GeR. l. 4.
c. 11.

Olymp. in
Plat. Phaed.
& Jambl.
de Pyth.
c. 31.

Si de faba locutus Pythagoras, profectò symbolicè id egit; quippe qui crebrò eam edebat, ac inter symbola hoc recensuerunt autores: cujus mysteria ne revelaret, linguam sibi præcidit Timicha. Plures tamen probatæ eruditionis viri, solam inspicientes fabam, quasi præcepti causas attulerunt; quas ne omnino prætermittam, leviter attingere sufficiat.

A fa

A fabis abstinendum; nam sacra. Lucian. de vit. auc.

Pierius, fabam Ægyptiis, velut DEVM L. 57.
 quendam fuisse, narrat ex Theone apud
 Plutarchum; quamvis ex Herodoto hinc à *Symp. 8.*
 fabis abstinere abominationi potius, quàm *q6. 8. in*
 venerationi deferat. Sanè *Euterp.* *sacras ob caus-*
Jambl. de
Pyth. c. 241
Macrob.
sat. l. 1.
c. 12. 8
Plin. l. 18.
c. 12.
Jambl. de
Pyth. c. 13.
Diog. in
Pyth.

Nam faba impura. Pausan. l. 8. &
 Gyrالد. de symb. *Ac nequitie causa.*
 Pier. l. 57.

Ex hoc pateat, nedum à malo abstinendum, sed ab iis, è quibus mala. Stultus, qui demergi pavet, ac quotidie vel nat, vel

Pausan.
l. 8.

Herod. in
Euterp.
Gell. l. 10.
c. 15.
Fenest. de
sac. tom.
c. 5.

vel navigat; qui comburi timet, ac semper cum igne jocatur. Faba Pheneatis impura, nam eam Ceres omisit, quocunque alio legumine illorum hospitalitatem remunerata. Hinc discamus, imitari superos hominis proprium esse debet. Faba ita, ob impuritatem ac nequitiam, Sacerdotibus antiquis ita erat in odio, ut eam nec aspicere, nec tangere, nec nominare vellent: Utinam sic nostri à nequitia & improbitate se abstineant!

Faba enim sola infœcunda. Amb. in Laër. de Pyth. *Genitura sola expers.* Erasmi. Gyr. & alii.

lib. 18. c. 10.

Varr. l. 1. c. 3.
in ap-
pend. Sca-
lig.

Plat. ap.
Plut. de
excell.

At quæ sola genituræ expers faba, si non minùs, quàm cætera semina, in se habet generandi virtutem? Quæ sola infœcunda, si ex caule tot siliquæ, ex filiqua tot grana? De unico scapo, centum granis onusto, narrat Plinius; vel à glacie, vel à gregibus erosa, fœcundissimè iterum expletur; ipsæ demum illius reliquiæ agrum stercoreant. Apollonium audio, apud Theophrastum asserentem, steriles aliquando à fabis plantas & gallinas effici: abstineant igitur illæ; plantæ quidem sumus; verùm inversis ad cælum radicibus. Ad quid nobis earum usum inhibere?

Diu

Diu inter sententiæ mendacium & scriptorum autoritatem hæsitavi; ac, me id penitus non intelligere, fateor, nisi vel mendum in Græco Diogenis codice suspicer, vel interpretis æquivocum in Latino; sicque ideo Laërtium legendum, ut fabâ interdiciamur, nam ἀζόνιον, id est, ex illis, *Rhod. l. 18. c. 3.* quæ mortuis prolibantur, quorum sterilitas propria; seu quoniā ἀζόνιον, hoc est, *Steph. thes. gr. ind.* non sine genitura, sed absque genibus; quod verè de sola faba dici potest, cujus caulis nullis distingvitur internodiis; unde Plinius de ipsa, *nec genicula habet molli calamo. lib. 18. c. 13.* Verùm quia de mortuis, ac inflexibili viro infrà dicendum, hîc tantùm subdere sat sit; à sterilitate abstinendum: hoc est, ab impuris voluptatibus, in quibus nulla saltem legitimæ prolis cogitatio; à divitiis & dignitatibus, quæ veram felicitatem nunquam pariunt, à garrulitate, cujus proprium est, promissis florere, ac sterilescere operibus; ab aula, quæ spe frondescens, ut plurimùm caret fructu; ab ignavia tandem, quâ nihil infœcundius.

Nam similis inferni januis. ap. Diog. ibi.

Quid hoc? An quia Græcis, ut ait Plutarchus, *cicercula, & cicer cum letho, ac ere-* *Qu. Rom. 35.*

erebro synonyma sunt? Hæc mihi remota
nimiùm ac pusilla ratio. Verùm ab inferis,
& longè, & ob exigua etiam deflectendum.
A sapiente sic malum abhorrendũ, ut etiam
simplex mali nomen eum deterreat.

*Nam maximè convenit animatis. Diog.
ibi. Et animalis facultatis potissimùm par-
ticeps. Suid.*

*In Pyth. ap.
Gynal. &
Orig. de
Pbil.
Lucian. de
Vit. auc. &
ibi cognat.*

In quo cum animatis convenit? An iis,
quæ à Laërtio, Suida, Zareta, Luciano,
& Acrone tradita? Ad solem macerata se-
minis humani odorem contrahat, in olla
florens pudendi mulieris, ac mox pueri-
lis capitis exhibeat formam, æneâ demum
inclusa pyxide vertatur in sanguinem; ita
corporeis tantùm comparatur. Nos interim
cogitemus, animato quid plùs, quàm fa-
ba, conveniat; à quo potius, quàm à fa-
bis, abstinendum.

*Nam similis naturæ universi, & corrup-
pit. Diog. ibi & Jambl. protr. c. 21.*

*Rhod. l. 27.
c. 17.
Macrob.
Saturn. l. 7.
c. 15.
Senec. 96.
nat. l. 2. c. 5.*

Non me latet, apud Græcos eandem vo-
cem significare fabam, & ovum, quod mun-
di simulacrũ: in quo autem sita sit hæc in-
ter fabam & mundum similitudo, non satis
percipio; nisi quia corruptionem ambo
secum ferunt. Si autem mundi spectanda
similitudo in fabis, quid in mycrocosmo
de

de mundi conditoris imagine dicendum? Si ab iis, quæ corrumpunt, abstinendum, quid corrumpit magis, quàm vitium? Quid in mundo, quod non sit corruptioni obnoxium? Ab hoc verè cavendum, quò nihil fallacius, nihil mutabilius. Eum tamen sic diligimus, à quo certi habemus nihil, præter mortem. Quid voluptatis continet, quod suis non inficiat venenis? Quid boni, quod mali majori mensurâ non misceatur? Quid, nisi ad eas reparandas necessitates, ad iis occurrendum incommodis, quæ proveniunt ab ipso? Nihil ab eo acceptum ferre possumus, quod ab incunabulis ad sepulchrum magnò non emerimus; vixque emta ille rapit, remque ac pretium penes eum remanent.

Quoniam sensum bebetat. Plin. l. 18. c. 12. mentisque tranquillitati, per somnia veritatem querenti, nocua. Cic. de div. lib. 1. & 2. & Sym. Seth. de cib. fac. Cavendum autem, quidquid præscientiæ officit. Jambl. protr. c. 21.

Sed hebetet faba sensum, dummodo amore, odiò ac cæteris non hebescat ratio. Primus abstineat à fabis, ut ex somnio vera scrutetur, Amphiaraus; veritas

Dionys. Utic. tas per vigilias quærenda, non per somnia.
Vel Const. Sique ab illis cavendum, quæ præscienti-
agr. l. 2. c. 33. am impediunt. eò magis à crimine; præ-
Plutar h. scientiâ enim veritatem sectari, & culpâ
symp. 8. 9. 10. DEVM amittere, qui *veritas*, contraria.
Job c. 14.
s. 6.

*Ne minuta vorentur animalia, quæ fabis
 innascuntur. Ap. Gyrald. Etenim in faba
 ipsa animalia. ibi.*

Id frustra, si animalium esus jam suô
 inhibetur symbolo. At quantò minùs
 inferiores homunculi superbiâ, odiô, a-
 viditate vorandi? Quantò magis ratio
 humanæ mentis habenda? Ab illis veriùs
 abstinendum, in quibus nostra & alio-
 rum periclitatur anima.

*Nam in fabarum flore lugubres literæ,
 seu nigre notæ. Plin. l. 18. c. 12. Hieron.
 de re rust. l. 2. Dionys. vel Const. agr. l. 2.
 c. 33. & Massar. in Plin. ibi.*

Florem lege, ac time. Sed lege priùs
 legis tabulas, & obtempera.. In florente
 legumine funestum horre vaticinium; sed
 etiam in ipso tuæ ætatis flore de tuo fine
 cogita: fabam considera, sed ne fatum ne-
 gligas.

*In iis enim sunt mortuorum animæ. Plin.
 l. 18. c. 12.*

Hinc Horatio

*lib. 2. sat. 6.
 Tibi Bond.*

faba Pythagoræ cognata.

Idem

Idem magi putârunt. Sic ante Pythago- *Gyrald. de*
ram Orpheus, *ymb. Pytb.*

*O miseri, à fabulo, miseri, subducite
dextras;*

*Esse, fabas, simile, ac caput absum-
sisse parentum;*

Dummodo secundum carmen potius non
protulerit Pythagoræ sectator Euripides,
ut de primo censuit Gellius. Fabæ pro- *Lib. 4 c. 11.*
fectò, quibus manes evocati, ac ejecti le- *P. ut. 96.*
mures, in parentalibus adhibebantur: qui *20. n. 95.*
mos per antiquissimam Chyri solennita- *Var de pop.*
tem, forsan à Deucalione, deductus, ad- *Rom. 5*
huc apud Italos, aliosque viget, dum fa- *Fest. l. 6.*
bæ in celebri defunctorum die distribuun- *Gyrald.*
tur. In symbolo igitur noscamus ratio- *synt. 17.*
nem, quæ de mortuis habenda. Defun-
ctum, velut fabam, vorat, qui, ut dici-
tur, eum *rursus occidens*, convitiis mor- *Erās. chil. 5.*
det; qui reliquias illius, uxorem ac filios, *cent. 1. ad.*
impiè vexat; qui ejus facultatibus imple- *94.*
tur, sed voluntatem non explet. Verum,
ait ille, prisca ætas, ob mortuos, fabis
quidem utebatur, sed non gustabat; nos *Gyrald. synt.*
edimus. Eas edendò quid putas? Pro- *17.*
priè mortuis parentare? Si hoc credis;
Telemachi ollam linque, ac Pythagoræ *Athen. 1. 9.*
obtempera. Symboli causam metempsy- *c. 26.*
chosin negliges, sed finem serva: hoc est,

de animis defunctorum memoriam & rationem habe. Vera hæc parentatio, non fabas edere.

S V F F R A G I A

Nam fabis abstinendum, quibus Magistratus eligebantur. Luc. in vit. auct. Thucyd. l. 8. Herod. in Erat. Plutarch. in Peric. Suid. & al.

Quid mirum, si ex calculo, quod inflat, dignitas ventosa? Suffragia cupienti non sine ambiguitate, ferenti non sine pondere. Petere, quod jure debetur, vanum; quod nequaquam, injustum; utrumque daturum injuriosum. In comitiis verè animatæ sunt fabæ, dum propria cujusque anima in illis est.

Non enim fabæ judiciales edendæ, nec fides judiciorum pecuniâ commutanda. Nonn. in expl. fab. D. Greg. contr. Jul. i.

Eras. chil. 4. cent. 6. ad. 37. & Chil. 5. cent. 1. ad. 36.

Nec desunt, qui fabas arrodunt, quibus faba nummus. Qui calculos edit, infami laborat fame; quam non concoctio sequitur, sed corruptio. Qui eos vendit, mercaturam exercet, non judicium; illâ verò decoquit, si hoc perdit. Qui emit, lucrum inspicit, non honorem; illud

illud emptio ad pretii redemptionem
stimulat, hunc venalitate deturpat.
De illorum malitia dixi, qui fabas come-
dunt, ac vendunt. Eorum incuriam præ-
terire nescio, qui suffragiorum dignita-
tem ac difficultates minùs æstimant, quàm
fabam, pejùs, quàm pueri. Earum di-
stributionem pueris committere nefas:
judicii enim adhuc expertes judicare, ru-
des ac penè ad magistrum aptos Magistra-
tus eligere, nondum consilii compotes,
nondum censuræ capaces Consiliarios fa-
cere, ac censores, non decet. Hominis
ratio quidem propria, sed usus illius ab
ætate. Putârunt nonnulli, animas, dum *Macrobius in*
e coelo in terram delabuntur, à quacunq; *somn. l. 1.*
sphæra, diversis ornata virtutibus, ratio- *c. 12.*
nis usum à Saturno recipere, qui tempo-
ris & annorum Antistes. A fabis ergò ab-
stineant pueri: sed illi magis abstineant
senes, in quibus cuncta puerilia, præter
innocentiam. In arduis, quid nocen-
tius incuriâ? Nonnulli sæpe, dum in co-
mitiorum globulo universi globum tra-
ctant, instar pueri, pilâ ludunt. Men-
tior: ludus quisque suis regulis con-
tinetur; qui ludit, aliquam saltem judi-
cii partem exercet. Calculorum pau-
ci rationem habent. Multi ad Senatum

Suid.

accedunt, velut illi ad judicia, quibus, ne dormirent, opus erat fabas edere. Suffragium ita est venerabile, ut vulgò votum dicatur, quod ad DEVM pertinet: quoties tamen illud damus, nec cui, nec quare, scimus? Aliquid susurret in aurem vicinus, nec meritum, nec promissa tenent; albæ fabæ nigræ fiunt. Hic eas donat, ille permutat; vel socio, vel forti commendat, quod sibi & arbitrio debebatur. Suffragia multi non ferunt, jaciunt: imò ea non traduntur a manu, dilabuntur. Ita Senatores ipsi non decidunt causas, committunt; ac sæpe iudex delegatus est amicitia, consanguinitas, casus. Melius est, a fabis abstinere, quàm eas negligentia sic corrumpere ac profanare.

Nam vitanda reipublicæ administratio
Plut. de lib. educ.

Dominium eminens periculum, serenissima tempestas, onus purpuratum, coronata servitus. Verùm inter multos qui eminet, multis exponitur; atrocius à tranquillitate naufragium. Populum ferre quid gravius? Uni servit subditus ac superiori; Princeps inferioribus & cunctis.

AMBI.

A M B I T I O.

Nam dedecet sapientem fastus. Reuchl.
de art. cab. l. 2.

Faba, utpote quæ dignitates impertitur, ac inflat, ambitionis & superbiæ nota. Quid verò cum sapientia fastus, quem contemptus aliorum suique ignorantia semper comitatur? Amentem virum agnovi, qui pertinaciter, se Regem esse, dicebat: pro purpura lacernam, cubile pro solio, catenam pro torque jacebat. Quotidie præfecturas & legationes distribuens, de regno loquebatur. Subditos, aulam, exercitum, seditiones & bella sibi effingebat. Tua hujusmodi est, ô ambitiose ac superbe, stultitia; qui te ipso & aliis majorem te faciens, inflatus magis visibilem tuam reddis exiguitatem. Si nimium cupis honores, quos non habes, quos habes amittis. Vel de malo, vel de bono glorieris, illud auges, hoc demis. Dum te ipsum effers propter ea, quæ possides, dignus verè es, qui non possideas; dum propter ea, quæ tibi defunt, dignus, cui defint omnia. Anticyram pete, non Athenas.

A N I.

ANIMALIS FOETURA.

Ab ovo, id est, nedum ab animali perfecto, sed ab ejus principio abstinendum. Marcell. Virg. ap. Gyrald. de symb. & Rhodig. l. 27. c. 17.

Audiant, qui tam facile ac impiè foetum abigunt. Proh immane homicidii genus! Hominem mori volunt, priusquam oriatur; vitam illi adimunt, quam nondum ipse attigit: orbem antequam ingre- diatur, ab orbe trudent. Quid scelestius? Dicam. Ab illis non abstinere, quæ hominem inchoant malum; sed pejus ab illis, quæ, ab homine DEI abradendò imaginem, præcipuam ejus perfectionem ac essentiam destruunt.

RES VENEREÆ.

A cyamo abstinendum, hoc est, à rei Veneræ profluvio. Gell. l. 4. c. II.

Ibid. Pro cyamo vel coleum cum Gellio, vel
Marc. Virg. ap. Gyrald. Rhod. l. 27. c. 17. lib. 4. c. 7. Berwald. de symb. ovum cum Marcello & Rhodigino, vel cum cæteris fabam lege, cuncta Venerem inspiciunt. Ovum pro teste dixit Avicenna; & ipsa faba, cum eo apud Græcos synonyma, dum inflat, libidinem excitat. Ideo

Ideo forsan Timicha mulier, ob verecundiam, symboli noluit revelare mysterium. *Plut. q. 10. 92.*
In iis igitur, quæ cunctis animalibus communia sunt, abstinentiâ nos distingvamus à brutis. *Jambl. de Pytb. c. 31.* Verùm quis huic discrimini dat operam? Nunc à Veneréis rebus non se abstinent homines; illas maximò periculorum, divitiarum, sanitatis, animæ prætiò emunt: dapibus & pharmacis provocant potius, quàm ratione cohibeant; imò ab illis quò magis læsi, eò magis rursus ad se revocant. Ipsos non detinet lassitudo, sed incitat; virésque tentant refarcire, non ut habeant, sed ut amittant; ubi omne studium deberent impendere, ut libidinem refrenarent, student, ut eam novis ac foedissimis formis augeant. Nobis data fuit propensio ad Venerem; nonnulli ad Venerem crebrò se ipsos cogunt: eam dedit natura, ut sobolem inde assequeremur; pauci de sobole cogitant; imò plures avertunt; ac vitium exercere volunt potius, quàm matrimonium; quoque merere possent, peccare malunt. Deformi hæreat Vulcano Venus, quâ ita claudicant mores; nòsque symbolò cohibeat Pythagoras ab ea, quæ fabro nupta, ut compedibus cohiberetur.

Compedibus Venerem, vinclis constringe *Virgil. de Ven. & vin.*
Lycum.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE ABSTINENTIA: INFLEXIBILI VIRO: CVLPA: VINO.

ABSTINENTIA.

*Athen. l. 6.
c. 26.
Plut. in
Cat. maj.*

Vis abstinere? Fabis abstine; hoc est, solâ Telemachi olla utere, qui plerumque fabis victitabat. Curius, Romanorum Dux, ob rapam non eviluit, rapa claruit ob Curium. Si fames te ducet ad prandium, exquisitiora fercula emes parvô; si luxus, esca, etiam opulenti patrimoniô comparata, vilis erit. In hoc audienda natura, quæ pauca petit, non cupiditas, cui cuncta non sufficiunt. Frugalitatem inglorium te doceret paupertas; à proprio arbitrio, etiam inter lautitias, eam discere, tua sit gloria. Sic virtuti assuesce, nec, obtemperare legi, erit arduum. Quid verò? ipsum jejunium anticipas voracitate; diebus illi dicatis uberiori eduliorum copiâ mensam oneras, pretiosiores quæris dapes, rariores emis pisces; tuæque cœnæ cum fame non desinunt, sed usque ad saturitatem protrahuntur. Hæc tua non abstinencia, sed crapula, symposium, non jejunium.

In-

Insuper qui vult abstinere, à cyamo, id est, ab ovo incipiat; hoc est, principiis obstet. Quis enim

Peccandi finem posuit sibi, quando re- *Juv. sat. 13.*
cepit

Ejectum semel attrita de fronte rubo-
rem?

Mala, velut parvuli dumorum furculi, priusquam altè radicentur, evellenda; quod illud inspexit forsan, *Beatus, qui al-* *Psal. 136.*
lidet parvulos tuos ad petram. A cunctis, *6. 9.*
antequam usus approbet, facile abstine-
mus. Primum cerevisiæ poculum Italo viro exhibeatur, illud horrebit ac rejiciet; à quarto & quinto se continere non poterit Germanus. Leve opus est, à primis actibus cavere, mutare habitus, arduum. Abominabile ac sordidum ingenuo adolescenti solum furti, homicidii ac libidinis nomen; jam in illis naturam faciat usus, quis tollet?

Omne in præcipiti vitium stetit. *Juv. sat. 15*

Propterea in primo limine siste pedem: ubi *Ovid. de*
declivem cursum inceperis, ab eo vix po- *rem. amor.*
teris desistere. Carceribus equum detine- *l. 1.*
bis, non ita è medio stadio revocabis. Omne rerum principium debile; ideo nullò labore superatur. Difficultatem

quærit, non victoriam, qui hostem in suo incremento aggreditur; nisi habeat aliunde, mora ipsa illi dat vires. Præclarum quidem, superare difficultates; verum eas expectare, imprudentis est; augere, stulti. Qui penes se habet palmam, eamque in discrimine ponit, vel turpitudine auget jacturam, vel temeritate victoriam deturpat. Ubi agitur de malo, nil egregium magis, quam tutò ac citò vincere. Qui prius vincitur, quam vincat, præter ordinem, nihil plus habet victò,

INFLEXIBILIS VIR.

*Alex. ab
Alex. l. 2.
c. 19. &
ibi Tiraqu.
& Spond.
in Hom.
ll. 1.
Moral.
l. 7. c. 9.*

In faba, cujus caules internodiis, vel genibus carent, virum inflexibilem ac refractarium considero: eum, qui genua non habet, quibus vel rogantes advolvantur, vel ratione flectatur. Ille hic est, qui sua in opinione pertinax, ineruditus & rusticus dicitur à Philosopho; belluis peior, quas cicuramus. In bono persistit, aut in malo, non quia illud agnoscat, hoc nesciat, verum ne mutet sententiam. Hanc suam esse magis facit, quam veram; etsi crebrò sit à casu: propria, seu prima decreta esse rata, vult potius, quam acquiescere.

cedere consiliis, quàm justas exaudire obsecrationes. A tali vitio totis viribus abstinendum. Nostrum institutum sit, verè sic bona sequi, ut ad meliora tendamus. Ita justis admonitionibus & precibus flecti, non erit mutari. Homines nos esse, cogitandum, ac tales à ratione: hanc ideo sequi, non est, obtemperare alteri, sed nobis. Consideremus, DEI proprium esse, rectis precationibus moveri: sed non propterea mutatur; nostra enim bona semper voluit. Sic nos ita bonum semper inspiciamus, ut rectè rogantes audiendò, opus quoddam divinum patrare, ac probis admonitionibus proficientes, propius ad DEI perfectionem accedere, intelligamus.

C V L P A.

Faba idem, ac nequitia, Pierio. *Hæc Lib. 57.*
que faba in me cudetur, à Terentiano Parmenone pro culpa dictum. A quo magis abstinendum? Sed quid magis frequentatum? Nonnulli, quærentes gloriam in scelere, agunt improbè, *ut sint aliquid; Juv. sat. 13.*
alii transeuntes ab extremo ad extremum, sic abstinent ab errore, ut eos

*in Eunuch.
act. 2. sc. 3.
& ibi Donat.*

Horat. de
art.

In vitium ducat culpa fuga.

L. 2. c. 26.

In pertinacia perseverantiam jactantes alii, à propria voluptate, velut à vero bono, abstinere, malum esse putant. Omne peccatum in se dissidium continere, ait Arrianus in Epicteto; qui enim delinquit, vult rectè facere. Dicendum potius erat, omne peccatum æquivocum in se habet; qui enim delinquit, malum pro bono eligit: quod non est absque voluntate; unde Horatius,

L. 1. Ep. 14.

In culpa est animus.

Gen. c. 3. v. 5.

Primum peccatum fuit à desiderio sciendi bonum & malum: nos peccamus; nam ea scire nolentes, improbè distingvimus. Voluptas quidem in bono, dolor in malo, sed non contra: hæc nostri æquivoci fallacia, imò cœcitas. Nos abstinere à culpa, idem est, ac non cœcutire, ac nos ipsos non decipere. Si te aliquis vel deciperet, vel excoecaret, quid non ageres? Ac injuriâ, quam non sustineres ab alio, sic facilè te ipsum afficis? Dic; mare cur odisti, cur equum non conscendis, cur fungum non edis? Ne venenô, præcipitio, aut naufragiô pereas? Optimè. At si mali pericula, quæ dubia, vitas, cur malum ipsum, quod in culpa certis-

certissimum, amplecteris? Viperam fugis,
& à dulcioribus eduliis te contines, ne
corpori noceant; nec à virulenta illa vo-
luptate abstinere poteris, quæ perimit
animam?

V I N V M.

Abstinere à cyamo, seu faba Ægyptia,
idém esse, putarem, ac se continere à ni-
mia vini copia: illius enim foliis, in va-
riam speciem vasorum implexis, potare
olim gratissimum; unde ciboria, magnò
sumptu elaborata, pro capacioribus po-
culis;

*Steph. in
thes. gr.
tom. 2.*

Plin. l. 21.

c. 15.

Atben. l. 3.

c. 1. &

l. 11. c. 8.

*Obliviosò levia Massicò,
Ciboria exple.*

Horat. l. 2.

od. 7. ac

ibi Bond.

Non te volo abstemium, sed à nimio po-
tu abstinentem. Verùm ad quid tot ur-
næ, lagenæ, hydriæ, cadi, amphoræ,
cenophora, carchesia, crateres, ac pate-
ræ? Ad quid tot fassamenta, amygdalæ,
pistacia, marathra, ponticæ nuces, co-
lymbades olivæ, sincera tubera, æstivæ
glacies? Visne bibere, ut sitim extin-
guas, an sitim potius excitare, ut bibas?
In eo, ad quod pauca unda, solaque vo-
la sufficeret, cur tam varia poculorum
gene-

genera, tam variæ cyathorum formæ?
 Potabísne ad cibi vehiculum, an ad focii
 nutum, ad cottabi præmium, ad amyssi-
 dis certamen, ad ebrietatis amentiam?
 Proh mirum! Vinò altercamur, provoca-
 mus, certamus ac ludimus, à quo crebrò
 mentis patimur jacturam. Nos non
 rarò vincit; jure ideo calices olim
 coronabantur; imò jure
 ideò abstinendum.

*Eccl. c. 9.
 v. 13. &
 c. 31. v. 30.
 Virg. Æn.
 l. 1. & ibi
 Nascimur;*

SYMBOLVM XXXIV.

MALVAM SERE,
NON EDE.

Variae Lectiones.

*Malvam transferto, sed eam ne comedito. Po-
litian. In horto tuo transplantato, sed eam ne se-
scitor. Jambl. Arcer. Extra domum serenda, sed
non edenda. Georg. Venet. Herbam molochem
sere, ne tamen edas. Gyrard. Molochinam.
Ficin.*

Interpretat. variae.

DE MVNDI VNITATE AC CON-
SPIRATIONE: MENTIS RELA-
XATIONE: FRUGALITATE:
MANSVETVDINE.

VNIVERSI VNITAS ET
CONSPIRATIO.

*Nam ex malvae natura, quae convertitur
ad solem, transferenda in nobis de universi
unitate ac conspiratione cogitatio. Jambl.
protr. c. 21.*

Homi.

Hominem pudeat. Herba, quæ for-
 san vilior terræ partus ac solo fixa,
 vertitur ad cælum: mens humana, quæ
 nobilissima cæli proles, ad cælum nun-
 quam erigitur, solo hæret semper; imò ab
 hoc ad illud transitura mœret. Malva,
 seu molochina, velut heliotropium, solis
 motum sequitur: homo instar solis con-
 tra cælum movetur; sed non instar solis
 DEO paret. Quid verò in totius unita-
 te, seu conspiratione ad primam rerum
 causam non convertitur? Sic ad Altissimi
 nutum, sua obeundò munera, hominique
 serviendò, ad universi compositionem si-
 mul conveniunt animalia; lapides; flu-
 mina, cuncta demum, quæ sunt. Homines
 tantum, illorum spernentes exemplum,
 quibus eos donavit DEV S, ingrati à sui
 principio, id est, à boni unitate disce-
 dunt, ac in proprium aliorumque malum,
 quod *multiplex*, conspirant. Nos ideo
 de rerum unitate vel consensu cogitemus;
 ac inde percipiamus, viro non esse di-
 gnum, solo numero concurrere ad uni-
 versi constitutionem: munere quisque
 fungatur suo; quod est, sic bonis moribus
 agere, ut parvum in se mundum conser-
 vet, non destruat; majorem extra se perficiat,
 non corrumpat.

*Arist. Ethic.
 l. 2. c. 6.*

MEN-

M E N T I S R E L A -
X A T I O.

*Ab iis abstinendum, quæ mentem plus
aquo dissolvunt. Georg. Ven. tom. 5. sect. 5.
probl. 457.*

Dum malvæ naturam spectas, cujus *Plin. l. 20.
c. 21.*
est, mollem esse, ac laxare, ad mentem
symbolum transfer; & ab illis abstine,
quibus mens ipsa nimis emollitur, ni-
mùm relaxatur. Petis, quæ sint? Volu-
ptates. Hæ turpè mentem solvunt, quum
eam turpè vinciunt: vinciunt autem,
quum naturâ liberam sensibus inservire
faciunt. Nihil nobilius mente, sensu ni-
hil vilius: ecquid servientem virum gra-
viùs enervat, quàm nobilem parère,
quàm propriis obtemperare mancipiis?
Hoc agit libens? Turpiùs agit: jam fra-
ctus, jam relaxatus est: nec minùs liben-
tem, quàm invitum gravant pondera,
necant venena. Erravi. Ea voluptates
nuncupavi, quæ blandimenta sunt; imò
fraudes. Vera voluptas hominem vult
liberum, non servum; vires auget, non
extenuat; non blanditur, non decipit.
Hæc nihil aliud est, nisi virtus; quæ aspe-
ra quidem mollit; sed non animos.

F R V G A L I T A S.

Extra domum ferenda malva; nam uti debemus frugalitate in extraneos. Georg. Venet. ubi sup.

Malvam etiam ob frugalitatem sumpsit Horarius, dum ita cecinit:

lib. 1. od. 31.

—— — me pascunt olive,
Me cicborea levésque malva.

In conviv.

Sic apud Plutarchum Periander interpretatur Hesiodum. Hinc à symbolo discamus, virtutem semper, ubique, ac coram omnibus amplectendam. Ille frugalitatem laudat, secum ipse ac suis cum domesticis exercet: amicus adveniat; quasi, temperantiæ parere legibus, turpe sit, turpius ruitur ad luxum. Uni convivæ multæ parantur mensæ, infinitæ conduntur ac transfigurantur dapes, remotissimè opposita miscentur vina: multis convivoribus bellaria sola integrum & supervacaneum conficerent prandium: usque ad fastidium itur, nedum stomachi, sed oculorum; usque ad lassitudinem, etiam sedentis. Ne sordidus videar, id ago, ait ille. Sic splendida hæc sola dies te quotidie sordidum accusat: avarum te

osten-

ostendis, quem temperantem putavimus. Meæ divitiæ, inquit rursus, mea in cæteris liberalitas, me, haud hoc vitiô laborare, testentur. At si de tua virtute vis testes adhibere, cum familiares non probent, cur eam coram aliis præteris, cur dissimulas? In Rege, cunctis animi dotibus ornato, si Tullio credimus, frugalitas non minùs admiranda, quàm rara laus. Hæc ab opulentia & liberalitate majus acquirit meritum ac dignitatem; quæ in paupertate sibi necessitas vindicaret. Amicitia, subdit, hoc insuetum permittatur. Rectè insuetum dixisti. Nonne amicus apud Pythagoram alter ipse? Frugalitatem, quâ tecum uteris, cur illi negas? Hoc non est, amicitia velle frui, sed crapulâ; est, amico non gratum facere, sed vim: quinimo, ut eum accipias, dum virtutem extrudis, amicitiam solvis, quæ nusquam sine virtute. Ut dignius voces convivam, meliori supelleçile domum spolias. Extraneis deformia occultanda, non pulchra. Virtus amplissima & ingenua res est; non domi coarctanda, non cum suis tantùm exercenda, sed ubique, sed cum omnibus.

*Cic. pro
Deiot.*

*Eras. chil. 1.
cent. 1. ad. 1.*

*Arist. Eth.
1. 8. c. 14*

MANSVETUDO.

Malva enim molliens, mansuetudine erga alios in nobis transferenda; non verò edenda. Nam severi erga nos ipsos debemus esse iudices. Gyrald. de symb. Pyth.

Atb. l. 3. c. 19. Se malvâ esse mansuetiorem, gloriabatur Epicharmus: hominum enim propria est mansuetudo, belluarum durities; imò illam & in belluis amamus, hæc hominem odiò dignum facit: Prima nobiliùs agit, dum iram coercet, secunda viliiùs, dum iræ famulatur.

*Claud. de
cons. Mal.*

— *Peragit tranquilla potestas,
Quod violenta nequit.*

Vir mitis errantem ad pœnitentiam allicit; quem terret durus & exasperat; culpam verò emendare melius est, quàm punire; correctio pœnâ eò potior, quò mediò finis.

Ibid.

*Lenè fluit Nilus, sed cunctis annibus
exstat*

Utilior.

Ita malvam in te ipso, ad alterius beneficium, fere; at ne comedas. Qui erga cæteros lenis, hominem te ostenderes, erga te ipsum, te ab homine abesse permitte.

mitteres; ac eâ facilitate, quâ corrigere alios posses, in errore te ipsum confirmares. Quis verò malvam non edit severus erga se iudex? Quis in alios placidus eam in se plantat? Suam culpam ille negat, hic excusat; alienam vel extollimus, vel effingimus, vel suspicamur; ac in quo alios condemnamus, nos absolvimus. Injuriam solam umbram in proximo ulciscimur; nos errore ipso & læsos, & lædentes negligimus. Consulat quisque nostrum, num sibi quid vitiosum in se verit natura, vel usus; inde *in Horat. l. 1. sat. 3.* *judicando semetipsum, ne sit mendacium,* sed austeritas. De aliis facile quidem *Job. c. 34. v. 6.* judicamus, at iudicium difficile: acta, conjecturæ, testes, tormenta, & falli & fallere possunt; cautè ideo, ac mansvetè potius decreta pronuncianda, quàm rigidè. Nos de nobis non conjectamus, nam scimus; ex ipsis nostrorum actis patet veritas; absque torture probationes à nobis ipsis habemus; conscientia testis est omni exceptione major: tutò sententiam ferre possumus; imò severe debemus. Aliud tribunal supra nos est: iudicare, melius, quàm iudicari. Condemnemus nos, ne condemnemur.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE UTILITATE: ALTERIVS
BONO: FUTVRIS AC PEREN-
NIBVS.

UTILITAS.

Hæc delectationi præponenda. Mal-
vas molles inter acetariorum vitæque ru-
stica delicias posuit Horatius; eas præter-
ea *salubres* dixit *corpori*; Hesiodus ideo,
Hermippus & alii utilissimas nuncupave-
rant. Delectationem igitur ac salubrita-
tem in herba dum inspicis, eam fere, non
ede: id est, non voluptatis rationem ha-
be, sed utilitatis. Ut plurimum hujus vi-
tæ oblectamenta desinunt in damna, vo-
luptates in dolores: nos enim à vero bo-
no abducunt, fallunt, enervant; utilitas
auget, perficit, lætos facit. Nimiùm dul-
ce sæpe nocuit; voluptates rarò non se-
quuntur curæ, insidiæ, pericula, pauper-
tas, infirmitates, homicidia. Propterea
forsan olim Angeronæ simulacrum in ara
Voluptatæ; hinc ille,
— nulla est sincera voluptas,
Solicitumq; aliquid lætis intervenit.

Uti.

Utile, injucundis etiam paratum, parit gaudia: labores, qui divitias, victoriam, sapientiam præcesserunt, post profectum in delicias vertuntur; velut pharmaci amaror in dulcedinem, tumoris plaga in sanitatem. Voluptuaria igitur linque, ac utilia sectare; in istis etiam voluptatem assequeris. Quæ tantum delectant, præferat sensus, quæ profunt, ratio: ad ea, quæ placent, animalia bruta se conferant; solius hominis est, noscere, quæ juvant. Quid verò? Canis, homine prudentior, ægrotans deserit pulmentum, ac herbam edit: hoc, quod in illo est naturæ miraculum, esse debet in nobis rationis natura. Malvam igitur sere, ac utilitas oblectationi anteferatur. Sere, dixit: agricultura præcipuè in hoc sit magistra. Sere; copiosaque tibi utilitatum respondeat messis: verum te ipsum, ut prudentem agricolam, gere; in area ne te maximæ delectent acervorum moles, quæ fallunt sæpe; nam

*Arist. de
hist. an:
l. 9. c. 6:*

*Infelix lolium & steriles dominantur
avenæ.*

*Virg. Georg.
lib. 2.*

Tritico non solida, non plena, sed corrupta grana, rubigo, filigo, ador & zizaniæ miscentur; sic utilitatibus tum vanitates,

tum damna. Cribri severitate robum fernerne, tuoque in horreo purum transfer. Hoc est, selige, non, quæ ad hoc vel illud, non quæ tibi vel mihi, verum quæ omnibus, per se, nec ab improbis, utilia. Nullibi profectò veram in orbe utilitatem reperire poteris, præterquam in virtute, quæ etiam te docebit, quò pactò ipsam contemnas voluptatem; imò, quò pactò in ipso gaudeas dolore, ac jucundis proficua & præferas & jungas.

ALTERIVS. BONVM.

Sere malvam, non ede. Haud de te solo consulendum, sed etiam de aliis. Qui semen comedit, & sibi, & aliis messem furatur. At quid nostri causâ non agimus? Infirmiitati paramus remedia, finitatem augemus deliciis, necessitati superfluitate occurrimus. In quo alteri profumus? Quid paupertati damus, quid sapientiæ, quid justitiæ? Hoc edere quidem est, non ferere. Bonum sui amittit naturam, quum se non communicat; illud enim propriè bonum est, quod non tibi, non mihi, sed omnibus tale. Quis boni dignaretur nomine aurum illud, quod velut in carcere, ab avaro conditur? Ipse tantum;

tum, sed nomine quidem, non re; nec illi enim bonum est, qui eo non utitur. Pessimum avaritiæ genus eorum, qui bona cuncta sibi asciscunt, de aliis nihil cogitant. Ad quid leges de tumultandis cadaveribus? Ad quid ultimæ testantium voluntates? Ad quid sculpta saxa, impressæ paginae, ac cætera gloriæ monumenta? His omnibus volumus, alios de nobis defunctis recordari; nos autem illorum, qui aut vixerunt, aut victuri sunt, memoriam negligimus. Cynicus nedum ad cæteros juvandum vixit, sed proprium cadaver insepultum voluit, ac in flumine projici, ut bestias aleret, *suisque*, ut dixit, *fratribus* etiam post mortem prodesset. A genio canis hominis officium discamus, quod est, juvare alios; non cadavere, sed exemplo, beneficiò, scriptis. Homo se nunquam magis DEO similem ostendit, nisi quum alios juvat. Sol, DEI simulacrum, non sibi splendet, sed nobis: Hercules, qui humanam divinamque naturam in se conjunxit, non sibi, sed aliis pugnavit, ac vicit. Prima rerum causa, verè Jupiter à juvando, non ad sui utilitatem, cui nihil deesse poterat, sed ad nostram cuncta disposuit, ac servat. DEVS fecit omnia, ut homini
servit

*Laërt. in
Diog.*

*Aug. 8. de
Civ. Dei. 3. 23
Geor. 1.*

fervirent; hominem, ut homini DEVS esset, ac juvaret. Symbolum audi, tu, qui ne ad instar heluonis mensæ reliquias, plenô jam ventre, lugeas, cuncta vorans, vis omnia tecum deficere. Sic non feminas, edis. Tôtne laboribus tot opes comparâsti, ut paucis diebus tibi tantum infervirent, quæ diu pluribus infervire poterant? Imò ut extranei potius alienatâ earû proprietate fruerentur, quam tui? Filiôsne inter divitias genuisti, ut paupertate perimeres? Audi, tu, qui vel Matheſeos, vel Medicinæ, vel alterius artis arcanum possides, quod tecum mori mavis, quàm alteri notum fieri: dic, lapidesne, ac herbæ à te virtutem habuere, an tu ab ipsis? Eam illis DEVS imperitus est, non ut te solum, non ad tuæ mortalitatis mensuram, sed semper, sed omnes juvarent. Sic tu sacrilegus rem expilas communem, tibi Altissimi usurpas munera, DEI frustraris intentum. Sere malvam, non ede.

FUTURA ET PERENNIA.

Malva, quæ cum sole circumagitur, velut in horologio, temporis est index. Qui eam edit, præsens intuetur solum, quod

quod momentaneum: ferenda; hoc est, de futuris & perennibus cogitandum. Nimiùm ab humanæ mentis amplitudine distidet, nostras cogitationes arctissimâ præsentis momenti angustia coarctari: donatâ immortalitate futura inspiciamus ac perennia. Nos dum vivimus, à præsentî nunc, quod jam præteriit, ad futura tendimus, à momento ad id, quod est perenne, dum morimur: de istis cogitandum, quæ imminent nobis, ad quæ nos properamus, non de iis, à quibus discedimus; imò quæ à nobis discedunt. Præsens nos derelinquit, nos fugit; ac eo ipso, quo de illo cogitamus, jam recessit, jam evanuit. Quid verò? ad ta-
ctus, vel ad animi potiùs molliem, tepent balnea; Pleusiaci colli & Setabæ liciæ fatigantur: exagitamur aëra, excutimus aquas, terram laceramus, cuncta exhauriuntur ad gulæ tributum; meliùs dixerim, ad stultitiæ: auribus indulgendò Musici ac Citharædi aluntur, aves canoræ ac loquaces in carcere detinentur; quinimo ad mentis naufragium Sirenes: ad odoratûs blandimentum à Persis aromata, unguenta à Cipro, ab Hybla flores colliguntur; quorum fragrantiam retundunt crebri morum foetores: ad oculorum delicias
deli-

*Plut. in
cons. od.
Apollon.*

deliria, seu delicta ferè dixi, Arachnæis acûs miraculis, synonymâ colorum varietate, aulæorum superbiâ, tabularum fraudibus parietes exornantur; inter quas nihil herô vilius. Hæ hominum curæ circa sensus: hoc est, circa præsentia & momentanea; quid enim sensu brevius? Hæc vita momentum; sensus ipse momentô brevior, qui ad vitæ medietatem rarò non definit. Ac pro ipso tot studia, tot dispendia? Sic edendô, non ferendô solliciti sumus de præsentī, quod nihil est, ac futuri negligimus perennitatem. Futurum intueor, ait ille, dum cupio, dum spero, dum opes ad fortuita congero: at si futurum, non perenne. Quid verò in hac vita futurum tibi asseris? Diem crastinam? Falleris: te hodie possunt vocare fata; nec quispiam sub sole vivit, qui posterioris diei lucem se visurum fore, indubitatò asserere ausit. Futurum quære, quod certum, quod perpetuum: hoc nihil faciliùs invenire poteris. Noli hanc vitam scrutari, quæ transit; noli sensus, qui deficiunt; in animo habes; in hoc solo futuri tuta fides ac perennitas. De hac messe cogita, cujus fertilitas in ævum duratura. Tuum est, bonam facere, aut malam. Tu idem
fator

fator eris, ac messor: in hoc tua opera,
tuas cogitationes impende. A ferente *Greg. Naz.*
in fulcis tumulantur grana, ut demum *in car. de*
inde resurgant: sic de te ipso erit. Se- *vi. Su.*
re id, quod vis colligere; ut semen- *Prov. 22.*
tem feceris, ita & metes. *6. 8.* *Qui*
seminat iniquitatem, metet
malum.

SYMBOLVM XXXV.

AB ANIMALIBVS ABSTI-
NENDVM.*Variæ Lectiones.*

*Ab animalibus abstine. Ficin. Ab iis, quibus
vita est animalis. Jambl. Arcer. Ab innocuis.
Diog. Laërt. Ambr. & Suid. VVolf. A mortu-
cinis. Ælian. Vultej.*

Interpretat. variæ.

DE PARENTIBVS COLENDIS:
FRUGALITATE: RATIONE:
HOMICIDIO: IM-
PVRIS.

PARENTES COLENDI.

*Nam justitiam & honorem debemus con-
sanguineis & cognatis. Jambl. protr. c. 21.
Quorum animæ ferro morsûve in anima-
lium cæde violari possent. Senec. Ep. 108.*

*Atb. l. 7.
c. 25. Et
Gel. l. 4.
c. 11.*

CARNES vis edere? Id sit: edebat etiam
Pythagoras. Illis ne assentiaris, qui
putârunt, animalium esu prohibuisse mor-
tales

tales : nam bovem Tarentinum , ac ursam Dauniam circuravit. Symbolicè hîc loquitur : quis animal , hoc est , corpus animatum voraret ? Animalium carnibus vescere : nihilominus pare symbolo. Si ab eorum esu non abstines , abstinere sat erit ab eorum erga parentes natura. Penè orta & ad cibum assveta parentes relinqvunt , ignorant , invadunt , subigunt. Sed quid mirum ? Ratione carent. Mirum est de homine , cui necesse fuit , leges imponere , ac eum longævitatîs præmiò allicere , mortis pœnâ terrere , ad id , ad quod sola sufficere debebat natura. In quo autem profuere præmia & pœnæ , in quo leges , in quo natura ipsa ? Etiam suos habet hoc seculum Telemachos & Nerones. *Justitiam* , dixit , ac *honorem* parentibus debemus ; ipsis enim honorem præstare , iustitia est. Quid Patri dare possum , quod filii munus expleat ? Nil parentibus minoris momenti debeo , quàm sit vita ; imò quàm sint cuncta , quibus non fruerer , nisi viverem. Vitam dedit , ait ille , sed non *sentienti* ; dedit verò , quò sentiret. Dedit *per voluptatem* : at nec beneficii meritum , nec debitum recipientis minuit auctoris in benefaciendo voluptas. Dedit vitam ; sed vivere minima est bene vivendi

Gyrald. de
Symb.
Rhod. l. 19.
c. 7.

Et Jambl.
de Pyth.
c. 13.

Exod. c. 20.
v. 12.

Odyss. l. 1.
Et Siet. in
Ner.

Ap. Senec.
de benef.
l. 3. c. 30.

per.

portio. Dedit vitam, *voni malique communem materiam:* sed te sic genuit, sic educavit, ut tua esse posset gloria, eam in bonam vertere. At in pejus mutas, dum te ipsum tædet, diu eos vivere, à quibus vitam recepisti, qui tibi curas eximunt, qui pro te divitias congerunt. Falsò ajebat ille,

— *res nulla minoris*

Constabit Patri, quàm filius;

Quoties emitur, quoties redimitur? Dispendiosa connubii onera, graves Disciplinarum sumptus, nullum paternâ inquietudine majus pretium. Sed decedat Pater; adhuc filius eris: te jam ætate provectum, illi obsequi, pudebit? Seniori obsequeris: nec senium, ne sis filius, impedire poterit: eris & Patre jam remotò, jam defunctò. Si Parentum animas in alia corpora transire negas, transeunt profectò ad immortalitatem; quovis loco sint, vivunt adhuc.

FRUGALITAS.

Ut assuescant homines ad faciliorem vitum ac parabiliores cibos. Dig. in Pyth.

Natura, quæ nos genuit, nostræ conscia necessitatis, facilem, paratum, quotidianum

num, gratuitum cibum exhibuit semper nobis, & condiit: nos autem, morâ famem cruciantes, ea quærimus, quæ nostris aliena corporibus aquâ, igne, arte, pretiô, ac tempore indigent. Absque carne Babylonii ac Indiæ sapientes vixerunt, ac Reges Calechut, contra illud Catonis, *Rex animal est carnivorum*, sacerdotibus inconsultis eâ nunquam vescebantur: rarò igitur edebant. Hic symbolicè totum prohibet Samius, ut de nimio intelligamus: vetat animalia, quibus ut plurimum frugalitatis prætereuntur leges, ut etiam animalibus frugalitati obtemperemus. Multa nimium sumpta officiunt, quæ parcè, juvant: cibi moderatio nutritione auget vires, copia minuit onere; alit illa, hæc necat. Parcum ideo carni-um esum inspexit Pythagoras, ille enim *sanitati ac menti prodest?* Qui continuò feris alitur, ad ferinos mores pronum se facit; puer verò non unico, sed frequenti lactis haustu nutricis contrahit mores. At eò pervenit gulæ flagitium, ut

Herod. l. 1. 8

Euseb. de præpar.

Esang. l. 6.

Plut. in Cat.

Lod. Rom.

narr. l. c. 5.

Diog. in

Pyth.

Obid. met.

l. 15.

In viscere viscera condi,

serviat, non necessitati, sed luxuriæ; hæc autem usque ad sævitiem protrahitur; at ea venatio, quæ olim ars fuit ad forti-

H h

tudi-

tudinem, hodie ludus est ad intemperantiam. Nos à morticinis abstinemus, iis tantum gaudentes, quæ nostrò jussu, nostrò ferrò cæduntur. Mortem horremus, ac mensam cadaveribus instruente, morte vivimus. Uni convivæ tot clades? Ad plateam converte oculos: veſtes ac tigilla truculentis curvata ponderibus recense; numera currus, qui aëris ac nemorum stragibus onusti, velut per venationis triumphum circumducuntur. Sic vere, ut aiebat Sextius, in voluptatem adducuntur lacerationes. Homini super animalia dominium impertitus est DEVS, non tyrannidem; dominari enim, ut nonnullis est, non idem, ac vorare. Nobis herbas tantummodo & arborum fructus in escam dedit. Temporum inopia, tunc nullo agriculturæ auxilio reparata, nos ad animalium cædes compulit. Quod necessitas fuit, usus illico evasit; ac ita impiè in abusum transiit, ut aliquando fames, crudelitati assveta, rueret ad homicidia. Nobis animalium esus ad usum fit, non ad visum, ad necessitatem, non ad spectaculum. Injustè non agit, qui utitur animalibus, aiebat Plutarchus; verum, qui cum sævitia. Ad quid, ut patinam impleas, quæ te impleat, exhaustire nemora?

*Ap. Senec.
Ep. 108.
Sen. c. 1. §. 28.*

*Sen. c. 9. §. 3.
Uvide Per.
Vin. lect.
Var. l. 12.
c. 21.*

*de solert.
animal.*

mora? Quæ pompæ ac voluptati servit, non venatio, fastus & luxus est.

R A T I O.

Nam iis homo uti non debet, quæ ratione carent. Nonnul. ap. Gyrald. Quod forsandum dixit, *ne à sorte sua nobiliori cadat*, inspexit Georg. Ven. tom. 5. sect. 5. probl. 455.

Unde venis, quò vadis? A symbolo admonitus, ais, nemora fugio, & ad civitatem me confero. Siste gradum. Vide, ne, *ut vites pluviam, in foveam incidas.* *Eras. chil. 3. cent. 3. ad 80.* Nec in sylva, nec minùs in urbe tutus eris. *Fumum fugiens, in ignem te conjicis.* *Plat. de rep. 1.8.* Cur à tigride abstines? Nam ferox est; feroces etiam viri: at illa, inquis, ratione caret. Non illi tantum ratione carent, qui non habent, sed illi magis, qui habere nolunt. In istis propriè *animalis est Jambl. vita.* Belluæ sunt irrationales ob naturam, quæ in hoc illas defecit; homines ob voluntatem, quâ ipsi deficiunt à natura. Suo utatur furore leo, vipera veneno, ira sit ursi propria, libido suis, vulpis calliditas, rapacitas lupi, tigridis feritas. Homo solus à ratione alienus, velut ille, qui animalium quorumcunque

*Steph. thes.
gr. tom. 1.
Psal. 32. 6. 9.*

voces imitatur, in se omnes, ac peiores ferarum proprietates complectitur. Polleat hic proboscide, ille cornu, hic dente, ille ungvis. In homine maximus ac immanissimus artifex intellectus, multò faviora invenit arma, quibus nedum à longè in bello ferit corpora, sed in pace ingenium, honorem, animam fauciat. Magna belluarum est homo, qui à ratione recedit, ac feritatem studiò auget. Civitatem igitur ne adeas, ubi plures hujusmodi feræ. At ne caveas tantum ab animalibus, quibus non est ratio, in aliis; vide magis, an talia in te sint. Abstine ab animalibus, ratione carentibus, hoc est, abesto, dista, differ ab iis: hæc enim cuncta Græcis idem sonat verbum. *No- li fieri, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus.* Ne sis animal solùm, sed rationale. Quid facilius? Tui naturam sequere; sis homo; esto, quod es, id satis erit. Eâ utere ratione, quæ potior tuæ vitæ pars, te distingvit à feris: illius ita proprium est, supra sensum ferri, ut olei super aquam: linque naturam suo fungi munere. Si, à nemore ad civitatem properare te, vellet Pythagoras, vel currum debilitas, vel currûs inopia te possent excusare. Motum non imperat, sed quie-

quietem. A te ipso ne discedas, hoc sufficit.

HOMICIDIVM.

Ab iis abstinendum, quæ nobiscum iisdem alimentis vitæ habent susceptionem. Jambl. de Pyth. c. 24. 33, 34. & protr. c. 21. *Quanto magis ab iis, quæ communionem habent animæ.* Jambl. de Pyth. c. 30. *Præcipuè à non feris & innocuis animalibus.* Plut. de cap. ex host. util. Jambl. de Pyth. c. 21. Suid. & Diog. in Pyth. *Ne ad sanguinem invicem fundendum proni simus.* Gyrald. de Symb.

A longè fugienda vitia, quæ contagia secum ferunt. Antidotis uti debemus, ne venenum officiat nobis, non ut nos veneno simus obvii. Stultus ille, qui remediis adversus ebrietatem firmatur, inde intemperans venit ad pocula; quibus & absque ebrietate, ebrietatis contrahit culpam. Ab animalium strage abstinendū, ut ab homicidio abstineamus: hoc enim ab illa suam traxisse originem, putârunt nonnulli. Haud miror: nullibi scelus tam inhumanum, præterquam è sylvis, ac inter belluas, erumpere poterat. Ideo ad vitandam crudelitatem, aucupium impro-

*Jambl. de
Pyth. c. 30.*

*Plut. de a-
nim. solert.*

Plut. de
cap. ex
bist. util.
Gen. c. 4.
v. 8.

L. 6. c. 2.
De leg. l. 7.

Ezech. c. 32.
v. 30. 31.

bavit Pythagoras, pisciúmque redemptis capturis, dimitti eos iussit. Agricola quidem fuit primus homicida: sed quid prohibet, quám etiam fuisset venator; inque sacrificio fratris, gregis ejus primogeniti occisionem inspexerat? Profectò mortales ab animalium cæde ad humanum sanguinem profundendum proni effecti sunt: piscatores dicuntur homicidæ apud Athenæum; & Plato, *utinam nos nunquam marine venationis cupiditas capiat, ne piratica amor per marina venatores hominum nos faciat*. Sic ubi Pharaon venatores vidit, *consolatus est super universa multitudine sua, quæ interfecta est gladiò*. Homines ab urso ad bovem, à bove ad agnum & columbam processerunt: sic gradatim ad sanguinem, etiam innocentẽ, etiam domesticum affluere. Hoc, quod feritatis extremum dixeris, principium fuit. A columbis ad homines crudelitas tandem se contulit. Contra belluas primi ad sui defensionem pugnârunt; mox ad victum, & prædam, postremò ad delectationem. Proh quàm facilis à virtute ad vitium declinatio! Quæ fortitudo fuit, crapula effecta est, ac sævitia. Hinc protinus à belluis defensio, ad vindicandas hominum injurias, iram erudivit; nemorum præda regnandi avi-

aviditatem excitavit, ad struendas acies: utrumque fuit usque ad sanguinem. Ad cædes tandem sic assueti, eas & ad disciplinam, & ad oblectationem traduxerunt. Ad disciplinam dixi; quoniam à venatore ad lanistam se contulit juvenus; ac ipsius mortis officium artem fecit: nec amplius mortales, juxta DEI decretum, *morte moriuntur*, sed occisione; quâ DEVS ipse nec homicidii primum autorem mulctari voluit. Ad delectationem, quia theatrales factæ fuerunt, nedum ferarum, sed hominum dilanationes; in Beryti amphitheatro sic, ut ille scribit, noxiorum poena in pacis voluptatem vertebatur: quod sub æqui specie adhuc nostris durat temporibus. Obstupesco, dum in foro copiosam intueor populi frequentiam, quum reus vel suspenditur laqueo, vel plectitur capite, vel membratim à carnifice discerpitur. Sponte ad mœstitiā nullus accedit, dolorem quisque fugit: restat modò, ut dicamus, hominis lacerationem gratum adhuc & voluptuosum esse homini spectaculum. En assuetudinis per gradus fructum, quem pravus maturavit calor. Ad illud redeo, à quo cœpi. A longè fugienda mala; hoc est, à causis, ab occasione, ab iis, quæ ad ea nos pronos

faciunt. A fungis abstinendum, qui dicuntur à funere; non quia eos édere non liceat; sed nam cavendum, ne in venenatos incidamus: sic ab animalibus, ne incautò eorum esu in nobis humani sanguinis excitetur sitis. Puero, ut à flumine se abstineat, fossula etiam arelcens inhibenda.

I M P V R A.

A morticinis abstinendum, incertum enim est, an sint pura. Ael. l. 4. var. hist. c. 15. Vult. int.

Lev. 11. 6. 11.

c. 17. 6. 15.

c. 22. 6. 8.

Ec.

Hieron. sup.

Ezech. c. 4.

6. 44. 5.

Isid. sup.

Lev. c. 5.

6. 17.

Jam etiam à lege morticina ob impuritatem vetita. Quid aliud verò morticinorum impuritas, nisi eorum vitia & peccata, qui ex se gratiæ ac innocentiae moriuntur? A morticinis ergò abstinendum, non quia corrupta esse possint, vel infecta venenò, sed nam immunda. Veluti per se virtus capienda, ita & vitium fugiendum; non quia me lædit, sed quia me fœdat: qui non ulciscitur, ne sicarios emat, ne augeat inimicos, ne se ipsum in discrimine ponat, ab omnibus abstinet, præterquam ab ultione: quam unicus momentò consummaret effectus, mora pluries patrat, diùque durare facit voluntas. Cuncta mihi noceant, dummodo ego sim inno-

innocens. Lacera sit vestis potius, quàm inquinata: illud fortunæ, hoc mentis vitium indicat. Quid verò? Vestem labefactatam quotidie abjicimus, animam quotidie labefactamus.

MEÆ CONIECTVRÆ.

*DE FERITATE: SENSU: VITIIS:
IMPROBA SOCIETATE.*

F E R I T A S.

Hæc semper mala, vel nocet, vel terret: mala, & cuique: habenti, nam hostes provocat; ferenti, nam experitur hostilitatem; cæteris, nam vel miseratione, vel periculô cruciatur. Ab ea igitur abstinendum. Sive ferum sit animal, sive mansuetum, cave ab illo, ne sæviat; ab hoc, ne sævias; ab utroque, ne amittas humanitatem. A brutis ad viros transito, ac vide, quàm sæpe transeant viri ad bruta. Neque in nocentibus irritanda crudelitas, neque contra innoxios exercenda; illud perniciosum, hoc injustum: at ipsum exercere, irritare est, unde Pimander,

Multis terribilis, caveto multos.

*Auson. in
lud. sept.*

Malam dixi feritatem: in homine pessima; nam quò magis extra sui centrum, eò

Hh 5

magis

magis gravat. Illa in belluis à natura, in hominibus acuitur ab ingenio; ac in istis eò savior fit, quò savius est, vim inferre, quàm repellere. Ita, qui ad mansuetudinem belluas instruunt, se asvesciant immanitati; quòdque in illis domant, sic transferunt in se, ut sit difficilius, virum cicurare, quàm feram. Leo suæ feritati dat leges; beneficiò acceptò parcit; prostratum non lædit: quis modus humanæ crudelitati, cui ratio, quæ sola dare potuisset, jam cesserat?

S E N S V S.

Ab animalibus abstinendum; hoc est, à sensu, in quo præcipuè animalium est vita. Eò bruta differunt à plantis, homines non differunt à brutis. Habent quidem, quò discrepent, sed discrepare nolunt, illi potiùs hærentes, quod commune, quàm illi, quod proprium. A belluis cavemus, nam officiunt nobis: eâdem ratione magis cavendum à sensibus. Illæ saltem ungvibus ac dentibus nos præmonent ad fugam & securitatem; isti blanditiis nos alliciunt ad vulnera. Feræ malum, indèque dolorem suis armis præmonstrant. Saccharò napellum operit sensus,
ac

ac per voluptatem ad mœrorem nos trahit: sæviora vero tormenta, quæ inter delicias, quàm ex periculis; ea enim à contrariis augentur, hæc prævisa minuuntur. Cave igitur à sensu. Non quia te Stoicum velim; cupio Socraticum. Sensu ne careas, imò utere, sed cautè: illò ne ab homine ad animal relabaris; at eò in sò te ad divinitatem extolle. Formosum alpice; audi harmonicum; non ut à libidine prosternearis, verùm ut ab illis ad spherarum concentus, ad DEI pulchritudinem eleveris.

V I T I A.

Quot vitia, tot bestię sunt, ajebat Nysenus. Ira, calliditas & fraus, contumelia, ultio, avaritia, libido, belluę sunt, cæteris immaniores: blanditiis enim alię mansuescunt, illę efferantur. Ab hujusmodi animalibus abstinendum. Quid verò? Nos ea potiùs domestica nobis facimus; nec domo tantùm, sed corde ac animo vivaria & escam illis tradimus, ac ita cicuramus, ut sæviores erga nos ipsos & alios fiant. Sic dum iis, quæ extra nos, nostrum est dominari, ea, quæ in nobis, nostrum magis deberet esse, nobis imperant: nimirum ea nos non habemus, ipsa

D. Greg. orat. 1. in verb. fer. bon.

Gen. 1. 6. 28.

nos

nos habent. Jugum tam indignum ex-
cute; pelle feras; ab animalibus abstine.
Sed scias, vellem, te à cane prorsus non
continere, dum caves tantum, ne mor-
dearis; cavendum etiam, ne mordeas.
Ab ursa non abstinet, qui à specu disce-
dit, sed qui à furore, quò abstinendum ab
ursa: gramineum cespitem, sub quo latet
vipera, ad quid horrere juvat, si viperæ
venenum jam invidus habes in ore? Fe-
ritas eò nocentior est, quò proximior.
Ab ea vis perfectè abstinere? Illam vel
non admitte, vel longè abs te dimove.

SOCIETAS IMPROBA.

Pf. 48. v. 21. In sacris Literis vir impius & brutis
Pf. 68. v. 31 animalibus comparatur, & *fera* dicitur.
Et ibi Lu- Sic stultus homo, cujus animam in hunc
scin. alleg. mundum ingredi, olim putârunt, per
Macrob. cancrum, facile vitiò retrocedit ad suæ
somn l. 1. genituræ sidera, quæ ut plurimum deno-
c. 2. minantur à belluis. Propterea qui cum
Eccl c. 12. eo comitatur, illi similis est, qui appropin-
v. 13. quat bestiis: quod absque periculo fieri
non potest. Fit etiam cum beneficio, ait
ille: *feræ convictu nostrò mansvescunt.* Hic
Senec. de simplicis convictûs dici effectus nequit:
ira. l. c. 3. esca, blandimentis, arte mansvescunt;

hzc

hæc disciplina est, non societas. Qui autem cicurat bestias, domestica, & ideo majora sibi facit pericula. Quæ ab arte sunt, ad tempus durant; nunquam penitus naturæ obliterantur characteres. At plus metuenda pravi hominis, quàm belluæ societas: ab iis animalibus magis cavendum, quæ bruta sunt electione, quàm ab iis, quæ naturâ. Hæc nocere tantum possunt, illa & nocentes facere. Speciei differentia eum, qui cum feris versatur, cautum reddit: homo facilius hominis, quàm bestię, contrahit mores; proclivem natura ipsa docet transitum: vitia verò inferuntur magis, quàm virtutes. Quidquid putet Erasmus, ex antecedentibus patet, non maturitatem, sed corruptionem inspexisse illud, *Chil. 3. cent. 2. adag. 67.*

Uvæque conspecta livorem ducit ab uva. *Jub. sat. 2. 6. 102.*

Unico bono unica ratio dat aditum. Voluptatum ac sensûs multæ sunt portæ, per quas multiplex ingreditur malum. A socio igitur improbo cave. *Corrumpunt mores bonos colloquia prava, ex Memandro protulit Paulus; amicusque stultorum similis efficitur.* *1. Cor. 15. 6. 33. 6. Tertul. ad uxor. Prov. c. 13. 6. 20.*

SYMB.

SYMBOLVM XXXVI.

A PISCIBVS ABSTINE.

Variae Lectiones.

Pisces ne gustato. Gyrard. A piscibus abstinete. Erasmi. Ab iis, qui sacri sunt. Laërt. Ambr.

Interpretat. variae.

DE SILENTIO: DEO: INNO-
CENTIA: TEMPERANTIA:
IGNOBILITATE.

SILENTIVM.

Nam pisces Pythagorica disciplina sunt quodammodo contubernales. Eras. de symb. Pyth. ex Plut. & Pier. l. 31. Propter silentii premium. Plutarch. symp. 8 qu. 8. Quod maximè colendum. Athen. l. 7. c. 2.

*Ap. Plut.
symp. 8.
qu. 8.*

Q Uale inter pisces ac homines contubernium? Illi ab humana regione alieni mare incolunt, quò nihil naturæ nostræ contrarium magis, Theo putavit. Sed quæ à Plutarcho jam scitè reiecta, esúque piscium longè à symbolico sensu aber-

aberrantia prætermittantur. Sic piscium taciturnitatem colendam, subdunt alii, sic præmiò donandam. Verùm taciturnitas, quæ honore ac præmio decoranda, non dicitur de omnibus, quæ non loquuntur; non est enim ab impotentia, sed à voluntate: aliàs & plantæ mererentur & lapides: nec mutus ideo, nec piscis verè silent; sicut nec verè surdum æquor, aut cœca nox. Propriè ille tacet, non qui linguâ caret, sed qui linguam cohibet. Unde illud antiquum, *favete lingvis* pro silentio. Angerona & Harpocrates, illius numina, digitum ad os admovebant, non ut se mutos, aut e-lingves, indicarent, sed ut vocem comprimerent; hinc Ovidius:

Quique premit vocem.

At impropriè silentium à Pythagora hîc sumatur. Si tam strictâ lege illud à suis voluit fervari, cur pisces ad abstinentiam, non imitationem potius excitandam, proposuit? Afferam, quod sentio. Sileant, velut ajunt, pisces. Itâne Samius voluit innuere, abstinendum esse à quacunque silentii specie, non enim mordenda cujuslibet taciturnitas? Profectò ut plurimum garrire stulti est, silere sapientis; crebròque magis discurret, qui tacet, quàm ille, qui loquitur. Verborum copia
falsa

Cic. de div. 1.

Obid. 15.

Met.

Virg. 2. Æn.

& Hor. 1. 3.

od. 1.

Macrob.

sat. 1. 3.

c. 9.

& Gyrals.

synt. 1.

Metam. 9.

Cels. 1. 2. c. 9.

falsa ingenii mensura, cujus est illam metiri. Sæpe illius, quem ore infantem coætaneum risit vulgus, calami eloquentiam docta comprobavit posteritas. An potius in gratiam silentii Pythagorici à piscibus abstinendum? Hoc est, piscium taciturnitas, quæque sit, à nobis nullo pacto imitanda? Non debemus, velut illi, verba non habere semper indociles; verba nos debemus non emittere, ut doceamur: silere videantur ipsi, nam loqui nequeunt; silendum est nobis, ut loqui discamus: taceant pisces, nunquam locuturi; taceat homo, ut bene tandem loquatur; hic proprius echimythiæ finis, qui proprium disciplinæ Pythagoricæ principium.

D E V S.

Nam Diis de piscibus rem sacram non faciebant Ægyptii. Ap. Gyrالد. de symb. Pyth. Nec sacri gustandi, nefas enim, Diis & hominibus eadem apponere. Laërt. in Pyth.

Levit. c. 11.

v. 9.

Duplicem piscium divisionem habemus: alteram in antiqua Lege, in symbolo alteram. Illa in esu hominum inspexerat mores, hæc DEI spectavit majestatem in sacrificiis. Lex pisces puros ab impuris distin-

Bernb. in
Levit c. 11.

Ap. Pier. l. 50

Gen. 3. 6. 6.

Isa. 13. v. 14.

Hyg fab. 92.

Dion. &

Set in

Calig.

Li

le

te hortatur, qui cogere posset: non cogit, ut nobilius agas; non cogit, ut tua sit virtus, quod esset necessitas. Abstinerè insuper necesse est à sacris piscibus, eaque sibi non arrogare, quæ DEI sunt. Arrogas tu, qui omnibus vis dominari, nulli parere; qui aliorum corda scrutari tentas, nec tuum probè vides; qui cuncta scire jactas, teque ipsum nescis; qui semper te victurum putas, & semper moreris. Arrogas, dum animam, pro qua Diis dabantur pisces, quæ veriùs DEI est, cujus à DEO habes usum, cujus proprietas ipsi DEO servanda, perturbationibus dividis, voluptatibus prostituis, vitio mancipas; dum elementis, dum te ipso, dum his omnibus, inter quæ nihil est, quod à DEO, quod DEI non sit, contra DEV M uteris. Arrogas denique, dum stat tibi, non dicam, pro ratione, sed pro divinitate voluntas. Infelix numen, quod semper extra se trahitur, semper mobile, semper indigens. Pisces igitur ne tangas. Ab iis, quæ à DEO disident, quæ DEI sunt, abstine. Clariùs loquar: cura, ut sis homo DEO similis; verùm, te hominem, non DEV M esse, cogita.

INNOCENTIA.

Injustum est, ledere piscem, animal nobis
inno-

innocuum. Plutarch. ſymp. 8. qu. 8. & Pier. l. 31. *Quò innocens homo ſignificatur.* Reuchl. de art. cab. l. 2.

Qui piſcis è mari unquam ad hominis perniciem egreſſus eſt? Mare quidem ganeæ ſtudiò homines ingreſſi, ut piſces perimerent. Belluæ marinæ in terram exeunt, fruticùmque ſaturatæ radicibus *Plut. l. 9. c. 4.* remeant: piſcatores nunquam ſaturi, tot vivariis, everriculis & arundineis labyrinthis circumſepiunt aquas, tot hamis, tridentibus ac medicatis eſcarum blanditiis, piſcium ſtragem fortunæ committunt. Exocætus in Arcadia, velut ſuæ conſcius *lib. 9. c. 19.* innocentia, crebrò extra mare ac tutè dormitat: hamioæ, retiarii & conchitæ in mare ad innocentium necem noctu diùque vigilant. Lepus quidem in Indi- *cap. 48.* co peſtilens, in Armeniæ fonte ac in Lydiæ ſtagno venenati piſces; Danubii ac Tibiſci glanides truculenti aliquando re-
 perti, qui hominum capita manusque, an- *Jonſt. thæſm. ex Gefner.* nulis ornatas, geſtabant in ventre: ſed homo ille eſt, qui eos in ipſo illorum elemento quærit, ac provocat: Sacrificum *Glib. cogn. narrat. l. 1.* non peremiſſet perca, niſi ab avido natantis ore prehena, in ejus gulam illapſa, illius ſtomachum, ſibi tam noxium, petiſſet. Nec torporem cuique torpedo, nec

Plut. symp.
8. qu. 8.

urtica pruritus facit, sed illis tantum, qui eis parant insidias: in nobis polypus tunc libidinem excitat, quum ipsi carum pretio libidinem in polypo comparamus. Ita non pisces homini, sed piscibus homo sibi nocet. Verum nos rectius Anaximandro, qui homines à piscibus natos putavit, à piscibus ad homines transeamus. In homine solum nocere iniustitia est; nocere autem innocenti, est iniustitiæ superare fines, & ad feritatem progredi. Belluarum sit, lædere absque discrimine, hominis, prodesse. Qui alium offendit, hominem exuit, qui innocentem, belluam induit. Decipior. Fera innocentiam exercent, quamvis non agnoscant: mansuetudinem aliquando, etsi nunquam rationem, discunt: nos igitur hac præditi eamque docentes, ne utramque carere videamur, innoxiiis noxam inferendū. Nimiū à ratione ac mansuetudine distat, nos eā in hanc savire. Quid scelestius, quàm innocuum lædere, si nec lædere nocentem, licet?

TEMPERANTIA.

Nam piscatio intemperantiam, gula incontinentiam sumptuosamque curiositatem secum trahit. Plut. symp. 8. qu. 8.

Quasi

Quasi domesticâ ciborum varietate jam saturis nec terra, nec aër, suffecere lurconibus. Ab aëre ac terra, ut aliena quæreretur ac peregrina, maria penetravit gulæ aviditas. Pisces invenit, quibus propriam opsonii gloriam olera, feræ ac aves cesserunt. Horum suavitas pretium auxit, pretium suavitatem, utrumque intemperantiam; ita, ut non defuerint, qui aquâ rosâ piscinas implerent, qui pisces humano sanguine saginarent. Orbis stupor, Cato, in Urbis luxum invehens, obstupuit, pluris emi piscem, quam taurum. Sic eò pervenit cetariorum aviditas, ut non piscem tantum, sed emptoris gustum venderent; eò eumentium stultitia, ut ea insipida judicantes, quæ gratuita, *cariore mensâ*, voluptatem dispendiò metirentur; eò denique hominum mores, ut, in parva pisciculi quantitate bovis experti molam, temperantiam illam perimerent, quæ magna rejicit, parvi contenta. A piscibus igitur abstinere, idem sit, ac sublimius temperantiæ fastigium tene. Salsè Erasmus jejunii delicatas piscium lances perstringit; at modò luxus absit, & hæ permittendæ. Inter lapsanas & cepas temperantiam exercere, pusilla est laus; eduliorum dignitas difficiliorem, ideóque digniorem effi-

*Lamprid.**in Helio.**Sæet. in**Aug.**Plut. symp.**4. qu. 4.**Horat. l. 2.**sat. 4.**Picr. bide.**rog. l. 31.*

cit virtutem. Nos interim sic à piscibus abstineamus, ut maris opsonia sint, non ad insatiabilem ventris luxuriam, sed ad *Greg. Ep. ad* pœnitentis abstinentiæ solatium; non ad *Aug. Brit.* splendidi crapulæ delirii ostentationem, sed ad ipsius temperantiæ meriti argumentum.

IGNOBILITAS.

Ob piscium ignobilitatem. Gyrالد. de symb. Pyth. *Qui primò creati animâ tardissimâ & ignobilissimâ, corporisque substantiæ magis, quàm animi participes.* Ex Philone de op. mund.

Hinc sapientis esse, discamus, ab illa nobilitate abstinere, quæ, ad instar piscium, nititur antiquitate. Hæc non dat gradum, sed æqualitatem, quâ cuncti ab unô sumus principio. Nobilitas in fumosis imaginibus fumosa quidem, non clara; non vera, sed picta. Opus quodcunque naturæ ab imperfecto ad perfectum tendit; hoc est, ab ignobili ad nobile: ab herba sic flos, fructus à fronde, ab acerbitate maturitas: in iis antiquius ignobilius est. Homo cur cæteris animalibus nobilior, si post animalia cætera creatus? Ob animam solam. Si ob solam animam cunctis

Etis animalibus nobilior est, ad quid aliud
recurrendum, nisi ad animam ipsam, ut
nobiliores inter homines agnoscamus?
Animas avorum intueri, est de illorum
claritate agere, non de nostra. Vas à vase
non distinguitur ob figuli formam, sed ob
suam; sic homo *figuli manuum opus*, ab *Thren. c. 4.*
homine. Vile nobilitatis pretium, si gra- *6. 2.*
tis ac prius datur, quam accipiens vel
mereri, vel accipere possit. Quam mea pro-
pria laus erit illa, quæ à progenitoribus
non mihi, sed ex iis cuique lucem adituro
præparata? De opere nostro gloriari de-
bemus, non de alieno; ac saltem de illis,
quæ iudicio data, non quæ casu, nobis
jam exstantibus, non cuique futuro. A
piscium igitur nobilitate abstinendum, quæ
ab annis; ea tantum spectanda, quæ ab
animo, quæ à nobis.

MEÆ CONIECTURÆ.

DE OBREPESCENTE NEQVI-
TIA: MOMENTANEA VIRTUTE
AMORE AC ODIO NEQVAM-
INFERIORVM OPPRES-
SIONE.

NEQVITIA OBMV- TESCENS.

1 id. 1. hier.

44. 6 ap.

Pier. l. 31.

Diod. Sic.

l. 3. c. 2.

Horat. de

art.

Piscis Horo scelus, Iomethi Dæmon:
hinc vide tu, homo, DEO similis, à quo,
& ad quid te nequitia deduxerit: vide, quid
dum improbæ cedis voluptati, velut in
Derceto, in te ipso

—— — turpiter atrum

Desinat in piscem mulier formosa superne.

Ast ubi amplius formosa in te divinitatis imago, si nihil jam tui apparet, præterquam piscis & Dæmon? Jam pulchritudo in deformitatem versa est. Hæc vitii super virtutem proprietas: unica virtus bonum virum te facere nequit, unicò vitiò malus eris; hoc totum hominem in sui foeditatem mutat; eoque ipso, quò DEO jam fuerat similis, majorem illi turpitudinis ac miseriæ causam præbet. A nequitia igitur abstineamus; eò magis, cum ad instar piscis taceat. Duplex in homine improbo taciturnitatis damnum; aliud errorem antecedit, subsequitur alterum: antecedente silentiò vir malus majus suæ malitiæ meditatur augmentum; sicque majorem efficit. Sæpe ante scelus quidquid

quid exivit ab ore, pars sceleris fuit: defuitque operi, quod in verbis evanuit. Silentium subsequens culpæ renuit expiationem, scelus firmat, illudque sic tegit, ut, gallinæ instar, super ova cubantis, vitium in novos foetus erumpere faciat.

M O M E N T A N E A
V I R T V S.

A pisce abstine, qui *nequam, nisi recens*: *Eras. cbil. 4. cent. 1. ad. 74.*
hoc est, cave, ne in te virtus momentanea sit, vitióque statim corrumparis. Difficile, virum bonum manere, ajebat Pittacus, difficile, bonum fieri, Simonides. Verum ad quid juvat fieri, nisi maneat? Imò quid, nisi maneat, bonum? Virtus momentanea virtus non est; actus potiùs dici potest, quàm sit habitus; à casu magis elici videtur, quàm à voluntate. Peripatetico *immutabilis ac stabilis* debet esse; ideo sola ex virtutibus coronatur perseverantia; ipsâ enim solâ viget virtus, deficiente illâ, hæc perit. Bonum, quod definit, non est, fuit; si tamen fuit: quod enim brevi durat tempore, veriùs fluit, ac fugit, quàm sit; eóque solùm est, quò tendit ad non esse. Mihi parcat Philosophus: Diurna quidem albedo æquè alba est, ac *Erb. l. 1. c. 8.*
diutur-
Ii 5

ap. Plat. in
Prot.

ibid.

diuturna, æqua enim utriusque ad albedinem ratio; non ita de longævo, ac brevi bono asserendum; horum enim ad bonitatem ratio diversa. Longævum purius ac verius bonum est, bonique ideam propius attingit, quam breve. Hoc sincerè ac propriè bonum dici nequit, cui aliquid mali permiscetur: permiscetur autem, nam bonum cessare, hoc est, non esse ampliùs, ac destrui, etiam ipsi bono malum est. Abstine igitur à pisce. Tua usque dum vivis, incorrupta perduret virtus, nec boni corruptio, quàm sit pessima, experiaris in vitio. Erravit Simonides, dum, ut Pittaci sententiam refelleret, *impossibilem* dixit, ac *DEO tantum propriam* in bono perseverantiam. Ubi agitur de virtute, quid mirum, si ad eam etiam divinum aliquid referatur? At hominis est, perseverantem esse, DEI sempiternum. Falsa constantiæ arguitur impossibilitas ex eo, quòd *sapiens, quoties eum casus inopinatus circumvenit, malus efficitur*. Inopinatum nihil sapienti, qui ad omnia paratus, omnibus imperat, etiam fideribus: nihil ei vim facit, qui cæteros inter homines maximè liber. Profectò virtutem non perfectè possidet, qui eâ caret, quâ perseveret in virtute: imò jam
nula

nullam habet virtutem, omne habet vitium, qui vitio cedit.

A M O R E T O D I V M
N E Q V A M.

Marinis piscibus odium & scelus notârunt Ægyptii; fidereis amorem impurum natis prænunciârunt Astrologi. A piscibus igitur, hoc est, ab amore & odio nequam abstinendum. Amare ac odisse decet, ajebat Plato: per se amor & odium bona sunt; mala nos facimus: nam malè vel odimus, vel amamus. Hic antipathiam & sympathiam prætereo: liberos confidero motus, qui eò tendunt, quò illos dirigimus. Improbitatē odisse, justitiæ argumentum est, probitatem, stultitiæ; virtutem amare, principium virtutis, vitium, vitii. Ex eo semper, quod nobis displicet, oritur odium; ex eo, quod placet, amor: cavendum, ne displiceant placenda, ne displicenda placeant: affectum vel legitimum, vel spurium gignere, nostrum est. Amat ille, hic odit: sua quisque inspicat, quisque obeat; ille bonum sequatur, hic malum fugiat, justus erit uterque ac laudabilis. Verùm ne malum pro bono, bonum pro malo sumat: videat, non quid

quid videatur, sed quid sit; non à voluptate aut dolore consilium capiat, sed à ratione: imò bonum, etiamsi cum dolore, sequatur, etiamsi cum voluptate, malum fugiat. Qui secus agit, odii ac amoris abortum exhibet, ac distorquet usum; quodque optimum esse poterat, pessimum facit.

I N F E R I O R V M O P - P R E S S I O.

*In hexaem.
hom. 7.*

*Orig. sup.
Matth.
hom. 4.*

*Habac. c. 1.
v. 14.*

Basilio *vita piscium* est, inferioribus vim facere. Majores enim pisces minores liguriunt. Vitium hoc utinam in solo mari degeret: mundus hîc totus est mare, in quo *justiorem se conculcat impius*; unde illud, *homines quasi pisces maris*. A divitibus vorantur pauperes, à potentibus imbelles: at quæ potentia, imbecillioribus vim facere? Quæ divitiæ, indigere pauperibus? Potentiorum esse ac ditiorum, fortis inæqualitas est, non dignitatis ac meriti; est fortunæ cœcitatæ effectus, non æquæ dispertientis. Potentiorum ac ditiorum te fecit pars illa, quæ, si res distribuisset Astræa, illi obtigisset, quem impotentem ac pauperem vocas. Excelsior es? non ideo magis homo: cave, ne sis eo

eô minor, quô, si eum voras, eges. Hæc
majoris & minoris differentia non gra-
du, sed virtute constituenda. Semper a-
scendit virtus, gradus æquè ad ascensum
& descensum paratur. Si ad tui mensu-
ram est ille minor, tu es ad alterius: imò
quid prohibet, quin & te ipso & illô tu mi-
nor evadas? Vim eandem, quam alteri
tu infers, te ab altero pati posse, cogita.
Virtute majorem te redde, nec eum, ve-
lut minorem, ridebis, à quo ipse majoris
habes gloriam. Illum potiùs auge, ut te
augeas: inferiorem suum qui extollit,
sublimiorem se facit; qui destruit,
superior illi jam esse
definit.

SYMBOLVM XXXVII.

PRIMO TRIOBO-
LVM COLE.*Variae Lectiones.*

*Honora in primis figuram ac pretium denario-
rum trium. Gyrald. Figuram & aram. Ficin.
Honorato cum habitum, tum & tribunal, habitum,
inquam, & triobolum. Jambl. Arcer.*

Interpretat. variæ.

DE PRETIOSIS: ROMANA PHI-
LOSOPHIA: STATVIS AC
IMAGINIBVS: DEO.

PRETIOSA.

*Spernenda, quæ majore in pretio à ple-
risque habentur. Jambl. protr. c. 21.*

Triobolum, hoc est, quod parvi omnes
pendunt, sæpe colendum magis,
quàm id, quod pluris æstimant plures.
Voluptatem sequitur populus, ac rerum
æstimationem facit voluptas. Pauci ad
æquitatis cultum remanent, pauci ejus
æque

æque dignitatem ponderant. Majore preti-
 o comparantur vitia, quàm virtutes: ca-
 riùs emitur crapula, quàm frugalitas, ho-
 micidium ac libido, quàm temperantia. *Macrob.*
 Unicò Epicteti libellus triobolò venditur, *sat. l. 3.*
 sexcentum sestertiis avicula, septem mil- *c. 6.*
 libus nummum piscis. At rerum pretium *Plin. l. 10.*
 à pretio non arguendum. Præstantius est, *c. 51.*
 aiebat ille, hominem ipsum magni esse
 pretii, quàm ea, quæ extra hominem sunt.
 Verùm quid pro homine impendimus?
 Æraria profundimus in ædificiis, quæ ex
 luto, ex cœno sunt; in eduliis, quæ vel
 cadaverum fragmenta, vel sterquilini
 foetus; in vestibus, quæ ex nentium spu-
 to, à pecudum lanis, à vermium intesti-
 nis. Hæc sumptuosa quidem, sed vilia,
 sed spernenda. *Trilaterum* prima omnium *Euclid. l. 1.*
 figurarum; ex hoc reliquæ oriuntur inque *Element.*
 illud resolvuntur: Cuncta *Trigonus* ha- *prop. 1.*
 bet! Cuncta *Trinunus* agit! Hic solus a-
 dorandus. Quid porro *trium denariorum*
figura maximè veneranda? Nihil aliud, pu-
 to, id esse, nisi hominis animam, quæ tri-
 næ divinitatis imago. Hæc quidem toto *Gen. 1. 26.*
 Midæ auro non æquata, omni major pre-
 tiò; sed gratis nobis data, ob quam rari,
 qui obolum impendant. Hæc verè co-
 lenda.

PHILOSOPHIA ROMANA.

*Sapientia, quæ incorporea spectat, ample-
ctenda; non ea, quæ primò corporea con-
templatur.* Jambl. ibid.

Jambl. de
Pyth. c. 5.

Hic ut aliqua saltem umbra ex tot te-
nebris eliciatur, pro *habitu* scientificum
fumo, vel *figuram* lego; & ad eum pugi-
lem recurro, quem Arithmeticam & Geo-
metriam docuit Pythagoras. Ille non sa-
tis habens, quò se aleret, jam studium de-
stituere cogebar. Proh fortunæ ac di-
vitum iniquitas! Eum ideo magister, pro
unaquaque disciplinæ *figura*, *triobolò* sub-
inde donavit. O magnanimam & raram
præceptoris ideam! Nostri doctores, tan-
tùm abest ut amoris stimulis igneam di-
scipulorum indolem excitent; ut multi in-
fidelitate suâ, pravisque mediis, sufflami-
nent potius eorum conatus, qui ad sum-
ma quæque eniti, seque adeo superare
posse videantur. O detestandam hujus-
modi Semonum invidiam! Triobolum
igitur Ionicam referat Philosophiam, quæ
autore Thalete primò corporea contem-
platur; *Figura*, vel *habitus* Latinam, quæ
à Pythagora, incorporea intuetur: hæc
primis honoribus decoranda, illa secundis.

Acci-

Accipe *triobolum* ad necessitatem, quæ paucis contenta; *figuram* delineâ, seu *habitu* scientificum indue ad contemplationem, quæ omnium capax: illô utere, hanc spectâ. Corpus ad vitam nutriat nummus; sapientia satis ex se ipsa nutritur ad immortalitatem: sit ille non mercedis locô, sed viatici; ad hanc perge, quæ incorporea corporeis non perficit. Nullam virtus æqualem sui, præter se ipsam, invenit mercedem.

STATVÆ AC IMAGINES.

Hæ non magnô pretiô comparandæ. Gyrald. de Symb. Pyth.

Hoc illi audiant, quos

— *magis illa juvant, quæ pluris Juv. sat. 8. emuntur.*

Simulacri dignitas ab exemplari est, non à materia, non à pretio. Sit Cæsaris effigies in auro, sit in argilla; præstantior non erit, quæ pretiosior, sed quæ similior. Ubi dari nequit similitudo, nec imaginem facit argilla, nec aurum. Picturæ inserviunt ac statux ad memoriam eorum, quæ nec picturæ, nec statux sunt; mens ab iis transire ad exemplaria debet: nisi transeat, ubi

memoria? Sumptuosæ difficiliùs talem transitum exhibent. Statim allicientes oculos ars & materia totum hominem ad se rapiunt: memoriam rarò excitant, crebrò impediunt: eoque tempore saltem, quò impediunt, exemplar non recordamur. Nimis fragilis humanitas, homo nimis impius. Ex auro gemmisque Servatorem in cruce sumptu inæstimabili compactum, scio, qui, Ischariotis pluries renovatò scelere, mercaturæ potiùs, quàm devotioni occasionem præbuit. Profecò si de superis agitur, nihil mare, ac terra dignum habet, quod cum eis comparetur: cuncta illorum collatione triobolaria sunt: nec metalla, nec gemmæ dignitati respondent: in illis rectè pretiosiora impenduntur, sed non æquè. Rectè dixi: non enim sumptuosas divorum imagines damno: laudo humiles; in quibus operis pretium propositam speciem potiùs imitari, quàm æmulari videatur; è quibus faciliùs ab inferioribus ad superiora extollatur animus.

Hic nimios pictarum tabularum sumtus paulisper considerare liceat. Nonnulli vetustam penicilli famam etiam in annosis ac propè oblitteratis ævi reliquiis carè emunt.

munt. Sic sæpe, ut inani dispendiō atrium impleant, universam evacuant domum; & filiorum nuditate barbarè magis, nescio, an stultè, parietes vestiunt. Ad quid tot picturæ? Librarium, vel studentem virum deceat, ingentem parare bibliothecam; miles arma, citharas musicus, picturas congerat pictor. Hanc splendidam colorum copiam, si ad usum, commendo, si ad solum visum, stultitiam voco. Quis, homine ignarō, quis timidō, à musicis alienō, librorum, armorum, ac tiliarum numerum jactante, non renovaret Heraclitum? Idem prorsus mihi est, qui tantō pretiō talique numerō non pictor picturas accumulatur. In iis ad quid æraria profundere? Hic viros, dicis, ac mulieres possideo, canes, equos, navigia, civitates, maria. Falleris. Ea, quibus intuitu solō frueris, non possides, vides. Variis distracta locis, in unum, inquis, coëgi. Sed quō pretio? Eō sanè, quō ad ea & alia quàm plurima, non ficta, sed vera, videnda te conferre potuisses. Plurimum subdis, ætatum miracula in mei obsequium collegi. Sed inter tot miracula unum hoc non habes, quō, dum mendaci mendaciorum anachronismō tot dies in unum congregasti, nunc tu diem unum teneas.

Dulce dispendium, ais ; omnes Principum effigies hîc recolo ; hæc Titiani manus, illa est Apellis. Proh amens ! Ita populares facis Reges, quódque fuit singulare, numerò extenuas. Cave, ne supellectile vilior sit herus. At majoris Principis meliorisque manûs imaginem gratis, & verè non vides, possides ; ac negligis ? Desere atrium, ac te ingredi. In te ipso DEI simulacrum habes à DEO. Quid sine pretio pretiosius ?

D E V S.

Arâ triûmq; denariorum pretiò cultus ac mysterium præcipi videtur, quod in Sanctissima Trinitate consistit. Gyrald. de Symb. Pyth. cum Chalcagn.

*Gyrald. in
hoc symb.
Ficin. in
conf. or. 2.*

c. 1.

*Arist. de
cæl. lib. 1.
text. 2.*

*Jambl. de
Pyth c. 28.
protr. c. 4.*

Suò ternariò divinitatem à longè Pythagoras vidit, ac in primis colendam voluit. Quid à nobis agendum, qui fide proximius eam intuemur ? DEV S, quò nihil prius, primò cultu venerandus, unicò, trinus perfectissimò. Nos quid ante omnia honoramus ? Genium. O divinitas, ad malum magis, quàm ad bonum parata. Quot præter DEVM colimus ? Ex genio tot Deos nobis facimus, quot

quot sunt affect. s. O numina, quæ semper egent, quæ semper cruciant. Quàm perfectè DEVM veneramur? Vel ob legem, aut consuetudinem Religioni litamus, vel ipsis nostris affectibus adorationem miscemus. O coacta, imò corrupta sine veneratione veneratio. Ad nostras perturbationes prima diriguntur vota; eas unicè inspicimus; ad nostrarum voluptatum ministeria sacrilegi DEVM imprecamur. Hic primus, hic unicus, hic perfectus à nobis cultus. Primò DEVM colo, ait ille, signo enim Triadis venerabili dies cunctas incipio. Rectè. Sed inde totas dies iniquitate consumis. Primò Numen venerari parùm juvat, si non unicè; si Martem secundò, Venerem, Mercurium adoras. Unicè DEVM, fateor, subdis, numina gentilium non credo. Quid prodest non credere, sed imitari? DEVS nedum primò ac unicè colendus, verùm & perpetuò: hoc est, pura fide, vitæque sanctimoniâ. Vide, quid agis, ac inde, quid credas, & quî colas, nosce.

*D. Bern:
hard. in
Gen. c. 4.*

MEA CONIECTVRA.

DE IVSTITIA.

IVSTITIA.

Habitu[m], aram, tribunal ac triobolum honorare, nihil aliud mihi videtur, nisi verè justitiam colere. *Habitus* est justitia: huic non detuerunt *ara*. Illius templum *tribunal* dictum fuisse, narrat Plutarchus; *triobolum* ipsis iudicibus, referente Polluce, loco mercedis dabatur. Proh temporum ac morum in deterius mutatio! Justitia non ampliùs in animo suum tenet habitu[m], sed in toga: templum & aram Themis possidet, sed ut precibus & muneribus flectatur: non triobolis hodierna iudiciorum satiatur aviditas; crebrò totam rem controversam vorant, aliquando & personas: hinc ille, *ubique venale iudicium est*. Habitu[m] ergò, tribunal, aram & triobolum spectemus. Nobis non actus tantùm sit justitia, sed *habitus*; justè agere, aliud est, ac justum esse: appareat virtus in opere, sed in animo vigeat; in hoc, more iudicum, velut

Gyrald.
synt. 15.
de Them.
De præc.
ger. resp.
l. 8. c. 4.
v. 2.

Isid. in
Solit. l. 1.
c. 1.

Arist. Eth.
l. 2. c. 4.

in suo tribunali sedeat; sitque Peripate- *Ibid.*
tico stabilis, Ulpiano constans & perpetua. *Ulp. iur.*
Erit, dummodo ante oculos *animi* teneat; *Inst.*
non hominem, sed DEVM inspicere de-
bet. Nequit non esse verè justus, qui
DEVM se habere actionis & animi spe-
ctatorem, ac judicem intelligit. Erit de-
mum, si à trioboli exilitate duo discat:
unum sit, æquitatem in exiguis etiam ser-
vandam; levissimò ac propè insensibili *Arist. Eth.*
pondere libræ lances perturbantur. *l. 2. c. 4.*
Aliud, ob præmii magnitudinem non agen-
dum; justus non est, qui propter
aliud est, quàm propter
justitiam.

SYMBOLVM XXXVIII.

NIHIL DE DIVINIS ADMI-
RABILE NON CRE-
DENDVM.

Variæ Lectiones.

De Diis rebûsque divinis nihil tam admirabile dicitur, quod non debeas credere. Ficin. De Diis, aut divinis oraculis nihil eorum, quæ sunt admirabilia, fidem derogato. Jambl. Arcer.

Interpretatio unica.

DE DISCIPLINIS QVOAB
DIVINA.

DISCIPLINÆ QVOAD
DIVINA.

Discipline illæ comparandæ, quibus ab iis, quæ de Diis ac divinis, non deficiamus. Jambl. protr. c. 21. symb. 4. Nullôque modô de Diis & divinis disciplinæ ac scientificæ demonstrationes habendæ. Jambl. ibid. post symb. 25.

*De symb.
Pyth.*

Nihil de hoc & sequenti, velut præceptis, non symbolis, ait Gyraldus:
utrum.

utrumque tamen inter symbola recenset Ficinus, Jamblicus interpretatur: hic in præfenti quasi verbalem aggressus explanationem, pluribus recedit à symbolo: cætera inter se ita videntur pugnare, ut in aliquo mendosum Chalcidensis textum suspicer. Quî enim disciplinæ comparandæ, quibus DEVM & divina credamus, cum disciplinæ ac scientificæ demonstrationes de iis haberi nequeant?

Duo hinc nos interim discamus: Alterum sit, longè à nobis abducenda, quæ nos à Religione possunt abducere; alterum, ubi de divinis agitur, fidei soli acquiescendum. Primò igitur à perversis disciplinis ac impiis scriptis abstinendum, quæ priùs intellectum, inde voluntatem inficiunt. Ideo publicè combusti Numæ ac Protagoræ libri, ne à Deorum cultu homines avocarent. Maximam vim habent paginae, quæ multis vigiliis paratæ, unicò intuitu animum penetrant. Aliquando, quæ leguntur, non lædunt, vel quia mens rarò alienis hæreat opinionibus, vel quia ictus à veræ fidei clypeo retundatur: quid verò, si ejus albedinem inopinum invadat telum? Religio in tuto ponenda est. Morsus & mortem petit, qui viam tenet, in qua lilia æquè ac

*Lib. lib. 100**dec. 4.**Rhod. l. 225**c. 1.*

cicutæ florent, subque rosis latent vipera. At nedum scripta, sed acta improba vitanda, quæ citò in similes habitus & mores transferuntur: ubi autem pravi habitus ac mores naturam fecerunt, ibi vel nulla fides, vel perfidiâ peior. Impium est, non credere, sed pejus, credere ac impium esse. In divinis postea sola fides adeunda. In his ratiocinandi facultas frustra sibi fidei munus arrogat; cavendum à natura ipsa, quæ terminatis mensuris nos decipit; à nobis ipsis, qui stulti nostrorum collatione divina æstimamus. Nihil de Diis aut divinis nominibus cognoscere nos possumus, aiebat Plato. Per causas & principia res scimus; DEI autem, qui ab æterno, & à quo cuncta, quæ principia, quæ causæ? Hoc unum scire possumus, DEVM esse: hujus veritatis non desunt demonstrationes & argumenta; nullus verè sapiens id negavit: cætera fidei committenda. Jam solem esse, nullus non credit; oculos verò dum in illius fulgentem rotam intendimus, non exercemus visum, cœcitatem quærimus. Ut solem intueamur, perstringendæ sunt palpebræ; imò cœcitate videndum, ne visione cœcutiamus, juxta illud, *qui non vident, videant, qui vident, cæci fiant*. Mysteria, cùm visui non

In Cratyl.

*Job. c. 9.
v. 39.*

non subjiciantur, piâ cœcitate, non temerariô intuitu petenda. Melius est sanctâ, simplicitate divina ignorare reservata, quàm insanâ curiositate scrutari: Ignorare August. E-
 enim ea, quæ nos nescire voluit Dominus, *narr. in Ps.*
docta est ignorantia. Ubi de iis, quæ su- *6. tom. 8.*
 pra sensum, ad disciplinas non recurren-
 dum, quæ primordia sumunt à sensu; quò
 fortè facit oraculum, *noli me tangere. Ma-* *Job. c. 20.*
nus, ajebat ille, quæ dialecticas probatio- *6. 17.*
 nes ostendit, *quid explorare conatur, quod* *D. Bernb.*
supra ipsam est? Qui scientia DEVM com- *l. 35.*
 prehendere tentat, Luciferô infanior, di- *Isa. c. 14.*
 vinæ immensitati non æqualem, sed eâ la- *6. 14.*
 tiorem ac ampliorem se jactat.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE FIDE: DIVINIS.

FIDES.

De DEO ac divinis cuncta crede, ait
 Pythagoras; quasi dicat, de cæteris vide,
 quid credas. Cavendum est, ne intelle-
 ctus falsum propriæ fidei statuat objectû.
 In DEO solo veritas; extra ipsum men-
 dacia: ideo, *qui credit cito, levis corde est.* *Eccel. 19. 3. 4.*
 Hic nulla in eo, qui vel spondet, vel cre-
 dit, absoluta fides, quæ conditionibus non
 im-

implicetur, ac ideo non subijciatur mutationibus. Promissa futurum spectant; quis, præter DEVM, futuri dominus? Quis ideo nostrum absolutè promittere poterit? Credens veritatem inspicit; quæ veritas, ubi de incertis agitur? Quis ergò re verà credet? Quæ igitur extra Religionem, ubi extra DEVM certa fides? In humanis nec sensibus fidendū, qui assidue nos fallunt ac destituunt; nec juramentis, quorum patrociniō involutæ incedunt fallaciæ; nec veritati, quæ dicitur aliquando, ut viam paret fraudi. Promisisti? Nil aliud, nisi te promisisse, credam. Promittere poteras cum Euripidis Hippolyto, qui *lingvâ juravit, mentem injuratum gerens*. Promittere poteras, etiam servaturus; at omnia, quæ possunt promitti, servari nequeunt, ubi omnibus imperat casus. Malè tuta fides, quam obsident vicissitudines, cui casus imminet. Verè tantum DEVS est, cætera non sunt, fluunt. In illo igitur & de illo sit fides; in cæteris nequit esse, cum quibus, dum mutantur, esse desinit.

D I V I N A.

Ubi de divinis agitur, nedum crede, sed obtempera: utrumque à Græcis ex eodem elicitur verbo. In hujus æquivoco symbolo

Steph. thes.
gr. l. 3.

bolum statuere liceat. Fides obedientiam pariat, firmet obedientia fidem. Alterum sine altero quid prodest? Principi auctoritatem ac fidem derogat, qui spernit leges, in quibus & fides & auctoritas Principis. DEVM fateri, ac divinis non parere, fidei cadaver est: imò quæ in illo fides, qui, Numini quod debet, propriæ vendicat voluntati? Quid tandem divina jubent, quid prohibent? Ea profectò, quæ absq; DEO, nec iussa, nec vetita essent agenda, essent vitanda. Legem divinam percurre, ac nil aliud, nisi moralitatem, nisi tui bonum invenies. Nihil à te vult DEVS, nisi ut ille homo sis, quem te fecit. Regum placita ipsis etiam profunt, nam vel fisco, pedagiiis ac vectigalibus proprium augent ærarium, vel populi probitate propriam complent felicitatem. Lex DEI non DEO, cui nihil deest, sed nobis proficit, qui cunctis indigemus. Vult nostram navem à scopulis declinare, ac gubernaculò regi, ut austris etiam reflantibq; portum adeat secura: nos autem syrtes quærimus & naufragia. Credamus igitur, & obtemperemus, fidemque acta probent. Maxima hominum virtus, ob fidem credere contra id, quod sentiunt; sed maxima hominum stultitia, ob sensum agere contra id, quod credunt.

SYMB.

SYMBOLVM XXXIX.

A NIMIO RISV ABSTINE.

Variæ Lectiones.

Risu effuso abstine. Ficin. Cackinno. Gyrald. Incontinenti ne concutitor. Jambl. Arcer. Intolerabili. Scutell. in Jambl. Risui æquè ac stultitiæ non indulgendum. Laërt. Ambr.

Interpretat. variæ.

DE AFFECTIBVS: HVMANITATE: RATIONE.

AFFECTVS.

Nam affectiones vel secundâ fortunâ, vel adversâ, vincendæ. Jambl. protr. c. 21. Ac temperandum mœrori ac voluptati. Reuchl. de art. cab. l. 2.

*In consol.
ad uxor.*

CUr obstupescis, ô Plutarche? Nam risus nimius prohibetur, non ejulatus? In quo hæc distinguis? De risu qui loquitur, jam loquitur & de lacrymis. Nullum in hac vita bonum absque malo; imò valde major mali mensura, quàm boni;

hoc

hoc enim ſemper malò mixtum, illud ſæpe
ſine bono; *riſus dolore miſcebitur ſemper*; *Proſ. c. 14.*
non ita de dolore dicendum, qui, dum *ſ. 13.*
extrema gaudii luctus occupat, vel ante ri- *ibid.*
ſum, vel poſt, ſine riſu eſt. In cachinno
igitur vehementes affectiones omnes ha-
bemus, quas, ut agebat Plato, *vehemens* *de rep. l. 3.*
mutatio ſequitur. Hæ à ſapiente viro, velut *de leg. l. 5.*
præ cæteris DEO ſimili, proriſus vitandæ.
Mutari nequit DEVS, neque deterior
etiam fieri, neque melior, neque alius
potest. *Ego Dominus, & non mutor*. Scitè *Ma'ach. 3.*
propterea, quidquid Proclus afferat, inex- *ſ. 8.*
ſtingvibilem Numinum riſum in Iliade, *In Plat. de*
ob claudicantem Vulcanum, divinus ac- *rep. 3.*
cuſat Philoſophus: ad ſenſum allegori- *lib. 1.*
cum non juvat illud detorqueri, quod per
ſe à divina diſſidet majeſtate. Sic, velut à
DEO, vehemens affectionum mutatio à
ſapiente abhorret; contra enim huius li- *Plat. de*
bertatè nulla vis, ejus prudentiæ nihil no- *juſt. l. 2.*
vum, nihil deſideranti nec propitia fors,
nec irata: ideo nunquam vel turbato ma- *Plin. l. 17.*
gis, vel hilari vultu fuit Socrates. Ca- *c. 19.*
chinnatione vel gemitu non mutatur ille,
qui nunquam mœret, qui ſemper ac eo-
dem modò gaudet. *Riſus dentium*, hoc *Eccl. c. 19.*
eſt nimis aperta mutatio, *ſtulti eſt*; ſapiens, *ſ. 21.*
qui ſemper lætus, *vix tacitè ridebit*. *c. 21. ſ. 23.*

HUMANITAS.

Nam humanitati, quæ ridendi potentiâ notatur, nisi obiter, non insistendum, sed imitatio DEI pro viribus comparanda. Jambl.

Ad quid rides? Ut hominem te ostendas? Falleris. Quodammodo etiam ridet canes & prata. Metapontinus ille, à Trophonii specu reversus, non ideo humanitatem amisit, quia deinceps ridere non potuit. Anaxagoras & Crassus viri fuerunt, nec unquam risere; imò, ut magis homines probarent, in Academia nunquam ridebant sapientes. At potentiam quidem habes ridendi, non causam: id vel ignores, vel scias, tuus risus aut stultus, aut Sardonius est. Humanitati nimium hæres, dum ridens hanc vitam corpoream, corruptibilem, momentaneam spectas, quam alii spectârunt lugentes. Linque syncrussiô risu hanc tuam exercere humanitatem, quâ eò minùs es homo, quò magis potiozem ac divinam tui partem negligis. Humanum ac effusum linque risum, & pro viribus DEI quære imitationem, quâ digniùs homo sis, & absque risu gaudeas. A corporeis, corruptibilibus

&

& momentaneis duntaxat DEVS. Tu quid agis? In iis totus immergeris, quotidie corrumperis, quotidie moreris; & rides? DEVS verè iustus, verè sapiens; tu quid es? improbitas & stultitia: ille omnia, tu nihil; & rides? O risum risu dignum! Utinam tibi, velut Parmenisco, ridendi potius facultas deesset, quàm occasio. Vis te hominem ostendere? Te ipsum ab humanis ad divina extolle. Homo nequis esse, nisi homo esse desinas, ut per DEI similitudinem verius homo sis.

Jambl.

protr. c. 14.

& Plat.

Theoret.

Jambl.

protr. c. 8.

Athen. l. 4.

c. 2.

R A T I O.

Nam in discrimine cum reliquis animalibus, ridendi facultati ratio anteferenda.
Jambl. ibid.

Dic denuo, cur rides? Ut à cæteris animalibus differas? Abstine. Si, ridendò à brutis hominem dignosci, putas, non ridendò sapientem ab hominibus distingvi, putavit Phocio. Verùm infelix homo, si unicò risus acciderit, à bellua distas, quò à te, ut ita dicam, veris tempore non distant plantæ. Quare id, quod te faciat non alterum, sed aliud à feris. Amens, rationem possides, ac, ut homo appareas, recurris ad risum? Etiam rident canes, *Plutarch. in apoph.*

Diosc. l. 6.

c. 14.

Strab. l. 11. ac jumenta ; provocant, imò cogunt ri-
Vier. præst. sum titillatio, Sardonius ranunculus, A-
Dem. l. 2. lazonii aranea, Turcarum heiram luc, præ-
c. 35. cordiorum vulnus. Homo non distingui-
Arist. de tur à cæteris animalibus, quia sic ridet,
part. anim. sed quia ridere potest ; non risu quocun-
l. 2. c. 11. que, sed eo, qui ab objecto: non utpote
 risus ex spirituum frequentia, diaphragma
 impetentium, est motus splenis & labio-
Mad. de rum, sed animi. Ille tantum risus homi-
ridic. p. 3. nis propriè nuncupari potest, quò ridet
 homo, ut homo ; non ut digito in axillis
 provocatus, non ut fauciatus, aut æger ;
 quò tandem ridet à ratione motus ob id,
 quod novum ac jucundum: talia sunt
Arist. poët. amici adventus, lætum nuncium, turpi-
6. 2. tudo sine dolore ac minimè noxia, quæ
 noscens animus erumpit in risum. Lo-
 quitur homo, loquitur & psittacus ; ille
 tamen solus ratione ductus, hoc est, ut
 homo, fatur: non sermo igitur, sed ratio
 per sermonem distingvit hominem à bru-
 tis animalibus. Ille à fera propriè non
 discrepat ob risum, qui hominis aliquan-
 do est, aliquando non hominis, quamvis
 in homine ; discrepat ob rationem, quæ
 risum facit, ac semper hominis est.

MEÆ CONIECTVRÆ.**DE IRRISIONE: SCVRRILITATE: GAVDIO ABSTRACTO.****I R R I S I O.**

Risum, quem Momī comitem vocavit Plutarchus, nec in aliis de te ipso, nec in te ipso de aliis excites. *Abominatio Domini est omnis illuſor.* Vel tu illudas quempiam, vel ſic te geras, ut illudaris, tu ſemper illuſionis cauſſa, tu ſemper illuſor es. Facere quidem non potes, ne aliquis te derideat, ſed ne ſis deridendus, potes. Proprios iſtus in promptu ſemper habet malignitas: verum tela jaciat, modò ea tu non ſuppedites. Invulnerabilis virtus eò fulcitur privilegiò, quò ſagittas in emittentes retorquet. Sic age, ut bonorum plauſum merearis, ut riſus malorum ſit tibi plauſus: à probis laudari, ab improbis derideri, maximum integritatis argumentum. Sed jam dixi etiam, cave, ne tu alios derideas; hoc ipſo te improbum faceres, ac ideo deridendum. Malorum miſereri debemus, bonos imitari;

Pier. l. 12.

Isa. c. 33. v. 1.

ludibrio illos habere, contra charitatem est, hos, contra justitiam; utrumque asinæ ignorantia signum: ideo, irridentem virum, Diogenes, ad instar asini considerandum, putavit; cujus aures innocentes homo, ut irridendô noceat, manu effingit. Sic saltem manu auritâ, se pro contumeliis contumelias auditurum, edisceret; juxta illud, *qui spernis, & ipse sperneris.*

S C V R R I L I T A S.

Atben. l. 14.
c. 3.

Proh contempta virtutis dignitas, cujus nomine à potentibus decoratur scurrilitas! Cæca potentum infania, quibus scurrilitas locô virtutis est! Misera scurræ conditio, cujus fuisset, honestô labore de se invidiam excitare, ac turpi risum maluit! Sic ebrietatem studemus à conviviis arcessere, ac eos accersimus ad convivium, qui stultitiæ student: sic viri procures rationales mimorum pecudes nutriunt, laudant, ad arcana admittunt, præponunt sapientibus, deridentes ac nocentes ferunt, ab ipsis & adulari & obtrectari lætantur: sic ad instar Lyfimachi domus, quæ scena videbatur, divitum aulæ potentiam in fabulam vertunt,

tunt, gravitatem in delirium: sic relictis naturæ institutis, quæ nos primâ die lacrymis erudivit, Principes, quasi aliunde nequeant, à scurris quotidianum sibi emunt risum. Hujus indignitatem novit Anacharsis, quum, accitâ in convivium, *Eod. lib. c. 2.* sannionum turbâ, immutabilem ac seriâ servavit oris austeritatem: solum postea risit adducto pithecò, qui de ipso ridere non poterat. O quot, velut Dionysius à Charisopho, de ludione dum rident, à ludione ridentur! Scurram qui verbis ac risu agit, scurratur ipse sibi, ut astans risu ac rebus illi scurretur. De simia rideo, ajebat ille, quam ridiculam natura genuit, non de homine, qui arte & studio talem se gerit. Ars verè turpis, turpe studium, quibus in homine, contra hominis naturam, sic elaboratur dementia, ut majestas in risum delabatur. Simius propriis gesticulationibus risum moveat; homo, tam pulchrum DEI opus ac simulacrum, admirationis objectum sit, non cachinni. Attamen tot sunt, qui ad talem usum inservire hominem volunt, ac qui hominem in seipsis ridiculum sic faciunt. Mentior. Non faciunt, destruunt. Ridiculum, ait Philosophus, id est, quod *Poët. c. 2.* turpe quidem, sed absque noxâ: inno-

xium nequit esse id, quô sic hominis de-
turpatur decus, ut risum excitet Princi-
pis, ut de homine rideat.

GAVDIVM ABSTRACTVM.

Steph. thes. gr. t. 1. Quod alii *effusum* vel *incontinentem* ri-
sum legunt, cum Budæo *abstractum* legere
liceat. Semper abstractum quiddam, &
absque subiecto, est risus effusus, ubi vel
falsa, vel nulla veri gaudiî materia. Ideo
Ecc. c. 2. v. 2. Sapiens de vanitatibus loquens, *risum re-
putavi errorem & gaudio dixi, quid fru-
stra deciperis?* Hinc stultus longè abeat
suâ

Jub. sat. 10. — *facili censurâ cachinno,*
Democritus. Facili profectò, si Pythago-
ram non audiens, eas persecutus est ho-
minum ineptias risu, quæ magis fletu e-
rant prosequendæ. Si proprium usum,
plus iridentem, quàm ridentem osten-
taret, improbi potius, quàm impruden-
tis notam sibi ascisceret. Sapiientis erat,
gentium errata corrigere, non illudere.
Prov. c. 4. v. 7. *Stultus illudet peccatum.* Dementer age-
bant? Dementius erat, dementes deride-
re: non risu, helleborô, seu satyrâ, non
cachinnô uti debebat. Redeo ad rem.
Ea, ob quæ lætamur, læta rarò sunt, cum
cir-

circumſcripta curis nova ſemper deſideria
excitent, ac propterea ſemper indigeant:
filius prolem cupit, Pater divitias, dives
dignitatem, dignitas primatum, primatus
voluptates, voluptas perpetuitatem. In
iis ergò lætitia & riſus in abſtracto dici
poſſunt, cùm parùm inter ſe diſcrepent,
vel de nuncio falſo, vel de nihilo lætari.
Vis gaudium in concreto? A ſola virtute
habere potes, quæ ſecura, ſuique contenta,
riſum in labiis non effundit, retinet in a-
nimo. *Fatuus in riſu exultat vocem ſuam; Eccl. c. 21.
en effuſa in labiis cachinnatio: Sa- 6. 21.
piens vix tacitè ridebit; en re-
tentus in animo riſus.*

SYMBOLVM XL.

NE VNGVES INCIDITO IN
SACRIFICIIS.*Variae Lectiones.*

*In sacrificiis ungues ne præcidito. Jambl. Arcer.
Ad sacrificia. Id. Juxta sacrificium ne incidas.
Eicin. Ne inter sacrificandum unguem rejeceris.
Rhodig. Penes sacrificium ne sis cassis unguibus.
Jambl. Scutell.*

Interpretat. variae.

DE AMICITIA: IRA ET CON-
TEMPLATIONE: PUR-
GATIONE.

AMICITIA.

*Domestici & affines, quamvis à longè à
alio tempore neglecti, ad sacrificia vocandi.
Jambl. Scutell. & Arcer. protr. c. 21. &
Vulcan. in castig. ibid. Neque à sacrorum
participatione rejiciendi. Georg. Ven. tom.
5. sect. 5. probl. 448.*

*Sic ad remota fertur charitas, ut nedum
amicis, verum & hostibus prodesse justè*

ambitiosa velit. Sed quis remotus, quis *Bernhard.*
 hostis? Numquid non Pater unus omnium *in sap. c. 8.*
 nostrum? Homines cuncti sibi sunt invi- *Malach.*
 cem affines, ac sibi esse debent invicem *c. 2. v. 10.*
 amici: quilibet, quamvis aut cognatio- *D. Paulus*
 ne, aut affinitate, aut regione distans, *Rom. c. 13.*
 mihi proximus est, ac ideo à me diligen- *v. 8.*
 dus: non autem diligo, dum ad verum cul- *D. Aug.*
 tum, ad quem ipse tendo, eum non ad- *mor. l. 1.*
 ducō; illum potius odiō prosequor, dum
 à sacris arceo. Sic ara, quæ aliis vitandæ *Alex. ab*
 hostilitatis locus fuit, est mihi exercendæ. *lex. l. 3. c. 20.*
 Atheniensis orator malè usque ad aram *Plutarch.*
 tantummodo suum voluit amicum: pro *apoph. 5*
 illo quidem falsum non erat dejerandum;
 sed nec ideo erat ille arcendus ab ara;
 imò ad aram erat vocandus: nedum pro-
 priæ famæ, sed proximi etiam consulen-
 dum erat utilitati; non in eo, quod pete-
 bat, sed quò indigebat. Si adjuvare il-
 lum in improbis non potuit, nam si ho-
 stis, non amicus fuisset, verè amicus ad
 aram poterat, eum Numinis favore ab
 improbis revocandò: sic Pericles amicitiae *Arist. Eth.*
 leges haud novit, quæ semper in virtute *l. 8. c. 2.*
 sita. Quisque ad aram nobiscum addu-
 gendus, vel quia cum virtute amicus sit,
 vel ut cum virtute amicus fiat.

IRA ET CONTEMPLATIO.

Postquam per moralem Philosophiam iræ prominentias & animi aculeos, velut unguum præsemina, excusserimus, mente sedatâ contemplatio aggredienda. Rhodig. l. 16. c. 7.

Hinc percipiamus, à moralitate viam speculationi parandam, ne inter curarum saxa tribulósque retardetur & claudicat. Animum, perturbationum laqueis detentum, Platonica quid juvant alæ? Irâ cœcutiens, aut cupiditatis aculeis infixus, liber nequit ad rerum intuitum ferri. Antequam scientiam de bonis moribus aggrediamur, nos bonis moribus institutos voluit Aristoteles: quid mirum? *Ad virtutem venit per ipsam*, ajebat Seneca: quantò magis ante sapientiam eorum, quæ sunt, per moralem disciplinam nos ipsos componere debemus, ne affectionum tumultus & distractio contemplationis conspirationem impediat? Nihil aliud Ethica est, nisi animorum medicina; huic ergò priùs incumbendum, ne ad grave speculationis pondus mens conferatur ægrotans. At quis, nisi ante ab Ethica sedatus, veram contemplationem assequi

*de pulch. &
Rhod. l. 17.
c. 15.*

*Thomas. 22
q. 101. ar. 3.*

Eth. l. 1. c. 4.

Epist. 89.

sequi poterit? Nimium habet, quod de hac vita contempletur, infelix homo, dummodo eum in vicissitudinibus moralis Philosophia imperturbabilem non fecerit, liberum in vinculis, in tormentis lætum; dummodo rectè moribus instructis non didicerit, in natura sola quiescere, solâ virtute gaudere, nihil cupere, nihil odiô prosequi, nullius indigere, à nullo vim pati, ab alienis non distrahi. Eos pudeat, qui puerorum intellectum erudiant, mores negligunt. Sic in profundum *Jambl. de*
puteum, cæno plenum, aquam limpida *Ryth. c. 17.*
infundentes corrumpunt; sic pratum, dumis consitum, imbre scientiarum irrigantes prius, quàm expurgent, non fœnum, sed spinas colligunt. Qui pravos habent mores, ut plurimum, velut viperæ, scientiarum rores in venena vertunt; qui bonos, ut apes, in favos. Inter malos habitus rarò sapientia non erumpit in stultitiam.

PURGATIO.

Non in re divina, sed antè adhibenda.
Plutarch. in Isid. & Osir. Hesiodi carmina interpretantis.

In oper.

Mattb. c. 22.

v. 11.

Exod. c. 29.

v. 4.

Lev. 16. v. 4.

Psal. 95. v. 6.

2. Reg. 10.

v. 20.

Iliad. 6.

In oper.

Lev. 15. v. 13.

Virg. Æn. 2.

Iliad. 1.

Nat. Com.

l. 1. c. 14.

mythol.

Athen. l. 6.

c. 6.

Rhod. l. 12.

c. 2.

De sacrificio agit Pythagoras, de convivio Hesiodus, ad quod *vestis* requiritur *nuptialis*; præparatio enim in sacris præferenda. Ideo nec ante ablutionem vestimenta sacerdotalia induere fas erat: manibus illotis ad sacra non accedendum, Psalmographus vates ostendit. Ab Hectore idem servatum, ab Hesiodo iustum; quod adhucnum viget. Quinimo ad expurgationem *in aquis viventibus* totius corporis ablutionem reperio; in flumine sacris eam præposuit Aeneas, in mari Atrides; quibus jam spretis, Asterium fulmine percussum, ferunt. Velut in manûs, vel corporis lavacro, in ungvium sectione, mentis expiationem sacris præponendam intellige. Suum Regem, vel oculô laborantem, vel tibiâ, tùm monoculus, tùm claudicans indignè aduletur Clisophus: à nobis purissimum Numen depuratô animô est adeundum & adorandum. At huic contraria videtur Heracliti sententia, qui rem sacram medicamentum dixit, quô à morbis anima defecatur: quis nostrum autem idem non affirmat? Hoc fit, ait quidam, ergò supervacanea erit ante Eucharistiam purgatio, quæ in ipsa, & ab ipsa habetur Eucharistia: ad hoc, ut me depuret Sacramentum, opus est, ut
ad

ad Sacramentum impurus accedam. Fal-
litur. Res sacra medicamen sit; purgatio
quoad sacra, ut apud Medicos duplex, al-
tera tendit ad alteram; in præcedenti præ-
paratio est, subsequenti beneficium. Chi-
rurgus etiam plagam tergit ac mundat
prius, quam remedium adhibeat. *Lava-
bo per singulas noctes lectum meum*, en un-
gvibus dissectis, pia ad sacra præmedita-
tio; *amplius lava me ab iniquitate mea*, en
in tollenda sorde pœnitentiæ efficaciam.
Venix præponenda petitio, sanitati ex-
purgatio; ideo *asperges me byssopô, & mun-
dabor*, id pœnitentiæ donum, quod à solo
Numine petendum; *lavabis me, & super
nivem dealbabor*, hæc vera rei sacre uti-
litas & effectus. Oratio igitur ad pœni-
tentiam via sit; rectè nos præparemus, &
hæc non deficiet.

Psal. 6. 6. 73.

Psal. 51. 6. 4.

vers. 6.

MEÆ CONIECTVRÆ.

DE INITIO AB EXTRANEIS:

TENACITATE IN BONO:

PROVOCATIS Æ-

RVMNIS..

INITIVM AB EXTRANEIS.

Quid ungvium sectio ad Sacramentum?

In

Pier. l. 36.

In divinis, quæ sensibus non patent, sensus potius præcidendi, quam ungves, in quibus non est sensus. In ungve, ais, cogitationes ponuntur, unde illud Persii,

Sat. 1.

— *nec demorsus sapit ungves:*

Symb. 1.

cogitationes verò extra templum relinquendæ. Illæ tamen, in quibus mens delirat potius, quam veritatem inquirat:

Richar. ex
Thoma 22.
q. 108. ar. 3.

faniore profeò in sacris adducendæ; nam de quo magis cogitandum, quam de

iis, quæ ad DEVM? Si ad præstantiora

te confers, præstantiorem curam aggredere.

Ubi, subdis, de maximis agitur,

minima etiam curanda: propterea nec re-

secanda, nec abjicienda. Verùm neque

ab illis exordium capiendum: *ridiculum*

D. Basil. ap.
Eras. chil. 4.
cent. 7. ad
42.

est, ajebat ille, *ex ungvis initium sumere,*

ac non potius cum ipsis illorum capitibus

colloqui. Sacra non ab ungvis incipi-

enda, sed à mente: cura illorum ab hu-

jus ægritudine ut plurimum procedit;

nam otiosa in extraneis ac inanibus occu-

patio:

Horat. l. 1.
ep. 7.

— *vacuâ tonsoris in umbrâ*

purgentur ungves, ad aram mores pur-

gandi. Primò nostræ, non alienæ labes,

eluidæ: hoc est animi, non eorum, quæ

vix corporis sunt.

IN

IN BONO TENACITAS.

Ungvibus nos munivit multiplex naturæ providentia, non solâ operimenti causâ, verùm ut faciliùs capta retinere-
mus: ne igitur cæso ungve ad DEVM *Plut in Tim. 8*
accedas: ab eo nedum omne bonum ac- *Arist. de part. anim. l. 4. c. 10.*
cipiendum, sed dignâ & sagaci tenacitate
conservandum. In hoc avarus esto; col-
lige, accumula, serva bonum, ac thesau-
rum tibi totum adscisce, qui totus penes
te potest esse, ac totus penes alios. Tibi
cuncta sic possidenti sensus, fragilitas, vo-
luptas, vim facient; ungves habe, ut vim
vi repellas. Dum ad cœlum verteris, *Matth. c. 11. v. 12.*
quod vim patitur, ungves habe, ac vio-
lentus illud rape: sed ne Belidum cribrò
puteum adeas; virtutem quære, ut exer-
ceas, non ut negligas; probè age, non
ut probitatem attingas, sed ut in probi-
tate perseveres: non tibi comparas,
quod statim deponis: quod cunctis bo-
num est, non est tibi, si rejicis; parùm
juvat, illud capere, ac illico relinquere:
hoc transferre potius dicerem, quàm ac-
quirere; non boni possessionem, sed tran-
situm. Ad polum si extolleris, ut à polo
dilabaris, à majori eminentia majus petis
præci-

Macrobi.
Sat. l. 3 c. 2.

Cant. c. 3.
v. 4.

præcipitium. Ara prius ansa dicebatur, eam enim gentes nedum apprehendere seu tangere debent, sed tenere. Ita cum DEO age, ut dicere possis, *tenui eum, nec dimittam.*

ÆRVMNÆ PROVOCATÆ.

P. Arbio.
Sat. 5 ibi
Jo. Vover. 5
Scalig. in
Prop. l. 4.

Gen. c. 3.
v. 23.
Isa c. 14.
v. 12.

In maris tranquillitate, velut tempestatibus provocandæ omen antiquis fuit sibi ungues præcidere: sic enim, ut sacrum quoddam naufragio, ceu Numini, faciebant, illi ungvibus oblatis, ne in illo ipsis labascerent. Proh dementiam! Si malum naufragium erat, ideo nec DEVS, nec sacris dignum esse poterat; sique ipsi malum vitare cupiebant, cur DEVM illud sibi effecerunt, quòd eò minùs vitari posset? Nos interim à superstitione veritatem discamus. Ungues ad sacrificium præcidere, idem est, ac, primi Parentis, aut Luciferi exemplò, inter maxima bona, maxima sibi provocare mala. Dic tu, in hoc mundi sælo tua prora quò tendit? Ad DEVM? Perge; hic verè tranquillitatis portus. At cur cæsis ungvibus, pàcatò pelagò, vis, ventum irasci? Cur procellas & fulmina, serenò æthere, tibi ominaris, imò contra te irritas? Id profe-

Etò agis, dum in templo, sub adoratio-
nis specie, Numen lædis, dum ad aram
vel indignè accedis, vel ob indigna, dum
ad eam tecum adducis cor inquinatum,
inanes cogitationes, impia vota. Quid
mirum, si à te ipso in syrtes impingeris?
Nullus nostrum est, quem natura, erga
omnes provida, in summa serenitate non
constituerit: quisque, dum sibi quasi un-
gvem recidens, animum in diversis cu-
piditatibus & perturbationibus dissecat,
sibi obnubilat coelum, & contra se tur-
bulentissimos excitat fluctus. Ita pauper,
suâ securitate neglectâ, sibi curas injicit;
solicitudinibus dives propriam turbat fe-
licitatem; aulicus Principis favorem in
odium vertit; Princeps, ad ampliora ten-
dens, dignitatis fulgore, suæ quieti noctes
adimit. Quid agendum? In sacrificio
non recidendi ungves; hoc est, suâ
sorte quisque contentus, ne in
lato mari naufragium
quærat.

SYMBOLVM XLI.

PROPTER AVRVM NE
VXOREM DVCAS.

Variae Lectiones.

*Non propter opes ducenda est uxor. Gyrald.
Aurum habenti ne hareas in filiorum generatione.
Ficin. Cum ea, qua aurum habet, ne congregi-
tor, ad liberos procreandos. Jambl. Arcer.*

Interpretat. variae.

DE CONIVGIO: PHILO-
SOPHIA.

CONIVGIUM.

*In liberorum generatione divitiae non in-
spicienda. Gyrald. de Symb. Pyth. In qui-
bus momentanea gloria: verum spectanda
perpetuitas. Nonnull. apud eund. Ut
post nos, qui DEVM colant, relinquamus.
Ibid. ex Jambl. quod in vit. Pyth. c. 18.*

ID literale potius, quam symbolicum.
Intelligamus interim, conjugium raro
esse felix, ob divitias initum. Infelix
vulnus, quum

— — *veniunt à dote sagittæ.* *Jub. sat. 6.*

In dante superbiam, in accipiente servi-
tutem parit aurum. Societatem non com-
ponunt opes, dirimunt: filios non fa-
ciunt, sed hostes. Aurei nummi oculi
sunt, à quibus *manus ac dies oculatæ*; abs-
que oculis verò Plutus, divitiarum Deus.
Hinc discamus, veras divitias in auro non
collocari. Prolem cupis? Consortis quære
virtutem, quæ vera opulentia est; non
opulentiam, quæ non rarò vertitur in vi-
tium; similem sic prolem sperare poteris
à genere, ideo divitem, quia probam.
Opum in nuptiis vanitatem pronuba nos
doceat Juno, dum æquè divitiis & aëri
præsidet. Ad sobolem, non ad facultates;
hoc est, non ad momentaneum, sed ad
perenne, dirigenda connubia: hoc in an-
nuli circulo fortasse indicatum, qui spon-
sæ non ex auro gemmisque, sed absque
gemmis ferreus mittebatur. Quod in bru-
tis animalibus imperfectè posuit natura,
in nobis perficiat ratio: illa etiam prolis
ac speciei propagationem spectant; in hoc
ab illis homo distingui debet, nedum eam
aspiciens, verum & agnoscens: neutrum
agit, nisi filios ad virtutis ac DEI cul-
tum dirigat, præter quæ nulla perpetui-
tas.

*Plaut. in
Asin. act. 1.*

*sc. 3.
Eras. chil. 1.
cent. 8. a-
dag. 32.*

*Aristoph.
in Plut.*

Pier. l. 292

*Plin. l. 320
c. 1.*

tas. Eos ita sanè divites faciet ; nam Patris opulenta hæreditas, copiosæque filiorum divitiæ, pietas ac religio. Sic & perpetuitatem assequetur, quæ non in sola filiorum serie, sed in nostrorum ac filiorum animis est: illud animalis proprium, hoc hominis.

PHILOSOPHIA.

Illi non hærendum, quæ aurum habet: hoc est, cui multum corporei sit, ac deorsum ferentis. Jambl. protr. c. 21.

Sup. 8. 6. 9.

*Origen. in
Gen. bor. 6.
Bed. in
Exod.*

*Hieron. in
Eccles. 9.*

& Psal. 107.

In symb. 4.

24. 17. 19. 21.

23. 25. 27. 32.

37. &c.

Plat. in

Phædo, &

Ficin.

Hic animadverto, in Sacris Literis crebrò uxorem pro sapientia & Philosophia sumptam; de qua illud: *proposui, banc adducere mihi, ad convivendum.* Sic & aurum Tharsis ac Tyri pro doctrina mundi & inani sophia. Duo igitur hinc habemus; à Philosopho incorporea spectanda, & auri proprium esse, deorsum ferre. De primo jam dictum alibi; addo tantum, contemplationem esse, ferre sursum, ad quod animo dantur alæ: corpus verò suo pondere nos deorsum trahit. Quæ sapientia veritas, quæ Philosophica tranquillitas in corporeis, quæ nihil, nisi mendacia, in quibus nihil, nisi tempestas, & mæror? Sic amens, qui ad procreandos animi

con-

conceptus illis hæret, quæ potiùs ad corpus, quàm ad animum pertinent. Sed quoties circa vana, imò circa impia evilescit contemplatio, profanantur studia, dejicitur mens? Ita non Philosophiam, stultitiam sectamur. Quoad secundum, nullo sanè magis, quàm auri, pondere mortales trudentur ad inferos; ideo ille

— *nocens ferrum, ferróque nocentius* *Os. Met. l. 1.*
aurum.

Audi, tu dives, qui scortum nutris, aut
ficarium, qui malis artibus ærarium im-
ples, pejoribus evacuas; aurò faciliùs,
quàm Æneas, descendis ad barathrum; *Virg. Æn.*
nec reversurus. Vis tuarum divitiarum *l. 6.*
pondere ad superos efferri? Æquâ lance
illud abs te dimove; hoc est, non de te
sed de aliis consule; non pro tuarum affe-
ctionum ac voluptatum deliriis, verùm
pro virtute, pro DEO aurum impende; sic,
onere à te remotò, extollì poteris.

MEÆ CONIECTVRÆ.

*DE FINE: SOCIETATE DIVITVM:
LIBERTATE: SPE IN AVRO.*

F I N I S.

Ad proprium & verum finem actiones
dirigendæ, non ad media, non ad acces-

*Hom. Odyss.**l. 1.*

foria. Viam capis? Metam inspice, vel cætera, quatenus te ad metam ducant. Stultus ille Ulysses, qui Ithacam tendit, non ut in patriam redeat, sed ut in Ogygia deliret. Media ob finem quærenda, non contrà. Sed quale medium, quò pergeret Ithacam, Ogygia? Fuit potius ab illa declinatio. Tales ad connubiū divitiæ sunt, cui crebrò nocuere. Qui ob aurum nubit, à matrimonio ad avaritiam deflectit. Vis uxorem? Societatem, ac sobolem considera; non dotem, non hæreditatem, sine quibus & uxor, & societas, & soboles; imò quæ sæpe illis addidère curas & vitia. Sic de cæteris dicendum. Beneficium confer, ut bene accipienti facias, non ut reddatur, non ut virum tibi devincias, non ut liberalem te ostentes. Dignitatem exquire ac honorem, ut dignè, ut honestè agas; non ut augeras opes, ut æqualibus fias superior, ut vindictam de hoste capias. Religioni lita, ut debitum DEO reddas cultum; si ob consuetudinem id facis, ob leges, vel, ut tibi famam, seu amicos ad alia compares, omne aliud hoc est potius, quàm religio. Ita in mediis & accessoriis finem tibi malè statuens, uxorem ducis ob aurum.

DIVI-

DIVITVM SOCIETAS.

Pro divitibus illos intelligo, de quibus Aristoteles, qui absque virtute divitiis nituntur, qui propriam dignitatem in solis opibus ponunt, qui nihil aliud sunt, nisi divites. Cum istis quæ societas, quale commercium? Sive cuncta possideant, sive donent, semper dominium exercentes, rerum communionem, ac ideo amicitiam destruunt: omnia dum tenent, præter virtutem, alterum seipsum nolunt; dum alteri donant, seu veriùs, donare videntur, non amicum sibi facere student, sed mancipium. Dixi videntur; nam illud non donum, pretium est. Quæ amicitia communio, vel æqualitas cum illis, qui purè divites ab Aristotele *salacones* dicti, *Rhet. l. 2. c. 16.* cuncta sibi solis arrogant? Verum societatis fundamentum virtus, non sola rerum copia, quæ facilè ruit in vitium: hanc forsitan inspexit, dum virum divitem valdè nunquam bonum dixit Plato. Sic nimius divitiarum splendor, maximum cuidam optimatum fuit improbitatis indicium, qui Syllam interrogavit, *quomodo esse vir bonus potes, qui tam ingentes facultates possides?* *de leg. l. 6. Plutarch. in Syll.*

Horat. l. 1.
Ep. 18.

—— — *Dives amicus*
Sæpe decem vitiis instructus & odit, &
horret.

Rhet. l. 2.
c. 16.

Eth. l. 4. c. 3.

Juv. sat. 10.

Quid ergò magis ab amicitia distat, quæ
in virtute statuenda? Dives ut sic, eodem
Peripateticò teste, insipientum mores ha-
bet, ac faciliè contumelas infert. Quid er-
gò vitandum magis?

—— — *Nulla aconita bibuntur*
Fictilibus; tunc illa time, cum pocula
sumes.

Gemmata.

Aurum & inscitia superbiâ faciunt, super-
bia contemptiorem, contemptio contu-
meliam. Quæ autem ab illis noxa non ti-
menda, qui stultis hærent? Dives ipse a-
pud Lyricum sic à suis facultatibus amen-
tiam non abhorrere jactat;

Horat. l. 1.
Ep. 18.

—— — *mæ*
Stultitiam patiuntur opes.

Quid verò? ait alienæ fortunæ assentator
quidam. Ita de divitiis, quæ DEI dona?
Sic de divitibus, qui ætatis nostræ numi-
na? Quomodo arrogantes dici possunt il-
li, ad quos ex se cuncti & cuncta fluunt?
Quomodo improbi, quibus omnia cre-
duntur, quos omnes adorant? Quomodo
insipientes ac stulti, à quibus oracula
pendent ac magistratus? Ea profectò de
illis

illis fuit Sapientum sententia, quidquid in contrarium inscium sentiat vulgus, improbus ferat usus. Nunc probè scio, paupertatem solam insipientiam & vitium esse: virtus & eruditio non ampliùs dotes animi, sed fortunæ. Da illi divitias, da officium, & mox erat doctus, prudens, pius. Solis divitiis ille polleat, solus jam sapit, meretur solus, onera illi tantùm committuntur, dantur honores & plausus. En illud Platonis, *quando in civitate divitiæ ac divites honorantur, virtus probiq; viri despiciuntur.* Hoc præcipuum nostri seculi delirium, hæc auri apud gentes proprietas. Suo jubare in nos mortales Pluti sui numinis cœcitatem transfert. Opes DEI munera sint: eas possidentem non damno; non quemcunque, sed eum, qui sine virtute, ut dixi, nihil aliud habet, nisi opes. Omne malum divitiæ sunt in illo viro, in quo, præter divitias, nihil boni. Ab ejus consortio verè abstinentum.

LIBERTAS.

Uxorem ne ducas ob aurum, idem *Eras. cbil. 2. cent. 4. ad. 25.*
mihi est, ac, ob terrena libertatem ne vendas. Compedes aureæ divitem non fecerunt Aristippum, sed captivum. Tu

accede huc, aulice, miles, adulator, aut qui alius te in servitutem libenti animo adducis. Vendis pro auro libertatem. Quæ inter pretium ac rem proportio? Libertatem, DEI donum, quod rapere nullus poterat, quod tuum semper fuisset, quousque vives, pro auro vendis, quod nec effectum jam tuæ libertatis pretium, tuum est, sed fortunæ. Ob amicum, ab hoste captum, lacrymas funderes, ac te ipsum ridens in servitutem conjicis. Libertatem, ad quam redimendam omne aurum impenderes, tu in illud aurum mutas, quò uti nequis, nisi in aliud mutes. Vendis libertatem, hoc est, omnia, quæ possides; quid enim aliud verè hominis est, præter ipsam? Forma, sanitas, robur, divitiæ, dignitas, gaudium, nostra non sunt bona, sed casus ac temporis. Libertatem, inquam, vendis ob aurum: quid verò aurum? Nihil est, nisi eò privemur, nihil juvat, nisi transeat in aliud: si per se aliquid esset, usus illius ab ejus privatione haud penderet; si per se prodesset, frustra in aliud permutaretur: ideo Sapiens, *coacervavi mihi argentum & aurum, & vidi in omnibus vanitatem.* Libertatem non vendis igitur, pro nihilo amittis, ac disperdis.

Quis

Quis liber? ait stultus quidam propriæ captivitatis jactator. Quis liber, cui non imperet principatus, lex, necessitas, usus? Ille, respondeo, qui nec Principi, nec legi, nec necessitati, nec usui, *nulli* demum, ut ait Seneca, *rei servit*, sed ratione *Epist. 51.* ne duce ingenuus ac libens id agit, quod, & quoniam agendum. Quis, iterum subdit, contra vim, adversus vincula, & carceres propriam tueri poterit libertatem? Animus, dicam. Vera hominis libertas non est in corpore, quod esse pulchrum, sanum, aut liberum, à nostra potestate non pendet. In animo est, qui aut cogi, aut impediri, præterquam à se ipso, nequit. Hanc tamen liberratem sic parvi pendunt homines, ut eam nedum aliqui ob aurum dent, vel ob Præfecturam, seu Consulatum, vel interdum etiam *ob cœnulam*, sed alii gratis perdant, *Arrian. in* imò dispendiosè projiciant. Cum Persii *Epist. Ench. l. 2. c. 26.* Dama, *liber ego*, ne dicas: ad hoc ne in- *Sat. 5.* spicias avos, an venditus, an prætoriam virga tactus, an pileo donatus, an indutus epomide, an prætextâ: vide, an tua voluntas in alterius dominio sit, an tuo animo aliquis, vel aliquid dominetur.

— *Intus, & jecore agrô
Nascuntur domini.*

Pers. ibid.

Sed

Senec.
Ep. 77.

Boët. de
consol. l. 5.

Sed nos eos gignimus, nos facimus. Plo-
ras, rides, amas, odisti? Ergò affectio-
num ac vicissitudinum servus; quoties
verò per affectiones ad vitia transis? La-
con ille, *non serviam*, clamabat, vasque
obscœnum afferre iussus caput illisum
parieti maluit. Qui autem vilior famula-
tus, manu servire, an voluntate, animò,
an corpore, vilia tractare vasa, an vilis-
simis cedere ac servire perturbationibus
& vitiis. *Extrema servitus est*, Boëtio te-
ste, vitio servire, ad quod lata per aurum
via. Vis te liberum? Serviat corpus,
dummodo ne serviat mens: At ne uxo-
rem ducas ob aurum; hoc est, quocun-
que propositò præmiò, ne sponte ob ter-
rena, eoque minùs ob impia, tuam de-
vincias libertatem.

S P E S I N A V R O.

D. Greg. 5.
momi. 22.

Prov. c. 11.
v. 28.

Apud Sacros Autores *uxor* idem, ac
spes. Uxorem ideo nefas ducere ob au-
rum; nam spes in divitiis non ponenda;
qui enim confidit in divitiis suis, corruet.
Quid possunt divitiæ, quid aurum? Veriùs
timorem excitant, quàm spem; rara ex il-
lis beneficia, insidiæ frequentes ac peri-
cula. Quocunque enim te convertas, Plu-
ti

ti à Marte everſi veſtigia & notas exſtare vi-
debis : paupertatis & tranquillitatis aſylum,
ab immenſa ſeculorum vaſtitate, ſalvum
perſtitiffe. Spes viridi gaudet colore, qui
contrarius ita eſt auro, & iſtius defectum *Alciat.*
in viris decoſtoribus indicet. Dic, tu *Embl. 44.*
avare, qui aurum tantò ſtudiò ac lobore, *Et 168.*
uſque ad ſenectutem, uſque ad mortem *Thwil.*
cumulas : quid ſperas inde ? Juventu-
tem ab ætate, vitam ab interitu repera-
tam ? Si hoc erit, ſpem tuam in auro po-
ne. At falleris. *Non proderunt divitiæ* *Prob. 11.*
in die ultionis Et vindictæ. *Et 28. Et*
Curſum tem- *Eccle. c. 5.*
pus ob aurum, ad inſtar Atalantæ, non *Et 10.*
fiſtit : aurò comam tingat, non propterea
juveneſcet anus : obolum Charonti ſol- *Lucian. de*
vant, non ideo ad vitam remigrant ma- *lucian.*
nes. Plures propter aurum ac opes de-
ſcendiſſe ad inferos, lego, nullum ab iis
reverſum. Theſauri ac divitiarum pro-
prium eſt, ſub terram nedum jacere,
ſed jácere : illius fides rarò in cœlis eſt,
cujus ſpes ſub terra. Symboli ſententiam
Patientis claudant oracula : Si putavi au- *Job. c. 31.*
rum robur meum, Et obrizo dixi, fidu- *Et 24. Et 28.*
cia mea, — iniquitas maxi-
ma, Et negatio contra
DEVM.

Nos

Nos, ultimam labori manum imposituri, receptui canimus: Tu verò, qui in hoc mundi pelago adhuc fluctuas, ejice protinus foras aurum, terræ sordes, cum humani generis perniciæ effodas, sic unà nobiscum portum æternitatis attinges

REMIGIO ALTISSIMI

INDEX.

I N D E X

Symbolorum, quæ in hoc opere explicantur.

I.	<i>Cum veneris in templum adora.</i>	pag 1.
II.	<i>Perfunctoriè templum ne ingrediaris.</i>	10
III.	<i>Nudis pedibus sacrifica.</i>	19
IV.	<i>Populares vias fuge.</i>	29
V.	<i>A nigram caudam habentibus abstine.</i>	45
VI.	<i>Lingvam coërce.</i>	62
VII.	<i>Cum flant venti Echo adoranda.</i>	72
VIII.	<i>Ignem gladio ne fodias.</i>	84
IX.	<i>Gladium acutum averte.</i>	99
X.	<i>Tollenti onus auxiliare, deponenti nequaquam.</i>	107
XI.	<i>Dexter pes in calceo, sinister in pelvi.</i>	119
XII.	<i>De divinis ne sine lumine loquaris.</i>	134
XIII.	<i>Stateram ne transfiliās.</i>	146
XIV.	<i>Peregre abiens ad terminos ne revertaris.</i>	164
XV.	<i>Adversus solem ne mingas.</i>	180
XVI.	<i>Contra solem ne loquaris.</i>	191
XVII.	<i>Oleo sedem ne abstergas.</i>	202
XVIII.	<i>A Gallo candido abstine.</i>	217
XIX.	<i>Chœnici ne infideas.</i>	237
XX.	<i>Ea, quæ uncōs habent ungues, ne alas.</i>	257
	XXI. In	

INDEX SYMB.

XXI. In via ne feces.	268
XXII. Hirundines in domum ne accipias.	282
XXIII. Annulum angustum ne feras.	302
XXIV. In annulo, ne Dei gestes imaginem.	316
XXV. Lucerna speculum ne inspicias.	330
XXVI. Ne cuique facile dexteram porrigas.	345
XXVII. Sargens è lecto stragula convolve, ac vestigium confunde.	357
XXVIII. Cor ne edito.	368
XXIX. Cerebrum ne comedas.	390
XXX. In recisis unguibus & capillis ne min- gito, ne insisto.	404
XXXI. Ab Erythino abstine.	419
XXXII. Olæ vestigium confunde	428
XXXIII. A Fabis abstineto.	492
XXXIV. Malvam sere, non ede.	463
XXXV. Ab animalibus abstinendum.	478
XXXVI. A piscibus abstine.	494
XXXVII. Primò triobolum cole.	513
XXXVIII. Nihil de divinis admirabile non credendum.	520
XXXIX. A nimio risu abstine.	526
XL. Ne ungues incidito in sacrificiis.	536
XLI. Propter aurum ne uxorem ducas.	546

INDEX MORALIS.

A.

Ablutio ante sacra pag. 540.
Abstinentia 456. sit à principio 457.
Ausus : fugiendus 32. bonum vertit in malum. *ibid.* non distinguitur ab usu. *ibid.* corporis & sensus, quæ à DEO contra DEVM 187. *seq. rerum* 203. & *seq. sacrorum.* *ibid.*
Abuti peius, quam amittere 249.
Academia sine risu 528.
Accessoria : considerant multi 10. in sacris parare non sufficit 236. non inspicienda, sed finis 550.
Accipitres à corde abstinent. 369.
Acebas Medicus tardus 341.
Aceti vas & ira 101.
Aceto conservata nil aliud, nisi acetum sapiunt 105.
Acetum Sphetticum 101.
Acta jungenda verbis 145.

Actio : proba & promptè ad-
eunda 122. a qua 127.
Adæ & Luciferi errores reno-
vantur 497.
Administratio decens 120.
Adoramus, quæ à DEO nos
revocant 77.
Adorans : à se diversus 14. e-
jus vestis. *ibid.* & 23.
Adorare idem ac fari & ora-
re 16.
Adoratio : in templo 1. &
seq. corde 3. *seq. ob terre-*
na. *ibid.* pura *ibid.* 19. Is-
menia 6. stans & circum-
acta *ibid.* & silentium 7.
sedens 13. ex itinere *ibid.*
sit stabilis *ibid.* & 23. &
porta 14. operosa 15. humi-
lis 20. superba *ibid.* libe-
ra 11. ob legem *ibid.* inno-
cens *ibid.* præcedit expi-
ationem 26. sit fide, non
sensu 79. & ventus 82.
Adversa transeunt 128.
Advocati ignorantia & mali-
tia 372.

N

Ad-

I N D E X

- Adulator** : fugiendus 51. & *seq.* cauis. *ibid.* avidus. 51. vendit libertatem 553. *seq.*
- Adulatio** : sæpe funesta 51. eam admittere, vel exercere quid pejus. *ibid.* in Melamuro. *ibid.* & supplicatio indigna viro 82. cum amico 204. cum Principe ac iudice 205. oleum *ibid.* & 3.
- Ædificator** 358.
- Ægrotatio à nobis.** 374.
- Ænigmata.** 53.
- Æquitatis via publica** 36.
- Æquivoca improborum** 460.
- Ærumnæ** : nos juvent 73. provocatæ *ibid.*
- Ætatis** : objurgator 166. alienæ laudator. 199.
- Affectiones animi** 20. sedatas excitare 92. socii improbi 105. per se vitia non sunt 228. quomodo fiant vel vitia vel virtutes *ibid.* animum & corpus enervant 379. vitandæ, ne mœream 972. secundâ, vel adversâ fortunâ vincendæ 527. earum mutatio vehemens. *ibid.* & *seq.* moderatio præferenda sapientiæ 537. & *seq.* nobis dominantur. *ib.*
- Afflictio à nobis est** 373.
- Age, vel abstine** 169.
- Agendum semper ut palam.** 416.
- Agésilai arundo** 215.
- Aglai paupertas lata** 260.
- Agricola primus homicida** 468.
- Agricultura** 159. ejus utilitas *ibid.* & *seq.* duplex animi & terræ 160. quomodo noxia *ibid.* & *seq.*
- Albus color** : DEO gratus 142. 220. in Gallo 218.
- Alciati error de victu crastino** 139.
- Alea numen otiosi** 60.
- Alexander** : gratiam populû sibi conciliabat 112. correptus à patre. *ibid.* cuncta possidens cupit 179. ejus annulus 309.
- Aliena** : in locum nostrum non habenda 104. spectamus in nostri cognitione 335. quæ 404. ab animo contemnenda. *ibid.* curamus non animum 405. *seq.*
- Alimentum non queritur, sed voluptas** 379.
- Altercationes** 276.
- Amamus** : quæ odio digna 211. corpus non animam 405.
- Amantes** : quale numen adorent 60. variarum rerum 89. eorum pericula 97. admittendi, sed non ad sacra cur? 227. instabilia sectantur 156.
- Ambitio** : dedecet sapientem 453. stulticia *ibid.*
- Amicitia** : sit cum virtute 42. 263. 293. 551. non solvenda

venda 94. ejus comparatio
quid requirat 325. & adula-
tio. *ibid.* sine tenacitate fit
261. & *seq.* & communica-
tio ferè idem 261. & in-
constantia 290. ne sit cum
omnibus 348. & *seq.* 370.
481.

Amicus : unus eligendus 42.
seq. & 348. per semitas qua-
rendus 42. nec omnes, nec
plures. *ibid.* malus. 43. fal-
sus fugiendus 47. Castor &
Polux, nam separati. *ibid.*
ut echo 79. etiam in ad-
versis. *ibid.* alter ego 94. a-
mici dimidium *ibid.* ne-
quam. 290. inconstans *ibid.*
hostis 348. illi non obtre-
tandum 370. & *seq.* ad
quid 409. usque ad aram
malè dictum 537.

Amor : auri 89. otium negoti-
osum 109. & *seq.* ejus finis
ibid. in divinis 140. illicitus
211. fax. *ib.* & 343. divinus in
oleo 211. in templo 228. fur
260. laqueo & cruce punitur
ib. nullibi, nisi in DEO tutus
29. nec utilis, nec jucun-
dus 295. *seq.* sui fugiendus
343. *sequ.* rectus qualis
344. & odium nequam 507.
bona per se quomodo ma-
la nos facimus, *ibid.* ex
quo *ibid.*

Amphiaras fabis abstinuit
ob somnia 447.

Anacharsis ob scurras non ri-
debat sed ob pithecum 533.
& *seq.*

Anaxarchus 100.

Anaximandri opinio de ho-
mine 500.

Angeli : discalceati 21. in
gallo 395.

Angerona 495. & Volupia &
mul. 314. 470.

Anima : ignis 91. mortalis
non credenda *ibid.* eam qui
negligit, ferit ac morta-
lem credit. *ib.* eam à DEO
dividere, ferire est. *ibid.*
animas mortuorum evo-
cabant prisci 93. ejus im-
mortalitas 139. quomodo
ipsa ad DEVM redeat 178.
in corpore semper non
mersanda 314. vult omnia
pro corpore *ibid.* eam non
curamus sed corpus 246. e-
am nolumus perdere, ac in
limine ponimus. 325. sen-
sibus indignè servit 327. &
seq. ejus immortalitas cu-
randa. *ibid.* non tantum
forma corporis. *ibid.* libe-
ra 318. eam servam nos
facimus. *ibid.* ejus usum
habemus ad tempus 347. in
cerebro posita 398. & *seq.*
per cancerum hunc mun-
dum ingreditur 492. tri-
bolum 511.

Anima sensitiva 19.

Animalium foetura 454. illis
Na a com-

<p> communia vitanda 455. ab
 ipsis abstinendum 478. 491.
 & seq. irrationabilium na-
 tura erga parētes 79. bruta
 etiam spectant prolem <i>ibid.</i>
 Animus: homo 9. cunctis a-
 ptandus 103. ut ferrum 115.
 ejus partes 138. illi corpus
 praefertur 204. non foedan-
 dus 209. sedendo sapit, mo-
 tione perficitur, quomodo
 concilientur 212. inspici-
 endus, non facies 214. min9
 curamus quā calceum
 222. philosophiā curandus,
 sed cautē 246. & seq. ne se-
 deat in corpore 247. per se
 movetur semper. <i>ibid.</i> quo-
 modo sedere debeat. <i>ibid.</i>
 ciconia. <i>ibid.</i> non crucian-
 dus 272. in servo corpore
 liber 307.
 Annulorum sculptor Pytha-
 goræ Pater 318.
 Annulus: Ismeniae 6. angustus
 non ferendus 302. pro
 compede 305. autoritas &
 arcanum Principis cum
 periculo 309. & seq. Ahafve-
 ri. <i>ibid.</i> Alexandri 309. ori-
 um. <i>ibid.</i> annus 312. Gygis.
 <i>ibid.</i> in morte ac luctu de-
 ponebatur. <i>ibid.</i> podex 314.
 cum DEI figura non feren-
 dus 317. ejus vinculum qua-
 le <i>ibid.</i> & arcana 323. seq.
 vita 325. fides 328. terretur
 & sine gemmis dabatur
 sponsa 547. seq. </p> | <p> Antidota ad quid 48. fu-
 mere, ut venenum suma-
 tur stultum. <i>ibid.</i>
 Antisthenes aecusatus 36.
 Antistidis solitudo 42.
 Apes: Regem colunt 189. eas
 laedit hirundo 196. artifici-
 um significant 257.
 Apollo: quatuor aures cur
 habeat 7. Gratias cur in ma-
 nibus 198.
 Apollodori error de cerebro
 396.
 Aqua Cleantis. 11.
 Ara cinfa cur 545.
 Arator designabat urbes 159.
 & seq. & destruebat 160.
 Arbores juvant 408.
 Arcana: Tiberii 40. nulli
 committenda. <i>ibid.</i> iis DE-
 VM imiteretur Philosophus
 64. committere 194. & seq.
 Principis periculosa 309.
 Lyfimachi nolluit Philip-
 pides 310 vide <i>secreta.</i>
 Architæ crepitaculum 215.
 Ardeliones 315.
 Ardua obiter non tractanda
 2 6. & seq.
 Arionis casus 166.
 Aristippi compedes 210. 553.
 Aristotelis locus considera-
 tus 505. & seq.
 Arithmetica: frustra verita-
 tem quærit 271. duplex
 429. & seq.
 Arpocrates 491.
 Arrogans sibi omnia 355. & seq.
 Arrogan- </p> |
|---|--|

Arrogantia 161. 355.
 Ars : utilis 158. qualis debe-
 at esse 139.
 Artibus pravis viventes 400.
 Asinus : fellis expers 81. ejus
 corio fedantur venti *ibid.*
 & *seq.*
 Assentari sapientis nō est 207.
 Ahasveri annulus 309.
 Assuetudo 487.
 Asterius sacra spernens ful-
 mine percussus 540.
 Astrologia divinæ providen-
 tiæ contraria 271. *seq.*
 Astrologus 8. illi non cre-
 denda omnia 231. & *seq.* fru-
 stra veritatem quærit 271.
 Atrum : mendacium 45. vi-
 tium 50. voluptas *ibid.*
 Avari numen 60. *seq.* & 78.
 ille, & justus opponuntur.
 153.
 Avaritia : furens 89. eam nos
 provocamus *ibid.* & justitia
 confunduntur 153. omnia
 mala in se habet. *ibid.* e-
 am fuge, ut sis justus. *ibid.*
 fur 259. curviunguis 265.
 Aucupium & piscatio invisa
 Pythagoræ 483.
 Audacia nimia 380.
 Augures. 8.
 Auguria capere ex obscœnis
 sapientis non est 207.
 Avis : immunda verita 257. in
 carcere 273.
 Aula : templum 6. fugienda
 423. *seq.* 445.

Aulicus : adoret 7. ejus nu-
 men 61. felix caveat 87. *seq.*
 quærit risum à fumo 88.
 funambulus 97. in aura
 spem ponit 256. ejus vita
 401. vendit lubens liberta-
 tem 353.
 Aures : quatuor Apollinis
 cur 7. non habet Jupiter
 cur *ibid.* locus memoria
ibid.
 Aurora studiis dicanda 231.
 dicata malis *ibid.*
 Aurum : amantes 89. profu-
 sum absque justitia & me-
 diocritate 150. magis colim-
 us quam rationem 372.
 ob illud uxor non ducen-
 da 546. ejus proprium de-
 orsum ferre 546. eo quo-
 modo possimus extolli.
ibid. & *seq.* ejus proprietas
 452. eo non utimur, nisi
 in aliud mutetur, ac eo
 privemur. *ib.* nec jam pre-
 tium nostræ libertatis no-
 strū est 553. *seq.* quid sit 554.
 & *seq.* eo juvenus non re-
 dimitur 556. & *seq.*

Autoritas impertita 309.
 Auxilium : cui dandum 108.
 & *seq.* etiam asino 108. vir-
 tuti & labori 109. cui & in
 quibus præbendum. 351.

B.

B Eatur : non est, qui nihil
 desiderat 326. nullus re-
 peritur in hac vita *ibid.*

N n 3

Bel.

Bellum: ignis 86. pro ludo habent nonnulli 95. quare fumendum 95. ejus causa justitia & necessitas. *ibid.* & 228. non sit finis *ibid.* ejus finis sit pax *ibid.* belli tempus semper 212. sit innocens 233.

Beneficia: nec ingratis neganda 41. ingratis collata 103. & *seq.* cur conferenda *ibid.* & noxæ 113. conferre DEI proprium *ibid.* quomodo danda *ibid.* corrupta & noxia 210. cunctabunda *ibid.* ad quid conferenda 550.

Berythi amphitheatrum 486.

Biantis error, sua bona secum ferentis 262.

Bibens 461.

Boni: imitatione digni non multi. 31. illis fave, non malis 110. bonum fieri & manere difficile. 505.

Bonum: communicabile 64 263. & malum idem nonnullis. 105. à malo distinguere 122. nullum hic sine malo 167. & *seq.* minus consideratur, quàm mala 215. bona amamus instabilia 290. boni & mali mixtura, DEO non placet. 399. & *seq.* bona summo pede attingimus 435. malis mixta 447. sequi quomodo debeamus 459. hujus vitæ de.

finunt in mala 470. alterius 472. omnibus tale *ibid.* longævum magis bonum, quàm breve, contra Aristot. 505. breve improbrè bonum 506. hic nullum sine malo 526.

Brittannio rudis ac insipiens 169.

Budæi error de victu crastino 139.

Bulla cordis. 382. 346.

C.

Cædes: in amore 90. voluptuosa spectacula 487.

Calum: aspiciēs quid debeat 8 eij9 templum. *ib.* hominis patria 104. cor 378. qui sibi mandit *ibid.* quomodo edendum 160.

Cæsar præposterè induit calceum 119.

Calamus magis, quàm lingua debet patefacere animæ sensus 143.

Calamitates quomodo averte tendæ 101. *seq.*

Chalcagnini locus 178.

Calceum: præposterè induit Cæsar 119. inspuere 133.

Calliditas differt à prudentia 101.

Cancer: vir inconstans. 288. in eo asellus *ibid.* porta, per quam animæ mundum ingrediuntur 491.

Candidæ

Candidus color 142. **DEO**
gratus. *ibid.* 29. in gallo
ibid.

Canis adulator 88.

Caput: sacrum 397. ejus di-
gnitas 401. cur coronetur
423.

Capilli: 404. & ungues cur re-
cidantur 411. **urina** crescit
412. eorum beneficia *ibid.*
& *seq.* fluminibus dicaban-
tur 414.

Carcer 373. carceres nos a-
manus 258.

Carnem qui non edebant 481.

Casu ductum opus. 17.

Catena Homeri 314.

Cato: ludens 215. post convi-
vium stabat, vel ambula-
bat 250. ejus lex de publi-
cis rebus 268.

Cauda: cur bestiis data, ho-
mini oculus & lingua 48.
ejus nigredo. 45. *seq.* 56.

Cedere melius, quam obfiste-
re 82. remedium contra i-
ram *ibid.*

Cecropis anima 234. qualis
ibid.

Censores scriptorum ignari
393. *seq.*

Censura de sibi notis agenda
396.

Census 153.

Cera Ulyssis 222.

Ceramici platanus 89.

Cerebrum: ne comedas 390.
ejus abusus 392. quis edat.

ibid. 395. non carebat no-
mine antiquitus 396. ne-
fandum cur *ibid.* & *seq.*
ejus turpitudine 387. animæ
sedes *ibid.* & *seq.* arboris
medulla 398. & cor in sacri-
ficiis non admittebatur
ibid. cerebro comedere, non
cerebrum 400. palma 401.

Charitas ad remota fertur &
hosti prodest 536.

Chelidones 418.

Choenix: quid 173. illi non
insidens varîe apud auto-
res *ibid.* & *seq.*

Chymicus frustra veritatem
quærit 271.

Chytri solemnitas 449.

Ciboria 461.

Cibus: nonnullis ad mortem
71. alienus otiose non
quærendus 141. ad quid
quærat 378 facilis ac pa-
ratus à natura 480. qui à
nobis quærat *ibid.*

Cicada: Musis & Apollini
sacra 284. Eumomi 286.
nobilitatis nota 287. du-
plex ejus genus *ibid.* stre-
pens & mutæ cur *ibid.*

Cicatrices nolumus apparere
431.

Ciceronis locus explicatus
262.

Ciconia parentes alit 198.

Cicures feræ vitandæ 492. *seq.*

Circulus & linea recta **DEVS.**
317.

Na 4

Ci.

Civitas : & rus in quo differant 41. <i>seq.</i> donata non profuit 113. ejus paupertas & depopulatio 117. quibus perfecta 159. à mercatura orta 160. aratro designata & destructa <i>ibid.</i>	Compedes : Aristippi aureæ 210. variæ 553. in humanis 254.
Claudicat , qui cum claudo habitat 104	Concionator non lædendus 229.
Cleantis aqua 11.	Concordia 371.
Clementis Alexandri locus consideratus 38. ejus scholasticis error <i>ibid.</i> locus depravatus 108. locus obscurus 285. explicatus 286.	Concupiscibilis 128.
Cleopatræ unio 325.	Condimenti proprium 105.
Clisophus adulator 540.	Confessio : nuda & aperta 25. <i>seq.</i> expiatio <i>ibid.</i>
Clitus 232.	Confidentia sui nimia 161.
Cælum vide <i>cælum</i> .	Conjugii leges servandæ 158. <i>seq.</i>
Cogitationes : diversæ ab operibus 30. vanæ extra templum remaneant 542	Conjugium rarò felix ob divitias initum 546. in quo quid considerandum 550.
Cognitio & scientia à D E O 136. sui à divina lege 334. quomodo sit 335. cum otio nequam 338. & <i>seq.</i>	Conjugis amplexus sit in occulto 364. <i>seq.</i>
Comedamus cras enim moriemur 381.	Conjux non ducenda ob aurum 547. ad quid <i>ibid.</i> & <i>seq.</i>
Comestationes & judicia 252. <i>seq.</i>	Conscientia : Furia 166. testis 469.
Commodus dalmaticatus 132.	Consilia : sint ante opus 15. non deglutienda, 229. admittenda 231. sint à doctis & justis viris 333. à ratione non à sensu. <i>ibid.</i>
Communicatio : & amicitia 263. sit absque pravitate. <i>ibid.</i>	Consiliarius : quærendus ob veritatem 206. Principis <i>ibid.</i>
Communia non turbanda 268. variè turbata 270.	Conspiratio cunctorum ad primam rerum causam 463. <i>seq.</i>
Comparatio magnorum virorum quærenda 335.	Constans Imperator suam conspuit metropolim 417.
	Contagiosa fugienda 413.
	Contemplatio hominū quæ sit

fit 127. illi præferenda iræ
fuga. 538.
Contemptus 407.
**Contentiones domi non nu-
triendæ** 227.
Contentus suâ sorte nemo
162. sit quisque 545.
Conscientia & tolerantia
126.
Contractus: ne fiant temerè
346. fiunt de anima 347.
Contradicentium studium
vanum 194.
Contraria nobis inserviant
72. *seq.*
Contumeliâ non afficitur vir
probus 431.
**Conviciator 27. vide objur-
gator.**
**Convivia & lectio 250. in ju-
dicio 251.**
**Cor: templum 3. non eden-
dum 368. & *seq.* non edunt**
**accipitres 369. ejus scruta-
tio ad DEVM spectat *ibid.***
justorum DEI altare *ibid.*
ambesum afflictio 372.
**mens 374. igni superim-
positum pro ira 376. DEO**
dandum 377. cœlum 378.
DEI quid *ibid.* & *seq.* terræ
sepulchrum 380. à gutture
veritas 382. ejus præstantia
quærenda 383. & cerebrum
**in sacrificiis non admitte-
bantur 399.**
Corona cur capiti detur 423.
Corporea: non habent veri-

ratem 164. & *seq.* nec una,
nec vera 270 à Philosopho
negligenda *ibid.* & 359. in
contemplatione fugienda
ib. nos tantùm contem-
plamur ea 303. corporeæ
demonstrationes quomo-
do ad eundem 305. à corporeis
ad incorporea pauci trans-
eunt 306. & *seq.* ea curam
non divina 435. illis hærent
multi 528.
Corpus: illi non vivendum
30. animæ pondus 114. e-
jus & partium abusus 187.
& animo prælatum 204. e-
rudiendum 224. illud cura-
mus non animam 246. 304.
324. 327. 344. carcer 306.
vinculum 317. quale vin-
culum 318. lectus 358. 363.
qualis thesaurus 344. & *seq.*
pondus, carcer, sepulchrū,
405. ejus eruditio ad quid
410.
**Correctio sit in vita 234. pro-
ximi ne sit in via. 279. *seq.***
qualis debeat esse & ad
quid *ibid.* & *seq.* in viâ
quomodo *ibid.* inter te
& ipsum solum, adhibitis
**testibus, quomodo concili-
entur 279. & *seq.* in platea,**
**non in via 281. melior pu-
nitione 468. *seq.***
Corrumpentia vitanda 347.
Corruptibilia vos vocant ad
substant. incorporeas 430.
N n 5 Cor-

I N D E X

Cortex non tantum comedenda 380.
Crapula 71. 389.
Crastini victus, quæ habenda ratio 239.
Credere ac impium esse 513.
Creditor 199.
Crinium dona inter amantes 411.
Critici 394.
Critolai lanx 152.
Crudelitas 489. in homine pessima *ibid.*
Cuculus cur supra Junonis sceptrum 200.
Culpa 459. fugienda & frequentata *ibid.*
Cultus: operosus sit 16. materialia ne inspiciat 55.
Cupiditates: sunt pravae 189. *seq.* rapaces 260.
Cupiditatibus nostris nos ipsi obstatimus 97.
Cutæ 271. 372.
Curas levare audeamus illis, quæ eas augent 74.
Curiosi: arcendi 298. in sacris 379. malignè 384.
Cyamus quid 454. eo bibeat 461.

D.

Dæmon malus: arcendus, cum ad DEVM accedimus 141. arcetur precibus *ibid.* eum ad aram secum ducunt multi 141. ales curvis unguis 264 promit-

tit ut accipiat *ibid.* vide *Diabolus.*
Dæmoniaca vitanda 333.
Damnosa: non admittenda 295, & *seq.* verè talia 266. *seq.*
Debitor 198.
Debitum ne vendas 219.
Deiores. 21.
Delegatio causarum 147.
Delitiæ hominum: delitia & delicta 321. sordidæ *ibid.*
Delphinus: felix expers 83. ejus pellis domat ventos, quid *ibid.*
Demetrius tum Jupiter, tum servus 120.
Democriti risus stultus 533.
Derisio improborum 531.
Deridere nullam debemus 531.
Desiderat semper quisque 534.
Desiderium: sit, sed nec propter omnia, nec omnimodè 128. pejus invenit 162. mali malo pejus 189. fur 260.
Detractor: bona negligit & contra mortuos sibi officit 93. fugiendus 100. vide *obtricator & Criticus.*
DEVS: adorandus in templo 1. ubique 2. 183. quomodo præcipuè adorandus 8. primo colendus 11. *seq.* stabilis 12. ex proposito adorandus *ibid.* ubi est, ibi quies

quies 23. 248. quærendus
 à Philosopho 33. 268. silen-
 tio colendus & imitandus
 64. 66. *seq.* silentii magister
 64. numerus harmonicus
 68. dulcis 69. ejus eloqui-
 um quale *ibid.* nos fugien-
 tes vocat 74. eum non au-
 dimus, sed alios *ibid.* &
seq. ejus similitudo spreta,
 aliorum culta *ibid.* eum
 audire gloriosum 69. peti-
 mus in bonâ & reâ fortu-
 na 78. felicitatis meta *ibid.*
 illi tantum porrigendæ
 preces 81. ignis 91. Persa-
 rum *ibid.* ejus proprium,
 benefacere 111. cognitio fi-
 des 136. de ipso sine ipso lo-
 qui nefas *ibid.* & *seq.* eum
 ama, si de eo vis loqui 140.
 & esto innocens 141. ejus
 laus ab ore lactantium
ibid. de eo loqui in umbra
 & cum lumine 144. quo-
 modo loqui debeamus ma-
 nu *ib.* & *seq.* à specula per
 numeros indicatur *ibid.*
 visibilis in operibus suis
 145. ipse & virtus & omnia
 178. apud eum nulla simu-
 latio valet 189. eum lædere
 pejus, quam non credere
 192. veritas 195. 271. ubi est,
 nulla infelicitas 201. illi sa-
 cra sensibus nostris non di-
 canda 221. etiam negans,
 favet 225. ab ipso omnia

262. in eo tutus amor 291.
 minus timetur à nobis,
 quam vulgus 292. in eo tan-
 tum felicitas 315. circulus
 & annulus *ibid.* diffidet à
 materialibus 316. circulus
 & linea recta 317. memoriæ
 recolendus, sed non passim
 318. & *seq.* cunctis non
 miscendus 320. ejus men-
 tio, tum optima, tum pes-
 sima 321. deliciis humanis
 non miscendus *ibid.* invi-
 sibilis 322. ex nigro lapide
ibid. velandus 323. eum fa-
 teri, fidei principium 329.
 invisibilis *ibid.* eum negli-
 gere, vitium sine nomine
 391. ab ipso cuncti 408. mo-
 vetur, sed non mutatur
 459. aliena ab ipso 497.
 quales nos vult *ibid.* trinus
 venerandus 516. perfecte
 adorandus *ibid.* & *seq.* De-
 os nobis facimus *ibid.* eum
 quomodo colimus 5. 6. *seq.*
 scientiis non scrutandus
 522. solus futuri Dominus
 524. solus est, cætera fluunt
 525. ejus præcepta ad nostrum
 bonum *ibid.* immutabilis
 527. nedum quærendus, sed
 tenendus 543. eum petere
 ac lædere 550.
 Dexteræ cuiq; non porrigen-
 da 345.
 Diabolus: initium nostræ
 peregrinationis 176. *seq.* in
 domum

<p>domum non admittendus 263. eum admittimus, & alimus 264. 82. vide <i>Dæmon</i>.
 Dicta iniqua pejora factis 148.
 Dies oporosa sit 362.
 Difficultates supera, non expecta 48.
 Dignitas: sit communis 43. periculosa <i>ibid.</i> eam petenti aut deponenti auxilium ferre, periculosum 118. eam non superbiendum 433. ventosa 449. vitanda 452. quid sit <i>ibid.</i> ad quid 547.
 Dii: terrestres caudâ cur nigrescant 54. 61. primarii, minores ac coelites <i>ibid.</i> & <i>seq.</i> hominum quales <i>ibid.</i> nigris lapidibus efficti 144. iis forma hominum, data ab Homero 316. digitis gestati 317. nonnullorum corporei 245.
 Dilapidare bona 474.
 Diogenes: exeunte plebe ingrediebatur 35. ejus lucerna 203. Alexandrum increpat 268. juvare vult etiam mortuus 474.
 Diogenis Laertii locus mendosus explicatus 445.
 Dionis exilium 231.
 Dionysius à Charisopho deridetur 533.
 Dipsas. 56. <i>seq.</i>
 Discendum: semper 63. antequam de divinis loqua-</p> | <p>mur 136.
 Disciplina: sint D E O congruæ 7. <i>seq.</i> quoad divina 510.
 Disputationes 275.
 Distributio: justitiam spectet 52. 300. quæ justa 301.
 Divina: cæteris præferenda 12. mysteria obiter non tractanda 15. 275. <i>seq.</i> humanis postposita 60. similitudo honoranda 75. <i>seq.</i> vocatio <i>ibid.</i> cum lumine tractanda 134. & sit e, quomodo 143. & <i>seq.</i> ex gunt cognitionem, ac scientiam 136. non tractanda sine divino afflatu <i>ibid.</i> & <i>seq.</i> contra ea nec loquendum, nec agendum 192. providentia <i>ibid.</i> mysteria velanda 312. <i>seq.</i> divino lumine videntur 331. & <i>seq.</i> opera & eorum imagines 332. & <i>seq.</i> edere, quid 379. sibi non arroganda 498. de iis nihil admirabile non credendum 520. ignota 522.
 Divisio ne sit perfunctoria 276. <i>seq.</i>
 Divites facere dignius, quam fieri 415. eorum societas 551. absque virtute distant ab amicitia <i>ib.</i> valde nunquam boni <i>ibid.</i> & vitium <i>ibid.</i> & <i>seq.</i> insipientium mores habent 552. ætatis numina <i>ibid.</i> dum honorantur</p> |
|---|---|

rantur, virtutes despiciuntur 553.
Divitiæ: famam verè non pariunt 78. partæ, aliis cum labore, aliis sine *ibid.* earum Deus cæcus *ibid.* & 547. malis artibus quæsitæ 275. instabiles 290 ad quid 409. steriles felicitatem non pariunt 445. à sorte, non à dignitate 508. veræ non collocantur in auro, 546. spe & stultitia 552. **DEI** dona 160. solæ nunc dant doctrinam, prudentiam, pietatem 553. solæ sunt meritum & sapientia *ibid.* solæ omne malum 553. veriùs excitant timorem, quàm spem 456. *seq.* earum proprium sub terrâ jacere, & jacere *ibid.* eas, qui amat, rarò credit *ibid.*
Doctoratus laurea: viri pondus 186. & *seq.* ejus abusus 393. *seq.*
Doctrina: sit cum exemplo 25. humana ad **DEI** cognitionem vana 116. *seq.*
Dodonæ echo 73. qualis 78. oraculum 79.
Dolor omnibus inflat 125.
Dominantur nobis affectiones 555. *seq.*
Domitiani rhombus 55.
Domus: ornatur pro hospite viro 142. non animus pro **DEO** *ibid.* & *seq.* ad

necessitatem sit 409.
Donata civitas non profuit 113.
Donum à præmio distinguendum est 219. *seq.*
Dormire in meridie nefas. 362.
Durities & mansuetudo 469. *seq.*
Dysopia 182.

E.

E Chemynthia: quid 63. 39. ejus finis 495. & *seq.*
Echo: adoranda 72. **Dodonæ** 73. in variis locis 75. qualis in Dodona 76. sphærarum concentus *ibid.* cur manū apponebat ori 79. *seq.* non datur, ubi venti *ibid.* filens cur adoranda *ibid.* cur flantibus ventis *ibid.*
Edere divina, quid 379.
Educatio filiorum: varia 110. curanda 124. 547. vide filii & Pater.
Effœminatus vir ad speculum 342.
Electio: mali 12. *seq.* pejoris 162. sensus, non mentis 348. *seq.*
Elephas Lunam adorat 198.
Emendatio à speculo 340. sit manè, non vespere 341. melior, quàm punitio 468. *seq.*
Erasmus: falsò accusatus à Gyrardo 55. à Thuilio 58. ejus

I N D E X

ejus error in Juvenalis carmine 493. de piscibus in jejuniis opinio 501.
Errare clam non decet 312.
Error: celatus 25. multorum 31. ejus vestigia non relinquenda 367.
Erubescere: mali poena, vel index 421. *seq.* in bono 424: & *seq.*
Erythrinus: rubens odium 419. qui sit *ibid.* & *seq.*
Ethica præcedit sapientiam 338. *seq.*
Euclio parvus 304.
Eunomi cicada 286.
Execrator 60.
Exemplar coronatum validissimum 110.
Exemplum: doctrinæ jungendum 25 *seq.* verum hominis vestigium 441.
Exilium 73. quomodo considerandum 104. 373.
Expiatio ante adorationem 21. 25. 186.
Externa: & materialia sine longè ab adorante 3. *seq.* illis non credendum 222. sæpe nobis incognita, quò magis interna 369. negligenda & curanda 409. *seq.*
Extranea 541. *seq.*

F.

Fabæ: sacræ 443. illis abstinentum *ibid.* eas edebat Pythagoras *ibid.* impu-

re 443. agnos & agnitos, quid 445. & 457. similes inferni januæ 445. in quo cum animatis conveniant *ibid.* corrumpunt *ibid.* & *seq.* & ovum 446. similes mundo *ibid.* sensum hebetant 447. ab illis abstinuit Amphiaræus *ibid.* in iis minuta animalia & mortuorum animæ 448. & *seq.* earum flores lugubres *ibid.* in parentationibus non gustabantur 205. *seq.* earum usus non vera parentatio *ibid.* suffragia *ibid.* eas arrodentes ac vendentes 450. judiciales *ibid.* in iis dignitas & ambitio 453. earum mysterium tacuit Timicha 455. faba culpa 459.
Fabariæ calendæ 443.
Fabulæ hodiernæ 46.
Fama: vita inanis & vana 61. *seq.* per difficultates querenda 77. non ex nobilitate & divitiis *ibid.* & *seq.* ut echo *ibid.* & *seq.* & vita *ibid.* sol 199. *seq.* verbis tantum non comparatur *ibid.* sed virtute 115. nescit otium 216. cur lancea *ibid.* à veritate, non ab assentatione 337. & vita *ibid.* post mortem *ibid.* *seq.* lucerna & speculo notata quæ *ibid.* & *seq.* vera & immortalis quomodo comparetur 337. & *seq.*
Fames

M O R A L I S.

Fames fercula exquisita facit
332. *seq.*

Familiares improbi. 48.

Famuli ad quid 409.

Favor: bonis debetur & da-
sur malis III. noxius 112.
studentibus dandus
ibid. ejus causa, vel finis
ibid. pecunia virtuti debe-
tur, non vitio 123.

Fax amoris nota 311. 338.

Febris & mors adorata 334.

Felicitas: a DEO 78. & infor-
tunium 132. illi instant pe-
ricula *ibid.* in ea cavendum
& innocentia sectanda
ibid. nostræ infidiatores fu-
giendi 297. in DEO solo
314. nulla hic sine arumnis
276. *seq.*

Felix: nemo malus 34. & con-
tentus sua sorte nullus 315.
326.

Feræ: homini prosunt 246.
convictu solo non man-
suehant 492. cicures ma-
gis timendæ *ibid.*

Feritas: cuiq; mala 489. cum
nullo exercenda *ibid.* in
homine pessima 489.

Ferrum in igne signum foede-
ris 91.

Ficinus: falso accusatus 55.
ejus locus ab aliis diversus
conciliatur 143. & *seq.*

Fides: in limine 13. *seq.* sine
operibus 15. *seq.* & 328. sce-
lesti viri 16. vera, unica,

visibilis 24. operosa Numæ
ibid. erga homines & erga
DEVM *ibid.* vera DEI co-
gnitio 136. maritalis 158.
in sensu 208. operosa sit.
328. annulus *ibid.* cum otio
ibid. & *seq.* vera & viva
quæ *ibid.* de non visis 319.
ejus proprium *ibid.* teme-
rè non danda 346. sufficiat
in divinis 521. & improbi-
tas *ibid.* de solo DEO sit
523. absoluta hic nulla *ibid.*
nulli fidendum *ib.* sit cum
obedientia 524.

Figulus odit figulum 286.

Filii: interitus quomodo
considerandus 104. 373. e-
ducatio varia III. curanda
373. ingratitude 413. & *seq.*
439. *seq.* carè constat Patri
contra Juvenal. sat. sept.
480. & *seq.* etiam senescen-
ti obsequi debent patri
480. educandi ad DEI cul-
tum 547.

Finis: non occultandus 53.
sit candidus *ibid.* optimus
acta optima facit, pessimus
pessima 121. & *seq.* qui eli-
gendus 172. nulli impedi-
endus 277. cum sibi impe-
diunt multi *ibid.* & 385. in-
spiciatur, non accessorium
549. *seq.*

Finis pes 121.

Flamen dialis 306.

Flexuosus

Flexuosus vir fugiendus, & qualis 297.
 Fœmina & loquacitas 230. *seqq.*
 Fœtum abigentes 454.
 Forma ad quid 490.
 Formicæ imitandæ 239.
 Fortes qui videntur, sæpe imbelles 221. *seq.*
 Fortitudo absque iustitia & mediocritate 150.
 Fortuna: vel bona sit, vel mala, DEVM pete 78. *seq.* ejus globus qualis 133. consideranda 410.
 Fortuita consideranda 278.
 Fratres amici raro 48.
 Frugalitas 304. & *seq.* nunc rara *ibid.* & 305. ob paupertatem *ibid.* in gloria 456. cum extraneis 466. ob amicum neglecta *ibid.* & *seq.* in Rege 469. servanda 480. *seq.*
 Funambuli pericula 96. *seq.*
 Fur infamis quis 258.
 Furca & libra 150. *seq.*
 Furentes non provocandi, sed nos provocamus 88. *seq.*
 Fures cur excludendi 259. varios undique habemus *ib.* *seq.*
 Furia pœnitentia & conscientia 165.
 Furta diversa 258.
 Futura: curanda 241. & perennia inspicienda, non

præsentia 474 eorum nil certum 476. quale futurum certum *ibid.* & *seq.* ubi sita 476.

G.

GAllus: esui ac sacrificio permissus à Pythagora 217. & *seq.* à candido abstinendum *ibid.* sacer Jovi, soli & aliis 219. DEO dicatus non sacrificandus 20. albus suavior 220. *seq.* Martis pullus 221. 227. salutis nota pro corpore 223. pro mente 224. sed male 225. & synteresi, quomodo auditus à Petro & Juda 230. adolescens *ibid.* & vigilantia *ibid.* consilium 231. ad opera nos vocat *ibid.* ejus vocem Germanicus odit & ubi tacet *ibid.* ejus silentium 232. albus, vindemiæ sacer *ibid.* à civitate expulsus *ibid.* pro Astrologo *ib.* bellum & victoria 213. Antonii Pii *ibid.* ejus sacrificio evocata Cecropis anima *ibid.* avis & tibia 235. Idæus. *ibid.*

Garruli explodendi 291.
 Garrulitas fugienda 196. 445. *seq.*

Gaudium: & luctus 527. abstractum in hoc mundo 534. in concreto à virtute 525.

Genus

M O R A L I S.

Genua in precibus & adoratione 457. *seq.*
Geometria duplex 428.
Germanicus nequit ferre vocem galli 231.
Gloria verum hominis vestigium 439.
Gloriosi viri ad sacra non admittendi 227. & *seq.*
Gradus humani apud DEVM 21.
Gratia in manu Apollinis cur 197.
Gratitudo nonnullorum animalium 198.
Gratuita insipida. 501.
Gula servit luxuriae, non necessitati 481 *seq.*
Gygis annulus 312.
Gymnasium & silentium 7.
Gyraldus: falsò accusat Erasmus, Ficinum & Rheulinum 56. sibi contrarius 74. ejus locus obscurus interpretatur 114. alius loc9 236.

H.

Heredes ledere 83.
Hereditatis divisio 276.
Heres ingratus 439. & *seq.*
Hereticus 203. *seq.*
Hannibalis indoles 124.
Heluo ventrem adorat 60. cor suum edit 375. nunquam satur 388.
Heraclidis profectus 169.
Herodoti locus de chœnice 238.

Hyrpia familia 96.
Hirundo: non accipienda domi 282. *seq.* ejus volatus 283. quomodo verbum persequatur 284. & *seq.* ominosa & ingrata 291. non cicuratur 294. non ingrata 293. 294. lædit apes 296. alba *ibid.* curiosa 298. ubi nunquam 299. pro odii memoriâ *ibid.* quomodo filiis distribuat cibum *ibid.* *seq.* de hirundine **Al**ianus male 300. *seq.*

Hoc age ad sacra 2.
Homcri: catena 314. & *seq.* opinio falsa de Diis 317. 527.
Homicidæ: pro morte pugnant 114. *seq.* varii 273. primus agricola 485.
Homicidium: fuge 114. *seq.* 218. 273. *seq.* 485. *seq.* ejus origo 274. duplex *ibid.* rerum quale *ibid.* à venatione 485. ad disciplinam tractum 486. *seq.*
Homo: templum 3. 8. *seq.* considerandus, quoad animam *ibid.* **P**latoni animus 9. puncto minor 20. liber se impedit 25. cursor 30. flatus & vox 76. ex DEO, DEVM negligit *ibid.* ubi tutus 100. ejus patria coelum 104. onus & operatio 108. fit **P**roteus & **H**istrion 120. est mercator 151. *seq.* quisque
 O o ly.

I N D E X

- lyristes 160. *seq.* semper & ubique peregrinus 174. 357. *seq.* semper illi deest aliquid 179. vivat ut homo 244. 497. terram tantum considerat 244. genitus in adiutorium mutuum 245. plantis & feris deterior *ibid.* Androgyni divisio 270 *seq.* lignum & arbor 274. 398. ei mors quomodo sancta 231. nullus DEVS 323. & *seq.* genitus ut bellua 364. *seq.* eum mitem voluit natura 420. ejus arma in animo *ibid.* hostes habet in se *ib.* sursum versus *ib.* ejus cognitio sit absque ejus vestigiis 436. & *seq.* vestigia quae *ibid.* considerandus nudus 439. immortalitati vivat 441. absque ratione feris peior 483. *seq.* facile in belluam mutatur 493. bellua peior *ibid.* à pisce 500. cur aliis animalibus nobilior 502. *seq.* piscis vitam gerit 507. & *seq.* non risu, sed DEI imitatione cognoscendus 528. sit admirationis, non risus obiectum 533. homines cuncti invicem affines 536.
- Homunculi non laedendi 448.
- Honestas servanda semper 184. *seq.* ubique 185.
- Honesto praelatum utile 11.
- Honor: primus cui 11. *seq.* ab onere 334. & *seq.* à dextera manu & ejus species 351. & *seq.* cuique non dandus *ibid.* quibus datur 352.
- Hostes quisque habet 213.
- Humiles non contemnendi 407.
- Hypocrita 204. jactator in gallo 235.
- I.
- Jactatio 20. 27. 40. ejus comes invidia 69. mali operis opere peior 188. surpium 342. *seq.* mali 366. *seq.*
- Jactator vitiosus & ignarus 188. & *seq.* hypocrita 235.
- Iamblici loci considerandi 510.
- Ibis pro corde 380.
- Icton Aegyptiorum 64.
- Jejunium: nonnullorum 456. an in ieiunio pisces edere liceat 521.
- Ignarus: in Academia 17 doctum se putans 63.
- Ignis: gladio non fodiendus 84. bellum 86. icon potentum *ibid.* DEUS 9. eum fodere quid Græcis *ibid.* *seq.*
- Ignobilitas: ne derideatur 407. piscium 501. & *seq.*
- Ignorantia severitate mixta 423.
- Ignota vitanda 369.
- Illudere & illudi 531.
- Imagines non magni sint pretii 513. & *seq.*
- Imbelles non laedendi 221. *seq.*
- Imi-

M O R A L I S.

Imitatio sit bonorum 31. superum 443. <i>seq.</i>	Inferiores non opprimendi 508
Immortalitas : inspicienda 173 <i>seq.</i> longa peregrinatio 174. illi studendum 441. à ratione non à sensu & corpore 406. duplex <i>ibid.</i>	Infortunia : à nobis vel sunt, vel augentur 372. & <i>seq.</i> considerata, an vera & nostra 410. nos provocamus 544.
Impediunt se homines 25.	Ingenia criticè non exagitanda 209. <i>seq.</i>
Imperitè non agendum aut vivendum 160. <i>seq.</i>	Ingeniosus & industrius 122. apud vulgum quis 399.
Impia difficilia 25. <i>seq.</i>	Ingenuus nimis 385.
Implicita non recipienda 51. <i>seq.</i>	Ingrati natura 412. 409.
Improbi ejiciendi 253.	Ingratitudo : tenax 263. erga DEVM 371. <i>seq.</i> ejus oblivio 391. filiorum 412. & <i>seq.</i> & heredum 439. 412. <i>seq.</i> ejus vestigia delenda 440.
Improbis nescire fuge, sed improbos 265.	Inhonestas fugienda 184.
Impudici : excusatio 25. <i>seq.</i> numen 80.	Initium ab extraneis 541.
Impura fugienda 222. 488.	Injuriarum debemus recordari, sed parcere 391.
Inconstans : cancro similis 288. amicus 289.	Injurias : sibi efficit à nonnullis 85. recordantur hirundines 300. earum memoria 391. 430. <i>seq.</i>
Inconstantia distat à sapientia 288. <i>seq.</i> ab amicitia <i>ib.</i>	Innocens sit qui de DEO vult loqui 141.
Inconsulto non agendum 167.	Innocentia non lædenda 498.
Inconsultus & temerarius quis 168.	Inscitia ejicienda 209.
Indoles excolenda 104. <i>seq.</i>	Insidias non curandæ 166. <i>seq.</i>
Inertis vox 176.	Insomnia negligenda 361. <i>seq.</i>
Inevitabilia : nec timenda, nec fugienda 175. nulla sapienti <i>ib.</i>	Instabilibus non fidendum 256. ea amamus 290. <i>seq.</i>
Infelicitas : nulla ubi DEVS 201. non lædit nos, sed nos ipsi nos lædimus 272. omnes consolationem secum ferunt 373. eas nos provocamus 542. vide <i>maior.</i>	Intellectus : artifex crudelissimus 484. eruditus moribus neglectis 538.

I N D E X

Intemperans se occidis 274.	Italorum stultitia in vestibulis 131.
Intemperantia 500. & seq.	Jucundum nullibi in hoc mundo 295. seq.
Invidia: bonum in malum sibi vertit 376. ejus remedium <i>ibid.</i>	Judex: in judicio se continet 6. ne sit mercator vel avarus <i>ibid.</i> Thebanis cæcus <i>ibid.</i> eum adulari 205. sedet 252.
Invidus 202. & seq.	Judicia: populi 34. insana 105. in iis munera & minæ 148. non corrumpenda 252. cum muneribus & commestationibus <i>ibid.</i> inter pocula 253. ne sint à sensu 331. temeraria 369. de aliis & de nobis 468. & seq.
Invitum & spontaneum 242.	Jugum: quale 156. vita conjugalis & Veneris domicilium 157. & seq. lyre pars & celestis libra 161. seq.
Inutiles viri non contemnendi 407.	Jupiter: sine auribus cur 7. idem ac sol 219. illi sacer gallus <i>ibid.</i> à juvando 423.
Jocosa fugienda 339.	Jus rationum reddendarum 118.
Ira: non provocanda 84. & seq. 87. ob offensam & absque ipsa 85. insania incurabilis <i>ibid.</i> cum ea pugnare difficile 86. sedatur morâ <i>ibid.</i> potentum facilis <i>ibid.</i> malorum 87. seq. furentem provocamus 89. ut vas aceti, gladius & acetum 101. seq. in se hominē mutat <i>ibid.</i> vis ignea 376. seq. fuganda <i>ibid.</i> ejus nota <i>ibid.</i> quomodo componenda 430. seq. necessaria aliquando, sed innocens sit <i>ibid.</i> ejus vestigia delenda <i>ibid.</i> fuganda ante contemplationem 537.	Justè agendum etiam clam 312. seq.
Iracundi excusatio 25.	Justitia: servanda 146. cur librum & gladium ferat <i>ibid.</i> & seq. & mediocritas 147. & seq. virtutes omnes complectuntur & complēt <i>ibid.</i> absque illis nulla virtus, omne vitium <i>ibid.</i> quomodo exercenda 150. seq. eam, & avaritiam confundunt nonnulli 151. hodie-
Iraisci malum, provocare pejus 84.	
IraScibilis 128.	
Irati non laceSSendi 86.	
Irridens vir ut asinus 531.	
Irrisio fugienda 531.	
Ismenia annulus & adoratio 6.	

dierna 516. qualis debeat esse <i>ibid.</i> 619 templum <i>ibid.</i> etiam in exiguis 518. ne ob præmium agat <i>ibid.</i>	Lanx Critolai 152.
Justorum via 39.	Laterna Diogenis 332.
Justus: vir 68. dolosè qui 126. iudex justus non idem ac justus homo 150. <i>seq.</i> ut sis, avaritiam fuge 153. & avarus opponuntur 152. facula 214.	Laus: vera sit 27. vera 28. populi 35. DEI ab ore lactentium 141. à bonis 531.
Juvare potest quisque 407. <i>seq.</i> divinum 493.	Lapsanæ Casarianorum 305.
Juvenalis satyra malè de filiis 479.	Lebes & olla in quo differant 430.
Juvenescunt serpentes 57.	Legale studium pondus asini 112.
Juventus: non admittenda cum improbis 57. & <i>seq.</i> asino commissa 57. ac dies non renovantur 290. quomodo renovari possit 170. instabilis 290. <i>seq.</i>	Legata pia non negligenda 247.
L.	Legum interpretes nequam 36. volumina 112. multiplici- tas nimia injustitiam parit 116.
Laborem: auxilium meretur 109. illi pauci favent <i>ibid.</i> ingenuo viro dignus 110. terret ad bonum ten- dentes 122. ante virtutem & sapientiam 211. quæ eo comparantur 289.	Lex: promittitur facilè 116. <i>seq.</i> pondus & periculum <i>ibid.</i> & ratio non transgredien- da 154. simul hæc jungen- dæ & coercendæ ad justum <i>ibid.</i> DEI nobis utilis 524. & <i>seq.</i>
Lachrymæ & risus 526.	Liber: spontè 306. nullus, malè ait quidam <i>ibid.</i> & 554 quis <i>ibid.</i> & <i>seq.</i> quomodo sim 555.
Lacon quidam, ne in vilibus serviat, se occidit 47. <i>seq.</i>	Liberalitas: de nostro sit 219. & <i>seq.</i> nimia semper viti- um 305.
Lata rarò ea, ob quæ latamur 534. <i>seq.</i>	Libertas: auro potior 260. nulla 306. 554. agendi, ho- minis propria 350. & <i>seq.</i> ob terrena ne detur 553. cum ea nullum æquatur preti- um <i>ibid.</i> sola hominis est 554. parvi æstimatur <i>ibid.</i> & <i>seq.</i>
Lampas Vulcani ludus 213.	
Lancea cur fama 216.	
Lanistæ damna 96. <i>seq.</i>	

I N D E X

Libidinem furentem irritamus 89.	tuit 66.
Libra: à libra dignoscenda 147. facile in furcam vertitur 150. & scorpio 161. <i>seq.</i>	Loquacitas fugienda 196.
Libri: Numæ & Prothagoræ combusti 521. impii <i>ibid.</i>	Loquax: infcius 7. in limine <i>ibid.</i> in templo 64. & <i>seq.</i> pravè de DEO 65. fugiendus 185. <i>seq.</i> familiaris contra Principem 297.
Lignum vitæ sapientia 269. <i>seq.</i>	Loquendum parcè cum Principibus 197.
Limen & locutio 7.	Loqui: contra solem nefas 191. publicè 193. ut pica 206. <i>seq.</i>
Linea & circulus DEVS 317.	Lucerna: quale signum fit famæ 459. hominis splendor brevis <i>ibid.</i> & <i>seq.</i> Diogenis 203. aliorum 215. eâ speculum ne inspicias 330.
Lingua: & pedes Mercurio sacri 27. coercenda 62. melior & peior pars 67. & <i>seq.</i> fortuna & Dæmon quare 68. proba quæ <i>ibid.</i> quomodo cohibenda 69. non fit dulcis & quomodo fiat 70. ejus munus <i>ibid.</i> gladius 94. mala arcenda 100. ad patefaciendos animi sensus 142. & <i>seq.</i> lubrica 194. <i>seq.</i> prava quomodo contemnenda 292.	Luciferi, & Adæ errores nunc renovantur 496.
Lites: vitandæ aut componendæ 43. non excitandæ 94.	Lucrum finis studentium 112.
Litera: decima sexta Græcorum jugi fert speciem 156. sola non gustanda 379. <i>seq.</i>	Ludus: noxius & cum periculo vitandus 85. & <i>seq.</i> otium negotiosum 108. & <i>seq.</i> ejus finis 109. fur 259. nec utilis, nec jucundus 294.
Litigiosus Empedocles 94.	Ludicra 215.
Locus 4 & <i>seq.</i> omnis publicus 183. inconsideratè non cedendus 352. quique sacer 402. sacri ratio <i>ibid.</i>	Lumen: in divinis cur 134. & <i>seq.</i> vita 135. arcet malum Dæmonem 141. sermonis perspicuitas 143. & <i>seq.</i> & verbum quomodo 144. & <i>seq.</i> & lux 332.
Locutio hominis propria quæ 530.	Luna: in calceo 20. 129. in jugo Romæ nascente 161. illi sacer gallus <i>ibid.</i> & <i>seq.</i>
Locutum Xenocratem poenituit	Lunata pellis 20. & 129.
	Lux & lumen 331.
	La-

Luxus: vestium, vide *vestes*
fur 259. muliebris arcen-
dus 299. vanus 363.

M.

M Aculis se ornant muli-
eres 130. *seq.*

Magistratum: subire ac depo-
nere 117. & *seq.* ejus avari-
tiam cohibuit antiquitas
seq.

Majores quomodo efficia-
mur 180.

Mala: nos provocamus 88.
si palam non agenda, cur
clam 96. & *seq.* confide-
rata magis, quam bona 215.
quærimus nos 304. ex se
patent 344. & *seq.* eorum
ostentatio pessima 342 *seq.*
omnia compensationem
secum habent 373. arcenda
non augenda 41. & *seq.* iis
totos nos tradimus 434. ea
timentes quærimus 493. à
principio tollenda 456. à
longe fugienda 487. *seq.*

Maledicentia frænum pro-
bitas 70.

Maledicus 66.

Malignitas fugienda 70.

Malitia dicitur virtus & inge-
nium 47. cur non operien-
da 122. sub probitatis spe-
cie 370. *seq.*

Malva: serenda, non eden-
da 463. ad solem vertitur
464. mansuetudo 467. &
seq. inter delicias 469. fa-

lubris & utilis 470.

Malum: & malos fuge 88 nullū
cui pejus non intet 162.
speciosum 210. & quies 54.
arcemus, de eo non cogi-
tantes 272. duplex 298. la-
tens 312. & bonum mix-
tum DEO non placet 399.
& *seq.* ejus reliquæ de-
lenda 412. læsi adimus, bo-
num verecundi 423. & *seq.*
pericula vitamus, mala
quærimus 460.

Malus nemo felix 34.

Manifestis non contradicen-
dum 193.

Mansuetudo 419. 468. & du-
rities *ibid.* & *seq.* sit cum
aliis, non cum nobis 468.
& *seq.*

Manus facundia signum 144.
eā loqui debemus de DEO
ibid. & *seq.* citò nemini
danda 340. & *seq.* & cui vo-
lueris porrigenda, quomo-
do concilientur 350.

Maritalis fides ab avibus ser-
vata 158.

Materialia ne inspiciat cultus
3. *seq.* vide & *corporea.*

Mathemata in mechanicis
operationibus 429.

Mathios herba 170.

Matrimonium: cui pondus
est 307. cautè ineundum
392. aurum & pulchritudi-
nem non spectet *ib.* & 546.

Medæ miracula 170.

O o 4 Me-

- Media ob finem sint 350.
 Medicus frustra veritatem
 quærit 271.
 Mediocritas: & justitia 149.
 & seq. virtutes omnes com-
 plectuntur & complent
 ibid. absque illis nulla vir-
 tus, omne vitium *ibid.* quo-
 modo exercenda 150.
 Meiens & spuens 426. seq.
 Melanurus 45. adulatio 51.
 pro dipsade 55. & seq. ejus
 etymon 55. natura 56. sedi-
 tiosus vir *ibid.*
 Memoria in auribus 7. Musa-
 rum mater *ibid.* ejus & vo-
 luntatis actus 175. bono-
 rum, non turpium fit 362.
 voluptatis etiam honestæ
 delenda 363. mortis nos ex-
 citet ad virtutem 381. otii
 non relinquenda 366. mor-
 tis nos excitet ad virtutem
 381. nostri etiam post mor-
 tem optata 472. & seq. ali-
 orum neglecta 473.
 Mendacium: in extremo ni-
 grescit 45. multiplex 269.
 illud ne quærat Philoso-
 phus *ibid.* à viro diffidet,
 nec est locutio 332. pejus est
 quocunque vitio 383. pro
 prudentia *ibid.* illi stude-
 mus, ac eo gaudemus *ib.*
 ipso utuntur multi 384.
 Mendax vir memor fit 45.
 non loquitur 142. seq. fugi-
 endus 134. male prudens
 dicitur 340. 383. ejus sermo
 382. & seq. minus loquitur,
 quàm bestia 383.
 Mens: à sole & sol 183. DEVS
 ibid. contemplatione divi-
 norum nutrienda 225. &
 seq. ne serviat sensualitati
 226. veritas 330. aliquando
 nos fallit *ibid.* & seq. accu-
 sanda, non sensus 331. qui-
 bus emolliatur 464.
 Mensa: nec admittat otium mē-
 tis 249. & librorum lectio 250
 Mensis idem ac luna 218.
 Mensura: sit innocens & pon-
 dera justa sint 27. & 150. seq.
 & in omnibus æqualia 151.
 seq. non premenda, aut oc-
 cultanda 237.
 Mercator 27. dives *ib.* infelix
 179. instabilibus hæret 256.
 Mercatura 159. ejus utilitas
 ibid. animi & corporis 137.
 Mercurius: præst pedibus &
 linguæ 27. ejus convivia 226
 Messis mendax 193. 471. supra
 eam sedere 262. & seq.
 Metaphysicus frustra veritatē
 quærit 271. & seq.
 Meimpsychosis quomodo à
 nobis non neganda 174. &
 seq.
 Meum & tuum voces vanæ 262.
 Miles cur non admittendus
 227. & seq. instabilibus hæ-
 ret 256. libens libertate
 privatur 553. seq. (149)
 Minæ ac munera in judicio
 Mi-

M O R A L I S.

- Minerva cur à Jovis capite
 110. cur abjecit tibiam 235.
seq. vide Pallas.
- Minervæ: epigraphe quid si-
 gnificat 64. olea 253.
- Mingere contra solem nefas
 180. & *seq.* & speruere 416. in
 loco sacro *ibid.*
- Mnesarchus Pythagoræ Pater
 317.
- Moderatio: sit in omnibus
 etiam in jocis *ibid.* verè
 virtus *ibid.*
- Mœchus 118
- Mœror: à nobis causam ha-
 bet 103. cum nos quærim9
 272. 302. *seq.* excludendus
ibid. à nobis est *ibid.* 372. &
seq.
- Monachis congruum 34.
- Mora iræ remedium 86.
- Moralitas ante studium 538.
 sapientiæ sit *ibid.* & *seq.*
- Mores: curandi magis, quàm
 vestes 130. & *seq.* aliorum
 non exagitandi criticè 209.
 erudiendi ante ingenium
 537. *seq.* iis neglectis, intel-
 lectus eruditus 538. purgan-
 di ad aram non ungues 539
 & 542.
- Morimur semper 312. *seq.*
- Mors cuncta rapit 61. ejus ti-
 mor 73. non timenda ipsa,
 sed ejus causa 171. & *seq.* eâ
 ne tristemur *ibid.* quis eam
 timere debeat 171. nihil est
ibid. ejus fuga & timor 175.
- & *seq.* de illa cogitandum
 244. non est quies 248. ho-
 minis quomodo sancita
 274. duplex *ibid.* & febris
 adorata 334. ejus memoria
 nos excites ad virtutem,
 non ad vitia 381. hominis
 ad disciplinam & spectacu-
 lum traducta 486. & *seq.*
- Mortalitatem considerantes
 DEVM quæramus 8. & *seq.*
- Morticina quæ 488.
- Mortui: non lædendi, nec de
 illis malè loquendum 92.
 449. eorum pax non tur-
 banda 234. animæ evoca-
 bantur à priscis & nos eas
 negligimus *ibid.* non au-
 tem negligendæ 449.
- Motus optimus 62.
- Muliebris luxus arcend9 299.
 eum quomodo cohibuit
 Zeleucus 300
- Mulier: ad speculum 59. 89.
 ejus ornatus 130. impura
 299. dispendiosa *ibid.* *seq.*
 quomodo consideranda
 438. & *seq.* quid 439.
- Multi non imitandi 32.
- Multitudo fugienda 41.
- Mundus: Epicuri sectator 91,
 muliebris 131. instabilis 256
 omnia nobis vendit, nec
 ea possidemus 446. & faba
 similes 447. ejus unitas 463.
- Munera: & minæ 149. in ju-
 dicio 252.
- Munus proprium: spectan-
 dum
- O o §

I N D E X

- dum 5. & *seq.* non exceden-
 dum 6. 163. alteri non ce-
 dendum 213.
 Musæ cur in monte 118. 288. e-
 as qui explodit hirundo
 dicitur 280.
 Mutatio à sapiente abhorret
 527.
 Mysteria: divina obiter non
 tractanda 19. sapientia cun-
 ctis non revelanda, impi-
 um 64. sacrorum veneran-
 da assensu 30. velanda 322.
 N.
Nævi 131.
 Narcissus sui amans fu-
 riis dicatus 59.
 Nasus iræ sedes ac iudicii 86
 Natura omnes in tranquilli-
 tate ponit 544.
 Naufragium DEVS 543.
 Necessaria, ob voluntatem
 sunt peccaminosa 436.
 Nefanda 596. & *seq.*
 Nequitia obmutescens 503. &
seq.
 Nero parsimoniâ ironicè ac-
 cusatus 304. *seq.*
 Niger color: Apollinis 59. à
 Brachmanis veneratus *ib.*
 in Diis formandis 144.
 Nigra cauda quid 45. & *seq.*
 Nimium nocet 48. *seq.*
 Nobilitas: ortus famam non
 gignit 77. vera in moribus
 130. eam deturpantia fugi-
 enda 287. ad quid 409. ea
 non superbiendum *ibid.* pi-
 scium ab antiquitate 503.
 vera ab animo 503.
 Nocere: potest quisq; 113. in-
 nocentibus nefas 499. &
seq.
 Nominis vita vana 61.
 Noscere se ipsum facile 308. &
seq.
 Nostrum nihil præter usum
 262.
 Nuditas: vitanda 180. magnū
 probum in Lydia *ibid.* &
seq. & Deos & homines læ-
 dit 181. mulierum in hodi-
 erno vestitu *ibid.*
 Nugis studentes 366
 Numina sculpta 317.
 Nutus & actiones vera de DEO
 locutio 144. & *seq.*
 Nux Homérica 317.
 O.
Obedientiam sequatur fi-
 des 525.
 Objurgator: alienorum sua
 nunquam edit 58. se incre-
 pet 62. ætatis 166. temporis
 198. probi viri 214.
 Oblationes faciles ac verbosa
 209. *seq.*
 Oblivio: fugienda 390. dimi-
 dium vitæ rapit *ibid.* sem-
 per mala 391. iniuriarum
 gloriosa, falsum *ibid.* ne sit
 causa veniæ sed effectus *ib.*
 malè optabilis Empedocli
ibid. ejus excusationes *ibid.*
 Obscuritas sententiarum 41.
 & *seq.*
 Obse-

M O R A L I S.

Obsonia 30. aliquando vene- na 241.	Ollæ vestigium confunde 428.
Obtrectationem agere, quàm pari pejus 100.	Omnia qui amplectitur 101.
Obtrectator quomodo cohi- beatur 69. <i>seq.</i>	Onus tollenti auxiliare, de- ponenti non 107. & <i>seq.</i>
Occasioni serviendum 72. & <i>seq.</i> cum ea non lu- dendum 96. illa, si boni, danda, sed mali potius da- tur 115. eâ deficiente nulli vir clarus <i>ibid.</i>	Opera loquuntur 192.
Occultè agere 416.	Operatio : præcedatur à con- silio 17. cautè sumpta <i>ibid.</i> eam relinquere pej9, quam non adire 167. <i>seq.</i> bonam occultare pej9, quam ostē- tare 238. cuique non præ- standa 350. sit ab expertis & non ad mala <i>ibid.</i> sit finis non voluptas 435.
Ocni funiculus 90.	Opes in conjugio vanæ 446.
Oculi loquaces & putres 47. <i>seq.</i>	Opinio pervicax 349.
Odium : potentum quomo- do sedandū 82. extra tem- plum linguæ 233. tenax 266 & amor nequam 507. bona per se 160. quomodo mala nos facimus 508. & odium unde <i>ibid.</i>	Oportunè agendum 122.
Offensa : iram facit 85. triplex vitanda 368. utilis benefi- cium est 370. occulta 416. remittenda 431. <i>seq.</i>	Optimus vir apud Arist. quis 150.
Officia publica sint 269	Orare , adorare 16.
Olea Palladis 208.	Orandus solūm, qui adoran- dus 81.
Oleo non abstergenda sedes 202.	Oratores sacri: doctrinæ jun- gunt exemplum 26. & Poë- tæ absque studio 288. & <i>seq.</i>
Oleum : in sacris 203. assenta- tio 205. sapientiæ sacrum 208. amor divinus 210.	Ordo rerum non turbandus 103.
Olla : & lebes in quo diffe- rant 431. & cacabus, dives & pauper 438. Telemachi 456.	Orionis confidentia nimia 161. <i>seq.</i>
	Ornare , indigna 301.
	Ornatus in moribus sit, non vestibus 130.
	Os obsignatum 7.
	Ostenta 233.
	Ostentare bona opera non decet 238.
	Otia negotiosa 108. & <i>seq.</i> Otiari

I N D E X

<p>Otiari non idem, ac federe 212,
 Otiosa fugienda 310. nutriuntur à multis 311. ædificia <i>ibid.</i>
 Otiose non quærendus cibus alienus 241.
 Otiosus aleam adorat 62. idem, ac malus 108. ab homine discedit 177. & mortuus in quo differant 244.
 Otium tollendum 107. <i>seq.</i> malorum omnium causa 108. est depositio ponderis <i>ibid.</i> ingenuo viro dignum 110. peregrinatio quædam & mors 177. & 242. alterius non turbandum 202. dux belli contra nos 212. <i>seq.</i> fugiendum 242. 301. non admittendum in mensa 249. fur 259. svadentia, fuge 297. annulus 309. <i>seq.</i> in fide 328. & malæ operationes 350. vitæ parenthefis & somnus 362. 366. ubi est <i>ibid.</i> Dæmon <i>ibid.</i> ejus delenda vestigia <i>ibid.</i> ejus memoriam relinquere pejus, quàm otiari <i>ibid.</i> infecundum 445. & <i>seq.</i>
 Oves lupi 222,
 Ovum faba 446. animalis fœtura 452. pro teste 454.
 P.</p> | <p>Pallas stans ac sedens cur 211. cur è cerebro Jovis 253. ej9 olea <i>ibid.</i> cur absque matre 288. ejus Epigraphe 322. vide <i>Minerva.</i>
 Palmæ cerebrum 401.
 Parcens superiorem se facit 420.
 Parentes: alit eiconia 198. colendi 478. eorum animæ non negligendæ 480.
 Parere rationi, nobis parere est 425.
 Parmeniscus ridere non poterat 528.
 Parsimonia: nimia fugienda 203. magnum vectigal <i>ibid.</i> tum vitium, tum virtus 305.
 Passim quid importet 320.
 Passiones debellare difficile 157.
 Pastor 6.
 Pater: filios educat in religionē perfunctoriè 10. pro numine habet filium 60. canes, aut equos educat potius, quàm filios 109. erga prolem delirat 124. filium à genio revocans 202. satis nunquam accipit de filio 479. carò emit filium contra Juvenal. in <i>sat.</i> 7. <i>ibid.</i> & <i>seq.</i>
 Patria non superbiendum 4.
 Patrocles parcus 304:
 Parviloquium laudabile 67.
 Pauper non spernendus 407.
 Pau-</p> |
|--|---|
- P** Acta rei pretium minuentia 153. temere non ineunda 346.

M O R A L I S.

Paupertas : Aglai læta 259. sola & insipientia & vitium est 552.	Periculosa vitanda, ut pericula vitemus 99.
Pax : belli fit finis 95. <i>seq.</i> desideriosa ne fit 212. & <i>seq.</i>	Perjurus 324.
Pedaliorum preces 16.	Persecutorem nos quærimus 360.
Pedes : nudi in sacrificio 19. animi affectiones <i>ibid.</i> innocentia 21. & <i>seq.</i> pro venereis 22. & <i>seq.</i> contra libidinem 24. sordes animi 25. cur apud Lycurgum nudi <i>ib.</i> & lingua Mercurio sacri 26.	Perseverantes in malo fumus, non in bono 336.
Peccata : ex ingenio 46. loquuntur 192. omnia rubra 420. <i>seq.</i> ex necessariis 435. ob voluptatem à voluntate <i>ibid.</i> diffidium in se habent 459. immo æquivocum <i>ibid.</i> & <i>seq.</i>	Perseverantia in bono 335. & <i>seq.</i> 543. sola coronatur 252. 505. difficilis <i>ib.</i> sine qua nulla virtus <i>ibid.</i> in bono Simonidi impossibilis, ac DEI tantum propria, male 506.
Peccator Epicuro peior, animam facit mortalem 140.	Pertinacia in malo 412.
Peccatum quomodo expiandum 460.	Pertinax vir 458.
Pecunia aliis favoris causa, aliis finis 112.	Perturbationes : ejiciendæ, antequam foedent animæ sedem 209. veneficia 411. & <i>seq.</i> eas nos quærimus 532.
Pegasus cur virtutis & famæ hieroglyphicum 231.	Pervicacia curviungvis 266.
Pejerator 60.	Pervicax opinio 348.
Pejoris electio 162.	Pes dexter in calceo, sinister in pelvi 119. & <i>seq.</i>
Penuria anni 373.	Phantasia 13. <i>seq.</i> eam caliginosam sequimur, non veritatem 351.
Perennia & futura inspicienda, non tantum præsentia 474.	Philautia 343.
Pericula : spernens perit 95. <i>seq.</i> fugientes irritamus 99. instant felicitati 132. vitam & mala quærimus 460. vitanda 521.	Philomela 282.
	Philosophia : quid 307. & virtus coherent 346. mors 358. Romana seu Italica 511. & <i>seq.</i> ne hæreat corporeis 547.
	Philosophus : DEVM quærat 33. de omnibus speculatur 224. quærat veritatem 269. negligat corporea 547. ejus meta

meta DEVS 270. & 358. utatur mente, non sensu 330. negligat corporea 547.	Plauti pistrina 11.
Pictarum tabularum studium & dispendium 514. & seq.	Plutus divitiarum Deus cæcus 546. seq.
Picturæ: velatæ 323. magni pretii ne sint 513.	Pluvia in peregrinatione 72.
Pietatem relinquere pejùs, quàm non agnoscere 110. & seq.	Pœcile Elidis 75. & seq.
Piscatio: & aucupium invisa Pythagoræ 485. intemperantiam secum trahit 500.	Pœnitentia: Furia 165. scelus & sequitur, & punit <i>ibid.</i> vera quæ 434. non leviter attingenda <i>ibid.</i> non ostentanda 435.
Piscatores homicidæ 485.	Pœnitere: vitii proprium 165. seq. pro retrocedere <i>ibid.</i> virtutis <i>ibid.</i> & seq.
Piscinæ aquâ rosaceâ plenæ 501.	Poëta absque studio 288.
Piscis: innocentia 424. ab iis abstinendum 494. eorum divisio 496. iis rem sacram non faciebant Ægyptii <i>ibid.</i> homini innocens, non è contra 498. nocens ab homine provocatur <i>ibid.</i> & seq. propriè obsonium 501. pretiosus <i>ibid.</i> humano sanguine saginatus <i>ibid.</i> plus emtus bove <i>ibid.</i> in jejuniis ne sint luxus stimuli <i>ibid.</i> scelus ac Dæmon 504. odium & scelus 506. cœlestes pisces amorem prænunciant <i>ibid.</i> vita piscium est inferioribus vim facere 507.	Polycleti statua 37.
Pistrina Plauti 11.	Politiani de via regia error 38.
Placere aliis optimum 37.	Pondera: & mensuræ 151. sint in omnibus æqualia 152. diversa 380.
Plantæ homini profunt 244.	Populi: laus 36. gratiam sibi conciliabat Alexander 112.
Platanus: Ceramicus 89. Xerxis 311. (291.)	Populo non fidendum 34. exeunte, ingrediebatur Diogenes <i>ibid.</i>
Platea & via in quo differant	Populus: bellua 36. Principis pontus 43. obtemperans 159. qualis debeat esse 159. populi divisio 266.
	Porta & adoratio 13.
	Potentia: ad iram prona 88. à sorte 58.
	Potentum: odia quomodo sedanda 82. ira 86. icon ignis <i>ibid.</i> & 87. ira facilis <i>ibid.</i> commercium vitandū 196. & seq.
	Potus nimius 461. Præ-

M O R A L I S.

Prægnantis appetentia	105.	mortalis	325. cur caput di-
Præmium à dono distinguen-		catur	423.
dum	220.	Principia debilia	458.
Præpotentes ac violentes fu-		Principiis obstandum	456.
giendi	267.	Probitas : facilis	25. ficta 49.
Præsens tempus	474. <i>seq.</i>	maledicentæ frænum	70
Præstantia comparatur inno-		cur operienda	122. nonnullis
centia	129.	probrum	424.
Præstantiora accessoriis præ-		Proclus malè defendit Ho-	
lata	10.	merum de numinū risu	527.
Precatio: sit ex destinato	14. &	Profana sacris mixta & præ-	
<i>seq.</i> & verba	16. imbecillita-	lata	11.
tis argumentum	221. & <i>seq.</i>	Profectui studendum	168.
Preces : Pedaliorum, Socratis,		Prognæ fabula	282.
aliorum	16. pro malo <i>ibid.</i>	Promissa : facilia & verbosa	
cui dandæ	81. superbis por-		209.
rectæ	<i>ibid.</i> earum nuntii	Promittere : facile, opus diffi-	
venti	<i>ibid.</i>	cile	346. ante, quid cogitan-
Præiosa : non dissipanda in o-		dum	<i>ibid.</i>
stiosis	311. quæ apud mortales,	Promittimus, quæ servare no-	
spernenda, magis ju-		strum non est	346. & <i>seq.</i>
vant nonnullis	513. 510.	Prompti debemus esse ad o-	
Princeps : suo favore in atrum		mnia	357. & <i>seq.</i>
definit	50. legi pareat 117. sit	Propinqui non contemnendi	
justus	157. qualis debeat esse		407.
159. sol	197. plurali nume-	Prophetia : colenda	76. ejus
ro de se loquitur	<i>ibid.</i> nun-	genus apud D. Bernhardum	
quam solus	<i>ibid.</i> mutatur		77.
<i>ibid.</i> quomodo concilian-		Providentia divina	192.
dus	200. & adulatio 205.	Prudentia : lumen & dux in	
causas terminet, non dele-		hac vita	135. & <i>seq.</i> sine ju-
get	214. chœnici infidet 256.	stitia & mediocritate	149.
populorum devorator		Proximi correctio, vide cor-	
quomodo non admittend9		rectio.	
259. & <i>seq.</i> publicus sit	269.	Proximus quisq; nostrum al-	
ejus imago in lupanari, aut		teri	536.
latrinis non inferenda	321.	Psapho Deus dictus ab avibus	
Deus, sed nec unus, nec im-			206. & <i>seq.</i>

Psittacus Apostolicum sym-
 bolum recitat 206 *seq.*
Publica : instituta fervanda 36.
 non turbāda 268. variè tur-
 bata 269.
Publicus locus ubique 183. &
seq.
Pudeat quemque sui 98.
Pudor & silentium 426.
Pulveris tormentarii faber 38.
Pupilli opes 147.
Purgatio, seu confessio Sacra
 præcedat 541.
Puritatis dignitas 218.
Purpura : vorax 423. à sangui-
 ne & morte *ibid.* jam ab a-
 more, nunc ad vim *ibid.* ut
 vestis Nefsi *ibid.*
Piramides Ægyptiæ 75. *seq.*
Pythagoræ litera 31.

Q.

Quæstus pravus 275.
Quietudo : ubi DEVS 22. 256.
 248. in vitio 30. aliena
 non turbanda 202. non est
 in morte 248. in malo 254.
 nostram insectantes fugia-
 mus 287. nulla in hac vita
 358.

R.

Rapa Curii 444. *seq.*
Rapacitas : cur fugienda
 257. pro virtute 258.
 quæ à domo fuganda 259.
 & *seq.*
Ratio & lex non transgredi-
 endæ 154. jungendæ simul
ibid. coercendæ ad justum

ibid. sol 191. contra eam
 non pugnandum *ibid.* re-
 rum mensura sit 248. otio
 non amittenda *ibid.* eam
 lædencia fuge 294. & sa-
 pientia quomodo cultæ 392.
 hominis armatura 420. illi
 parere, nobis parere est 425
 459. hominis est, sed usus
 à tempore 450. & *seq.* ea
 carentibus ne utatur homo
 483. eam sequi facile 484.
 ipsa differt homo à feris,
 non risu 530.
Recidivus error fugiendus 92.
seq. 171. 412. casu peior 171.
Rectitudo 297.
Refractarius vir 459.
Refrina 443.
Regia via & publica 37. arcta
 & *seq.* iustorum 38. & *seq.*
Regium duplex 37
Regni amator 89.
Regnum : quisque habet in se
 259. cui sit pondus 380.
Regum placita ipsis utilia 525
Religio : & scientia humana 4.
 perfunctoria vana 10 & *seq.*
 ejus fundamentum fides 24.
 iter ad sapientiam 346. illi
 contraria fugienda 321. ad
 quid 550. & *seq.* ne sit ob
 consuetudinē aut legem 551.
Religiosus vir : negotiis non
 se misceat 6. non admittat
 profana 4. & *seq.*
Renovari quomodo possumus
 170.

M O R A L I S.

Res agenda 39.	Romanus 47.
Res sacra medicamen 540. & seq.	Romulus bibebat parcè ob negotia 253.
Reverentia : erga magnos viros 185. erga DEVM magis <i>ibid.</i>	Rubens color peccati 420.
Reverti : in via malum 169. ad initium quid 176.	Rubor 181. duplex 421.
Rheucelinus falsò accusatus 55. - ejus locus interpretatus 113.	Rus & civitas in quo differant 40. & seq.
Rhombus Domitiani 55	S acerdotium: cui sit pondus 308.
Ridere : nonnulli non potuerunt 527. & seq. stultum in hac vita 558.	Sacra : postposita vel mixta profanis 11. quomodo ad-eant nonnulli 24. & 402. non spernenda 59. & seq. 443. silentio confirmanda 81. iis initiatus , qui redit ad profana 112. ea petentes expurgentur 186. ab iis, qui arcendi 226. & seq. de iis non pugnandum 233. indecoris non miscenda 234. ve-landa 322. eorum ratio ha-benda 402.
Ridiculum quid 533.	Sacræ Literæ : DEI cor 378. & seq. quomodo tractandæ 379.
Risum à fumo quærit aulicus 87.	Sacrificium: curas non admit-tit 3. sit nudis pedibus 19. indigne actum <i>ibid.</i> & 402. ad illud accedens purus sit 23. & seq. quale debeat esse 216.
Risus : nimius fugiendus 526. semper cum dolore , dolor aliquando sine risu <i>ibid.</i> & lachrymæ <i>ibid.</i> Numinum apud Homerum 527. in A-cademia nunquam 528. ho-minem non ostendit, sed DEI imitatio <i>ibid.</i> vana ho-minis differentia à feris <i>ib.</i> & seq. ob varia 529. homi-nis proprius <i>ibid.</i> ob quæ <i>ibid.</i> Momus comes 531. cum Principes sibi emunt 532. non excitatus à scurris <i>ibid.</i> abstractus in hoc mundo 533. Democriti stultus <i>ibid.</i> & seq.	Sagæ 359.
Rixæ fugiendæ 71.	Sal veritas 205.
Rogantes audire divinum 459.	Salacenes qui 551.
Romæ ortus , cum luna esset in jugo 161.	Salmonei fulmen 20.
	Saluti cujusque cavendum 234.
	Sanguinarius vir qui 420.

I N D E X.

Sapiens: quid adoret 61. corporea fugiat 164. & seq. nec servit, nec assentatur 206. nequam 340. ejus opera non mordenda 393. & seq. nihil habet novum & inopinatum 506.	ror de via regia 38.
Sapientia: quomodo petenda 185. & seq. à quibus diffideat 207. cum sensualitate non miscenda 208. illi sacrum est oleum <i>ibid.</i> à multis deturpata <i>ibid.</i> diffidet ab otio 210. & seq. est à labore 211. nescit inconstantiam 288. in quadro <i>ibid.</i> humana cum umbra 332. virtute quærenda 345. & seq. à religione incipiat 368. tempus requirit 386. ejus abusus <i>ibid.</i> eam qui vorant <i>ibid.</i> & seq. in corde apud DEVM 387. cuique volenti datur <i>ibid.</i> & ratio quomodo nunc cultæ 392. & seq. ob lucri aviditatem 393.	Scientia: humana & religio 4. & cognitio de DEO 136. boni & mali 275.
Sapientix: mysteria cunctis non patefacienda, impium 64. proprium, erigi 208. arcana quibus communicanda 345. & seq. iter quale <i>ib.</i> & seq. præferatur affectuum moderatio 537. & seq.	Scindere quid 271.
Sarcophagi 140.	Scipionis conchæ 215.
Saturni convivium 226.	Scipionis monitum de nimia sui confidentia 161. & seq.
Sauciare pejus, quàm fauciari 100.	Scortator 158.
Scholiasticis in Clementem error de via regia 38.	Scripta: aliorum non exagitanda 395. & seq. 397. impia 521.
	Scriptor: fabularum 47. non lædendus 58. & seq. instabilibus hæret 256.
	Scriptorum furta 258.
	Scriptum nullum omnino spernendum 58. & 369.
	Sculptilia 317. vetita pro DEO 318.
	Scurra 204. ejus conditio 532.
	Scurrilitas pro virtute à nonnullis habita 532. ars turpis indigna viro 533.
	Secare in via nefas 268.
	Secreta: facile publica fiunt 195. nulla DEO 292. penetrata 384. & seq. nulli communicata pereunt 474.
	Secretè agendum 40. & seq.
	Sedere: non idem ac otari 212. & seq. & sapere <i>ibid.</i> judicis est 252. in malo 254. & seq.
	Sedes oleo non abstergenda 202.
	Seditio: in civitate fugienda 73. bello peior 74. in animo fugi-

fugienda *ibid.* ubi est, DE-
 VM pete *ibid.*
 Seditiosus vir: fugiendus 57.
 qualis *ibid.*
 Senecæ: hortatio vana, ut re-
 stes nostrarum actionum
 eligamus 183. mors 232. lo-
 cus malè excusantis filio-
 rum ingratitude 479.
 Senectus 199.
 Sensibilia nos extollant 491.
 Sensualitas inficit animam 53
 illi ne pareat mens 226.
 Sensus: hic pondere quomodo
 extollatur 111. quomo-
 do expurgandus 123. eo
 abutimur 124. contra DE-
 VM 188. pro eo militante
 multi 191. & *seq.* à sapien-
 tia diffidet 208. in eo so-
 lo fides *ibid.* nostris non di-
 canda, quæ DEO sacra 220.
 indignè illi servit anima
 325. est absque veritate 331.
 de prodicione à nobis falsò
 accusatus 339. brevissimus
 475. illi studemus *ibid.* vi-
 vandus magis quàm bellua
 490.
 Sententiæ: implicitæ 52. sint
 albæ *ibid.*
 Sepia 55. 57. & *seq.* pro mela-
 nuro 55. literarum nota *ib.*
 quomodo capiatur 58.
 Sepulchrum: templi origo 8.
 cor terræ 430.
 Seriis incumbendum 242.
 Sermo: malus fugiendus 47.

sit aliis utilis 65. & *seq.*
 nullus vel probus 66. solo
 datur homini 382.
 Serpentes juvenescunt 57. pi-
 cti ad terrendos pueros
 186.
 Servator ex auro & gemmis
 514.
 Servi lingua 292.
 Servire: sapientis non est 207.
 invilibus 535. vitio, servi-
 tus pessima *ibid.*
 Servus innocens, domino
 major 129.
 Severitas cum ignorantia 422.
 Silendum: ut bene loquamur
 63. ne publicè loquamur
 194.
 Silentium: & adoratio in
 Gymnasio 9. sapientis 62.
 eo sapiendum 63. DEVS co-
 lendus 64. ejus magister
 DEVS *ibid.* ad januas 65.
 cur in choro, ubi laudes
 canendæ *ibid.* pro quiete,
 ac cessatione à bello & fla-
 gitis *ibid.* DEI imitatio
 corrigi potes, non verbum
 62. eo sacra confirmanda
 81. & pudor 426. à piscibus
 494. de quibus dicatur 495.
 Silentium Pythagoricum: ad
 quid 63. & 139. *seq.* in sacris
 literis 63. quale 495. & *seq.*
 diffidet à silentio piscium
ibid.
 Similem sibi lādere nefas 286.
seq.

I N D E X

Simulatio nulla apud DEVM		ab Aesculapio <i>ibid.</i> ejus ab-	
189.		usus 334. qualis famæ sit	
Sinones adhuc vivunt	385.	nota 344. & <i>seq.</i> vita &	
Sitim irritamus	461	mors 328. eo uti quomodo	
Societas : improba & fera	492.	debeamus 339. mendax cum	
divitum	551. & <i>seq.</i>	lucerna 340. Veneri dica-	
Socius improbus	104. affe-	tum	341.
ctio 105. in vitio	114.	Specus Platonius	144.
Socratis : votum 16. testamen-		Spennendum omnino	nihil
tum explicatum 225. animo		224. & 407.	
nunquam turbatus	527.	Spennens irritat	82.
Sol : divinitas 192. principatus		Spes : aulici 87. & 255. uxor	
196. Briareus 197. Saturnus		556. in divitiis non ponenda	
198. DEI simulachrum &		<i>ibid.</i> dum ponitur in auro,	
tabernaculum 198. & 201.		fides raro in coelis	<i>ibid.</i>
Jupiter 218. illi sacer gallus		Sphærarum concentro echo 78.	
<i>ibid.</i> & <i>seq.</i>		Sphinges cur ante sacraria 64.	
Solem : versus ne mingas 180.		Spiritus immundus	359.
ac cælum videns, de DEO		Spondani locus in Homero de	
cogita 186. contra eum ne		chœnice	238.
loquaris	191.	Spontaneum & invitum	351.
Solitudines humanæ quot		Spuens : ac mejens 416. delet	
348.		pudenda	417.
Sollicitudo : amabilis 41. &		Stateram ne transilias	146.
<i>seq.</i> Aglai 41. Antistidis <i>ib.</i>		Statuæ : Polycleti 36. non pa-	
schola sapientiæ	<i>ibid.</i>	riunt immortalitatem 406.	
Solus nullus	114.	non magni sint pretii 513. &	
Somnia : non observanda 76.		<i>seq.</i>	
361. abluébantur	<i>ibid.</i>	Sterilitas quomodo fugienda	
Somnus : vitæ dimidum rapit		444. & <i>seq.</i>	
341. morti similis & publi-		Stolidi viri cur admittendi, sed	
canus 362. & otium <i>ibid.</i> &		non ad sacra	226. & <i>seq.</i>
366.		Stragula convolvenda	357.
Sorex Brasidæ	113.	Studendum per annos	157.
Sors destituens	73.	Studentibus favendum	112.
Speculum 154. ne inspicias lu-		Studia : inania & ad vitium 7.	
cernam 330. cur inventum		& <i>seq.</i> 339. non ad virtutem,	
297. & <i>seq.</i> & 340. & <i>seq.</i>		sed ad lucrum 112. perdunt	mul-

multos 113. ad virtutem di-
rigenda 154. non ad sapien-
tiam, sed ad victum & lu-
crum 393. & seq.
Studium legale pondus asini
112.
Stultitia : iræ juncta 85. diviti-
arum propria 552.
Stultus, qui se Regem faciebat
453.
Subdolus vir & mendax fugi-
endus 234.
Suffragia : petenda per diver-
ticula 40. justitiam spectent
152. malè distribuuntur *ibid.*
& seq. ambigua & onerosa
450. & seq. petere ac dare
ibid. arrodere ac vendere
ibid. & seq. considerata
ibid. pueris non commit-
tenda *ibid.* dant nonnulli,
ac si luderent 451. facile
mutantur *ibid.* & seq.
Svidæ locus de chœnice 238.
Sumptus fiunt in vilioribus 511
& seq.
Superbia furens provocatur
88. & seq. delenda sui cogni-
tione & mortis memoria
432. & seq.
Superbus 161. & seq. 340. &
seq. à sacris arcendus cur
227. & seq.
Supplicatio foli DEO porri-
genda 81. & adulatio indi-
gna viro *ibid.*
Supplices : audiendi 146. non
credendi 221.

Suspicio 85.
Sufurro amicitias solvit 94.
Sustine & abstine 126.
Sybarritæ arcant gallum 232.
Sylla, quomodo bonus, si di-
ves 551.
Symboli quarti contrarietas
37.
Symbolum Herculeum 116
Syntheresis fovenda & exci-
tanda 229.

T.

T Acens doctus videtur 63.
T Taciturnitas : de quibus
dicatur 495. & seq. non mor-
denda 421. sapientis est *ib.*
ejus damnum duplex in vi-
ro improbo 504. & seq.
Temerarius & inconsultus 168.
Temperantia 305. seq.
Templorum tecta perforata 2.
origo 9. portæ 14. abusus 203.
& seq.
Templum pro adoratione 2.
& seq. DEI regia, non ad
colloquia & amores 3. pro
corde *ibid.* & seq. homo *ib.* 8
& seq. aula 6. seq. cæli 8. per-
functoriè ingredi 10. 13. &
seq. nonnullis ad quid 23.
vult vestem mundam *ibid.*
141. non ingrediantur co-
gitationes vanæ 542.
Tempori, serviendum 72. non
ibid.
Temporis : objurgatores 198.
pretium non consideramus
221. matutinum studiorum
P p 3 immor-

I N D E X

immortalitati dicandum 230. ratio habenda 243.	Tribunal justitiæ templum 518.
Tempus: bonum tantummodo & mundi anima 198. male accusamus <i>ibid.</i> præfens quid 243. nostrum non est 346.	Triobolum: cole 510. anima 511. DEVS 516. judicis premium 518.
Tenacitas: fugienda 265. in bono sit 542. & <i>seq.</i>	Træzenii gallum dicabans vindemiæ 239.
Tentatores admittimus 265.	Turba fugienda 31.
Terminos ne respicias 164. & <i>seq.</i>	Turbo stando voluit mori 242.
Terpandri lyra 74.	Turres Thraciæ 57
Terram qui diligit, à DEO discedit 176.	Tuum & meum voces vanæ ac fugiendæ 262.
Terrena: petere in adoratione 3. corrumpuntur 54. fugienda 60. illis non hærendum 283.	Tyranni quomodo conciliandi 100. benevolentia noxia <i>ib.</i> & <i>seq.</i>
Testator nimis anxius 365.	Tyrones Magisterium sibi affciscientes 350.
Testes actionum 183.	V.
Themistoclis somnus 216.	V Allæ locus in Herodoto de chœnice 237. & <i>seq.</i>
Theramenis cothurni 74.	Vana vitanda 295.
Thesaurus: indicatus 275. ejus proprium 557.	Vanitas otio pejor 90.
Thessalonicus vicus ubi galli tacent 231.	Velantur multa indignè 323.
Theta mortiferum 46.	Venatio 71. otium negotiosum 108. & <i>seq.</i> ejus finis <i>ib.</i> ad intemperantiam & fævitiam 481. ob temporum inopiam <i>ibid.</i> & <i>seq.</i> gradatim se contulit ad homicidium 485. & <i>seq.</i>
Tiberii arcana 37.	Venator 71.
Tibiam cur abjecerit Minerva 235.	Venatoris: numina 60. triumphus 481.
Timenda non mors, sed causa mortis 175. & <i>seq.</i>	Veneficia: perturbationes animi 410. & <i>seq.</i> ea quærimus 411.
Timichæ silentiū de faba 454	Veneficus 203.
Timor de quibus fit 171.	Veneres
Tiresias cæcus 7.	
Tolerantia & continentia 126.	

Venerea: fugienda 454. non
vitamus, emimus *ibid.*

Ventus: dum flat, echo ado-
randa 72. illi non reflandū
ibid. precum nuntius 81. &
adoratio *ibid.* à sole 82. fe-
datus à pelle asini & del-
phini quid indicet *ibid.*

Venus: Colia ex quo 24. ex
aquis, nam sordes tollen-
dæ 130. præpostera 210.

Verba: & preces 26. alata 66.
197. corrigi nequeunt 67.
iis acta jungenda 245. & vox
186. immunda & nefanda
292.

Verbosi: haud sapientes 285.
familiares 292.

Verecundia 181. & *seq.* virtus
contra Aristotelem 182. ser-
vanda in rebus omnibus &
in omni ætate *ibid.* malè
solo juveni datur ab Ari-
stotele *ibid.* levi debetur
magis *ibid.* in publico &
ubique 183. quomodo co-
ram aliis vitanda *ibid.* ser-
vanda 343. & 363. nec nul-
la, nec nimia sit 421. ob in-
nocentiam 424. & *seq.* à
confessione sceleris deter-
rens 426.

Veritas: in DEO tantum 33.
271. 523. DEI imitatio 68.
malè accusata *ibid.* eam
quærens corporea fugiat
407. & *seq.* illi non repu-
gnandum 193. adulatione

non deturpanda 205. in vi-
no 253. eam, non mendaci-
um, quærat Philosophus
269. & *seq.* unica *ibid.* mul-
tiplex nonnullorum 270.
frustra à nonnullis quæri-
tur *ibid.* & *seq.* mens 330.
consulenda, non adulatio
332. non amplectenda 448
per vigilias, non per so-
mnia quærat 48.

Versutus vir 47. fugiendus
100. 339. & *seq.* illi non fi-
dendum 100. & *seq.* ut ace-
tum *ibid.* ejus natura *ibid.*
fortunatus *ibid.*

Vestigia hominis 360. cum
bellua sua confundunt *ibid.*
seq. quæ digna hominis 437.

Vestes: & earum luxus 30. usus
hodiernus ridiculus 34.
virum non faciunt 130. 222.
ad necessitatem sint 130. iis
magis studemus, quàm mo-
ribus *ibid.* & *seq.* Italorum
Turcas imitantium 131. pu-
ræ in templo 141. mulie-
rum 181. candidæ, virum
non faciunt purum 222. eas
magis curamus, quàm ani-
mam 398. ad quid 408.

Verita magis placent 117.

Via: vita 29. 72. 357. popula-
ris fugienda *ibid.* spatiosa
quæ 30. æquitatis publica
tenenda 35. & *seq.* & non
tenenda 36. regia *ibid.* re-
gia & publica cur idem 37.

- regia arcta *ibid.* & *seq.* regia
& communis non idem 39.
& iustorum idem *ibid.* se-
cretior *ibid.* prætoria 43. &
platea, in quo differant
281.
- V**ictus: omittendus in ado-
ratione 2. necessarius &
craftinus parandus, & quo-
modo 239. & *seq.* de eo non
semper cogitandum 239. &
seq. à labore sit 242. vitam
Inspicit brevem 244. &
seq.
- Victor ne victum lædat 157.
- Victoria sit innocens 233.
- Vilia: etiam inserviant phi-
losophanti 224. etiam ju-
vant *ibidem.*
- Viliores non contemnendi
36. 407.
- Vincere ac vinci 126.
- Vindemiæ gallus dicatus 231.
- Vindicta, vide *Ultio.*
- Vinum: mentem rapit 253. &
veritas *ibid.* & iudiciū non
datur *ibid.* Sacerdotibus in-
terdictum *ibid.* cyamo su-
mebatur 461.
- Violenti ac præpotentes fu-
giendi 267. eos nutrire, aut
edere, quid *ibid.* apud Ari-
stotilem & Platonem variè
321.
- Violentia: non inferenda 354
& *seq.* quæ optima 355.
- Vir: suarum rerum amator
59. 59. elatus & asper 88.
malus fautores habet 167.
ad speculum 341. innocens
irridetur *ibid.* expedit 357
& *seq.* rejectus non diffamandus 417. & *seq.* probus
contumelia non afficitur
431. aliud à Rege & milite
437. sine vestigiis confide-
randus *ibid.* inglorius 440.
inflexibilis 458
- Vires & difficultates confide-
randæ ante opus 155.
- Virtus: facilis 25. iam quies,
nunc vitium 30. ad DEVM
via 69. meretur auxilium,
quod à paucis habet 70.
nonnullis pondus, non
ala 113. illi favendum, non
vitio 123. aliquando no-
xia, sed amplectenda 166.
ejus pœnitere *ibid.* rarò tu-
ta *ibid.* ac DEVS & omnia
179. sol 191. labore paratur
211. 289. accusata 214. & *seq.*
divisa 276. stabilis 290. mo-
ralis, iter ad sapientiam
345. & *seq.* & Philosophia
cohærent 346. eam adeunt
nonnulli erubescens 425.
sola utilis 472. ab ea ad
vitium facilis declinatio
402. momentanea ne sit
505. & *seq.* invulnerabi-
lis 531. virtus virtutis
iter 539. in uxore qua-
renda 547. amicitia fun-
fun-

damentum 551. nunc est à
à fortunâ 552.
Visus nos decipit 244.
Via 29. 172. 357.
Vita: humana deferenda 29.
fit ratione, non sensu 30.
nominis vana 57. contem-
platione ac opere perfici-
enda 127. lumen 139. merca-
tus 152. lyra 161. transacta
non cupienda 169. & seq.
& 173 peregrinatio 172. in-
cipit à Diabolo 175. & seq.
à terra *ibid.* ne sit linea, sed
circulus 178. militia 212
carcer 245. via ad mortem
271 somnium 283. 361. &
seq. mors 313. diffidet à va-
nitatibus 313. seq. annulus
330. & fama 396. dies 341.
somnia 365. eam relinquens
sua componat *ibid.*
Vitia: difficilia 25. & quies
30. atra 46. pro Diis 60.
transiliunt facilius, quàm
bona 109. pondera 113. &
seq. non admittenda in so-
cietate 114. nedum fugi-
enda, sed virtutes exercen-
da 153. dedecori semper
iuncta 257. pro virtutibus
290. contagia 485. fugien-
da, ne foedent 488. & seq.
bestiis pejora 491. ea ta-
men sequimur *ibid.* infe-
runtur magis, quàm vir-
tutes 492. & seq. eorum

proprietas 504. pretium
eorum magis, quam virtu-
tum 510. & seq.
Vivendum quomodo 172. 174.
Vivere: ut edamus 241. sibi
244.
Vlyssis cera 222.
Vlysses: Ithacam tendens, in
Ogygia delirat 550.
Vltio: nec utilis nec jucun-
da 296. magis nobis, quàm
hostibus noxia 377. fugien-
da 419. vestigium ignomi-
niæ 350. à venatione 486.
Vltor quid agat 431.
Vngues curvos habentes 257.
& capilli 404. cur recidan-
tur 411. urina crescunt
412. terræ dicabantur 413.
non recidendi in sacrifici-
is 415. pro cogitationibus
536. eorum usus 549. eos
præcidere omnem tempe-
statis 543.
Vnio Cleopatrarum 305.
Vnitas totius non convel-
lenda 370.
Vocatio divina 74
Voluntas: purganda 128.
ejus & memoriæ, actus, in
quo differant 175. sufficit,
ubi nil aliud 250. num-
mus 260. propria qualis
DEVS nonnullis 326.
Volupia & Angerona simul
313. cur 470.
Voluptas: humana 34. sit
cum

I N D E X

cum divina voluntate
ibid. in atrum definit 50.
 omnibus infidiatur 125.
 semper noxia & angusta
 313. & *seq.* nulla sine cala-
 mitate 314. quæritur, non
 alimentum 378. in opere
 ne pateat 435. ne sit finis
ibid. pro fine mala parit
ibid. & *seq.* impura steri-
 lis 444. & *seq.* mundi mi-
 xta veneno 446. mentem
 solvit 464. vera quæ 465.
Voluptatis : etiam honestæ
 memoria delenda 365. &
seq. vitium quid, & fugi-
 endum 435. & *seq.*
Votum : Socratis 19. nonnul-
 lorum 215. servandum sem-
 per 226.
Vsus : rerum in communi-
 one 262. fit natura 456.
Vtile : prælatum pretiosis &
 honestis 10. & *seq.* nullibi
 in hoc mundo 295 mixtum
 vanitatibus, damnosis 470.
 nihil, nisi virtus 171. &
seq.

Vtilitas : delectationi præ-
 ponenda 470. nostra quæ-
 ritur, non alterius 471. &
seq.

Vulcani lampas ludus qualis
 212.

Vulgus : sine consilio 34. cum
 eo eundum 35. & *seq.* eum
 timemus, non DEVM
 292.

Vulnus divisio 276. & *seq.*

Vxor : cautè eligenda 348.
 non contemnenda 415. fit
 cum virtute 547. sapi-
 entia *ibidem* & *seq.* ejus fi-
 nis 549.

X.

X Enia 253.
X Xerxes: 253. felicissimus
 lachymatur 178. ejus plata-
 nus 311.

Z.

Z Eleucus cohibuit mulie-
 rum luxum 299.
Zoodia 297.

F I N I S

Berni, Francesco,

Arcana moralia

Francofurti 1688

Ph.pr. 1402 s

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10042474-7

VD17 12:639811B